

Smotra projekata – 2022.
iz građanskog odgoja i obrazovanja

NAKLADNIK

Agencija za odgoj i obrazovanje
Donje Svetice 38, 10000 Zagreb
www.azoo.hr

ZA NAKLADNIKA

dr. sc. Dubravka Brezak– Stamać

@ Agencija za odgoj i obrazovanje

ZBORNİK PRIREDILI

Nevenka Lončarić-Jelačić
Andreja Silić
Tomislav Ogrinšak

Pripremljeno u Agenciji za odgoj i obrazovanje
2022.

Odgojno-obrazovni pristup usmjeren na razvoj cjelovite osobe

Tekst je posvećen učeniku koji je ovako opisao iskustvo projektnog učenja:

“Dok smo prepisivali s ploče **mislili smo da učimo**, sada kad zajednički radimo na projektu, rješavamo probleme, razgovaramo, obrazlažemo, uočavamo, povezujemo, zaključujemo— — **doista učimo.**”

Pristup usmjeren na razvoj cjelovite osobe uključuje takav odgoj i obrazovanje koji je sposoban razvijati znanja, vještine i stavove potrebne za pravilnu upotrebu znanja, razvoj pozitivnih vrijednosti prema daljnjem učenju, razvoj stvaralačkog mišljenja i kreativnosti.

To zahtjeva stvarnu promjenu načina kako je organizirano učenje i snažno ovisi o osposobljenosti učitelja i ravnatelja škola. Svakako uključuje više kompleksnih metoda istraživačkog učenja, učenja u grupama, nastave koja uključuje rješavanje problema, suradnju s drugim učenicima, reflektiranje, zaključivanje i verbaliziranje, učenje iz zaključaka drugih i stvaranje novog, usvojenog znanja.

Samo u nekim zemljama učitelji se u diplomskom obrazovanju osposobljavaju za razvoj cjelovite osobe, odnosno, za razvoj ključnih kompetencija za cjeloživotno učenje (iz dokumenta COM(2009)640 final, str. 2).

Odgoj kroz obrazovanje je izuzetno važan danas, kad su učenici izloženi brojnim informacijama putem medija od najranije životne dobi, a nemaju razvijene kriterije za vrednovanje tih informacija.

Osoba može imati tisuće uvjerenja, stotine stavova ali samo one vrijednosti koje se ugrađuju u hijerarhijski sustav vrednota određene osobe imaju relativnu vrijednost.

Jednom kad je vrednota internalizirana postaje kriterij za djelovanje.

Uvjerenja, stavovi i vrijednosti mogu biti svjesno prihvaćeni ili nesvjesno pridržani i nalaze se u interferenciji s onim što osoba govori i čini. One operacionaliziraju afekte, kogniciju, volju i želju.

Odgoj i obrazovanje cjelovite osobe izuzetno je važan i za očuvanje i razvoj demokratskih društava.

„Demokratski zakoni i institucije mogu učinkovito funkcionirati samo kad su utemeljeni na kulturi demokracije. Obrazovanje je ključno za razvoj takve kulture.“ (Preporučeni okvir za razvoj demokratske kulture; 1. knjiga, Kompetencije za razvoj demokratske kulture, © Vijeće Europe, travanj 2018, str. 5.

Demokratsko obrazovanje treba biti dio sveobuhvatne i koherentne vizije odgoja i obrazovanja cjelovite osobe, koja uključuje četiri glavne svrhe:

1. „Priprema za tržište rada;
2. Priprema za život aktivnih građana u demokratskim društvima;
3. Osobni razvoj;
4. Stjecanje i razvijanje široke i napredne baze znanja.” Preporučeni okvir za razvoj demokratske kulture – 1. knjiga, str. 14.

Sve su četiri svrhe potrebne kako bi se omogućilo pojedincima da žive neovisne živote i sudjeluju kao aktivni građani u svim sferama suvremenih društava koja se brzo mijenjaju. Sve su četiri svrhe jednako važne i nadopunjuju se.

Na primjer, mnoge kompetencije ljudi trebaju steći da bi bili zapošljivi— — poput analitičkih sposobnosti, komunikacijskih vještina i mogućnost da rade kao dio grupe. Istodobno, te kompetencije pomažu u tome da oni postanu aktivni građani u demokratskim društvima i temelj su za njihov osobni razvoj.

Preporučeni *Okvir kompetencija za razvoj demokratske kulture* rezultat je opsežnih savjetovanja i testiranja unutar država članica Vijeća Europe i šire. „Građen je na zajedničkim načelima naših demokratskih društava.“

Određuje alate i kritičko razumijevanje toga što učenici na svim razinama odgoja i obrazovanja trebaju steći kako bi razvili osjećaj pripadnosti demokratskim društvima u kojima žive i dali svoj vlastiti pozitivni doprinos njihovom razvoju. Pri tome nudi odgojno-obrazovnim sustavima zajednički fokus za njihovo djelovanje poštujući raznolikost pedagoških pristupa.

Člankom 9. *Europske povelje o odgoju i obrazovanju za demokratsko građanstvo i ljudska prava* donesenoj na Konferenciji ministara odgoja i obrazovanja Vijeća Europe u Ljubljani od 4. do 5. lipnja 2010. utvrđuje

se da su zemlje članice dužne osposobiti **sve učitelje i odgojno-obrazovne radnike** za odgoj i obrazovanje za demokratsko građanstvo i ljudska prava tako da oni steknu **temeljno znanje i razumijevanje toga područja** te osposobljenost upotrebe prikladnih **metoda** učenja i poučavanja.

Izrađena je i posebna studija Vijeća Europe o kompetencijama koje trebaju imati učitelji da bi razvijali demokratske vrednote kroz metode aktivnog i suradničkog učenja i poučavanja. (*How all teachers can support citizenship and human rights education: a framework for the development of competences*, www.coe.int 2009)

Redovito i obvezno stručno usavršavanje odgojno-obrazovnih djelatnika za provođenje odgoja i obrazovanja za ljudska prava i građanskog odgoja i obrazovanja provodi se od 1999. godine kad je donesem prvi Nacionalni program za odgoj i obrazovanje za ljudska prava. Prema evidenciji Agencije za odgoj i obrazovanje temeljem prijave na stručno usavršavanje putem eta.edu sustava edukaciju je do 2020. godine prošlo više od 60 tisuća odgojno-obrazovnih djelatnika.

Da bi odgojno-obrazovni djelatnici stekli osposobljenost za provođenje građanskog odgoja i obrazovanja i drugih međupredmetnih tema, trebaju steći osnovne osnovne kompetencije koje su razvrstane u pet stručnih područja, a to su:

1. Opća profesionalna znanja i vještine (pedagoška, razvojno-psihološka, sociološka, normativno-pravna)
2. Stručna znanja o konceptima u području međupredmetnih tema
3. Vještine, vrijednosti i procesi učenja i poučavanja za primjenu međupredmetnih tema
4. Metode participativnog učenja i poučavanja međupredmetnih tema
5. Metode vrednovanja i samovrednovanja u provedbi međupredmetnih tema

Agencija za odgoj i obrazovanje sudjelovala je provođenju brojnih međunarodnih projekata, te projekata Vijeća Europe i Europske Unije. Jedan od takvih projekata pokrenut je 2016. godine na temu “Instruments for implementation of Competences for Democratic Culture” te je u sklopu toga projekta provela istraživanje o provođenju Programa međupredmetnih i interdisciplinarnih sadržaja građanskog odgoja i obrazovanja. Prema ispitivanju stavova učitelja/nastavnika, na uzorku od 881 učitelja i nastavnika osnovnih i srednjih škola iz cijele Republike Hrvatske, dobila podatke o tome kako učitelji i nastavnici osnovnih i srednjih škola integriraju program Građanskog odgoja i obrazovanja.

Učitelji razredne i predmetne nastave integriraju program Građanskog odgoja i obrazovanja kako je propisano ili više od toga (93,60% RN; 87,00% PN), dok manji dio učitelja integrira manje od propisanog (6,40% RN i 11,30% PN). U srednjim školama, (gimnazijama i strukovnim) 67,35% integrira programa GOO-a kako je propisano ili više a 32,65% manje od propisanog. To znači da bi u budućnosti trebalo planirati više seminara i radionica za nastavnike srednjih škola.

Za nas je važan podatak da nastavnici na Likertovoj skali procjena od jedan do pet visoko vrednuju zadovoljstvo aspektima programa – tematskim područjima (3,74), obrazovnim ishodima (3,63) te predloženim nastavnim metodama.

Treba naglasiti i to da učitelji i nastavnici visoko vrednuju korisnost ovog programa za učenike (3,75) i za društvo (3,77) te njegovu provedivost u nastavi. Cijelo istraživanje objavljeno je na mrežnim stranicama Agencije za odgoj i obrazovanje www.azoo.hr

U Agenciji za odgoj i obrazovanje kontinuirano se razvijaju programi edukacije učitelja i nastavnika koristeći domaća i razmjenjujući međunarodna iskustva, napose preporuke Vijeća Europe, EU, Centra za građanski odgoj iz Kalifornije (SAD) i dr. Zahvaljujući tome danas imamo razvijene praktične i interaktivne metode učenja i poučavanja, te velik broj učitelja/nastavnika diljem Hrvatske osposobljenih za provođenje **kompleksnih metoda kao što je istraživačka metoda Projekt građanin, metoda simuliranih suđenja, metoda školske medijacije i klubova učenika medijatora, metoda radionica budućnosti** i druge. Na području cijele Republike Hrvatske osposobljen je dostatan broj odgojno-obrazovnih djelatnika koji mogu provoditi edukacije drugih odgojno-obrazovnih djelatnika u okviru županijskih stručnih vijeća.

Projekt građanin je kulminacija interaktivnog programa građanskog odgoja i obrazovanja kojem je cilj aktivno uključivanje mladih u građanski život njihovih zajednica. U *Projektu građanin*, učenici uočavaju i analiziraju pitanja i probleme s kojima se suočava njihova zajednica (škola, susjedstvo, grad, država). Oni odabiru jedno od tih pitanja i problema za detaljno istraživanje i dokumentiranje. Nakon što dovrše svoje istraživanje oni predlažu javnu politiku temeljenu na istraženim i dokumentiranim činjenicama. Na kraju,

izrađuju plan akcije u kojem su detaljno opisani koraci koji se trebaju poduzeti da bi njihov prijedlog javne politike bio usvojen od strane nadležnih tijela vlasti.

Svaki sat planira se tako da uključuje interdisciplinarni pristup u oblikovanju sata kao što su: čitanje, diskusija, pisanje, istraživanje činjenica, rješavanje problema u malim skupinama, socijalno učenje, učenje kako učiti, poduzetništvo, tehnike suradničkog učenja, igra uloga, proučavanje zakona i Ustava RH-a, pisanje dopisa, molbi, kontaktiranje s osobama iz javnog života i predstavnicima vlasti, javni nastup itd.

Učenici u suradnji s roditeljima i učiteljima izabiru problem, sustavno ga istražuju, dokumentiraju i oblikuju plan rješavanja problema. U ostvarivanju projekta uspostavlja se suradnja s roditeljima, stručnjacima, predstavnicima vlasti, medija, ljudima iz lokalne zajednice u čiju nadležnost spada rješavanje problema.

Rezultati takvih edukacija vidljivi su u školskim, županijskim i državnim smotrama na kojima učenici dolaze sa svojim projektima u kojima su uočili, istražili, riješili i proveli akcijski plan rješenja problema u svojim društvenim zajednicama. Od 1998. godine do sada učenici su izveli i primijenili preko 2.000 društveno korisnih projekata. Tako su se učili biti poduzetni, rješavati problema i biti odgovorni i aktivni građani.

Za tu **izuzetno društveno korisnu metodu** priređen je priručnik *Projekt građanin* koji je dostupan na mrežnim stranicama Agencije za odgoj i obrazovanje www.azoo.hr

U 2014. godini u organizaciji Službe za građane Hrvatskog sabora bili su prikazani najbolji projekti učenika iz cijele Hrvatske te se mogu pregledati na mrežnoj stranici:

<http://www.sabor.hr/smotra-projekata>

To su projekti “Zagorski puran”, “Legradaska hiža”, “Birajmo predsjednika razreda”, “Daleko su naši škoji”, “Banket kod Vranyczanyja”, “Dobravski ljuk”, “Naš Zagreb”, “Voda u Baranji”, “Ne dokolici da športu.”

Kroz programe stručnog usavršavanja nastavnika AZOO pokreće **stalnu suradnju s predstavnicima sudbenog sustava radi osposobljavanja nastavnika za korištenje postupka Simuliranog suđenja** za srednjoškolske učenike – razvijaju pravnu pismenost kao dio opće kulture, odnosno znanja, vještine i vrijednosti pravne države, prevencije korupcije, značenje zakonske ovlasti u demokraciji, uloge sudaca, sudskog postupka i sudskih presuda. Sudjelovanje u školskim, županijskim i državnoj smotri *Zakon u razredu – prema kulturi vladavine prava i demokraciji*. Dostupno na internetskoj adresi:

<http://mod.carnet.hr/index.php?q=watch&id=1365><http://mod.carnet.hr/index.php?q=watch&id=1364>.

Jedan od projekata edukacije u suradnji s pravosudnim sustavom je program „**Pravna pismenost za građane**“ prema kojem prolaze edukaciju odgojno-obrazovni djelatnici osnovnih i srednjih škola od 2019. nadalje.

Od 2013. do 2019. godine AZOO održava stalnu suradnju sa Službom za građane Hrvatskog sabora radi stručnog usavršavanja nastavnika za rad s učenicima i pripremu za sudjelovanje u državnoj smotri pod nazivom *Simulirana sjednica Hrvatskoga sabora za učenike srednjih škola* – priprema učenika za donošenje odluka u Saboru; učenici odabiru neku društveno važnu temu koja je njima bliska, istražuju domaća i strana rješenja o tim pitanjima, raspravljaju o problemu, a potom donose odluke o konkretnim mjerama koje treba poduzeti dajući preporuke za poboljšanja određene politike.

Provođenje e-kviza za učenike osnovnih škola Koliko poznaješ Hrvatski sabor? Dostupno na internetskoj adresi: <http://itv.sabor.hr/itvevents/asx.axd?ID=6>.

Nevenka Lončarić Jelačić, prof. soc., paed., phil.

Vanjska suradnica Federalnog Centra za građanski odgoj, Calabasas, California

Agencija za odgoj i obrazovanje, viša savjetnica za nacionalne programe, u mirovini

Projekti građanskoga odgoja i obrazovanja iz područja ranog i predškolskog odgoja

mr. sc. Andreja Silić

viša savjetnica za predškolski odgoj

koordinatorica Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo Vlade Republike Hrvatske za područje ranog i predškolskog odgoja

Projekti odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo u području ranog i predškolskog odgoja

Tijekom 2021. i 2022. godine ostvareno je niz kvalitetnih projekata u ustanovama ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja u području razvijanja socijalnih i građanskih kompetencija, kao odraz kvalitetnoga djelovanja odgojitelja, stručnih suradnika i ravnatelja.

Dana 25. i 26. svibnja 2022. godine u hibridnom obliku, održana je 18. Državna smotra projekata u području Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo Vlade Republike Hrvatske, u ustanovama za rani i predškolski odgoj i obrazovanje.

Višegodišnja stručna usavršavanja u području građanskog odgoja i obrazovanja, sustavno organiziranje regionalnih i državnih smotri projekata te stvaranje mreže kvalitetnih koordinatora, u suradnji je s vanjskim suradnicima – procjeniteljima projekata rezultiralo dubljim razumijevanjem i postizanjem više razine kvalitete djelovanja u odgojno-obrazovnoj praksi.

Posebna pozornost pridana je: *Ključnim znanjima i resursima za razvijanje međuljudske i građanke kompetencije u sustavu predškolskog odgoja i obrazovanja; Ostvarivanju kompetencija i ishoda učenja građanskog odgoja i obrazovanja u dječjem vrtiću; Participaciji djeteta – od sudjelovanja u odabiru aktivnosti do sudjelovanja u odlučivanju te Digitalnim vještinama i kompetencijama odgojitelja za digitalnu transformaciju ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja.*

Od 2015. godine do danas poseban značaj pridana je stvaranju mreže suradnika te jačanju njihovih stručnih kompetencija za koordiniranje aktivnosti vezano za organizaciju regionalnih smotri te procjenu prijavljenih projekata. Nove okolnosti djelovanja na mreži od 2020. godine pridonijele su bržem i djelotvornijem načinu učenja i primjeni stečenih znanja u okviru digitalnih kompetencija te medijske pismenosti svih sudionika, posebice odgojitelja, stručnih suradnika i ravnatelja u dječjim vrtićima.

Organizirano je šest regionalnih smotri projekata, na kojima je prikazano četrdeset i devet projekata. Zastupljene su sve dimenzije građanskog odgoja i obrazovanja, što na poseban način ukazuje na kvalitetnija stručna znanja odgojitelja, stručnih suradnika i ravnatelja za rad s djecom, njihovim roditeljima i vanjskim suradnicima u ovom području, ali jednako tako odraz su suvremenih zbivanja i njihovih aktualnih interesa i potreba.

Iskazani ciljevi, kompetencije koje su razvijane u pojedinom projektu te očekivani ishodi i postignuća zahvaćaju bitne segmente življenja u kontekstu suvremenoga društva. Osim kvalitetnoga promišljanja odgojno-obrazovnoga konteksta za ostvarivanje projekata, posebna kvaliteta uočena je u načinu odabira područja i tema projekata, koji su doista relevantni za život djece. Nadalje, iskazana je viša razina promišljanja i osiguravanja uvjeta za aktivnu uključenost djece u svim razinama provođenja projekata. Osim iskazanih postignuća s obzirom na dinamične odnose i interakcije u projektima, zamjetna je viša razina kvalitete u istraživanju, stvaralaštvu i konstruktivnom ponašanju djece. Projekti su na kvalitetan način prikazani te je iskazana viša razina funkcionalne, informatičke, informacijske te drugih pismenosti svih sudionika projekata. Jasno je prikazana usvojenost novih znanja, stavova i vještina te kvalitativno novi oblici ponašanja i komunikacije, primjenjivost u svakodnevnom životu te pozitivno ozračje u kojem su ostvarene pojedine aktivnosti. Za državnu razinu odabrana su dvadeset i dva projekta, koji zadovoljavaju više razine postignuća prema postavljenim kriterijima kvalitete.

Program državne smotre projekata građanskog odgoja i obrazovanja za područje predškolskog odgoja:

Srijeda 25. 5. 2022.	hibridni stručni skup: na mreži – Zoom platformi Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu	
---------------------------------	--	--

9.30– 10.00	– Registracija sudionika	
10.00 – 10.20	<p>Svečano otvaranje državne smotre projekata</p> <p>Pozdravne riječi ravnateljice Agencije za odgoj i obrazovanje</p> <p>Pozdravne riječi glavne ravnateljice Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu</p> <p>Pozdravne riječi viših savjetnika za nacionalne programe <i>Agencije za odgoj i obrazovanje</i></p> <p>Pozdravne riječi predstavnika/ce <i>Ministarstva znanosti i obrazovanja</i></p>	<p>mr. sc. Andreja Silić</p> <p>dr. sc. Dubravka Brezak Stamać</p> <p>prof. dr. sc. Ivanka Stričević Nacionalna i sveučilišna knjižnica</p> <p>Nevenka Jelačić-Lončarić, prof. mr. sc. Tomislav Ogrinšak</p>
10.20 – 10.35	<p>Uvodna riječ koordinatorice <i>Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo Vlade Republike Hrvatske</i> za područje predškolskog odgoja</p> <p>Važnost kvalitetnog ostvarivanja <i>Nacionalnog programa</i></p>	mr. sc. Andreja Silić
10.35 – 11.20	Ostvarivanje kompetencija i ishoda učenja građanskog odgoja i obrazovanja u dječjem vrtiću	Mirjana Milanović, prof.
11.20 – 12.40	<p>Predstavljanje odabranih projekata</p> <p>Osvrti članova prosudbenog vijeća</p> <p>Rasprava sudionika</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tradicionalni doručak, DV Sveti Križ Začretje, Sveti Križ Začretje 2. Otpad nije smeće, DV Videk, Brdovec 3. Povećanje participacije djece u oblikovanju prostorno-materijalnog okruženja, DV Lekenik, Lekenik 4. Po čemu sam ja – ja?, DV En ten tini, Zagreb 5. Odgovorni prema sebi i drugima, DV Sopot, Zagreb 6. Dječja prezentacija života u prirodi, Dječji vrtić Olga Ban, Pazin 	<p>glavni procjenitelj: Mirjana Milanović, prof.</p> <p>članovi Povjerenstva za procjenu projekata:</p> <p>Mirela Peić, mag. praesc. educ., odgojitelj mentor</p> <p>Vedrana Debijađi, prof. ped., stručni suradnik savjetnik</p> <p>Klementina Komorčec, mag. praesc. educ.</p> <p>Dina Rendulić, prof. ped., ravnatelj</p> <p>Gordana Patarčec, prof. ped.</p> <p>Snježana Kovačićek, odgojitelj mentor</p> <p>Arijana Plahutar, stručni suradnik savjetnik</p>

		mr. sc. Andreja Silić, AZOO
12.40 – 12.50	Stanka	
12.50 – 13.35	Participacija djeteta – od sudjelovanja u odabiru aktivnosti do sudjelovanja u odlučivanju	doc. dr. sc. Adrijana Višnjić Jevtić
13.35 – 14.50	<p>Predstavljanje odabranih projekata Osvrti članova prosudbenog vijeća Rasprava sudionika</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Medijska pismenost u Zebricama, DV Olga Ban, Pazin 2. Humanost se uči od malih nogu, DV Medveščak, Zagreb 3. Ali ja to hoću!, DV Fijolica, Prelog 4. Zajedno za ljepši vrtić, DV Cvrčak, Čakovec; PO Pčelice, Ivanovec 5. Čuvari prirode, DV Tratinčica, Koprivnica 6. Obnovljivi izvori energije, DV Radost, Ludbreg 	<p>glavni procjenitelj: doc. dr. sc. Adrijana Višnjić Jevtić</p> <p>članovi Povjerenstva za procjenu projekata: Nikolina Fišer-Sedinić, odgojitelj savjetnik Loreta Prgin, prof. ped., stručni suradnik pedagog Kristina Ljubić, mag. praesc. educ., ravnatelj Nataša Novak, odgojitelj savjetnik Helena Burić, stručni suradnik savjetnik Asija Murica, prof. ped., stručni suradnik mentor mr. sc. Andreja Silić, AZOO</p>
14.50 – 15.10	Rasprava o prezentiranim projektima Dogovor o rasporedu aktivnosti tijekom narednoga dana	Svi sudionici skupa
Četvrtak 26. 5. 2022.	hibridni stručni skup: na mreži – Zoom platformi Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu	
9.30– 10.00	– Registracija sudionika	
10.00 – 10.10	Osvrt na prethodni dan i uvod u program drugoga dana regionalne smotre projekata GOO-a	mr. sc. Andreja Silić
10.10 – 10.55	Ključna znanja i resursi za razvijanje međuljudske i građanke kompetencije u sustavu predškolskog odgoja i obrazovanja	Iva Zenzerović, prof. ped. i soc.

10.55 – 12.25	<p>Predstavljanje odabranih projekata Osvrti članova prosudbenog vijeća Rasprava sudionika</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Energija oko nas, DV Dubrovnik, PO Izviđač 2. Kako stabla mogu spavati kada auti stalno bruje, a ljudi viču?, DV Sunce, PO Duga, Zadar 3. Muzeji, DV Radost, PO Voštarnica, Zadar 4. Uho, DV Blažena Hozana, Šibenik 5. Na putu dobrote, DV Smilje, Šibenik 	<p>glavni procjenitelj: Iva Zenzerović Šloser, prof. pedagogije. i sociologije</p> <p>članovi Povjerenstva za procjenu projekata: Zlata Gunc, prof. ped., stručni suradnik savjetnik Jelena Kulišić, prof. predškolskog odgoja, odgojitelj savjetnik Franica Lasić, prof. predškolskog odgoja, ravnateljica Zorana Butorac, prof. predškolskog odgoja, ravnateljica Ljubimka Hajdin, prof. pedagogije, ravnateljica Dubravka Albert, dipl. ped., Luja Zamečnik, viša savjetnica, AZOO</p>
12.25 – 12.40	Stanka	
12.40 – 13.25	Digitalne vještine i kompetencije odgojitelja za digitalnu transformaciju ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja	dr. sc. Edita Rogulj
13.25 – 14.40	<p>Predstavljanje odabranih projekata Osvrti članova prosudbenog vijeća Rasprava sudionika</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Spoj tradicija: Slavonija i Bosanska Posavina, DV Potjeh, Slavonski Brod 2. Pomoć 112, DV Vinkovci, Vinkovci 3. Razigrani kulinarski petak, DV Osijek, Osijek 4. Božićni sajam, DV Potjeh, Slavonski Brod 5. Olimpijskim igrama do rodne ravnopravnosti, DV Sopot, Zagreb 	<p>glavni procjenitelj: dr. sc. Edita Rogulj</p> <p>članovi Povjerenstva za procjenu projekata: Renatom Stipanov, odgojitelj mentor Mirjanom Miočić, mag. praesc. educ., ravnateljica Hamira Perković, odgojitelj savjetnik Klaudija Krmpotić, odgojitelj savjetnik Sanja Sajko, odgojitelj savjetnik Željka Požgaj, ravnateljica Vlasta Doričić, odgojitelj mentor, Jasna Šverko, mag. rehab educ.</p>

14.40 – 15.10	Rasprava o projektima Zaključci smotre	svi sudionici smotre projekata Luja Zamečnik, viša savjetnica, AZOO Jasna Šverko, mag. rehab educ. mr. sc. Andreja Silić, viša savjetnica AZOO
---------------	---	---

Sažeci projekata:

1.

Naziv projekta: Tradicionalni doručak

Naziv dječjeg vrtića: Dječji vrtić Sveti Križ Začretje, Trg Julija Lembergera 7

Telefon: 049/521-034

E-adresa: info@dvskz.hr

Internetska stranica: <https://www.dvskz.hr/>

Voditelji projekta: Jelena Grozaj, mag.praesc.educ., Sara Krznar, univ.bacc.praesc.educ., Vesna Petanjek, odgojitelj predškolske djece

Dob djece: 5-7 godina

Dimenzija građanskog odgoja i obrazovanja: kulturološka dimenzija

Područje unutar dimenzije: poznavanje pojmova koji obuhvaćaju djetetov osobni, obiteljski, nacionalni i kulturni identitet

Kompetencije koje su razvijane u projektu: komunikacija na materinskom jeziku, učiti kako učiti, kulturna svijest i izražavanje

Cilj projekta: upoznavanje tradicionalnih jela našeg zavičaja, upoznavanje i širenje rječnika te osvještavanje razlika zavičajnog i standardnog književnog jezika i govora

Očekivani ishodi učenja: proširivanje spoznaje o tradicionalnim jelima našeg zavičaja, širenje rječnika usvajanjem i korištenjem novih zavičajnih pojmova vezanima uz hranu

Opis projekta: U sklopu manifestacije Tjedan kulture, zabave i športa u našem mjestu gostovao je profesionalni kuhar Tomislav Špiček. Za mještane Svetog Križa Začretja Špiček je pripremao puricu s mlincima i to u našem vrtiću. Pojedina djeca imala su priliku susresti se s njim, fotografirati, a neki i kušati hranu koju je pripremio. Nakon toga djeca su u vrtiću spontano započela razgovarati o susretu sa Špičekom i o hrani koju je on pripremao. Djeca su komentirala puricu s mlincima, a odgojiteljice spomenule da je to tradicionalno jelo našeg zavičaja te se kod djece rodila ideja da Špiček pripremi još koje jelo za djecu iz našeg vrtića. Kako je ova ideja bila teško izvediva, počeli smo tražiti druga rješenja. Dječak F. predložio je da bi naši vrtićki kuhari mogli nama pripremiti neko tradicionalno jelo. Djeca su nabrajala razna jela koja bi rado jela u vrtiću, ali nisu znala koja jela pripadaju tradiciji našeg zavičaja te smo se dogovorili da će pitati svoje roditelje što su oni jeli dok su bili djeca. Idući dan djeca su rekla svoje prijedloge. S prijedlozima smo otišli do kuharice i s njom dogovorili nekoliko jela za doručak. Nakon svakog takvog doručka djeca su ga vrednovala (sviđa im se ili ne). Djevojčica J. rekla je da bi ona voljela doma sa svojim roditeljima pripremiti i jesti jedno od ovih jela. Ostala djeca pridružila su se njezinoj ideji. Odgojiteljice su upoznale roditelje o dosadašnjim aktivnostima u vrtiću vezanim uz ovu temu. Roditelji su prihvatili ideju da kod kuće sa svojom djecom pripreme tradicionalni doručak te nam poslali povratne informacije – izjave, doživljaje i fotografije. Od dobivenih fotografija napravili smo plakat koji su djeca rado i često međusobno gledala i komentirala. Pojedini roditelji usmenim su putem iskazali svoje zadovoljstvo ovakvim aktivnostima u vrtiću. Primijetili smo da se pred našim plakatom često zaustavljaju i djeca i roditelji iz drugih skupina.

Djevojčica K. pitala je odgojiteljicu Saru što je ona jela dok je bila mala. Odgojiteljica je odgovorila "Šmarn". Djeca nisu znala što je to. Odgojiteljica je pripremila recept te motivirala roditelje da s djecom kod kuće pripreme ovo jelo. Roditelji su nam ponovno poslali povratne informacije i fotografije pripreme i kušanja ovog jela.

Djevojčica L. iz naše odgojno-obrazovne skupine pričala je svojoj sestri iz druge odgojno-obrazovne skupine o doručku koji smo imali te je predložila da bi i druge skupine mogle imati ovakve doručke. Djevojčica K. predložila je da drugim grupama predstavimo naše „plakate vrednovanja“ doručka te da oni izaberu što bi htjeli kušati. Tradicionalni doručak predstavljen je dvjema skupinama, a s kuharima je dogovoreno da jednom do dva puta tjedno bude na jelovniku našeg vrtića za sve skupine.

Ugostili smo poznatu zapisivačicu kajkavske baštine Nevenku Gregurić koja je djeci ispričala priču kako je kao mala sebi ispekla pogaču, ali i o kukuruznom kruhu koji je mazala s masti (a ne s čokoladnim namazom i slično) i to jela za doručak. Djeci je to bilo čudno, neobično, a dječak M. je rekao da bi rado kušao. Ponovno smo dogovorili s kuharima pripremu ovog obroka. Nevenka Gregurić motivirala je djecu da pitaju svoje bake i djedove što su oni jeli dok su bili djeca. Zamolili smo roditelje za suradnju, da pomognu djeci zapisati ta jela. Po povratku u vrtić djeca su jedna drugima predstavila donesene recepte. Djevojčica M. predložila je da od njih sastavimo kuharicu što smo i učinili te smo ju prezentirali roditeljima.

Nitko od djece nije znao kako se dobiva kukuruzno brašno za kukuruzni kruh te smo dogovorili posjet Muzeju „Žitnica“ koji se nalazi u neposrednoj blizini našeg vrtića. Osim ručnog kamenog mlina djeca su imala priliku vidjeti mnoge predmete koji su se nekad koristili u našem zavičaju, a koji su kod njih izazvali velik interes. Za djecu smo pribavili "ružaljec", sito i kukuruz da bi se i sami okušali u pojedinim segmentima izrade kukuruznog brašna. Da bi se djeca upoznala s procesom izrade kruha, naš kuhar pred nama je zamijesio kukuruzni kruh te nam ga kasnije donio na kušanje. Uz kruh je bila poslužena i mast. Djeca su rado igrala igre uparivanja kartica na kojima su fotografije različitih vrsta kruha. Plesali smo i pjevali dječje pjesme „Mlinček“ i „Jelena je kruva pekla“.

Gledali smo fotografije vodenog mlina. Razgovarali smo i gledali edukativni film o postupku dobivanja sira i vrhnja. Gledali smo fotografije različitih tradicionalnih jela našeg zavičaja te razgovarali o njihovim nazivima. Saznali smo da isto jelo može imati više različitih naziva te smo ih sve zapisali.

Ostvareni ishodi: uvođenje tradicionalnog doručka u jelovnik našeg vrtića, usvojeni novi pojmovi vezani uz hranu, kulturu i običaje našeg zavičaja, pojačana suradnja s drugim vrtićkim skupinama

Razdoblje u kojem je projekt trajao: od rujna 2021. do ožujka 2022.

2.

Naziv projekta: Otpad nije smeće

Naziv dječjeg vrtića: Dječji vrtić Videk, Pavla Beluhana 2b, 10291 Brdovec, 0997013034, E-adresa: engleski@dv-videk.hr

Voditeljice projekta: Nives Božić odgojiteljica mentor, Iva Vinković odgojiteljica.

Djeca: djeca u dobi od 3 do 7 godina, 26 djece, naziv grupe The Dogs.

Tematsko područje: Iskustvo gospodarenja otpadom, usvajanje vještina korištenja otpada u druge svrhe.

Cilj projekta: Shvaćanje važnosti odgovornog ponašanja prema okolišu i mogućnosti osobnog doprinosa u očuvanju okoliša.

Opis projekta: Povod za projekt bila je rasprava između djece, nastala zbog namjere mlađe djece, da odlože plastičnu ambalažu od pudinga u spremnik za papir. Dogovoreno je da djeca promatraju i pitaju roditelje kamo odlažu otpad. Samo jedno dijete je izjavilo, a roditelji potvrdili, da odvajaju sav otpad i redovito odlaze na reciklažna dvorišta, te posjećuju zelene otoke.

Oko 40% roditelja je izjavilo da odlažu papir i plastiku u spremnike koje imaju kod kuće. Više od polovine obitelji nije odvajalo otpad.

Da bi što više saznali o odlaganju otpada djeca i odgojitelji prikupljali su časopise i informacije na internetu. Odgojitelji su potakli djecu da informacije do kojih su došli pretvore u plakate.

Zajedno sa djecom izrađeni su spremnici za razvrstavanje otpad u sobi dnevnog boravka. U omiljenoj brošuri (M. S. Hlebar i suradnici, 2017) Prepoznavanje i razvrstavanje otpada, dječji priručnik za održivi razvoj, Udruga za održivi razvoj Hrvatske) djeca su pronašla ideju za izradu lutaka Ekočuvara (Vila Papirica, Petko Peti, Bocko Boca, Limenko Lim, Straško Strašić, Lovac na munje, Bio Vrtnarica). Pomoću tih lutaka napravili su predstavu koja se zvala Razvrstaj otpad.

Kroz dramatizaciju i pjesmice djeca su učila što ide u koji spremnik. Naučeno su primjenjivali u svakodnevnim životnim situacijama.

U suradnji s roditeljima i odgojiteljima, kroz podjelu zaduženja, napunjene spremnike nosili su na zelene otoke i reciklažna dvorišta. Od ambalažnog materijala i nekih starih predmeta odgojitelji i djeca izrađivali su igračke. Često su ono što su započeli izrađivati u vrtiću dovršavali kod kuće uz pomoć roditelja. Cijele obitelji se okupljaju u izradi igračaka. Djeca se sa tim igračkama radije igraju, biraju ih češće i više nego gotovi didaktički materijal. Čuvaju svoje i tuđe i izražavaju ponos.

Uz pomoć članova obitelji pisali su upute za korištenje i objašnjavali drugoj djeci.

Odgojitelji dolaze na ideju da naprave izložbu na hodniku. U postavljanju izložbe djeca sve više preuzimaju inicijativu. Izložba je pobudila interes roditelja i djece i drugih odgojnih skupina, osobito susjedne odgojne skupine Perlice koji također daju svoj doprinos izložbi. Uprilичeno je svečano otvaranje izložbe. Uz pomoć odgojitelja djeca izrađuju plakat-pozivnicu za otvaranje izložbe. Pozvana je TV Zapad (koja je snimila prilog prikazan na TV Zapad-Vijesti-03.05.2021.YouTube).

Napravljen je i štampan katalog. Uz svaki eksponat našla se slika obitelji i njihove izjave o eksponatima koje su izradili.

Brošure koje su nastale u sklopu projekta djeca i roditelji dobili su za uspomenu.

Projekt je prikazan na završnoj svečanosti.

Na kraju bi se htjeli pohvaliti nekim ekološkim postignućima i akcijama koje se kontinuirano provode. U odgojno-obrazovnoj skupina The Dogs dugi niz godina sakupljaju plastične čepove za bolesnu djecu. Spremnici su postavljeni u svim objektima.

Kad se sakupi dovoljan broj čepova, roditelj djeteta iz odgojno-obrazovne skupine The Dogs dostavlja ih u Čakovec, Udruzi za oboljele od limfoma UOLL. Time se nabavljaju skupi lijekovi za oboljele.

Djeca aktivno sudjeluju u uređenju dvorišta, sadnji i njezi bilja, sakupljanju pokošene trave, lišća i sl.

Senzibilizirana su i za brižno postupanje s vodom i električnom energijom, što je rezultat ranije provedenih projekata.

3.

Naziv projekta: Povećanje participacije djece u oblikovanju prostorno-materijalnog okruženja

Naziv dječjeg vrtića: Dječji vrtić Lekenik, Lekenik

Intenetska stranica: <https://www.vrtic-lekenik.hr/>

Odgojna skupina: starija vrtićka odgojno-obrazovna skupina

Broj i dob djece uključenih u projekt: 15 djece u dobi od 6. do 7. godine

Voditeljice projekta: Mirjana Božić, stručni prvostupnik predškolskog odgoja, ravnateljica i Ivana Pavišić, mag. praesc. educ., odgojitelj mentor

Ostali sudionici uključeni u projekt: roditelji, drugi odgojitelji iz skupine, pedagog pripravnik, tehničko osoblje vrtića (domar), SOS mame i SOS tete SOS Dječjeg sela Lekenik

Dimenzija građanskog odgoja i obrazovanja: politička

Područje unutar dimenzije: demokratsko odlučivanje

Kompetencije koje su razvijene u projektu: Socijalna i građanska kompetencija, inicijativnost i poduzetnost

Ciljevi projekta: razvoj autonomije djeteta iznošenjem i ostvarivanjem vlastitih ideja u različitim aktivnostima i vođenjem vlastitih aktivnosti, razvoj odgovornosti djeteta zajedničkim donošenjem odluka, dogovaranjem i pregovaranjem, razvoj njihova kritičkog mišljenja i vještine samoprocjene. Obogatit će se i strukturirati prostor sobe dnevnog boravka na temelju ideja i angažmana djece.

Očekivani ishodi učenja:

Djeca će jasno i slobodno izražavati svoje mišljenje, znati prihvatiti da i drugi imaju pravo na vlastito i drugačije mišljenje, moći će procijeniti koliko formirani centar aktivnosti odgovara njihovim idejama i predložiti nove ideje, razumjeti princip demokratskog odlučivanja i biti sposobna sudjelovati u zajedničkom odlučivanju. Djeca će pokazivati inicijativno i poduzetno ponašanje i prema vlastitim idejama formirati i obogaćivati centar aktivnosti.

Izvori i poticaji:

Fotografije različitih poticaja i aktivnosti, plakati s fotografijama koji predstavljaju centre aktivnosti, papirići i olovke za crtanje emotikona, crno platno, postojeći namještaj u skupini, poticaji za istraživanje svjetla, boja, transparentnosti materijala, grafoskopa, roditelji kao partneri u obogaćivanju istraživačkog centra

Tijek projekta:

Projekt je bio podijeljen na tri razdoblja, pri čemu je prvo razdoblje bilo u okviru kojeg je kod djece dominantno osnaživana participacija za planiranje, drugo razdoblje u okviru kojeg je bila najviša usmjerenost na osnaživanje participacije djece u realizaciji prostorno-materijalnih promjena te treće razdoblje koje je najviše bilo usmjereno na jačanje dječje participacije u evaluaciji prostorno-materijalnih promjena. Odgojiteljice su na samom početku projekta pitale djecu žele li da ih se snima i fotografira u pojedinim situacijama jer djeca imaju vlasništvo nad svojim idejama. Djeci je objašnjeno da će navedeno pomoći da se bolje razumije što žele i govore te da se na taj način može osmišljavati što novo donijeti i promijeniti u vrtiću.

Tijekom prvog razdoblja projekta odgojitelji, koristeći različite metode i tehnike sudjelovanja djece, zajedno s djecom planiraju prostorno-materijalne promjene te odlučuju koji će centar aktivnosti obogatiti i/ili promijeniti.

Odgojitelji u početnoj fazi projekta intervjuiraju djecu u sobi dnevnog boravka postavljajući im pitanja vezana za prostor i materijale sobe dnevnog boravka, pri čemu su djeca poticana na promišljanje o tome ima li nešto što bi u sobi promijenili ili dodali.

Djeca su osnaživana na iznošenje vlastitih ideja te na promišljanje o istima. Pojedina djeca su ekspresivnom aktivnošću drvenim pastelama izražavala svoje ideje o bogaćenju i kreiranju centara. Neka djeca nisu bila

voljna sudjelovati u razgovorima, što je i uvaženo jer djeca imaju pravo na nesudjelovanje. Odgojitelj predlaže da crtanjem emotikona označe najmanje poželjne prostore za igru.

Djeca su poželjela promjenu u prostoru dnevnog boravka koja bi išla u smjeru osmišljavanja kućice sa svjetlom, rakete i ceste za automobile. U dogovoru s djecom i njihovim prijedlozima odgojiteljice nude različite fotografije aktivnosti i poticaja te nekoliko hamer-papira. Zadatak za djecu bio je izraditi plakate centara aktivnosti pomoću kojih bi djeca od navedenih odabrala kako bi željeli da novi centar aktivnosti izgleda. Plakati su postavljeni na zidove sobe dnevnog boravka kako bi im se pružila mogućnost neposrednog proživljavanja iskustva te poticanje na dijalog i diskusiju. Odgojiteljice i djeca dogovaraju način donošenja odluke za željeni centar. Uvažavajući ideje djece, dogovoreno je da odabrani plakat označe "križićem" koji će se na kraju zbrojiti te da navedu razlog svog izbora. Nakon provedenog glasanja odgojiteljice i djeca zbrajaju glasove i zaključuju kako je najviše glasova dobio centar s kućicom. Važno je naglasiti da sva djeca nisu bila oduševljena izborom te su različitim reakcijama pokazali negodovanje. Podsjetile smo ih na postavljena pravila glasanja (demokratskog odlučivanja) te ih potaknule na provjeravanje dobivenih rezultata što su i učinili.

U drugom dijelu projekta zajednički planiramo i dogovaramo o tome kamo smjestiti i kako izgraditi kućicu te čime je obogatiti iznutra. Djeca su iznijela ideje o kućici kao višenamjenskim centrom (kutićem) u koji bi unosila i iznosila različite materijale, a najviše bi im služila za istraživačke aktivnosti svjetlom.

Njihova ideja je bila da taj centar bude zatamnjen te da nam treba crna tkanina. Nakon provedenih aktivnosti odlučeno je da će djeca uz pomoć odgojitelja i domara izraditi kućicu sa svjetlom te je daljnji korak bio zajedno s djecom napraviti plan od kojih materijala je izgraditi i čime je ispuniti iznutra. Djeci je omogućeno korištenje fotoaparata, pri čemu su djeca fotografirala onaj dio sobe dnevnog boravka u kojem predlažu kreiranje novog centra aktivnosti. Tijekom formiranja kućice djeca aktivno sudjeluju uz odgojitelja, razmještajući postojeći centar majstora i fiksiranju crnog platna za kreiranje novog centra, unoseći dijelove namještaja i poticaja koji će biti dio centra. Na temelju izjava i razgovora s djecom tijekom procesa stvaranja kućice nastojimo prikupiti što više poticaja koji će djeci omogućiti istraživanje svjetla.

U suradnji s drugim odgojno-obrazovnim skupinama pronalazimo poticaje za kućicu kojih su se djeca prisjetila boraveći u tim skupinama za vrijeme organiziranih dežurstva.

U obogaćivanje centra uključili smo i roditelje koji su bili upoznati s tijekom projekta putem roditeljskih kutića, a djeca su im svakodnevno prenosila svoja zapažanja o zbivanjima u skupini. Djeca imaju slobodu samostalno nadopunjavati materijale jer zaključuju kako im je kvalitetniji onaj materijal koji je "proziran" i "rupičast".

Djeca predlažu da centar kućice treba imati naziv te prema njihovim idejama dizanjem ruku odabiru naziv "Zvezdani kutić" koji je dobio većinu glasova. Sljedećih dana odgojitelji se uključuju u obogaćivanje materijalnog okruženja donoseći grafoskop i neke nove izrađene poticaje u Zvezdani kutić da bi ponukale djecu na nove istraživačke aktivnosti vezane uz istraživanje sjene.

U toj fazi primjećujemo kako djeca aktivno i suvremeno participiraju, odnosno po svojoj mjeri konstruiraju znanje, uče otkrivanjem i vlastitom aktivnošću. Razvijaju niz socijalnih vještina kao što su prihvaćanje, uvažavanje tuđeg mišljenja i suradnju. Na ovaj im se način pružaju nove prilike za učenje, spoznaje i iskustva te razvijaju svoje osobne kompetencije. Na temelju dječjih interesa i mogućnosti odgojitelj stvara uvjete za aktivno stjecanje znanja djeteta.

U trećem dijelu projekta odgojitelji prikupljaju povratne informacije od djece razgovorom, kako bi dobile uvid u dojmove i mišljenja djece o provedenim prostorno-materijalnim promjenama i njihovu sudjelovanju u provođenju istih. Poticajnim pitanjima raspravljamo koliko kućica odgovara njihovim početnim idejama te što im je bilo najdojmljivije. Na taj način osnažujemo djecu u evaluaciji odgojno-obrazovnog rada.

Treće razdoblje projekta završeno je refleksivnim sastankom odgojitelja koji uključuje razmišljanja i zaključke o doprinosima projekta za djecu te doprinosima za profesionalni rast odgojitelja.

Ostvareni ishodi u projektu:

Djeca jasno i slobodno izražavaju svoje mišljenje o tome kako obogatiti i formirati centar aktivnosti.

Djeca znaju i prihvaćaju da i drugi imaju pravo na izricanje svojeg mišljenja, preferencije, iskustva u vezi formiranja centra aktivnosti.

Djeca razumiju princip demokratskog odlučivanja i sposobni su sudjelovati u zajedničkom odlučivanju.

Djeca prema vlastitim idejama i zajedničkom dogovoru donose i izrađuju materijale, obogaćuju i nadograđuju centar aktivnosti.

Djeca mogu procijeniti vlastite aktivnosti – mogu navesti i objasniti koliko formirani centar aktivnosti odgovara njihovim početnim idejama i mogu predložiti daljnja unapređenja centra aktivnosti.

Formirani istraživački centar predstavlja rezultat ideja i angažmana djece.
Razdoblje u kojem je projekt trajao: studeni 2021. do siječnja 2022. godine.

Napomene:

Projekt (istraživanje) nastalo je kao rezultat reflektivnog zadatka unutar kolegija "Sukonstrukcija kurikuluma u predškolskom odgoju i obrazovanju" na drugoj godini Sveučilišnog diplomskog studija ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja Učiteljskog fakulteta u Rijeci, tijekom zimskog semestra akademske godine 2021./22.

Projekt je prezentiran na međunarodnoj znanstveno-stručnoj on line konferenciji „Što nas uči Reggio?“, zatim je predstavljen djeci, roditeljima, odgojiteljima i javnosti kao dio prikaza provedenih projekata u sklopu izložbe za rođendan našeg vrtića. Projekt je predstavljen javnosti putem internetske stranice našeg vrtića te putem glasila turističke zajednice općine Lekenik, časopisa „Leken“. Projekt će biti predstavljen kao važna tema na našem odgojiteljskom vijeću te prezentiran u Dječjem vrtiću „Bambi“ u Sunji kao prikaz kvalitetne prakse u odgojno-obrazovnom radu.

4.

Naziv projekta: Po čemu sam ja –ja?

Naziv dječjeg vrtića: Dječji vrtić En ten tini, Zagreb

Telefon: 01 5580 133, 01 5580 134

E-adresa: Vrtić: vrtic.ententini@zagreb.hr

Internetska stranica: www.vrtic-ententini.zagreb.hr

Voditelji projekta: Ana Topić, odgojitelj predškolske djece

Ana Kuljak, odgojitelj predškolske djece

Sanja Mušan, stručni suradnik pedagog

Dob djece: 4-OŠ (Montessori skupina „Pčelice“)

Dimenzija građanskog odgoja i obrazovanja: Kulturološka dimenzija, Ljudsko pravna dimenzija, Društvena dimenzija, Ekološka dimenzija

Područje unutar dimenzije: Osvještavanje osobnog identiteta, ostvarivanje razvojnih prava, prava sudjelovanja i zaštitnih prava, odnosi i prihvaćanje različitosti, zaštita i očuvanje okoliša

Kompetencije koje su razvijane u projektu: socijalne i građanske kompetencije, samostalnost, učiti kako učiti, inicijativnost i poduzetnost.

Cilj projekta:

Opći cilj: Razvoj svih kompetencija za cjeloživotno učenje

Specifični ciljevi: Razvijanje samostalnosti i odgovornosti kod djece kroz: snalaženje u prostoru (u mojoj ulici, u mojem naselju, orijentacijom u prostoru), razvijanje samozaštitnih ponašanja (zaštita identiteta, zaštita svojih prava, te poštivanje tuđih), Razvijanje socijalne i građanske kompetencije djece kroz razvijanje slike o sebi te sebe u odnosu na druge – osobni i socijalni identitet (obiteljski i društveni) te razvijanje socijalnih vještina i prosocijalnih ponašanja u vidu međusobnog prihvaćanja, uvažavanja i tolerancije različitosti

Polazišta projekta su:

- Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje kroz identitet kao temeljna vrijednost za razvoj ličnosti

- Montessori pedagogija kao podloga intenzivnog rada na samostalnosti djece

- Život djece u dobno mješovitoj skupini kao podloga razvoja kvalitetnih socijalnih interakcija među djecom u skupini, no i izazov s obzirom da se svake godine upisuju nova djeca u skupinu

- CAP program – program prevencije zlostavljanja djece

- Programi koji su integralni dio kurikuluma vrtića:

– Verificirani programi vrtića od strane MZO – Program sigurnosti i zaštite djece u DV „En ten tini“ te Program „Učimo i živimo (u) različitosti“

– Međunarodni program odgoja i obrazovanja za okoliš

Očekivani ishodi učenja:

Djeca će moći prepoznati osobne podatke (ime i prezime, datum rođenja, ulicu stanovanja) te grad, naselje i mjesto stanovanja (svoju zgradu, kuću), razumjet će da se osobni podaci moraju štititi tako što ih nećemo dijeliti s nepoznatim osobama, razumjet će funkciju karte (grada ili naselja), orijentirat će se u prostoru

(razlikovat će strane svijeta, prostorne odnose lijevo-desno), razvijat će pripadnost (gradu, naselju, ulici, obitelji), razvijat će socijalne vještine i prosocijalna ponašanja važne za uspostavljanje kvalitetnih interakcija te odgovorno ponašanje prema okolišu, razvijat će metakognitivne sposobnosti (kako razmišljati da bismo riješili problem, kako doći do informacija – učiti kako učiti).

Opis projekta:

Projekt je započeo aktivnostima kroz sva Montessori područja, u kojima su se djeca upoznala sa Zagrebom. U Europskom tjednu mobilnosti koji se obilježavao sredinom rujna 2021., djeca su s roditeljima prošetala Zagrebom te posjetila različita naselja. Djeca su potom u vrtiću jedni drugima, uz kartu Zagreba pokazala dijelove grada koje su obišla s roditeljima – naselja tj „kvartove“ Zagreba. Odlazak u šetnju bio je prilika za upoznavanje naselja u kojem djeca stanuju i idu u vrtić, prilikom koje su djeca osim prostorne orijentacije, uvježbavala samozaštitna ponašanja u prometu.

U obogaćivanju prostorno-materijalnog konteksta odgojne skupine sudjelovali su i roditelji s djecom, izradom zgrada za maketu naselja „Novi Jelkovec“, koja je također bila vrijedan resurs učenja. Osim razvijanja vještine orijentiranja u prostoru, djeca su imala priliku dogovarati se i planirati, te su uočavala svoju ulicu i zgradu.

Daljnji razvoj projekta kretao se u smjeru potrage odgovora na pitanje: *Kako dokazujemo „da sam ja – ja“?*, na koji su djeca i odgojitelji odgovorili upoznavanjem pojma „osobni podaci“ i njihovu primjenu u svakodnevnim životnim situacijama kao što je posjet liječniku ili nekoj drugoj ustanovi korištenjem osobne i zdravstvene iskaznice, prilikom čega je istaknuta samozaštitna dimenzija (nepoznatim osobama ne smijemo govoriti svoje osobne podatke – ime i prezime, adresu, mjesto stanovanja).

Svako dijete izradilo je svoj osobni plakat kao produkt samoprocjene, koje je postalo sredstvo za međusobno uvažavanje i prihvaćanje različitosti po bilo kojoj osnovi kroz aktivnost „*Tko sam ja – u čemu sam poseban, dobar i vješt?*“, u kojoj su se djeca identificirala prema obiteljskoj pripadnosti, interesima, pripadnosti odgojnoj skupini, talentima i regionalnoj/ nacionalnoj pripadnosti.

Kao važan dio identiteta pokazao se otisak prsta svakog čovjeka, o kojem su djeca i odgojitelji istraživali u suradnji s knjižnicom „Jelkovec“, što je bio poticaj nekolicini djece za učlanjenje u knjižnicu, te je otvorio nove perspektive za istraživanje u području biologije.

Projekt je dokumentiran foto dokumentacijom, transkriptima dječjih rasprava, različitim oblicima dječjeg izražavanja (2D i 3D radovi), koji su korišteni u samorefleksijama i zajedničkim refleksijama za planiranje smjerova kretanja te u konačnoj evaluaciji projekta.

Ostvareni ishodi:

- Sva djeca u skupini znaju prepoznati osobne podatke – ime i prezime, datum rođenja, ulica
- Sva djeca u skupini znaju gdje stanuju – u kojem gradu, naselju, ulici, prepoznaju svoju zgradu
- Sva djeca u skupini znaju gdje možemo koristiti osobnu i zdravstvenu iskaznicu
- Sva djeca u skupini imaju razvijene spoznaje o samozaštite – znaju da dijete ne smije razgovarati s nepoznatim osobama; svatko ima pravo na identitet i njegovu zaštitu, kako se sigurno ponašati u promet?
- Sva djeca u skupini su osvijestila pripadnost – gradu, naselju, ulici, obitelji, odgojnoj skupini, interesnoj skupini
- Većina djece u skupini razumije svoju obiteljsku ulogu u odnosu na roditelje, braću i sestre te bake i djedove
- Većina djece u skupini se zna orijentirati u prostoru – razlikuje lijevo/desno, imenuje strane svijeta, naziv ulice
- Djeca različitih kompetencija u skupini si međusobno pomažu
- Komunikacija i interakcija među djecom u skupini je kvalitetnija
- Sva djeca u skupini znaju da je knjižnica izvor informacija
- Sva djeca u skupini odvajaju otpad.

Razdoblje u kojem je projekt trajao: rujan 2021. – travanj 2022.

5.

Naziv projekta: Odgovorni prema sebi i drugima

Naziv dječjeg vrtića: Dječji vrtić Sopot

Adresa: Ulica Viktora Kovačića 18 c

Poštanski broj i mjesto: 10000 Zagreb

Kontakt telefon: 01 6679 367

E-adresa: [vrtic.sopot@zagreb.hr](mailto:VRTIC.sopot@zagreb.hr)

Odgojna skupina: Ljubičica, starija vrtićna odgojno-obrazovna skupina (6-7 godina)

Voditeljica projekta: odgojiteljice Kristina Prodan i Dora Nemanić

Ostali sudionici uključeni u projekt: pedagog i psiholog, roditelji

Trajanje projekta: od siječnja 2022. do ožujka 2022.

Tema projekta: Razvojna prava, prava sudjelovanja/ Društvena dimenzija i dimenzija ljudskih prava

Cilj projekta: Osnajiti cijelu odgojno-obrazovnu skupinu u primjerenom iskazivanju i upravljanju emocijama ljutnje i tuge te poticanju razumijevanja tuđih emocija.

Očekivani ishodi učenja: prepoznavati i imenovati osnovne osjećaje koji su društveno prihvatljivi, isprobavati različite načine izražavanja osjećaja, izražavati što ih ljuti i rastužuje, razmišljati kako se drugi osjećaju na osnovu promatranja njihova ponašanja te zaključiti kako moje izražavanje osjećaja utječe na moje prijatelje

Kompetencije koje su razvijane u projektu:

Ponaša se u skladu s pravilima skupine surađujući s vršnjacima i poštujući svoje i tuđe emocije.

- Znanja: dijete razumije i poštuje pravila ponašanja u odgojnoj skupini
- Vještine: dijete se nosi s frustracijom i stresom u situacijama nezadovoljstva te upravlja vlastitim emocijama i razumije ih te poštuje tuđe emocije
- Stavovi: dijete je spremno na suradnju, a u isto vrijeme ima povjerenja u samog sebe

Poznaje i zastupa svoja prava te se odgovorno ponaša.

- Znanja: Svojim riječima navodi dječja prava.
- Vještine: Primjenjuje dječja prava u svakodnevnim situacijama. Primjenjuje socijalnu osjetljivost, empatiju i uzajamno poštovanje u odgojnoj skupini.
- Stavovi: Pridaje važnost dječjim pravima.

Opis projekta:

Učestalost neprimjerenog iskazivanja osjećaja, posebno ljutnje te korištenje neprimjerenog rječnika, guranje, tuča kada nešto nije po njihovom dovelo nas je do zaključka da moramo s djecom proraditi područje emocija i primjerenog reagiranja prema sebi i drugima poštivajući prava drugih. Jedan dječak takva neprimjerena ponašanja pokazuje učestalije u odnosu na ostalu djecu.

U odgojno-obrazovnoj skupini dječak V. B. počinje pokazivati razvojno neprimjereno ponašanje prilikom iskazivanja emocija ljutnje i tuge. Ponašanja koja su bila najčešće zastupljena su: udaranje djece koja su ga svojim ponašanjem dovela do ljutnje, a potom i tuge; napuštanje sobe dnevnog boravka; vikanje na odgojitelja, stručne suradnike i djecu u skupini; udaranje po namještaju; nazivanje djece i odraslih pogrdnim riječima. Iznenađujuća promjena ponašanja dječaka rezultirala je potrebom za pojačanim planiranjem aktivnosti vezani uz emocije, iskazivanje emocija na primjeren način, ali i suosjećanje ostale djece u skupini s osjećajima koje dječak pokazuje te pronalazak načina kao mu možemo pomoći i olakšati. Osim toga, nužno je bilo i ponoviti prava, ali i odgovornosti koje imamo prema drugima. Da bismo otkrili razlog takvog ponašanja organiziramo sastanak odgojitelja skupine i stručnih suradnika psihologa i pedagoga te iznosimo moguće razloge koji su doveli do iznenađujućeg neprimjerenog ponašanja cijele skupine i dječaka. Početkom pedagoške godine matični odgojitelj mijenja radno mjesto te se u kratkom periodu izmjenjuje nekoliko odgojitelja do dolaska novoga matičnog odgojitelja. Dječak V. B. ne uspijeva s novim odgojiteljem ostvariti povezanost. Da bismo ustanovili postoji li još neka promjena u dječakovom životu na individualni sastanak pozivamo roditelje dječaka. Roditelji dječaka iznose kako kod kuće u životu dječaka ne postoje neki događaji koji bi mogli dovesti do promjena u ponašanju dječaka V. B. Također, navode da dječak neprimjerene reakcije na tugu i ljutnju vrlo rijetko iskazuje kod kuće. Stoga, u suradnji s psihologom i pedagogom pojačano planiramo aktivnosti vezane uz emocije, prava i odgovornosti.

Tijekom razgovora s djecom shvatili smo da djeca dobro poznaju osnovne osjećaje (sreću, ljutnju, tugu) te ih prepoznaju na licima druge djece. Detaljnim promatranjem ponašanja dječaka V. B. u skupini i funkcionalnom analizom ponašanja dolazimo do zaključka da do najburnijih reakcija dolazi kod osjećaja nepravde prema njemu (mijenjanje pravila društvene igre), kada ga djeca gledaju dok se ljuti ili je tužan te kada ga se ne sluša kada on želi nešto reći. Osim toga, često se javlja osjećaj ljutnje i tuge kada ne uspije dovesti aktivnost do kraja ili do željenog ishoda – što nam se čini kao smanjeno samopouzdanje.

Kako nismo htjeli dječaka V.B. stavljati u središte i govoriti samo o neugodnim osjećajima biramo situacijski pristupiti rješavanju problema kada do njega dođe i s djecom koja su sudjelovala. Često koristimo pitanja kao što su: „Što te razljutilo?“, „Kako si mogao pokazati ili reći prijatelju što te ljuti bez udaranja ili korištenja ružnih riječi?“, „Kako se prijatelj osjeća kada ga povrijediš?“ i sl.

Često koristimo vježbenicu „Što učiniti kada se razljutiš?“. Djeca iznose svoja iskustva što ih ljuti – F. M. „Ljut sam kad se nitko ne želi igrati sa mnom.“, P. Š. R. „Ljuta sam kada netko više na mene.“, E. A. T. „Kada mi seka kaže da sam kriva, a nisam.“, L. M. „Ljut sam kada netko sa mnom ne želi igrati šah.“, N. K. K. „Ljut sam kada moram u crkvu.“, V. B. „Ljut sam kada me drugi ne slušaju.“. Također osmišljavaju rješenja što mogu raditi kad se razljute – L. L. „Mama me zagrlj.“, R. D. „Mogu crtati.“, L. V. „Prestanem biti ljuta kada pišem i crtam.“, M. C. „Sjednem i smirim se.“, V. B. „Popijem 5 guca vode.“, E. K. „Smirim se kada odem u svoju sobu.“, V. B. „Smiri me kada udaram u jastuk.“, A. B. „Kažem mu: prestani.“. Stoga, u kutiću smirivanja koristimo plastificirane aplikacije s idejama djece što možemo napraviti kada osjećamo ljutnju ili tugu da bismo se ponašali odgovorno, a pritom i zaštitili prava drugih. Djeca često ljutom ili tužnom prijatelju nude kartice s idejama o ponašanju. U sobi dnevnog boravka jedno jutro naraslo je i „Drvo dobrih djela“ gdje smo na listovima bilježili svako dobro djelo da bismo poticali brigu o sebi, drugima i prostoru u kojem boravimo.

Kroz razdoblje od tjedan dana djeca su redovito počela koristiti kutić smirivanja isključivo kad su ih obuzele emocije koje nisu mogla odmah smiriti. Osim toga, kada bi druga djeca uočila da se netko osjeća ljuto ili tužno predložila bi mu neku od tehnika koje su sami osmislili – M. C. „Popij si malo vode.“, K. B. „Možeš udariti jastuk ako si se naljutio na njega.“

Djeca su tijekom dana aktivno koristila i „Emociometar“.

Primjećujemo da sva djeca, ali dječak V. B. sve rjeđe pokazuju neprimjerena ponašanja izazvana ljutnjom i tugom, a time i prihvaćaju emociju drugog djeteta i nude mu rješenje kako da neugodna emocija prijeđe u ugodnu. Osim toga, većina djece se sve odgovornije ponaša prema drugima pri iskazivanju negativnih emocija

Ostvareni ishodi: Svjesnost o vlastitim emocijama i reakcijama te sve češće korištenje poželjnih ponašanja kod emocije ljutnje i tuge od dječaka V. B., ali i kod ostale djece. Djeca sve češće uspješno upravljaju vlastitim emocijama. Usvojeno je i suosjećanje s emocijama drugih te aktivna uključenost djece u suživot u skupini odnosno pronalazak rješenja u problemskim situacijama koje mogu dovesti do ljutnje ili tuge. Većina djece počela se odgovorno ponašati prema zaštiti dobrobiti ostale djece u skupini te pri iskazivanju emocija sve rjeđe koriste udarce, ružne riječi prema drugima, ali i prema sebi.

6.

Naziv projekta: Dječja prezentacija života u prirodi

DV Olga Ban Pazin – PV Tinjan, Prolaz Otokara Kerošovanija 1, 52000 Pazin, Tinjan 7d, 52444 Tinjan

Kontakt: 0994137931, 0919171770

E-adresa: vogljahodzaj@gmail.com, ivancic.ivana95@gmail.com

Odgojne skupine: Cmok, Igljice

Odgojitelji: Voglja Hodžaj, bacc. praesc. educ.

Ivana Ivančić, mag. praesc. educ.

Helena Koraca, bacc. praesc. educ.

Sandra Vlahov, mag. prim. educ.

Dimenzija građanskog odgoja i obrazovanja : društvena, ljudsko-pravna

Područje unutar dimenzije: politička, kulturološka, gospodarska, ekološka, socijalne vještine, empatija, usvajanje prava i odgovornosti koje dijete ima prema Konvenciji o pravima djeteta

Kompetencije koje su razvijane u projektu:

- osmišljavanje i izrada knjige i prezentacije, upoznavanje zavičaja, korištenje tradicionalnih alat
- korištenje mobitela (snimanje, fotografiranje), računala (izrada pp prezentacije, rad u wordu), uređivanje fotografija
- socijalne vještine izlaganja
- dječja inicijativa u uređenju šumskog vrtića i načinu suradnje s drugom skupinom
- suradnja djece u skupini i među skupinama, aktivno sudjelovanje u društvu i lokalnoj zajednici, aktivno korištenje medija

Cilj projekta:

Poticati svijest o korištenju medija na pozitivan način jačanjem vještina potrebnih za život u demokratskom društvu koje uključuju aktivnu primjenu medija u svakodnevnom životu.

Očekivani ishodi učenja:

- dijete će prepoznavati, razlikovati i sortirati kvalitetne fotografije na računalo
- dijete će ojačati komunikacijske i suradničke vještine potrebne za izlaganje pred vršnjacima
- dijete će prepoznavati da se elektroničkim medijima može iskazati vlastiti uradak

Izvori i poticaji:

Početak projekta – interesi za uređenje prostora šumskog vrtića:

- boravak na „Šumskoj lokvi“ – samoinicijativna igra uređenja i slaganja dasaka i panjeva
- pronalaženje fotografija za mogućnosti uređenja
- protuepidemijske mjere koje nisu omogućavale druženje djece između dviju skupina

Nadograđivanje – medijski smjer:

- dječak A. P. iz skupine „Cmok“ donio u vrtić rabljeni mobitel
- iz druge skupine dječak L.S. potaknuo na međusobno dijeljenje materijala

Tijek projekta:

U bogatom i inspirativnom okruženju Tinjana djeca i odgajatelji potaknuti su na stalno istraživanje ekosustava šumskog vrtića. Ovaj rad istražuje neposredne dječje interese, sposobnosti i mogućnosti kreiranja igre u prirodi, a posredno prati dječja znanja i vještine vezane za medijsku pismenost. Od jeseni, planirano je uređenje prostora šumskog vrtića, a djeca su slučajnim pronalaskom fotografija s idejama započela svoju inicijativu. Dolaskom na teren otvorile su se nove ideje i započela je akcija, a aktivnosti su dokumentirali djeca i odgajatelja. Pregledavajući i sortirajući svoje radove na elektroničkim medijima djeca su reflektirala aktivnosti provedene u prirodi i nadograđivala ih novima. Rad pokušava odgovoriti na pitanje, kako djeca predškolske dobi mogu izraditi i prezentirati svoj rad putem elektroničkih medija i odlično se zabavljati u prirodi.

Ostvareni ishodi:

Djeca su:

- inicirala, slušala, kreirala i međusobno nadopunjavala ideje unutra timova
- samostalno koristila računalo, pp i word program te različite medijske programe za pregledavanje fotografija i videa – uz komunikaciju s odraslima
- stvarala pp prezentaciju – samostalno pisala tekst, umetala fotografije i videoradove
- školski obveznici iz obje skupine samostalno su prezentirali svoje radove, time su se bolje međusobno upoznali i stvorili kvalitetnije odnose
- djeca su nakon nekoliko početnih, samostalno vodila međusobne refleksije i sortirali materijale.

Odgajatelji su :

- vođenjem refleksija uvidjeli kako djeca mogu prepoznavati karakteristike kvalitete nekog medijskog sadržaja, npr. fotografije, videa
- uvidjeli kako djeca predškolske dobi mogu samostalno kreirati i izraditi vlastitu pp prezentaciju i knjigu
- unaprijedili timske sposobnosti i ostvarili kvalitetnije odnose međusobno.

Razdoblje u kojem je projekt trajao: siječanj – ožujak 2021.

Napomene: Ovaj je projekt prezentiran na *online* ENNEA konferenciji, 23. i 24. travnja, 2021. godine i studentima 2. godine predškolskog odgoja na Sveučilištu Jurja Dobrile 24. svibnja iste godine.

7.

Naziv projekta: Medijska pismenost u Zebricama – Razvijanje kritičkog mišljenja u medijskom okruženju

Dječji vrtić „Olga Ban” Pazin, Prolaz Otokara Keršovanija 1, 52000 Pazin

Telefon/telefaks: 052/622 519

E-adresa: info@vrtic-olgaban-pazin.hr

Dječji vrtić „Olga Ban” Pazin, područni vrtić Sveti Petar u Šumi

Odgojna skupina: mješovita skupina „Zebrice”

Odgajateljice: Milica Kukić, univ. bacc. praesc. educ., Matea Debeljuh, mag. praesc. educ.

Dimenzija građanskog odgoja i obrazovanja: društvena dimenzija, ljudsko-pravna dimenzija

Područje unutar dimenzije: područje socijalnih vještina i komunikacije, djetetovih prava i odgovornosti, samozaštite

Kompetencije koje su razvijane u projektu: korištenje računala, tableta, pisača; korištenje pretraživača i drugih medijskih sadržaja, analiza medijskih sadržaja; iznošenje i argumentiranje vlastitih ideja tijekom izrade stop animacije; izrada plana stop animacije, refleksija djece i odgajatelja; izražavanje kroz digitalne medije.

Ciljevi projekta: jačanje socijalnih vještina i stvaranje pozitivne slike o sebi; poticanje odgovornog korištenja medija u sustavu ranog odgoja i obrazovanja; prepoznavanje medijski posredovane zbilje od stvarnosti; poticanje razvoja kritičkog mišljenja u medijskom okruženju.

Očekivani ishodi učenja (za djecu): prepoznati digitalne medije i njihove uloge; uočavati razliku između medijski posredovane zbilje i stvarnosti; kritički analizirati medijske sadržaje (uz korištenje didaktičkog materijala) i pronalaziti vlastite kanale medijskog izražavanja; surađivati s drugima u radu na projektu; učiti o socijalnoj vrijednosti individualnih postignuća; razvijati osjetljivost prema jakim stranama i teškoćama drugih; pozitivna slika o sebi (A. Š.)

Izvori i poticaji:

“Bok svima, pišem svoj video. Ovako izgleda. Ja san ovaj dječak. Volin pisat, volin tipkat. Ovako: tip, tip. To nije nič, samo ja to delan. Samo, osim mene.” Jesu li mediji “tajno oružje” za razvoj socijalnih kompetencija dječaka A. Š?

Tijek projekta:

Projekt započinje s ciljem uključivanja dječaka A. Š. u socijalne interakcije s drugom djecom. Novoformirani medijski centar, dječaku je omogućio više istraživačkih doživljaja i bolju suradnju s drugom djecom, a česte refleksivne aktivnosti, vidljivo su doprinijele stvaranju pozitivne slike o sebi. Interes dječaka N. U. i P. Š. usmjeren na osmišljavanje svoje priče, potiče nas na korištenje medija u svrhu učenja o izradi stop animacije, čime započinju nepredvidive faze projekta. Dječaci svakodnevno osmišljavaju plan animacije. A. Š. pronalazi podatke, E. P. u likovnom centru izrađuje scenu. Nekolicina djece u obiteljskom centru snima oglašivački sadržaj, što nas potiče na promišljanje o novim etapama projekta koje su obuhvatile: rasprave o masovnim medijima, upoznavanje s oglašivačkim sadržajima, pozitivnim i negativnim medijskim sadržajima i dr. Osiguravanjem materijalnih uvjeta (tablet, prijenosno računalo) mnoga se djeca uključuju u socijalne interakcije s drugom djecom, uče čineći (stjecanje matematičkih i predčitalačkih iskustava). Sudjelovanjem u zajednici učenja “Jušti kadar” odgajateljice i stručni suradnici razmjenjuju iskustva o poticanju medijske pismenosti, što doprinosi izgradnji novih znanja i kvalitetnije prakse. Analiziranjem dokumentacije odgajateljice, kod neke djece, primjećuju nerazumijevanje medijski posredovane zbilje i stvarnosti. Ponuđeni interaktivni plakat “Mirisi” koristi se u svrhu shvaćanja procesa reprezentacije. Da bi djeca samostalno analizirala medijske sadržaje, ponuđene su “medijske kocke”, didaktički materijal izrađen u svrhu poticanja razvoja kritičkog mišljenja. U dogovoru s lokalnom zajednicom organizirani su posjeti društvenom domu i gledanje animiranog filma na digitalnom zidu kao i posjet kinu.

Ostvareni ishodi:

U odnosu na djecu: prepoznaju digitalne medije i njihovu ulogu; uočavaju razliku između medijski posredovane zbilje i stvarnosti; pronalaze vlastite kanale medijskog izražavanja čime više nisu samo pasivni konzumenti medija već postaju aktivni stvaratelji; pronalaze podatke iz različitih izvora; kritički analiziraju medijske sadržaje (prepoznaju temu medijskog sadržaja, prepoznaju osnovne emocije koje se javljaju prilikom korištenja pojedinih medija, prepoznaju osnovne vrijednosti predstavljene u poruci, prepoznaju zašto je poruka poslana); uče i prepoznaju socijalne vrijednosti individualnih postignuća; pokazuju osjetljivost prema jakim stranama i teškoćama drugih ljudi; A. Š. inicira i izražava vlastite ideje, svjestan je svojih jakih strana.

U odnosu na odgajatelje: prepoznaju i prate interese djece; sukreiraju unutar projektnih aktivnosti; reflektiraju i jačaju komunikacijske vještine u radu s odraslima; osvještavaju i kreiraju vlastite medijske navike i stavove; prepoznaju i razvijaju osobnu odgovornost prilikom pasivne i aktivne uporabe medija.

U odnosu na roditelje/skrbnike: prepoznaju i razvijaju osobnu odgovornost prilikom pasivne i aktivne uporabe medija; prepoznaju i razvijaju odgovornost za dobrobit i razvoj djeteta prilikom korištenja medija.

Razdoblje u kojem je projekt trajao: veljača 2021.– – ožujak 2022.

8.

Naziv projekta: Humanost se uči od malih nogu

Naziv dječjeg vrtića: Dječji vrtić Medveščak

Adresa: Voćarska cesta 69

Poštanski broj i mjesto: 10000 Zagreb

Kontakt telefon: 01 4616 247

E-adresa: vrtic.medvescak@zagreb.hr

Odgojne skupine: Zebrice i Ježići djeca u dobi od 4 – 6 godina

Voditeljica projekta: odgojiteljice Ana Košković i Andriana Lončar

Ostali sudionici uključeni u projekt: ravnatelj i stručni suradnici DV Medveščak, tehničko osoblje vrtića, roditelji; Sklonište za nezbrinute životinje grada Zagreba, Knjižnica Augusta Cesarca – dječji odjel, Knjižnica Jelkovec, Udruga oboljelih od leukemije i limfoma, Unicef, KBC Zagreb

Trajanje projekta: od rujna 2020. do lipnja 2022. Tema projekta: Odnos s drugim – JA I DRUGI/ Pripadnost zajednici – područje MI/Svijet kao cjelina

Cilj projekta: Razviti kod djece humanost i empatiju-„I ja mogu pomoći drugima kao aktivni građanin“

Očekivani ishodi učenja: Shvaćanje da svojim zalaganjem, trudom i radom mogu pomoći drugima

- Razvijena svijesti o vrijednosti rada i novca
- Razumijevanje pojma jednakosti, pravde i pravednosti
- Razvijena svijesti o važnosti održivog razvoja
- Razvijena empatije prema svim ljudima
- Osviješten vlastiti identiteta i poštivanje tuđega
- Razumijevanje odnosa suradnje, međusobnog dogovaranja i uvažavanja
- Shvaćanje humanosti kao stila svakodnevnog života

Povezanost i suradnja sa lokalnom zajednicom

- Jačanje suradnje i partnerstva sa roditeljima
- Bolje razumijevanje i shvaćanje odgojno obrazovnog procesa od strane roditelja
- Osmišljavanje i razvijanje novih strategija rada

Opis projekta:

Potaknuti dolaskom djevojčice iz Afrike u odgojno obrazovnu skupinu „Zebrice“ započeli smo s aktivnostima osvještavanja sebe te ljudi u okruženju, sa ciljem približavanja i upoznavanja djece sa kulturom iz koje dijete dolazi. Također smo se bavili istraživanjem odnosa djece sa drugima, područje: JA; JA I DRUGI; MI; sa ciljem razvoja tolerancije, empatije i uvažavanja različitosti. U skupini Zebrice djeca su se bavila ekološkim projektom (nastavak iz prošle pedagoške godine), promišljajući na koje sve načine mogu pomoći, istovremeno povezujući dva segmenta, humanost i ekologiju. Obzirom da su već prikupljali plastične čepove djeca su predložila da u vrtić donose i boce čijom prodajom također mogu zaraditi novac. Zajedničkim promišljanjem o budućim aktivnostima, željeli smo djeci približiti vrijednost rada i novca. Djeca, roditelji i odgajatelji, zajednički su osmislili aktivnosti koje su djeca realizirala, a roditelji njihov rad nagradili novčićem, (vrijednost od 2 ili 5 kn). Roditelji su predložili da jedna od aktivnosti bude pospremanje sobe i igračaka. Dječje ideje o njihovim zaduženjima bile su usmjerene na recikliranje, prikupljanje čepova i pvc ambalaže, brigu o kućnom i vrtićkom bilju. Djeca su imala slobodu donošenja odluke što će učiniti sa „zarađeni novac“ (hoće li ga darovati, darovati samo određeni dio ili će zadržati za sebe).

Daljnji tijek aktivnosti vodio je uključivanju odgojno-obrazovne skupine u Unicefov projekt Škole za djecu Afrike. Radeći na projektu osmišljene su i ostvarene akcije poput bicikljade, božićna prodajna izložba, sajam knjiga organiziran povodom obilježavanja Noći knjige, izložba fotografija i radova nastalih tijekom rada na projektu kojima je cilj bio kod djece razvijati poduzetništvo, inicijativu, humanost i svijest o važnosti očuvanja prirode. Humanost i plemenitost postale su dio svakodnevice naše odgojno obrazovne skupine uključujući promišljanja, aktivnosti, akcija i projekta.

Iz suradnje i povremenih zajedničkih aktivnosti sa susjednom skupinom „Ježići“ u kojoj je 3 bilingvalne djece sa raznolikim porijeklom, pojavila se znatiželja i interes za „novo i nepoznato“ (jezik, kulturu, porijeklo, identitet). Uvažavajući dječji interes i inicijativu primjenom projektne metode rada započeli smo sa istraživanjem i približavanjem različitosti. Kroz aktivnosti izrade „Višejezičnoga rječnika“ u skupini „Ježići“ u kojoj su bilingvalna djeca razvijao se senzibilitet za različite kulture i učenje različitih stranih jezika. U navedenoj skupini roditelji su samoinicijativno donosili i prikupljali čepove u svrhu recikliranja i korištenja u didaktičke svrhe... (slovarice i sl.).

Upoznavanje i učenje o sebi i drugima uz poticanje empatije kroz zajedničke interakcije, aktivnosti i druženja kod djece obiju skupina razvijala se tolerancija i multikulturalnost. Skupina Ježići je tako postala partner na radu u projektu. Zajednički ostvarujemo ciljeve projekta vezanog uz razvoj humanosti od ranih

noću kroz aktivnosti prikupljanja: deka za nezbrinute životinje, plišance za bolesnu djecu KBC Zagreb, slikovnice za djecu u domovima, kontinuirano prikupljanje pvc čepova za oboljele od leukemije i limfoma. Koristili smo aktivno-istraživački pristup s nizom aktivnosti koje potiču učenje o dječjim potrebama i pravima putem svih osjetila, poticali razvoj empatije i razvijali humanost kako bi djeca uvidjela da svojim trudom, radom, promišljanjem i zalaganjem mogu pomoći i djelovati globalno, a ponajprije onima kojima je trenutno potrebna pomoć. Djeca su aktivno uključena u planiranje, izbor, realizaciju i dokumentiranje aktivnosti projekta.

Projekt traje od 2020. godine do sada, sa mogućnošću daljnjeg razvoja.

Odvija se u prostoru Dječjeg vrtića Medveščak (unutarnji i vanjski prostor), knjižnicima grada Zagreba, Kliničkom bolničkom centru Zagreb, Skloništu za nezbrinute životinje, udruzi oboljelih od leukemije i limfoma i Organizaciji UNICEF.

Projekt je prezentiran na roditeljskim sastancima putem foto-- i videodokumentacije, projektnim plakatima, javnim i internim izložbama.

9.

Naziv projekta: Ali ja to hoću!

Naziv dječjeg vrtića: Dječji vrtić Fijolica Prelog

Telefon: 040/645-601

E-adresa: Vrtić: dv-fijolica@ck.t-com.hr, Mirjana Lipić: mirjanalipic@gmail.com

Internetska stranica: <https://www.djecjivrticfijolica.hr/>

Voditelji projekta: Mirjana Lipić, univ. bacc. praesc. educ., Kristina Pongrac, univ. bacc. praesc. educ

Dob djece: 5 – 7 godina

Dimenzija građanskog odgoja i obrazovanja: Politička i gospodarska dimenzija

Područje unutar dimenzije: Razumijevanje principa i usvajanje mehanizama demokratskog odlučivanja, uočavanje povezanosti ljudskog rada i zadovoljavanja osnovnih i specifičnih djetetovih potreba

Kompetencije koje su razvijane u projektu: Razumijevanje principa demokratskog odlučivanja i sposobnost sudjelovanja u zajedničkom odlučivanju; razumijevanje smisla novca i važnosti rada; sposobnost sudjelovanja u zajedničkim aktivnostima radi postizanja cilja

Cilj projekta: Približiti djeci vrijednost novca i njegovu primjenu u svakodnevnom životu; stvaranje pozitivnih financijskih navika; potaknuti dječju inicijativnost i poduzetnost

Očekivani ishodi učenja: Djeca će moći predložiti, dogovoriti se i odlučiti kako zaraditi vlastiti novac da bi ostvarila vlastitu želju, razvijat će sposobnost demokratskog odlučivanja i demokratske odnose, razlikovati potrebe od želja, razumjeti da se cilj može postići uz uloženi napor, razlikovati hrvatski novac od drugih valuta, moći objasniti kako se zarađuje novac, znati objasniti kako i zašto štedjeti, sukonstruirati tijek projekta, planirati i voditi vlastite aktivnosti, izražavati vlastite misli, ideje i zapažanja te ih bilježiti

Opis projekta: Projekt je započeo jer su djeca izrazila želju za kupnjom figura dinosaura. Kako su odgojitelji uočili kako djeca često traže od roditelja da im ispunjavaju njihove želje i prohtjeve, predložili su djeci da iznađu rješenje da bismo zajedno, vlastitim trudom i radom, zaradili novac i kupili željeno. Nakon razmišljanja, djeca kao mogući način zarade novca vide u skupljanu plastičnih boca. Djeca donose plastične boce u vrtić, dogovaraju se o potrebnoj količini, međusobno dijele uloge, provjeravaju i razvrstavaju boce, odnose ih u trgovinu i prodaju ih, vode evidenciju skupljenih boca i prikupljenog novca i vrlo brzo prikupljaju i više od potrebnog nam novca. Glasanjem djeca odlučuju kako pravedno potrošiti preostali novac. Kako odgojitelji, prema iskazima djece, uočavaju daljnji interes za temu novca, nude djeci različite poticaje, sadržaje i osmišljavaju prostorno-materijalno okruženje da bi djeca propitkivala i nadograđivala vlastita znanja i iskustva vezana uz svrhu novca, različitim zanimanjima i važnosti pojedinih zanimanja za društvo u cjelini, da bi mogla uočiti razliku između potreba i želja te razumjeti važnost i moguće načine štednje. Djeca kontinuirano propitkuju nove informacije, uspoređuju ih s odgovorima koje im daju roditelji ili do kojih su ona došla vlastitim promišljanjem i zaključivanjem, a stečena iskustva izražavaju kroz inicijativu za pripremom kolača i prodajom istih na Božićnom sajmu, kako bi kroz dobrovoljne priloge posjetitelja ponovo zaradili novac kojim bi si priuštili odlazak u kino (ili nešto drugo što bi se zajednički dogovorili i odlučili).

Od samih početaka projekta, roditelji djece bili su naši najvažniji partneri.

Projekt je dokumentiran foto i videodokumentacijom, transkriptima dječjih zapažanja, promišljanja i zaključaka, različitim oblicima dječjeg bilježenja, likovnim uradcima, na temelju čega je provedena i evaluacija projekta.

Ostvareni ishodi: Sva djeca izražavaju osjećaj zadovoljstva zbog samostalno ostvarene zarade i postizanja postavljenog cilja; sva djeca razlikuju hrvatske novčanice od stranih valuta; sva djeca znaju da se novac koristi u razmjeni roba i usluga te da je novac naknada za rad; većina djece zna objasniti gdje i što rade njihovi roditelji, a neka znaju imenovati njihova zanimanja; neka djeca mogu objasniti koja je važnost posla koji obavljaju njihovi roditelji za društvo u cjelini; većina djece opisuje razliku između potreba i želja te zna nabrojiti osnovne životne potrebe i svoje želje; većina djece može dati po jedan primjer kako uštedjeti novac; pola djece počelo je štedjeti s jasno postavljenim ciljem, a dvoje je do sada uspjelo i kupiti željenu stvar; desetero djece može na primjeru objasniti kako mogu pridonijeti kućnom budžetu; jedno dijete inzistira na konceptu pravednosti prilikom trošenja zajedničkog novca

Razdoblje u kojem je projekt trajao: od listopada 2021. do siječnja 2022.

10.

Naziv projekta: Zajedno za ljepši vrtić

Naziv dječjeg vrtića: Dječji vrtić Cvrčak, Čakovec; PO Pčelice, Ivanovec, Lavoslava Ružičke 2, Čakovec; Zrinskih 4, Ivanovec

Telefon/ telefaks: 040/337-237

E-adresa: pcelice@dv-cvrcak.hr

Internetska stranica: <http://dv-cvrcak.hr/>

Voditelji projekta: Željka Bujanić, univ. bacc. praesc. educ, Nikola Kraljić, univ. bacc. praesc. educ

Dob djece: 3 – 7 godina

Dimenzija građanskog odgoja i obrazovanja: Gospodarska dimenzija i politička dimenzija

Područje unutar dimenzije: uočavanje povezanosti ljudskog rada i zadovoljavanja djetetovih potreba; stjecanje radnih navika u odnosu na brigu o sebi i brigu za svoju neposrednu okolinu; razumijevanje principa i usvajanje mehanizama demokratskog odlučivanja

Kompetencije koje su razvijane u projektu: Spremnost djece na demokratsko odlučivanje; razlikovanje rada od igre; suradnja s drugima; iznošenje i argumentacija svojih ideja; spoznaja kako svojim djelovanjem mogu utjecati na mijenjanje okoline

Cilj projekta: Aktivna uključenost djece u donošenje odluka koje se odnose na njihovo življenje u vrtiću. Stjecanje samopouzdanja u iznošenju prijedloga, ideja za promjene i kreiranje rješenja.

Očekivani ishodi učenja: Pokazivanje radnih navika; prihvaćanje tuđih ideja i shvaćanje da se za ideje može odlučiti; razumijevanje principa demokratskog odlučivanja; promišljanje i evaluacija vlastitih aktivnosti i postignuća; korištenje digitalnim uređajima i stjecanje vještina prezentiranja.

Opis projekta: Projekt je započeo na inicijativu odgojitelja, koji su prateći dječji interes vidjeli kako djeca žele dodatan sadržaj na dvorištu. Djeca su se dosjetila kako bi uz poligon na dvorištu mogli imati i druge sadržaje. Crtaju u likovnom centru, grade u građevnom centru i istražuju u centru malog majstora. Dolaze na ideje koji materijal je sve potreban za izradu novih sadržaja i koga bi mogli zamoliti za pomoć. Od sakupljenih ideja djeca o odabiru sadržaja odlučuju demokratskom metodom – prebrojavanja glasova.

Djeca su napisala pismo ravnateljici i domarima u kojem su izrazili svoje ideje i molbe za potreban materijal te pomoć u izradi i nabavi materijala. Djeca su aktivno uključena u pripremu okruženja za izradu vrta. Djevojčica angažira svog ujaka za freziranje. U sva dogovaranja susreta bila su direktno uključena djeca. Dogovorili su kako će vrt izgledati. Spoznali su kako se miješaju boje, na koji način se boja valjcima i kistovima. U suradnji s roditeljima u vrtić su donirane biljke. Proučavali smo i naučili postupak sadnje, nazive biljaka, i čemu one služe. Djeca su evaluirala svoj projekat na temelju etnografskih zapisa koje su radila. Upoznali su se sa korištenjem fotoaparata, odabira fotografije za printanje i izrade plakata. Važnost samog projekta i uključenost djece uvidjela se kada su djeca apelirala na svoje roditelje. Roditelji se aktivno uključuju i doniraju stablo u vrtić koje je posađeno pokraj pješčanika. Projekt je prezentiran drugoj djeci, ravnateljici, roditeljima na roditeljskom sastanku, mjesnom odboru i školskoj djeci OŠ Ivanovec. Za praćenje djece u aktivnostima koriste se skale praćenja – Skala procjene uključenosti djeteta (izuzetno visoka uključenost djeteta) i Skala procjene subjektivne dobrobiti djeteta (izuzetno visoka uključenost djeteta).

Ostvareni ishodi: Djeca starije dobi primjenjuju metode demokratskog odlučivanja (prebrojavanja glasova) u drugim aktivnostima; samopouzdana su u iznošenju vlastitih ideja; postoji svijest djece da nema krivih odgovora, nema ismijavanja prilikom iznošenja stavova; spoznali su kako aktivnim djelovanjem mogu promijeniti okruženje; surađuju u aktivnostima i samostalno rade podjelu uloga; djeca znaju prezentirati svoje aktivnosti, koriste se medijima; prepoznaju biljke, imenuju ih i znaju što im je potrebno za životni ciklus; samostalno pripremaju zemlju za sadnju, sade i siju biljke; shvaćaju razliku između sadnje i sijanja; uspostavljena je suradnja sa školom; veća je uključenost roditelja u odgojno – obrazovni proces. Razdoblje u kojem je projekt trajao: 1. 11. 2020. – 15. 6. 2021.

11.

Naziv projekta: Čuvari prirode

Naziv dječjeg vrtića: Dječji vrtić Tratinčica Koprivnica

Telefon: 048/621-358

E-adresa: ravnateljica@tratinčica.hr – ravnateljica, margareta.cahunek17@gmail.com – Margareta Cahunek

Voditelji projekta: Margareta Cahunek, odgojitelj, Štefica Kraljić, odgojitelj, Sanja Petković, odgojitelj

Dob djece: 6 – 8 godina

Dimenzija građanskog odgoja i obrazovanja: Ekološka dimenzija

Područje unutar dimenzije: Racionalno korištenje energije, zdrav okoliš i očuvanje okoliša

Kompetencije koje su razvijene u projektu: Prepoznavanje problema u prirodi, usvojena su nova znanja o vodi, usvojena nova znanja i vještine o uzgoju biljaka

Cilj projekta: podizanje ekološke svijesti djece uočavanjem, promicanjem, vrednovanjem i očuvanjem prirode i prirodnih resursa, biljnog i životinjskog svijeta i informiranje lokalne zajednice o mogućnosti vlastitog utjecaja na očuvanje prirode

Očekivani ishodi učenja: Djeca prepoznaju uzroke zagađenja okoliša, uzroke nestašice pitke vode, spoznaje mogućnost prenamjene otpada, upozorava druge na racionalno korištenje resursa, zna objasniti proces kruženja vode u prirodi, poznaje proces prikupljanja kišnice i filtracije iste, usvoji je naviku korištenja kišnice u svakodnevnom životu (u vrtiću), nabraja više od deset vrsta povrća, poznaje i opisuje proces rasta biljke i potrebnih resursa za uzgoj iste, usvojio je pojam gnojivo te proces izrade, vješto barata alatima

Opis projekta: Početkom ožujka, povodom nadolazećeg dana vode, nakon razgovora s djecom o značenju voda za svijet i život općenito pogledali smo edukativan film o trenutnom stanju voda u svijetu, koji je probudio veliku zabrinutost kod određene djece. Dječak P. zaokupio se tom temom još nekoliko dana kasnije istražujući problem – što će biti ako nestane vode? U istraživanju teme pridružila mu se nekolicina djece iz skupine. Na prijedlog da nađu neko alternativno rješenje koje će zamijeniti pitku vodu u svakodnevnom životu u aktivnostima koje ne uključuju konzumiranje vode djeca su međusobno izmjenjivala ideje i na kraju predložili kišnicu kao rješenje problema. Na njihov prijedlog da kišnicu koristimo i u vrtiću napravili smo spremnik za sakupljanje kišnice koju smo kasnije koristili u različitim aktivnostima kao što su pranje igračaka, zalijevanje cvijeća, likovnim aktivnostima, istraživačkim aktivnostima, promatrali smo vode kroz mikroskop, filtrirali kišnicu istraživali kako kiša nastaje. Na sam dan voda, na inicijativu djece, svoje radove i ideje izložili smo na gradskoj tržnici, razgovarali sa građanima te im prejeli poruku „a što bi vi sve mogli s kišnicom“. Unatoč našoj potrošnji djeca su primijetila da ostaje jako puno neiskorištene kišnice nakon čega se djevojčica M. dosjetila da bi mogli napraviti vrt koji bi zalijevali kišnicom. U suradnji s roditeljima prikupili smo potrebe materijale za izradu vrta (alat, sjemenje, zemlju, palete), vrtićki domari su prema skici koju su napravila djeca pripremili gredice, odnosno stavili zemlju u palete. Posjetili smo gradsku tržnicu gdje su se djeca upoznala sa različitim vrstama sadnica, prodavači su nam poklonili neke sadnice, a u vrtiću su se upoznali sa sjemenjem. Nakon što smo pripremili zemlju krenuli smo saditi i sijati u vrtu. Djeca su uistinu uživala u tim aktivnostima, svakodnevno su se brinuli za vrt, zalijevali, promatrali promjene, promatrali kako bilje koje smo posadili rastu, daj plodove, plijevali... U maloj vrtlarici saznali samo da trebamo gnojiti vrti da bi biljke bolje rasle, mi smo se odlučili za gnojivo od kopriva koje smo sami napravili. Nakon nekog vremena vrt je lijepo napredovao te su djeca na kraju ubirala plodove svog rada koje su kasnije i konzumirali tokom ručka.

Očekivani ishodi: Tokom cijelog projekta djeca su međusobno surađivala u aktivnostima. Djeca prepoznaju uzroke zagađenja okoliša, uzroke zagađene vode. Usvojila su naviku korištenja kišnice u svakodnevnom životu gdje ona može zamijeniti pitku vodu. Djeca utječu na svoje roditelje i bližnje, lokalnu zajednicu upozoravajući ih na racionalno korištenje pitke vode. Tijekom rada u vrtu djeca su usvojila baratanje

alatima, imena biljka/povrća, glavne smjernice za uzgoj istih. Većina djece usvojila je proces rasta biljke, proces kruženja vode u prirodi.

Razdoblje u kojem je projekt trajao: od ožujka do srpnja 2021.

12.

Naziv projekta: Obnovljivi izvori energije

Naziv dječjeg vrtića: Dječji vrtić Radost, Ludbreg

Telefon: 042/810-633

E-adresa: radostludbreg@gmail.com, ivonaa.simunovic95@gmail.com, zrinka.matijevic88@gmail.com

Internetska stranica: <http://vrticradost.com>

Voditelji projekta: Zrinka Matijević, univ. bacc. praesc. educ, Ivona Šimunović, mag. praesc. educ

Dob djece: 5 – 7 godina

Dimenzija građanskog odgoja i obrazovanja: ekološka dimenzija

Područje unutar dimenzije: racionalno korištenje energije, odgovorno korištenje prirodnih resursa

Kompetencije koje su razvijane u projektu: razumijevanje pojma energije; odgovorno ponašanje u odnosu na gospodarenje energijom; prepoznavanje i nabranjanje obnovljivih izvora energije te prednosti njihova korištenja

Cilj projekta: omogućiti djeci istraživanje pojma energije, osvijestiti važnost racionalnog korištenja energije i poticanje istraživanja obnovljivih izvora energije

Očekivani ishodi učenja: djeca će moći opisati pojam energije i zašto je važan, nabrojiti uređaje koji za rad koriste energiju, zaključiti odakle energija biljkama, ljudima, uređajima i automobilima, uočiti neracionalno korištenje energije, znati metode štednje energije, prepoznati obnovljive izvore energije, na primjeru objasniti transformaciju obnovljivih izvora energije u električnu energiju, zaključiti koje su prednosti obnovljivosti energije, planirati i provoditi vlastite aktivnosti, izražavati vlastite misli, ideje i zapažanja te ih bilježiti na njima svojstven način

Opis projekta: Obzirom na veliki interes djece za STEAM aktivnosti, *projekt Obnovljivi izvori energije* nastavak je na projekt *Hokus bokus, ponedjeljak je dan za pokus*. Projekt je nastao kao prošireno istraživanje o temi pokrenutoj od skupine djece koja su razgovarala o postavljenom solarnom drvetu na gradskom trgu. U fazi započinjanja projekta, interes djece se podupirao kroz diskusiju potaknutu videozapisima o energiji Sunca, fotografijama i na temelju viđenog. Djeca su dijelila osobne hipoteze i raspravljala o njima, uz to su i dobiveni podaci što bi djeca o toj temi željela saznati i način na koji ćemo to ostvariti. U fazi razvoja projekta omogućena su im samostalna istraživanja i stjecanja osobnog iskustva u neposrednoj okolini, ali i pomoću različitih materijalnih poticaja, igara i sl. Tema se nastavila na važnost štednje energije pa su djeca, obzirom da im je tema već bila poprilično poznata izvodila zaključke. Nakon svladavanja i razumijevanja osnovnih pojmova potrebnih za istraživanje pojma obnovljivih izvora energije, djeci su ponuđeni poticaji za istraživanje pojma solarne energije. Poslije dijeljenja vlastitih pretpostavki, provodili su eksperiment u dvije skupine ovisno o kartici koju su izvukli. Prva je skupina bila izložena izra sunčevom svjetlu, a druga je bila u zamračenoj sobi odgojne skupine nakon čega su iznosili opažanja. Na temelju stečenog iskustva, djeca su samostalno izvodila eksperimente pomoću termometra, sunčeve svjetlosti, šalice s vodom, solarnim svjetiljkama, sunčevom svjetlošću i tamom, maketama automobila pokretanima na solarnu energiju i maketama kuća koje upotrebljavaju solarnu energiju. U šetnji gradom djeca su prepoznavala solarne panele na kućama, solarne klupe i solarne panele na vrhu spomenutog drveta. Po povratku iz šetnje, dječak Anđelo je u dvorištu vrtića primijetio maketu vjetrenjače i zaključio da nema samo Sunce energiju nego i vjetar, a njegova hipoteza bila je temelj za otkrivanje ostalih obnovljivih izvora energije i proširivanje teme. Uočili su ulogu brane na temelju opažanja u neposrednoj okolini, povezivala je s hidroelektranom koja se nalazi na rijeci Dravi, postavljala hipoteze čemu služi turbina i tome slično. Eksperimentirala su i ispitivala hipoteze usporedbom kipuće i hladne vode, zagrijavanjem vode do vrenja, eksperimentiranjem zagrijanim kamenjem i vodom te su na temelju toga izvodila zaključke. U posljednjoj fazi, evaluaciji projekta korišteni su etografski zapis, uradci djece, e-portfolio, promatranje djetetova ponašanja u slobodnoj igri i učestalost pojavljivanja željenog ponašanja. Također, kod evaluacijskih aktivnosti valja spomenuti dramsku predstavu sa zagonetkama „Obnovljivi smo mi, koristi nas i ti!“ u kojoj je predstavljen svaki od oblika energije te su djeca oponašala tražen oblik energije i odgonetavala zagonetke. Nadalje, valjda istaknuti i identifikaciju i grupiranje energetske objekata iz neposredne okoline i igru „Lov na obnovljive“ gdje su djeca u šetnji gradom tražila uređaje i naprave koje koriste obnovljive izvore energije. Ovaj je projekt utjecao je na

kvalitetu cjelokupnog ozračja skupine, ali i ustanove i to na sljedeće načine: štednjom energije u dječjem vrtiću gašenjem svjetla, televizora kada nije u upotrebi, vode i dr., postavljanjem vanjskog solarnog reflektora sa senzorom, postavljanje bačve za kišnicu kojom se zalijeva vrt i cvijeće, punjenjem, a ne bacanjem ispražnjenih baterija i dr. Izrađeni plakat pravila za štednju energije djeca su predstavila i ostalim skupinama i na taj način postala dobar primjer odgovornog korištenja energetske resursa. U projekt su bili uključeni roditelji koji su fotografirali djecu u neposrednim situacijama i bilježili njihove izjave. Suradnja je ostvarena i sa komunalnim poduzećem Lukom. Djeca i odgojiteljice projekt su predstavili na tematskom roditeljskom sastanku pomoću e-portfolioa i odabranih poticaja. Također, projekt je bio predstavljen odgojiteljicama i stručnoj suradnici na Odgojiteljskom vijeću.

Ostvareni ishodi u odnosu na dijete:

1. Razumije pojam energije; opisuje što je energija i zašto je važna, nabraja uređaje koji koriste energiju, zaključuje odakle energija biljkama, ljudima, uređajima i automobilima
2. Odgovorno se ponaša u odnosu na gospodarenje energijom; uočava neracionno korištenje energije i upozorava na pravila odgovornog korištenja (npr. prilikom pranja ruku), nabraja načine štednje energije, štednja energije u dječjem vrtiću gašenjem svjetla, televizora kada nije u upotrebi, vode i dr., postavljanje vanjskog solarnog reflektora sa senzorom na ideju djece, postavljanje bačve za kišnicu kojom se zalijeva vrt i cvijeće, punjenje, a ne bacanje ispražnjenih baterija
3. Prepoznaje i nabraja obnovljive izvore energije i prednosti njihova korištenja; na maketi objašnjava transformaciju obnovljivih izvora energije u električnu energiju, može nabrojati najvažnije elemente u transformaciji energije, uočava da obnovljive izvore energije ne kupujemo i da su neiscrpn, u svojoj okolini uočava naprave i uređaje koji koriste obnovljive izvore energije i zna ih koristiti

Ostvareni ishodi u odnosu na odgojitelje:

- uočena potreba za usvajanjem razolikih metoda planiranja i evaluacije projekta
- osvještana važnost produblivanja vještina potrebnih za ostvarivanje partnerstva s roditeljima pomoću rada na projektu.

Ostvareni ishodi u odnosu na roditelje:

- uviđaju važnost pozitivnog primjera koji pružaju djeci racionalnim korištenjem energije
- prepoznaju važnost njegovanja suradnje sa dječjim vrtićem (velik odaziv i angažman roditelja)

Razdoblje u kojem je projekt trajao: rujan 2021. – listopad 2021.

13.

Naziv projekta: Energija oko nas

Naziv dječjeg vrtića: Dječji vrtić Dubrovnik, Iva Vojnovića 34; 20000 Dubrovnik

Telefon: 0989214207

E-adresa: evgenija74@gmail.com, ravnateljica@vrtici-du.hr

Odgojna skupina: 20-oje djece od 3 do 6 godine, odgojna skupina Mješovita 1; Izviđač

Voditeljice: odgojiteljica savjetnica Evgenija Matović i odgojiteljice Marina Anđelić

Dimenzija građanskog odgoja i obrazovanja: ekološka dimenzija građanskoga odgoja

Područje unutar dimenzije: područje racionalnog korištenja energije i zagađenja okoliša

Kompetencija/je koje su razvijane u projektu: Dijete poznaje i odgovorno koristi izvore energije, te štiti okoliš.

Cilj/ evi projekta: Odgovorno korištenje obnovljivih izvora energije. Razvoj pozitivnog odnosa prema okolišu. Razumijevanje uzročno posljedične veze između prirode i ljudi

Očekivani ishodi učenja: Dijete može nabrojati za što treba voda, vjetar, sunce, hrana. Uočava u svojoj okolini osobe i situacije koje ugrožavaju čistoću okoliša. Zna nabrojati opasnosti za životinjski svijet od plastične ambalaže

Izvori i poticaji: Odgoj djece predškolske dobi za održivi razvoj i racionalno korištenje energije: priručnik, grad Zagreb. Obnovljivi izvori energije; radni listovi. Enciklopedija za djecu; Naša djeca. Snaga prirode, I. Kovačević. Hoće li Zemlja ozdraviti, M. Gjajić

Tijek projekta:

Početkom siječnja 2022. God. Na našem području zapuhala je jaka bura, koja je uzrokovala niz poteškoća u prometu. Nakon nekoliko dana trajanja djeca su se počela samoinicijano igrati zatvaranja mosta u centru prometa i gradnje,. Interes za takvu igru je trajao nekoliko dana, te smo te aktivnosti iskoristili za početni

poticaj za naš projekt. Kroz razne vrste aktivnosti, u idućem razdoblju, djeca su promatrala, gledala, razgovarala, čitala, istraživala, te kroz razne ekspresivne aktivnosti pokazala svoje znanje.

Tijekom projekta djeca su se upoznala s vjetrom i njegovom snagom. Vodom i njenim mogućnostima, suncem i njegovom energijom, te važnosti hrane u našem sustavu. Osim što su svoja znanja djeca stjecala putem pred čitalačkih i čitalačkih kompetencija, tijekom ovog projekta usvajali smo i digitalne kompetencije.

Ponovnim pregledom videozapisa i fotografija ali i svakodnevnom razmjenom zapažanja primijetile smo da djeca racionalnije koriste električnu energiju i vodu.

Ishodi koje smo ostvarili tijekom projekta koji je trajao od siječnja 2022. do ožujka 2022. jesu da djeca znaju kako se tijelo i kuća mogu zaštititi od gubitka energije. Odgovorno koristi vodu u svakodnevnim aktivnostima. Uočava u svojoj okolini osobe i situacije koji ugrožavaju čistoću okoliša. Zna nabrojati za što nam treba voda, vjetar, sunce i hrana.

14.

Naziv projekta: Kako stabla mogu spavati, kada auti stalno bruje, a ljudi viču?

Naziv dječjeg vrtića: Dječji vrtić Sunce, Zadar

Adresa: Veslačka 1, 23000 Zadar

Kontakt: 023 236 410

Faks: 023 235 023

E-mail: djecji.vrtic.sunce@zd.t-com.hr

Internetska stranica: <https://www.djecji-vrtic-sunce-zadar.hr/>

Voditelji projekta: Vedrana Vulić, odgojitelj, Kornelija Pahljina, odgojitelj, Elena Kurta, Martina Rados, odgojitelj

Djeca uključena u projekt:

Broj djece: 15

Dob djece/odgojna skupina: 3-6 godina

Ostali sudionici uključeni u projekt:

Djelatnici vrtića: Kućni majstori, spremačica, roditelji, stručni djelatnici vrtića

Nasadi d.o.o. – uzgoj povrća, cvijeća i rasada, održavanje javnih površina te krajobrazno projektiranje – – djelatnici

Mjesni odbor Jazine II

Prirodoslovni odjel Narodnog muzeja Zadar – – djelatnici

Roditelji – – „Složi drvoturu i doživi avanturu!“

Dimenzija građanskog odgoja i obrazovanja: Ekološka dimenzija, Gospodarska dimenzija

Kompetencija/je koje su razvijane u projektu:

Ciljevi projekta:

Upoznati dijete koliko su prirodni resursi važni za zdrav život. Kod djece usvojiti ponašanje u kojem dijete brine za svoju neposrednu okolinu, pa tako i za sebe. Razvijati intrinzičnu motivaciju kod djece za očuvanje prirode.

Očekivani ishodi:

- dijete povezuje biljke s disanjem čovjeka
- razumije da treba imati puno biljaka u svom okolišu i okruženju
- razumije i prihvaća da postoje ljudi koji se brinu za održavanje zdravog okoliša (inženjeri biologije, botaničari, nadvrtlari, vrtlari, čuvari...)
- spoznaju da aktivnim uključivanjem i djelovanjem mogu promijeniti i obogatiti okruženje
- dijete zna koliko je zdrav okoliš bitan za kvalitetu života (imam pravo disati zdravo)
- inovativan pristup djece u neposrednom promatranju promjena u prirodi.

Izvori i poticaji:

Bagrem u dvorištu vrtića koji djeca svakodnevno promatraju, te stanovnici tog istog bagrema (skakavac i gušter)

Tijek projekta:

Djeca su promatrajući bagrem postavljala mnoga pitanja. „Tko još živi u stablu? Da li je stablo živo?“ Promatrali su skakavca na stablu, a vrhunac interesa za prirodno okruženje dogodio se kad se u stablo „doselio“ i gušter.

Započeli su istraživati tko još živi u tom stablu. Obogatili smo centre raznim slikovnicama, enciklopedijama te prirodnim materijalima. Djecu je oduševila slikovnica „Priča o malom Kristoforu“, putem koje su posredno spoznala da je stablo živo i da se o njemu treba brinuti. Nakon toga krenuli su u neposredno istraživanje. Svakodnevno prateći dječje interese primijetili smo veliko zanimanje djece različite dobi za očuvanje stabla, željeli su mu pomoći da ostane dom mnogobrojnim stanovnicima. Djeca su počela istraživati dijelove stabla, kako živi, čime se hrani, te upoznala cijeli razvojni tok (od žira do stabla – živog organizma), te simbioze sa njegovim stanovnicima, ali i okolinom. Djeca su povezala kako stabla imaju svoja imena, baš kao i oni i kako je svako stablo različito. Upoznajući „svoje“ prvo stablo, djeca su širila iskustvo promatrajući ostala stabla u dvorištu, a zatim su počela povezivati kako su stabla važna za disanje te su uočili prilikom dolaska u vrtić kako naš grad nema puno zelenih površina. Odlučili smo u skladu s tim nešto poduzeti, te smo u našu priču uključili Mjesni odbor i Nasade kao relevantne čimbenike okruženja koji su s nama planirali održavanje postojećih i sadnju novih stabala jer su kroz mnogobrojne aktivnosti djeca došla do zaključka kako nam je zelena okolina bitna za kvalitetu života (pluća grada). U sklopu projekta, povećao se broj šetnji bližom okolinom i aktivnosti koje uključuju neposredno promatranje promjena u prirodi, a inicirane su od strane djece. Djeca u šetnjama grle stabla i prislanjaju glavu uz deblo, oslušuju prirodu i pokušavaju otkriti što im ona poručuje (dendroterapija). Prilikom jedne šetnje djevojčica iz skupine se pita: „Kako stabla mogu spavati kada auti stalno bruje, a ljudi viču.“

Motiviranošću djece za upoznavanjem prirode i brige o njoj povećala se svijest i kod roditelja. Dogovorili smo zajedničke strategije kako bi naš kvart, zatim i grad „ozelenio“ jer sad znamo da je svako drvo jedna zgrada sa puno stanova, koja doprinosi boljem životu svih ljudi.

Ostvareni ishodi u odnosu na djecu:

- – Djeca su osvijestila da vlastitim snagama mogu utjecati na promjene u svom okruženju.
- – Stjecanje vještina i znanja o sadnji i njegovanju stabala i biljaka u okruženju
- – Dijete nabraja parkove u svom okruženju, kao i svom gradu
- – Stjecanje novih znanja procesa fotosinteze i staničnog disanja i sinergične povezanosti života i biljnog i životinjskog svijeta
- – Djeca znaju tko (zanimanja) iz okruženja održava parkove i okoliš, te kome se obratiti ako žele nešto mijenjati u svojoj okolini u bilo kojem trenutku
- – Usvojen je prijedlog djece da se zasade nove biljke i stabla u njihovu neposrednom okruženju
- – Usvojen je prijedlog djece da se zasade nove biljke i stabla u njihovu neposrednom okruženju

Ostvareni ishodi u odnosu na ostale (vrtić, voditelje projekta, ostale sudionike uključene u projekt, širu zajednicu):

- – Prilika roditeljima za kreiranje vrtićkog kurikuluma (ideje, prijedlozi, rješenja kroz rad na projektu)
- – Roditelji su aktivno sudjelovali u svim fazama projekta, osvijestili su svakodnevnu potrebu djeteta za boravkom i igrom u prirodi prateći pojačanu senzibilnost djece
- – Kvalitetna komunikacija i suradnički odnosi među odgojiteljima, roditeljima i vanjskim suradnicima
- – Povećane kompetencije u odgoju djece-suradnja s djetetom, odgojiteljima, zajednicom
- – Oživotvorenje mreže svih suradnika od djece do odraslih, veća motiviranost u poslu – „Kad se male ruke slože, sve se može...“

Razdoblje u kojem je projekt trajao: listopad 2021. – veljača 2022.

15.

Naziv projekta: Muzeji

Naziv dječjeg vrtića: Dječji vrtić Radost, Zadar Bartola Kašića 3/1 ZADAR

Telefon: 023 211984

faks: 023 212718

e-mail: djecji.vrtic.radost@radost-zadar.hr

internetska stranica: <https://radost-zadar.hr/>

Odgojna skupina: „Feralići“ (djeca od 5 do 7 godina)

Voditelj projekta: Natalija Žorž Brusić odgojitelj savjetnik

Tematsko područje: Identitet

Dimenzija građanskog odgoja i obrazovanja : Kulturološka dimenzija

Djeca uključena u projekt:

Broj djece: 22

Dob djece/odgojna skupina: 5 do 7 godina

Ostali sudionici uključeni u projekt:

(npr. ostali djelatnici vrtića, roditelji, predstavnici, udruge i drugo iz lokalne zajednice)

Kustosi iz muzeja koje smo posjetili

– Lucija Sekula, muzejska pedagoginja Narodnog muzeja Zadar

-dr. sc. Jasenka Lulić Štorić viša kustosica voditeljica Etnološkog odjela

Međunarodni centar za podvodnu arheologiju

– Antonija Jozić voditelj Odjel restauriranja i konzerviranja

– Zdenka Vrgoč Odjel restauriranja i konzerviranja

– Roko Surić Odjel prezentacije podvodne baštine

– Luka Bratović Odjel edukacije i dokumentacije – voditelj Odsjeka – knjižnice u sastavu MCPA

– Maja Kaleb Odjel edukacije i dokumentacije

Muzej antičkog stakla

Eterović Borzić Anamarija, viša kustosica

Staklopuhači:

Gospić Antonija, majstor staklar,

Štefanac Marko, majstor staklar

Studentice ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja

Kompetencija/je koje su razvijane u projektu

– Samostalno uključivanje u planiranje posjeta muzejima.

– Ispravno korištenje digitalnih tehnologija i otkrivanja njihovih mogućnosti u različitim etapama projekta

– Sposobnost postavljanja izložbe u prostorima vrtića (soba dnevnog boravka i dvorište vrtića)

– Samostalno vođenje članova svoje obitelji kroz poster izložbu, predstavljanje projekta i zajedničko vrednovanje postignuća.

Ciljevi projekta:

– Istražiti s djecom muzeje u gradu Zadru. Naći odgovor na pitanje: “Zašto se nešto čuva u muzeju?”

– Razvijati kod djece kulturu posjećivanja muzeja u svom gradu i drugim mjestima.

– Potaknuti djecu na prihvaćanje uloge motivatora i vodiča u svojoj obitelji.

Očekivani ishodi učenja

Upoznati sve muzeje grada Zadra i njihove posebnosti.

– Uočiti bogatstvo povijesne baštine na ovom području (od prahistorije do novije povijesti)

– Usvojiti kulturu oponašanja u muzejskim prostorima.

– Povezivanje prošlosti i sadašnjosti.

– Omogućiti djeci verbalni, likovno i glazbeno izražavanje doživljenog.

Izvori i poticaji:

Posjeti ustanovama:

Muzej antičkog stakla, Arheološki muzej, Međunarodni centar za podvodnu arheologiju,

Stalna izložba crkvene umjetnosti – Muzej Zlato i srebro grada Zadra, Narodni muzej: Etnološki odjel;

Kneževu palaču, Muzej Iluzija

Enciklopedije, Knjige i katalozi, Kako muzej živi? Školska knjiga, Vodič po muzeju antičkog stakla – katalog

Internetske stranice muzeja:

<https://www.mas-zadar.hr/hr>

<https://amzd.hr/>

<https://icua.hr/>

<https://benediktinke-zadar.com/stalna-izlozba-crkvene-umjetnosti/zadar/zlato-i-srebro-grada-zadra>

<http://nmz.hr/hr/>

PPT s fotografijama s posjete muzejima

Plakati nastali kroz projekt nakon posjeta muzeju

Atifakti (privatni) baštinski predmeti

Tijek projekta

Projekt započinje 28. 1. 2021. kad smo na Wiber grupu roditelja skupine poslali informaciju kako započinje manifestacija „Noć muzeja“ i kako je većina muzeja u Hrvatskoj ponudili *online* programe, pa mogu zajedno s djecom istražiti neki od muzeja.

U ponedjeljak djeca iznose iskustva s „Noći muzeja“. Upitala sam ih: „Koliko muzeja ima naš grad Zadar i jesu li posjetili koji od njih?“

Dolazim dao informacije da samo troje djece zna za Muzej antičkog stakla i sjećaju se prošlogodišnjeg odlaska u taj muzej s vrtićem.

Dogovaramo se kako želimo saznati koliko muzeja ima u Zadru i istražiti ih.

Izrađujemo poster s fotografijama i imenima muzeja. Stavljamo ga na pano u istraživački centar. Poster MUZEJI postao je naš plan projekta na koji smo bilježili svaki posjet muzeju.

Etape projekta određuju djeca na način da se dogovorimo koji muzej žele posjetiti.

Budući da se nekoliko djece sjeća Muzeja antičkog stakla, djeca se dogovaraju kako ćemo taj muzej prvi posjetiti.

Prije svakog posjeta razgovaramo i zapisujemo očekivanja, istražujemo internetske stranice muzeja, dogovaramo posjet.

Nakon svakog posjeta izrađujemo postere koji sadrže izjave djece, crteže, fotografije s posjeta i fotografije djece u aktivnostima.

Djeca uz pomoć postera MUZEJI dogovaraju sljedeći muzej koji žele posjetiti i istražiti.

Svaki muzej vodi nas u nove različite aktivnosti ovisno o onome što je kod djece izazvalo najveći interes i što su htjeli dublje istražiti.

Posjetili smo:

Muzej antičkog stakla.

Izložbu „Kockica“ u muzeju

Staklarsku radionicu

Aktivnosti:

Aktivnosti koje smo proveli nakon posjeta u vrtiću bile su: promatranje fotografija s posjeta (platno i projektor) razgovor, crtanje, slikanje, izrada antičke igra s pravilima Terni lapilli – Tri kamenčića i Merellus – Mlin. Za ovu igru vladao je veliki interes i igrale su se do kraja projekta. Izradili smo poster „Muzej antičkog stakla“

Arheološki muzej

Aktivnosti:

Aktivnosti u vrtiću nakon posjeta bile su: modeliranje u glini, crtanje, slikanje proučavanje povijesnih knjiga i enciklopedija, upoznali smo se s kremenom i imali priliku baratati s kamenim nožićem iz prahistorije. Nastaje simbolička igra djece grade pećinu i oponašaju život u kameno doba. U centru okupljanja okupljamo se oko „Logorske vatre“ razgovaramo, djeca iznose svoja iskustva i znanja.

Izradili smo poster „Arheološki muzej“

Međunarodni centar za podvodnu arheologiju

Aktivnosti:

Posjetili smo restauratorsku radionicu. Kako djeca nisu čula za Međunarodni centar za podvodnu arheologiju istražili smo njihovo djelovanje na internetskim stranicama, razgovarali o očekivanjima i zapisali što želimo saznati. Djeca su za vrijeme posjeta imali priliku aktivno sudjelovati (gledanje kroz mikroskop, čišćenje keramike, bojanje odljeva...) Restauratorica nam pokazuje kako fotografskim aparatom dokumentiraju građu i djeca fotografiraju. Dogovaramo se da će kod sljedećeg posjeta muzeju djeca imati priliku samostalno dokumentirati, fotografirati. Na sva pitanja s kojima su djeca došla u muzej dobili smo odgovor.

Aktivnosti koje provodimo nakon posjeta bile su crtanje, slikanje, istraživanje zaštićenih lokaliteta preko internetske stranice Međunarodnog centra za podvodnu arheologiju. Djeca su se spajala drvenu posudu. Nastavljamo s izradom postera.

Muzej crkvene umjetnosti Zlato i srebro Zadra

Aktivnosti:

Aktivnosti koje provodimo u vrtiću nakon posjeta bile su crtanje, slikanje, Hrvatski pleter, čipka... Dječak Matej (6.3 god.) crta crtež koji opisuje: „Zlatna ruka, okolo su laseri da nitko ne može provaliti, to je vrijedna i dragocjena ruka i sačuvana je u drugom svjetskom ratu.“

Pomorski muzej

Aktivnosti:

Nakon posjeta Pomorskom muzeju najveći interes djeca pokazuju za stare karte. Proučavamo ih, crtamo karte s blagom, izrađujemo kompas. Nastaju prekrasni niski reljefi brodova. U centru građenja i konstruiranja od ponuđenog materijala djeca konstruiraju neobične brodove. Izrađujemo poster „Pomorski muzej“

Etnološki muzej

Aktivnosti:

Aktivnosti koje provodimo u vrtiću nakon posjeta muzeju bile su: izrada ukrasnih vjenčića za vjenčanje, narukvice, tkalački stan, tkanje. Nastaju novi izrazi za tkalački stan:

Šivalo – Antea (5,3 god.)

Veliki šivač – Rita (6,8 god.)

Petljač – Ramona (6,6 god.)

Nastavljamo izrađivati postere.

Kneževa palača

Aktivnosti:

Aktivnosti nakon posjeta bili su proučavanje kataloga starog namještaja, tkanina, slikanje, crtanje....

Izradili smo poster „Kneževa palača“

Nismo uspjeli posjetiti radi renoviranja

Muzej grada Zadra i Prirodoslovni muzej.

Početak lipnja posjetili smo Muzej iluzija.

Djeca su zaključila kako više nema muzeja kojeg možemo posjetiti, pa smo u sobi dnevnog boravka postavili izložbu.

Projekt smo željeli predstaviti roditeljima koji nisu ulazili u vrtić zbog epidemioloških mjera. U lipnju su mjere popustile tako da smo organizirali poster izložbu „Muzeji“ za koju smo izradili pozivnice. Proveli smo anketu za roditelje u kojoj smo ih ispitali koje muzeje poznaju, koje su posjetili i kako je projekt uključio obiteljsko odlaženje u muzeje u našem gradu i drugim mjestima.

Prilikom posjeta muzejima djeci je pružena prilika samostalnog fotografiranja eksponata u muzeju digitalnim aparatom u čemu su se pokazali vrlo uspješni. Odgojiteljima je to otkrilo koje eksponate pojedino dijete bilježi i njegov interes u pojedinom muzeju.

Djevojčica Rita bila je bolesna u tjednu kad smo planirali posjet Muzeju antičkog stakla, ona je zamolila mamu da zajedno posjete muzej. Fotografije donosi u vrtić i pokazuje ih djeci.

Tijekom projekta dječak Mihael s roditeljima odlazi na put u Istru i Brijune. Nakon putovanja dječak uz pomoć roditelja i odgojitelja izrađuje ppt prezentaciju muzeja koje su posjetili i samostalno prezentira djeci u skupini.

Poster izložbu Muzeji postavili smo u dvorištu DV Grigor Vitez za vrijeme Odgojiteljskog vijeća i na radnom sastanku projektnih partnera iz projekta Erasmus + Greenopolis – Interactive e-Book on Sustainable Development

Ostvareni ishodi

U odnosu na djecu:

- Poznaju sve muzeje grada Zadra njihove sadržaje i kako doći do njih
- Znaju kako planirati posjet muzeju i kako se u njemu ponašati
- Osvijestili su identitet i važnost vlastite kulturne baštine
- Usvojili su nove pojmove vezane za muzejske eksponate i vremenska razdoblja
- Razumiju vrijednosti aktivnog stjecanja znanja u traženju odgovora i rješavanju problema.
- Uspješno izlažu tijekom i rezultat aktivnosti posjeta
- Obogatili su svoje komunikacijske vještine i primjereno sudjeluju u raspravama, dogovaranju i donošenju odluka
- Izražavaju i interpretiraju svoja razmišljanja, osjećaje i činjenice u usmenom, djelomično pisanom i u likovnom obliku

U odnosu na roditelje:

- Uključenost roditelja u aktivnosti u vrtiću kroz WhatsApp grupu i izložbu postera
- Uočavanje djetetovih jakih strana kroz etape projekta
- Roditelji su usvojili naviku obiteljskog obilaska muzeja u svom gradu i drugim mjestima

U odnosu na odgojitelje:

- Otkrivanje novih znanja i činjenica o povijesti grada Zadra
- Poboljšanje vještina dokumentiranja i refleksivne prakse

- Jačanje digitalnih kompetencija
- Pronalaženje pozitivnih strana u COVID situaciji

Razdoblje u kojem je projekt trajao: Od veljače do kraja pedagoške godine, do kraja lipnja 2021. godine

16.

Naziv projekta: Uho

Naziv dječjeg vrtića: Dječji vrtić Blažena Hozana podružnica u Šibeniku

Telefon: 022/642 687

Odgojna skupina: Starija mješovita odgojna skupina „Pčelice“

E-adresa: dv.hozana@gmail.com, dvblazenahozanasibenik@gmail.com

Internetska stranica: <https://dominikanke.org/dv-sibenik/>

Voditeljice projekta: odgojiteljice Cvita Gašpić i Ana Smoljić, pedagoginja Vinka Skorić

Dob djece: 5-7

Dimenzija građanskog odgoja i obrazovanja: Društvena, ljudsko – pravna

Područje unutar dimenzije: Područje socijalnih vještina, komunikacije, upravljanja emocijama, empatije i područje identiteta i različitosti

Kompetencija/je koje su razvijane u projektu: sposobnost uočavanja vlastitih i tuđih emocija uz ojačavanje empatije, učinkovito slušanje i komuniciranje uz prepoznavanje i razlikovanje neverbalnih poruka, sposobnost otkrivanja i demonstriranja novih vještina, aktivno korištenje socijalnih vještina, poticanje pozitivne percepcije osoba s teškoćama,

Cilj projekta: Prepoznavanjem važnosti slušnog organa senzibilizirati djecu za osobe s oštećenim sluhom i razviti svijest o različitostima.

Očekivani ishodi učenja: prepoznati važnost slušnog organa i svega što je povezano s njim kroz aktivnosti koje su usmjerene na osvještavanje sluha kao osjetila, slušati, razumjeti i uvažavati što drugi govore, razviti pozitivnu percepciju osoba s oštećenim sluhom kroz pozitivne i realne primjere ljudi i ljudskih priča, uočiti različitost kod sebe i drugih kroz priče o osobama oštećena sluha.

Tijek projekta: Poticaj za osmišljavanje projekta bila je slikovnica pod nazivom „Uho“ autora Pired Rauda kroz inicijativu Naša mala knjižnica, Ibis grafike. Nakon pročitane slikovnice djeca postavljaju pitanja o uhu, sluhu, buci i slušanju. Važnost uha i sluha približena im je kroz vježbe prekrivanja ušiju, slušanje tišine, slušanje glazbe zatvorenih očiju, slikanje uz glazbu i sl. Došli su do zaključka da kada ne čujemo možemo se koristiti znakovima (npr. stavljanje ruke na usta kada nam se spava, mahanje nekom na ulici, podignuti palac kao signal za može i sl.). Djeca su izrazila velik interes za osobe s oštećenim sluhom i njihovo funkcioniranje i komunikaciju u svakodnevici. Cilj nam je bio senzibilizirati ih za osobe s oštećenim sluhom te ujedno razviti kod njih svijest o različitostima. Da bismo im što bolje predočili znakovni jezik, ponudili smo im videoprojkcije znakovnog jezika te učenje molitve „Oče naš“ na znakovnom jeziku. Tijekom projekta informiramo se i o drugim osjetilima međutim zbog najvećeg interesa vraćamo se na sluh. Nedugo nakon toga, u sklopu Naše male knjižnice od DV Dječjeg svijeta iz Varaždina dobivamo knjiškog junaka, lutku Uha koju su djeca nazvali Čujka. Djeca nose lutku doma i zajedno s roditeljima provode 3 dana s njom te zapisuju svoje doživljaje i lijepe fotografije u Dnevnik putovanja te nakon toga prezentiraju drugima što je Čujka sve čula.

Potaknuti sve većim interesom i željama djece za sudjelovanjem u aktivnostima vezano za uho i sluh, provodimo razne aktivnosti: gluhi telefoni, pogodi zvuk, prati ritam, čitanje s usana, tihi znakovni put (poligon u kojem jedno dijete sa slušalicama gdje je glazba prolazi put, druga djeca govore što treba napraviti na određenoj točki, a drugo dijete mu pokazuje ono što treba napraviti), pantomima... Pojedina djeca otkrivaju kod sebe glazbene talente u smislu jako dobroga glazbenog sluha, odsviraju na klaviru ono što čuju.

Realizirana je suradnja s majkom koja je medicinska sestra na pedijatriji. Objasnila je kako čistimo uši, pregledala im je uši te djeci dala da pregledavaju uši na lutki uz pomoć doktorskog alata. Nakon toga, došla nam je u posjet tumačica i prevoditeljica znakovnog jezika iz Udruge gluhih i nagluhih Šibensko-kninske županije. Učila ih je abecedu na znakovnom jeziku te kako sebe predstaviti (Moje ime je _____) na znakovnom jeziku. Djeca su postavljala pitanja: Kako ta djeca idu u školi, kako komuniciraju s drugima... Dan poslije svoj entuzijazam i ono što su naučili, išli su pokazati i prezentirati mlađoj vrtićkoj skupini „Anđeli“. U sklopu svega toga gledali su crtiće na znakovnom jeziku (Ružno pače, Vuk i kozlići) te kroz to vježbali prepoznavanje znakova, uspoređivanje brzine govora i pokazivanja znakovnog jezika.

Ujedno su i ponavljali viđene znakove. Došla nam je i logopedinja s kojom smo radili govorne i slušne vježbe te nam je prenijela iskustvo i primjera rada s gluhim i nagluhim osobama.

Ostvareni ishodi:

U odnosu na djecu:

- shvaćaju da smo svi različiti i da imamo jednaka prava,
- shvaćaju važnost slušnost organa te pojam buke,
- prepoznaju znakove neverbalne komunikacije,
- razumiju potrebu za komunikacijom i samoizražavanjem,
- upoznaju se s novim vještinama i postaju samopouzdanija i ponosnija,
- poznaju abecedu znakovnog jezika,
- znaju izraziti svoje ime na znakovnom jeziku,
- povećava se opseg pažnje i fokusa kroz aktivnosti baratanja prstima – – znakovni jezik,
- prepoznaju važnost vlastitog djelovanja u vrtiću,
- razvijaju svijest da ljudi s oštećenim sluhom i drugim poteškoćama žive i u njihovoj okolini.

U odnosu na roditelje:

- sudjeluju u projektu,
- uviđaju važnost svoje uloge, kao i uloge odgojitelja za razvoj djetetovih potencijala,
- propituju vlastitu sliku o djetetu te podržavaju učenje od djeteta

U odnosu na odgojitelje:

- stječu nova znanja i vještine kroz projekt (digitalne kompetencije, abecedu i osnove znakovnog jezika, ...)
- primjećuju veću aktivnost djece u aktivnostima povezanim s projektom,
- bolje razumijevanje kompetencija djece i drugačijeg definiranja vlastite uloge u poticanju njihova razvoja,
- uviđaju svrhu pri vođenju pedagoške dokumentacije, fotodokumentacije (dječje izjave, pitanja...),
- unaprjeđuju partnerski odnos s roditeljima,
- primjećuju razvoj predvještina čitanja i pisanja kod predškolaca i mlađe djece te ujedno samostalnosti i samopouzdanja,
- primjećuju povezanost znakovnog jezika, fine motorike s razvojem pažnje i strpljivosti kod djece.

Razdoblje u kojem je projekt trajao: od studenog 2021. do ožujka 2022. godine.

17.

Naziv projekta: Na putu dobrote

Naziv dječjeg vrtića: Dječji vrtić Smilje, Šibenik

Tematsko područje: Razvojna prava, prava preživljavanja

Dimenzija građanskog odgoja i obrazovanja: Kulturološka, društvena

Voditelji projekta: Deniza Rakić, Biserka Bogdan, odgojiteljice, Loreta Prgin, pedagoginja

Kompetencija/je koje su razvijane u projektu:

- – Samostalnost u korištenju svih vrtićkih prostorija
- – Odgovornost prema sebi i drugima
- – Sposobnost prepoznavanja i izražavanja osjećaja
- – Otvorenost u izražavanju vlastitih ideja, poštivanje ideja drugih
- – Miroљjubivo ophođenje s drugima, nenasilno rješavanje sukoba, afirmativna komunikacija
- – Poštivanje različitih kultura, načina življenja i djelovanja, načina komunikacije, igre, navika

Cilj/ evi projekta:

- – Razvijati suosjećanje prema djeci i drugim ljudima u potrebi
- – Njegovati prirodnu unutarnju potrebu za djelima ljubavi kroz akcije dostupne vrtićkom djetetu
- – Kontinuirano učenje kroz aktivno istraživanje djece uz susrete sa misionarima i njihovim iskustvima
- – Sudjelovanje u humanitarnoj akciji s misionarskom zajednicom

Očekivani ishodi učenja:

- Upoznavanje s pojmovima „misionar“, „misija“, „siromaštvo“, „humanitarni rad“,

„volontiranje“, „kumstvo“

- – Prepoznavanje i izražavanje vlastitih potreba prihvaćanje i poštivanje potreba drugih
- – Prepoznavanje i imenovanje država u misijama, njihovih kultura, običaja i karakteristika
- – Izgradnja kvalitetnih odnosa u skupini, nenasilno rješavanje sukoba
- – Prepoznavanje važnosti pomaganja drugima kroz volontiranje i humanitarni rad

Tijek projekta:

Na kalendaru Zdenca u SDB dijete uočava dijete druge rase u različitom okruženju od njegovog. Postavlja pitanja odgajatelju, te ulaze u razgovor o okruženju iz kojeg dijete sa stranice kalendara dolazi. Djeca proučavaju države iz kojih dolaze djeca iz kalendara. U posjet im dolazi gosp. Lorenzo Ujević koji ih upoznaje sa svojim djelovanjem u Tanzaniji i sa svime što jedan misionarski rad obuhvaća; rad i igra s djecom, pomoć u kuhanju i hranjenju, pomoć u svakodnevnim aktivnostima u danu, život u misijama. Nakon proučavanja misije u Tanzaniji, djeca postupno šire interes i za ostale države u kojima djeluju misionari. U SDB formiraju centre u kojima proučavaju države Venezuelu, Kubu i Ekvador. Izrađuju plakate koje nadopunjuju njihovim glavnim obilježjima; glavni grad, zastava, biljke, životinje, priroda, baština, kulturne znamenitosti. Centre aktivnosti obogaćuju raznim igrama; za početno čitanje i pisanje, memory, natjecateljske igre, labirint „Tko će prije do svoje zastave?“ na temu četiri misionarske države. Uz te igre izrađuju i matematičke igre pridruživanja kvačica slikama afričkih životinja. Kaširaju lutke u narodnim nošnjama iz istoimenih država. Tako nastaju i simboličke igre lutkama; djeca uočavaju sličnosti i razlike među narodima, običajima. U centru građenja konstruiraju afričko selo od drvenih geometrijskih tijela. Centar za PČIP obogatili su novim pričama i slikovnicama; „Priče i pjesmice iz daleke Afrike“, „Baobab i mala Kibibi“. U suradnji s roditeljem iz skupine djeca se upoznaju sa tradicionalnim igrama u Africi s kojima se roditelj susreo za svog boravka u Tanzaniji. Djeca izrađuju i igraju igre koje se tamo igraju; igra „Bano“, igre limenkama, igre kamenčićima, krpenim loptama.

Uz to nastaju nove igre; pisanje riječi uz sliku i povezivanje zastave sa slovima koja čine ime države. U istraživačkom i likovnom centru izrađuju lančice i ogrlice od papira, perle, narukvice, glazbene instrumente koji su povezani uz afrički kontinent. U likovnim aktivnostima izražavaju svoje doživljenje iz pročitanih priča s naglaskom na neke njima nove pojmove; stablo baobaba, životinje iz Tanzanije, afričke nastambe, plemena...

Upoznavaju se sa glazbenom baštinom tek država, njihovim instrumentima, specifičnim ritmovima.

U suradnji s roditeljima prikupljaju sredstva za pomoć Caritasovoj kuhinji, tj. njihovim šticećenicima.

Posjećuje nas druga misionarka Nives Muše koja djeci priča o Ekvadoru, Venezueli i Kubi. Pogledali su edukativni film o životu djece i ljudi u tim državama. Naučili su brojne specifičnosti vezane uz navike i običaje života djece; pjesme, ples, igre, hrana, priroda koja ih okružuje..

Izrađuju plakat s početnim slovima riječi misionar. Slova povezuju s vrijednostima koje ih krasi.

M – – Milosrdan

I – – Istinit

S – – Strpljiv

I – – Iskren

O – – Odgovoran

N – – Nesebičan

A – – Aktivan

R – – Radišan

Na taj plakat dodaju svoje likovne radove iz svakodnevnog života u kojem su drugima poklonili/pokazali neku od vrijednosti misionara. Uočavaju kako te vrijednosti nisu potrebne samo misionaru nego svakom čovjeku.

U suradnji s roditeljima i Udrugom Zdenac uplaćuje se iznos za godišnje praćenje djeteta iz misijske države u njegovim potrebama u hrani, odjeći, školovanju. Djeca tako postaju „Kumovi“ djevojčici iz Ekvadora. Petogodišnja Ailyn postaje dio ove skupine iz dječjeg vrtića Smilje. Djeca za nju izrađuju poseban plakat uz kojeg prianjanju svoje potpise i poklon – – crteže svjesni da su Ailyn pomogli kao njeni prijatelji iz Šibenika.

Ostvareni ishodi:

U odnosu na djecu:

- – Poznaju različitosti među kulturama, bojom kože i običajima misijskih država
- – Prepoznaju sličnosti i razlike među djecom različitih država, njihovih načina življenja; igre, hranjenja, odijevanja, plesa, pjesme..
- – Poštuju specifičnosti drugih država u njihovim običajima i kulturi

- Osvijestiti su identitet vlastite kulture i običaja u kojima žive
- Povezuju vlastito djelovanje i svakodnevicu sa vrijednostima života misionara
- Te vrijednosti razvija i izražava u vrtiću i obitelji
- Aktivno sudjeluje u životu zajednice putem konkretnog djelovanja i pomoći potrebitima

U odnosu na roditelje:

- Uključenost roditelja u sve faze razvoja projekta
- Pomaganje u prikupljanju materijala za istraživačke aktivnosti
- Nastavak suradničkog odnosa s odgajateljima
- Uključivanje u humanitarnu akciju za Caritas
- Uključenje u akciju „Zdenac znanja-Kumstva“
- Senzibilizacija roditelja za buduće djelovanje i izvan vrtićkog okruženja

U odnosu na odgojitelje:

- Nova znanja o misijama i djelovanjima misionara, državama, običajima, kulturama..
- Bolje uočavanje individualnih razlika i potreba djece u skupini
- Veća senzibiliziranost za potrebe drugih
- Veća strpljivost i pažljivost u komunikaciji prema djeci i odraslima
- Kvalitetnije vođenje pedagoške dokumentacije
- Povećana razina osobnog zadovoljstva u svakodnevnom.

18.

Naziv projekta: Spoj tradicija Slavonija i Bosanska Posavina

Naziv dječjeg vrtića: Dječji vrtić Potjeh, PO Gita

Kontakt telefon/mobitel :035 890 1676

E-mail: info@dv-potjeh.hr

Internetska stranica:<http://dv-potjeh.hr>

Voditelji projekta : Martina Martinčević i Marina Matković

Dob djece: 4-7 godina

Dimenzija građanskog odgoja i obrazovanja: Kulturološka (identitet)

Kompetencije koje su razvijane u projektu: Pozitivan i tolerantan odnos prema drugima, prihvaćanje različitosti, kulturološka svijest i izražavanje, komunikacija na materinskom jeziku, digitalna kompetencija, socijalne i komunikacijske vještine važne za ophođenje s drugim ljudima, suradnja, odgovornost, participiranje prosocijalnih vještina, kulturna svijest i izražavanje, stvaralačko izražavanje ideja, iskustava, emocija djeteta u nizu umjetničkih područja koja uključuju glazbu, ples, književnu i vizualnu umjetnost.

Ciljevi projekta: Razvijati osjećaj pripadnosti vlastitoj kulturi i tradiciji uz prihvaćanje vrijednosti drugih kultura, razvijati ponos na vlastito porijeklo i poštivanje različitosti, njegovanje interesa za etnološko nasljeđe kraja u kojemu žive, senzibilizirati roditelje, odgojitelje i širu javnost na važnost razvoja i njegovanja kulturne baštine.

Očekivani ishodi: Radeći na projektu, promatrajući, pitajući, istražujući i poduzimajući određene aktivnosti vezane uz temu, djeca će širiti svoja znanja i tako upoznati bogatstvo i ljepotu svog zavičaja, ali i ljepotu i bogatstvo domovine šire obitelji, svoje i prijatelja iz vrtića (Bosanska Posavina). Djeca će razvijati interes za vlastito porijeklo, običaje i kulturu, te osjećaj ponosa kulturnom baštinom uz poštivanje kulture i običaja drugih. Roditelji će osvijestiti važnost socijalnog i osobnog identiteta te uočavati sličnosti i razlike među njihovom djecom. Razvijat će se povećana tolerancija na različitost među djecom.

Tijek projekta: Sudjelovanje na Dječjem sajmu početkom pedagoške godine koji se tradicionalno održava u Slavonskom Brodu, potaknulo je interes djece za tradiciju te smo ovu temu odlučili proširiti upoznavajući djecu s kulturnom baštinom, prateći aktualna događanja i obilježavajući blagdane te kad djeca pokažu interes za tradicijske elemente iz svoje okoline. Odmah na početku projekta baveći se slavonskom tradicijom primijetili smo kako raznolik govor djece u skupini izaziva rujanje i međusobno rivalstvo posebno zbog „bosanskih“ riječi i naglasaka. U međusobnim razgovorima djeca doista koriste puno riječi iz svog okruženja. Kako je vrtić u novom dijelu grada gdje je veliki broj roditelja iz Bosanske Posavine, odlučili smo proširiti projekt na spoj tradicija, ukazivati na bogato kulturno nasljeđe da bismo utjecali na uvažavanje, prihvaćanje i povezivanje toliko sličnih, a različitih kultura.

Plan projekta smo izrađivali zajedno sa djecom, a kako je sa novim spoznajama rastao dječji interes tako se i naš projekt razvijao. Zabavno okruženje je poticalo dječju znatiželju te razvijalo potrebu za otkrivanjem

novih zanimljivih detalja. Posebno smo nastojali stvarati ugodno okruženje u blagdansko vrijeme, nastojeći poticajima omogućiti djeci da prepoznaju običaje iz svoje okoline kao dio svog identiteta. Od izvorne ideje u našim mislima kroz razne metodičke oblike učenja, rada, igre, prenošenja znanja te razrade po skupinama cijeli tijek procesa je bio u stalnoj transformaciji. Tijekom rada na projektu svi smo se angažirali u sakupljanju raznih materijala u vezi s temom projekta, posebno roditelji i uža i šira rodbina djece u skupini. Zahvaljujući dobroj suradnji uspjeli smo uređenjem prostornog konteksta omogućiti djetetu otkrivanje, upoznavanje i istraživanje materijalnog tradicionalnog bogatstva i stvaralaštva. Prikupili smo stare tradicijske igračke, stare uporabne predmete, dijelove nošnji, glazbene instrumente (tamburica, šargija), lutke odjevne u tradicijsku odjeću Slavonske i Bosanske Posavine. Bilo je tu i zanimljivih videozapisa, posebno „Mi smo djeca vesela“ s dječjim igrama i plesovima i „Kruh naš svagdašnji“ s prikazom starih običaja žetve, vršidbe i pripreme kruha. Početkom jeseni skupljali smo plodove zemlje i u vrtiću organizirali tržnicu (pijacu) gdje smo skroz igru i manipulaciju upoznavali povrće i voće našeg kraja, igrali se „Berbe grožđa“ (slavonski običaji), „Kupljenja šljiva“ (bosanski običaji), pravili zimnicu. Uz slike i aplikacije te videozapise upoznavali smo različite običaje, stare predmete, igre, imenovali ih književnim jezikom te skupljali slavonske i posavske izričaje (stol / astal, zavjesa / firanga, dvorište / avlija, tržnica / pijac) u „Sandučić starih riječi“. Utvrdili smo tako da je puno starih riječi isti, s istim naglaskom s obje strane Save (ponjava, krpara, bunar, tarabe) ili ista riječ, a drugačiji naglasak (dio odjeće: rubina). Igrajući se s kukuruznim klipovima pravili su bunar te otkrili da ima puno imena, u Slavoniji: ajdamak, a u Bosanskoj Posavini: otučak, tučak, okomak, paturina, komušika, ovisno iz kojeg su sela pradjedovi i prabake. Seoski, narodni običaji i život pružaju čitavu lepezu izraza za koje djeca nisu nikad čula. Djeci je bilo posebno zanimljivo što se često izgovaraju riječi bez glasa h: (kru, lad, rana, ajde, tio, lače), ali i zamjena glasom v (kuvan, suva). Otkriće značenja riječi „sevap“ (potajno činiti dobro) im se posebno sviđjelo te su činili skrivena dobra djela posebno u predblagdansko vrijeme.

Sakupljajući, istražujući i promatrajući djeca su uz pomoć odgojitelja i roditelja proširila i obogatila svoj rječnik što je bilo nužno kako bi razumjeli određene aktivnosti. Druženje djece u različitim aktivnostima rezultiralo je stvaranjem dobrih odnosa djece i odgojitelja. Djeca su slobodnije birala aktivnosti, a u razgovoru su postala otvorenija. Uz pomoć fotografija i drugih ponuđenih materijala djeca su se prisjećala doživljenih iskustava i prepričavala ih. Likovnim su radovima komunicirali sa svojom okolinom i pokazivali kako vide svijet oko sebe. Tijekom projekta dječje su igre postale bogatije i maštovitije. Naučili su puno novih izraza, razvijali govornu komunikaciju i učili se strpljenju pri razgovoru. Najvažnije je što su djeca otkrivala međusobnu povezanost i uočavali mogućnost širenja spoznaje međusobnom suradnjom.

Vrijednost projekta je i u ostvarenju partnerskog odnosa s roditeljima koji su zainteresirano prateći dječje aktivnosti postajali, uz odgojitelje, kreatori odgojno-obrazovnog rada. Djeca su iz obitelji donosila svoja iskustva o njegovanju različitih blagdana koji su u njihovim obiteljima dio tradicije, a koje smo onda prerađivali u vrtiću. Donoseći te sadržaje u vrtić bolje smo se međusobno povezali. Ta rana interkulturalna iskustva pomažu nam svima u odgoju djece lišene stereotipa, predrasuda i netolerancije. Roditelji su postali zainteresiraniji za kulturno nasljeđe te su s djecom počeli pratiti tradicijska događanja (Pokladno jahanje, kirvaji, crkveni godovi). Dokumentirali smo takva događanja fotografijama i razmjenjivali iskustva. Povećana uključenost roditelja u odgojni proces pridonijela je ostvarenju cilja projekta.

Ostvareni ishodi: Djeca pokazuju veću emocionalnu osjetljivost prema okruženju, uočavaju različitost, znatiželjni su kako je kod drugih, izražavaju ponos, rado govore o svojoj obitelji, međusobno surađuju u traženju novih riječi, pružaju si podršku. U interakcijama s ostalom djecom razvija se ljubav i poštovanje. Djeca su osvijestila važnost poštivanja različitosti u govoru, iznose svoje mišljenje, stvaralački se i kreativno izražavaju. Poboljšane su komunikacijske kompetencije, a ojačana je i emocionalna povezanost s djecom u skupini, povjerenje te se produbio osjećaj pripadanja.

Razdoblje u kojem je projekt trajao: projekt je trajao od rujna 2021. do ožujka 2022.

19.

Naziv projekta: Pomoć 112

Naziv dječjeg vrtića: Dječji vrtići Vinkovci Po Vladimir Nazor

Odgojna skupina: djeca u 5. i 6. godini života

Voditeljica projekta: odgojiteljice Biserka Balog i Irena Zeljko Janošić

Ostali sudionici uključeni u projekt: roditelji, ravnateljica, pedagoginja, specijalna postrojba policije, VDVD (Vinkovačko dobrovoljno vatrogasno društvo), Dom zdravlja Vinkovci i djelatnici Hitne službe, DUZS RH

Dimenzija građanskog odgoja i obrazovanja: Ljudsko-pravna (samozaštita i zaštita drugih) i društvena
Kompetencije koje su razvijane u projektu: Prepoznavanje potencijalno opasnih situacija, osviještenost o mogućim posljedicama izlaganja opasnostima, praktične vještine samoočuvanja i postupanja u opasnim situacijama, socijalna i građanska kompetencija, usvajanje ponašanja koja ih mogu zaštititi te suradničko djelovanje u cilju sprječavanja opasnih situacija

Cilj projekta: Osvijestiti kod djece moguće opasne situacije i važnost pravila za njihovo sprječavanje; upoznati djecu s korištenjem broja 112 i ulogom žurnih službi

Očekivani ishodi učenja: proširivanje spoznaje o važnosti brzog djelovanja u spašavanju čovjeka i otkrivanje važnosti djelovanja pojedinih službi

Izvori i poticaji: Reportaža s TV-a, slikovnice, priče, plakati, radni listovi, tjelesne, suradnja s roditeljima i posjeti službama 112

Tijek projekta:

Projekt se provodio u skupini djece u 5. i 6. godini života, a započelo je potaknut pričom djece o TV reportaži „Vatrogasac spasio psa iz Dunava”. Nakon stalnog dječjeg prepričavanja reportaže, odgojiteljice su bile potaknute na priču o opasnim situacijama.

Kroz prikupljenu literaturu, izrade plakata 112, upoznavanja prometa i spoznavanja zanimanja koja se bave spašavanjem ljudskih života, krenuli smo u istraživanje. Sve žurne službe, od hitne službe, policije, vatrogasnog društva otvorili su nam svoja vrata i podučili koje su opasne situacije i kako trebamo u njima postupiti. Isto tako, u goste vrtiću je došla i medicinska služba. Sudjelovali smo i u likovnom natječaju Državne uprave za zaštitu i spašavanje Republike Hrvatske, gdje su djeca u likovnim radovima prenosila svoje ekspresije doživljenog. Važnost ovog projekta vidjeli smo u činjenici da smo djecu imali priliku podučiti kome se treba obratiti u slučaju opasnih situacija, upoznati djecu s ugrožavajućim oštrim predmetima ili izvorima topline, obrazložiti djeci zašto su balkoni s niskom ogradom, stepenice, ulice i parkirališta zabranjena mjesta za igru, upoznati djecu sa stvarima i predmetima koje ne smiju dirati te usvojiti vještine za vlastiti sigurnost i zdravlje.

Projekt smo isplanirale vodeći se trenutnim interesima i potrebama djece. Oblikovale smo poticajno okruženje za učenje. Kroz projekt živjeli smo pravilo demokracije i demokratskog donošenja odluke. Vodile smo se idejom da je dijete vrijednost samo po sebi i njegova dobrobit je naša temeljna briga. Vrtić je mjesto istinskog življenja djeteta, a na nama je da dijete naučimo kako postupiti u pojedinim situacijama kada mu je sigurnost ugrožena. Sva prava djeteta poticali smo podizanjem razine uključenosti djece u aktivnosti koje pripadaju odraslima. Tako su djeca izražavala svoje mišljenje, slušala druge i donosila odluke. Naučili su da njihove odluke imaju važno mjesto u postizanju osobnih ciljeva i ciljeva zajednice kojoj pripadaju te da je u nekim situacijama brzo djelovanje i spas za ugroženu osobu.

Ostvareni ishodi: Djeca su spoznala su izvore opasnosti koje utječu na sigurnost i usvojila vještine važne za vlastitu sigurnost, zdravlje i očuvanje okoline i imovine

Odgojitelji su ojačali su svoje kompetencije u opasnim i potencijalno ugrožavajućim situacijama

Roditelji su osnažili svoje roditeljske kompetencije u suradnji s vrtićem te aktivno sudjelovali u svim fazama projekta

Razdoblje u kojem je projekt trajao: od 28. siječnja 2019. do 8. veljače 2019.

Napomene: Projekt je prezentiran roditeljima na roditeljskom sastanku te smo dobili pozitivne povratne informacije od roditelja i ostalih članova obitelji o pozitivnom utjecaju projekta na ponašanje djece i kod kuće.

20.

Naziv projekta: Razigrani kulinarski petak

Naziv dječjeg vrtića: Dječji vrtić Osijek, podcentar Josipovac

Voditeljice projekta: Irena Vajak-Rumbak, odgojitelj savjetnik, Jasna Kolarić, odgojitelj

E-mail. dvo@vrticiosijek.hr, irena.rumbak@yahoo.com

Internetska stranica: www.vrticiosijek.hr

Odgojna skupina: Mravić (djeca u 6. godini života) 24 djece

Sudionici uključeni u projekt: roditelji, kuharica, domaćica, tehničko osoblje

Dimenzija građanskog odgoja i obrazovanja: ljudsko pravna, društvena, ekološka

Područje unutar dimenzije:

- – društvena dimenzija, odnosi na segment komunikacije (dijete-dijete, dijete-odgojitelj, dijete drugi sudionici projekta), planirati i dogovarati se s drugima
- – politička (donošenje pravila i njihovo pridržavanje, petak je kulinarski dan)
- gospodarska (poštivanje rada, organiziranja događanja, igra kina, čajanke, kuhanje petkom)
- – ekološka dimenzija (pravilan odnos prema hrani, namirnicama, briga o posađenom bilju)
- – ljudsko pravna dimenzija (dijeljenje poslova i finalnih proizvoda, zaštititi sebe u opasnim situacijama, korištenje aparatima, biti odgovoran prema sebi i tuđoj imovini)

Kompetencije koje su razvijane u projektu:

učiti kako učiti: u realnim životnim situacijama, poučavajući jedni druge

socijalne i građanske kompetencije: odgovorno ponašanje, upoznavanje opasnosti, pravilna komunikacija, slušati, čuti i uvažiti druge, slijediti upute, dogovarati se s drugima, zajednički planirati, i brinuti se za druge

digitalne kompetencije: fotografiranje, mikroskopiranje i vaganje

inicijativnost i poduzetnost: poduzimanje radnji, organiziranje događanja

ekološke kompetencije: uzgoj bilja

Ciljevi projekta:

1. proširiti spoznaju o važnosti pripreme hrane, iskoristivosti namirnica te sprječavanju bacanja
2. učiniti svakodnevicu zanimljivijom i bogatijom u vrijeme pandemije
3. približiti djeci jednostavne kulinarske recepte te razviti ljubav prema kuhanju i pripremanju hrane kroz zajedništvo
4. kako uz pomoć odraslog upoznati male kućanske aparate, rukovanje, izbjegavanje opasnosti
5. omogućiti djeci praćenje rasta određenog bilja, i primjene u kuhanju

Očekivani ishodi učenja:

1. pridržavanje zajedničkog dogovorenog pravila (kulinarski petak)
2. korištenje socijalnih vještina u zajedničkim aktivnostima
3. naučiti planirati, dogovarati i komunicirati
4. zajednički stvoriti kvalitetnije vrijeme za igru i učenje
5. brinuti o tuđoj imovini
6. znati izbjeći opasnosti

Izvori i poticaji:

Novonastalo vrijeme pandemije, želja za novim sadržajima, nakupljeno voće u košaricama iskoristivost, interes djece za pripremanjem hrane „kuhanje“.

Tijek projekta:

Roditelji tijekom rođendana donose velike količine voća, zbog same proslave te konzumacije kako bi djeca „ostala“ zdrava u vrijeme pandemije. Prevelike količine voća djeca nisu u mogućnosti pojesti te se stvaraju određene zalihe. Nameće se pitanje: Što s nagomilanim jabukama u košaricama? Kako ih potrošiti? Situacija potiče na zajedničko planiranje, promišljanje i realizaciju. Djevojčica G. predlaže da napravimo kolač od jabuka. Kroz oluju ideja i drugi predlažu što bi mogli napraviti. Razgovaralo se što nam je potrebno, što imamo u vrtiću, kako ostvariti zamišljeno. Dogovor je donesen za petak. Pravimo savijaču od jabuka. Toga trenutka nismo znali da se upuštamo u projekt koji je kasnije zaživio u skupini Mravići. Svakog petka, u našoj skupini, našoj sobi, pripremala se nova kulinarska priča. Projekt je omogućio djeci da na zdrav način pripremaju hranu kroz osmišljene projektne aktivnosti. Djeca su sudjelovala u planiranju, predlaganju, dogovaranju između sebe i s odgojiteljima te roditeljima. Planirala se aktivnost za sljedeći petak, tražili smo zajedno jednostavne recepte, pisali ih, prenosili svoja iskustva o malim kućanskim aparatima i njihovoj uporabi. Stvorilo se ozračje koje je potaknulo želju za novim planiranjem i učenjem. Kroz mala kulinarska umijeća učili su se surađivati. Svatko je obavljao neki dio posla, od pripreme do pospremanja. Međusobno su pomagali jedni drugima (odnijeti zajedno tepsije u kuhinju na pečenje, dijeliti/podijeliti finalni proizvod da svi dobiju jednak dio, brinuli se jedni za druge (za one koji su na testiranju u školi ili govornim vježbama; ostavljali su dio i za njih), brinuli i o našim susjedima, kuharici, spremačici, bili odgovorni, završili započeto prema dogovorenim higijenskim pravilima, pospremili iza sebe, bili su pažljivi i prema tuđim posuđenim stvarima, mali kućanskim aparatima i mogućim opasnostima. Tako su pripremali kokice iz aparata, aromatiziranu vodu, domaće kekse, kiflice, vafle, štrudle, kompot od voća, mafine, pužiće od cimeta, buhtle, čaj, pitu od jabuke, prhke starinske kekse, voćne ražnjiće... Zanimljive teme rasprava bile su: Slatki petak ili Veseli petak, Što je to domaćinstvo, Naziv buhtle na različitim jezicima... Čitale su se priče u kojima se govorilo o hrani: Djevojčica dobra kao kruh, Lončiću kuhaj, Crvena koka, Djevojčica Balončica, Djedova pogača...Poticajno okruženje širilo se i na proučavanje samih namirnica; bilja kroz istraživačke aktivnosti,

proučavanje elektroničkim mikroskopom, uzgoj bilja u minivrtu na otvorenom, sušenje bilja za čaj, organiziranje kino predstave kao i čajanke. Snažan utjecaj projekta bio je vidljiv i kroz simboličku igru na otvorenom. Petak u tjednu postaje dan koji se ne propušta u vrtiću. Procjenjujemo da je ovaj projekt bio za djecu pravo bogatstvo novih doživljaja i iskustava.

Ostvareni ishodi:

1. projektom su se ojačale socijalne kompetencije djece kao jedan od temelja budućih građanskih kompetencija
2. razvilo se projektno učenje, aktivno učenje te kvalitetna komunikacija između sudionika
3. stvoreno je za djecu pozitivno ozračje i klima u teškom vremenu pandemije
4. djeci su razvijene higijenske navike kod pripreme hrane
5. razvila se svijest o važnosti zdrave domaće pripremljene hrane te je naučeno uočavanje razlike između domaćeg i kupovnog
6. djeca su usavršila vještine čišćenja, pranja, rezanja, kuhanja i upotrebljavanja različitih, jednostavnih, kuhinjskih pomagala
7. djeca su naučena pravilnoj komunikaciji, suradnji kroz timski rad, radu k zajedničkom cilju, dogovaranju, i dijeljenju obveza oko poslova
8. sudionici su se naučili strpljivosti, redu, čekanju, dijeljenju, te pomaganju drugome
9. djeca su obogatila svoje iskustvo kroz neposredne praktično, radne, životne aktivnosti upoznali su brojeve, mjere, omjere, količinu, i vaganje
10. djeci i roditeljima su se osnažile digitalne kompetencije (mikroskopiranje, traženje recepta, slanje fotografija iz svojih domova u vrtić)
11. sudionici su naučili kako samostalno organizirati određeno događanje (kino predstava, čajanka) te je u tome svatko pronašao svoju ulogu: pravljenje kokica, prodaja karata, nabavljanja filma, postavljanja stolaca, dezinfekcije ruku, te čekanja u redu
12. sudionici su osviješteni o važnosti poduzetnosti u samim počecima organiziranja događanja i važnosti pravilnog planiranja i preraspodjele zadaća
13. sudionici su naučili kako efikasno uzgojiti bilje, najlakše nabrati lipu te pravilno osušiti bilje za čaj
14. ponavljanjem istih aktivnosti kod kuće, djeca su ponijela stečena iskustva u roditeljski dom
15. djeca su izložena praktično-radnim aktivnostima koje su jako važne u njihovom daljnjem odrastanju i kvalitetnijem svakodnevnom životu
16. sudionici su vidjeli različite male kućanske aparate te kako bi osigurali svoju zaštitu prilikom rukovanja naučeni su odgovornosti pri radu s istima

Razdoblje u kojem je projekt trajao:

Projekt se provodio od veljače 2021. do kraja svibnja 2021.

Napomene:

Vidljiva ograničenost projekta u odnosu na širu zajednicu uslijedila je zbog epidemioloških mjera i ograničavanja susreta drugih osoba i djece izvan vrtićkog prostora zbog pandemije COVID-19.

21.

Naziv projekta: "Božićni sajam"

Naziv dječjeg vrtića: Dječji vrtić Potjeh

Adresa: Moslavačka 42, 35000 Slavonski Brod

Kontakt telefon/mobitel: 035 890 14 35

E-mail: info@dv-potjeh.hr

Internetska stranica: <http://dv-potjeh.hr/>

Odgojna skupina: Djeca od 3. godine života do polaska u školu II

Voditelji projekata: Apolonija Boras i Marinela Matković

Broj djece: 30

Tematsko područje: Gospodarska dimenzija

Dimenzija građanskog odgoja i obrazovanja: Poduzetništvo

Razdoblje u kojem je trajao projekt: 2021/22. pedagoška godina.

Ostali sudionici uključeni u projekt: Odgojiteljice, ravnateljica, stručno razvojna služba, roditelji, tehničko osoblje, uža i šira zajednica

Kompetencija/je koje su razvijane u projektu:

Poduzetničke kompetencije: inicijativa i proaktivnost; samomotivacija, ustrajnost i odgovornost; odnosi s vršnjacima i odraslima; socijalna solidarnost;

Ciljevi projekta:

Razvijati pozitivan odnos prema vrijednostima ljudskog rada tj. poduzetnosti

Očekivani ishodi:

- Dijete ima unutrašnju motivaciju i volju za rad
- Dijete shvaća vrijednost i važnost rada
- Dijete ima osnovna znanja o procesu proizvodnje
- Dijete želi završiti započeto uživa u procesu rada
- Dijete shvaća smisao rada i novca
- Razvijene komunikacijske vještine
- Razvijen osjećaj odgovornosti prema drugima

Izvori i poticaji:

- Prodajni sajam – – proizvesti nešto što netko treba (prodaja u humanitarne svrhe), planirati prodaju, organizirati, uložiti prihod u nešto korisno (humanitarni doprinos, novi materijali za rad, didaktičke igračke)
- Okruženje u kojem će dijete razviti svoje samopouzdanje u kojem dijete može djelovati i istraživati svoje mogućnosti bez straha od neuspjeha i povrede

Tijek projekta:

Dječji Katarinski sajam održava se u sklopu Katarinskog sajma u dvorani Vijuš. Svojim sudjelovanjem tj. prodajom rukotvorina djece, roditelja i odgojiteljica senzibiliziramo važnost potrebe odgoja i obrazovanja za poduzetništvo od najranije dobi te stvaranje poduzetničkog ozračja koje će kroz igru i različite aktivnosti primjerene dječjoj dobi omogućiti djeci stjecanje nekih osnovnih poduzetničkih znanja, vještina i stavova. Zbog epidemioških mjera suzbijanja pandemije izazvane virusom Covid-19 Katarinski sajam u Dvorani Vijuš je odgođen pa smo sajam organizirali 1. prosinca 2021. godine, ispred vrtića na otvorenom, u vremenu od 16,00 sati do 17,00 sati, gdje su djeca Vrtić II skupine prodavala rukotvorine.

Potreba za ovakvim aktivnostima proizašla je iz Nacionalnog kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje, a kojem je jedan od osnovnih ciljeva usklađenost s potrebama i razvojnim ciljevima hrvatskog društva i razvojnim potrebama pojedinca. Jedna od osam temeljnih kompetencija za cjeloživotno obrazovanje koje je odredila Europska unija, a obrazovna politika Republike Hrvatske prihvatila i navodi ih u Nacionalnom kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje jest inicijativnost i poduzetnost. Ta se kompetencija odnosi na sposobnost pojedinca da ideje pretvori u djela te uključuje stvaralaštvo, inovativnost, inicijativnost, timski rad, nenasilno rješavanje sukoba, planiranje projekta radi ostvarivanja cilja te znanja i vještine potrebne za pokretanje društvenih i tržišnih djelatnosti. Naglasak je stavljen na očekivana odgojno – obrazovna postignuća u koja ulazi i razvoj poduzetničke kompetencije.

Posebnu pozornost smo posvetili ideji da materijali i sredstva ponuđena djeci trebaju biti usmjereni ne samo na ono što djeca trenutačno mogu učiniti, istražiti i riješiti, nego i na ono za što djeca možda još nisu dovoljno kompetentna, ali će u kvalitetnim materijalnim i socijalnim uvjetima to postati. Tijekom rada na projektu svi smo se angažirali u sakupljanju raznih materijala u vezi s temom projekta, posebno roditelji. Prikupili smo različite prirodne i nestrukturirane materijale (drveni obluci, juta, kamenčići, kuglice, girlande, vrpce, češeri...).

Planirane aktivnosti su se odvijale kroz interakciju odgojitelja sa djecom, okoline sa djecom, gdje trajanje aktivnosti nije bilo unaprijed određeno, struktuiranje susreta djece sa ponuđenim dijelovima okoline ovisilo je o dječjim interesima i dinamici nastalih djelovanja, strukture djece su u pravilu bile manje grupe ili rad u parovima. Svoja opažanja, znanja i razumijevanja djeca su bilježila uz pomoć odgojiteljica (fotografije). Fotografije su nam tako postale alat za promišljanje: Što se događalo? Pomogle nam razumjeti dječje aktivnosti, a i djeci kao podsjetnik što smo se sve i sa čime izrađivali predmete za prodaju. Djeca su svakodnevno birala medije koji će omogućiti materijalizaciju njihove ideja.

U projektu su bila uključena sva djeca iz četiri odgojno – obrazovne skupine Dječjeg vrtića Potjeh, njihovi roditelji te odgojiteljice skupina, a samu prodaju su realizirala djeca i odgojiteljice djece u 3. godini života do polaska u školu.

Projekt je predstavljen roditeljima na roditeljskom sastanku te na timskom sastanku i Odgojiteljskom vijeću Dječjeg vrtića „Potjeh“.

Ostvareni ishodi:

U odnosu na djecu:

- pokazuje radne navike prikladne dobi
- poštuje svoj i tuđi rad
- ima iskustvo zatvaranja proizvodnog procesa od sirovina-proizvod-prodaja-ponovno investiranje u sirovinu za novi proizvod
- dijete shvaća vrijednost i važnost rada kroz osnovna znanja o zanimanjima i procesu proizvodnje
- dijete je uživalo u procesu rada, željelo je završiti ono što radi, zainteresirano za uspjeh u onome što radi.

U odnosu na ostale:

- ostvarivanje interaktivne i participativne metode učenja
- ostvarivanje partnerstva i suradničkih odnosa obitelji (roditelji, braća, sestre, bake, djedovi) i vrtića (odgajatelj, ravnatelj, stručni tim)

Razdoblje u kojem je projekt trajao: od listopada 2021. godine do 1. prosinca 2021. godine.

22.

Naziv projekta: „Olimpijskim igrama do rodne ravnopravnosti“

Naziv dječjeg vrtića: Dječji vrtić Sopot

Adresa: Viktora Kovačića 18c, Zagreb

Kontakt telefon: 01 6679 367

E-mail: vrtic.sopot@zagreb.hr

Odgojna skupina: „Jagoda“, mješovita vrtićna skupina (3-7 godina) s posebnim programom tjelesne i zdravstvene kulture i sporta

Voditelji projekta: odgojiteljice Monika Marsenić i Tereza Beraković

Ostali sudionici uključeni u projekt: roditelji djece iz skupine

Trajanje projekta: veljača 2022.

Tematsko područje: razvojna prava, prava na sudjelovanje

Dimenzije građanskog odgoja i obrazovanja: ljudsko-pravna, kulturološka, ekološka

Cilj projekta: razviti osjetljivost za prava sudjelovanja bez obzira na spol

Kompetencije koje su razvijane u projektu:

Prihvata rodnu ravnopravnost

Znanja: zna da se sa svim zimskim sportovima mogu baviti i djevojčice i dječaci

Vještine: sudjeluje u razgovoru i raspravi na temu rodne ravnopravnosti u sportu

Stavovi: zastupa rodnu ravnopravnost u bavljenju sportovima

Poznaje zimske sportove i države koje sudjeluju na Zimskim olimpijskim igrama

Znanja: nabraja, prepoznaje i opisuje zimske sportove, prepoznaje zastave država sudionica

Vještine: povezuje karakteristike, opremu i naziv sporta, povezuje zastavu s nazivom države

Stavovi: ima pozitivan stav o zimskim sportovima i Olimpijskim igrama

Uočava važnost bavljenja sportom za njegovo zdravlje

Znanja: zna da je bavljenje sportom važno za zdravlje, navodi povezanost sporta i zdravlja

Vještine: sudjeluje u tjelesnim aktivnostima i bavi se sportom

Stavovi: ima pozitivan stav o utjecaju sporta na zdrav život, preuzima odgovornost za vlastito zdravlje

Očekivani ishodi: prihvaćanje suradnje u igri/sportu bez obzira na spol, prepoznavanje zimskih olimpijskih sportova i država sudionica, razumijevanje važnosti bavljenja sportom za oba spola

Izvori i poticaji: Dječje izjave – : „To je za cure“, „Cure ne igraju nogomet“, dječje reakcije – dječaci ne daju djevojčicama da igraju nogomet, dječje rasprave – o muškim i ženskim bojama

Tijek projekta: Tijekom godine nekoliko se puta dogodilo da dio dječaka iz skupine nije dozvolio djevojčicama sudjelovanje u igranju nogometa izjavljujući kako nogomet nije za cure. To je dovelo do gubitka interesa za nogomet od strane djevojčica. Također, djeca su više puta spontano raspravljala o muškim i ženskim bojama. S obzirom da smo skupina s posebnim programom tjelesne i zdravstvene kulture i sporta Zimske olimpijske igre su nam se učinile kao dobra prilika, odnosno sredstvo za postizanje cilja te smo projekt započeli početkom veljače ove godine. Djeca su kroz projekt aktivno sudjelovala u konstruiranju vlastitog znanja. U dio aktivnosti bili su uključeni i roditelji. Jedna od tih aktivnosti bila je domaća zadaća s ciljem da u suradnji s roditeljima djeca istraže zimske olimpijske sportove. Zadaće su napravljene na različite načine u obliku crteža, plakata i mentalnih mapa. Djeca su zadaće, odnosno stečena znanja prezentirala prijateljima iz skupine. Sportove su djeca upoznavala na različite načine. Putem

videozapisa djeca su sportove prepoznavala te upoznavala neke nove sportove. Primjećivala su tko sve u sportovima sudjeluje, uočavala su opremu sportaša, kostime i rekvizite te zastave država iz kojih sportaši dolaze. Tijekom gledanja videozapisa o sportu *snowboard* nekoliko je dječaka ostalo iznenađeno kad su uočili kako žene snowboardaju. Na pitanje koji su onda sportovi za djevojčice odgovorili su klizanje i skijanje. Kad im je prikazan videozapis umjetničkog klizanja kojim se bavi muškarac, pažljivo su promatrali te tada nije bilo reakcije ni komentara. To nas je potaknulo da s djecom provedemo mali intervju o djevojčicama i dječacima. U izjavama i dječaka i djevojčica vrlo su očiti stereotipi. Za razliku od dječaka, čije se izjave više odnose na igru i izgled, djevojčice spominju i ponašanje. Većina izjava nas je iznenadila jer odudaraju od prakse, odnosno igre i aktivnosti (izuzev nogometa) u kojoj provode zajedničko vrijeme u vrtiću. U aktivnostima projekta jednako su sudjelovale i djevojčice i dječaci. Izrađivali su poticaje od različitih materijala te se uživljavali u uloge sportaša i demonstrirali sportove. U aktivnosti „Čije su to igračke?“ zadatak je bio pomoću sličica igračaka pronaći igračke za djevojčice, odnosno dječake. Dječaci su uzimali sličice igračaka „za dječake“, a djevojčice „igračke za djevojčice“ te su ih odvojeno grupirali. Samo je jedan dječak izdvojio nekoliko igračaka govoreći da se s tim igračkama igraju svi. Rezultate ovog malog eksperimenta usporedili smo s praksom tako da smo djeci prikazali fotografije njih u svakodnevnoj igri. Gledajući sebe u igri djeca su zaključila da se ipak svi igraju sa svim igračkama. Iz svega ovoga zaključili smo da su djeca stereotipnija u teoriji, nego što pokazuje praksa. S obzirom da su odrasli model za prevenciju ili razvoj stereotipa kod djece te kako bi osvijestili postojanje rodni stereotipa kod djece i utjecali na njihovo smanjenje održali smo komunikacijski roditeljski sastanak s temom „Odgoj za rodnu ravnopravnost“. Na sastanku je roditeljima prezentiran projekt, a roditelji su imali priliku osvijestiti stereotipe u sebi samima i u okolini te osvijestiti poruke ili ponašanja koja svjesno ili nesvjesno šalju djeci. Projekt smo zaključili „Olimpijskim maškarama“ jer je bilo pokladno doba godine. Djeca su bila odjevena u boje olimpijskih krugova koje su nasumično izvukli na karticama te pritom nije bila važna boja odjeće već sudjelovanje u „Olimpijadi“. Ostvarene ishode projekta smo vrednovali kroz aktivnosti i izjave djece. Izjave djece danas zvuče pozitivnije i podržavajuće te se vidi razlika od inicijalnog stanja. Djevojčice opet sudjeluju u nogometu, a dječaci nemaju ništa protiv.

Ostvareni ishodi: djeca prihvaćaju suradnju u igri/sportu bez obzira na spol, prepoznaju zimske olimpijske sportove i zastave država sudionica, razumiju važnost bavljenja sportom za zdravlje oba spola.

Projekti osnovne šole – razredna nastava

1. Legradsko kino

Tematsko područje

društveno, kulturološko, ljudsko-pravno

Škola

Adresa Petra Zrinskog 10, Legrad, 48316 Đelekovec

Telefon: 048 835 011; Telefaks: 048 835011

e-mail: ured@os-legrad.skole.hr;

Voditeljica

Tamara Marcinjaš

Učenici

Broj učenika u projektnoj skupini: 9

Podaci o učenicima (ime i prezime svakog člana skupine, razred): Nika Gerendaj, 3.r., Nikolina Jug, 3.r., Tena Kociper, 3.r., Mia Mohorko, 3.r., Nikola Oršoš, 3.r., Valentino Oršoš, 3.r., Tin Vadjun, 3.r., Dorijan Židov, 3.r., Maja Kociper, 4.r.

Popis učenika koji će predstavljati projekt na Smotri (4):

Nika Gerendaj, 3.r., Nikolina Jug, 3.r., Tena Kociper, 3.r., Maja Kociper, 4.r.

Cilj

Pokrenuti kino u Legradu

Izbor i istraživanje problema

Nastankom pandemije bolesti covid-19, učenicima se u potpunosti primijenio život. Dobili su mnogo uputa, zabrana, ograničenja. Djetinjstvo više nije bilo isto. U svakodnevnom školskom životu, učenicima je zabranjeno međusobno druženje, izleti, posjeti, sve ono što ih je u školi najviše radovalo. Kako su stigle upute da se učenicima odgađaju sva planirana putovanja, ona na more, u kino i kazališta, druge gradove, počeli su razmišljati kako da smisle način na koji bi ipak mogli ići npr. u kino. Tu su u prednosti djeca koja žive u gradovima jer u našem mjestu nema kina. Nakon što su učenici organizirali kino predstavu za učenike nižih razreda naše škole u školskoj sportskoj dvorani koja nije ispunila njihova očekivanja, zaključili su da mjesto za zabavu i učenje na zabavan način, tj. kino, trebaju imati izvan škole, u svome mjestu.

Moguća rješenja problema

Kako su učenici koji su radili na ovom projektu uglavnom polaznici trećeg razreda, a pandemija traje već dvije godine, neki učenici još nikada nisu bili u kinu. Razgovorom su došli do zaključka kako je kino važna ustanova, ne samo za zabavu, već i za učenje.

Kao moguće načine rješavanja problema predložili su:

1. organizaciju školske kino predstave
2. organizaciju ljetnog kina u mjestu
3. pokretanje kina u Legradu

Razmotrili su i diskutirali o svakom prijedlogu.

Zaključili su da je najjednostavnije organizirati školsku kino predstavu. To su i pokušali napraviti. Organizirali su kino predstavu s filmom na velikom platnu, razglasom, kokicama i sokom. Primijetili su da mlađi učenici ometaju starije u gledanju te da školska dvorana ipak nije primjeren prostor za to zbog nereda koji je nastao.

Ljetno kino bi bilo odlično imati u mjestu. Moglo bi se organizirati u školskom dvorištu ili mjesnom parku. Nedostaci tog prijedloga su što se filmovi ne bi mogli gledati za vrijeme hladnog i kišovitog vremena.

Pokretanje pravog kina u mjestu činilo se kao najbolje rješenje. Dobre strane toga prijedloga su što je kino u Legradu tijekom prošlosti postojalo pa tako postoji i zgrada u kojoj je kino bilo. Tako bi se kino moglo smjestiti u zatvoreni prostor i posjećivati neovisno o vremenskim uvjetima. Učenici nisu uočili loše strane ovoga prijedloga te su ga prihvatili kao najbolji način rješavanja problema.

Najbolji pristup rješenju problema

Učenici su istražili imaju li oni pravo baviti se ovakvim pitanjem. Proučili su konvenciju o pravima djeteta. Djeca imaju pravo na igru, druženje s prijateljima i učenje. Ta su njihova temeljna prava ugrožena trenutnom situacijom. Ostvarenje svojih prava učenici će pokušati ostvariti radom na ovom projektu.

Proučili su Zakon o audiovizualnim djelatnostima koji im je potvrdio da filmove može prikazivati fizička ili pravna osoba koja ima dozvolu za isto te dopuštenje Continental filma za prikazivanje filmova. Daljnjim istraživanjem došli su do saznanja da Općina ima potrebnu dozvolu.

S radom na projektu upoznali su pedagoginju škole i ravnatelja od kojih su dobili dozvolu i podršku u svom radu.

Plan djelovanja:

Učenici su kroz razgovore sa starijim članovima obitelji saznali kako je to izgledalo kada je u Legradu postojalo kino.

Dogovorili su sastanak s načelnikom općine Legrad koji je učenike posjetio u školi. Oni su mu iznijeli svoj problem i objasnili na koji način ga namjeravaju riješiti. Načelnik je pokazao razumijevanje za njihov problem i složio se s načinom rješenja. Upoznao ih je s činjenicom da Općina još uvijek ima potrebne aparate za kinoprojekcije. Uputio je učenike da pošalju molbu Općini u kojoj će iskazati svoju namjeru. Učenici su zamolili da Općina organizira osobu koja bi bila zadužena za puštanje filmova, a načelnik im je obećao da će dogovoriti i prodaju kokica jer je učenicima to jako važno.

Na sastanku je dogovoreno da bi prva kinoprojekcija trebala biti organizirana tijekom svibnja.

Učenici su napisali zamolbu Općini i Continental filmu.

Ostvareni rezultati

Učenici su zadovoljnim postignutim rezultatima. Načelnik Općine Legrad obećao je da će prva kino predstava biti organizirana u svibnju. Općina će organizirati prikazivanje filmova i prodavača kokica da bi doživljaj u kinu bio potpun.

Tijekom rada na projektu učenici su naučili na demokratski način izboriti se za ostvarenje svojih prava. Naučili su pisati zamolbe, dobivati informacije iz različitih izvora, surađivati s lokalnom samoupravom, diskutirati, čitati zakone i pravilnike te stekli nove kompetencije.

Projekt je bio predstavljen u OŠ Legrad, 2. 3. 2022.

2. Budimo u čaroliji prirode

Škola

Osnovna škola Jože Horvata Kotoriba
Ignaca Svetomartinskog 1, 40 329 Kotoriba
Telefon/telefaks: 040 682124
E-adresa: ured@os-jozehorvata-kotoriba.skole.hr:

Voditelji

Adela Horvat, diplomirana učiteljica razredne nastave
Nenad Podgorelec, diplomirani učitelj razredne nastave, učitelj mentor

Učenici

Učenici 2. b razreda koji su sudjelovali u izradi projekta: Balog Erik, Balog Ivana, Balog Marija, Bogdan Leo, Bogdan Marina, Božek Ema, Fuš Dora, Gregurec Nika, Horvat Hana, Horvat Mia, Horvat Mihael, Lučić Ruben, Markan Ivan, Matulic Ivano, Novak Karla, Oršoš Filip, Oršuš Borann, Rajher Stela, Škoda David

Učenici 4. A razreda koji su sudjelovali u izradi projekta: Andrašek Dino, Balog Vanessa, Bogdan Dino, Čižmešija Dina, Horvat Josip, Horvat Valentina, Horvat Zita, Ignac Nina, Lisjak Neo, Matulin Isabella, Peranec Vito, Svrta Nika, Tilošanec lucijan, Trstenjak Fran.

Učenici koji će predstavljati projekt na smotri: Karla Novak i Ivan Markan (2. B), te Vito Peranec i Vanessa Balog (4. A).

Tematsko područje

Domena A – Ljudska prava

Domena B – Demokracija

Domena C – Društvena zajednica

Kurikulum Građanskog odgoja i obrazovanja, MPT Osobni i socijalni razvoj, MPT Poduzetništvo, MPT Održivi razvoj

Cilj

Učenje u učionici na otvorenom pod nazivom “Budimo u čaroliji prirode”. Takvo učenje bit će djeci zanimljivije, učenici aktivniji i znanje trajnije.

Očekivani ishodi učenja i kompetencije koje su razvijane u projektu:

goo A.1.1., goo A.2.1. Ponaša se u skladu s dječjim pravima u svakodnevnom životu.

goo B.1.1, goo B.2.1. Promiče pravila demokratske zajednice.

goo C.2.1. Sudjeluje u unaprjeđenju života i rada škole.

goo C.1.4., goo C.2.4. Promiče razvoj školske kulture i demokratizaciju škole.

odr A.2.1. Razlikuje pozitivne i negativne utjecaje čovjeka na prirodu i okoliš

odr A.1.2. Opisuje raznolikost u prirodi

odr A.2.2. Uočava da u prirodi postoji međudjelovanje i međuovisnost.

osr A.1.2., osr A.2.2. Upravlja emocijama i ponašanjem.

osr B.1.2. Razvija komunikacijske kompetencije.

osr B.1.1., osr B.2.1. Opisuje i uvažava potrebe i osjećaje drugih.

osr B.2.4. Suradnički uči i radi u timu.

pod B.1.2., pod B.2.2. Planira i upravlja aktivnostima.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Mi, mali istraživači ovog projekta (učenici 1.b i 3.a razreda), uočili smo problem boravka nas učenika sve manje vani u prirodi. Sve smo manje aktivni vani, a sve više svoje vrijeme provodimo u unutarnjim, zatvorenim prostorima, s maskama na licu, pred računalima. Za takvu situaciju uzrok je bio covid-19. Zbog corone smo bili u 3.mjesecu prošle godine u lockdownu. To proljeće, 2020. godine, cijele smo dane

provodili u zatvorenim prostorima ispred svojih računala i izvršavali *online* nastavu. I dan danas kad se kombinira *online* nastava i redovna nastava u školi, što zbog novih sojeva virusa i zbog zabrinutosti našeg zdravstvenog sustava, veoma malo provodimo svoje vrijeme kvalitetno, u prirodi, na svježem zraku. Nastava treba biti povezana sa stvarnim životom i prilikama u kojima živimo. Želimo osjećaj osobnog zadovoljstva na našim licima i licima drugih učenika. Život nije igrice, virtualni svijet, ni savladavanje nekih nivoa u njoj, već „živa „ riječ učitelja. Oni svoju nastavu održavaju kreativno u nekom ugodnijem okruženju prilagođenom djeci. Ljepše je učiti vani uz pjev ptičica i miris svježih pokošene trave ili pogled na cvjetnjak. Učenje na temelju „žive“ riječi u izravnoj stvarnosti, vani na otvorenom potiče kritičko razmišljanje i istraživanje. Na takav način učimo radi znanja i zbog sebe, a ne zbog ocjena. Ugodnije je raditi u prirodnom okruženju zbog našeg mentalnog i tjelesnog zdravlja. Epidemiolozi također preporučuju nastavu na otvorenom jer boravak na zraku smanjuje rizik od prijenosa bilo kakve bolesti. Mi, mali istraživači, pratili smo i bilježili sve važne podatke te iz prikupljenih podataka napravili anketu. Anketom smo obuhvatili učenike naše škole i učitelje. Iz ankete smo saznali da bi učenici vrlo rado htjeli malo drugačiju nastavu, ne onu klasičnu u učionici. Voljeli bi izaći van, u neko prirodno i ugodno okruženje. Prisjetili smo se svake igre koju smo odigrali na satovima TZK-a vani, šetnji i uživanja u cvrkutu ptičica. Vani smo se osjećali bolje, slobodnije i širili smo pozitivno ozračje. Zainteresirali smo se da zavirimo u povijest škola u prirodi i pronašli smo sljedeće: u Hrvatskoj se posebno ističe pedagog Stjepan Basariček (1848–1918) koji navodi: "S toga ih valja češće voditi u školski vrt i na šetnju, da vide razne stvari ne samo pojedince, nego i u skladu s drugima. Neka prođu polje i šumu, brdo i dolinu, tvornicu i radionicu, da vide, kako što biva, i kako se radi; kako ratar ore, sije i žanje, kako tesar teše, kovač kuje itd." (De Zan, 1999). U pedagoškoj teoriji praksi susrećemo različite nazive za ovu vrstu škola, npr. u Njemačkoj prevladava naziv "Waldschulen", "Freiluftschulen", u Engleskoj i SAD-u "Open Air Schools", u Francuskoj "Ecoles de plein-air", "Ecole au soleil", u Italiji "Scuola all' aperto", a u nas "šumska škola", "vazдушna škola", "škola u prirodi", "poljska učionica", "škola slobodnog zraka" itd. Razlike u nazivima zadržale su se i danas ali najčešće se za učenje u prirodi koristi naziv "škola u prirodi" (Skok, 2002). Prvu šumsku školu u Hrvatskoj otvorio je Franjo Higy Mandić 1929. godine u Tuškancu u Zagrebu (Skok, 2002).

Proučili smo zakone i propise: Ustav Republike Hrvatske, Konvenciju o pravima djeteta, Statut OŠ Jože Horvata Kotoriba, Pravilnik o jednostavnim i drugim građevinama i radovima, Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi i Nastavni plan i program zdravstvenog odgoja za osnovne i srednje škole.

Moguća rješenja problema

Nakon pažljivog proučavanja problema i zakona uočili smo tri moguća rješenja problema te smo raščlanili njihove pozitivne i negativne strane.

Rješenje: Izvanučionična i terenska nastava

Pozitivna strana ovog rješenja je da bi učenici češće boravili izvan svojih učionica te bi ih tako učitelji osposobili za razumijevanje i otkrivanje svijeta u kojem žive i time bi stvorili motiviranije i osposobljenije učenike spremne za cjeloživotno učenje. Razvijali bi sposobnost promatranja, opisivanja i logičkog zaključivanja. Ponovili bi i proširili stečena znanja, stjecali iskustveno znanje te poticali radost u istraživanju i stvaranju, razvijali ljubav prema prirodi i ljepotama zavičaja. U našoj školi i jeste u velikoj mjeri zastupljena izvanučionična nastava.

Negativna strana ovog rješenja kod terenske nastave je organizacijske, a najviše financijske prirode. Pojedini učenici slabijeg imovinskog statusa bili bi uskraćeni za terenske izlete koje roditelji sami financiraju. To ukazuje da unatoč zadovoljstvu učenika i nastavnika, ipak postoje problemi u provođenju i ostvarivanju osnovnih ciljeva ovog tipa nastave.

Rješenje: Izvannastavne aktivnosti na otvorenom

Pozitivna strana ovog rješenja je da bi učenici češće boravili izvan svojih učionica na svojim omiljenim grupama (kao npr. USŠ, sportska škola, nogomet, Kotoripski begači, ritmička grupa i sl.)

Negativna strana ovog rješenja je manji izbor takvih izvannastavnih aktivnosti koje bi se stvarno mogle odvijati vani usprkos vremenskim uvjetima tijekom cijele školske godine. Zbog vremenskih neprilika i hladnijeg vremena to ne bi bilo moguće tijekom cijele školske godine.

Rješenje: Boravak u prirodnom okruženju ("Budimo u čaroliji prirode") – učionica na otvorenom

Pozitivna strana ovog rješenja je učenje i igra na otvorenom u neposrednoj blizini škole. Takav oblik rada je zdrav i potiče djecu na aktivnost. Vrijeme provedeno na otvorenom jača mentalno zdravlje djece, a i samih učitelja.

Negativna strana ovog rješenja je financijska strana i izbor obrta koji bi nam mogao i htio izraditi takvu učionicu.

Nakon razmatranja dobrih i loših strana pojedinog rješenja odlučili smo se za najbolji pristup, a to je treće rješenje. Donijeli smo odluku da pokušamo izgraditi učionicu na otvorenom sa sloganom "Budimo u čaroliji prirode". Učenje u takvoj učionici će biti zanimljivije i korisnije djeci. Potrudit ćemo se pronaći sponzore i obrtnike iz Kotoribe koji će nam pomoći u realizaciji našeg projekta.

Najbolji pristup rješenju problema

Odlučili smo izgraditi učionicu na otvorenom "Budimo u čaroliji prirode". U tome će nam pomoći sponzori i obrtnici iz Kotoribe. Učenje i igra na otvorenom stvaraju zdraviju i aktivniju djecu. Vrijeme provedeno na otvorenom jača mentalno zdravlje djece, a i učitelja.

Odlučili smo zatražiti pomoć:

Ravnateljice naše škole, gospođe Snježane Matoš

Vlasnika obrta Stolarije Škoda d.o.o., gospodina Željka Škoda

Vlasnika obrta Metal sistem d.o.o., gospodina Ivice Gregurca

Načelnika Općine Kotoriba, (tadašnjeg Ljubomira Grgeca, a sadašnjeg Daria Friščića)

Roditelje naših učenika

Pozitivne strane ovog našeg pristupa:

Kad se odrasli sjete svojih najsretnijih uspomena iz djetinjstva, često se prisjete radosti igranja na svježem zraku. Igra nije samo presudna za dječje uživanje u djetinjstvu već podučava kritične životne vještine kao što su: rješavanje problema, timski rad itd. Roditelji su nas jako podržali u toj ideji.

Odlučili smo češće odlaziti van na izvanučioničnu nastavu u okolici naše škole. Čitavi razredi su se uključili u takav proces učenja. Tada se naše dječje ponašanje veoma poboljšalo. Naši tiši prijatelji su se oslobodili u takvom okruženju.

Za dobar odnos između nas i učitelja potrebna je komunikacija. Istraživanja i radovi u skupinama su nam vrlo zanimljivi. Sloboda u izražavanju i kretanju dopustit će naš rast i poticati nas na maštovitost i samostalnost, odnosno suradnju u skupini.

Učenje i igra na otvorenom stvaraju zdraviju i aktivniju djecu. Vrijeme provedeno na otvorenom jača mentalno zdravlje nas, djece, a i učitelja.

Plan djelovanja

Uočili smo da su učenici sve manje vani u prirodi, a sve više svoje vrijeme provode u zatvorenom prostoru. Zbog covid-19 i *online* nastave nosili smo maske i sve više vremena provodili pred računalima. To nas je potaknulo da donesemo odluku o izgradnji učionice na otvorenom "Budimo u čaroliji prirode". Učenje na temelju „žive“ riječi u izravnoj stvarnosti, vani na otvorenom potiče kritičko razmišljanje i istraživanje. Na takav način učimo radi znanja i zbog sebe, a ne zbog ocjena. Ugodnije je raditi u prirodnom okruženju zbog našeg mentalnog i tjelesnog zdravlja. Da bi realizirali našu ideju, potražili smo pomoć od ravnateljice naše škole, gospođe Snježane Matoš, vlasnika obrta Stolarije Škoda d.o.o., gospodina Željka Škoda, vlasnika obrta Metal sistem d.o.o., gospodina Ivice Gregurca, načelnika Općine Kotoriba (tadašnjeg Ljubomira Grgeca, a sadašnjeg Daria Friščića) i roditelja naših učenika.

Projekt je bio predstavljen

Projekt je predstavljen učenicima i djelatnicima naše škole. Načelniku Općine Kotoriba, obrtnicima iz Kotoribe. Projekt ćemo predstaviti *online* drugim školama, u novinskim člancima, a i bit će objavljen i na mrežnim stranicama škole.

Ostvareni rezultati

Nakon predstavljanja naše ideje o učionici na otvorenom "Boravak u čaroliji prirode" krenuli smo u realizaciju projekta. Obrtnici i sponzori obećali su nam pomoć u realizaciji. Projekt ćemo ostvariti kroz dvije školske godine. Mi učenici dali smo ideje izgleda učionice na otvorenom. Obrtnici će prema svojim mogućnostima i epidemiološkim mjerama realizirati učeničke ideje.

Osvrt učenika na stečeno iskustvo

Radom na ovom projektu doprinijeli smo gradnji učionice na otvorenom u sklopu naše škole. Razvijali smo istraživačke vještine i suradničko učenje. Puno smo toga saznali o našim aktivnostima koje provodimo vani

u prirodi. Veselimo se svakom boravku u prirodi kada nam to vremenske prilike omogućuju, a uskoro će to biti lakše uz učionicu na otvorenom.

3. Čaroban put do čitanja

Škola

Osnovna škola Belica, PŠ Gardinovec,
Dr. Ljudevita Gaja 21, 40319 Belica
Telefon/telefaks: 040 845 220
E-adresa: ured@os-belica.skole.hr;

Voditeljice

Lidija Hertarić, učiteljica razredne nastave
Silvija Micek, učiteljica informatike, učitelj mentor

Učenici

U realizaciji projekta sudjelovali su učenici 1.b razreda PŠ Gardinovec uz suradnju učenika ostalih razrednih odjela.

Projekt će predstavljati učenici 1.b razreda: Julia Horvat, Sara Vranović, Karlo Fažon i Dino Kelkedi

Tema projekta

Suradnja i timski rad u istraživanju i rješavanju problema nedovoljnog čitanja
Solidarnost i društveno koristan rad

Cilj

Razvoj ljubavi prema čitanju, poticanje čitanja i razvoj pismenosti, shvatiti važnost kulture čitanja, proširiti dječji interes za čitanjem, razvijati naviku odlaska u knjižnicu te opremanje knjižnice u PŠ Gardinovec.

Očekivani ishodi učenja i kompetencije koje su razvijene u projektu

OŠ HJ A.1.1. Učenik razgovara i govori u skladu s jezičnim razvojem izražavajući svoje potrebe, misli i osjećaje.

OŠ HJ A.1.2. Učenik sluša jednostavne tekstove, točno izgovara glasove, riječi i rečenice na temelju slušanoga teksta.

OŠ HJ A.1.3. Učenik čita tekstove primjerene početnomu opismenjavanju i obilježjima jezičnoga razvoja.

OŠ HJ A.1.4. Učenik piše školskim formalnim pismom slova, riječi i kratke rečenice u skladu s jezičnim razvojem.

goo C.1.1. Sudjeluje u zajedničkom radu razreda.

osr B.1.1. Prepoznaje i uvažava potrebe i osjećaje drugih

osr B.1.2. Razvija komunikacijske kompetencije.

B.1.3.A Prepoznaje igru kao važnu razvojnu i društvenu aktivnost.

uku D.1.2. Učenik ostvaruje dobru komunikaciju s drugima, uspješno surađuje u različitim situacijama i spreman je zatražiti i ponuditi pomoć.

ikt A.1.2. Učenik se uz pomoć učitelja koristi odabranim uređajima i pomagalicama.

ikt D.1.1. Učenik se kreativno izražava i istražuje jednostavne metode za poticanje kreativnosti u zadanim ili novim uvjetima.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Budući da je Vlada Republike Hrvatske 2021. godinu proglasila Godinom čitanja, a mi smo krenuli u prvi razred ova tema nam je odmah postala zanimljiva. Na početku školske godine razgovarali smo o knjigama za lektiru i o knjigama koje smo pročitali. Zanimalo nas je kakve su čitalačke navike drugih učenika. Zašto je čitanje važno? Da problem postoji zaključili smo i po rezultatima ankete. Shvatili smo da učenici baš i ne čitaju puno, da uglavnom čitaju knjige za lektiru. Saznali smo da je malo učenika prije škole učlanjeno u Bibliobus, a gotovo nitko u gradsku knjižnicu. Danas djeca radije pogledaju film snimljen prema knjizi nego da čitaju knjigu. Raspravljali smo o problemima čitanja. U razgovoru s učiteljima saznali smo da veliki problem učenicima predstavlja razumijevanje pročitano. Da bismo pronašli pravo rješenje, proučili smo Zakon o odgoju i obrazovanju osnovnih škola i Konvenciju o dječjim pravima. Saznali smo da svako dijete

ima pravo na školovanje. Proučavali smo i Kurikulum za nastavu hrvatskoga jezika. To je dokument u kojem piše što učenici trebaju raditi na nastavi. Shvatili smo da za svaku aktivnost trebamo znati čitati, a mnoga djeca premalo čitaju. Odlučili smo da ćemo, što je moguće više čitati i napredovati u čitanju te postati odlični čitači.

Moguća rješenja problema

Kao što ste čuli, odlučili smo čitanju posvetiti više pažnje. Zapitali smo se kako, a da to nama bude zanimljivo? Podijeljeni u skupine raspravljali smo i ponudili nekoliko mogućih rješenja kako poboljšati naviku čitanja i kako postati bolji čitač.

1. Kao prvo moguće rješenje učenici su naveli posuđivanje knjiga u školskoj i gradskoj knjižnici ili Bibliobusu koji je opremljen mnogim slikovnicama i knjigama.
2. Drugo moguće rješenje je da sami izradimo razne materijale za čitanje kroz igru.
3. Kupovati i prikupljati knjige, slikovnice i materijale za čitanje.
4. Organizirati svakodnevno čitanje dječjih časopisa, slikovnica i knjiga u školi i kod kuće – PSİC (pusti sve i čitaj).

Nakon razmatranja jakih i slabih strana mogućih rješenja problema, odlučili smo se za rješenje koje će nama biti najzanimljivije, ali i od najveće koristi. Zaključili smo da je to drugo i četvrto rješenje problema jer jedno bez drugoga ne bi imalo smisla.

Najbolji pristup rješenju problema

Raspravljali smo zbog čega nam je čitanje važno i došli do zaključka da čitanjem razvijamo tehniku čitanja, bogatimo rječnik i lakše učimo ostale predmete. Da bi se dijete razvilo u uspješnog čitača potrebno je svakodnevno provođenje različitih aktivnosti čitanja. Nakon što smo proučili moguća rješenja problema odlučili smo da ćemo uz pomoć starijih učenika izraditi što više zanimljivih materijala za čitanje kroz igru, organizirati kutiće za čitanje dječjih časopisa, slikovnica i knjiga u školi i kod kuće – PSİC (pusti sve i čitaj), organizirati satove čitanja s knjižničarkom i predložiti joj da na kraju svake godine organizira radionice i kvizove vezane uz lektiru. Zamoliti učiteljice da s učenicima pomognu u izradi materijala i dogovoriti koji će razredi izrađivati materijale za čitanje: kartice za domino, kartice za sparivanje, kartice sa slogovima, premetaljke, banku riječi, pričam ti priču – izrazi osjećaj slikom, digitalne zadatke kao što su tražilice, čudnovati kotač, spoji parove, pročitaj... Ljubav prema čitanju i knjizi razvijat ćemo i tako što ćemo redovito posjećivati Bibliobus te organizirati čitanje s vršnjačkim pomagačima.

Plan djelovanja

S idejom smo upoznali ravnatelja, pedagoginju, knjižničarku, učitelje, učenike, roditelje i članicu općinskog vijeća. Učenici viših razreda izradili su zanimljive digitalne sadržaje za čitanje kao što su tražilice, čudnovati kotač, spoji parove, pročitaj i knjižicu s brain gym vježbama. Učenici nižih razreda izrađivali su kartice za domino, kartice za sparivanje, kartice sa slogovima, premetaljke, banku riječi, pričam ti priču – izrazi osjećaj slikom. Izrađivali smo slovaricu na materinjem jeziku. Izrađene materijale često koristimo na satovima Hrvatskoga jezika, ali i za vrijeme odmora. Organiziramo čitaonice s knjižničarkom koja nam čita zanimljive i poučne knjige, a na kraju će nam organizirati radionice i kvizove vezane uz lektiru. Oformili smo kutiće za čitanje dječjih časopisa, slikovnica i knjiga, a najviše volimo čitati uz vršnjačkog pomagača. Knjižničarka je izdvojila neke knjige i časopise iz školske knjižnice i dala ih u područnu školu. Kada čujemo riječ PSİC prekidamo rad i odabiremo nešto za čitanje. Učiteljica nam daje razne kartice za čitanje riječi i rečenica, a mi vježbamo čitati kod kuće s roditeljima. Sve smo materijale umnožili i plastificirali, a jedan komplet dali smo prijateljima u školi Belica. Željka Horvat-Vukelja jednom je rekla: „Znati čitati znači imati ključ koji otvara sva vrata.“ Mi poručujemo učiteljima: „Motivirajte me – bit ću bolji u čitanju!“

Ostvareni rezultati

Naučili smo kako istraživati, raditi u timu i prezentirati, kako zamoliti odrasle da nam pomognu u rješavanju važnih problema. Shvatili smo da čitanjem možemo utjecati na kvalitetu svoga obrazovanja. Češće posjećujemo Bibliobus. Naučili smo slušati priču od početka do kraja i odgovarati na pitanja. Naučili smo pravilno listati knjige i časopise. Učenici donose u školu vlastite knjige da bi zajedno čitali. Tijekom čitanja ne ometaju čitača i ne prekidaju ga. Djetetov rječnik je obogaćen novim riječima i izrazima. Navike čitanja su se poboljšale, a roditelji češće čitaju s nama. Bili smo sretni za vrijeme provedbe projekta i zadovoljni smo s ishodom.

Projekt je bio predstavljen

ravnatelju škole, pedagoginji, knjižničarki, učiteljima, učenicima, roditeljima, vijećnicama općinskoga vijeća, na internetskoj stranici škole, dnevnom tisku te smotri projekata. Do kraja školske godine projekt ćemo predstaviti široj lokalnoj zajednici na završnoj priredbi kao i u školskom časopisu, „Osmoškolac“.

4. Ljepši čakovečki park

Škola

III. osnovna škola Čakovec, Ivana pl. Zajca 24, 40 000 Čakovec

Telefon/telefaks: 040 328 001

E-adresa: treca-os-cakovec@ck.htnet.hr, ured@os-treca-ck.skole.hr;

Voditelj

Aleksandar Bartolić – učitelj razredne nastave

Učenici

U realizaciji projekta sudjelovali su učenici članovi izvananastavne družine Mali građani, a polaze 1.a, 3.a i 4.b.

Pojekt će predstaviti: Anita Sabolić 4.b, Ela Karamarković 4.b, Mihael Vidaković 4.b i Andrija Šikić 4.b.

Rezerve: Bruna Pevec 4.b, Zala Bedić 4.b, Roko Bogdan 4.b i Tin Pavao Perhoč 4.b.

Tematsko područje

Građanski odgoj i obrazovanje, održivi razvoj, učiti kako učiti, osobni i socijalni razvoj, uporaba informacijske i komunikacijske tehnologije.

Cilj

Očuvati prirodno bogatstvo zavičaja. Osvijestiti stanovništvo našega grada o važnosti očuvanja gradskog parka. Podučiti i upoznati druge s važnošću očuvanja čakovečkog parka.

Očekivani ishodi učenja i kompetencije koje su razvijene u projektu

Učenici opisuju svojim dobrobit zajedničkih aktivnosti u koje se uključuju i izvršavaju svoj dio zadatka, podržavaju uspjeh zajedničkih aktivnosti, aktivo slušaju i komuniciraju u skladu s pravilima. Uočavaju problem iz neposredne okoline i predlažu rješenje. Koriste dostupne materijale za rad. Samostalno ili uz pomoć učitelja traže nove informacije iz različitih izvora i uspješno ih primjenjuje pri rješavanju problema. Prepoznaju važnost zaštite okoliša.

Kompetencije: učiti kako učiti (kritičko mišljenje i rješavanje problema, kreativnost i inovativnost) kompetencije za rad (suradnja, komunikacija, medijska kultura), kompetencija za život (građanstvo, osobna i društvena djelatnost).

Opis

Izbor i istraživanje problema

U ovu školsku godinu krenuli smo s puno opreza zbog svima nam poznate situacije s virusom covid 19. Ta nam je situacija prošle godine onemogućila završetak projekta, a ove nam je jako otežala rad i podijelila nas u dvije grupe. Na početku nove školske godine prisjetili smo se lani započetog projekta. Tijekom razgovora zaključili smo da započeti posao treba završiti i odlučili naš prošlogodišnji projekt privesti kraju.

Ponovno smo obišli čakovečki park i uočili iste lijepe stvari, ali i iste nedostatke kao i prošle godine. Klupa s Petrovim oprostajnim pismom supruzi Katarini i dalje je zanimljiva i poučna, ali derutnija nego što je bila lani. Osim obnove klupe, došli smo na ideju da se još klupa u parku obogati nekim značajnim zapisom ili slikom neke važne osobe. Budući da park ima naziv Perivoj Zrinskih, mislili smo da bi slike Zrinskih i zapis njihovih slavni izreka bili dobar izbor. Dobar bi izbor bile i ilustracije nekih čakovečkih legendi koje smo čitali u knjizi književnice Vesne Kalšan.

Sjedeći uz fontanu, neki su članovi naše skupine ožednili. Srećom, naša je škola udaljena samo dvjestotinjak metara od fontane, pa žeđ nije dugo trajala. Tada smo uočili da, boraveći u parku, uz toliko vode, možemo ostati žedni. Vjerujemo da bi postavljanje česme s pitkom vodom boravak u parku mnogima učinilo ugodnijim.

Obišli smo i spomenike i spomen – obilježja u parku. Uočili smo da su u dobrom stanju, ali da su info-pločice teško čitljive i da ih treba zamijeniti novima.

Skulptura vjeverice pred zapadnim ulazom u park budi maštu. To nam je dalo ideju da na svakom ulazu u park osmislimo ime i postavimo crtež životinje koja živi ili je nekad živjela u parku. Uz crtež bi bio i kratak

tekst o toj životinji. Mislimo da bi to olakšalo i orijentaciju u parku. Kad bismo s nekim dogovarali susret ne bismo morali objašnjavati da ga čekamo na južnom, zapadnom ili na prvom ulazu kod Aurore. Jednostavno bismo rekli: „Vidimo se kod ježa.” Ili: „Čekam te na klupi slobode kod vjeverice.” Ulazima bi se mogla dati i imena nekih životinja iz legendi pa bi se u Perivoj Zrinskih moglo ulaziti i kroz pozojev ulaz. Odlučili smo si postaviti zadatak da čakovečki park učinimo ugodnijim i zanimljivijim mjestom za boravak u njemu.

Moguća rješenja problema

Za pronalaženje pravoga rješenja našega problema, a koje bi bilo u skladu sa zakonom, morali smo proučiti Zakon o zaštiti životinja i zakon o zaštiti prirode. U proučavanju i objašnjavanju zakona pomogli su nam učitelji jer je to za naše godine veoma zahtjevan rad. Meni je bilo posebno drago što sam kao starija članica skupine i polaznica 4. razreda mogla mlađima objasniti da zakone donosi Hrvatski sabor.

Znakovi na ulazima u park koji ne dozvoljavaju vožnju biciklom i konzumiranje alkohola naveli su nas na zaključak da u parku postoje određena pravila ponašanja. Pravila znače da se ni dobra djela bez dozvole ne mogu raditi na svoju ruku. Ta pravila netko donosi, a mi nismo znali tko. Odlučili smo i to istražiti. Tako smo došli do Grada Čakovca.

Osmislili smo dvije politike ili dva načina rješavanja problema.

Prvi način ili politiku nazvali smo Podučavamo i djelujemo, a drugu Obogatimo prostor čakovečkog parka.

U prvom načinu, Podučavamo i djelujemo, ponajprije bismo uz pomoć djelatnika *Međimurske prirode* – *Javne ustanove za zaštitu prirode* proširili naše početno znanje o biljkama i životinjama čakovečkog parka. Nakon naše temeljne edukacije o parku planiramo izraditi slike nekadašnjih i sadašnjih stanovnika parka i dopuniti ih osnovnim podacima o njima. Te slike bismo, uz odobrenje gradonačelnice, postavili na ulaze u park i na taj način svakom ulazu dali ime. Planiramo izraditi i letke o pravilima ponašanja u parku. Letke bi ulicama grada Čakovca dijelili građanima. Mogli bismo oslikati pravila ponašanja i postaviti ih na svaki ulaz parka.

Taj korak mogao bi prerasti u idući Obogatimo prostor čakovečkog parka koji bi se sastojao od još konkretnijih promjena u našem parku: postavljanja novih klupa, ploča s podacima o biljnom i životinjskom svijetu, izvora pitke vode, stalaka za bicikle, novih koševa za smeće, više osvjjetljenja na stazama parka, zapošljavanja čuvara parka...

Ideje su nam se rađale, ali nas je spoznaja da za ostvarenje naših ideja treba novac, spustila na zemlju. Odabrali smo prvi način, Podučavamo i djelujemo, a bit ćemo jako zadovoljni ukoliko odrasli prihvate naše zamisli i krenu u njihovo ostvarenje.

Najbolji pristup rješenju problema

Puno smo vam toga ispričali i molimo vas da i vi sve to pričate drugima jer tako će više ljudi shvatiti važnost čuvanja čakovečkog parka.

Ispričat ću vam kako smo mi isplanirali da je najbolje da našu ideju o ljepšem čakovečkom parku provedemo u djelo. Za to su potrebni sljedeći koraci: Projekt predstaviti ravnateljici škole i zamoliti je da nam pomogne u njegovom ostvarivanju. U našoj školi na satovima razrednika upoznati učenike s našom idejom. Sve predstaviti Vijeću učenika. Kasnije to napraviti i u drugim čakovečkim školama. Osmisliti slike i tekst za informativne ploče na ulazima u park i za ostale novine u parku. Po potrebi uključiti i članove školske likovne grupe. Osmisliti aktivnosti (igre orijentacije, traženje blaga, i sl.) koje bi potaknule djecu i odrasle na češći boravak u parku. S našom idejom upoznati djelatnike *Međimurske prirode* i Čakoma, te čelnike lokalne zajednice i zamoliti ih za razumijevanje i pomoć u realizaciji. Motivirati medije da poprate naš projekt.

Plan djelovanja

Ostvarujući ovaj projekt saznali smo zaista mnogo novosti.

Park je u prošlosti bio nastanjen mnogim životinjama. Danas se u njemu može vidjeti vjevericu i ježa. Mnogobrojni leptiri krila zagasito, plavo-zeleno obojeni. Ženka je na gornjoj strani jednobojno tamnosmeđa. I mužjak i ženka imaju crne točke. Dom im je biljaka velika krvava. Tu oni miruju, sišu nektar, pare se i polažu jaja. Kad se izleže iz jaja, gusjenica se odbaci s biljke i pada na tlo, gdje čeka da je mrav odnese u mravinjak. U mravinjaku gusjenica jede mravlje ličinke i jajašca, a zauzvrat im iz svojega zatka daje slatki sok. Krajem lipnja leptiri napuštaju mravinjak u ranim jutarnjim satima. Žive na livadama. Naši međimurski zaštitari prirode vode brigu o zaštiti leptira. Sviđale su im se naše ideje o popularizaciji čakovečkog parka.

Jedini nedostatak ovoga našeg projekta je taj što ti leptiri lete od početka srpnja do konca kolovoza kada su školski praznici. To nas nije obeshrabilo da nastavimo projekt.

Sva ta nova znanja prenijeli smo učenicima i učiteljima naše škole. Nova znanja u nastavku projekta ponudit ćemo i drugim školama u Čakovcu.

Ostvareni rezultati

Istražujući podatke o biljnom i životinjskom svijetu čakovečkog parka saznali smo da je 2017. godine u parku bilo 994 bjelogoričnih stabala, najviše klena, običnog graba, poljskog jasena te divljeg kestena; 140 stabala crnogorice: tise, crnog bora, obične smreka, pančičeve omorike i bijelog bora. U parku je i 145 listopadnih te 82 zimzelena grma. Taj broj se sada mijenja jer se vrši sječa bolesnog drveća, ali se istodobno sade nova stabla.

Predstavnici *Međimurske prirode* – *Javne ustanove za zaštitu prirode* odazvali su se našoj molbi i održali nam predavanje o biljkama i životinjama u parku. Bili smo iznenađeni brojem životinja koje do tada nismo primjećivali.

Predstavnici Grada Čakovca pokazali su zanimanje za naše prijedloge. Dozvolili su nam postavljanje crteža i natpisa na ulazima u park jer time nismo povrijedili nijedan zakon o očuvanju prirode ili zakon o javnom prostoru. Dopala im se ideja o oslikavanju i imenovanju klupa.

Djelatnici *Međimurske prirode* pohvalili su nas za naš interes i trud u očuvanju bioraznolikosti čakovečkog parka i bili su nam od velike pomoći.

Naši školski prijatelji zainteresirali su se za naš projekt i sada više šecu i pozornije promatraju park. Paze i na svoje ponašanje u parku. Pojedini razredi su već i održali satove razrednika u parku.

Projekt je bio i predstavljen

Naš rad predstavili smo: prijateljima u razredima, ravnateljici škole, tajnicama i psihologinji, učiteljima, tetama spremačicama i kuharicama, djelatnicima *Međimurske prirode*.

5. Učimo zajedno

Škola

OŠ Vežica, Kvaternikova 49, 51000 Rijeka

Tel: 051 453 868

E-adresa: iskola@os-vezica-ri.skole.hr

Voditeljica

Miljenka Rumora

Učenici

Ivor Čučak, 4.r., Maša Štakić, 4.r., Laura Banić, 4.r., Gabrijela Arsić, 4.r.

Tematsko područje

Društvena zajednica

Cilj

Naučiti učenike odgovornom korištenjem mobitela u školi

Očekivani ishodi učenja i kompetencija koje su razvijane u projektu

goo C.2.1. Sudjeluje u unaprjeđenju života i rada škole.

goo C.2.3. Promiče kvalitetu života u školi i demokratizaciju škole.

ikt A.2.3. Učenik se odgovorno i sigurno koristi programima i uređajima.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Na satu razrednika razgovarali smo koliko koristimo i u koje svrhe mobitel u školi. Tema nam je bila jako zanimljiva pa smo odlučili istražiti i odgovoriti na ova pitanja. Podijelili smo se u grupe i počeli istraživanje. Najprije smo napisali anketu te ispitali učenike četvrtih razreda. Od 47 ispitanih učenika 84% misli da je naše istraživanje važno. U školu mobitel nosi 77% učenika, ali ga u školi koristi 67 % učenika i to svi za vrijeme velikog odmora za igru igrice. Na pitanje zašto zovu roditelje dok su u školi, učenici najčešće odgovaraju: da se jave roditeljima da su stigli u školu, da roditelji znaju gdje su ili kad će doći po njih. Anketirani roditelji podržavaju naše istraživanje.

Na internetu smo pročitali da je jedan od najčešćih razloga zašto učenici imaju mobitele komunikacija s roditeljima. Roditelji, bez obzira putovala im djeca u školu nekoliko kilometara ili imaju svega nekoliko minuta pješice do škole, vole imati mogućnost nazvati svoje dijete u bilo koje doba. Na stranicama UNICEF-a pročitali smo što učenici misle o korištenju mobitela u školi. Većina učenika smatra da su u današnje vrijeme mobiteli neophodni. S druge strane misle da djeca često pretjeruju u njihovoj upotrebi. Pretjerano korištenje mobitela dovodi do poremećaja u ponašanju kod djece, od poremećaja u spavanju i koncentraciji pa do sklonosti nasilničkom ponašanju. Našli smo podatak da je u francuskim školama zabranjena upotreba mobitela. U anketi za ravnatelje hrvatskih škola doznali smo da nema zakona koji bi zabranio nošenje mobitela u školu, jer su mobiteli privatno vlasništvo i roditelji se po toj osnovi, sukladno Zakonu o vlasništvu, mogu pobuniti zbog zabrane nošenja ili oduzimanja. Ravnatelji smatraju da bi roditelji sami trebali odlučiti hoće li djeca mobitel nositi u školu. U Ministarstvu znanosti i obrazovanja smatraju da bi škola i roditelji trebali dogovoriti politiku prihvatljivog korištenja mobitela i to ugraditi u Kućni red škole. U našem Kućnom redu u članku 24 piše da je u školi za vrijeme nastave zabranjeno korištenje mobitela i sličnih elektronskih uređaja u osobne svrhe. Na satu razrednika organizirali smo debatu na kojoj smo iznosili dobre i loše strane uporabe mobitela u školi. Kao dobru stranu ističemo korištenje za nastavu, a loše smanjenje koncentracije zbog igranja igrice. Odlučili smo pronaći pravo rješenje kako učenicima i roditeljima predstaviti dobre i loše strane uporabe mobitela u školi te koliko koristimo i u koje svrhe mobitel u školi. U tome su nas podržali svi s kojima smo razgovarali i nismo naišli na neslaganje u zajednici u vezi proučavanje našeg problema.

Moguća rješenja problema

Da bismo pronašli pravo rješenje za odgovorno korištenje mobitela u školi uz pomoć učiteljice na internetu smo pronašli zakone koji bi nam pomogli pomoći u izradi rješenja. Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi važan je jer propisuje kako se organizira nastava u školi, a Kurikulum je dokument u kojem je napisano što se sve u školi radi. U Kurikulumu smo pročitali da je informacijska i komunikacijska tehnologija djeci i mladima bliska te je prihvaćaju s lakoćom. Ona im treba biti podrška za samostalno, kreativno i odgovorno učenje. Proučili smo i Konvenciju o pravima djeteta, Zaključili smo da će nam ti dokumenti pomoći u rješavanju našeg problema. Izradili smo tri načina na koji bismo mogli upoznati učenike i roditelje na pravilno korištenje mobitela.

Prva politika – Radionica za roditelje i učenike

Radionica je oblik skupnog rada na kojem polaznici uče uz pomoć stručne osobe. Radionice bismo organizirali u školi ili u Mjesnom odboru i tako proširili aktivnosti izvan školskog prostora. Zaključili smo da su radionice jako važne za informiranje učenika i roditelja o nekom problemu. Uključivanjem naših učenika u rad radionice u potpunosti bismo riješili problem, ali ova predložena politika ima nedostatke. Radionicu je moguće organizirati nakon nastave. Većina učenika u slobodno vrijeme ima izvanškolske aktivnosti i neće se odazvati na radionice,

Druga politika – Izrada slikovnice

Da bismo učenike naučili o pravilima korištenja mobitela u školi, ali i u slobodno vrijeme mogli bismo napraviti slikovnicu. Crtežima i riječima prikazali bismo što učenici moraju znati o pravilnom korištenju mobitela.

Treća politika – Izrada plakata

Ovo rješenje temelji se na uključivanju svih učenika u pronalaženju podataka o pravilnoj uporabi mobitela i izradi plakata.

Najbolji pristup rješenju problema

Razred je prihvatio politiku organiziranja radionice za djecu i roditelje. Cilj nam je upoznati učenike i roditelje s dobrim i lošim stranama uporabe mobitela u školi. Prednosti ove naše politike su velike. Učenici i roditelji zajednički bi sudjelovali na radionici i učili. Važno je da učenici i roditelji zajedno uče i dođu do spoznaje da se samo dogovorom mogu postići rezultati. Mi ne podržavamo nikakve zabrane, već se zalažemo za edukaciju.

Glavni nedostatak ove naše politike je što radionice moguće organizirati u poslijepodnevnim satima kada većina naših učenika pohađa izvanškolske aktivnosti, ali se nadamo da ćemo uspjeti dogovoriti vrijeme koje svima odgovara. Naša učiteljica nam je objasnila da sve naše aktivnosti moraju biti u skladu s glavnom zakonu Republike Hrvatske, a to je Ustav. Nitko ne smije raditi ništa što ne piše u Ustavu. Ispunili smo upitnik o ustavnosti i zaključili da su sve naše aktivnosti u skladu s Ustavom. Prema Konvenciji o pravima djeteta u članku 13. piše da dijete ima pravo na slobodu izražavanja. Ovu našu politiku možemo temeljiti na Kurikulumu koji opisuje informatičko-komunikacijsku tehnologiju važnu za samostalno, kreativno i odgovorno učenje, a mobiteli mogu pomoći u stjecanju tih znanja. Ovu našu politiku možemo riješiti na razini škole i nije potrebno uključivati tijela vlasti na razini lokalne zajednice i države.

Plan djelovanja

Iako nije dobro ljude svrstavati u kutije prema njihovoj godini rođenja ipak određene generacije dijele poneka zajednička obilježja. Danas se obično govori o četiri generacije Baby Boomersima i generaciji x, y, z. Mi pripadamo Alpha generaciji koja je od malena odrasta s mobitelima u ruci. Razgovarali smo s roditeljima, bakama i djedovima kako su oni nekada živjeli bez mobitela. Zaključili smo da je danas nama lakše doći do neke informacije, ali da neke učenike treba naučiti kako korisno upotrebljavati mobitel u školi. Na internetu smo pronašli puno podataka o pozitivnim i negativnim stranama korištenja mobitela u školi. Naša predstavica u Vijeću učenika o našem planu upoznala je učenike škole s našim aktivnostima. Naša učiteljica upoznala je Vijeće učitelja s našim istraživanjem i mogućim rješenjem. Razgovarali smo s tajnicom Mjesnog odbora da bismo radionicu održali u prostorijama Odbora. Uz pomoć roditelja i neke udruge koje besplatno organizira radionice dogovoriti ćemo vrijeme održavanja radionice. Udruge su organizacije koje se bave raznim djelatnostima, a neke pružaju i pomoć djeci. Na satu razrednika napraviti ćemo pozivnice za radionicu koju ćemo podijeliti učenicima. Informirat ćemo javnost o našim aktivnostima putem lokalnog tiska i televizije. Važno nam je da se javnost upozna kako smo mi mali građani zainteresirani za rješavanje problema zajednice.

Predstavljanje projekta

Projekt je bio predstavljen na Županijskoj smotri 31.ožujka 2022.g.

Ostvareni rezultati

Učenici su naučili kako se radi, provodi i analizira anketa. Iz različitih izvora tražili su podatke koji su im pomogli u radu. Koristeći internet razvili su informatičke vještine. Izradom prezentacije stekli su digitalne vještine uređivanja teksta i fotografija. Naučili su kako se rješavaju problemi u zajednici. Družili su se, radovali uspjehu te razvijali komunikacijske vještine i zajedništvo.

Osvrt učenika na stečeno iskustvo

Učenici već od prvog razreda sudjeluju u Projektu građanin te su istaknuli da uvijek nauče nešto novo. Raduju su što mogu rješavati probleme zajednice. Tema im je bila zanimljiva i korisna. Radili su u timu, raspravljali i uvažavali različita mišljenja.

6. U zdravom tijelu zdrav duh

Tematsko područje

Ljudsko – pravno; Društveno

Cilj

Osvijestiti učenike koliko je bitno bavljenje tjelesnom aktivnošću te koliko ono pozitivno utječe na postizanje boljih rezultata na nastavi.

Škola

OŠ Nikola Tesla; Trg Ivana Klobučarića 1, Rijeka

Tel./Telefaks 385 51 315 226 / 317 165

E-mail: tajnistvoosntesla@gmail.com;

Voditeljica

Marijana Vižentin Miknić, učiteljica razredne nastave

Učenici

Učenici 3.a razreda sudjelovali su u izradi projekta:

Jan Barbir, Niko Brančella, Nika Brković, Teo Cvjetović, Dora Černeka, Roko Čurin, Mauro Gardić, David Golubović, Ante Host, Martina Jokić, Emanuel Kaplan Ivaniš, Ivan Lončar, Matej Lončar, Jakov Pejić, Martina Perušić, Gabriel Petrc, Kiara Plavotić, Lana Rudari, Dora Schubert, Korina Šikljan, Evan Širola, Linda Šarunić, Tisa Štefanić, Rudi Talan, Andrej Tomljanović, Zorba Zurovac, Ivan Žic.

Učenici koji će predstavljati projekt na Smotri: Dora Schubert, Kiara Plavotić, Ivan Žic, Martina Jokić, Nika Brković, Tisa Štefanić.

Rezerva: Dora Černeka

Opis

Izbor i istraživanje problema:

Svi znamo da se mi djeca volimo kretati, igrati, a osobito volimo igranje u parku ili na igralištu. Igre u parku i na igralištu omogućuju nam da steknemo dobre navike bavljenja tjelesnom aktivnosti koja će nam biti bitna kada odrastemo.

S učiteljicom smo na jednom od satova Malih građana razgovarali o važnosti redovitog vježbanja.

Redovito bavljenje nekom tjelesnom aktivnosti omogućuje bolje zdravlje, snažne mišiće i kosti, uravnoteženu tjelesnu težinu, bolji san te više samopouzdanja zbog zadovoljstva. Također, bavljenje tjelesnom aktivnosti preventivno djeluje na razvoj nekih bolesti, ali i na njihovu bolju kontrolu ukoliko već postoji bolest. Redovito sudjelovanje u tjelesnim aktivnostima doprinosi uspjehu u intelektualnim aktivnostima, najčešće vrednovanim kroz školske ocjene.

Među učenicima naše škole proveli smo anketu te dobili zanimljive rezultate.

Istražili smo Konvenciju o pravima djece te saznali da prema članku 3.: sve organizacije koje se brinu o djeci trebaju djelovati da bi ostvarile ono što je najbolje za svako dijete, prema članku 5.: države trebaju poštovati prava i odgovornosti obitelji da usmjeravaju i vode svoju djecu da bi ona odrastajući naučila pravilno koristiti svoja prava te prema članku 31.: sva djeca imaju pravo na odmor i igru te na sudjelovanje u nizu različitih aktivnosti.

Nakon svega što smo čuli i vidjeli na satu odlučili smo ove školske godine "pojačati" tjelesnu aktivnost te sami provjeriti hoćemo li nakon redovitog vježbanja i redovitog svakodnevnog boravka u parkovima i na igralištima postizati bolje rezultate na nastavi.

Moguća rješenja problema

Proučavajući moguća rješenja problema proučavali smo Nacionalni okvirni kurikulum, Konvenciju o pravima djeteta, proučili smo mrežne stranice Ministarstva znanosti i obrazovanja, Ministarstva zdravlja, Ministarstva turizma i sporta Republike Hrvatske, Nastavnog zavoda za javno zdravstvo, Hrvatskog školskog sportskog saveza, Rijeka sporta, Riječkog sportskog saveza, i dr.

Nakon detaljnog proučavanja uvidjeli smo da naše istraživanje možemo provesti na više načina.

Djeca će najviše uživati ako u tome sudjeluju i roditelji, koji će u svoj svakodnevni život uklopiti zajedničko igranje, trčanje, vožnju bicikle te učiniti bavljenje sportom zabavnim.

Razvijanje svijesti o važnosti bavljenja tjelesnom aktivnošću nastavlja se u školi na nastavi, izvannastavnim aktivnostima i u organizirano slobodno vrijeme učenika.

I mi, Mi sami možemo uvelike pridonijeti razvijanju svijesti o važnosti redovitog vježbanja.

Čitali smo, slušali učiteljice, profesore i trenere, gledali dokumentarne filmove, promatrali sportaše, istraživali na mrežnim stranicama, prezentirali te susdjelovali u tjelesnim aktivnostima te tako saznali mnogo o tome koliko je važno redovito vježbanje. Svakodnevno smo dolazili do novih ideja koje smouspješno realizirali.

Izbor najboljeg pristupa rješavanju problema:

Od više mogućih načina rješavanja problema odlučili smo se sami uključiti.

Cilj nam je razviti svijest o važnosti redovitog vježbanja.

Dobra strana ovog pristupa je što smo od početka bili jako motivirani za temu te vrlo brzo sami osmislili načine na koje to možemo učiniti.

Tema je vrlo zanimljiva i može ju se integrirati kroz nastavu tjelesne i zdravstvene kulture, kroz izvannastavne aktivnosti te u organizirano slobodno vrijeme učenika.

Razvijanje svijesti o važnosti svakodnevnim bavljenjem tjelesnom aktivnošću približili smo si kroz predmet Tjelesna i zdravstvena kultura, tjelesnu aktivnost u kombinaciji s nastavom, tjelesnu aktivnost izvan nastave, dulje i aktivnije odmore, igru, šetnje...

Kontaktirali smo predstavnike sportskih klubova da s nama odrade pokazne treninge u školi ili klubu. Njihovi treninzi i predavanja bili su nam motivacija za nastavak rada.

Članovi skupine pokušat će utjecati svojim primjerom na ostale učenike naše škole te ih osvjestiti o važnosti svakodnevnog vježbanja.

Ovakav način rješavanja problema prihvatljiv je i lako nam ga je ostvariti jer nisu potrebna velika financijska sredstva.

U ostvarenju ove politike imamo podršku roditelja, škole i lokalne zajednice.

Plan djelovanja

Naše razredno odjeljenje bilo je jako motivirano za učenje i uvođenje pozitivnih promjena u svakodnevnu rutinu. Napravili smo plan djelovanja i svatko je svojom idejom i prijedlogom doprinio razradi plana.

Počeli smo sami istraživati i pripremati prezentacije, predavanja i plakate o različitim sportovima.

Uključili smo se u nekoliko sportskih projekata.

U našoj dvorani odradili smo ogledne treninge s trenerima različitih sportova.

Naš je razred uključen u program Hrvatskog školskog sportskog saveza – Univerzalnu sportsku školu.

Redovito odlazimo na treninge gimnastike u Gimnastički klub Rijeka gdje sa stručnim trenerima imamo treninge u trajanju od 60 minuta.

S netstrpljenjem čekamo uključivanje u projekt Grada Rijeke "Rijeka pliva".

Svaki dan s učiteljicama izlazimo na igralište ili u park gdje se slobodno igramo. Često odlazimo u šetnje da bi nam pješaćenje postalo svakodnevna rutina.

U učionici osim jutarnjeg razgibavanja uveli smo i kratke stanke tijekom nastave koje nam pomažu da lakše pratimo nastavu te poboljšamo aktivnost i koncentraciju.

Ostvareni rezultati:

Radeći na projektu naučili smo provoditi projekt, istraživati, raditi u timu i prezentirati. Provodili smo ankete, istraživali, informirali se, poučavali, ali i učili. Usvojili smo komunikacijske i socijalne vještine koje će nam biti korisne u daljnjem školovanju i životu.

Smatramo da smo uspjeli dokazati, ponajviše sebi samima, da je bavljenje fizičkom aktivnosti izuzetno važno za djecu i da značajno poboljšava našu sposobnost učenja, kreativnost, donošenja odluka, organiziranje vremena i usmjeravanje pažnje.

Javno predstavljanje projekta

Projekt smo predstavili učenicima mlađih razreda naše škole, učenicima starijih razreda koji su uključeni u slobodnu aktivnost Projekt građanin, na Vijeću učenika naše škole, roditeljskom sastanku našeg razreda te

na Županijskoj smotri projekata Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo.

7. Put do škole

Tematsko područje

Građanski odgoj i obrazovanje (Ljudska prava, Društvena zajednica), Osobni i socijalni razvoj (Ja i društvo), Održivi razvoj (Dobrobit).

Škola

Osnovna škola „Valentin Klarin Preko, PŠ Kali; Cesta hrvatskih branitelja 39/H, 23273 Preko

Telefon: 023 286 115; *telefaks*: 023 286 115

E – mail: vkларin@os-vklarин-preko.skole.hr;

Voditeljica

Ana – Marija Hatadi Ostojić

Učenici

Učenici prvog razreda u školskoj godini 2021/2022. OŠ „Valentin Klarin“ Preko, PŠ Kali

Projekt će predstavljati: Niko Gobin, Marta Vidov, Toni Vitlov i Fiona Zelenčić

Cilj

Usvojiti znanja o ljudskim pravima, političkim konceptima, procesima i političkim sustavima, te obilježjima demokratske zajednice i načinima sudjelovanja u njezinu političkome i društvenome životu.

Promicati vrijednosti ljudskih prava (ljudsko dostojanstvo, slobodu, ravnopravnost i solidarnost), demokratska načela u zajednici unutar i izvan školskoga života, razvijati kritičko mišljenje i vještine argumentiranja te komunikacijske vještine potrebne za društveno i političko sudjelovanje u procesu oblikovanja cjelovitoga iskustva aktivnoga građanstva

Osposobiti učenike za samostalno i odgovorno odlučivanje o pitanjima važnima za njih same i za društvo u cjelini.

Izgradnja puta do škole.

Očekivani ishodi učenja i kompetencija/e koje su razvijane u projektu:

goo A.1.1. Ponaša se u skladu s dječjim pravima u svakodnevnom životu.

goo A.1.2. Aktivno zastupa dječja prava.

goo C.1.1. Sudjeluje u zajedničkom radu u razredu.

goo C.1.3. Promiče kvalitetu života u razredu.

goo C.1.4. Promiče razvoj razredne zajednice i demokratizaciju škole.

osr A.1.1. Razvija sliku o sebi.

osr A.1.3. Razvija svoje potencijale.

odr C.1.2. Identificira primjere dobrog odnosa prema drugim ljudima.

Opis

Izbor problema

Učenici prvog razreda dolaskom u školu još uvijek ne poznaju u dovoljnoj mjeri ljudska prava kao ni kako surađivati u radu ili pak izraziti svoje želje i mišljenje. Građanski odgoj im upravo omogućava upoznati i usvojiti ljudska prava i koristiti ih unutar školskog i društvenog života poštujući demokratska načela.

Provedene aktivnosti

Upoznavanje dječjih prava kroz bojanje i čitanje Unicefove bojanke „Koja je boja prava“

Najviše interesa pokazali su za prava pod člankom 12., 28. i 31.

Članak 12. Kada odrasli donose odluke koje se tiču djece, ona imaju pravo reći što misle da bi za njih bilo najbolje, a njihova se mišljenja trebaju uzeti u obzir.

Članak 28. Djeca imaju pravo na osnovno obrazovanje

Članak 31. Sva djeca imaju pravo na odmor i igru te na sudjelovanje u nizu različitih aktivnosti.

Učenici su na satu razredne zajednice razgovarali o problemima vezanim uz školu. Kroz razgovor su izdvojili tri problema za koje smatraju da su vrijedni proučavanja a to su:

nogostup na putu do škole,
dječje igralište oko škole,
uređenje okoliša škole.

Istraživanje društvene važnosti projekta

Zaključili su da ovi problemi muče i drugu djecu u našoj školi te da je njihovo rješavanje od velike važnosti. Sljedeći korak bio je odabrati najvažniji problem koji treba što prije riješiti.

U razredu je provedeno javno glasovanje kojim su odredili problem koji će rješavati a to je nedostatak nogostupa na putu do škole što predstavlja veliku opasnost za sigurnost djece.

Oblikovanje mogućih rješenja problema

Učenici uočavaju kako sami neće moći riješiti ovaj problem te zaključuju da trebaju pomoć odraslih. Odrasle treba osvijestiti što djecu muči. Određuju da će razgovor obaviti sa svojim roditeljima, ravnateljem škole i načelnikom općine. Pomoć će zatražiti nakon što prikupe podatke o problemu.

Izbor najboljeg pristupa rješenju problema

Prikupiti podatke o problemu, obaviti razgovore, zainteresirati širu javnost za svoj projekt i osmisliti poruku projekta koju treba podijeliti sa svim učenicima naše škole.

Pozitivno je što su učenici uočili problem, te što su lako dogovorili sastanak u općini. Ravnatelja su pozvali u školu.

Negativno je što učenici u rješavanju problema trebaju pomoć odraslih i što ih roditelji još uvijek voze u školu.

Razvoj plana akcije

Snimanje stanja na putu do škole (fotografiranje, crtanje),

ispunjavanje ankete,

izrada plana razgovora s ravnateljem škole i načelnikom općine,

telefonski dogovoriti sastanak s ravnateljem škole,

sastavljanje pisma za načelnika općine,

slanje pisma elektroničkom poštom načelniku općine,

ugovaranje sastanka kod načelnika,

osmišljanje loga i poruke našeg projekta i dijeljenje ostalim učenicima.

Na satu tjelesne i zdravstvene kulture fotografirali su okolicu škole, na satu likovne kulture crtali svoj put do škole i na izvannastavnim aktivnostima ispunili anketu. Svi ovi radovi ukazuju na to kako do škole nema nogostupa kojim bi djeca pješачila sigurno do škole. Prikupljene materijale pokazuju ravnatelju i razgovaraju s njim. Prilikom razgovora sa ravnateljem dolaze do saznanja kako on već dugo nastoji riješiti taj problem ali to ne može sam. Naime, uz kolnik se nalaze privatne parcele pa se trebaju riješiti imovinsko–pravni odnosi, što je jako zamršeno. Čestita djeci na pokrenutoj inicijativi i upućuje ih na razgovor sa načelnikom općine. Nakon što su dogovorili sastanak sa načelnikom izlažu o svom problemu u općinskoj vijećnici. Načelnik im daje odgovor na njihov problem. U svojoj kandidaturi za načelnika općine jedna točka njegovog programa bila je riješiti nogostup do škole. Za godinu 2022. u proračun općine predviđena su novčana sredstva za taj projekt. U vremenu od dvije do tri godine put će biti izgrađen. Put će ići drugom trasom kako se ne bi morali rušiti zidovi ograda uz kolnik. Mještani su pristali na takvo rješenje. Povratkom u školu crtaju logo projekta i osmišljavaju poruku. Dogovaraju se kako će svoj projekt predstaviti djeci u područnoj školi i prenijeti im poruku projekta.

Predstavljanje plana široj zajednici

Projekt je predstavljen na stranicama škole:

http://www.os-vklarín-preko.skole.hr/skola/ps_kali?news_id=821#mod_news

Javno predstavljanje ponuđenog rješenja problema

Poštujući epidemiološke mjere učenici su predstavili svoj projekt u holu škole svim učenicima područne škole.

Refleksija o stečenom iskustvu

Učenici su pokazali velik interes za rad na projektu. Osobito ih je veselilo što ih odrasli slušaju. Vrlo ozbiljno i odgovorno obavljali su sve zadatke. Razveselio ih je odgovor načelnika. Shvatili su kako oni mogu aktivno sudjelovati u društvu u kojem žive i mijenjati ga nabolje. S nestrpljenjem iščekuju izgradnju puta do škole.

8. Zzzujim za pčele

Tematsko područje

Održivi razvoj – Utjecaj ljudi na život i zdravlje pčela

Cilj

Stjecanje spoznaja o uzrocima i posljedicama ljudskoga utjecaja na prirodu, razvijanje empatije i odgovornosti prema svim živim bićima i okolišu te motivacije za djelovanje na dobrobit okoliša i svih ljudi.

Očekivani ishodi učenja i kompetencija koje su razvijene u projektu

Razumijevanje ljudskih i dječjih prava, primjena timskog rada i uočavanje njegovih vrijednosti. Izbor problema prema interesu i sposobnosti učenika za pronalazak rješenja. Uporaba IKT u istraživanju. Analiza načela i vrijednosti ekosustava, te prepoznavanje važnosti očuvanja okoliša za opću dobrobit. Kompetencije: učiti kako učiti i činiti; učiti kako živjeti i raditi zajedno.

Škola

Osnovna škola Antuna Branka Šimića: Krotovica 15, 10 040 Zagreb

Telefon: 01 2864000

E-adresa: ured@os-absimic-zg.skole.hr;

Voditeljica

Dubravka Čubrić

Učenici

U izradi projekta sudjelovali su učenici 3.a razreda (Barun Karla, Benko Zefić Leona, Bilobrk Matija, Budimir Matea, Ćurić Lucija, Geršić Dea, Glasnović Filip, Goreta Lea, Horvat Marko, Ivić Josip, Jolić Josip, Matić Ana, Matić Ivan, Ostojić Andrija, Palić Jakov, Pušić Jure, Stričević Roić Gabrijel, Šeketa Lucija, Tolić Karla, Tomkić Ana).

Učenici koji predstavljaju projekt na Smotri: Budimir Matea, Ćurić Lucija, Ostojić Andrija, Tolić Karla

Opis

Izbor i istraživanje problema

Od prvog razreda razgovaramo o zdravom životu, onečišćenju prirode i trudimo se pomoći koliko možemo. Prvo smo se igrali i učili uz Zdravoljupce, a u drugom razredu su nas potpuno zaokupili Zumići i uveli nas u svijet pčela. U trećem razredu shvatili smo kako moramo nešto poduzeti. Zaključili smo kako je najveći problem zagađenje okoliša jer iz tog problema proizlazi stotine drugih. Razmišljali smo o tome kako onečišćenje okoliša utječe na zdravlje biljaka, životinja i ljudi. Čuli smo za veliku opasnost koja prijete pčelama i donijeli smo odluku. Odlučili smo istražiti o čemu se radi i zazujati za pčele. Saznali smo kako su veliki problem pesticidi kojim se prska voće i povrće, a koji je otrovan za pčele. Htjeli smo saznati više o tome pa smo poslali elektroničku poštu Veterinarskom fakultetu, Agronomskoj školi, Pčelarskom savezu, Zrinjevcu i zamolili ih da nam pomognu.

Inženjerka iz Zrinjevca nas je puno toga naučila i pomogla nam isplanirati školski cvjetnjak. Pčelarska zadruha nam je donirala časopise i slikovnice iz kojih smo puno naučili.

Prisjetili smo se prošlogodišnjeg projekta i koraka koje moramo ostvariti. Upoznali smo našu ravnateljicu s našim projektom i dobili njenu podršku. Projekt smo nazvali Zzzujim za pčele.

Oblikovanje mogućih rješenja problema

Sljedeći korak bio je promisliti i odlučiti koja su moguća rješenja našeg problema. Imajući na umu jake i slabe strane problema koji nas je zaokupio, zajedničkom raspravom došli smo do mogućih rješenja: sadnja medonosnih biljaka ili izrada edukativnih brošura. Bilo se teško odlučiti jer su oba rješenja imala puno dobrih strana. Bili smo svjesni kako je proširivanje i prenošenje znanja o opasnostima koje prijete pčelama jako važno. Istovremeno, silno smo željeli zasaditi biljke koje neće biti prskane pesticidima i koje će pčele moći pronaći u dvorištu naše škole.

Izbor najboljeg pristupa rješenju problema

Nastojali smo zadovoljiti jake strane mogućih rješenja, a izbjeći slabe. Odvažili smo se objediniti oba rješenja tako što ćemo od svakog uzeti ono što će pčelama najviše pomoći.

Kao najbolje rješenje našeg problema odabrali smo sadnju medonosnih biljaka i izradu edukativnih brošura. Prednost ove odluke je što svi učenici sudjeluju u aktivnostima, borave u prirodi i neposredno rješavaju problem, a izradom brošure proširuju i prenose znanja o pčelama i zaštiti okoliša. Nedostatak su uvijek troškovi koji su ovoga puta vezani uz sjeme i sadnice i vrijeme potrebno za aktivnosti.

Razvoj plana djelovanja

Napravili smo plan i započeli ga ostvarivati.

Odlučili smo izraditi poučnu brošuru Zujim za pčele, izraditi likovne i literarne radove vezane uz problem, poslati elektronsku poštu ustanovama koje bi nam mogle pružiti podršku, pozvati znalce i potražiti savjete i pomoć, izraditi poučnu igru (memory), izraditi grafit s glavnom porukom našeg projekta, posaditi biljke u dvorištu naše škole. Odlučili smo uključiti i cvjećare 4.a razreda i naše roditelje u veliku akciju sadnje.

Predstavljanje projekta

Projekt je bio predstavljen učiteljima i stručnoj službi škole, našim roditeljima, djelatnicima Zrinjevca, Pčelarskoj zadruzi. Projekt planiramo prezentirati učenicima naše škole, našim sugrađanima i medijima.

Ostvareni rezultati

Problem koji pokušavamo riješiti ovim projektom uči nas mnogočemu. Ostvarujemo planirane aktivnosti i postajemo uigrani tim. Ostvarujemo zadane korake projekta i mnoge ishode koji imaju zajednički cilj, a to je odgovorno ponašanje prema svim živim bićima i okolišu. Izrađena je većina dijelova poučne brošure Zzzujim za pčele koja će potaknuti zajednicu u kojoj živimo da i oni pomognu. Planiramo i pripremammo sadnju medonosnih biljaka. Predstavljamo naš projekt i upoznajemo ljude i ustanove koje nam mogu pomoći.

9. Daj šapi glas – našem dvorištu spas

Tematsko područje

Ljudsko-pravno: odgovorno ponašanje u zajednici

Građanski odgoj i obrazovanje: Promiče kvalitetu života u zajednici.

Održivi razvoj: Objašnjava da djelovanje ima posljedice i rezultate.

Osobni razvoj: Suradnički uči i radi u timu.

Zdravlje: Prepoznaje i izbjegava opasnosti kojima je izložen u kućanstvu i okolini. Razlikuje prikladno od neprikladnog ponašanja.

Učiti kako učiti: Učenik uz pomoć učitelja traži nove informacije iz različitih izvora i uspješno ih primjenjuje pri rješavanju problema.

Cilj

Osvijestiti učenike o važnosti poštivanja ljudskih prava. Učenici razumiju da nije dovoljno samo poznavati ljudska prava, nego ih trebaju biti sposobni i zaštititi. Upoznavanje i poštivanje prava na čist okoliš i sigurnu igru u školskom dvorištu i zaštita tih prava od neodgovornih šetača pasa.

Očekivani ishodi učenja i kompetencija koje su razvijene u projektu

Učenici objašnjavaju osnovna dječja prava sukladno Konvenciji o pravima djeteta. Svojim aktivnim sudjelovanjem u razredu i školi učenici prakticiraju znanja i stječu vještine demokratskoga odlučivanja, a potom i političkoga sudjelovanja u donošenju odluka važnih za okolinu u kojoj žive i rade.

Kompetencije: učiti kako učiti (kritičko mišljenje i rješavanje problema, kreativnost i inovativnost) kompetencije za rad (suradnja, komunikacija, medijska kultura), kompetencija za život (građanstvo, osobna i društvena djelatnost).

Škola

Osnovna škola braće Radić; Šenoine Branke 22, 10 020 Zagreb

Telefon: 01 6545002; 01 6547307

E-adresa: os.brace.radic@os-brace-radic-zg.skole.hr;

Voditeljice

Vlatka Karoglan, učiteljica

Ružica Rebrović – Habek, školska knjižničarka

Učenici

U izradi projekta sudjelovali su učenici 2.c razreda (Ivona Arambašić, Maria Bilić, Marija Brletić, Ivan Cetinić, Leon Ferk, Karlo Hrček, Sara Jurjević, Ante Kasalo, Karlo Kovač, Tena Kovač, Hanna Kuljak, Vanja Maran, Marija Menalo, Ivan Murgić, Roko Muža, Niko Pavlinec, Fran Pranjić, Emma Rimšević, Nikolina Šantić, Junija Vidaković).

Učenici koji predstavljaju projekt na Smotri

Ante Kasalo, Tena Kovač, Junija Vidaković, Roko Muža (Fran Pranjić)

Opis

Izbor i istraživanje problema

Povodom Međunarodnog dana životinja, 4. listopada, naša knjižničarka pričala nam je o svoja dva udomljena psa iz Noine Arke. Saznali smo da je Azil mjesto gdje žive psi i mačke koje je netko ostavio ili koji su se izgubili. Razgovarali smo o našim potrebama i potrebama pasa i učili kako se pravilno ponašati prema psima. Odlučili smo napraviti plakat i pozvati učenike naše škole da svojim priložima pomognu životinjama u Azilu Noina arka. Bili smo zadovoljni s prikupljenom donacijom po koju su došli djelatnici i udruge. Šetajući školskim dvorištem s učiteljicom i ugledali smo znak koji stoji u našem dvorištu „Zabranjeno šetanje pasa“. Dok smo razgovarali o tom znaku ugledali smo gospodina sa psom, kako bezbrižno šeta po školskom dvorištu. To nas je potaknulo na razgovor o nemarnim vlasnicima pasa koji puštaju svoje ljubimce, bez ikakvog ustručavanja, da vrše nuždu u školskom dvorištu. Zaključili smo da su psi u našem dvorištu veliki problem. Odlučili smo istražiti zašto je zabranjeno šetati pse školskim dvorištem

i ako to odrasli znaju, zašto to rade. Znamo da smo još mali, ali odlučili smo pokušati stati na kraj tom neodgovornom ponašanju.

Upoznali smo gospodina ravnatelja s odlukom da ove godine želimo sudjelovati u Projektu građanin i zamolili ga za podršku u realizaciji projekta. Kako prvi puta sudjelujemo u Projektu građanin učili smo da trebamo raditi po određenim pravilima i koracima. Započeli smo istraživanje razgovorom s ravnateljem o školskoj ogradi, budući da naša škola nije u potpunosti ograđena. Saznali smo da je Grad Zagreb prije četiri godine odobrio sredstva za popravak ograde, djelatnici Zrinjevca sve izmjerili i tu je popravak ograde stao. U školskoj knjižnici proučavali smo Ustav Republike Hrvatske i ostale zakone i pravilnike koji su vezani uz naš problem. Iz Konvencije o pravima djeteta saznali smo da imamo pravo na čist zrak i sigurnu igru. Iz Odluke o držanju životinja za društvo i životinja opasnih za život ljudi i postupanju s njima, naučili smo da je zabranjeno šetanje pasa školskim dvorištem i da postoji i novčana kazna za to. Zanimalo nas je zašto je tako i proučili smo i bolesti koje nam pas može prenijeti svojim izmetom.

Oblikovanje mogućih rješenja problema

Prije no što smo raspravljali i oblikovali najbolji način rješavanja problema ponovili smo pravila rasprave i iznošenja mišljenja i stavova. Olujom ideja došli smo do nekoliko mogućih rješenja kako pokušati riješiti naš problem. Odlučili smo se za Pseći park, Edukaciju odraslih šetača pasa i Presentacije i radionice za učenike. Razgovarali smo o dobrim i lošim stranama u odabranim politikama. U realizaciji projekta iskoristili smo pravo na pristup informacijama, slobodu izražavanja i mišljenja.

Izbor najboljeg pristupa rješenju problema

Kao najbolje rješenje našeg problema odabrali smo Presentacije i radionice za učenike. Tijekom istraživanja odlučili smo napraviti anketu da bismo vidjeli da li učenici i roditelji znaju da postoji znak Zabranjeno šetanje pasa i koje nam bolesti psi mogu prenijeti. Anketu smo objavili na internetskoj stranici škole. Iz odgovora smo saznali da jedna trećina anketiranih ne zna za znak u našem dvorištu ni za bolesti koje možemo dobiti od pasa. Smatramo, kada bi učenici naše škole shvatili problem, oni bi ga prenijeli svojim roditeljima i možda više ne bi bilo šetača pasa u našem školskom dvorištu. Uporište odluke našli smo i u Konvenciji o pravima djeteta koja kaže da imamo pravo na sigurnu igru i da djeca imaju pravo dobiti i prenositi informacije koje štite njihova prava, a ne štete nikome.

Razvoj plana djelovanja

Nakon osmišljenog rješenja dogovorili smo aktivnosti koje ćemo poduzeti: crtali smo znakove zabrane šetanja pasa; osmišljavali smo scenario za foto strip; izradili smo edukativni foto strip i stavili smo ga na internetsku stranicu škole, gdje je dostupan svim učenicima i roditeljima; plastificirali smo naše crteže; stavili smo ih na ulaze u školsko dvorište; slaganje dokumentacijske mape i izrada portfelja; prezentacija Projekta građanin u školi i van škole.

Predstavljanje projekta

Projekt ćemo prezentirati na roditeljskom sastanku, Učiteljskom vijeću i u Školskoj knjižnici (ožujak), na Županijskom stručnom vijeću za građanski odgoj, Županijskoj smotri za građanski odgoj i na Državnoj smotri.

O projektu ćemo pisati u našem digitalnom školskom listu Ptić i na internetskoj stranici škole.

Foto strip smo stavili na internetsku stranicu škole da bi došao do svih učenika i roditelja. Na sve ulaze u školsko dvorište stavili smo plastificirane crteže znaka zabrane šetanja pasa i slike s nametnicima u psećem izmetu od kojih se možemo razboljeti.

Ostvareni rezultati

Naučili smo korake u realizaciji projekta, strpljivo smo slušali jedni druge, izražavali svoje mišljenje i učili čitati s razumijevanjem. Naučili smo istraživati dokumente vezane uz projekt. Naučili smo da postoje dokumenti kojima se reguliraju prava držanja životinja. Naučili smo koje nametnike imamo u psećem izmetu, od kojih se bolesti možemo razboljeti i kako se trebamo štititi. Naučili smo da imamo pravo na sigurnu igru i pravo da dobijemo i prenosimo informacije koje štite naša prava. Naučili smo što je foto strip i kako ga napraviti.

10. U svijetu knjiga

Tematsko područje

Primjena dječjih prava u svakodnevnim situacijama. Sudjelovanje u zajedničkim aktivnostima u razrednome odjelu i školi. Uporaba kreativnosti za oblikovanje svojih ideja i pristupa rješavanju problema. Obrazlaganje ideja i stvaranje sadržaja kako bi u potpunosti iskoristili svoj potencijal. Korištenje novih informacija iz različitih izvora i uspješno primjenjivanje pri rješavanju problema.

Cilj

Promicanje aktivnog uključivanja djece u donošenju odluka, važnost čitanja priča s mogućnošću da o pričama raspravljaju, donose zaključke i izražavaju svoje stavove, razvijaju jezično – komunikacijske vještina.

Očekivani ishodi učenja i kompetencija koje su razvijene u projektu

Učenici objašnjavaju osnovna dječja prava sukladno Konvenciji o pravima djeteta, opisuju svojim riječima dobit zajedničkih aktivnosti u koje se uključuju i izvršavaju svoj dio zadatka, podržavaju uspjeh zajedničkih aktivnosti, aktivno slušaju i komuniciraju u skladu s pravilima. Uočavaju problem iz neposredne okoline i predlažu rješenje. Koriste dostupne materijale za rad. Samostalno ili uz pomoć učitelja traže nove informacije iz različitih izvora i uspješno ih primjenjuje pri rješavanju problema. Prepoznaju važnost čitanja i pripovijedanja za razvoj jezične komunikacije.

Kompetencije: učiti kako učiti (kritičko mišljenje i rješavanje problema, kreativnost i inovativnost) kompetencije za rad (suradnja, komunikacija, medijska kultura), kompetencija za život (građanstvo, osobna i društvena djelatnost).

Škola

Osnovna škola Josipa Račića; Srednjaci 30, 10 000 Zagreb

Telefon: 01 3844970; 01 3844990;

E-adresa: racic@os-jracica-zg.skole.hr;

Voditeljice

Dragana Rakonca, učiteljica razredne nastave

Darija Jurič, školska knjižničarka

Učenici

U izradi projekta sudjelovali su učenici 3.a razreda (Natalia Barki, Robert Čeak, Luka Čuček, Jakov Galić, Lorena Jogun, Grgo Jurinović, Lovro Malić, Rafael Milas, Lucija Milković, Lara Mišić Lokmer, Leonard Obrovac, Maša Orlić, Lora Paradiš, Franko Pejić, Nika Pintarić, Julija Prtenjača, Cvita Salečić, Tara Lu Sladojević, Marta Špoljarić, Sara Tomašević, Marin Karin, Marina Zubčić, Vid Županić).

Učenici koji predstavljaju projekt na Smotri

Andrija Klišanin, Tonia Vidić, Pia Karin, Jagor Srhoj (Jakov Bušić)

Opis

Izbor i istraživanje problema

Većina učenika u našem razredu voli čitati knjige koje sami odaberu. Kako učiteljica često smišlja različite izazove i motivira nas na kreativan rad tako je pri kraju 2. razreda izazov bio Pročitao/pročitala sam želim da pročitaš i ti. Rado smo se odazvali izazovu. Prezentirali smo svoje radove i svatko od nas trudio se motivirati ostale učenika da posude, baš njegov prijedlog. Svidio nam se ovakav način rada, pa smo nastavili i u 3. razredu. Prepoznali smo da još uvijek imamo problem slaganja potpunih rečenica i da trebamo na tome raditi. Odlučili smo da će naš projekt ići u smjeru razvijanja jezično – komunikacijskih vještina. Projektu smo dali naziv U svijetu knjiga.

Istraživali smo što je za nas čitanje, zašto je važno i što volimo čitati. Razgovarajući o čitanju pokazali smo interes za istraživački, kritički i kreativni rad čime bi razvijali čitanje i govorenje, samim tim slušanje i pisanje. U viziji dokumenta Nacionalna strategija poticanja čitanja, Čitajmo da ne ostanemo bez riječi!, pronašli smo uporište za naš projekt „Želja za čitanjem i sposobnost čitanja bitan su preduvjet cjelovitog

osobnog razvoja. Razumjeti sebe i svijet oko sebe znači moći razumjeti priču, u najširem smislu razumjeti tekst. Za to je potrebno znati čitati i moći shvatiti pročitano.“

Oblikovanje mogućih rješenja problema

Razgovarajući na koji način bi bilo najbolje povezati čitanje i razvijanje jezično – komunikacijskih vještina došli smo do prijedloga mogućih rješenja. Svaki naš prijedlog mogućeg rješenja imao je dobre strane, ali i nedostatke. Moguća rješenja problema su:

1. Čitanje i analiza priča – Svaki učenik u razredu dobio je jednu priču iz knjige Marice Milčec Svaka je mrvica važna. Priče su kratke i govore o prijateljstvu, suradnji, strahu, obitelji, ljubavi, upornosti, opasnosti, povjerenju, različitosti, razumijevanju... Prikazao ju je svatko na svoj način u obliku kreativnog ormara.
2. Čitateljski izazovi – Olujom ideja došli smo do velikog broja prijedloga. Izdvojili smo 12 čitateljskih izazova. Bilo je tu različitih aktivnosti: analiza priče, izrada plakata i prezentacija, kockica pričalica – Ezopove basne, strip – financijska pismenost, čitanje zaboravljenih knjiga i čitanja dječjeg časopisa, izrada straničnika...

Izbor najboljeg pristupa rješenju problema

Kao najbolji izbor rješenja za razvijanje jezično – komunikacijskih vještina vidjeli smo u kamišibaj pripovijedanju s kojim nas je upoznala profesorica Iva Nemeč. Dobro u odabiru ovog rješenja je zanimljivost, nešto novo, izazovno, traži kreativnost. Nedostatak je taj što nam za realizaciju potrebna pomoć odraslih. Kamišibaj je tradicionalno japansko sliko-pripovijedno kazalište. Riječ kamišibaj znači papirnato kazalište. Danas se koristi za razvijanja jezično – komunikacijskih vještina.

Razvoj plana djelovanja

Za realizaciju cilja projekta planirali smo sljedeće aktivnosti: sudjelovanje u čitateljskim izazovima, popunjavanje čitateljske putovnice, glasno čitanje i prezentiranje priča u razredu, dogovor oko izrade kartonskog butaja, odabir priče, priprema papira i izrada slika, prezentiranje na butaju, slaganje dokumentacijske mape i izrada portfelja, prezentacija projekta građanin u školi i izvan škole.

Predstavljanje projekta

Projekt smo predstavili na Školskoj smotri. Putem on line platformi predstavili smo se roditeljima i sudionicima na Županijskom stručnom vijeću za Građanski odgoj i obrazovanje, a dokumentacijska mapa sa svim materijalima i videosnimkama nalazi se na mrežnoj stranici škole.

Ostvareni rezultati

Sudjelujući u različitim aktivnosti, stjecali smo znanja i pojedine vještine. Naučili smo korake u realizaciji projekta, strpljivo slušali jedni druge, izražavali svoje mišljenje, informirali se o važnosti čitanja, čitali i prezentirali pročitano, upoznali kamišibaj umjetnost, napredovali u jezično – komunikacijskoj vještini, s Grginom mamom gospođom Mašom Rimac Jurinović, napravili video za najavu knjige Velika tvornica riječi i dobili 1. nagradu Ministarstva kulture i medija.

11. Čitanje je fora

Tematsko područje

Ja (osr); Ja i drugi (osr); Promišljaj poduzetnički (pod); Djeluj poduzetnički (pod); Demokracija (goo)

Cilj

Potaknuti učenike na čitanje

Očekivani ishodi učenja i kompetencija koje su razvijene u projektu

osr A.2.3. Razvija osobne potencijale

osr B.2.2. Razvija komunikacijske kompetencije.

osr B.2.4. Suradnički uči i radi u timu.

osr C.2.3. Pridonosi razredu i školi.

pod A.2.1. Primjenjuje inovativna i kreativna rješenja.

pod B.2.2. Planira i upravlja aktivnostima.

goo B.2.1. Promiče pravila demokratske zajednice.

goo B.2.2. Sudjeluje u odlučivanju u demokratskoj zajednici.

Škola

Osnovna škola Kajzerica; Žarka Dolinara 9, Zagreb

Telefon: 01 6454780

E-adresa: ured@os-kajzerica.skole.hr;

Voditeljica

Vanessa Golubić

Učenici

U izradi projekta sudjelovali su učenici 3.c razreda (Marin Bolanča, Nika Bulić, Bartol Grgurević, Fabijan Havrlišan, Marko Horak, Noel Jozes, Žana Klarić, Luka Kosić, Jan Kukec, Nina Leskovar, Mak Novak Vukosavljević, Luna Peroković, Ena Petrović, Lana Rakić, Dominik Sakač, Iva Skorija, Tadija Terek, Karlo Tišljar, Sara Rafaela Valjin, Mia Vilovčević, Julian Vuković, Marko Zdjelar, Dorja Žilić).

Učenici koji predstavljaju projekt na Smotri

Nika Bulić, Žana Klarić, Lana Rakić, Mia Vilovčević

Opis

Izbor i istraživanje problema

Školska knjižničarka nam je predstavila zanimljivu knjigu. Nakon čitanja pisali smo sastavke i čitali ih. Nismo bili zadovoljni usvojenom vještinom čitanja. Izradili smo razredni plakat na koji smo upisivali koja smo književna djela čitali ove godine. Raspravljali smo o tome zašto je čitanje važno. Bili smo svjesni činjenice da postoji problem koji se zove čitanje. Taj problem trebalo je detaljnije istražiti.

U razredu smo proveli anketu o čitanju. Zanimalo nas je koliko učenika voli čitati, što i koliko čitaju te koji su im kriteriji pri odabiru knjige. Analizom anketnih upitnika došli smo do zaključka da ne čitamo dovoljno i da neki učenici uopće ne vole čitati. Anketu smo proveli u još dva 3. razreda. Shvatili smo da bi bilo dobro da na neki način potaknemo učenike na čitanje. Odlučili smo se za provođenje razrednog projekta i nazvali ga Čitanje je fora.

Oblikovanje mogućih rješenja problema

Pri nalaženju najboljeg pristupa rješenju problema vodili smo se člankom 13. Konvencije o pravima djeteta. Informacije o čitanju potražili smo kod školske knjižničarke. Nabrajali smo moguće aktivnosti kojima bismo potaknuli učenike na čitanje. Razmatrali smo prijedloge i isticali njihove dobre i loše strane.

Izbor najboljeg pristupa rješenju problema

Nakon što smo odbacili neke prijedloge, odlučili smo se predstavljanje knjiga koje smo pročitali u slobodno vrijeme ostalim učenicima. Raspravljali smo o dobrim i lošim stranama ovog prijedloga. Osmislili smo i

razrednu kućicu za knjige. Za projekt smo osmišljavali i logo. U goste smo pozvali Luku Bulića te ga upitali koju knjigu bi on istaknuo kao najdražu te na koji je način, on kao javna osoba savladao strah od javnog nastupa.

Razvoj plana djelovanja

Samostalno ili u paru odabrali smo omiljena književna djela i na kreativan način prezentirali ostalim učenicima. Izradili smo letak s preporukama za čitanje.

Predstavljanje projekta

Projekt smo predstavili roditeljima na roditeljskom sastanku, učenicima 3.b i 3.d. Projekt je predstavljen na mrežnoj stranici škole i u školskoj radio emisiji te ćemo ga predstaviti na Županijskoj smotri projekata iz područja građanskog odgoja i obrazovanja i drugih međupredmetnih tema.

Ostvareni rezultati

Nakon provedenog projekta osvrnuli smo se na isti ispunjavanjem ankete. Naučili smo: suradnički učiti, uvažavati tuđe mišljenje, poštivati različitosti, istraživati, uočavati probleme i samostalno prezentirati. A jesmo li ostvarili cilj i jesmo li potaknuli učenike na čitanje, to će pokazati vrijeme.

12. COVID-19 i obrazovanje

Tematsko područje

Ljudsko – pravno

Cilj

Potaknuti učenike da na osobnoj razini promišljaju o obrazovanju u vrijeme koronavirusa, a zatim o pravima svih učenika na kvalitetno obrazovanje te koja prava (ne) ostvaruju moji prijatelji iz razreda i škole zbog pandemije te kako im pomoći.

Škola

VI. osnovna škola Varaždin, Dimitrija Demetra 13, 42000 Varaždin

Telefon/telefaks: 042 260343

E-adresa : os-varazdin-006@skole.t-com.hr; 6.os-tajnistvo@vz.htnet.hr;

Voditeljica

Rosana Štrocinger, učiteljica razredne nastave

Učenici

U izradi projekta su sudjelovali učenici koji su članovi grupe „Mali građani“ : Roko Čubrić (4.razred), Mateo Kontrec (4. razred), Zoa Barić (4. razred), Iva Šipek (4. razred), Maša Prekupec (4. razred), Mura Lazar (4. razred).

Kod analize anketa i izračuna postotaka su pomagale: Ema Potočnik (8. razred), Svea Chiara Lebinac (8. razred), Hana Breški (8. razred), Jelena Florijanić (8. razred), Nika Kušen (8. razred), Erika Balaić (8. razred) i Laura Rašić (8. razred).

Projekt će predstaviti učenici 4. razreda: Mateo Kontrec, Iva Šipek, Maša Prekupec i Mura Lazar.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Već dugo je COVID-19 prisutan u našim životima. Epidemiološke mjere u vrijeme pandemije su uključivale samoizolacije cijelih razreda i nastavu na daljinu po modelu C. Učenici su shvatili da nastava na daljinu nije jednaka kao nastava uživo pa ih je zanimalo kakav je to sve utjecaj imalo na kvalitetu obrazovanja.

Učenici su istražili dokumente i zakone koji se odnose na problem :

- Zakon o odgoju i obrazovanju
- Konvencija o pravima djece
- Upute, protokoli...

Prikupljali smo podatke o mišljenju šire javnosti o utjecaju koronavirusa na obrazovanje učenika. Tako su učenici provodili intervju s roditeljima, anketu s učenicima u školi, a pročitali su i različita mišljenja o tome u raznim medijima.

Moguća rješenja problema

Podaci do kojih se došlo su pokazali da većina učenika nije zadovoljna kvalitetom obrazovanja na *online* nastavi i da je nastava na daljinu loše utjecala na stjecanje znanja i vještina učenika. Razmišljali smo kako nadoknaditi nedostatak nastave uživo i tko bi učenicima u tome mogao pomoći.

Učenici su istaknuli moguća rješenja problema:

- obitelj
- učitelji
- škola
- učenici
- ministar.

Svi navedeni mogu na neki način pomoći. Nakon razmatranja jakih i slabih strana pojedinog rješenja, učenici su se odlučili za najbolji pristup.

Najbolji pristup rješavanju problema

Učenici su zaključili da je problem koji istražuju jako kompliciran te da im najviše može pomoći ministar. On može donijeti nove odluke kojima bi se smanjio broj sati nastave na daljinu za cijele razrede, a s uvođenjem nekih novih oblika nastave može najbolje pomoći učenicima da nadoknade znanja koja im sada nedostaju.

Plan djelovanja

Učenici su napisali pismo ministru, gospodinu Radovanu Fuchsu. Objasnili su mu da postoje dopunska i dodatna nastava, ali da bi trebao uvesti još neki oblik nastave koji bi bio nešto između dopunske i dodatne nastave. Također su ga zamolili da pokuša ubuduće smanjiti nastavu na daljinu za cijele razrede.

Ostvareni rezultati

Učenici su radom na projektu razvijali svoje vještine istraživanja, suradničkog i iskustvenog učenja, komunikacijske i digitalne kompetencije, razvijali sposobnost pisanja, izrade plakata i javnog predstavljanja.

U međuvremenu je uvedeno samotestiranje za učenike i time su ukinute samoizolacije za cijele razrede. Sada još samo čekamo odgovor ministra na naše pismo i njegovo mišljenje o našem prijedlogu uvođenja novog oblika nastave u škole.

Predstavljanje projekta

Projekt će biti predstavljen roditeljima 4. i 8. razreda naše škole, Vijeću učenika naše škole te Dječjem gradskom vijeću Varaždin.

Projekt ćemo prezentirati široj javnosti putem medijima.

Vjerujemo kako širu javnost zanima potreba i želja učenika za kvalitetnim obrazovanjem. Znanje je jako važno svima, a i koronavirus, koji je doveo do ovih problema, se može „pobijediti“ samo znanjem.

13. Pravilnom prehranom i kretanjem do zdravlja

Tematsko područje

Zdravlje – prehrana i kretanje

Cilj

Potaknuti učenike na promicanje i usvajanje osnovnih znanja i vještina o pravilnoj prehrani i tjelesnoj aktivnosti sukladno mogućnostima, sklonostima i zdravstvenom stanju te utjecati na prepoznavanje zdravstvenih rizika te na uravnoteženi rast, razvoj i njihovo tjelesno zdravlje.

Škola

Osnovna škola Svibovec, Područna škola Gornja Poljana, Gornja Poljana 74, 42 223 Varaždinske Toplice
Tel. / Fax: 042 637577

E-adresa: tajnistvo@os-svibovec.skole.hr, os.svibovec@gmail.com:

Voditeljice

Dubravka Mihalić, mag. prim.educ., učiteljica savjetnica
Terezija Pokos, učiteljica

Učenici

Učenici koji su sudjelovali u izradi projekta: učenici 3.b i 4.b razreda Područne škole Gornja Poljana: 3. b: Elizabet Balažinec, Laura Balažinec, Magdalena Bedeković. Gabrijela Horvat, Matija Horvat, Sabina Huzjak, Fran Juričinec, Klara Merkaš, Ines Obad, Matej Obad, Nika Obad, Gabriel Parabić, Ema Vudrag; 4.b: Lucija Balažinec, Patrik Gerić, Josipa Horvat, Roko Jelkić, Sara Juričinec, Marin Kučina, Klara Petric
Učenici koji će predstavljati projekt na smotri:

Laura Balažinec (3.b), Matija Horvat (3.b), Sara Juričinec (4.b), Marin Kučina (4.b)

Rezervni učenici: Magdalena Bedeković (3.b), Fran Juričinec (3.b), Klara Petric (4. b), Lucija Balažinec (4.b)

Opis

Izbor i istraživanje problema

Tijekom rada na nastavnoj temi zdravlje, učenicima je postavljeno pitanje: što je pretilost?

Od 20 učenika trećeg i četvrtog razreda Područne škole Gornja Poljana, njih 14 nikad nije čulo za riječ, 5 učenika je čulo riječ, ali je nije znalo objasniti, a samo 1 učenik je čuo riječi i približno točno je objasnio.

Učenici su dobili istraživački zadatak za domaću zadaću: istražiti na internetu ili u enciklopediji što je pretilost i navesti što sve na nju utječe.

Učenici su proučili pojam i saznali da je to stanje prekomjerne tjelesne težine koja se može nazvati i bolešću organizma. Saznali su da na pojavu pretilosti utječe prekomjeren unos hrane i nedovoljno tjelesne aktivnosti. Dogovorili smo da mjerenjem utvrdimo kakvo je stanje učenika naše područne škole, pa smo obavili mjerenja visine i težine učenika, njih 30.

Da bismo saznali jesmo li pretili ili ne, naučili smo da se to saznaje izračunavanjem indeksa tjelesne mase. Izračunava se uzimajući u obzir tjelesnu težinu, visinu i godine. Koristi se za otkrivanje pothranjenosti, normalne uhranjenosti, preuhranjenosti ili debljine.

Količina masnog tkiva se mijenja s dobi. Djevojčice i dječaci imaju različite udjele masnog tkiva tijekom odrastanja. Stoga je važno za izračun ITM-a (indeks tjelesne mase) koristi kalkulator primjeren za dječju dob.

Na stranicama <https://www.plivazdravlje.hr/zdravlje-online/bmi-za-djecu> pronašli smo kalkulator za računanje indeksa tjelesne mase u dječjoj dobi. Učenici 3. i 4. razreda sami su unijeli svoje podatke u kalkulator i zapisali ih, bez imena na papir. Za učenike 1. i 2. razreda to je napravila učiteljica.

Ujedinili smo podatke prema kategorijama i dobili sljedeće podatke:

Od 30 učenika 14 učenika (47%) je u kategoriji debljina, 3 učenika (10%) u kategoriji preuhranjenost i 13 učenika (43%) u kategoriji normalne tjelesne težine.

Uočili smo da od 30 učenika, 17 učenika ima problem s prekomjernom tjelesnom težinom ili nas 57%.

Proučavanjem problematike prekomjerne tjelesne težine i proučili smo i zakonske odredbe koje se odnose na problematiku prekomjerne tjelesne težine. Saznali smo da je 2010. godine Republika Hrvatska izradila Akcijski plan za prevenciju i smanjenje prekomjerne tjelesne težine. Od 2010. do 2012. izrađene su smjernice za učenike osnovnih škola koje su sastavni dio normativa za prehranu učenika i na snazi su od 2013. godine. Smjernice su preporuka, ali ne i obaveza. Nigdje nismo našli podatak koliko škola poštuje preporuke.

Moguća rješenja problema

Nakon pažljivog proučavanja problema i zakona uočili smo 4 moguća rješenja problema te smo raščlanili njihove pozitivne i negativne strane:

Prvo rješenje:

Suradnju s roditeljima: izradu prezentacija i priprema radionica za roditelje na kojima bismo im predstavili svoje istraživanje i suradnju kod izrade kućnih jelovnika i različitih vrsta kretanja. Suradnja s roditeljima je najvažnija, jer najviše obroka i svojeg vremena provodimo kod kuće. Sve stečene navike naučimo kod kuće, od načina prehrane do dostatnog kretanja. Ako osvijestimo roditelje koliko je važno pravilno se hraniti: jesti više puta po malo i kretati se tako da se potroši energija koju smo dobili jelom, vjerujemo da će se povećati broj učenika koji imaju optimalnu tjelesnu težinu.

Drugo rješenje:

Savjetovanje djece i mladih putem različitih medija: internetska stranica, društvene mreže: *Facebook*, *tiktok*, *Instagram*. Danas mladi provode dosta vremena uz mobitele i različite aplikacije, pa je to jedan od najbržih načina doći do informacija i do ciljne skupine, učenika i mladih.

Treće rješenje:

Izrada savjeta o zdravim namirnicama s receptima na kojima bi se nalazili jednostavni i zdravi obroci. Da bismo olakšali svima koji se priključe akciji i da ne moraju sami sastavljati jelovnike i tražiti sve o zdravoj prehrani i namirnicama, predložiti napisati jelovnike koji sadržavaju zdrave i preporučene namirnice, a uz recepte i popis za kupovinu. Tako svima ostaje dovoljno vremena za tjelesne aktivnosti uz sve ostale obaveze koje imaju.

Četvrto rješenje:

Osmišljavanje akcije u koju bismo organizirali u našoj područnoj školi. Kroz akciju možemo ostvariti suradnju s učiteljima, učenicima i njihovim roditeljima. Akcije imaju ciljeve i planirane aktivnosti i lakše je doći do povratne informacije o uspješnosti provođenja.

Najbolji pristup rješenju problema

U raspravi koju smo vodili dok smo razmatrali ponuđena rješenja, došli smo do zaključka kako je problem prekomjerne tjelesne težine učenika složen i nije rješiv „preko noći“.

Rješavanje problema zahtjeva vrijeme i planirane aktivnosti.

Odlučili smo se za četvrto rješenje: osmišljavanje akcije koju bismo organizirali u našoj područnoj školi. Najjednostavnije je djelovati u školi. Važno je aktivnost djelovanja usmjeriti na educiranje učenika i roditelja.

U školu ćemo pozvati nutricionista te zdravstvenog djelatnika kojima bi cilj edukacije bio poticanje kreativnog razmišljanja kod slaganja zdravih obroka koji se mogu pripremiti u obitelji te pravilnog i dostatnog kretanja. Tim bi aktivnostima potaknuli razvijanje znanja i vještina koje će pomoći učenicima i roditeljima u budućnosti.

Akcija koju smo osmislili i koju bismo provodili nosila bi naziv: Više puta malo jedi, trči, šetaj, pretilosti smetaj, akcija kojoj je glavni cilj ukazati na važnost zdrave prehrane i svakodnevne tjelesne aktivnosti.

U akciju bi uključili slijedeće aktivnosti: izradu prijedloga zdravih jelovnika prema preporukama nutricionista, koji se mogu spremati i u školi i kod kuće.

Izradu zdravih oblika slatkiša u školi, koje učenici mogu poslije izrade probavati, a prema receptu, uz pomoć roditelja izraditi ih kod svoje kuće.

U školi planirati dan posvećen kretanju i boravku u prirodi.

Snimanje kratkih promotivnih filmova, koji promoviraju zdrav način ishrane i svakodnevnu tjelesnu aktivnost.

Izrada različitih promotivnih materijala o važnosti zdrave prehrane i svakodnevnog kretanja.

Plan djelovanja

Djelovanje je započelo vođenjem dnevnika dnevne prehrane i tjelesnih aktivnosti učenika naše područne škole koji imaju 9 i 10 godina.

Analizirali smo rezultate osobnih dnevnika, koji su vođeni tijekom deset dana. Uočili smo da nemamo preporučenih pet obroka. Najčešće preskačemo zajutak i pretežno se hranimo proizvodima koji sadrže: bijelo brašno, sol, šećer.

Kod uvida u dnevnik tjelesnih aktivnosti, uočili smo da se premalo krećemo tijekom dana.

Akcija kojoj smo dali naziv: Više puta jedi, trči, šetaj, pretilosti smetaj, dobila je plan.

Održavanje radionica i predavanja o zdravoj prehrani i pravilnom i dostatnom kretanju. Radionicama bi prisustvovali učenici, roditelji učenika i djelatnici naše područne škole.

Radionica izrade zdravih slatkiša koji se sastoje od plodova koji se nalaze u našem okruženju: lješnjaci, orasi, med, zobene pahuljice, bučine koštice, sušena aronija i kušanje napravljenih slatkiša.

Izrada letaka sa savjetima o zdravim namirnicama s prijedlogom recepata na kojima se nalaze jednostavni i zdravi obroci, a uz recepte i popis za kupovinu. Na kraju letaka poticajne rečenice za svakodnevno tjelesno kretanje. Tiskanje promotivnih materijala kao što su platnene vrećice i majice na kojima bi bile poticajne rečenice i naziv naše akcije.

Snimanje i slikanje vlastitih tjelesnih aktivnosti te uz pomoć moderne tehnologije vođenje dnevnika kretanja – broj koraka koji učesnik prijeđe tog dana kao poticaj ostalim učenicima i njihovim roditeljima.

Svaki mjesec, jedan dan kretanja: taj dan bi zajednički proveli u šetnji, rolanju, vožnji bicikla, druženju, igranju na otvorenom i konzumiranju jela od zdravih namirnica, koje ne sadrže bijele proizvode. Taj dan mogli bi nam se pridružiti naši ukućani.

Akciju planiramo proširiti na učenike matične i druge područne škole.

Plan djelovanja je akciju predstaviti Vijeću učenika naše škole Svibovec i učiteljima na Učiteljskom vijeću.

Kako u našem gradu postoje dvije škole akciju bismo proširili i na osnovnu školu u Varaždinskim Toplicama.

Cilj je uključiti i djecu najranije dobi pa ćemo na suradnju pozvati i tete i djecu iz dva dječja vrtića u Varaždinskim Toplicama, te im predstaviti plan akcije.

Ostvareni rezultati

Pozitivne strane rada na projektu: kroz organizaciju akcije uključen je veći broj učenika škole i članovi njihovih obitelji, suradnja članova obitelji u razvijanju i stjecanju novih životnih navika u prehrani i kretanju, razvija se suradnja između učenika, vježbaju se komunikacijske vještine, razvijaju se informacijske i komunikacijske vještine i istraživački pristup rješavanju problema, razvija se samopouzdanje učenika.

Projekt je bio predstavljen

Projekt je predstavljen ravnateljici i stručnom timu naše škole.

Projekt u cijelosti planiramo predstaviti roditeljima na roditeljskom sastanku u našoj područnoj školi, jer u pojedinim dijelovima projekta već sudjeluju, najaktivnije u svakodnevnoj tjelesnoj aktivnosti sa svojom djecom, učiteljima matične škole i druge područne škole. Učenicima škole Svibovec na Vijeću učenika škole. Učiteljima naše škole na Učiteljskom vijeću.

Dječjem gradskom vijeću Varaždinske Toplice, ravnateljici i Vijeću učenika osnovne škole u Varaždinskim Toplicama, ravnateljicama i djelatnicima dječjih vrtića u Varaždinskim Toplicama.

14. Cvjetna čarolija

Škola

Osnovna škola Ljudevita Gaja; Ljudevita Gaja 2, 10 290 Zaprešić

Telefon: 01 3355655

E-adresa: tajnistvo@os-ljudevita-gaja-zapresic.skole.hr;

Voditeljica

Martina Velikov

Učenici

Broj učenika u projektnoj skupini: 24 (4.d)

U izradi projekta sudjelovali su učenici 4.d razreda: Alan Abrashi, Ema Abrashi, Julia Berger, El Barq Ryan, Leon Gnječ, Bono Grebenar, Ivor Hamzić, Amelija Jurilj, Nina Klanac, Jakov Krešić, Vita Kuzman, Manuela Marić, Barbara Martinko, Toma Matanović, Marko Mihalić, Rita Mihalić, Marina Osrečki, Leon Piškor, Leny Putnik, Leona Ralić, Ivan Starčević, Karla Stipić, Ema Škoda i Rea Tenžera.

Učenice koje predstavljaju projekt na Smotri: Ema Abrashi, Julia Berger, Amelia Jurilj i Rita Mihalić

Tematsko područje

Suradnja i timski rad u istraživanju i rješavanju problema uređenja školskog dvorišta

Solidarnost i društveno koristan rad

Održivi razvoj

Cilj

Uljepšati školsko dvorište postavljanjem visećih vrtova u starim automobilskim gumama te time potaknuti građane na prenamjenu otpada

Očekivani ishodi učenja i kompetencija/e koje su razvijane u projektu

Promicanje kvalitete života u lokalnoj zajednici. Sudjelovanje u unaprjeđenju života. Razvijanje smisla za inicijativu i poduzetništvo. Unapređenje odnosa u timskom radu te postupaka istraživanja. Pronalaženje podataka koristeći različite izvore. Primjena postupka prenamjene otpada čime se pridonosi osiguranju održivog razvoja u školi i lokalnoj zajednici.

Opis

Izbor problema

Od prvog razreda uočavamo probleme u razredu, školi i lokalnoj zajednici. Probleme koje smo uočili zapisali smo na naš razredni pano te glasovanjem unutar razrednog odjela odabrali problem koji želimo riješiti, a to je uljepšati naše školsko dvorište cvjetnjakom.

Istraživanje društvene važnosti problema

Proveli smo anketu o izgledu i uređenju našeg školskog dvorišta među učenicima od 1. do 8. razreda. U anketi je sudjelovalo 163 ispitanika. 138 ispitanika smatra da imamo lijepo školsko dvorište, a 108 ispitanika smatra da bi trebali urediti školsko dvorište. Na pitanje što bi promijenili ili dodali u školskom dvorištu većina ispitanika izjasnila se da bi postavili više koševa za smeće i klupe te posadili stabla i cvijeće.

Oblikovanje mogućih rješenja problema

Podijeljeni u četiri skupine učenici su raspravljali i oblikovali moguća rješenja problema, a to su: postavljanje kamere kraj kućice knjižnice „Uzmi i ostavi“, sadnja voćaka, više uključivanja učenika u čišćenje škole i školskog dvorišta te sadnja cvijeća. Učenici su utvrdili pristup i postupke za ponuđena rješenja problema navodeći jake i slabe strane tih rješenja.

Izbor najboljeg pristupa rješenju problema

Glasnogovornik svake skupine pred cijelim razredom obrazložio je pristup skupine rješavanju problema. Objasnio je koje su jake, a koje slabe strane njihova ponuđenog rješenja. Cijeli razred raspravljao je o svim

prijedlozima i tražio argumente za i protiv ponuđenih rješenja. Nakon razmatranja svih jakih i slabih strana mogućih rješenja problema, odlučili smo se za rješenje problema koje ima najviše jakih strana, odnosno za ono kojem možemo pristupiti, a to je sadnja cvijeća u školskom dvorištu.

Razvoj plana akcije

Cijeli razred planirao je aktivnosti koje će se poduzeti kako bi se proveo plan i došlo do realizacije predloženih rješenja problema:

- – projekt predstaviti ravnateljici, a zatim školi i široj zajednici
- – istražiti kako bi izgledao naš cvjetnjak i dati svoje prijedloge
- – odlučili smo se za cvjetnjak u automobilskim gumama kako bi građanima pokazali prenamjenu odbačenih predmeta
- – istražiti koje su biljke trajnice koje bi posadili u našem cvjetnjaku
- – odabrati cvijeće i istražiti kakvu brigu zahtijevaju odabrane biljke
- – uključiti profesoricu iz likovne kulture i učenike viših razreda koji će nam pomoći u oslikavanju guma
- nabaviti automobilske gume
- – nabaviti zemlju, cvijeće i boje za gume
- – odabrati mjesto u školskom dvorištu gdje ćemo postaviti cvjetnjak.

Ostvareni rezultati

Projekt smo predstavili ravnateljici koja je rekla da će škola financirati zemlju, sadnice i boju za automobilske gume. Istražujući kakvo bismo cvijeće posadili odlučili smo se za sukulente jer oni zahtijevaju manje brige preko ljeta. Također smo istražili kako bi izgledao naš cvjetnjak i davali svoje prijedloge, a na kraju smo se odlučili za viseće vrtove na vanjskom zidu škole. Prilikom predstavljanja projekta u Gradskoj upravi zamolili smo nazočne da nam pomognu oko nabave guma. Obećali su da će pomoći i kontaktirati Komunalno te gume dostavili u školu već idući tjedan.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen u Gradskoj upravi 9. 3. 2022. te istog dana prikazana je reportaža o posjetu i projektu na Televiziji Zapad. 11. 3. 2022. predstavljen je na Vijeću učenika. Objavljen je na internetskim stranicama škole, *facebook* profilu škole te školskom listu Sjeverac. U mjesecu travnju bit će objavljen u gradskom mjesečniku Zaprešić. Grad Zaprešić napisao je članak o našem projektu na svojoj internetskoj stranici. Postavljanje visećih vrtova bit će i medijski popraćeno (televizija, radio i gradske novine)

Refleksija o stečenom iskustvu

Proveden je osvrt na projekt u pisanom obliku. Većina učenika smatra da su kroz ovaj projekat napredovali u radu u skupini, razvijali kreativnost, napredovali u istraživanju, iznosili svoja mišljenja i postali odgovorni građani. Naučili su nazive nekog cvijeća, kako se sadi i način na koji se njeguje. Uočili su i mnoge prednosti timskog rada. U osvrtu na projekt većina učenika se izjasnila da su puno pridonijeli projektu. Svi su u potpunosti bili zadovoljni odabirom i rezultatom projekta te željno iščekuju novi projekt.

15. Zdravljem do zvijezda

Škola

Osnovna škola Dubrava; Sv. Margarete 15, 10342 Dubrava
Telefon: 01 2725219; Telefaks: 01 2726200, 2725219
e-mail: os-dubrava-001@skole.hr;

Voditeljica

Lidija Hatadi

Učenici

Učenici trećeg razreda u školskoj godini 2021/2022. OŠ Dubrava
Projekt će predstavljati: Mia Bađun, Sofija Banović, Karla Bereković, Sara Zajec te zamjena Milla Bradić.

Tematsko područje

Građanski odgoj i obrazovanje (Ljudska prava, Društvena zajednica), Osobni i socijalni razvoj (Ja i društvo)

Cilj

Upoznati i usvojiti osnovne pojmove o demokraciji, upoznati učenike s lokalnom samoupravom, s ulogom ravnateljice i pedagoga u školi, razvijati odgovorno ponašanje na društvenim mrežama, razlikovati pravilnu od nepravilne prehrane te razumjeti važnost pravilne prehrane. Jačanje kompetencija učenika za pokretanje građanskih akcija te podizanje svijesti o tome da sami mogu puno učiniti za sebe i svoju lokalnu zajednicu.

Očekivani ishodi učenja i kompetencija/e koje su razvijane u projektu

- goo A.2.1. Ponaša se u skladu s ljudskim pravima u svakodnevnom životu.
- goo A.2.2. Aktivno zastupa ljudska prava.
- goo C.1.1. Sudjeluje u zajedničkom radu u razredu.
- goo C.1.3. Promiče kvalitetu života u razredu.
- osr A.2.1. Razvija sliku o sebi.
- osr A.2.3. Razvija osobne potencijale.
- osr C.4.3. Prihvaća društvenu odgovornost i aktivno pridonosi društvu.

Opis

Izbor problema

Promicati vrijednosti ljudskih prava (ljudsko dostojanstvo, slobodu, ravnopravnost i solidarnost), demokratska načela u zajednici unutar i izvan školskoga života, razvijati kritičko mišljenje i vještine argumentiranja te komunikacijske vještine potrebne za društveno i političko sudjelovanje u procesu oblikovanja cjelovitoga iskustva aktivnoga građanstva.

Provedene aktivnosti:

razgovor o globalnoj pandemiji

igra: Prepoznaj svoje osjećaje

igre na mreži i ponavljanje dječjih prava

analiza dječjih prava

osvrt na čl. 3. i čl. 24.

Na početku projekta razgovarali su o dječjim pravima te Konvenciji o pravima djeteta. Saznali su da je to sporazum koji je nastao 20. 11.1989. godine.

Posebno su ih zanimali članak 3. i 24.

Članak 3. Sve organizacije koje se brinu o djeci trebaju djelovati kako bi ostvarile ono što je najbolje za svako dijete.

Članak 24. Djeca imaju pravo na kvalitetnu zdravstvenu skrb, pitku vodu, zdravu hranu i čist okoliš, koji su im potrebni kako bi ostala zdrava. Bogate zemlje trebaju pomagati siromašnijim zemljama da to ostvare.

Istraživanje društvene važnosti problema

Učenici su bili podijeljeni u tri skupine te su međusobno razgovarali o problemima koji ih muče. Pokušali su se prisjetiti što im sve smeta, što bi promijenili.

Naveli su ove probleme:
učionica za igru (za djecu koja ne pohađaju Vjeronauk)
višak kilograma
slaba pokretljivost
bazen.

Svaka skupina prezentirala je probleme pred razredom. Nakon toga pristupili su usuglašavanju razreda oko jednog problema.

Razgovorom su došli do zaključka da se dva problema ističu ispred svih ostalih i da predstavljaju problem cijeloj školi:

slobodna učionica za igru

višak kilograma, postavljanje sprava za vježbanje na dječjem igralištu.

Shvatili su da ovi problemi muče i ostale učenike u školi te zaključili da je to veoma važan problem koji bi oni željeli riješiti. Pristupili su glasovanju i većinom odlučili da će pokušati riješiti pitanje viška kilograma i postaviti sprave za vježbanje na dječje igralište.

Oblikovanje mogućih rješenja problema

Napravili su malo istraživanje u svojoj školi. Razgovarali su o zdravoj prehrani te izmislili pitanja za svoju anketu. Anketi su ispunili oni i učenici 2.b razreda. Analiza ankete pokazala je da se većina učenika hrani zdravo, ali da ima učenika koji bi hitno trebali promijeniti svoje navike.

U hodniku školu postavili su vagu i visinomjer te izmjerili i izvagali dobrovoljce.

Rezultati mjerenja pokazuju da 25% učenika ima prekomjernu težinu.

12. listopada 2021. godine posjetili su načelnika Tomislava Okrošu i objasnili mu svoj plan.

U razgovoru s načelnikom saznali su kako bi mogli pomoći učenicima u njihovoj školi:

analizirati jelovnik škole

zdravo se hraniti

vježbati svaki dan

prezentirati svoj projekt ostalim učenicima škole

postaviti sprave za vježbanje na dječje igralište u parku.

Izbor najboljeg pristupa rješenju problema

Ovo su prijedlozi koje su odlučili provesti u djelo:

zainteresirati javnost za naš projekt

prezentirati projekt ostalim učenicima u školi

promijeniti svoj način života i zdravije se hraniti

razgovarati sa školskom kuharicom

izrada novog jelovnika

izrada kuharice

nacrtati sprave koje žele u parku

postavljanje sprava za vježbanje u parku.

Pozitivne strane projekta su razvijanje pozitivne slike o sebi, zdrava prehrana, većinu zamisli mogu sami provesti u djelo.

Negativna strana projekta je potreban novac za sprave na dječjem igralištu.

Razvoj plana akcije

Nakon posjete načelniku, učenici 3.a razreda prionuli su na posao.

Proučili su školski jelovnik. Promislili su što vole jesti, a što ne vole te dodali svoje sugestije. Danima su u školu donosili stare recepte iz bakinih kuharica i napravili svoju kuharicu. Recepti su bili vezani uz običaje za Božić te su je nazvali Božićna kuharica.

Analiza školskog jelovnika pokazala je da većina učenika voli ponuđenu hranu u školskoj kuhinji. Ipak, ima učenika koji bi trebali promijeniti svoje prehrambene navike. Pokazalo se da najmanje vole jesti variva, grah i slična jela na žlicu.

Imali su zadatak dati prijedlog onog što vole jesti umjesto hrane koju ne vole.

To im je bilo veoma teško. Bilo im je potrebno dosta vremena kako bi napisali što vole jesti.

Ovo su neki od njihovih prijedloga:

- kelj, kruh, kolač
- sarma, kruh, jabuka
- poriluk, kruh, jabuka
- keksi, mlijeko
- pahuljice (žitariće) i mlijeko
- pečeno meso na vatri i pire krumpir
- pljeskavica, špinat
- kuhano meso, mlinci, naranča
- juha od rajčice
- miješana jaja s kruhom
- riža na mlijeku
- mahune, kolač
- špagete bolonjez, čaj, keksi
- grašak i „noklice“
- tortilja.

Posjetili su školsku kuharicu i napravili intervju. Saznali su kako nastaje jelovnik, tko pomaže u njegovom nastanku te upoznali tetu kuharicu.

Istraživali su stare igre i naučili ih. Trude se vježbati svaki dan. U tome im pomaže i školski pedagog koji tjedno jednom dođe do njih i vježba zajedno s njima. Na satu Prirode i društva naučili su kako treba izgledati tanjur pravilne prehrane. Na njemu mora biti dio sa žitaricama, meso ili riba, voće i povrće. Jako se trude promijeniti prehrabene navike.

U srijedu, 2. veljače 2022. godine primili su mail načelnika Dubrave, Tomislava Okroše. Napisao im je da se slaže s njihovim projektom i da će sve učiniti kako bi dobili sprave za vježbanje na dječjem igralištu. Bili su presretni.

Predstavljanje plana akcije široj zajednici

Projekt je predstavljen na školskoj stranici:

http://os-dubrava.skole.hr/?news_hk=1&news_id=2297&mshow=290#mod_news

Javno predstavljanje ponuđenog rješenja problema

Projekt je predstavljen ravnateljici škole, pedagogu škole te učenicima nižih razreda OŠ Dubrava. Osim toga, predstavljen je i na školskoj internetskoj stranici.

Refleksija o stečenom iskustvu

Radom na ovom projektu, učenici 3.a razreda naučili su kako se može djelovati u lokalnoj zajednici, kako mogu pomoći sebi i drugima, na koji način mogu doći do nekog cilja. Osim toga, popravili su izražavanje pred kamerama, nisu više tako sramežljivi te vjeruju u sebe i svoje sposobnosti.

Popravili su svoje prehrabene navike, svaki dan vježbaju i puno više se kreću po svježem zraku.

16. SJENICA – Učionica na otvorenom

Škola

Osnovna škola Sveta Nedelja; Svetonedeljska 21, 10431 Sveta Nedelja

Telefon: 01/3370-866

e-mail: ured@os-sveta-nedelja.skole.hr;

Voditeljica

Sandra Vuk

Učenici

Učenici 4.b razreda u školskoj godini 2020./2021. OŠ Sveta Nedelja

Projekt će predstavljati: Magdalena Gabriša, Viktor Gabriša, Katja Škunca i Dario Burić Zamjena: Ema Ana Essert

Tematsko područje

Građanski odgoj i obrazovanje (Ljudska prava, Društvena zajednica), Osobni i socijalni razvoj (Ja i društvo)

Cilj

Usvojiti znanja o ljudskim pravima, političkim konceptima, procesima i političkim sustavima te obilježjima demokratske zajednice i načinima sudjelovanja u njezinu političkome i društvenome životu. Promicati vrijednosti ljudskih prava (ljudsko dostojanstvo, slobodu, ravnopravnost i solidarnost), demokratska načela u zajednici unutar i izvan školskoga života, razvijati kritičko mišljenje i vještine argumentiranja te komunikacijske vještine potrebne za društveno i političko sudjelovanje u procesu oblikovanja cjelovitoga iskustva aktivnog građanstva.

Očekivani ishodi učenja i kompetencije koje su razvijene u projektu

goo A.2.1. Ponaša se u skladu s ljudskim pravima u svakodnevnom životu.

goo A.2.2. Aktivno zastupa ljudska prava.

goo C.1.1. Sudjeluje u zajedničkom radu u razredu.

osr C.2.1. Razlikuje sigurne od nesigurnih situacija u zajednici i opisuje kako postupiti u rizičnim situacijama.

osr C.4.3. Prihvaća društvenu odgovornost i aktivno pridonosi društvu.

Opis

Izbor problema

Za razvoj građanske kompetencije nije dovoljno da učenici samo poznaju ljudska prava, potrebno je omogućiti prakticiranje demokratskih načela unutar školskoga života i društvene zajednice. Učenici su se već istaknuli u PROJEKTU GRAĐANIN te su upoznati s etapama rada na projektu.

Ponavljjanje dječjih prava. Učenici su na internetu pronašli Konvenciju o pravima djeteta i saznali da je to sporazum kojeg su usvojili Ujedinjeni narodi 20. studenoga 1989. Konvencija sadrži obaveze koje su države potpisale kako bi zaštitile djecu te zajednički odredile što treba učiniti da bi svako dijete raslo i razvijalo se u odraslu osobu. Posebno su ih zanimali članci 3., 5., 12., i 31.

Članak 3. Sve organizacije koje se brinu o djeci trebaju djelovati kako bi ostvarile ono što je najbolje za svako dijete.

Članak 5. Države trebaju poštovati prava i odgovornosti obitelji da usmjeravaju i vode svoju djecu kako bi ona odrastajući naučila pravilno koristiti svoja prava.

Članak 12. Kada odrasli donose odluke koje se tiču djece, ona imaju pravo reći što misle da bi za njih bilo najbolje, a njihova se mišljenja trebaju uzeti u obzir.

Članak 31. Sva djeca imaju pravo na odmor i igru te na sudjelovanje u nizu različitih aktivnosti.

Istraživanje društvene važnosti problema

Učenici su razgovarali o problemima koji ih muče, zbog čega se osjećaju loše te mogu li na neki način pomoći sebi, ali i drugima.

Problemi koji ih muče: nemogućnost grljenja, koronavirus i maske.

Shvatili su da ovi problemi muče i ostale učenike u školi te zaključili da je to veoma važan problem koji bi oni željeli riješiti. (uz anketu koju su proveli među učenicima)

Redom su pokušavali dati odgovore kako bi oni riješili nastale probleme.

Coronavirus im je zadao jako puno problema. Nikako da žive bez zabrana. Razgovorom su došli na ideju da pokušaju napraviti učionicu na otvorenom. Maske i dalje moraju nositi, ali ako budu više vremena provodili na otvorenom, manje će ih nositi.

Oblikovanje mogućih rješenja problema.

Pronašli su škole koje imaju učionice na otvorenom i spremili ih u svoju mapu kako bi ih pokazali gradonačelniku. Razgovarali su u skupinama tko bi mogao realizirati tu ideju: gospodarstvenik, Županija ili grad Sveta Nedelja.

Moguće rješenje problema: potrebno je zainteresirati širu javnost za svoj projekt, nacrtati učionicu na otvorenom, napisati molbu, organizirati javno događanje i prikupljati dobrovoljne priloge.

Izbor najboljeg pristupa rješavanju problema

Obzirom da vlada pandemija zaključili su da nisu u mogućnosti održati javno događanje. Ovo su prijedlozi koje su odlučili provesti u djelo: zainteresirati širu javnost za projekt, nacrtati učionicu na otvorenom, napisati molbu, izraditi plakate i staviti ih u dvorištu škole i pisati Vijeću mladih grada Sveta Nedelja.

Razvoj plana akcije

Na satu Prirode i društva izradili su plan i maketu učionice na otvorenome te odredili mjesto gdje bi se ona trebala nalaziti. Odlučili su napraviti i maketu svoje učionice te je predstaviti javnosti. Makete su radili zajedno s roditeljima i donosili ih ponosno u školu. Kad su bile sve gotove organizirali su javno glasanje preko alata BookWidgets za izbor najbolje učionice.

Predstavljanje plana akcije široj zajednici

Projekt je predstavljen na razrednoj stranici: <https://sites.google.com/view/bekaci-svn/projekti/sjenica> i predstavljen je na Školskom portalu kao primjer u projektu Neka ti edukacija bude inspiracija: <https://www.skolskiportal.hr/projekt2/neka-ti-edukacija-bude-inspiracija/sjenica-ucionica-na-otvorenome/>

Javno predstavljanje ponuđenog rješenja problema

Učenici su predstavili projekt svim učenicima u školi tijekom veljače i ožujka 2022

Razredni projektni porfelj: <https://bit.ly/3sWUuQ2>

Refleksija o stečenom iskustvu

Učenici su vrlo ozbiljno pristupili projektu. Odradili su sve predviđene zadatke. Prema njihovim riječima najviše im se sviđjela dodjela priznanja izdavačke kuće i pisanje o njima i njihovim akcijama u lokalnim medijima. Projekt na kraju nije realiziran, ali učenici smatraju da su naučili jako puno o projektnim koracima. Radom na ovom projektu uočili su važnost društvenog aktiviranja. Shvatili su da svojim djelovanjem mogu poboljšati uvjete života u svome mjestu.

17. Let's read

Škola

Osnovna škola Lijepa naša; Tuhelj 54, 49215 Tuhelj

Telefon: 049/556-218; Fax: 049/556-218

E-mail: ured@os-lijepa-nasa-tuhelj.skole.hr;

Voditeljica

Ljiljana Žegrec

Učenici

Učenici i učenice 4. razreda: Lucija Barac, Mia Božić, David Mihalić, Sanja Belošević, Mila Cvitković, Lana Berc, Marta Iveković, Lena Ljubić, Franko Lončarić, Petra Penezić, Martin Kramarić, Gabrijel Slovenec, Ramona Zanoški, Niko Semenski, Magdalena Hohnjec, Jakov Pleško, Ana Iveković, Josip Iveković, Lucija Žlender

Učenici koji će predstavljati projekt: Marta Iveković, Lena Ljubić, Mila Cvitković, Ramona Zanoški

Tematsko područje

Ljudska prava, Društvena zajednica – – aktivna dječja participacija (Građanski odgoj i obrazovanje, Osobni i socijalni razvoj, Učiti kako učiti, Uporaba IKT)

Učenici demokratskim načelima donose odluke u svojem projektu, aktivno sudjeluju u svojoj užoj zajednici (školi), istovremeno surađuju s bitnim akterima koji oblikuju njihovu užu i širu lokalnu zajednicu te na taj način i sami postaju aktivnim sudionicima u kreiranju života zajednice.

Cilj

Cilj projekta je razvijati vještine govorenja, čitanja i pisanja na engleskom jeziku kroz čitanje knjiga i slikovnica na engleskom jeziku.

Očekivani ishodi učenja i kompetencija/e koje su razvijane u projektu

Iz domene demokracije:

goo B.2.2. Sudjeluje u odlučivanju u demokratskoj zajednici.

Iz domene društvene zajednice:

goo C.2.1. Sudjeluje u unaprjeđenju života i rada škole.

goo C.2.3. Promiče kvalitetu života u školi i demokratizaciju škole.

goo C.3.1. Aktivno sudjeluje u projektima lokalne zajednice

KURIKULUM MEĐUPREDMETNE TEME:

osr B.2.4. Suradnički uči i radi u timu.

osr B.3.2. Razvija komunikacijske kompetencije i uvažavajuće odnose s drugima.

osr B.3.4. Suradnički uči i radi u timu.

osr C.2.3. Pridonosi razredu i školi.

osr C.2.4. Razvija kulturni i nacionalni identitet zajedništvom i pripadnošću skupini.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Na satovima engleskog jezika često smo znali razgovarati koliko nam je i što nam je teško u engleskom jeziku. Istovremeno smo razgovarali i o tome koliko je engleski jezik danas važan, je li ga važno učiti, što nam je teško u jeziku. Često je odgovor na ovo pitanje bio: govorenje ali i čitanje. Učenici i učenice četvrtog razreda odlučili su da će ove godine raditi na poboljšanju svojih vještina čitanja, govorenja i pisanja na engleskom jeziku.

U proučavanju stručne literature okrenuli smo se Konvenciji o pravima djeteta koja je cijelo vrijeme na oglasnoj ploči našeg razreda, ali sada smo detaljnije tražili članke koji imaju veze s obrazovanjem. Na internetskoj stranici naše škole pronašli smo dokumente: Statut škole i Kućni red škole u kojima smo pronašli članke vezane uz prava i obveze učenika, o razvoju naših sposobnosti i interesa te slobodnom vremenu.

Moguća rješenja problema

U grupama i parovima smo razmišljali o najboljem načinu rješavanja problema. Na papir smo stavili naše ideje u obliku pluseva i minusa, odnosno, uz svaku ideju razmišljali smo što je dobro u vezi toga, a što bi nam moglo predstavljati probleme. Također smo pričali o tome tko nam u tome može pomoći. Pojavile su se četiri moguće ideje:

Gledanje videosadržaja i filmova na engleskom jeziku

Čitanje na engleskom jeziku tekstova koji su na internetu (*online*)

Komunikacija na engleskom jeziku izvan učionice (npr. sa učenicima predmetne nastave)

Čitanje slikovnica i knjiga na engleskom jeziku

Svaki prijedlog imao je svoje dobre i loše strane koje su predstavili njihovi autori.

Najbolji pristup rješenju problema

Glasovanjem smo odabrali četvrtu ideju, čitanje slikovnica i knjiga, odnosno, proširili smo je u sljedeću ideju: nabavku slikovnica, knjiga i polica za školu te druženje i zabavne aktivnosti nakon pročitano. Uočili smo da je jedna od poteškoća ovog rješenja što je teško doći do knjiga na engleskom jeziku i kako zapravo ne znamo imamo li u školi uopće knjige na engleskom jeziku. Međutim, ovom smo prijedlogu našli mnoštvo pozitivnih strana, od toga da razvijamo maštu i čitamo bez potrebe da gledamo gramatiku i jezična pravila do toga da možemo nakon čitanja osmisлити različite aktivnosti kojima bi samo čitanje postalo zanimljivije za sve. Odlučili smo saznati postoje li u našoj školskoj knjižnici knjige i slikovnice na engleskom jeziku. U slučaju da ne postoje, krećemo u akciju!

Plan djelovanja

1. Predstavljanje projekta na razini škole (Vijeće učenika, ravnateljici, stručnoj službi, ostalima u školi).
2. Intervjuiranje školskog knjižničara da bismo saznali stanje knjiga i slikovnica u školskoj knjižnici.
3. Osmišljavanje ankete s pitanjima vezanima uz čitanje i engleski jezik. U suradnji s učiteljicom engleskog jezika i učiteljem informatike postavljamo ankete na internetsku stranicu škole.
4. Pisanje *mailova* na adrese nekoliko poznatih knjižara i izdavačkih kuća koje su nam poznate s molbom ih za donaciju knjiga i slikovnica za našu školsku knjižnicu.
5. Urediti „engleski kutak“ uz pomoć ravnateljice i DND Tuhelj – nabava knjiga i slikovnica na engleskom jeziku te novih police za našu školsku knjižnicu.
6. Izrada crteža i stripova o pročitano, izrada vlastite slikovnicu na engleskom i hrvatskom jeziku, povezati se s još dvije ili tri škole u našoj okolini.
7. Susreti s djecom u vrtiću (mi im čitamo i učimo ih engleske riječi) i učenicima drugih škola KZZ te prezentiranje dojmova o pročitanoj slikovnici ili knjizi.

Predstavljanje projekta

Projekt predstavljamo: vijeću učenika, ravnateljici i stručnim suradnicima, učenicima škole, učiteljskom vijeću, na internetskoj stranici škole, medijima, na internetskim stranicama partnera koji su nam donirali slikovnice i knjige

Ostvareni rezultati

U trenutku ove prijave, imamo rezultate ankete o čitanju koja je postavljena na internetskoj stranici naše škole, a koju su ispunjavali učenici od prvog do osmoga razreda škole na satovima Informatike. Rezultati ankete su izrazito pozitivni i motiviraju nas na daljnji razvoj našeg projekta jer pokazuju kako velika većina učenika smatra čitanje bitnim. Također, većina učenika posudila bi neku knjigu ili slikovnicu na engleskom jeziku ako bi ona postojala.

Poslali smo *mailove* sa zamolbom za donacijom knjiga i dobili smo dvije donacije pa sad raspoložemo s 30 knjiga i slikovnica na engleskom jeziku.

Ravnateljica je naš projekt u suradnji s DND Tuhelj prijavila na Natječaj za prijavu programa i projekata udruga u području prevencije zdravlja, skrbi o mladima i ranjivim skupinama te ljudskih prava, demokratizacije i razvoja civilnog društva i trenutno čekamo ocjenjivanje prijave.

Osvrt učenika na stečeno iskustvo

Učenici navode kako im se sviđa što su razrađivali moguće ideje problema. Također, zanimljiv korak u projektu je za njih pisanje *mailova* i iščekivanje odgovora. Osim toga, učenicima je zanimljivo bilo

promatrati rezultate ankete koju su osmislili za cijelu školu. U daljnjim koracima projekta vesele se nabavci knjiga, polica i uređenja engleskog kutka u knjižnici.

Sviđa mi se pisati anketu i vidjeti rezultate ankete.

Veselim se novim rezultatima i novim knjigama na engleskom jeziku.

18. Volonteri – mali znalci 2

Tematsko područje

Volontiranje i društvena solidarnost

Cilj

Razvijanje istraživačkih i prezentacijskih kompetencija te društveno komunikacijskih vještina, timski rad i volontiranje. Poseban naglasak je na razvijanje kompetencija učenja.

Škola

Osnovna škola Dugopolje; Stepinčeva 4, 21204 Dugopolje

Telefon: 021 655 102; telefaks: 021 660 082

E– mail: dugopolje@os-dugopolje.skole.hr; hanibalic0@gmail.com;

Voditeljica

Hani Ivišić, mag. prim. educ.

Učenici

Učenici koji će predstavljati projekt na smotri:

Tonka Čevra, 4.a; Mila Maria Rogošić, 4.a, Lucija Goluža, 4.a, Vana Milić, 4.a

Ciljna skupina: Izvannastavna skupina školskih volontera u šk. god. 2021/2022. te indirektno ostali učenici razredne nastave.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Školski volonteri zainteresirali su nas svojim radom te nam još prošle godine pružili priliku da i mi budemo dio njihova projekta. Upravo se zbog toga ove godine broj volontera u našem razredu povećao te smo odlučili osmisliti nastavak prošlogodišnjeg projekta. Kroz izvannastavnu aktivnost sami smo se uvjerali da volontiranje nije samo pomaganje drugima nego i prenošenje znanja na druge. Odlučili smo više istraživati o temama koje učenike posebno zanimaju te na taj način upotpuniti znanje djece i mladih. Razgovarajući o mogućim temama za ovaj projekt, odlučili smo se za STEAM radionice te *MiniMindfulness* vježbe. Da bi naš zamišljeni projekt bio što uspješniji shvatili smo da prvo moramo proširiti svoja znanja istražujući o temama koje smo odabrali. Koristili smo se Interdisciplinarnim STEAM kurikulumom za 3. i 4. razred osnovne škole *Ja raSTEAM*. Za *MiniMindfulness* vježbe, koristili smo se *Facebook* stranicom *MiniMindfulness*. Istražili smo Konvenciju o pravima djece te saznali da prema članku 17. djeca imaju pravo dobivanja primjerenih informacija iz različitih medija te prema članku 29. obrazovanje treba pomoći razvoju dječjih talenata i sposobnosti. Prema NOK-u znanje je jedna od osnovnih vrijednosti. S projektom su upoznati ravnatelj i pedagoginja naše škole te su nam pružili potpunu podršku.

Moguća rješenja problema

Budući da smo odlučili nastaviti s prošlogodišnjim projektom, nazvali smo ga *Volonteri mali znalci 2*.

Ove godine, složili smo se da ćemo STEAM sadržaje povezati s nastavnim sadržajima Prirode i društva i Likovne kulture te ćemo ih proširiti praktičnim pokusima.

Razmatrali smo na koji način ćemo naša saznanja prenijeti na ostale učenike. Imali smo različite ideje:

Prenošenje znanja na ostale učenike našeg razreda putem postojeće razredne stranice

Prenošenje znanja na učenike cijele škole, organizirajući predstavljanje u školskom hodniku poštivajući propisane mjere

Nakon razmatranja jakih i slabih strana pojedinog rješenja, učenici su se odlučili za najbolji pristup.

Najbolji pristup rješavanju problema

Razmatrajući ideje složili smo se da ćemo znanja prenositi na učenike cijele škole, organizirajući predstavljanje u školskom hodniku poštivajući propisane mjere te ćemo isto objavljivati i na našoj razrednoj stranici uz pomoć učiteljice

Podršku za prenošenje znanja na druge pronašli smo u članku 13. Konvencije o pravima djece koja

kaže da djeca imaju pravo dijeliti s drugima ono o čemu uče razgovarajući, crtajući, pišući ili na bilo koji drugi način.

Učenici su razmotrili jake i slabe strane i ovog rješenja te su uz pomoć učiteljice dodatno istražili mogućnosti za provođenje.

Plan djelovanja

Učenici su isplanirali aktivnosti za uspješnu provedbu predloženog rješenja. Projekt smo započeli istraživanjem kako nastaje oblak. Izradili smo padobrane i mjerili vrijeme pada. Učeći o čovjeku, znanja smo proširili istražujući više o tome koji sve okusi postoje. Provodili smo pokuse te zaključili da sposobnost njuha zahtjeva okus. Isto tako, tvrtke rade prehrambene boje da bi utjecale na njihov okus. Ljudi vole vidjeti hranu u bojama koje očekuju. Saznali smo da vizualne iluzije nastaju zbog tromosti oka. Upoznali smo se sa Stroopovim efektom te zaključili da je mozgu potrebno duže vrijeme za prepoznavanje boje nego za čitanje riječi. Upoznali smo se s Braillovim pismom te shvatili njegovu važnost za slijepe osobe. Uz pomoć Braillove abecede, oštrom olovkom smo na deblji karton bušili slova našeg imena, željene riječi i rečenice. Kroz nastavu Likovne kulture upoznavali smo nove umjetnike (Jackson Pollock, Georges Seurat, Romero Britto, Piet Mondrian, Vasilij Kandinski, Alma Woodsey Thomas, Mato Celestin Medović).

Sve smo zajedno izložili u školskom hodniku te javno prezentirali svoja saznanja i prenijeli ih svim zainteresiranima na zabavan način – kroz igru. Budući da je prezentiranje bilo za vrijeme Božića, kao nagradu za osvojena znanja drugima, dijelili smo lizalice koje su se nalazile na okićenom boriću. Osmislili smo i zabavne božićne igre. Također, projekt smo upotpunili i *MiniMindfulness* vježbama, a na školskom hodniku su nam se pridružili i učenici prvoga razreda koji su zajedno s nama prenosili svoje znanje na druge. Provodili su *MiniMindfulness* vježbe kao što su vježbe za smirenje i vježbe disanja. Ovakav način učenja zabavan je i čini školu kvalitetnom. Projekt upotpunjuje dokumentacijska mapa.

Ostvareni rezultati

Učenici radom na projektu razvijaju svoje vještine istraživanja, suradničkog i iskustvenog učenja, diskusije, intervjua, pisanja dopisa, izrade plakata i javnog predstavljanja.

Učenici posebno razvijaju kompetencije učenja.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen djelatnicima škole i stručnoj službi. Rad na projektu mogao se pratiti na razrednoj stranici te internetskim stranicama škole.

19. Pčelica učiteljica

Tematsko područje

Ekološko: pravo na zdrav okoliš, pravo na zdravu hranu, razvijanje ljubavi prema prirodi, razvijanje svijesti o suovisnosti živih bića. Projektna nastava za ekološki osviještenog građanina.

Cilj

Cilj projekta je osvijestiti kod učenika važnost života pčela kao i međusobne suovisnosti živih bića. Razvijanje ekološke svijesti. Poticanje učenika na dobrobiti konzumacije pčelinjih proizvoda. Uočavanje da, iako male, pčele čine važnu ulogu u oprašivanju.

Aktivnije sudjelovanje ravnatelja, roditelja i stručnih suradnika škole u odgojno-obrazovnom procesu.

Škola

Osnovna škola Pujanki; Tijardovićeve 30, 21000 Split

Telefon: 021 376320; telefaks: 021 689 177

e-mail: ured@os-pujanki-st.skole.hr; marija.celanmijic@gmail.com; buljjadranka4@gmail.com;

Voditeljice

Jadranka Bulj, učiteljica razredne nastave, Marija Čelan-Mijić, dipl. knjižničarka

Učenici

Ana Maričić, Paula Marević, Bepo Ukić Paolina Radan, i Deni Duka (učenici 4.a razreda)

Opis

Izbor i istraživanje problema

Razgovarajući o zdravoj prehrani i živim bićima koja žive na livadama, ali i oko nas uočili smo posebnu važnost pčela. Raspravljajući o oprašivanju i zdravoj prehrani uočili smo da su pčele, kao važan dio ekosustava, jako ugrožene.

U razredu smo proveli anketu o tome koliko znamo o pčelama i zaključili smo da važnost pčela nadilazi naše znanje te smo ga odlučili proširiti.

O našim aktivnostima upoznali smo ravnatelja i stručnu službu škole.

U sklopu izvannastavnih aktivnosti, a i u redovnoj nastavi kad god je bilo moguće, istraživali smo o životu pčela. Knjižničarka nam je pomogla u snalaženju s knjižnom građom, a i dosta smo se koristili internetom u pronalasku podataka.

Proučili smo zakone i pravilnike o medu, prodaji meda, označavanju meda.

Izradili smo plakate o pčelama. Plakate smo prezentirali u razredu.

Razgovarajući o daljnjim akcijama odlučili smo da bi bilo najbolje pozvati nekoga pčelara da nam održi predavanje o pčelarstvu. Našem pozivu se velikodušno odazvao gospodin Matko koji nam je predstavio posao pčelara, pčelarski pribor, pčelinje proizvode te dodatno naglasio važnost pčela.

Naravno da smo se pripremili za pčelarev dolazak, pa smo iskoristili metodu pitanja i odgovora da bismo proširili naše znanje.

Predavanje je bilo na otvorenom, te su mu se priključili i ravnatelj škole, a i drugi učenici i djelatnici.

Promatrajući zanimljivo predavanje dobili smo niz ideja.

Moguća rješenja problema

Sve aktivnosti projekta nastojali smo povezati s redovnom nastavom likovne kulture, prirode i društva, hrvatskog jezika, sata razrednika i tjelesne i zdravstvene kulture.

Na satu likovne kulture učenici su izrađivali logo projekta.

Na Satu razrednika smo razgovarali o tome što je glasovanje, koja su pravila tajnog glasovanja. Nakon toga smo odredili Birački odbor, izradili glasačke listiće i proveli tajno glasovanje kojim smo odabrali logo našega projekta.

Na satu hrvatskog jezika pisali smo pjesmice i sastavke o pčelama, a na satu prirode i društva dodatno smo istraživali o životu pčela.

Na satu razrednika i hrvatskog jezika putem prezentacije plakata podijelili smo svoja saznanja s ostalim učenicima u razredu.

Najbolji pristup rješavanju problema

Raspravljajući o tome kako na najbolji način podijeliti naša saznanja s ostalim učenicima naše škole odlučili smo plakate izložiti u školskome hodniku.

Svi učenici bili su upoznati s predavanjem pčelara, a neki su mu se i pridružili.

To nam nije bilo dovoljno, pa smo na satovima izvanastavnih aktivnosti izradili igru “ Pomozi pčelici pronaći put do cvijeta”.

Igru smo prezentirali ostalim učenicima u školskom dvorištu.

Izradili smo kreme, svijeće, straničnike, magnetiće, medenjake i podijelili ih ostalim učenicima naše škole. Dijeleći predmete, dijelili smo i naše znanje o pčelama.

Podršku za prenošenje znanja na druge pronašli smo u članku 13. Konvencije o pravima djece koja kaže da djeca imaju pravo dijeliti s drugima ono o čemu uče razgovarajući, crtajući, pišući ili na bilo koji drugi način.

Plan djelovanja

Planiraju se aktivnosti koje će se provesti. Učenici daju svoje prijedloge i navode osobe koje bi im mogle pomoći pri tome. Dogovaramo se da bi bilo dobro pozvati u goste pčelara i, ako je moguće, odemo u posjet nekoj pčelarskoj zajednici.

Učenici prikupljaju podatke o važnosti pčela, zakone o medu i pčelarstvu.

Svu dokumentaciju slažemo u dokumentacijsku mapu.

Projekt smo započeli istražujući o životu pčela. Nakon toga smo izradili plakate koje smo predstavili jedni drugima, a i ostalim učenicima naše škole.

Pisali smo pjesme i price o pčelama i pomoću alata Wakelet s njima upoznali roditelje.

Saznali smo da nije svaki “med“ koji se prodaje po trgovinama pravi med. Naučili smo što je oprašivanje i kako pčele rade med.

Naučili smo da pčele žive u košnicama, pa smo i sami pokušali, od kutija cipela i kolaža, napraviti košnice.

Košnice smo izložili u hodniku da ih i ostali učenici mogu vidjeti.

Od pčelara smo saznali dosta o važnosti očuvanja prirode i prirodnih načina borbe protiv nametnika. Naučio nas je što su pesticidi. I sami smo istraživali o tome koristeći se internetom i enciklopedijama.

Naučili smo i da pčele ne proizvode samo med.

Kako smo od pčelara dobili vosak, iskoristili smo ga za izradu voštanica i krema od čega smo izradili poklončiće za roditelje povodom Božića i Nove godine.

Ususret Božiću ispekli smo medenjake koje smo dijelom podijelili s ostalim učenicima škole, a dijelom i pojeli.

U novom polugodištu čekale su nas nepročitane knjige, pa smo odlučili izraditi straničnike s motivima pčela. Straničnike smo razmijenili s jednom školom iz Indije tako da su naše pečlice “odletjele“ preko oceana.

Na satovima likovne kulture izrađivali smo gipsana srca– – magnete s motivima pčela, magnete od ljuski oraha, a na satovima izvannastavnih aktivnosti nastavili smo usavršavati recepte za kremice i voštanice.

Kad god su vremenske prilike i epidemiološka situacija dozvoljavali igrali smo našu igru s ostalim učenicima naše škole.

Ostvareni rezultati

Učenici radom na projektu razvijaju svoje vještine istraživanja, suradničkog i iskustvenog učenja, diskusije, intervjua, pisanja dopisa, izrade plakata i javnog predstavljanja.

Učenici posebno razvijaju kompetencije iz međupredmetne teme Učiti kako učiti.

Predstavljanje plana akcije široj zajednici

S planom akcije upoznaju se roditelji ravnatelj, stručni suradnici i predstavnici lokalne zajednice. Tako se stvara pozitivno ozračje za prihvaćanje ponuđenog rješenja problema.

Projekt smo prikazali u školi, na Županijskom stručnom vijeću u Makarskoj, Hrvatskoj udruzi školskih knjižničara, Školskoj knjizi koja je naše materijale u digitalnom obliku ponudila svim učiteljima razredne nastave.

Javno predavljanje ponudenog rješenja problema

Projekt je predavljan na ŹSV u Makarskoj i na drŹavnom skupu Hrvatske udruge Źkolskih knjiŹničara u Splitu.

Za predavljanje projekta lokalnoj zajednici nuŹno je dogovoriti sastanak s nadleŹnima. MoŹe se uputiti obavijest medijima o mjestu i vremenu susreta.

Projekti osnovne šole – predmetna nastava

1. Kulinarski pohod „Legradski oblizeki“

Tematsko područje

kulturološko, društveno i gospodarsko

Škola

Osnovna škola Legrad

Petra Zrinskog 10, Legrad, 48316 Đelekovec

Telefon: 048 835 011; telefaks: 048 835011

e-mail: ured@os-legrad.skole.hr;

Voditeljica

Tamara Marcinjaš

Učenicima

Broj učenika u projektnoj skupini: 12

Podaci o učenicima (ime i prezime svakog člana skupine, razred): Nika Gerendaj, 3.r., Nikolina Jug, 3.r., Tena Kociper, 3.r., Mia Mohorko, 3.r., Tin Vadjun, 3.r., Maja Kociper, 4.r., Iva Posavec, 5.r., Ena Živko, 7.r., Dora Gabaj, 7.r., Vinko Baranašić, 7.r., Melani Slaviček, 7.r., Nika Šenji, 8.r.

Popis učenika koji će predstavljati projekt na Smotri (4):

Ena Živko, 7.r., Iva Posavec, 5.r., Melani Slaviček, 7.r. i Vinko Baranašić, 7.r.

Cilj

Popularizirati i sačuvati od zaborava stara domaća legradska jela

Opis

Izbor i istraživanje problema

Dugi niz godina na grupi radimo na očuvanju baštine našega kraja te njegov turistički razvoj. Zbog toga redovito sudjelujemo na natječaju turističke kulture. U radu spajamo turističku kulturu i građanski odgoj. Prijavom na ovogodišnji natječaj zapitali smo se kako očuvati stara legradska jela od zaborava te si to postavili kao problem kojim ćemo se baviti.

Moguća rješenja problema

Razgovorali smo i diskutirali o ovom problemu. Zaključili smo da su ukusi vrlo različiti te da će biti jako teško popularizirati starinska jela. Ipak smo došli na nekoliko ideja. Kao alternativne načine rješavanja problema predložili smo:

2. Tiskanje kuharice sa starim legradskim jelima
3. Snimanje promotivnog filma
4. Osmišljavanje turističke manifestacije tijekom koje bi se prezentirala jela.

Razgovarali smo o svakom prijedlogu, izdvojili mu dobre i loše strane.

Tiskanje kuharice s legradskim jelima bi bio zanimljiv način rješavanja problema. Dobre strane su što bi postojala knjiga recepata koja bi svima mogla biti dostupna i vjerojatno bi izazvala pažnju lokalnog stanovništva. Loše strane su što je tiskanje knjige skupo, a u današnje vrijeme dominira ipak gledanje videa koji su popularniji od knjiga. Pisanje kuharice je zahtjevan i dugotrajan posao koji iziskuje dosta financijskih sredstava. Odbacili smo taj prijedlog, ali smo ipak zadržali mogućnost za izradom *online* kuharice.

Razmotrili smo snimanje promotivnog filma. Film je danas popularniji od knjiga te bi mogao pomoći popularizaciji naših jela. Uočili smo da je nedugo turistička zajednica snimila sličan film u kojem su prezentirana i legradska jela. Tako smo zaključili da nije najbolje rješenje snimati još jedan sličan film te odustali i od tog prijedloga.

Turističke manifestacije su uvijek dobro posjećene, izazivaju pažnju turista te bi promocija jela na taj način bila dobra. I sami smo sudjelovali na nekim sličnim manifestacijama. Ovom prijedlogu nismo našli loše strane te nam se taj prijedlog učinio kao najbolji način rješavanja problema.

Najbolji pristup rješenju problema

Na početku rada proučili smo ponovno Konvenciju o pravima djeteta te se prisjetili svojih prava. Istraživali smo na internetu te u raznim časopisima sve o turističkim manifestacijama tijekom kojih se prezentira hrana. Proučili smo različite manifestacije. Saznali smo da se u svrhu turističke promidžbe organiziraju kulinarski i vinski pohodi. Tijekom takvih događaja sudjeluju kao organizatori i OPG-ovi koji na svojim domaćinstvima posjetiteljima prezentiraju svoje proizvode, ali i nude domaću hranu i piće. Odlučili smo pokušati pokrenuti jedan takav događaj u Legradu. Tijekom kulinarskog pohoda posjetitelji bi mogli kušati domaća starinska jela koja bi za njih preprimili vlasnici OPG-ova koji bi ujedno posjet turista iskoristili za promociju svojih proizvoda i rada.

Plan djelovanja

S projektom smo upoznali ravnatelja škole i pedagoginju. Nakon što smo dobili podršku Škole u svom radu, istražili smo sve dostupne izvore, internetske članke, lokalne novine. Upoznali smo se s načinom organizacije ovakvog događaja. U suradnji s mještanima prikupili smo mnogo starinskih recepata. Najviše nam je pomogla umirovljena školska kuharica koja nam je posudila bilježnicu starih recepata pisanih na hrvatskom i mađarskom jeziku.

Proučili smo povijest legradske kuhinje te saznali da je bila pod utjecajem međimurske i mađarske. Prikupili smo popis najpoznatijih legradskih jela za sve prigode, svakodnevnih, sirotinjskih, onih za svečane prigode, slastica. U rad smo uključili i lokalnu zajednicu te smo uz pomoć mještana snimili kratki promotivni film u kojem se prikazuje priprema naših najpoznatijih jela. Suradivali smo i s lokalnom samoupravom. Dogovorili smo telefonski razgovor s načelnikom Općine te mu iznijeli naš plan. Načelnik je prihvatio našu ideju i pohvalio naš rad te obećao pokušati organizirati kulinarski pohod „Legradski oblizeki“ tijekom Europskog piknika za Dane općine u ljeti.

Ostvareni rezultati

Radom na ovom projektu stekli smo nova znanja i vještine. Projektu smo pristupili iz aspekta građanskog odgoja usko povezanog s turističkom kulturom. Snimili smo promotivni film koji se može pogledati na našem You Tube kanalu te radimo na *online* kuharici. Od načelnika smo dobili obećanje da će pokušati organizirati naš kulinarski pohod. Smatramo kako smo projekt uspješno realizirali te tako doprinijeli, kao aktivni građani, turističkom napretku našega mjesta.

Projekt je bio predstavljen na 14. nacionalnoj smotri turističke kulture u Splitu u studenom 2021. održanom *online*, te učiteljima i učenicima naše škole u OŠ Legradu, 14. 10. 2021.

2. Biciklom do zdravlja

Škola

Osnovna škola Nedelišće
Trg Republike 9, 40305 Nedelišće
Telefon/telefaks: 040 821404
E-pošta: os-nedelisce@os-nedelisce.skole.hr

Voditeljica

Željka Trupković

Učenici

Nia Šestan 6.r., Olivera Trojok 6.r., Mihael Dobša 6.r., Lucija Lukman 6.r., Lana Kovač 6.r., Tena Perenc 8.r.

Tematsko područje

Ljudska prava

Cilj

Upoznati važnost zdrave prehrane i redovitog kretanja za razvoj učenika, posebno u uvjetima nastave na daljinu tijekom koje učenici provode više vremena za računalima. Usvojiti znanja o ljudskim pravima, promicati njihovo poštovanje, te se aktivno uključiti u rješavanje problema u školskom okruženju.

Očekivani ishodi i kompetencije koje su razvijane u projektu

Učenici navode i zalažu se za poštivanje ljudskih prava. Opisuju aktivnosti koje pridonose zdravlju, usvajaju stav da kretanje doprinosi održavanju i očuvanju zdravlja te da utječe na tjelesnu masu. Razvijaju vještinu kritičkog mišljenja, istraživačkog rada, komunikacijske i prezentacijske vještine.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Problem nedovoljnog kretanja učenika i prekomjerne tjelesne težine prisutan je već nekoliko godina u našem društvu, što je pokazalo i istraživanje objavljeno ove godine. Prema tom istraživanju čak 35% djece u šk. god. 2018./2019. imalo je prekomjernu tjelesnu težinu. Svjetskom pandemijom i uvođenjem nastave na daljinu, prema anketi i intervjuima, problem se pogoršao.

Odlučili smo potaknuti učenike na više kretanja i uklapanje zdravih navika života u svakodnevni život.

Suvremeni način života nameće svima brojne obaveze i manjak vremena. Poticanjem učenika da u školu dolaze pješice ili biciklom, potaknut ćemo stvaranje navike kretanja a da ne moraju izdvajati puno vremena. Isticanjem primjera zdrave prehrane, prijedloga aktivnosti na otvorenom želimo potaknuti učenike i roditelje na promjene.

Moguća rješenja problema

Učenici su uočili četiri moguća rješenja:

- proširenje projekta dolaska pješice ili biciklom u školu
- plakati i leci
- radionica o održavanju bicikla
- izrada reflektirajućih traka
- izrada prezentacija i videouputa

Nakon razmatranja jakih i slabih strana učenici su se odlučili za najbolji pristup.

Najbolji pristup rješenju problema

Odlučili smo proširiti projekt dolaska pješice ili biciklom u školu. Prošle godine projekt je uključivao tri dana kada su se učenici bavili dodatnim aktivnostima vježbanja. Naš cilj je da svaki tjedan jedan dan učenici dođu u školu pješice ili biciklom. Budući da su pješaci i biciklisti najranjiviji sudionici u prometu, odlučili smo organizirati natječaj za učenike u kojem će dati svoje prijedloge reflektirajućih traka i privjesaka. Sve

naše aktivnosti objavljivat ćemo na internetskoj stranici škole koja će nam biti i mjesto objave sadržaja o zdravoj prehrani.

Plan djelovanja

Plan poticanja učenika na dolazak u školu pješice ili biciklom predstavili smo Vijeću učenika, učenicima naše škole i krenuli pratiti povećava li se broj bicikala ispred naše škole. Akciju smo provodili od kraja zime i bit će provedena sve do ljetnih praznika.

Izradili smo natječaj za izradu reflektirajućih traka i privjesaka s idejom da ako ih učenici samo izrade bit će im privlačniji pa će ih i koristiti u svakodnevnom životu. Natječaj nudi učenicima mogućnost pokazivanja kreativnosti i individualnosti.

Na internetskoj stranici škole pratili smo i objavljivali aktivnosti provođenja obje akcije. Sadržaje smo proširili i objavama o zdravoj prehrani, savjetima o kretanju i mogućim aktivnostima na prostoru naše općine.

Gdje je projekt bio predstavljen

Projekt je predstavljen učenicima, učiteljima i roditeljima OŠ Nedelišće te lokalnoj zajednici preko internetskih stranica naše škole.

Ostvareni rezultati

Učenici su radom na projektu razvijali svoje vještine suradničkoga učenja, diskusije, intervjuiranja, istraživanja i analiziranja pisanih izvora, izrade plakata i javnoga nastupa. Osvijestili smo problem nekretanja u našoj školi, poznavanju ali ne i primjeni smjernica zdrave prehrane te da malim promjenama u svakodnevnom životu možemo utjecati na naše zdravlje.

3. Dobravski Porin

Tematsko područje

Razvoj zavičajnog kulturnog identiteta kao dijela hrvatskog domovinskog identiteta i aktivno sudjelovanje u aktivnostima škole i lokalne zajednice.

Škola

Osnovna škola Donja Dubrava, Krbulja 21, 40 328 Donja Dubrava

Telefon / Telefaks: 040 688825; 040 689025

E-adresa: ured@os-donja-dubrava.skole.hr

Voditeljica

Renata Heric, prof.

Učenici

Učenici koji su sudjelovali u izradi projekta polaze izvannastavnu aktivnost Projekt građanin: Mihaela Gadanec (8. razred), Ivona Međimurec (8. razred), Ria Mikulan (8. razred) i Mia Perenc (8. razred).

Učenice koje će predstavljati projekt na smotri: Mihaela Gadanec (8. razred), Ivona Međimurec (8. razred), Ria Mikulan (8. razred) i Mia Perenc (8. razred).

Cilj

Promocija kulturne baštine zavičaja s naglaskom na međimurske pjesme i čuvanje sjećanja na Tetu Lizu, čuvaricu glazbene kulturne baštine na području Međimurja, a posebno Donje Dubrave.

Očekivani ishodi:

goo C.3.1. Učenik aktivno sudjeluje u projektima lokalne zajednice.

goo C.3.3. Učenik promiče kvalitetu života u lokalnoj zajednici.

osr B.3.2. Učenik razvija komunikacijske kompetencije i uvažavajuće odnose s drugima.

osr B.3.4. Učenik suradnički uči i radi u timu.

osr C.3.2. Učenik prepoznaje važnost odgovornosti pojedinca u društvu.

osr C.3.3. Učenik aktivno sudjeluje i pridonosi školi i lokalnoj zajednici.

osr C.3.4. Učenik razvija nacionalni i kulturni identitet.

pod A.3.1. Učenik primjenjuje inovativna i kreativna rješenja.

pod B.3.2. Učenik planira i upravlja aktivnostima.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Učenici, uključeni u izvannastavnu aktivnost Projekt građanin, uočili su problem očuvanja kulturne baštine Međimurja, posebno Donje Dubrave. U Donjoj Dubravi je živjela čuvarica međimurske pjesme Elizabeta Toplek, poznatija pod imenom Teta Liza. Bila je dugogodišnja članica Kulturno-umjetničkog društva Seljačka sloga i posebno se posvetila pjevanju međimurskih pjesama. Teta Liza je radila kao kuharica u školi pa je prije nekoliko godina odlučeno da bi svakako na poseban način trebalo čuvati uspomenu na nju, a time i na kulturnu baštinu zavičaja s naglaskom na međimurske pjesme.

U školi je pokrenut projekt pod nazivom „Deca, moja deca“ koji je u početnim godinama provođenja bio realiziran samo na razini škole, a zatim je odlučeno da se isti realizira u suradnji s drugim međimurskim školama. Učenici osnovnih škola iz Međimurske županije imaju priliku sudjelovati u literarnom, likovnom i glazbenom natječaju u sklopu projekta koji se održava u studenom povodom rođendana Tete Lize. Kao nagradu za osvojena prva tri mjesta učenici dobivaju prigodne zahvalnice i poklone. Budući da je Teta Liza za svoj glazbeni rad nagrađena s dva Porina, učenice su predložile da bi i za sudjelovanje na glazbenom natječaju u sklopu projekta „Deca, moja deca“ sudionici mogli biti nagrađeni posebnom nagradom po uzoru na hrvatsku glazbenu nagradu Porin.

Kod uočavanja problema, učenici su istraživali zakone i dokumente koji se odnose na problem i pronašli nekoliko njih koji se odnose na razvijanje svijesti kod učenika na potrebu čuvanja kulturne baštine.

– – Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (čl. 4, stavak 3)

– – Statut Osnovne škole Donja Dubrava (čl. 20)

Učenici su anketom prikupili informacije o tome znaju li učenici od petog do osmog razreda tko je Teta Liza, znaju li da je bila zaposlena u školi kao kuharica, da je dobitnica dva Porina i misle li da bi isto tako pobjednik glazbenog natječaja projekta „Deca, moja deca“ trebao biti nagrađen s posebnom nagradom.

Moguća rješenja problema

Učenici su uočili sljedeća moguća rješenja:

učenike glazbenog natječaja nagraditi pohvalnicama za sudjelovanje i prigodnim poklonima
učenike glazbenog natječaja nagraditi posebnom statuom nalik na glazbenu nagradu Porin

Nakon razmatranja mogućih rješenja, rasprave o pozitivnim i negativnim stranama svakog od predloženog rješenja, učenici su odabrali rješenje za koje smatraju da će polučiti najbolje rezultate i riješiti uočeni problem.

Najbolji pristup rješenju problema

Učenici su odlučili da će najprije istražiti koliko učenici od petog do osmog razreda znaju o Teti Lizi. U provedenoj anketi rezultati su bili očekivani jer većina učenika zna da je Teta Liza živjela u Donjoj Dubravi, da je radila u školi, mada ima i onih učenika koji ne znaju taj podatak. Dio učenika ne zna na kojem radnom mjestu je Teta Liza radila, a velik je postotak onih koji ne znaju da je za svoj rad dobila i nagradu Porin. Učenici su mišljenja da bi najuspješnijeg sudionika glazbenog natječaja trebalo nagraditi posebnom nagradom onako kako je nagrađena i teta Liza za svoj rad, a ujedno je ovo i prilika da se učenicima skrene pažnja na potrebu čuvanja glazbenog dijela kulturne baštine kako bi se očuvale izvorne međimurske pjesme.

Plan djelovanja

U samom početku rada na projektu među učenicima od petog do osmog razreda provedena je anketa da bi se saznalo koliko učenici znaju o Teti Lizi i njezinoj važnosti u čuvanju kulturne baštine Donje Dubrave i Međimurja. Budući da je prema rezultatima ankete bilo učenika koji ne znaju da je teta Liza živjela u Donjoj Dubravi, a još više je onih koji ne znaju da je nagrađena Porinom, odlučeno je da se krene u ostvarenje plana.

Učenici su razgovarali sa školskom knjižničarkom na čiju inicijativu je pokrenut projekt „Deca, moja deca“. Saznali su da je cilj očuvati kulturnu baštinu Donje Dubrave i Međimurja, posebno međimurske pjesme da ne bi one s vremenom bile zaboravljene. Budući da je teta Liza bila djelatnica osnovne škole, upravo je škola mjesto gdje se mora krenuti s čuvanjem takvog oblika kulturne baštine, poučavanjem mlađih naraštaja da bi oni dalje svoje znanje prenosili radom u Kulturno umjetničkom društvu Seljačka sloga koje djeluje u mjestu.

Razgovarali su i s učiteljem glazbene kulture u školi koji je dugi niz godina surađivao s Tetom Lizom i upravo je učitelj zajedno s tetom Lizom dobitnik glazbene nagrade Porin. Od učitelja su učenici saznali detalje suradnje s Tetom Lizom, kako je nastao nosač zvuka „Teta Liza i Tonček“ za koji su dobili Porin, kako je bilo surađivati s Tetom Lizom i gdje su nastupali.

Učenici su razgovarali s ravnateljicom škole o važnosti uključivanja škole u čuvanje kulturne baštine zavičaja, nastanku projekta „Deca, moja deca“ i važnosti uključivanja ostalih škola u projekt koji bi s godinama postao kao jedan od prepoznatljivih projekata za promicanje kulturne baštine Donje Dubrave.

Učenici su razgovarali s učiteljicom likovne kulture o izgledu statue koja bi predstavljala posebnu nagradu za najuspješnijeg sudionika glazbenog dijela natječaja. Učiteljici su predočili svoje ideje i zamolili učiteljicu za pomoć kod oblikovanja izgleda statue.

Učenici su posjetili 4.a razred u školi koji su već prošle godine na satu likovne kulture izrađivali male figurice na temelju kojih su učenici došli na ideju o statui kao posebnoj nagradi za najboljeg sudionika glazbenog natječaja. Učenici 4.a razreda također će pokušati nacrtati idejno rješenje za izgled statue.

Nakon aktivnosti provedenih u školi, učenici će posjetiti Graditeljsku školu Čakovec gdje će saznati koje su mogućnosti izrade statue i realizirati projekt do završne aktivnosti u kojoj je će izraditi statua.

Ostvareni rezultati

Učenici su radom na projektu razvijali vještine istraživanja, timskog rada, diskusije o problemu, intervjua, izrade i analize anketa, izrade plakata i javnog predstavljanja uočenog problema u školi. Pokrenuli su rješavanje problema i uočili da svojim djelovanjem mogu utjecati na čuvanje kulturne baštine. Ostvarenjem planiranih aktivnosti učenici će svojim projektom doprinijeti podizanje projekta „Deca, moja deca“ na višu razinu koji bi s kontinuiranim odvijanjem svake godine mogao biti prepoznatljiv projekt u suradnji sa svim osnovnim školama u Međimurju. Učenici su osmislili nagradu za najboljeg izvođača međimurske pjesme u sklopu glazbenog dijela natječaja „Deca, moja deca“ i nagrada bi mogla postati tradicionalni dio nagrađivanja učenika za sudjelovanje u projektu.

Projekt je bio predstavljen

Projekt je predstavljen učenicima od petog do osmog razreda, ravnateljici Škole, školskoj knjižničarki i učiteljima u školi. Projekt će medijski biti popraćen na stranicama Škole i na internetskim stranicama Općine Donja Dubrava.

Osvrt učenika na stečeno iskustvo

Radom na projektu učenici su razvijali vještine suradničkog učenja i timskog rada na rješavanju uočenog problema, vještinu komuniciranja s osobama vezanim uz projekt, javnog govora i prezentiranja rezultata vlastitog rada. Stečeno iskustvo učenici ocjenjuju pozitivnim i vrlo korisnim za njihovo daljnje obrazovanje i svakodnevne životne situacije s kojima će se susresti.

4. Godine su ipak važne

Tematsko područje

Međupredmetna tema: Građanski odgoj – – domena Društvena zajednica

Cilj

Cilj projekta je obilježiti 150 godina školstva u Ivanovcu postavljanjem spomen-ploče na staroj školskoj zgradi, otvaranje tematske izložbe u školi i izdavanje brošure o povijesti ivanovečkog školstva.

Škola

OŠ Ivanovec, Bana Jelačića 26, Ivanovec, 40000 Čakovec

Telefon: 040 337-221

E-adresa: ured@os-ivanovec.skole.hr:

Voditeljice

Nataša Kralj, učiteljica Hrvatskog jezika

Palmina Novak, učiteljica Geografije i Povijesti

Učenici

Polaznici grupe Mladi forumaši su učenici petog razreda: Leonarda Vlahek, Toni Novaković Toplek, Lota Mihaljković, Janja Ružman, Anja Zadravec, Bono Blažek i učenici sedmog razreda; Mura Blažević, Tara Puhalović i August Varga.

Učenici 5. razreda koji će predstavljati projekt na smotri su Leonarda Vlahek i Toni Novaković Toplek, a učenice sedmog razreda koje predstavljaju projekt na smotri su Tara Puhalović i Mura Blažević.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Mladi forumaši ove godine obrađuju povijesnu temu vezanu uz obljetnicu 150 godina školstva u Ivanovcu. Odlučili smo istražiti povijesnu građu, spise i fotografije od najranijega pisanoga traga o organiziranom poučavanju u Ivanovcu: od postanka prve školske zgrade iz 1871. na kojoj je postavljena spomen-ploča, zatim drugu školsku zgradu koja kasnije postaje Zadružni dom, a danas je to Dom kulture i sadašnju zgradu OŠ Ivanovec koja radom započinje 1997. godine.

Učenici su istražili dokumente i zakone koji se odnose na problem:

Državni pedagoški standard osnovnoškolskog sustava odgoja i obrazovanja (čl. 22)

Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (čl. 4)

Nastavni plan i program za osnovnu školu – Integrativni odgojno-obrazovni sadržaji za OŠ točka d)

Konvencija o pravima djeteta – članak 28.

Opća deklaracija o ljudskim pravima (čl. 26., 28)

Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (čl. 19, 19a)

Moguća rješenja problema

Učenici su uočili nekoliko mogućnosti rješenja problema:

- malo je dostupnih podataka i onemogućeni su kontakti i razgovori s osobama starije životne dobi (bivši učenici i učitelji – epidemiološke mjere)
- uputiti poziv mještanima preko društvenih mreža vezano uz prikupljanje fotografija sa stare školske zgrade
- na temelju prikupljenih fotografija napraviti izložbu i brošuru
- postavljanje spomen-ploče na staroj školskoj zgradi (sadašnjem Domu kulture) jer je na prvoj školskoj zgradi već postavljena
- nemoguće je održati sate Povijesti vezane uz ovu temu zbog novonastale situacije zbog epidemioloških mjera.

Nakon odlučivanja jakih i slabih strana pojedinog rješenja, učenici su se odlučili za najbolji pristup.

Najbolji pristup rješenju problema

Učenici su se odlučili da će ponajprije istražiti školsku spomenicu, proučiti monografiju Josipa Črepa o Ivanovcu, objavljivati etape projekta na internetskoj stranici škole, posjetiti važne lokacije vezane uz školstvo (Župa bl. Alojzija Stepinca u Ivanovcu, posjet Domu kulture u Ivanovcu (bivša stara školska zgrada), Povijesni muzej u Međimurju, Državni arhiv u Štrigovi te Ured gradonačelnice Čakovca. O svemu smo obavijestili i Učiteljsko vijeće te ravnateljicu škole Kseniju Korent. Sve ideje ćemo međusobno izmjenjivati i prezentirati drugima. U tome imaju podršku učenika, učitelja i roditelja.

Plan djelovanja

Sastavljene su aktivnosti u koje smo se aktivnosti svi uključili:

1. Razgovor s umirovljenim učiteljima i bivšim učenicima naše škole.
2. Posjetiti lokacije prve školske zgrade i stare školske zgrade.
3. Proučiti stare fotografije koje su nam učenici donijeli u školu.
4. Razgovor sa Ksenijom Korent, ravnateljicom škole, o načinu realizacije projekta.
5. Razgovor s Melitom Kraljić, predsjednicom VMO Ivanovec, o novčanoj potpori realizacije projekta.
6. Razgovor s Danijelom Bistovićem, župnikom Župe bl. Alojzija Stepinca, o postojećim dokumentima vezanih uz rad župe i škole.
7. Razgovor s Ljerkom Cividini, gradonačelnicom grada Čakovca, o financijskom projektu Grada Čakovca, ujedno i našem osnivaču. Prijava na javni poziv – zakon o lokalnoj samoupravi).
8. Posjet Muzeju Međimurja u Čakovcu, razgledavanja dijelova zbirke i dokumentacije o povijesti školstva u Međimurju.
9. Posjet Državnom arhivu u Štrigovi – proučavanje materijala o projektnoj dokumentaciji, inventaru i matičnim knjigama o OŠ Ivanovec.

Ostvareni rezultati

Najprije smo krenuli u prikupljanje starih fotografija koje smo dobili od naših roditelja, djedova i bake. Te fotografije smo skenirali, kasnije odabrali najbolje te postavili virtualnu izložbu i izložbu fotografija u holu škole. Zatim smo se bavili istraživanjem povijesne građe i povijesnih lokacija. Posjetili smo mjesto prve školske zgrade u Zagrebačkoj ulici broj 2 gdje smo fotografirali staru zgradu i spomen-ploču (zgrada je sada u privatnome vlasništvu). Zatim smo posjetili staru školsku zgradu u kojoj su nekadašnje učionice postale mjesto okupljanja mnogobrojnih seoskih udruga, a tu je ujedno i sjedište VMO Ivanovec. U državnome arhivu u Štrigovi istraživali smo spise o gradnji škole, matični knjige u vrijeme između dva svjetska rata pa sve do sadašnjih dana. U Muzeju Međimurja pogledali smo dio stalne postave o razvoju školstva u Međimurju te istražili povijesnu građu. Razgovarali smo i sadašnjim župnikom Danijelom Bistovićem i predsjednicom VMO Ivanovec Melitom Kraljić. Oni su nam iznijeli zanimljive podatke vezane uz razvoj školstva u Ivanovcu. Zajedno smo razvijali kreativnost, empatiju, suradničko učenje, otvarali diskusije, razvijali komunikacijske vještine, prezentirali i javno nastupali.

Projekt je bio predstavljen

Projekt smo predstavili na učiteljskome vijeću, roditeljskim sastancima i satovima razrednog odjela. Projekt će bit predstavljen u mjesecu svibnju na Danu škole, tj. bit će predstavljena izložba fotografiju koju ćemo uz Dane mjesta Ivanovca predstaviti u Domu kulture, kao i postaviti spomen-ploču da je tu nekada bila Osnovna škola Ivanovec (druga školska zgrada još uvijek čeka postavljanje ploče).

Filmska družina škole radi TV reportažu koju ćemo u rujnu predstaviti na Smotri hrvatskoga školskoga filma i lokalnoj televiziji. Mlade forumaše smo poučili kako provesti istraživanje, prikupiti podatke i prezentirati ih široj javnosti putem izložbe, tiskane brošure i digitalnih medija.

5. Kako smo postali mali izviđači

Škola

Osnovna škola Jože Horvata Kotoriba
Ignaca Svetomartinskog 1, 40 329 Kotoriba
Telefon/telefaks: 040 682124
E-adresa: ured@os-jozehorvata-kotoriba.skole.hr

Voditeljica

Romina Volar, učiteljica povijesti

Učenicima

U izradi projekta sudjelovali su: Gabrijel Dolenc, Rafael Friščić, Franko Gregurec, Kim Hudiček, Dora Kos, Valentin Matulin, Vita Novak, Mia Rajher, Julijana Žinić (5. A), Rebeka Bogomolec, Regina Dornik, Maja Gadanec, Mihael Hederić, Matej Latin, Dominic Raimund, Alan Smolek, Jan Špiranac, Tesa Špiranac (5. B), Mateo Balog, Ena Čižmešija, Lovro Erdelji, Ava Hrešč, Vanja Kočiš, Dominik Kranjec, Dino Kukolj, Sara Matulin, Eamon Joseph McAuliffe, Iris Pintarić, Bruno Pogorelec, Luka Raimund, Hana Sović, Maja Tomašić, Zara Židov (6. B), Nikolina Čukulic, Marko Knez, Matja Pongrac, Dorian Pišpek, Lovro Rodek (7. A), Dorian Gabaj, Teja Habijan, Kaia Sunčica Matotek, Erik Štefko, Nikola Vlašić i Marko Vuk (7. B).

Učenicima koji će predstavljati projekt na smotri: Gabrijel Dolenc i Mia Rajher (5. A) te Lovro Erdelji i Sara Matulin (6. B)

Tematsko područje

Domena A – Ljudska prava

Domena B – Demokracija

Domena C – Društvena zajednica

Kurikulum Građanskog odgoja i obrazovanja, MPT Osobni i socijalni razvoj, MPT Poduzetništvo, MPT Održivi razvoj

Cilj

Osnivanje izviđačke družine.

Stjecanje znanja i razvijanje sposobnosti i vještina potrebnih za život u prirodi.

Razumijevanje načela i metode skautizma, poznavanje razvoja izviđačkog pokreta u Hrvatskoj i svijetu, prepoznavanje vlastitog mjesta u tom svijetu.

Potaknuti razvoj izviđačkih znanja, vještina i stavova.

Upoznavanje ljudi, krajeva i običaja, razvijanje ljubavi prema domovini, izgrađivanje pozitivnih osjećaja prema okolini.

Omogućiti povećan boravak učenika u prirodi.

Njegovanje suradnje i timskog rada, tolerancije i empatije prema drugim ljudima te razvijanje vještina vođenja i organiziranja.

Poštivanje osobne slobode kroz uvažavanje individualnih različitosti i potreba svakog pojedinca.

Razvijanje kreativnosti.

Poticanje spremnosti za stalno učenje i napredovanje.

Očekivani ishodi učenja i kompetencije koje su razvijane u projektu:

goo A.1.1. Ponaša se u skladu s dječjim pravima u svakodnevnom životu.

goo B.2.1. Promiče pravila demokratske zajednice.

goo C.2.1. Sudjeluje u unaprijeđenju života i rada škole.

goo C.2.4. Promiče razvoj školske kulture i demokratizaciju škole.

odr A.2.1. Razlikuje pozitivne i negativne utjecaje čovjeka na prirodu i okoliš.

osr A.2.2. Upravlja emocijama i ponašanjem.

osr.B.1.2. Razvija komunikacijske kompetencije.

osr B.2.1. Opisuje i uvažava potrebe i osjećaje drugih.

osr B.2.4. Suradnički uči i radi u timu.
pod B.2.2. Planira i upravlja aktivnostima.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Godine 2020. cijeli svijet pa tako i Hrvatsku pogodila je pandemija koronavirusa. Strah, neizvjesnost, ovakve mjere, onakve mjere, *online* nastava... Svijet je odjednom postao opasno mjesto, a mi zatvoreni u svoja četiri zida. Iako volimo modernu tehnologiju, ipak više volimo prirodu i boravak na svježem zraku. Kada se nastava koliko – toliko normalizirala, razmišljali smo kako da se odmaknemo od mobitela, tableta i računala. Učiteljica nam je pričala o tome kako su ona i njezini prijatelji u osnovnoj školi bili članovi izviđačke družine. Sa zanimanjem smo slušali priče o tome tko su izviđači i što rade pa smo se zainteresirali za taj pokret. Prve informacije o izviđačkom pokretu našli smo, a gdje drugdje, nego na internetu. Saznali smo da je glavni osnivač skautskog pokreta Robert Baden Powell (popularno zvan B. P.). Rodio se u Londonu 22. veljače 1857. g. U ljeto 1907. g. B. P. je okupio 22 dječaka iz različitih društvenih slojeva i na otočiću Brownsea blizu Londona organizirao prvi eksperimentalni logor. Članove je nazvao izviđačima (skautima) po sjećanju na vojnike izviđače koji su se s njim borili u Burskom ratu. Organizaciju je nazvao Boy Scout Association. Tako se 1907. g. uzima kao početak skautskog pokreta koji se vrlo brzo proširio po cijelom svijetu. Rođendan osnivača pokreta svi izviđači u svijetu obilježavaju 22. veljače te ga slave kao Dan promišljanja (Thinking day). U Hrvatskoj su se početkom 20. st. počele okupljati grupe mladih takozvane „đačke izletničke družbe”. Vodili su ih učitelji i profesori, a zajedno su provodili različite aktivnosti, odlazili su na izlete i putovanja. Od 1950. g. osnivane su prve skupine djece koje su se specijalizirale za izviđačke sadržaje, a tada su se javile i prve zamisli o posebnoj organizaciji kakva je danas izviđačka. Prvi tečaj za vođe izviđačkih jedinica održan je od 19. do 27. svibnja 1951. g. u Zagrebu te se od tada 19. svibnja obilježava kao Dan izviđača. Godine 1993. na konferenciji Svjetske organizacije izviđačkog pokreta (World Organisation of Scout Movement – WOSM) u Bankoku, Savez izviđača Hrvatske postao je punopravnim članom svjetskog izviđačkog pokreta. Svjetska organizacija izviđačkog pokreta (WOSM) je međunarodna organizacija koju čine članice, nacionalni izviđački savezi i organizacije, dok izviđaštvo kao pokret postoji u više od 216 država i regija. Impresivno, zar ne? Istražujući povijest izviđaštva, u nama je sve više jačala želja da i mi budemo dio ovog hvalevrijednog pokreta. Maštali smo o logorskoj vatri, spavanju u šatorima, aktivnostima u prirodi... i odlučili smo – postat ćemo izviđači! Proučili smo i zakone i propise: Ustav Republike Hrvatske, Konvenciju o pravima djeteta, Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi te Statut Saveza izviđača Hrvatske.

Moguća rješenja problema

Dakle, odluka je pala – postat ćemo izviđači!

No, kako? Gdje? Kada? Sami ili uz nečiju pomoć? ... Pitanja su se gomilala, no mi se nismo obeshrabrili. Uočili smo 2 moguća rješenja problema te smo raščlanili njihove pozitivne (jake) i negativne (slabe) strane.

1. rješenje: Osnovati vlastiti izviđački odred

Pozitivna strana ovog rješenja: Imali bismo svoj odred u kojemu bismo organizirali aktivnosti sukladno Savezu izviđača Hrvatske te našim interesima.

Negativna strana ovog rješenja: Istražujući što bismo sve trebali imati za osnivanje odreda, shvatili smo da je to previše za nas koji tek započinjemo svoju priču o izviđaštvu.

2. rješenje: Učlaniti se u već postojeći izviđački odred

Pozitivne strane ovog rješenja: Budući da ne znamo mnogo o izviđačima, uz članove/članice najbližeg odreda naučili bismo jako puno.

Negativna strana ovog rješenja: Gotovo da ih nema obzirom da smo početnici.

Promišljali smo i o tome bismo li svoju družinu osnovali kao izvannastavnu ili izvanškolsku aktivnost jer postoje razlike – npr. u izvannastavnu aktivnost učlanili bi se samo učenici naše škole, a u izvanškolsku bi se mogli učlaniti i drugi.

Nakon kratkog promišljanja odlučili smo se za 2. rješenje: Učlanit ćemo se u već postojeći izviđački odred, a naša će družina biti izvannastavna aktivnost.

Najbolji pristup rješenju problema

Odlučili smo zatražiti pomoć:

- ravnateljice naše škole, gospođe Snježane Matoš
- načelnika Općine Kotoriba, gospodina Darija Friščića
- glavnog načelnika Saveza izviđača Hrvatske
- starješine Odreda izviđača „Sirius” Varaždin
- starijih ljudi iz Kotoribe koji su u mladosti bili izviđači.

Pročitali smo da je cilj Saveza izviđača Hrvatske, citiram: „doprinijeti razvoju mladih ljudi u postizanju njihovih punih fizičkih, intelektualnih, društvenih, duhovnih i emocionalnih potencijala kao pojedinaca, kao odgovornih građana i kao članova njihovih lokalnih, nacionalnih i međunarodnih zajednica.” Uz pomoć gore navedenih osoba, trudit ćemo se postati upravo takvi.

Plan djelovanja

Prije nego što smo posjetili ravnateljicu i općinskog načelnika, poslali smo upit na e-mail adresu Saveza izviđača Hrvatske te Odreda izviđača „Sirius” Varaždin. Brzo su nam se javili gospodin Boris Vujnović, glavni načelnik Saveza izviđača Hrvatske te gospodin Marjan Pavić, starješina Odreda izviđača „Sirius”. Pohvalili su našu ideju i entuzijazam da postanemo izviđači te su nam savjetovali da bi bilo bolje za nas da se učlanimo u neki već postojeći odred.

S okvirnim informacijama posjetili smo ravnateljicu naše škole te smo joj izložili našu ideju o osnivanju izviđačkog pokreta kao izvannastavne aktivnosti za učenike predmetne nastave. U razgovoru s njom dogovoreno je da je bolja ideja da se učlanimo u već postojeći izviđački odred zbog silne papirologije i svega ostaloga što bi nam trebalo da imamo svoj odred.

Posjetili smo i načelnika Općine Kotoriba koji nam je dao punu podršku i pomoć Općine u realizaciji našeg plana. Jako mu se sviđela ideja o izviđačima budući da je u osnovnoj školi i on bio član izviđačkog odreda. Saznali smo i da je gospodin Zvonko Brkljačić bio dugogodišnji izviđač šezdesetih godina 20. st. Zbog epidemioloških mjera i godina života gospodina Brkljačića, na razgovor s njim otišla je učiteljica. Tijekom zanimljivog razgovora saznala je da je izviđački odred „Đuro Salaj” u Kotoribi počeo djelovati oko 1957. godine. Šezdesetih godina kotoripski izviđači bili su masovna organizacija s oko tristotinjak članova. Dosta vremena provodili su u prirodi gdje su učili kako se orijentirati i snalaziti. Družili su se i s drugim izviđačkim organizacijama uz logorsku vatru, pjesme i zabavu. Odlazili su i na logorovanja u razna mjesta diljem bivše Jugoslavije.

Projekt je bio predstavljen

Projekt smo predstavili ravnateljici, općinskom načelniku, na mrežnim stranicama naše škole te u ostalim medijima (internetske stranice (eMedjimurje.hr, medjimurski.hr te list „Međimurje”).

Ostvareni rezultati

Učlanili smo se u Odred izviđača „Sirius” Varaždin te smo time postali njihova četvrta družina imena – Izviđačka družina Kotoriba. Naša družina trenutno broji 44 člana, a čine je učenici od 5. do 7. razreda.

Naučili smo kratku povijest izviđaštva u svijetu, Hrvatskoj i Kotoribi te da izviđači imaju svoju zastavu (zastava je zelena sa znakom Saveza izviđača Hrvatske (SIH), ljiljanom šahiranim crveno i srebrno okruženim zlatnim natpisom s imenom Saveza. Prema pravilima SIH-a, zastava je veličine 80 × 160 cm, ima zlatne rese, zastavno koplje dugačko 280 cm i promjera 4 cm, sa vrškom u obliku znaka SIH-a (šahirani ljiljan) načinjen od drveta ili metala), imaju svoju himnu (zove se: „Ja znam svoj put”) koja se izvodi u svečanim prilikama, dostojanstveno i svečano u stavu „pozor”, zatim imaju izviđačku odoru koja se sastoji od: izviđačke košulje dugih rukava, izviđačke majice, izviđačke marame, izviđačkog remena i izviđačke kape. Tu su još i izviđački zakoni (njih 12), pozdrav (izviđači se rukuju lijevom rukom i pri rukovanju se isprepleću prsti lijeve ruke; pozdravlja se desnom rukom tako da se tri srednja prsta ispruže i sastave, a mali prst i palac spoje na dlanu desne ruke. Tri ispružena prsta simboliziraju tri izviđačka principa (dužnost prema Bogu, dužnost prema sebi i dužnost prema drugima), a palac preko malog prsta: stariji čuva mlađeg, jači čuva i pomaže slabijem. Pozdrav se koristi u svim važnim prilikama izviđačkih ceremonija (podizanje i spuštanje zastave, pozdrav vatri, davanje Obećanja i Zavjeta), ali i u svim običnim prilikama kao što su susreti s novim izviđačkim prijateljima. Izviđači imaju i svoj moto, a on glasi – – „Budi pripravan!” („Be prepared”).

Sudjelovali smo na dvjema izviđačkim akcijama – 2. 10. 2021. godine na 23. jesenskom okupljanju izviđača – Kalnik te 16. 10. 2021. na akciji „Ulicama Varaždina”. Na objema akcijama smo, kao početnici, naučili jako mnogo – orijentirati se pomoću karte, vezati čvorove, signalizaciju, a okušali smo se i u raznim štafetnim igrama. Na Kalniku smo pokušali postaviti šator, no to ćemo još morati vježbati.

Općina Kotoriba je za potrebe naše družine kupila 5 šatora, a u proračun za ovu godina je stavila izradu projektne dokumentacije za izgradnju izviđačkog doma.

Uoči obilježavanja Dana Svetog Nikole, Općina Kotoriba nas je iznenadila i počastila sa slatkim paketićima. U prosincu 2021. g. u našu smo crkvu donijeli Betlehemske svjetlo koje simbolizira mir, dobrotu, ljubav i skromnost te povezanost među ljudima. Svjetlo je iz Beča donijeto u zagrebačku katedralu odakle se širi po cijeloj Hrvatskoj. Članovi naše družine su ga donijeli iz Preloga te su ga predali župniku i vjernicima uz prigodne riječi.

Naručili smo marame po kojima će nas raspoznati, a bit će zelene boje sa smeđim rubom (takve boje se nalaze na kotoripskom grbu). Radimo i na naručivanju odore.

Trebali bismo imati i osnivačku skupštinu gdje bismo položili Zavjet izviđača te bismo time postali punopravni članovi „Siriusa”.

Osvrt učenika na stečeno iskustvo

Radom na ovom projektu razvijali smo poduzetničke kompetencije te vještine istraživanja i suradničkog učenja. Razvili smo brigu o okolišu, očuvanju prirodne i kulturne baštine zavičaja. Tek smo na početku naše izviđačke priče i čeka nas još jako mnogo posla. No, veselimo mu se i jedva čekamo ljepše vrijeme i povoljniju epidemiološku situaciju da krenemo u daljnji razvoj naše družine i nas samih.

6. Medijska pismenost

Škola

Osnovna škola Belica
dr. Ljudevita Gaja 21, 40319 Belica
Telefon/telefaks: 040 845220
E-adresa: ured@os-belica.skole.hr;

Voditeljice

Silvija Micek, učiteljica informatike, učitelj mentor
Lidija Hertarić, učiteljica razredne nastave

Učenici

Učenici koji su sudjelovali u izradi projekta:

učenici predmetne nastave OŠ Belica (5.-8.razred) i učenici 4.a razreda OŠ Belica

Učenici koji će predstavljati projekt na smotri: Nina Turk (7.r), Barbara Ciglarić (8.r), Saša Cmrečnjak (8.r), Marta Sabol (8.r)

Tematsko područje

Društvene komunikacijske vještine – – Projekt građanin

Cilj

Odgovorno i sigurno korištenje digitalnih medija, poticanje uljudne komunikacije na društvenim mrežama, kritička procjena informacija

Očekivani ishodi učenja i kompetencije koje su razvijene u projektu:

Očekivani ishodi i kompetencije koje će se razvijati u ovom projektu pokrivaju ishode kurikuluma predmeta informatike, domena e-društvo.

Očekivani ishodi su sljedeći:

1. učenik štiti svoj elektronički identitet i primjenjuje pravila za povećanje sigurnosti korisničkih računa (D 7.1)
2. učenik demonstrira i argumentirano opisuje primjere dobrih strana dijeljenja informacija na internetu i njihova brzog širenja te primjenjuje pravila odgovornoga ponašanja (D 7.2)
3. učenik analizira proces suradnje među članovima virtualnih zajednica te njezin utjecaj na sve članove grupe, provjerava i proučava mogućnosti i načine otvaranja virtualne zajednice (D 7.3)

MPT Učiti kako učiti – – A.3.1. 1.Upravljanje informacijama
Učenik samostalno traži nove informacije iz različitih izvora, transformira ih u novo znanje i uspješno primjenjuje pri rješavanju problema

Opis

Izbor i istraživanje problema

Možete li zamisliti da barem jedan dan, a da ne pogledate svoj mobilni telefon, ne posjetite neku od društvenih mreža, čujete neku vijest na televizoru ili pročitate na nekom internetskom portalu? Vjerojatno ne možete. Digitalni mediji su postali naša svakodnevnica. Međutim, nismo svjesni koje sve digitalne tragove ostavljamo. Koliko su informacije koje pretražujemo pouzdane i točne? Na nastavi informatike u osmom razredu učimo kako se kritički odnositi prema medijima. Spoznali smo da je medijska pismenost sposobnost kritičkog analiziranja i stvaranja medija u različitim oblicima. Često se medijska pismenost spominje kao jedna od ključnih kompetencija 21. stoljeća. Za vrijeme pandemije i *online* nastave potreba kritičkog promišljanja o medijima i analiziranje vijesti još je više došla do izražaja. Uvidjeli smo kako mediji uvelike utječu na formiranje javnog mišljenja i nameću nam različite standarde. Pogotovo je to izraženo kod učenika koji velik dio vremena provode na društvenim mrežama i pod utjecajem su tzv. „influncera“. Često ti nametnuti ideali putem društvenih mreža loše utječu na samopouzdanje učenika. Proučili smo dokumente i

zakone koji se odnose na zadani problem, proveli anketu među učenicima i roditeljima i zaključili da je pravo vrijeme da s učenicima naše škole pokušamo razvijati kritičko promišljanje u digitalnom svijetu.

Moguća rješenja problema

Postavili smo mnogo pitanja pred nas. Odakle krenuti? Odlučili smo okupiti učenike koji su spremni istraživati i surađivati. Podijelili smo se u skupine. Odlučili smo istražiti što više mogućnosti kako utjecati na naše vršnjake da odgovorno razmišljaju o prirodi. Što mi možemo napraviti?

Proučili smo Konvenciju o pravima djeteta i Obiteljski zakon. Saznali smo da dijete ima pravo izraziti svoje mišljenje, a odrasli ga trebaju poslušati i ozbiljno razmotriti. Također, dijete ima pravo istraživati različite stvari i dijeliti svoje mišljenje s drugima kroz igru, priču, crtež, pisanje ili na bilo koji drugi način koji nije štetan ili uvredljiv za druge ljude.

Uvidjeli smo da naš problem možemo rješavati kroz dvije politike: organizirati aktivnosti za učenike ili organizirati radionice za roditelje. Analizirali smo prednosti i nedostatke predloženih ideja i odabrali ono što smatramo najboljim rješenjima. Odlučili smo osmisliti aktivnosti za učenike. U naš projekt osim učenika predmetne nastave uključit ćemo i učenike četvrtog razreda. Ravnatelj i pedagoginja škole podržali su nas u našem naumu.

Najbolji pristup rješenju problema

Kao najbolji pristup rješavanju problema odabrali smo edukaciju i radionice za učenike uz pomoć naših učitelja i stručnjaka. Učenici su pokazali da su vrlo motivirani i znatiželjni za sudjelovanje u projektu. Naučili smo kako poštivati sebe i druge u digitalnom svijetu, ali kako i poštivati svoju i tuđu privatnost. Izradili smo plakat sa savjetima kako se ponašati u digitalnom svijetu, ali i „šalabahter“ o procjeni informacija na društvenim mrežama. Promišljali smo o stereotipima u medijima, utjecaju „influencera“, lažnim vijestima, odnosno dezinformacijama.

Tijekom projekta jačali smo timski rad, učenici su međusobno surađivali i uvažavali mišljenja drugih učenika.

Plan djelovanja

Plan djelovanja uključivao je niz različitih aktivnosti:

1. Ispitati pomoću ankete učenike i roditelje o navikama u digitalnom svijetu
2. U školi obilježiti Dan sigurnijeg interneta
3. Organizirati radionice za učenike svakog razreda na nastavi informatike
4. Organizirati Dane medijske pismenosti
5. Izraditi letak/brošuru sa savjetima
6. Izraditi Mali rječnik digitalnih pojmova.

Kroz radionice za učenike u suradnji s učiteljima, knjižničarkom i pedagoginjom cilj nam je učenike upoznati s pojmom medija i medijske pismenosti, važnosti kritičkog promišljanja, te razvijati komunikacijske i prezentacijske vještine.

Ostvareni rezultati

Izabrali smo problem, sustavno ga istraživali, dokumentirali i oblikovali plan rješavanja problema u više koraka. Sve koje smo zamolili za pomoć aktivno su se uključili u realizaciju projekta skupljajući potrebne materijale te pomažući u organizaciji i ostvarivanju različitih aktivnosti. Pojedinci i udruge spremno su s nama podijelili svoja znanja. Veseli nas što je naš projekt potaknuo naše prijatelje na odgovornije korištenje digitalnih medija, uljudniju komunikaciju na društvenim mrežama. Naučili smo biti odgovorniji prema sebi, svojim roditeljima i prijateljima.

Projekt je bio predstavljen:

Projekt je predstavljen Vijeću učenika, Učiteljskom vijeću, učenicima škole, roditeljima. Aktivnosti projekta predstavljene su na mrežnim stranicama škole. Članak o Projektu građanin bit će objavljen u lipnju u školskom časopisu Osmoškolac. Lokalnim medijima također ćemo poslati izvješće o realizaciji projekta.

7. Online na jedan dan

Škola

OŠ Vežica, Kvaternikova 49, 51000 Rijeka

051 453 868

E-adresa: iskola@os-vezica-ri.skole.hr;

Voditeljica projekta

Gordana Frol

Učenci

Lana Vulić 7.b, Renato Bevandić 7.b, Jerko Jusup 8.b, Jakov Rubinić 8.b, Oskar Tandara 8.c, Mitra Pažanin 8.c

Tema projekta

Ljudska prava

Cilj

Učenci će moći prepoznati pozitivne i negativne strane *online* nastave te pronaći rješenje kako bi *online* nastava postala dio školskog sustava s ciljem prilagodbe učenika, roditelja i učitelja na izvanredne situacije.

Očekivani ishodi učenja i kompetencija koje su razvijane u projektu:

goo A.3.3. Promiče ljudska prava.

goo A.3.4. Promiče pravo na obrazovanje i pravo na rad.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Naše školovanje obilježila je pandemija COVID-19 pa su sve aktivnosti u školi prilagođene epidemiološkim mjerama. Naši vršnjaci na Banovini i u Zagrebu, uz sve nedaće koje je donijela pandemija, doživjeli su strahote potresa. U ovako teškim okolnostima jedino rješenje bila je odluka Vlade o organiziranju *online* nastave. Kada su škole u ožujku 2020. g. zatvorile svoja vrata, vjerojatno nitko nije očekivao da će se učenje na daljinu održati gotovo do danas. Potaknuti različitim mišljenjima o *online* nastavi odlučili smo istražiti pozitivne i negativne strane takvog oblika nastave te pronaći politiku koja će na pravi način riješiti sve nedoumice o *online* nastavi. Obrazovanje mladih temelj je budućnosti i preduvjet za modernizaciju i napredak na svim područjima društvenoga života. Tehnološke promjene su i u prošlosti izazivale nezadovoljstva, ali se ipak nije zaustavio napredak društva. Da bismo doznali što naši učenici misle o *online* nastavi, anketirali smo 84 učenika od 5. do 8. razreda. Više od 90% učenika smatra da je naše istraživanje važno. Za 54% učenika prelazak na *online* nastavu je stresan, za 34% nije nikada stresan, a 53% učenika bi podržalo bez obzira na pandemiju da se jednom u školskoj godini nastavu održava *online*. Na pitanje: "Koja ti riječ prva padne na pamet kad prelaziš na *online* nastavu?" učenici su odgovorili: lakše praćenje nekih predmeta, sreća, glad, više spavanja, stres, izazov, opuštanje. Zanimljivo je da su učenici napisali više pozitivnih nego negativnih riječi. Naše ispitivanje podržalo je 85% ispitanih roditelja. Na pitanje o reakciji njihove djece na *online* nastavu opet je većina odgovorila pozitivno. Iz medija smo doznali da je velika većina učitelja tijekom učenja na daljinu radila mnogo duže i intenzivnije nego što bi inače radila. Prema anketi koju je proveo Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje na uzorku od 65000 roditelja u svibnju i lipnju 2020., manje od polovice roditelja smatra da je nastava na daljinu bila kvalitetna te ih svega 35% smatra da su njihova djeca napredovala. Roditelji su zadovoljni ocjenama, ali trećina ih priznaje da je ocjenjivanje bilo blaže. Jedan od problema *online* nastave je smanjenje kontakata među učenicima što nije dobro jer se učenici mogu osjećati usamljeno. Ankete su pokazale da glavni izvor stresa nisu zahtjevi koje pred njih postavlja *online* nastava, već više zahtjevi proizašli iz sveukupnih promjena životnih uvjeta. Gotovo u svim zemljama svijeta uvedena je *online* nastava tijekom prvih mjeseci pandemije. Na internetu smo pronašli podatak da je naš model škole na daljinu koji se odvijao na trećem programu HTV-a pohvalila Velika Britanija te je po uzoru na nas BBC započeo emitiranje obrazovnog programa. Istražujući o školi na daljinu naišli smo na niz zanimljivosti. Prvi službeni oblik učenja na daljinu započinje 1728. godine objavom oglasa u časopisu Boston Gazette koji nudi obrazovanje na daljinu iz stenografije. Godine 1892.

godine u školskom katalogu na sveučilištu Wisconsin Madison prvi je put upotrijebljen termin učenje na daljinu. Godine 1921. započinje prijenos kolegija putem radija, a 1953. godine putem televizije. Godine 1982. godine osnovana je prva nacionalna studentska konferencijska mreža. Devedesetih godina 20. st. pojavljuju se prvi alati za učenje na daljinu, a 21. st. doprinosi sve bržem razvoju tehnologija koje olakšavaju pristup nastavnim materijalima i komunikaciji učitelja i učenika u učenju na daljinu. Prema svemu što smo doznali zaključili smo da je važno baviti se problemom *online* nastave jer izazovi novoga vremena ne smiju postati prepreka kvalitetnog obrazovanja.

Moguća rješenja problema

Učenje na daljinu novo je i posebno iskustvo za sve nas. Rad učitelja odvija se drugačije nego u školi. Našim učiteljima pohvale jer su svoje dugogodišnje iskustvo u radu s novom tehnologijom uspješno primijenili u novim uvjetima rada. Za naše roditelje možda nevjerica kako ćemo raditi. Javnost je podijeljena što smo zaključili čitajući razne portale na internetu. Neki stručnjaci smatraju da će *online* nastava postati uobičajen oblik rada. Da bismo pronašli pravo rješenje te bili u skladu tehnoloških promjena proučili smo Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi. U čl.42 tog zakona naišli smo na mogućnost organiziranja škole na daljinu za učenike koji zbog većih motoričkih teškoća ili kroničnih bolesti ne mogu polaziti nastavu. U Nacionalnom kurikulumu Republike Hrvatske za predškolski, osnovnoškolski i srednjoškolski odgoj i obrazovanje piše: Nacionalni okvirni kurikulum nas poziva da počnemo na drugačiji način razmišljati o nastavi i školi. Nacionalni kurikulum je usmjerena na učeničke kompetencije. Jedna od kompetencija je digitalna koja se odnosi se na osposobljenost za sigurnu i kritičku upotrebu informacijsko-komunikacijske tehnologije za rad u osobnomu i društvenomu životu te u komunikaciji. U članku 66 Ustava Republike Hrvatske piše da je obrazovanje svakom dostupno, pod jednakim uvjetima u skladu s njegovim sposobnostima. Obavezno obrazovanje je besplatno u skladu sa zakonom. U Općoj deklaraciji o ljudskim pravima članak 26. piše kako svatko treba imati pravo na obrazovanje te da ono na osnovnim i temeljnim stupnjevima treba biti besplatno, a osnovno obrazovanje mora biti obavezno. Polazeći od ovih zakonskih odredbi izradili smo politike:

1. Jedan dan *online* nastava

2. Jedan tjedan *online* nastava

Cilj ovih politika je razviti kompetencije učitelja i učenika za uvođenje *onlineonline* nastave u izvanrednim okolnostima. Vještine i znanja koje bi stekli ovim oblikom rada koristili bi i u klasičnoj nastavi, a dio su osnove digitalne pismenosti. Ovim politikama želimo pokazati da *onlineonline* nastava nije nešto čega se treba bojati, već može biti koristan alat koji će nam koristiti u životu. Za održavanje nastave jedan tjedan u nastavnoj godini bez obzira na pandemiju odlučilo se 59% roditelja, a za jedan dan 66%. U prilog naše politike je i odgovor saborskog zastupnika kojem smo uputili email za mišljenje. Odgovorio nam je da podržava *onlineonline* nastavu kada je to nužno, ali inače nastavu treba održavati uživo kada god je to moguće zbog socijalnih interakcija učenika. Stručnjaci za obrazovanje u medijima ističu je da *onlineonline* nastava može biti pomoć u izvanrednim situacijama, ali da vlast mora osigurati osnovne preduvjete, a to su dostupnost interneta i računala svakom učeniku.

Najbolji pristup rješenju problema

Nakon što smo proučili predložene politike koje bi mogle doprinijeti prihvaćanje *onlineonline* nastave kod učenika i javnosti, odlučili smo podržati politiku *OnlineOnline* nastava na jedan dan. Ovu našu politiku podržali su učenici i roditelji. Prednosti politike su osigurati učenicima bezbolan prijelaz na *onlineonline* nastavu u slučaju prirodnih katastrofa, pandemija ili rata, a javnosti pokazati da je važno znati se prilagoditi situacijama koje se ne mogu predvidjeti. Učenici bi bili sposobni upotrebljavati novu tehnologiju koja se svakog dana unapređuje.

Politika Jedan dan *onlineonline* nastava ima i svojih nedostataka. Moguće je da svi učenici nemaju opremu za praćenje nastave i nedostupan internet, a kod nekih učenika, učitelja i roditelja mogao bi se pojaviti otpor prema *onlineonline* nastavi zbog prijašnjih negativnih iskustava. Našu politiku temeljimo na pravu djeteta na slobodno izražavanje, traženje, primanje i širenje informacija koji navodi članak 13 Konvencije o pravima djeteta, Školskom kurikulumu koji u misiji škole ističe da je važno osnažiti buduće generacije za razvijanje različitih kompetencija kako bi mogli stvoriti vlastiti identitet i ostvariti osobne potencijale, potičući posebnost, i razvijajući darovitost. Naša politika nije u suprotnosti s Ustavom Republike Hrvatske. U prilog tome ispunili smo upitnik iz kojeg je vidljivo da su sve naše aktivnosti u skladu s ustavnim odredbama. Iz

čl.38. doznali smo da se svima jamči sloboda mišljenja i izražavanja, svojim aktivnostima ne kršimo niti jednu odredbu Ustava Republike Hrvatske.

Da bismo ostvarili ovu našu politiku, potrebno je pridobiti osobe koje se zalažu da djeca rastu, odgajaju se i obrazuju u sretnom i poticajnom okruženju. Tu je Gradski odjel za odgoj i obrazovanje te Ministarstvo znanosti i obrazovanja. Važno je da upravo oni stvore uvjete da svako dijete ima dostupno računalo i internet. Uz ova tijela vladinog sektora, za provođenje ove naše politike trebaju biti zainteresirane i udruge koje se bave promicanjem dječjih prava.

Plan djelovanja

Bilo da se radi o *online* nastavi, poslu ili pak nekoj trećoj vrsti obaveza koje moramo obavljati od kuće, potrebna je dobra organizacija. Važno je znati se prilagoditi novim uvjetima rada koji nam neće predstavljati opterećenje i stres. Sve se to mora učiti od malena. Živimo u vremenu velikih tehnoloških promjena pa moramo prihvatiti i nove oblike obrazovanja. S aktivnostima smo započeli na školskoj razini. Upoznali smo s aktivnostima ravnateljicu, Učiteljsko vijeće, Vijeće roditelja i Vijeće učenika. U digitalnom formatu ćemo napraviti letak i podijeliti učenicima na platformi Teams kako bi dobili sve važne upute o *online* nastavi. Provest ćemo i anketu da bismo istražili imaju li svi učenici računala i internet, trebaju li pomoć u radu te ako bude potrebno, organizirati radionice da bismo pomogli našim učenicima. Napisali smo email saborskom zastupniku Marku Paviću koji nas je podržao u našem radu. Sve aktivnosti ćemo objaviti na stranici škole. S ovom našom politikom upoznat ćemo i Ministarstvo znanosti i obrazovanja, pravobraniteljicu za djecu te lokalne medije. Ovaj naš projekt radili smo u vrijeme posebnih epidemioloških mjera tako da na potpunoj provedbi ove politike moramo i dalje biti aktivni, odgovorni i poduzetni.

Predstavljanje projekta

Županijska smotra projekata 31.3.2022. Rijeka

Ostvareni rezultati

Učenici su naučili tražiti informacije o problemu iz različitih izvora. U školi su upoznali stručnu službu, učenike i roditelje o aktivnostima koje provode. Pisali su email saborskom zastupniku, razgovarali s roditeljima i učiteljima. Naučili su upotrebljavati informacijsko-komunikacijsku tehnologiju u obradi ankete i izradi prezentacije. Upoznali su zakone Republike Hrvatske vezane uz problem proučavanja. Stekli su znanja, vještine i kompetencije važne za život u demokratskom društvu.

Osvrt učenika na stečeno iskustvo

Učenici su s interesom istraživali problem i shvatili važnost rješavanja problema za dobrobit zajednice. Ističu timski rad i želju da pronađu pravo rješenje da bi učenici i učitelji bili spremni u izvanrednim okolnostima prijeći na *online* nastavu.

8. Slatka riječka baština

Škola

Osnovna škola „Eugen Kumičić“, Rijeka
Franje Čandeka 40, 51 000 Rijeka
Telefon: 051 642129; telefaks: 051 689154
E-adresa: ek@os-ekumicic-ri.skole.hr;

Voditeljica

Ingrid Šlosar, prof.

Učenci

U projektu su sudjelovali učenici 8.r.: Marko Glujić, David Kvaternik, Mirna Muždeka i Alani Tomac

Tematsko područje

Društvena i kulturološka dimenzija GOO

Cilj

Cilj je projekta ukazati na važnost odgovornog odnosa prema baštini jer svaki kraj ima svoje posebnosti, dobra koja nasljeđujemo i koja nam omogućuju očuvanje kulturnoga identiteta, ali i razvijanje kulturne raznolikosti i ljudske kreativnosti. I poznavanje riječke slastice i načina njezine izrade može pomoći u očuvanju identiteta i razvijanju osjećaja poštovanja prema svijetu koji nas okružuje, u osvješćivanju pripadnosti određenoj zajednici, ali i razvijaju osjećaja uvažavanja prema drugim kulturama.

Očekivani ishodi i kompetencije

Učenici će prepoznati i razumjeti obilježja i vezu između kulture i identiteta, promicati važnost očuvanja nematerijalne kulturne baštine osmišljavajući konkurentna i kreativna rješenja, razvijati kritičko mišljenje, vještine argumentiranja i komunikacijske vještine, primjenjivati informacijsku i komunikacijsku tehnologiju.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Proučavajući prošlost grada, otkrivali smo riječku materijalnu i nematerijalnu baštinu, njezine vrijednosti i posebnosti. Između ostaloga, zanimalo nas je što su jeli naši stari, a posebno kojim su se kolačima sladili Riječani i Riječanke. Najviše smo podataka pronašli o razdoblju na prijelazu iz 19. u 20. stoljeće. Naime, tada je Rijeka brojila više od 20 hotela i kavana. Otkrili smo da je u tom razdoblju nastao rigojanči, čokoladni kolač iza kojeg se krije zanimljiva ljubavna priča, te da je povezan s našim gradom. U razgovoru s našim dvjema starijim sugrađankama, saznali smo koji su se kolači pekli u 1. polovici 20. stoljeća. Odlučili smo ispitati naše učenike jesu li im poznati ti kolači i jesu li ih probali. I dok su sve kolače učenici prepoznali i kušali, od 98 ispitanih učenika samo ih je troje znalo za rigojanči. Odlučili smo ispitati i naše sugrađane. Nije neobično da mlađi ispitanici većinom nisu čuli za rigojanči, ali je zanimljivo da većina ispitanika starije dobi također nije čula za kolač, iako je svojevremeno bio vrlo popularan, a i nedavno je proveden i projekt o rigojančiju koji je bio medijski popraćen.

Zainteresiralo nas je i pitanje izrade slastica u kućnoj radinosti. Otkrili smo da su ispitanici ravnomjerno podijeljeni, ali je očekivano veći postotak starijih osoba koji sami izrađuju kolače, a postotak onih koji kupuju raste što su osobe mlađe.

Želeći ukazati na važnost očuvanja baštine i očuvanjem starih jela pa tako i slastica, odlučili smo naše učenike i roditelje upoznati s rigojančijem i njegovom izradom jer mislimo da zbog svojega nastanka i povezanosti s Rijekom može biti dio nematerijalne riječke baštine, jedan od njezinih simbola i znakova prepoznatljivosti. Potvrdu svojih razmišljanja pronašli smo u UNESCO-ovoj Konvenciji o zaštiti nematerijalne kulturne baštine, čija je Hrvatska potpisnica, u skladu s Ustavom, od 2005., a u kojoj je zapisano da: “Nematerijalna kulturna baština znači vještine, izvedbe, izričaje, znanja, umijeća, kao i instrumente, predmete, rukotvorine i kulturne prostore koji su povezani s tim, koje zajednice, skupine i u nekim slučajevima, pojedinci prihvaćaju kao dio svoje kulturne baštine.”

Moguća rješenja problema

S obzirom na to da nam je cilj da poznavanjem riječke slastice, ali i načina njezine izrade, naši sugrađani sačuvaju svoj identitet i razvijaju osjećaj poštovanja prema svijetu koji ih okružuje, osvijeste pripadnost određenoj zajednici, ali i razvijaju osjećaj uvažavanja prema drugim kulturama, nametnula su se i neka rješenja kako to učiniti. Razmišljali smo o obrazovnoj, kulturnoj i ekonomskoj politici, tj. poduzetništvu. Razgovarali smo o važnosti edukacije i kulturnoga predstavljanja. Osobito nam se činila zanimljivom organizacija Festivala rigojančija na nivou grada koja bi obuhvaćala izradu i prodaju suvenira, organiziranje koncerata, kostimiranih aktivnosti, dramskih predstava, natjecanja u pečenju rigojančija. Takva aktivnost za nas je učenike nemoguća jer nemamo ni kadrovskih ni materijalnih mogućnosti da to ostvarimo.

Najbolji pristup rješavanju problema

Da bismo sve učenike upoznali s rigojančijem i njegovom izradom, odlučili smo predložiti školski projekt „Slatka riječka baština“ u koji bismo uključili sve razredne odjele. Učenici bi istraživali, služili se digitalnim alatima, izrađivali predmete, pisali, fotografirali, pekli kolač... Prednosti su ovoga projekta što bi svi učenici bili uključeni, sami bi osmišljavali dio sata razrednoga odjela, sve bi se aktivnosti prikazivale na Teamsu, a organizirali bismo i projektni dan. Problem poznavanja nematerijalne slatke baštine postao bi predmetom raspravljanja i izvan učionice što bi omogućilo većem broju ljudi upoznavanje s našom baštinom. Time bi se ostvarila i jedna od karakteristika iz Konvencije: „Nematerijalna kulturna baština prenosi se iz generacije u generaciju, a stalno je obnavljaju društvo i zajednica, u skladu sa zadanim uvjetima povijesnoga, kulturološkoga i socijalnoga razvoja.“

Nedostatak je ovoga projekta mogućnost da ga učitelji i ravnateljica odbiju podržati te nezainteresiranost dijela učenika.

Plan djelovanja

Naši su prvi susreti protekli u razgovoru o problemima koje zapažamo oko sebe u svojoj sredini. Kako su učenici i učitelji stalno izloženi problemima u svezi s bolešću COVID-19, dogovorili smo da pokušamo naći problem koji je zanimljiv, ali koji će sa sobom donijeti i određenu živost i veselje. Kako smo se dugo bavili svojim gradom, odlučili smo zaviriti u prošlost, ali ovaj put u tanjur. Zanimalo nas je čime su se sladili Riječani i Riječanke i koliko učenici znaju o tome. Najprije smo o slasticama potražili u literaturi, a potom smo intervjuirali dvije starije gospođe koje su nam govorile o kolačima iz njihove mladosti (1. polovica 20. st.). Oblikovali smo anketu kojom smo provjerili koliko su ti kolači poznati učenicima, a potom se fokusirali na rigojanči s obzirom na to da je uz njega vezana zanimljiva ljubavna priča i da je kolač uistinu povezan s Rijekom, a da učenici nisu za njega ni čuli. Anketirali smo i sugrađane i uvidjeli da i oni dijelom ne znaju za rigojanči. Posjetili smo nekoliko riječkih slastičarnica i razgovarali o njihovoj ponudi rigojančija. Ispekli smo rigojanči da bismo provjerili težinu pripreme. Razgovarali smo s ravnateljicom koja nas je podržala u našem istraživanju. Potražili smo zakonsku regulativu kojom možemo povezati jela i baštinu. Pogledali smo internetske stranice Ministarstva kulture, zavirili u Ustav, u UNESCO-ovu Konvenciju o zaštiti nematerijalne kulturne baštine te u Opću deklaraciju o ljudskim pravima i Konvenciju o pravima djeteta. Da bismo učenike upoznali s rigojančijem i njegovom izradom te s važnošću očuvanja posebnosti (i materijalne i nematerijalne) svakoga kraja, dogovorili smo da je najbolje rješenje provesti školski projekt u koji bi bili uključeni svi učenici u razrednim odjelima. Razradili smo faze projekta i moguće aktivnosti. Sa svojim smo prijedlogom upoznali ravnateljicu koja nas je podržala i zamolila da projekt predstavimo na Vijeću učenika i na Vijeću roditelja.

Predstavljanje

Naš je projekt predstavljen ravnateljici, a nakon sudjelovanja na županijskoj Smotri projekata za Građanski odgoj i obrazovanje bit će predstavljen na Vijeću roditelja, na Vijeću učenika te na Učiteljskom vijeću.

Ostvareni rezultati, iskustva

Radili smo u timu. Razvijali smo kritičko mišljenje, razmjenjivali različite stavove te prikupljali informacije o problemu koji smo proučavali. Razvijali smo komunikacijske vještine međusobnim razgovorom te kontaktiranjem sa sugrađanima i posjetima slastičarnicama. Pretraživali smo internet u potrazi za informacijama, obrađivali smo anketu i izradili prezentaciju, pripremali materijale. Upoznali smo se sa zakonodavnim okvirom u svezi s očuvanjem baštine.

9. Po gradu điram, u kulturi volontiram

Tematsko područje

- projektna nastava iz demokratskog građanstva – projekt građanin
- ljudsko-pravno: odgovorno ponašanje u zajednici

Cilj

- Upoznavanje rada civilnog sektora i suradnja s udrugama, organizatorima volontiranja i volonterskim centrima
- Intenziviranje rada Školskog volonterskog kluba „Teslići volontiraju“
- Poticanje djece, mladih i odraslih građana na uključivanje u volonterski rad

Škola

Osnovna škola Nikola Tesla
Trg Ivana Klobučarića 1, 51000 Rijeka
Telefon: 051 315 226
E-mail: tajnistvoosntesla@gmail.com;

Voditeljica

mr.sc.Orjana Marušić Štimac, prof. psihologije

Učenic

Almas Zafar, Uma Gamse Papić, Ivor Hinić, Ajla Pokas, Ema Antonić, Lara Terlević, Ema Brancela, Ema Mohorovičić, Mara Vidačković, Katja Brusić, Marta Sheibl, Lauren Baričević,
Učenic koji će Projekt predstaviti na Smotri: Ema Antonić, Ema Mohorovičić, Mara Vidačković, Katja Brusić, Marta Sheibl, Lauren Baričević

Opis

Izbor i istraživanje problema

U suvremeno doba potrošačkog društva te usmjerenosti na osobni dobitak, profit i materijalna dobra odlučili smo pozornost usmjeriti na uključenost građana u volonterski rad te njihovu spremnost da svojim dobrovoljnim radom doprinesu lokalnoj zajednici.

Kako bi utvrdili postoji li problem i u našem provedli smo istraživanje. Rezultati provedene ankete pokazali su da građani sudionici ankete u velikoj većini imaju pozitivan stav prema volontiranju. Manji broj građana uključio bi se u volonterski rad, a još manji broj već se bavio volonterskim radom.

Statistički podaci prikupljeni od strane nadležnih ministarstava pokazuju pozitivan trend u posljednjih desetak godina, u smjeru većeg broja organizatora volontiranja, većeg broja volontera i većeg broja sati volonterskoga rada.

Istraživanje problema potvrdilo je potrebu za intenzivnijim uključivanjem građana u volontiranje.

Mogući načini rješavanja problema

Razmotrili smo nekoliko mogućih alternativnih politika:

Informiranje i educiranje građana promotivnim i edukativnim materijalima te putem radionica – navedena politika je informativna, pristupačna, praktična (bedževi, majice i ostali uporabni predmeti s primjerenim porukama) te pruža kvalitetne sadržaje. Nažalost, iziskuje značajne financijske troškove, izdvajanje slobodnoga vremena građana čime se dovodi u pitanje njihov odaziv, posebno radioničkom načinu rada.

Pozivanje i intenzivnije uključivanje građana u volontiranje moguće je prepustiti nadležnom ministarstvu, budući ono raspolaže stručnim ljudskim resursima te financijskim sredstvima. Moguće je da istovremeno imaju manjak informacija o potrebama „na terenu“, upitan kapacitet obzirom na potreban broj volonterskih akcija, a postavlja se i pitanje odaziva građana,

Pozivanje građana na uključivanje u volonterske akcije moguće je prepustiti udrugama, budući one i prema statističkim podacima prednjače u okupljanju građana u volonterski rad. Smatramo da je njihov pristup

građanima neposredniji, lokalno dostupniji, usmjeren potrebama građana. Kao poteškoću opet navodimo upitnu mogućnost ili spremnost građana u izdvajanje svoga slobodnoga vremena.

Mogući način rješavanja problema je i samostalno uključivanje u volonterski rad nas samih, učenika-građana OŠ Nikola Tesla. Mi smo visoko motivirani jer se mi i naši vršnjaci lako se organiziramo, imamo svoj Školski volonterski klub, podršku učitelja, mentorice, roditelja i zajednice. Problem nam može predstavljati jedino usklađivanje obveza.

Najbolji pristup rješavanju problema

Odlučili smo da je najbolji način rješavanja problema samostalno uključivanje u volonterski rad u suradnji s organizatorima volontiranja i Volonterskim centrom, kao i s drugim zainteresiranim skupinama u lokalnoj zajednici. Uspostavili smo suradnju s voditeljicom Programa volontiranja HKD-a i drugim udrugama.

Plan djelovanja

Nakon istraživanja i utvrđivanja postojećeg problema uspostavili smo navedene suradnje, te realizirali radne posjete susrete i razgovore. Također smo posebnu pažnju usmjerili na zakonitost našeg uključivanja u volonterski rad budući smo mlađi od 15 godina. O tome smo razgovarali s pravobraniteljicom za djecu Ureda u Rijeci, stručnjacima iz udruge SMART te smo pomno proučili zakonsku regulativu i druge edukativne i stručne materijale na temu volontiranja općenito te volontiranja djece i mladih.

Posebno nas je zainteresirala tema volontiranja u kulturi, koje u provedenom istraživanju nije prepoznato kao značajnije zastupljeno.

Ostvareni rezultati

Uspostavljenom suradnjom i uključivanjem u volontiranje u kulturi osobno stječemo nova iskustva, znanja i vještine. Također svojim primjerom motiviramo svoje vršnjake kao i odrasle građane na uključivanje u volonterski rad. Bolje smo se upoznali s radom i nadležnostima javnog i civilnog sektora. Smatramo da svojim dobrovoljnim radom podižemo i ugled naše škole. Najznačajniji je dobitak naše zajednice.

Predstavljanje projekta

O volontiranju, kao i o Građanskom odgoju odgoju i obrazovanju govorili smo u televizijskim priložima televizija RTL (Vijesti i Potraga) te N1 (Vijesti). O aktivnostima redovito izvještavamo na mrežnim i društvenim stranicama OŠ Nikola Tesla, Vijeću učenika, a vijesti o zajedničkom radu prenose i naši vanjski suradnici.

Pisano izvješće o rezultatima provedenih akcija upućujemo Gradu Rijeci i nadležnom ministarstvu (Izvješće organizatora volontiranja). Projekt predstavljamo na Smotri projekata Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo.

10. Čitati, znati, biti

Škola

Osnovna škola Josipa Kozarca, Nikole Šubića Zrinskog 2, 33520 Slatina

Telefon/telefaks: 033/551-214

e-adresa: os-josipa-kozarca@vt.t-com.hr, danijel.vilcek@skole.hr;

Voditelj

Danijel Vilček, mag. educ. philol. croat. et mag. educ. hist.

Učenci

Nikol Boršić (VI. d), Mirna Grgurić (VI. d), Lana Koščak (VI. d), Fran Vrančić (VI. d)

U provođenju projekta sudjelovali su svi učenici 6. d razrednoga odjela, a u anketnome ispitivanju učenici od 5. do 8. razreda Osnovne škole Josipa Kozarca, Slatina.

Dimenzija Građanskog odgoja i obrazovanje i područje unutar dimenzije:

Društvena dimenzija

Cilj

Osvijestiti važnost čitanja od najranije dobi, poticati čitanje među učenicima naše škole različitim aktivnostima

Ishodi učenja i kompetencije koje su razvijane u projektu proizlaze iz odgojno-obrazovnih očekivanja iz kurikuluma Građanskoga odgoja i obrazovanja:

goo A.3.4. Promiče pravo na obrazovanje i pravo na rad

goo C.3.1. Aktivno sudjeluje u projektima lokalne zajednice

Opis

Izbor problema

S obzirom na to da je na prijedlog Ministarstva kulture i medija Vlada Republike Hrvatske 2021. proglasila Godinom čitanja i da su u okviru toga i u našoj školi provedene aktivnosti čiji je cilj poticanje čitanja, u razrednoj je zajednici problem (ne)čitanja bio u središtu pozornosti od početka školske godine. Činjenica da je broj onih koji čitaju sve manji, a da je čitalačka pismenost u Republici Hrvatskoj na niskoj, nezavidnoj razini, što se u konačnici preslikava na sve društvene mikrostrukture, bila je idejni temelj za provođenje projekta čiji je cilj osvijestiti o važnosti i neophodnosti čitanja u ljudskome životu. Osim nacionalne inicijative koja je dio plana Nacionalne strategije poticanja čitanja i koja je jedan od motivatora za odabir ovoga projekta, poticaj za izbor problema svakako su i rezultati PISA istraživanja koji ukazuju na nisku razinu čitalačke pismenosti hrvatskih učenika. Svjesnost da je čitalačka pismenost fundamentalna sastavnica pismenosti općenito, dakle preduvjet za sudjelovanje u većini životnih područja, potreba za predstavljanjem projektnih aktivnosti sa svrhom rješavanja problema izraženoga odmaka od čitanja učinila se vrlo važnom. Upravo se zbog toga, nakon organiziranih rasprava, odlučilo usmjeriti na problem degradiranosti čitalačke pismenosti.

Istraživanje društvene važnosti problema

Sljedeći je korak u realizaciji projektnih aktivnosti bio izrada ankete. Iz provedene ankete *O čitateljskoj pismenosti*, u kojoj su sudjelovali učenici od 5. do 8. razreda Osnovne škole Josipa Kozarca, Slatina razvidna su sljedeći podaci o problemu: učenici se u većini slažu da je čitanje važno, da razvija emocionalnu i socijalnu inteligenciju, da poboljšava toleranciju, da zabavlja i sl., ali suprotno tomu većina učenika (osim lektire) godišnje ne pročita ni jednu knjigu. Ispitanici su u anketi predložili i što bi ih motiviralo na čitanje, a u skladu s tim oformljena su i moguća rješenja problema projekta.

Oblikovanje mogućih rješenja problema

Analiza podataka prikupljenih anketnim ispitivanjem navela je na nekoliko mogućih rješenja problema:

a) Organizacija radionica za poticanje čitanja na satima razredne zajednice u školi

- b) suradnja sa školskom knjižnicom i Gradskom knjižnicom i čitaonicom Slatina. Organizacija radionica s ciljem poticanja čitanja u suradnji sa školskom knjižničarkom u okviru školskoga projekta *Lektira u knjižnici*.
- c) suradnja s *Medijskom skupinom* Osnovne škole Josipa Kozarca, Slatina u pripremanju videonajava za književna djela za cjelovito čitanje od 5. do 8. razreda

Izbor najboljeg pristupa rješenju

Analizom mogućih rješenja problema ustanovilo se da su najbolji pristupi našem problemu sljedeći:

- a) organizacija radionica za poticanje čitanja u suradnji s knjižničarkom naše škole
- b) snimanje videonajava za književna djela za cjelovito čitanje od 5. do 8. razreda.

Razvoj plana akcije

Provedena anketa o čitanju, čitateljskim navikama i uopće važnosti čitanja za čovjekov razvoj ukazala je na slabo izraženu svijet o važnosti čitanja kod učenika naše škole. S obzirom na prijedloge za poticanje motivacije za čitanje koje su učenici (ispitanici) navodili u anketi, u projektu se provode određene aktivnosti koje proizlaze upravo iz dobivenih povratnih informacija. Problem razvidan iz rezultata ankete potvrdili su i intervjui s djelatnicima Gradske knjižnice i čitaonice Slatina.

Kao posljedica dobivenih rezultata, skupina Građanskoga odgoja i obrazovanja provela je radionice za poticanje čitanja na satima razredne zajednice.

U suradnji sa školskom knjižničarskom od početka se ove godine provode radionice u knjižnici, na kojima se na zanimljiv, interdisciplinarni i suvremen pristup čitaju i interpretiraju književna djela koja učenici čitaju kao lektirne naslove. Projekt *Lektira u knjižnici*, u kojem za svoj i niži uzrast sudjeluju i članovi skupine Građanskoga odgoja i obrazovanja polučuje dobre rezultate.

Svršishodna aktivnost u rješavanju problema i snimanje je videonajava. Cilj je ovoga projekta pripremiti ciklus videonajava za sva lektirna djela od 5. do 8. razreda koja čitaju učenici naše škole. U okviru projekta *Čitati, znati, biti*, ove godine nastaju videonajave za književna djela koja čitaju učenici šestoga razreda.

Izradili smo portfelj i dokumentacijsku mapu rješavanja problema.

Vrednovanjem i samovrednovanjem rada u projektu zaključeno je da su koraci koji su poduzeti važan temelj za osvještavanje i početno rješavanje problema koji je nedvojbeno izrastao u opću sliku ne samo učenika hrvatskih škola nego i općenito hrvatskoga društva.

Predstavljanje plana široj zajednici

Rad projektu predstavljen je ravnateljici i stručnoj službi naše škole, na satima razrednika učenicima i učiteljima, roditeljskome sastanku, Vijeću učenika i Vijeću roditelja. O radu na projektu objavljujemo na školskim mrežnim stranicama.

11. Vraćanje sjaja starim i odbačenim stvarima i povratak tradiciji

Tematsko područje

ekološko, kulturološko, društveno, zaštita okoliša, organiziranost svijeta oko nas

Škola

O.Š. Obrovac, Bana Josipa Jelačića 13, 23450 Obrovac

Telefon: 023 689-059, telefaks: 023 689-059

E-pošta: obrovac@os-obrovac.skole.hr;

Cilj

Aktivno uključivanje djece u donošenju odluka, objasniti sličnost i razlike, uočavati važnost međuovisnosti čovjeka i okoliša. Potaknuti zanimanje za stvaranje originalnih predmeta iz okoliša.

Voditelji

Dijana Marić, Damira Terze

Učenicima

Učenicima koji će predstavljati projekt: Ella Anić 6 raz., Ivana Anić 7 raz., Lea Anić 8 raz. i Lana Greganić 8 raz.

Opis

Izbor problema

U suradnji s lokalnim vlastima i inicijativom čistog okoliša, te zaštitom naše ljepotice Zrmanje došli smo na zajedničku ideju da se uključimo u čišćenje okoliša i od stvari koje su odbačene da im vratimo sjaj i da se okrenemo tradiciji našeg kraja. Ljepotica koja teče kroz naš Obrovac a služi za piće cijele Županije ne smije biti onečišćena i zagađena. S takvom idejom u suradnji s lokalnim vlastima došli smo do osmišljavanja projekta, kako bi uključili i naše učenike da daju svoj doprinos a da nas lokalna vlast prati i financijski podupire.

Na Satovima razrednika i Eko – grupa dogovorili smo se da ćemo osmisлити projekt u kojem će učenici prema svojim željama i mogućnostima od iskorištenih starijih stvari, gline, biljke izrađivati i neke preoblikovati u nove, a u cilju smanjenja otpada. Na satovima se razgovaralo koliko je očuvanje prirode i okoliša bitan za kvalitetan život, a u cilju očuvanja bioraznolikosti živog svijeta i zdravlja ljudi. Razgovarali smo o živoj i neživoj prirodi te okolišu koje nas okružuje. Učenicima su poznati o važnosti kvalitete zraka, tla, vode i koliko poremećaj u bilo kojem dijelu utječe na sav živi svijet i na nas same. Svrha je učenja osvijestiti učenike o štetnom utjecaju civilizacijskog utjecaja na čovjekov okoliš, te ih potaknuti na poduzimanje akcija koje će pridonijeti njegovoj zaštiti i očuvanju.

Najvažnija je svrha projekta što su učenici imali zadatak prikupljati stare, odbačene stvari iz svoje okoline, a u cilju zaštite prirode, posebice rijeke Zrmanje te ih preoblikovati i osmisлити da oni dobiju staru ali novu dimenziju izgleda.

Istraživanje društvene važnosti problema

U razredima u kojima se projekt provodio nastava iz predmeta Građanski odgoj i obrazovanje bila je u korelaciji s Prirodom, Biologijom, Informatikom te izvannastavnom aktivnosti Eko – grupom. Organizirala se po nekoliko učenika u dvije grupe a održavala se po dva školska sata.

Tema projekta vezana je za praktičnu primjenu, odnosno izradu rada koji uključuje programiranje kao jednu od aktivnosti i korištenje digitalnih alata i medija. Da bi se procijenilo što su učenici naučili i kako primjenjuju stečena znanja u među predmetnim temama: Osobni i socijalni razvoj, Zdravlje, Građanski odgoj i obrazovanje, Poduzetništvo, Održivi razvoj, Informacijsko i komunikacijska tehnologija osmišljen je projekt pod navedenim naslovom; Vraćanje sjaja starim i odbačenim stvarima i povratak tradiciji.

Oblikovanje mogućih rješenja

Željelo se istražiti kojim će se izvorima učenici koristiti za pribavljanje podataka, informacijama i sadržajima te na koji će se način to sve učiniti. Olujom ideja došli smo do nekoliko mogućih rješenja. Zadnji

projekt od učenika je zahtijevao primjenu znanja i vještina koje su stekli u dosadašnjem učenju iz pojedinih predmeta i eko – sekcije, objediniti ih te osvijestiti koliko je potrebno malo da bi drugi i mi sami bili sretni. Svi učenici su imali pravo koristiti se svi stručnim i nestručnim časopisima, informacijama, suprotstavljanju mišljenja te slobodu izražavanja.

Izbor najboljeg pristupa rješavanju problema

Da bi se ciljevi mogli ostvariti osmišljen je opći predložak za projektni zadatak. Svaki je učenik imao zadatak pronaći jednu stvar ili iskorištenu stvar iz svog okruženja te donijeti u školu. Zadatak se morao izrađivati na Satovima razrednika, Prirodi i Biologiji te Eko – grupi, jer učenici nisu mogli sami nego su trebali biti vođeni u radu. Tijekom planiranja projekta pretpostavilo se određeni broj pitanja koji bi se mogli pojaviti tijekom izvođenja projekta: Kako započeti projekt? Kako napraviti selekciju da se neki učenik ne bi osjećao loše ako mu rad ne uspije? Koje podatke i na koji način uključiti u rad? Kako uključiti učenike koji žele raditi a nemaju slobodnog vremena? Kako će se pratiti napredak učenika? Što će se, kako i kad ocjenjivati?

Da bismo mogli odgovoriti na sva ta pitanja učenika, oni su mogli svakodnevno donositi radove i koristiti platformu Teams te se informirati o daljnjem napredovanju o svom radu.

Tijekom rada na projektu učenicima su ocjenjivani iz triju elemenata: primjena znanja, sudjelovanje i razvoj sposobnosti u praktičnom radu, te osobni odnos prema radu i odnos unutar grupe učenika i voditelja projekta, kao i stjecanju samopouzdanja u javnom nastupu.

Razvoj plana akcije

Da bi se cilj našeg projekta ostvario napravljen je plan. Upoznati su lokalna vlast, ostali učitelji, ravnatelj te roditelji koji su podržali učenike u radu. Učenici su razgovarali s roditeljima, bakama i djedovima o starim stvarima. Na internetu su pronađeni načini, crteži, filmovi i videoradovi kako neke stare stvari restaurirati i dati im novi izgled. Suradivalo se sa školskom zadrugom „Bura“ te složila se dokumentacijska mapa i izradio portfelje. Na kraju će se projekt prezentirati u školi, izvan škole a sredstva koja se dobiju prodajom na izložbi upotrijebit će se pomoć djeci „Škole u Africi“, gdje naša škola pomaže djeci u Africi dugi niz godina. Pošto radimo već duži niz godina i pomažemo slabijima i onima koji nemaju sredstava i uvjeta za život to je bila dodatna motivacija našim učenicima da se još više uključe u projekt.

Predstavljanje plana akcije široj zajednici

Sa svim idejama upoznata je gradska struktura te razgovaralo se s njima da nam pomognu u čišćenju, uređivanju okoliša te financijskim sredstvima. Oni su se na to rado odazvali jer su i odrasli do sad više puta organizirali dobrovoljno čišćenje rijeke s ronilačkim ekipama.

Projekt će se predstaviti na školskoj, te na županijskoj smotri građanskog odgoja i obrazovanja i drugih javnih događanja u mjestu. Proizvodi koji su se izradili bit će na prodajnoj izložbi u sklopu škole, ekoskopine i učeničke zadruge „Bura“.

Sva sredstva od prodajnih proizvoda bit će uplaćena za djecu koja su slabijeg imovinskog stanja te ostatak djeci „Škole za Afriku“.

Ostvareni rezultati

Kod učenika se razvijao osjećaj zajedništva, humanosti, samopouzdanja svijesti o materijalnim i nematerijalnim stvarima kako male stvari mogu pomoći i usrećiti druge te kako se zajedništvom može postići više nego što očekujemo. Prikupljanje i obrada podataka obavljalo se razgovorom propitujući interese učenika u kojem su sudjelovali učenici koji su radili na projektu. Statistika uspješnosti napravljena je prema kriterijima kvalitete dobivenog rada koji je bio prisutan od samog početka tako da su se učenici poticali za sve većim uspjesima. Prema tom kriteriju konačni rezultati mogu se svrstati u tri kategorije:

Kategorija – vrlo uspješni radovi koji su zadovoljavali sve elemente dizajna i sadržaje zadanim zadatkom

Kategorija – koji su zadovoljili većinu zadanih elemenata

Kategorija – činili su oni radovi koji se zbog nedostatka sadržaja nisu mogli upotrijebiti(takvih je bilo neznatan mali dio).

Očekivani ishodi učenja i kompetencija koje su razvijene u projektu

Prednost provođenja školskog projekta za učenike se ogledao prije svega u brizi za okoliš, mogućnosti uspoređivanja teoretskih i praktičnih znanja kroz niz aktivnosti u kojima su aktivno sudjelovali. Povećana

motivacija za sudjelovanjem u nastavnom procesu, mogućnost sudjelovanja prema vlastitim mogućnostima i interesima, učenje timskog i projektnog rada, vrjednovanje svojih i tuđih radova, odgajanje humanosti i pomaganje drugima te postati svjestan svojih interesa. Za učitelja takav projekt pomogao je unaprjeđivanju poučavanja, omogućio im je istraživanje novih metoda poučavanja kao i primjenu tehnologije u obrazovne svrhe. Učiteljima, učenicima, roditeljima, djedovima i bakama da pokažu svoju kreativnost u osmišljavanju aktivnosti za učenike, pružila im se prilika za uočavanje učeničkih potreba i u skladu s njima unošenje poboljšanja u odgojno-obrazovni proces.

Učenici su razvijali više svojih vještina od manualnih do kognitivnih.

Slijedeći korak je da u suradnji sa školom i lokalnom zajednicom sami učenici prezentiraju vještine izrade raznih predmeta, a razmišljamo i organizaciji i edukativnih radionica gdje bi učenici druge učenike, učitelje, starije i sve zainteresirane educirali u vidu radionica nekim tehnikama koje su uspješno svladali i koje s radošću i preciznošću obavljaju i dalje. Nadam se da će nam epidemiološka situacija to dopustiti.

12. Recikliraj i uživaj!

Tematsko područje

Zaštita okoliša, recikliranje/uporaba tekstila

Cilj

„Recikliraj i uživaj“ teži razvijati pozitivan odnos prema prirodi i okolišu te osvijestiti važnost odvajanja i recikliranja/oporabe kao jednog od važnih preduvjeta održivog razvoja.

Međupredmetna tema: Građanski odgoj i obrazovanje

C.3.1. Aktivno sudjeluju u projektima lokalne zajednice.

C.3.3. Promiču kvalitetu života u lokalnoj zajednici.

Međupredmetna tema: Održivi razvoj

B.3.2. Sudjeluju u aktivnostima koje promiču održivi razvoj u školi, lokalnoj zajednici i šire. B.3.4. Suradnički uči i radi u timu.

Međupredmetna tema: Poduzetništvo

A.3.1. Primjenjuju inovativna i kreativna rješenja.

Škola

Osnovna škola Pakoštane, Bana Josipa Jelačića 1, 23 211 Pakoštane

telefon, telefaks: 023/ 381-042

e – pošta: os-pakostane@os-pakostane.skole.hr; nives.marić1@skole.hr;

Voditeljica

Nives Marić, profesorica hrvatskoga jezika

Učenci

Učenci 7.a i 7.b.

Projekt će predstavljati učenici projektne skupine NITI: Lea Jadrešin, Ana Rogić, Maria Šarić i Marino Vranić.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Problem tekstilnoga otpada postaje sve izraženiji, ne samo u Hrvatskoj nego na globalnoj razini. Najčešće tekstilni otpad završava na odlagalištima ili se spaljuje, umjesto da se reciklira. Prekomjerna proizvodnja odjeće po povoljnim cijenama stvara velike količine odjeće koje se baca. Godišnje nastaje oko 92 000 000 tona tekstilnoga otpada, a modna industrija je odgovorna za otprilike 10 % stakleničkih plinova koji uzrokuju efekt staklenika u atmosferi. Također su za proizvodnju tekstila potrebne velike količine vode pa je npr. za proizvodnju jedne pamučne majice potrebno oko 2700 l pitke vode, odnosno količina vode koju jedna osoba popije otprilike u dvije i pol godine.

Uočili smo da se s problemom otpadnog tekstila susreće i naša zajednica. U Općini Pakoštane postojao je spremnik za odlaganje tekstila. Mještani su odlagali goleme količine u spremnik. Spremnik se vrlo brzo bunio zbog očitog viška odjeće u svakom domaćinstvu pa smo odlučili poraditi na recikliranju tekstila da bismo utjecali na svijest mještana o važnosti uporabe. Prvi korak koji smo poduzeli bila je anketa koju smo proveli među mještanima općine i vršnjacima. Anketa je potvrdila naša očekivanja o postojanju većih količina tekstilnog otpada, ali nam je pokazala i nedostatak svijesti o važnosti uporabe tekstila.

Moguća rješenja problema

O problemu prekomjernog tekstilnoga otpada komentirali smo s učenicima i učiteljima te roditeljima.

Uočeno je da postoji nekoliko mogućih rješenja :

spremnici za odvajanje tekstilnoga otpada postavljeni na više mjesta

mobilna reciklažna dvorišta u svakome mjestu Općine Pakoštane

suradnja sa školskom zadrugom

tematske radionice s eko udrugama

kreativne radionice u školi u suradnji s članovima obitelji

Najbolji pristup rješavanju problema

Nakon analize rezultata ankete koju su učenici proveli te rasprave o mogućim poteškoćama na koje bismo naišli odlučili smo se za tematske radionice jer djeca vole rad u radionicama, a na taj način pojačat ćemo suradnju škole i obitelji te suradnju škole i lokalne zajednice. U kreativnim radionicama u školi učenici će najbolje pokazati svoju kreativnost i vještine pa će na taj način pripomoći u rješavanju problema. Učenici su posjetili komunalno poduzeće LOŠI d.o.o., s direktorom dogovorili da će poduzeće posuditi nekoliko spremnika za odvajanje tekstilnoga otpada. Spremnike ćemo postaviti u matičnu školu i tri područne škole. Jednom mjesečno učenici će razvrstati prikupljeni otpad, odvojiti tekstil koji je dobro očuvan te ga uputiti u Crveni križ i Caritas. Tekstil koji je u lošijem stanju preuzet će te ga u kreativnim radionicama oporabiti šivanjem torbica i vrećica za lavandu. Nastale suvenire učenici će predstaviti najprije po svim razrednim odjelima, TZO Pakoštane s kojom su dogovorili suradnju na način da proizvode nastale u kreativnim radionicama turistički djelatnici poklanjaju turistima i poslovnim partnerima. Također bi i školska zadruga Orkula proizvode predstavljala na različitim sajmovima. Aktivnost, kreativnost i inovativnost kroz kreativne radionice učenicima se nametnula kao najbolje rješenje, a rezultati kreativne uporabe zasigurno će se vidjeti i članovima šire zajednice i turistima.

Plan djelovanja

Projekt planiramo predstaviti učenicima nižih razreda kao i na satovima razrednika učenicima viših razreda. Napraviti ćemo i prezentaciju za učiteljsko vijeće. S planom ćemo upoznati TZO Pakoštane te komunalno poduzeće Juština d.o.o. Obavijestit ćemo i lokalne medije o tijeku projekta. Učenici će češće organizirati akciju prikupljanja tekstilnog otpada u suradnji s komunalnim poduzećem LOŠI, a nakon toga će razvrstati tekstilni otpad prema kategorijama. Očuvanu odjeću donirat ćemo Caritasu i Crvenome križu, a loše očuvanu ćemo oporabiti/reciklirati u kreativnim radionicama koje ćemo provoditi u školi na satovima izvannastavne aktivnosti. Na radionicama će učenici od tekstilnoga otpada izrađivati torbice, jastučice od lavande te ostale suvenire koje ćemo u suradnji s TZO Pakoštane predstaviti turistima i široj javnosti. Također ćemo suvenire nastale na kreativnim radionicama ponuditi i školskoj zadruzi Orkula koja će ih predstavljati na različitim sajmovima.

Ostvareni rezultati

Sudjelujući u projektu učenici su aktivno sudjelovali u izradi i provođenju ankete razvijajući komunikacijsko – prezentacijske vještine. Učenici su razvijali timski rad, poticali jedni druge na poboljšanje rada, postali su svjesniji i osjetljiviji na probleme u zajednici, naučili su kako pronaći osobu zaduženu za pojedine probleme u zajednici te kako kontaktirati službene i odgovorne osobe, proučavali su i analizirali zakon o zbrinjavanju tekstilnoga otpada. Sudjelovanjem u projektu učenici su naučili što znači biti informiran i aktivan građanin u lokalnoj i široj zajednici te da i djeca mogu i da se moraju uključivati u rješavanje problema lokalne zajednice i što je najvažnije uživali su u tome.

Predstavljanje projekta

Projekt „Recikliraj i uživaj!“ predstavljen je učenicima viših razreda OŠ Pakoštane, ravnatelju škole, školskoj knjižničarki, djelatnicima TZO Pakoštane te komunalnog poduzeća LOŠI d.o.o. Po održanoj smotri projekt planiramo predstaviti pred Učiteljskim vijećem, učenicima nižih razreda OŠ Pakoštane, DV Gardelin te djelatnicima komunalnog poduzeća Juština d.o.o. te ćemo ga objaviti na internetskoj i *Facebook* stranici škole.

13. „Kupujemo li previše?“

Škola

OŠ Sv. Filip i Jakov, Ulica učiteljice Karmele Pelicarić Marušić 10, 23207 Sv. Filip i Jakov

Telefon: 023 389-611, 099 2680 637

E-pošta: svetifilipijakov@os-svetifilipijakov.skole.hr

Voditeljica

Ljiljana Kadija Pulić

Učenici

Učenici sedmog b razreda

Učenici koji će predstavljati projekt: Ana Santini, Dorotea Dragić, Cvita Baričić, Maja Pedisić

Cilj

osvještavanje problema potrošačkog društva i mogućnosti djelovanja

Tematsko područje

Društvena-prepoznavanje problema u društvu

Ekološka-tekstil kao zagađivač

Kulturološka-razvijanje pozitivnih navika kupovanja, razmjene i doniranja odjeće

Međupredmetna tema: Održivi razvoj

A.3.4. Objasnjava povezanost ekonomskih aktivnosti sa stanjem u okolišu i društvu

B.3.2. Sudjeluju u aktivnostima koje promiču održivi razvoj u školi, lokalnoj zajednici i šire.

B.3.2. Sudjeluje u aktivnostima koje promiču održivi razvoj u školi, lokalnoj zajednici i šire

Međupredmetna tema: Poduzetništvo

A 3.1. Primjenjuju inovativna i kreativna rješenja

Međupredmetna tema: Građanski odgoj i obrazovanje

C.3.3. Promiču kvalitetu života u lokalnoj zajednici.

A.3.3. Promiče ljudska prava

B.3.1.Promiče pravila demokratske zajednice.

B.3.2.Sudjeluje u odlučivanju u demokratskoj zajednici.

C.3.2.Doprinosi društvenoj solidarnosti.

A.4.3. Promiče ljudska prava

C.4.2. Dobrovoljno sudjeluje u društveno korisnom radu.

Međupredmetna tema: Uporaba IKT-a

A.3.2.Učenik se samostalno koristi raznim uređajima i programima.

B.3.1.Učenik samostalno komunicira spoznatim osobama u sigurnome digitalnom okružju.

B.3.2.Učenik samostalno surađuje poznatim osobama u sigurnome digitalnom okružju

C.3.2.Učenik samostalno i djelotvorno provodi jednostavno pretraživanje, a uz učiteljevu pomoć složeno pretraživanje informacija u digitalnome okružju.

C.3.3. Učenik samostalno ili uz manju pomoć učitelja procjenjuje i odabire potrebne među pronađenim informacijama

Međupredmetna tema: Učiti kako učiti

A.3.4. Kritičko mišljenje

Učenik kritički promišlja i vrednuje ideje uz podršku učitelja

Opis

Izbor i istraživanje problema

Opis problema

Problem prekomjerne (nepotrebne) kupovine odjeće.

Nakon što nas je učiteljica upoznala sa samim projektom počeli smo razmišljati o mogućem problemu kojim bi se željeli baviti. Uočili smo da postoji problem s obzirom da u sredini u kojoj živimo često u prirodi vidimo odbačenu odjeću. Razgovarali smo sa ostalim učenicima, roditeljima i nastavnicima i na taj način odabrali problem prekomjerne ili nepotrebne kupovine odjeće.

Prvo smo krenuli sa izradom ankete da bismo prikupili informacije vezane za problem kojim se bavimo. Poveznicu na anketu smo podijelili na stranici škole i društvenim mrežama.

Anketa sadrži 28 pitanja kojima smo obuhvatili informacije vezane za uzrast, razlog kupovine, potrošnju na mjesečnoj razini, dijeljenje, zbrinjavanje i korištenje rabljene odjeće, utjecaj Internet kupovine, pandemije COVID19 i na kraju smo ostavili mogućnost komentiranja.

Anketu je ispunilo 457 ispitanika svih uzrasta.

Na pitanje „Smatrate li da imate previše odjeće?“ 54,3% ispitanika je odgovorilo sa Ne, 33,5% je odgovorilo sa Da, a 12,3% Ne znam. S obzirom na postotak odgovora sa Da i Ne znam zaključili smo da problem ipak postoji i da se želimo istražiti razloge i moguća rješenja.

Započeli smo razgovorom sa voditeljicom Gradskog društva Crvenog križa u Biogradu na Moru Frankom Troškot koja nas je upoznala sa radom Gradskog društva Crvenog križa i ukazala na poteškoće i probleme na koje nailaze u radu sa korisnicima. Problem koji se najviše istaknuo je da većina ljudi koja donosi odjeću ne razmišlja na način da će tu odjeću netko potrebit koristiti, već se uglavnom rješavaju svog „smeća“. Donirana odjeća često nije primjerena, nosiva i uglavnom se ne može proslijediti korisnicima. Iskoristivost donirane odjeće je od 10 do 15% što je vrlo mali postotak. To stvara veliki problem zbog zbrinjavanja takvog tekstila (otpada) na koje onda Crveni križ koristi previše sredstava, a koja bi se inače mogla usmjeriti korisnicima kojima su ta sredstva itekako potrebna. Isto tako iz svog iskustva kroz rad u Crvenom križu gospođica Franka nam je iskazala svoje mišljenje vezano za naš problem i izjasnila se da smatra da postoji problem nepotrebnog kupovanja odjeće.

S obzirom da smo uočili da u našoj općini nema kontejnera za odlaganje odjeće, a da postoji zagađenje okoliša tekstilnim otpadom odlučili smo se i za razgovor sa načelnikom općine. Samostalno smo dogovorili termin sa tajnicom i načelnik nas je vrlo rado ugostio. Kroz razgovor nam je iskazao svoj stav o našem problemu kao privatna osoba i kao načelnik naše općine.

Istraživali smo i društvene mreže koje se bave našom problematikom, pa smo tako stupili u kontakt sa administratoricama grupa Ne kupuj, pokloni, razmjeni, udomi! i Sharing is caring Zadar. Upoznali smo ih sa samim projektom i problemom kojim se bavimo. Osim što su ispunile anketu, odgovorile su i na naša pitanja koja smo im postavili putem elektroničke pošte.

Ovisnost o kupovanju - SHOPPINGHOLIZAM Ovisnost modernog doba

Kontaktirali smo i gospođu Valentinu Cindori koja je supervizor i psihoterapeut u i centru za savjetovanje, superviziju i edukaciju Arka. Upoznali smo je sa projektom i zamolili da nas o problemu kojeg istražujemo informira od strane struke. Prosljedila nam je članak koji je dobila od svojih kolega, a koji se bavi sa ovisnosti o kupovini.

Proučili smo i Zakon o zaštiti potrošača i članke vezane za problematiku kojom se bavimo.

Saznali smo i da je tekstilna proizvodnja je jedna od najvećih zagađivača okoliša.

Moguća rješenja problema

O problemu smo komentirali s roditeljima i ostalim učenicima u školi. Uočili smo da nedostaje sadržaja koji bi povezali interese unutar obitelji na način da svi članovi budu zadovoljni. Kroz razgovor i oluju ideja, istakla su se neka od mogućih rješenja problema.

Predloženo je više mogućih rješenja:

GRUPA NA DRUŠTVENIM MREŽAMA
EDUKACIJA KROZ PREDAVANJA-RADIONICE
RADIONICE RECIKLIRANJE TEKSTILA
DVORIŠNA RASPRODAJA

Zašto smo neka od ponuđenih rješenja smatrali manje zanimljivim:

Osnivanje grupe na društvenim mrežama koja bi se bavila razmjenom odjeće i obuće kao moguće rješenje problema nepotrebnog kupovanja smo odbacili zato što slične grupe već postoje. Administratorice takvih grupa koje smo kontaktirali također su smatrale da takvo rješenje možda nije primjereno našem uzrastu. S obzirom da smo mala sredina još uvijek postoji običaj da se višak odjeće ili odjeća koju smo prerasli razmjenjuje unutar obitelji ili kruga prijatelja.

Održavanje edukacija na ovu temu ili radionica kao moguće rješenje je nešto što bi zasigurno dalo rezultat kroz neko vrijeme. S obzirom na to da smo mi učenice sedmog razreda i da ubrzo odlazimo na daljnje školovanje u srednju školu, tražile smo rješenje koje će pokazati rezultat već ovu školsku godinu.

Održavanje radionica „Kako reciklirati tekstil“ kao moguće rješenje je zanimljivo, ali iziskuje dosta truda i potrebna nam je dodatna edukacija da bi ih mogli provesti. Nedostatak je i to što bi provedba uključivala manju skupinu zbog epidemioloških mjera, a i prostornog ograničenja.

Najbolji pristup rješenju problema

Dvorišna rasprodaja

Ovo je rješenje problema koje nam se najviše sviđjelo. Smatramo da je prilično originalno i neuobičajeno za škole.

Rezultat je odmah vidljiv i zato nam je motivacija za provedbu još veća. Jedno od pitanja u našoj anketi bilo je i „Sviđa li vam se ideja da učenici organiziraju jednom godišnje dvorišnu rasprodaju?“ 95% ispitanika je odgovorilo sa DA.

Nakon što smo malo istraživali na internetu nismo baš pronašli previše informacija o dvorišnim rasprodajama u našoj zemlji. Uglavnom se organiziraju u većim gradovima i nisu baš uobičajen način kako se riješiti viška stvari, u našem slučaju odjeće.

Naša ideja je da u sklopu nekog događanja u školi organiziramo prodaju odjeće koju su donijeli učenici uz minimalni iznos donacije. Učenike, roditelje i ostale mještane obavijestili bi nekoliko dana prije i tako prikupili odjeću za rasprodaju. Taj dan bi prikupljenu odjeću izložili na stalcima i školskim klupama u prostoru škole ovisno o vremenskim uvjetima. Odredili bi minimalnu donaciju za komad odjeće, a prikupljeni novac bi dali u humanitarne svrhe. Odjeću koja bi nam ostala nakon rasprodaje odnijeli bi u Crveni križ.

S obzirom da se radi o događanju unutar škole zamolili smo ravnateljicu za razgovor o mogućnosti provedbe naše ideje. Ona nam je predložila termin, dala korisne smjernice i savjete vezano uz organizaciju i provedbu rasprodaje.

Plan djelovanja

Razgovarali smo sa ravnateljicom naše škole o mogućnostima i načinu provedbe našeg plana.

Dogovorili smo se da ćemo rasprodaju održati u sklopu Biciklijade koju organizira naša škola. Biciklijada je planirana 23. 4. 2022. godine povodom Dana planete Zemlja u čije obilježavanje se uklapa i naša ideja o dvorišnoj rasprodaji. Iako se sam dan obilježava 22. 4. datum je pomaknut dan kasnije jer je subota prikladnija za organizaciju ovakve aktivnosti.

O samom događaju informirat ćemo učenike i roditelje putem informativnog letka koji ćemo izraditi. Letak će sadržavati i detaljne upute o tome što se i kako prikuplja. Gdje i kada mogu donijeti odjeću i sam termin rasprodaje. Dogovorit ćemo razgovor na lokalnom radiju i predstaviti naš projekt i plan akcije. Također ćemo isto izložiti i na vijeću roditelja naše škole.

Odjeću ćemo prikupljati kroz tjedan prije same rasprodaje i skladištiti u prostoru naše učeničke zadruge koja se također uključila u aktivnost.

Taj dan prikupljenu odjeću ćemo izložiti na stalcima i školskim klupama. Učenici koji se jave za pomoć, uključujući i nas same, dobit će zaduženja vezana uz provedbu same rasprodaje.

Odjeća koja ostane bit će donirana u Crveni križ, a prikupljen novac je planirano donirati u humanitarne svrhe.

Svakako ćemo koristiti prostor škole, a o vremenskim uvjetima ovisi hoćemo li rasprodaju održati u dvorištu ili unutar školske zgrade.

U provedbu same akcije uključit ćemo sve učenike, roditelje, mještane i našu učeničku zadrugu Đardin.

Ostvareni rezultati

Sudjelovanje u projektu izuzetno nas je veselilo jer smo se osjećali bitno, korisno i kreativno. Istraživanjem smo puno toga naučili o temi, naučili smo međusobno komunicirati, uz argumentiranje i poštovanje različitih stavova. Naučili smo surađivati i poticati jedni druge u onome u čemu smo dobri.

Educirali smo druge o problemu prekomjernog kupovanja i pokazali dobar primjer drugima kao ga riješiti. Akcijom smo doprinijeli očuvanju okoliša i promovirali našu školu.

S obzirom na to da smo mi učenice sedmog razreda pokušat ćemo aktivnost provesti i u idućoj školskoj godini. Nadamo se da će rasprodaja biti uspješna i da će učenici, roditelji i mještani pokazati interes, kao što su neki napisali u komentarima ankete.

Nakon same rasprodaje analizirat ćemo uspješnost i na taj način dogovoriti moguća poboljšanja za iduću školsku godinu. O svemu ćemo obavijestiti medije i lokalnu samoupravu.

14 Park za pse – škola za vlasnike

Tematsko područje

Ljudsko– – pravna i gospodarska dimenzija

Cilj

Izgrađivanje učenika kao aktivnog građanina koji uočava probleme lokalne zajednice i školskog okruženja. Poučnim sadržajima potiče lokalno stanovništvo na odgovorno ponašanje prema drugim osobama, kućnim ljubimcima i okolišu. Usmjerava pozornost i jača svijest građana o zdravstvenom problemu vezanom uz držanje kućnih ljubimaca te mogućem načinu ostvarivanja potreba učenika i građana u zajednici za sigurnim, čistim i zdravim okruženjem.

Škola

Osnovna škola Višnjevac, Crni put 41, 31220 Višnjevac

Telefon/telefaks : 031 310180, 031 352416

E-adresa : ured@os-visnjevac.skole.hr; os.visnjevac017@gmail.com;

Voditeljica

Silvija Vukašinović, mag.prim.educ.

Učenicima

Učenicima koji će predstavljati projekt

Učenicima 8. c razreda: Giancarla Cebić, Ena Kolarik, Gita Brljačić, Ivona Josipa Krišto

Suradnici projekta

Učenicima suradnici: učenice i učenici izbornog predmeta Građanskog odgoja i obrazovanja 8.razreda: Dominik Dragušica, Ivan Hranueli, Gregor Đuras, Roko Mayer, Lovro Mužar, Marina Novoselić, Ema Pokorić, Tina Škrinjar.

Vijeće učenika škole, Učenicima predmetne nastave od 5. do 8. razreda, Melita Krstić, prof. pedagogije; Biljana Mrdović– – Varevac, dipl. psiholog; Dane Končar, Tehničko osoblje škole– – domari škole ; Učenička zadruga Višnja; Vijeće roditelja; Školski odbor; Mjesni odbor Višnjevac; Grad Osijek; Osječko– – baranjska županija; Azil za pse Nemetin, Salon za šišanje i uređivanje kućnih ljubimaca-RUMMI Višnjevac, Dr. Doolittle, Veterinarska Ambulanta Osijek, Alemka Medak, dreser pasa-Škola za obuku pasa „Prias“ Višnjevac, Hrana za pse-Šapica d.o.o., Osijek; Poduzetnici naselja Višnjevac, MUP –Prekršajni sud– – zakon o zlostavljanju životinja / Zakon o zaštiti životinja, Martina Ferger Dragušica novinar voditelj Slavonski radio Osijek

Opis

Izbor i istraživanje problema

Prošle godine učenici građanskog odgoja pokrenuli su projekt građanin– – u kojem je izgrađeno i uređeno Igralište za kućne ljubimce u lokalnoj zajednici-inicijativom učenika.

Cilj tog projekta bilo je ukazivanje javnosti na ekološki i zdravstveni problem. Nakon što je park bio izgrađen, koristilo ga je vrlo malo vlasnika pasa. Zamijetili smo tek nekoliko puta da roditelji dolaze pustiti svoje manje pse da trčkaraju i igraju se s djecom. Činilo nam se kako nitko ne koristi naš park za dresiranje svoga psa.

Istražujući zašto je to tako, razgovarali smo s našim roditeljima, prijateljima i pojedinim stanovnicima našeg mjesta Višnjevca.

Dobili smo vrlo korisne informacije.

Park za pse nalazi se pokraj stare Drave u Višnjevcu, gdje je slobodan prirodni prostor. Vlasnici šetaju svoje pse pokraj parka pa tako i psi i ljudi mogu slobodno trčati i šetati-često i bez povodca(uzice). Takav način ponekad dovodi do sukoba između pasa ili napada na ljude. Jednom prigodom naš je prijatelj vozio bicikl po “Bentu“ i na njega je skočio pas koji nije bio na povodcu. Tada je pao, srećom bez većih ozljeda. Prije nekoliko mjeseci jedna žena je šetala psa na povodcu, a drugi pas koji nije bio na povodcu, ugrizao ju je za nogu. Ona i dan danas liječi svoju ozljedu, a vlasnica drugog psa platila je kaznu u iznosu od 100 kn.

U gradu Osijeku je zabranjeno puštati pse bez povodca na zelenim površinama. Parkovi za kućne ljubimce u gradu služe kao prostor za igranje i trčanje pasa. Od naše poznanice koja vodi svoje pse u jedan park saznali smo da se svi psi tamo poznaju, ali kada dođe novi pas onda ga napadaju. Koliko se često događaju napadi na druge pse i ljude iako su psi na povodcu?

Istražili smo na internetu u koje sve svrhe služe parkovi za kućne ljubimce u EU i RH. Sve je naizgled isto, parkovi služe za slobodno kretanje kućnih ljubimaca u gradu. Opet pronalazimo slične probleme. Zašto psi i dalje napadaju iako su na povodcu?

Problem: Zašto se naš park ne koristi? Psi koji su bez uzice, često napadaju ostale. Kako potaknuti vlasnike da dovedu svoje ljubimce u park?

Moguća rješenja problema

Često se kaže kakav vlasnik takav pas. Zapitali smo se, tko zapravo treba ići u školu za pse, vlasnik ili pas? Razmišljati smo skupa i došli do dva moguća rješenja.

Prvo je podjela letaka od sandučića do sandučića u Višnjevcu.

Drugo je učenje učenika GOO i svih zainteresiranih, za vrijeme sata razrednika, o „školovanju“ (uvježbavanju) pasa u parku za pse.

Svako navedeno rješenje ima prednosti i nedostatke:

Podjela letaka bi obuhvatila svako kućanstvo u našem mjestu, ali nema povratne informacije, ne bismo saznali tko je zainteresiran za obuku psa, niti provjerili znaju li mještani što sve obuhvaća obuka pasa.

Drugo rješenje, edukacija po razredima, na koju bi pozvali učenike da zajedno sa svojim psima dođu trenirati. Dobro, jer bi pokazali putem kratkog videa kako uvježbavanje psa može biti za poučno, sigurno i zabavno. Na edukacijama bi učenici odmah mogli reći jesu li zainteresirani i koji dan bi mogli doći.

Proveli bismo i anketu među učenicima. Predviđena pitanja:

- trebamo li psa naučiti dobrom ponašanju,
- zašto se psi uče ponašanju,
- na koji način vlasnik može učiti o ponašanju svog kućnog ljubimca,
- gdje vlasnik može provjeriti stečeno znanje u školi.

Anketom bi potaknuli učenike na razmišljanje o obuci pasa i potrebnim sadržajima obuke. Zaključili smo kako anketa ima puno prednosti i odlučili smo ju provesti. Pomogla bi nam u odabira pravog rješenja za naš problem. Nedostatak je nemogućnost utjecaja na vremenske prilike i dopuštenje roditelja.

Najbolji pristup rješenju problema

Proveli smo anketu o edukaciji vlasnika i njihovih pasa među učenicima osmih i šestih razreda naše škole te smo došli do sljedećih rezultata: Na prvo pitanje koje je glasilo "Da li bi psa trebalo učiti pravilima ponašanja" 66% učenika je odgovorilo sa "Da" i "Svakako je potrebno". Na drugo pitanje "Psa se uči ponašanju-" većina, to jest 37% učenika je odgovorilo sa "Kako bi slušao vlasnika". Treće pitanje "Na koji način vlasnik može naučiti o ponašanju kućnog ljubimca" 43% učenika je odgovorilo sa "Predavanjem dresera pasa", te zadnje pitanje "Vlasnik pasa svoje znanje stečeno u školi za kućne ljubimce može provjeriti" 35% učenika je odgovorilo sa "U kući ili vrtu", a 41% sa "U parku za pse".

Nakon ankete, proučili smo zakone u Republici Hrvatskoj i Europskoj uniji koji se odnose na edukaciju vlasnika kućnih ljubimaca.

– – Zakon o zaštiti životinja, članak 59. Uvjeti držanja kućnih ljubimaca (usklađeno sa zakonima u Europskoj Uniji): -, zabranjeno je držanje i postupanje s kućnim ljubimcima na način koji ugrožava zdravlje i sigurnost ljudi, djece te životinja.

– – Članak 53. Zakona o Odgoju i školovanju kućnih ljubimaca: „vlasnik kućnog ljubimca mora odgovarajućim odgojem i školovanjem ili drugim mjerama u odnosu na držanje i kretanje kućnog ljubimca osigurati da životinja nije opasna za okolinu.“

– – Članak 51. stavak 2. kaže da je moguća kazna od 50,000.00 do 100,000.00 kuna kazne za prekršaj ako osoba drži i postupa s kućnim ljubimcem na način koji ugrožava zdravlje i sigurnost ljudi, djece te životinja. U veterinarskom zakonu sukladno pravilima Europske Unije - uzgajatelji i posrednici pasa se moraju educirati.

U hrvatskim medijima smo pronašli samo oglase za edukaciju neprilagođenih pasa i kako ih negovati. U njemačkim medijima našli smo noviji zakon koji govori o tome koliko često se psa mora prošetati, a u austrijskim medijima nalazimo zakon koji nalaže da se psu mora staviti brnjica prilikom šetnje.

Nismo našli niti jedan zakon koji direktno govori o edukaciji vlasnika, a vjerujem da svi znamo koliko je ona važna. Edukacijom se sprječavaju napadi, vlasnik sigurno upravlja svojim psom i prepoznaje njegove potrebe npr. prehranu, ponašanje i zdravstvene potrebe.

Naš je zaključak i da su kazne za ugrize i neprikladno ponašanje pasa previše blage.

Zašto ljudi ostavljaju pse u azilu nakon što odrastu? Da li ne žele preuzeti odgovornost za ponašanje odraslog psa koji postaje nepredvidiv i opasan? Zašto vlasnici dopuste da njihovi psi napadnu druge ljude ili životinje? Misle li da je to dopušteno i nevažno? Što kažu građani na zakone i kazne?

Nama se čini edukacija vlasnika jako važna i želimo potaknuti sugrađane na učenje. Izbjegli bi nezgode i nepotrebne kazne, osigurali sigurnost okoline, smanjili strah od napada ili ugriza pasa. Želimo izreći našu brigu za druge ljude i životinje. Cilj nam je osvijestiti ljude o ovim problemima u našoj okolini.

Plan djelovanja

Savjetovali smo se s našom mještankom Alemkom Medak, dreserom pasa. Odlučili smo se za edukaciju učenika u našoj školi pomoću lekcija o dresuri pasa koje nas je naučila dreserica. Pokazala nam je kako održati svog psa pod kontrolom u nekoliko lakih koraka i to sve u našem parku za kućne ljubimce. Snimili smo vježbe uz njezino dopuštenje.

Pozvali smo ostale učenike da se uključe sa svojim psima u naše vježbe dresure kroz nekoliko vikenda.

Došli smo na ideju održati malo natjecanje u dresuri pasa, nagraditi najbolje sa bedževima i ogrlicama za pse i besplatno uređivanje i šišanje pasa, donacije naših veterinara i trgovina hranom za pse. Uz suradnju sa članovima Vijeća mjesnog odbora u Višnjevcu, natjecanje bi održali za Dan mjesta.

Kasnije bi se mogli organizirati dodatni tečajevi o zaštiti pasa i njihovoj prehrani.

Nakon svega, izradili bismo motivacijsku poučnu slikovnicu o našem parku za pse. Možemo prirediti i videoradove s poučnim sadržajima o psima.

Jako smo zadovoljni našim radom kojim smo potaknuli sve na razmišljanje. Naš projekt smo predstavili u Gradu, Županiji, lokalnim medijima, Vijeću učenika, po razredima te našem mjesnom odboru. Nadamo se tako uspješno nastaviti.

Ostvareni rezultati

Učenice su svojim radom na projektu razvijale vještine istraživanja, kritičkog promišljanja potreba lokalne sredine, razvijale suradničko i iskustveno učenje, anketiranje i diskusiju, izrada plakata i javnog predstavljanja.

Projekt je bio predstavljen

Po razredima i Vijeću učenika. Održali smo predavanje u svim šestim razredima. Dogovorili s učenicima istih razreda edukaciju zajedno s dreserom pasa u parku za pse za vrijeme vikenda.

Učenici i mještani smatraju da je svakako potrebna edukacija.

Planiramo do kraja školske godine napraviti digitalnu edukacijsku slikovnicu na stranici škole i tako potaknuti školsko okruženje na aktivnosti i promišljanju o vrlo korisnom sadržaju. Održati predavanje Vijeću roditelja i po razredima. Održati do kraja travnja dva treninga učenika sa psima.

Projekt ćemo predstaviti Mjesnom odboru da bi se organizirale aktivnosti povodom Dana mjesta, gradu i lokalnim medijima.

15. Reklame – istina ili mamac za naivne?

Cilj

Potaknuti učenike naše škole na kritičko razmišljanje o reklamama i reklamiranju, razvijati potrebu propitivanja točnosti informacija koje dobivamo putem medija.

Očekivani ishodi učenja i kompetencija koje su razvijene u projektu

Društvena zajednica (goo), Ja i drugi (osr)

goo C.1.1. Sudjeluje u zajedničkom radu u razredu.

goo C.1.2. Promiče solidarnost u razredu.

goo C.1.3. Promiče kvalitetu života u razredu.

goo C.1.4. Promiče razvoj razredne zajednice i demokratizaciju škole.

osr B.1.1. Prepoznaje i uvažava potrebe i osjeća je drugih.

osr B.1.2. Razvija komunikacijske kompetencije.

osr B.1.3. Razvija strategije rješavanja sukoba.

Škola

Osnovna škola Grigora Viteza; Kruga 46, 10 000 Zagreb

Telefon: 01 5599680, 01 5599687

E-adresa: tajanistvo@os-gviteza-zg.skole.hr;

Voditeljica

Verica Gemić

Učenici

U izradi projekta sudjelovali su učenici 8.a razreda (Patricija Bošković, Nika Franjković, Sara Franjković, Tara Gundić, Fatiim Nandin Hodžić, Emma Jurašić, Marko Mutić, Petra Paola Patajac, Leonardo Prenka, Lana Sušec, Lara Vukelić, Marija Župančić)

Učenici koji predstavljaju projekt na Smotri

Leonardo Prenka, Emma Jurašić, Lana Sušec, Lara Vukelić

Opis

Izbor i istraživanje problema

Problem se nametnuo kao posljedica lakovjernosti jedne naše sugrađanke o kojoj su govorili svi mediji. Vjerujući reklamama o mogućnosti dobre i lake zarade, izgubila je poveću svotu novca, a varalica ili varalice ostali su neotkriveni.

Istraživali smo na različite načine. Promatrali smo gdje se sve mogu susresti reklame, razgovarali smo s našim prijateljima o njihovom odnosu prema reklamama koje ih okružuju, istraživali smo pomoću interneta, intervjuirali smo školsku psihologinju, proučavali smo reklame na internetu, provjerili smo mogu li se isti preparati pronaći u ljekarnama, posjetili smo hrvatsku udrugu za zaštitu potrošača.

Oblikovanje mogućih rješenja problema

Nabrajali smo moguće aktivnosti kojima bismo potaknuli prijateljsko ponašanje učenika. Razmatrali smo prijedloge i isticali njihove dobre i loše strane.

Izbor najboljeg pristupa rješenju problema

Odlučili smo se za kombinaciju plakata i prezentiranja lažne reklame učenicima, te ankete o učeničkim stavovima o reklamama. Rezultati ankete prezentirani su učenicima na razne načine (plakat, internetska stranica škole, razgovor na satovima razrednika).

Razvoj plana djelovanja

Osmislili smo, izradili i prezentirali lažnu reklamu, osmislili i izradili anketne listiće, anketirali učenika nakon prezentirane reklame, analizirali smo rezultate ankete i grafički ih prikazali, osmislili smo plakat i izložili ga u predvorju škole, razgovarali smo o projektu na satovima razrednika.

Predstavljanje projekta

Projekt smo predstavili roditeljima putem platforme Teams i internetske stranice škole (roditeljski sastanci nisu se održavali uživo zbog korone), odgajateljicama u susjednom Dječjem vrtiću prezentirali smo projekt u obliku PPT-prezentacije.

Projekt je predstavljen na mrežnoj stranici škole te ćemo ga predstaviti na Županijskoj smotri projekata iz područja građanskog odgoja i obrazovanja i drugih međupredmetnih tema.

Ostvareni rezultati

Osim novih informacija o reklamama i reklamiranju, te o zakonskom okviru oglašavanja, potakli smo kritičko razmišljanje i kritički stav prvenstveno o reklamama koje nas okružuju, ali i o ostalim informacijama koje dobivamo putem medija.

16. Vremenska kapsula

Tematsko područje

Ljudskopravno: dostojanstvo, prava, slobode i odgovornosti.

Cilj

Dokumentirati razvoj stavova i razmišljanja učenika o pojmovima prava, povlastica i obaveza tijekom 4 godine.

Očekivani ishodi učenja i kompetencija koje su razvijene u projektu

Promišljanje o pojmovima prava, povlastica i obaveza, o nemogućnosti ostvarivanja prava u ratnim područjima, o načinima pomoći zakinutoj djeci. Promišljanje o položaju obaveza i povlastica u životu učenika.

Škola

Osnovna škola Iver; Mladena Halape 8, 10 361 Sesvetski Kraljevec

Telefon: 01 6454705

E-adresa: ured@os-iver.skole.hr;

Voditeljice

Nina Martić i Željka Vranaričić

Učenici

U izradi projekta sudjelovali su učenici 8.a razreda Učenici koji predstavljaju projekt na Smotri: Mirko Jakovljević, Dora Brekalo, Petar Barić i Lea Ćosić

Opis

Izbor i istraživanje problema

Projekt se bavi istraživanjem poimanja prava, povlastica i obaveza kod djece školskog uzrasta. Započeli smo čitanjem Obiteljskog zakona (prava i obaveze roditelja) te Konvencije o pravima djeteta. Intervjuirali smo i anketirali učenike tijekom 4 godine (od 5. do 8. razreda).

Oblikovanje mogućih rješenja problema

Razmatrali smo 2 pristupa problemu:

1. jednostavna anketa na satu razrednika uz objašnjenje ključnih pojmova: prava, obaveze, povlastice, Konvencija o pravima djeteta.
2. predavanje stručne službe za učenike.

Oba su pristupa odbačena jer učenici koji vole raspravljati o temama iz područja Građanskoga odgoja ostaju uskraćeni i jer pristupi onemogućavaju samostalno istraživanje teme, a to smatramo iznimno važnim.

Izbor najboljeg pristupa rješenju problema

Problem smo obradili kombinacijom različitih pristupa: istraživanjem tekstova, provođenjem i snimanjem ankete za učenike tijekom 4 godine, Powerpoint prezentacijom (učenici održavaju predavanja za druge učenike). Zajedničkim djelovanjem metoda postižu se najbolji rezultati.

Razvoj plana djelovanja

Započeli smo čitanjem Obiteljskog zakona te su učenici razmijenili svoja mišljenja. Proveli smo anketu i ponavljali je tijekom 4 godine. Učenici su u anketi naveli 5 svojih prava, 5 obaveza i 5 povlastica. Pojedini učenici snimani su tijekom 4 godine kako bi objasnili što su za njih prava, obaveze i povlastice. Powerpoint prezentacija o Konvenciji bila je predložak za predavanje drugim učenicima. Potaknuli su ostale na raspravu o tome koja se prava djece trenutno krše u Ukrajini.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen učenicima i učiteljima u veljači 2022. Objavit ćemo tekst o njemu na mrežnim stranicama OŠ Iver.

Ostvareni rezultati i osvrt učenika na stečeno iskustvo

Rezultati iz 2021/2022. pokazuju da su djeca presložila prioritete tijekom vremena. Sada se među pravima najviše ističu pravo na obrazovanje i pravo na zdravstvenu skrb, a ne, kao prije, pravo na slobodno vrijeme i igru (iz 2018/2019). Kod obaveza istaknuto je pomaganje roditeljima u kućanstvu i izvršavanje školskih zadaća. Poimanje povlastica kod učenika se promijenilo, zaključuju da su uvjetovane izvršavanjem obaveza. Primijetili su da nacionalne manjine u Hrvatskoj teže ostvaruju prava. Osnažujemo se ostvarivanjem prava, ali i obaveza. Povlastice su prirodna posljedica odgovornog ponašanja. Rat u Ukrajini lišio je ljude prava. Osjećamo dužnost pomagati ugroženima.

17. Pas, čovjekov najbolji prijatelj

Tematsko područje

Domena društvena zajednica (razvoj komunikacijskih vještina, timski rad, upravljanje emocijama)

Cilj

Istražiti gdje se sve koriste psi i koja je njihova uloga osim što su česti i omiljeni kućni ljubimci. Prihvaćati tuđe ideje i stavove i argumentirano raspravljati o istima.

Škola

OŠ Mladost; Karamanov prilaz 3, 10 010 Zagreb

Telefon: 01 6675171, 01 6601792

E-adresa: ured@os-mladost-zg.skole.hr;

Voditeljica

Mihaela Bajamić, prof. engleskog i talijanskog jezika

Učenice

U izradi projekta sudjelovali su učenice 6. razreda (Lorena Nagy (6.c), Nuša Radojković (6.c), Marta Rajković (6.c), Lucija Pušec (6.c), Tara Paštar (6.c), Ana Bilić (6.a), Nela Brezetić (6.a), Ana Kotlar (6.a), Maša Kraić (6.b), Pia Oreč (6.b).

Popis učenica koje će predstavljati projekt na Smotri

Lorena Nagy, Nuša Radojković, Marta Rajković, Lucija Pušec

Opis

Izbor i istraživanje problema

Na našem prvom zajedničkom satu iz građanskog odgoja razgovarali smo o mogućim temama. Među temama najviše se isticala ideja pasa ne samo kao kućnih ljubimaca nego i njihova uloga u drugim aspektima života. Odlučili smo istražiti odabranu temu počevši s anketom koju smo osmislili koristeći Google obrasce. Anketirali smo učenike, učitelje, obitelji i poznanike. Iz ankete smo doznali da postoje neki naši školski kolege koji se boje pasa te smo ih odlučili pronaći i doznati zašto se boje, a možda im i pomoći da razumiju i bolje savladaju svoj strah. Nakon ankete pretražili smo internet i pronašli zanimljive članke o različitim ulogama koje imaju psi u svakodnevnom životu. Psi se koriste za rehabilitaciju, postoje psi vodiči, psi koji spašavaju iz ruševina, a otkrili smo i da u Hrvatskoj postoji i popis opasnih pasmina. Psi su zaista fascinantna bića te smo odlučili detaljnije upoznati njihove uloge i saznati nešto više.

Oblikovanje mogućih rješenja problema

Razmišljali smo o tome što možemo učiniti kako bi došli do više različitih informacija. Predložili smo nekoliko različitih mogućih rješenja. Jedna od ideja bila je napraviti intervju s vlasnikom uzgajivačnice i hotela za pse. Na taj način možemo otkriti zašto su se odlučili za taj posao, je li im to posao ili poziv te kako izgleda jedan dan na takvom poslu. Idući prijedlog bio je pozvati Centar za rehabilitaciju Silver u goste. Željeli smo doznati nešto više o tome za što se uopće koriste rehabilitacijski psi te na koji način ih se obučava. Zatim možemo posjetiti azil za napuštene životinje ili i njih intervjuirati. Iduća ideja bila je organizirati predstavljanje svog ljubimca – psa u našoj školi. I za kraj smo dali prijedlog dovesti u našu školu pse koji spašavaju ljude iz ruševina (traže ozlijeđene u potresom pogođenim područjima) kao i njihove trenere

Izbor najboljeg pristupa rješenju problema

Kao najbolje rješenje odabrali smo kombinaciju mogućih rješenja jer jedino ako imamo puno različitih informacija o psima i ako obuhvatimo našu temu iz različitih aspekata možemo doći do kvalitetnih zaključaka ili rješenja. Stoga smo odlučili sve prijedloge uzeti u obzir i pokušati iz svake ideje izvući maksimum. Intervjuom s vlasnikom hotela za pse doznali bi nešto više o ponašanju pasa u novim situacijama i postoje li neka negativna iskustva u svakodnevnom radu. Rehabilitacijski centar Silver smo odlučili pozvati jer nas je jako zanimalo kako se obučavaju psi vodiči i rehabilitacijski psi, što oni sve mogu,

koliko traje obuka i baš smo željeli upoznati jednog takvog psa i njegova trenera. Razgovarajući s azilom možemo doznati koliko je brige potrebno za vođenje azila, koliko pasa može biti istovremeno u azilu te postoje li neke vrste kojih možda ima više od ostalih. Predstavljanje svog ljubimca nam se jako sviđjelo jer učenici jako vole govoriti o svom ljubimcu, a na ovaj način ga mogu predstaviti drugima i objasniti zašto je baš njihov pas poseban i koje su dobre strane posjedovanja kućnog ljubimca. Za kraj smo htjeli u školu dovesti trenere pasa koji traže ozlijeđene u potresu i saznati kako ih se trenira i koliko psi olakšavaju sam proces traženja i spašavanja.

Razvoj plana djelovanja

Poslali smo mail azilu za napuštene životinje u Dumovcu, ali nažalost nisu nam nikada odgovorili. Poslali smo mail Rehabilitacijskom centru Silver s molbom za suradnju te smo dogovorili dolazak trenera i psa baš na svjetski dan osoba s invaliditetom 3.12.2021. Treneri i pas su došli kod nas u školu, održali predavanje i pokazali što pas sve zna i može. Kontaktirali smo vlasnika Navigo hotela za pse te dogovorili s njim intervju putem Whatsapp videopoziva. Unaprijed smo pripremili pitanja, a vlasnik nam je pokazao cijeli prostor oko hotela i sam hotel za pse. Dogovorili smo termin dolaska trenera pasa koji spašavaju iz ruševina, ali nažalost morali smo odgoditi termin zbog samoizolacije. Novi termin dolaska dogovoren je tijekom travnja te smo dogovorili da ćemo doći i u klub vidjeti kako izgleda jedan trening pasa. Predstavljanje svog ljubimca psa smo također dogovorili za kraj ožujka i tome se jako veselimo.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen u knjižnici učenicima 6. razreda, stručnim suradnicima i na internetskoj stranici škole.

Ostvareni rezultati i osvrt učenika na stečeno iskustvo

Nakon svih koraka koje smo odradili tijekom projekta možemo zaključiti da pas uistinu je čovjekov najbolji prijatelj. Njihova uloga u svakodnevnim životima ljudi zaista je velika i obuhvaća čitav spektar različitih uloga. Naučili smo puno, ali kako planovi za daljnji razvoj projekta postoje nadamo se da ćemo naučiti još i više.

Ja sam Marta Rajković. Idem u 6.c razred i u projektu mi se najviše sviđjelo kad smo radili plakate zato što smo bili kreativni, a najviše kad smo birali koje ćemo fotografije odabrati za plakat. Jako mi se sviđjelo kad je došao Silver jer je pas znao izvoditi „trikove“ kao što je paljenje i gašenje svjetla.

Ja sam Lucija i sviđjelo mi se kad smo intervjuirali vlasnika hotela za pse Navigo te kako nam je rekao kako je dobio ideju za osnivanje hotela, kako izgleda jedan dan u hotelu za pse...Također mi se sviđjelo kad nam je u posjet došao Silver i predstavio psa pomagača i njegovu ulogu.

Ja sam Nuša Radojković i u našem projektu iz građanskog odgoja najviše mi se sviđjelo kada nam je u goste došao Silver te nam održao predavanje. Pokazali su nam što sve pas može raditi da pomogne vlasniku. Sviđjelo mi se i kad smo intervjuirali vlasnika hotela za pse Navigo i kada nam je pokazao kako izgleda hotel i odgovorio nam na naša pitanja.

Ja sam Ana i kod našeg projekta sviđjelo mi se kada nam je u goste došao Silver i pokazao nam što pas vodič sve može i što NE smijemo raditi ako vani ugledamo nekoga sa psom vodičem. Npr. NE smijemo doći do psa i početi se igrati s njim jer ga to ometa u radu.

Ja sam Pia i kod našeg projekta mi se najviše sviđjelo kada nam je u školu došao Silver i rekao nam nešto više o rehabilitacijskom centru, čime se oni bave itd. Također mi je bilo super kada smo sastavljali anketu o psima i kada smo vidjeli koliko je zapravo ljudi sudjelovalo.

Ja sam Lorena Nagy i u našem projektu iz Građanskog odgoja najviše mi se sviđjelo kad smo putem videopoziva vidjeli hotel za pse Navigo i kad nam je Silver došao u goste te kad su nam pričali svojem rehabilitacijskom centru

18. Financijska (ne)pismenost

Tematsko područje

Financijska (ne)pismenost

Međupredmetna povezanost

Građanski odgoj i obrazovanje, Povijest

Domena; Gospodarska (zna odrediti pojam kapitala, novca, ulogu banaka i kredita, štednje, debitnih i kreditnih kartica, zna što je državni proračun, kako se puni, koja je uloga poreza)

Cilj

Financijski opismeniti učenike osmih razreda, naučiti o važnosti financijske pismenosti, osnovnim funkcijama novca, usvajanju osnovnih financijskih pojmova, kako nikad nije prerano za početak štednje, koliko je važno dok si mlad, zdrav i sposoban započeti sa štednjom da bi starost bila lakša, ugodnija i bez financijskih briga.

Škola

OŠ Pavleka Miškine; Sveti Duh 24,10 000 Zagreb

Telefon: 01 64541960

E-adresa: pavlekica@os-pmiskine-zg.skole.hr;

Voditeljica

Dijana Rumiha Brzica

Učenice

U izradi projekta sudjelovali su učenice 8. razreda (Ira Bajić, Laura Mišetić, Antea Božić, Rajna Vukelić).

Popis učenica koje će predstavljati projekt na Smotri

Ira Bajić, Laura Mišetić, Antea Božić, Rajna Vukelić

Opis

Izbor i istraživanje problema

Nakon upoznavanja s kurikulumom Građanskog odgoja i obrazovanja učenice su odabrale iz ekonomsko/gospodarske domene problem financijske pismenosti. Za taj problem odlučile su se jer su uočile i prepoznale da su financijski nepismene, da ne razumiju osnovne financijske pojmove, da dobivaju džeparac koji vrlo brzo potroše na stvari koje im vrlo često nisu niti potrebne, a htjele bi uštedjeti. Najveća motivacija bila je želja da nauče kako se može uštedjeti i kako se štednja može uvećavati. Dodatna motivacija bilo je i uključivanje i sudjelovanje u projektu „Gospodin Fin” jednoga novinskog nakladnika.

Učenice su provele istraživanje među učenicima sedmih i osmih razreda u školi. Učenice su proučile četiri modula o financijskoj pismenosti na internetu, te su proučavale zakone RH koji se odnose na financije. Učenice su razgovarale s roditeljima i prijateljima, te su na satovima iznosile svoje primjere, stavove i mišljenja.

Oblikovanje mogućih rješenja problema

Osvijestiti potrebu edukacija kroz uvođenje Građanskog odgoja i obrazovanja kao obaveznog predmeta u osnovnu školu, uvođenje financijske pismenosti kao sastavni dio satova razrednika i kao međupredmetnu temu (povijest), održavanje izvanučioničke nastave u financijskim institucijama.

Izbor najboljeg pristupa rješenju problema

Uvođenje Građanskog odgoja i obrazovanja kao obaveznog predmeta u osnovnoj školi gdje bi učenici dovoljno rano postajali financijski pismeni

Razvoj plana djelovanja

Učenici radom na projektu razvijaju vještine istraživanja zakonskih regulativa koje se odnose na financije, razgovorom s ostalim učenicima prenose stečena znanja, i potiču ostale učenike u svojim razredima da počnu štedjeti novac na pravilan način. Učenici su o svemu vodili i dokumentacijsku mapu.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen ravnateljici, na Vijeću učeniku, u izradi je digitalni materijal za internetsku stranicu škole.

19. Lice mjeri ili licemjeri

Tematsko područje

Ljudska prava

Međupredmetna povezanost

Građanski odgoj i obrazovanje (pronalaženje vlastitih odgovora i rješenja za aktualne društvene probleme i izazove, mogućnost promicanja i provođenja temeljnih ljudskih vrijednosti); Domena: Ljudskopravna

Cilj

Informirati i senzibilizirati učenike na prisustvo izbjeglica i zajednički suživot

Očekivani ishodi učenja i kompetencija koje su razvijene u projektu

Promjena u stereotipima i predrasudama, smanjenje straha i rizičnog ponašanja, senzibilizacija učenika za učenike izbjeglice u našoj školi.

Škola

OŠ Pavleka Miškine; Sveti Duh 24, 10000 Zagreb

Telefon: 01 64541960

E-adresa: pavlekica@os-pmiskine-zg.skole.hr;

Voditeljica

Dijana Rumiha Brzica

Učenice

U izradi projekta sudjelovali su učenice 8. razreda (Mia Matijević, Nikolina Salatović Jakobović, Gita Hudetz, Greta Mudrinić)

Popis učenica koje će predstavljati projekt na Smotri

Mia Matijević, Nikolina Salatović Jakobović, Gita Hudetz, Greta Mudrinić

Opis

Izbor i istraživanje problema

Nakon upoznavanja s kurikulumom Građanskog odgoja i obrazovanja učenice su odabrale iz ljudskopravne domene problem izbjeglica. Za taj problem odlučile su se jer su uočile da u školi imamo učenike koji imaju status izbjeglica, a da same zapravo uopće ne znaju što to znači, koja prava imaju izbjeglice u RH-a, imaju li uopće ikakva prava, postoje li zakoni u RH-a kojima je reguliran status izbjeglica, koliko dugo se može u RH-a imati status izbjeglice i još mnogo, mnogo pitanja.

Učenice su provele anketu u školi u kojoj su postavile profesorima pitanja vezana uz temu izbjeglica. Učenice su napravile intervju s jednim izbjegličkim parom iz Sirije, kontaktirale su Crveni križ za podatke o statusu i pravima izbjeglica, razgovarale su s profesoricom hrvatskog jezika koja vodi dopunsku nastavu iz hrvatskog jezika za strance. Učenice su istražile i proučavale zakone RH-a koje se odnose na izbjeglice.

Oblikovanje mogućih rješenja problema

Organizacija zajedničkih druženja, zajednički odlasci na sportske i kulturne događaje. U školi organizirati Dan kuhinje države iz koje su izbjeglice i Dan hrvatske kuhinje, naučiti nekoliko osnovnih riječi na jeziku država iz kojih su izbjeglice, organizacija humanitarnih akcija.

Izbor najboljeg pristupa rješenju problema

Konkretna podrška učenicima izbjeglicama u školi kroz zajednička druženja, igru i pružanje pomoći oko učenja, edukacija učenika o predrasudama prema izbjeglicama.

Razvoj plana djelovanja

Senzibilizirati školsko okruženje za problem izbjeglica, zbližavanje s učenicima izbjeglicama u našoj školi, pružanje vršnjačke pomoći za učenje. Predstavljanje projekta na Učiteljskom vijeću. Priprema za školsku i županijsku smotru iz Građanskog odgoja i obrazovanja. Učenici su o svemu vodili dokumentacijsku mapu.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen ravnateljici, na Vijeću učenika, u izradi je digitalni materijal za internetsku stranicu škole.

Osvrt učenica na stečeno iskustvo

Učenice su naučile da je dobra organizacija i suradničko i istraživačko ključno za uspješnost u radu. Učenice su se izuzetno senzibilizirale za problem izbjeglica.

20. Potrošačko društvo i konzumerizam

Tematsko područje

Održivi razvoj: Povezanost ekonomskih aktivnosti sa stanjem u okolišu i društvu

Domene; Povezanost, Osobni i socijalni razvoj: Važnost odgovornosti pojedinca u društvu, Ja i društvo

Cilj

Educirati učenike kao se oduprijeti konzumerizmu i kako prenijeti neke od usvojenih vrijednosti na svoje roditelje. Promovirati održivi razvoj.

Očekivani ishodi učenja i kompetencija koje su razvijene u projektu

Učenik objašnjava kako ekonomske aktivnosti utječu na okoliš i društvo, prikuplja i analizira podatke o utjecaju ljudskih djelatnosti na okoliš i razlikuje racionalno od neracionalnog korištenja prirodnih i osobnih dobara.

Učenik objašnjava interakciju i utjecaj članova zajednice i društva i opisuje odgovornost za svoje ponašanje kao člana zajednice i društva.

Škola

OŠ Pavleka Miškine; Sveti Duh 24,10 000 Zagreb

Telefon: 01 64541960

E-adresa: pavlekica@os-pmiskine-zg.skole.hr;

Voditeljica

Natalija Stipetić Čus

Učenicice

U izradi projekta sudjelovale su učenice 8. razreda (Lana Čukić, Franka Bandić, Marta Tretinjak, Petra Šimek, Nika Šifter, Nika Samac).

Popis učenica koje će predstavljati projekt na Smotri

Lana Čukić, Franka Bandić, Marta Tretinjak, Petra Šimek

Opis

Izbor i istraživanje problema

Kako postajemo stariji i zreliji uočavamo neke stvari u školi koje prije nismo primjećivali. U koševima za smeće često nalazimo dosta odbačene hrane, a u razredima ostaje dosta stvari koje učenici ostavljaju za sobom. U našem kutku izgubljeno-nađeno dugo stoje stvari koje nitko ne traži, tu ima tenisica, jakni, majica i kapa, koje na kraju škola donira.

Primijetili smo da u nekim razredima gotovo svi učenici nose markiranu odjeću i torbe. Također smo uočili kako neki učenici posjeduju jako skupe mobitele. Dosta učenika užinu kupuje u obližnjoj pekari, a na nju troše popriličnu svotu novca svaki tjedan.

Razgovarajući s učenicima pokušali smo saznati nešto više o njihovim potrošačkim navikama. Pokušali smo saznati koliko često kupuju novu odjeću i obuću, mobitele, kozmetiku i brzu hranu.

Istražujući na mrežnim stranicama nalazimo definicije pojmova potrošačko društva i konzumerizam, te njihove uzroke i posljedice.

Oblikovanje mogućih rješenja problema

Kako bi istražili moguća rješenja problema izdvojili smo neke činjenice koje se vežu za uzroke i posljedice konzumerizma.

Konzumerizam potiče stjecanje predmeta ili usluga kako bi se pronašao osobni identitet, sreća ili zadovoljstvo koje ljudi ne mogu dobiti na bilo koji drugi način. Konzumerizam utječe na ekonomiju obitelji ili pojedinaca, jer podrazumijeva dodatni trošak koji nije nužan, ali koji se provodi i zato što ih tehnike oglašavanja nude kao nešto neophodno i što donosi zadovoljstvo. Trend pretjeranog konzumerizma stvara ozbiljne ekološke, ekonomske, kulturne, političke i socijalne probleme, to je aktivnost s negativnim utjecajem koja ugrožava dobrobit ljudi. Najozbiljniji utjecaj konzumerizma očituje se u potrošnji,

iscrpljivanju prirodnih resursa i ekološkoj neravnoteži. Za masovnu proizvodnju neopisivog broja proizvoda neophodno iskoristiti i iscrpiti razne prirodne resurse koji, u nekim slučajevima, nisu obnovljivi.

Konzumerizam je doveo do enormne količine otpada, jer se proizvodi odbacuju vrlo brzo, bilo zato što ne ispunjavaju svoju funkciju, ne troše se na vrijeme i istječu ili su nekvalitetni.

Ideju da možemo utjecati na medije odbacili smo na samom početku. Činjenica je da se današnje društvo određuje prema tome što netko kupuje, a ne prema tome što netko misli. Prema tome, izgleda da teza "novcem se može kupiti sreća" polako postaje realnost. Tome u prilog ide činjenica da se sve veća važnost stavlja na materijalna dobra te da se vrijednosni sustav ljudi izmijenio. Sve više ljudi podsvjesno vjeruje da sreća leži u posjedovanju materijalnih dobara. Takvu nam sliku stvaraju reklame kojima su i odrasli i djeca bombardirani svakodnevno. Otvaraju se trgovački centri koji su specijalizirani za obitelji s djecom. Djecu se potiče da vrijeme provode s vršnjacima u restoranima brze hrane. Nude se zašćerani napitci koji će nas učiniti popularnima u društvu, jakne za kojima će se svi okretati i tenisice koje su apsolutni hit sezone i moramo ih imati. Reklame i mediji nameću nam standarde i modu, ali i stav da ćemo biti lošiji od drugih ako ih ne zadovoljimo. Iako na javnoj televiziji možemo vidjeti poneku emisiju u kojoj se raspravlja o ovim problemima i pokušava ih se riješiti, nakon njih obično opet slijede reklame. Privatne televizije još su više ovisne o novcu koji zarađuju od reklama. Na internetskim stranicama sve je puno reklama, a "influenseri" koji žive od reklama još nas više uvlače u taj začarani krug novca.

Jedno od mogućih rješenja problema je pokušati utjecati na roditelje. Roditelji često zbog nedovoljno vremena koje provode sa svojom djecom kupuju djeci nepotrebne stvari kako bi kompenzirali taj nedostatak. Također, često se događa da su nagrade za djecu materijalne stvari, a kazne oduzimanje tih istih stvari. Djeca rastavljenih roditelja dobivaju previše svega jer se na taj način oba roditelja pokušavaju dokazati. Bilo bi dobro osvijestiti roditelje da se kvalitetno vrijeme provedeno s djecom ne može mjeriti novcem, a da se zabaviti može i bez puno potrošnje. Najveća nagrada djetetu je druženje s roditeljima i njihova posvećenost djetetovim mislima i osjećajima, a to se vrijeme može provesti na otvorenom, u prirodi, a ne u trgovačkim centrima. Edukacija roditelja bila bi dobro rješenje no nismo mogli pronaći dobar način provedbe. Čak i uz organiziranje edukacija uživo ili preko internetskih platformi, brošura i prezentacija smatrali smo da ne bi postigli odgovarajući učinak. Roditelji često jedno govore, a drugo čine, komentiraju automobile i odjeću susjeda, sami mnogo troše i provode vrijeme u trgovačkim centrima, zanemarujući činjenicu da djeca uče iz njihovih postupaka

Izbor najboljeg pristupa rješenju problema

Najbolje rješenje činilo se pokušati utjecati na djecu, educirati ih kako bi se oduprli konzumerizmu, ali i sami pokušali neke od vrijednosti prenijeti na svoje roditelje.

Konzumerizam stvara stres i kod djece. Psiholozi su u najnovijim rezultatima istraživanja naglasili da su djeca postala sve izloženija stresu, i to posebno u dobnoj skupini od 6-12 godina. Vrsta stresa kod djece javlja se već u vrtiću kad postanu svjesna sebe tj. u trenutku kad počnu razmišljati i kad postanu psihički osjetljivija na stvari koje drugi imaju, a oni nemaju, i na podbadanja i podrugivanja koje im drugi upućuju. Dijete će se požaliti roditeljima kad dođe kući, a roditelji će pokušati učiniti sve što je u njihovoj moći da udovolje svom djetetu. Do stresa kod mnoge djece dolazi jer nisu opskrbljena s najnovijim proizvodima na tržištu. Njima, kao i svakom pravom potrošaču, nešto nedostaje i žele to imati. Psiholozi za ovakvo stanje kojem su djeca izložena krive njihove roditelje, jer ih upravo oni uče takvom načinu ponašanja. Najveći problem tj. izvor stresa s kojim se djeca suočavaju proizlazi iz usporedbe s drugom djecom. Činjenica je da ako je jedno dijete odjeveno po najnovijoj modi to će htjeti i sva ostala djeca te će se roditelji osjećati dužnima da ispune dječje potrebe za markama korporacija koje su trenutno u trendu. Iako neke obitelji nisu u mogućnosti ispuniti ovakve djetetove potrebe, oni će ipak ustrajati na tome da mu ih ispune. Rođendani se više ne slave kod kuće nego na nekim trendovskim lokacijama, a dijete je popularnije kada je na proslavu rođendana utrošeno više novca.

Novija istraživanja upućuju na zaključak da su djeca jedan od glavnih interesa modernog masovnog marketinga. Marketinški stručnjaci se danas orijentiraju na djecu-potrošače, ne samo zbog toga što su djeca sredstvo da se dođe do odraslih, nego zbog spoznaje da su sama djeca značajno i veliko tržište. Najizloženija skupina su djeca između 6 i 12 godina, te smo njih odabrali za svoju ciljanu skupinu. I sami smo primijetili, analizirajući odjeću koju nose učenici, da markiranu odjeću više nose učenici šestih razreda nego osmaši. Kod šestaša smo češće vidali majice s naglašenim natpisima proizvođača, dok kod učenika osmih razreda već uočavamo osobne stilove.

Kako se želimo fokusirati na mlađu djecu, trebalo je pronaći i način kako doprijeti do njih. Smatrali smo da predavanja nisu dobar izbor za manju djecu jer će im biti dosadna. Vjerojatno im niti brošure ne bi bile zanimljive pa je bilo potrebno osmisliti rješenje koje je zabavno i poučno u isto vrijeme.

Kako nas zanima likovno izražavanje, postavile smo sebi izazov da napravimo edukativni animirani film kojim ćemo učenike potaknuti da razmisle o posljedicama konzumerizma. Animirani film nam se činio kao najbolje rješenje i zato što današnja djeca manje čitaju, a više gledaju razne videoradove pa im je taj mediji blizak.

Razvoj plana djelovanja

Nakon odabira problema istražili smo osobne stavove te proveli istraživanje među učenicima u školi. Osmislili smo i proveli anketu, a nakon toga istražili problem na mrežnim stranicama. Istražili smo moguća rješenja problema i odabrali najbolje rješenje problema. Počeli smo slagati dokumentacijsku mapu i portfolio. Dogovorili način snimanja animiranog filma, a nakon toga i predstavljanja projekta.

Predstavljanje projekta

Projekt smo predstavili u razredu, ravnateljici i učenicima četvrtog razreda u našoj školi, a putem mrežne stranice široj zajednici i roditeljima. Izvan škole projekt smo predstavili u OŠ Alojzija Stepinca, gdje smo se predstavili učenicima prvog razreda, a naš film bit će predstavljen na njihovoj mrežnoj stranici. Dogovorili smo i predstavljanje u OŠ Vrbani.

Osvrt na stečeno iskustvo

Snimanje filma bio je vrlo složen proces za koji je trebalo odvojiti puno vremena. Nakon izrade materijala za animaciju snimali smo fotografije koje su kasnije složene u film. Kako nam je trebalo mnogo plastelina koristili smo ga više puta. Posebno nas je zainteresirao problem bacanja hrane i to je bio prvi problem kojim smo se pozabavili. Posebno iskustvo bilo je predstavljanje filma i projekta mlađim učenicima. Vrlo zanimljivo iskustvo bilo je i istraživanje problema u školi, fotografiranje situacije na terenu i provođenje ankete. Naučili smo što su potrošačko društvo i konzumerizam, koji su njihovi uzroci i posljedice, te kao ekonomske aktivnosti utječu na okoliš. Saznali smo da je konzumerizam u sukobu s održivim razvojem i štetan za obiteljski proračun. Naučili smo i kako biti odgovoran član zajednice i društva. Susreli smo se sa vrlo složenim procesom pripreme projekta, a uz snimanje filma veliki izazov bio je i izrada portfolia. Naučili smo kako surađivati u skupini te da je dobra organizacija ključ za uspjeh projekta.

21. Kućni ljubimac nije igračka

Tematsko područje

Građanski odgoj i obrazovanje domene: demokracija, ljudska prava, društvena zajednica.

Održivi razvoj domene: povezanost, djelovanje. Osobni i socijalni razvoj domene: ja, ja i drugi.

Cilj

Razvijati pozitivan i empatičan odnos prema životinjama. Kod učenika povećati svijest da i životinje imaju osjećaje i svoja prava. Utvrditi koje su zakonske obaveze vlasnika kućnih ljubimaca, koja su neodgovorna ponašanja vlasnika te ponuditi rješenja za utvrđene probleme.

Očekivani ishodi učenja i kompetencija koje su razvijene u projektu

goo A.3.2. Uočava važnost Ustava Republike Hrvatske i drugih temeljnih dokumenata

goo B.3.1. Promiče pravila demokratske zajednice.

goo C.3.1. Aktivno sudjeluje u projektima lokalne zajednice

osr B.3.2. Razvija komunikacijske kompetencije i uvažavajuće odnose s drugima

osr B.3.4. Suradnički uči i radi u timu.

odr B.3.2. Sudjeluje u aktivnostima koje promiču održivi razvoj u školi, lokalnoj zajednici i šire.

Škola

Osnovna škola Središće; Savezne Republike Njemačke 2a; 10000 Zagreb

Telefon: 01 5999550

E-adresa: ured@os-sredisce-zg.skole.hr;

Voditeljice

Nera Batina, Tina Copot

Učenici

U izradi projekta sudjelovali su učenici 5.a, 5.b, 6.a i 6.b razreda

Popis učenika koje će predstavljati projekt na Smotri

Erik Mohorović, Sara Škunca, Karlo Katulić, Sara Zegnal

Opis

Izbor i istraživanje problema

Ideja za projekt Kućni ljubimac nije igračka javila se tijekom rada na simuliranom sudskom slučaju – Slučaj Garo. Slučaj Garo simulirano je suđenje u kojem susjeda tuži susjeda zbog preglasnog lajanja psa. Ono na što smo obratili pozornost je susjedov pas koji je neprestano na lancu u dvorištu kuće. To nas je potaknulo na razmišljanje o pravima kućnih ljubimaca.

U svom istraživanju htjeli smo saznati koje su dobre i loše strane držanja kućnih ljubimaca, koje su odgovornosti vlasnika, istražili smo pravilnike i zakone i utvrdili najvažnije probleme.

Utvrdili smo da životinje pružaju veliko zadovoljstvo. Uvijek možete računati na svog kućnog ljubimca bilo to zmija, ribica ili pas. S kućnim ljubimcem nikad niste sami, uvijek se možete maziti, šetati ili igrati s kućnim ljubimcem. Ponekad vas mogu smetati, ali uvijek se vesele vašem dolasku. Kućni ljubimac nikad ne misli ništa loše o vama, za njega ste najvažnija osoba na svijetu. Možda Vam to ne mogu reći, ali zato vam to mogu pokazati s puno igre i zajedničkog druženja. Zajednica vlasnika kućnih ljubimaca vrlo je društvena. Šetajući psa možete steći novog prijatelja, a usput ćete se i rekreirati.

Kućni ljubimci nas uče odgovornosti. Djeca se mogu naučiti potrebnim praktičnim vještinama poput čišćenja kaveza, češljanja ili učenja trikova. Svaki vlasnik ima odgovornost prema svojem kućnom ljubimcu. Kada se odlučujemo za kućnog ljubimca moramo razmisliti možemo li osigurati dovoljno ljubavi, strpljenja i vremena. Imati kućnog ljubimca znači poštivati određene zakonske obaveze i pravila i voditi računa o zdravlju i dobrobiti svojih ljubimaca.

Najvažniji zakoni i pravilnici su:

- Zakon o zaštiti životinja
- Zakon o veterinarstvu

- Odluka o uvjetima i načinu držanja kućnih ljubimaca
- Glavni problemi koje smo utvrdili su sljedeći:
- Napuštanje životinja
- Javne površine pune psećeg izmeta
- Psi koji nisu na uzici
- Psi na zabranjenim površinama
- Ilegalne uzgajivačnice pasa
- Psi koji su na stalno na lancu.

Oblikovanje mogućih rješenja problema

Istraživanjem problema osvijestili smo važnost brige i odgovornosti za kućne ljubimce. O problemima smo raspravljali s ostalim učenicima na satovima razrednika. Proučili smo različite pravilnike o držanju kućnih ljubimaca, uočili smo u čemu su slični, a u čemu su različiti. Potom smo odredili koje su prednosti i mane pojedinih pravilnika i zakona. Napuštanje životinja je kažnjivo prema Zakonu o zaštiti životinja i to novčanom kaznom do 30 000 kuna. Unatoč tome i dalje susrećemo napuštene kućne ljubimce, a azili za životinje su prepuni. Skupljanje izmeta na javnim površinama zakonska je obaveza vlasnika međutim svakodnevno možemo svjedočiti da su travnate površine prepune psećeg izmeta. Također, zakonom je zabranjeno trajno držanje pasa na lancu, no i dalje možemo vidjeti da mnogi psi žive u zastrašujućim uvjetima. Zaključili smo da imati kućnog ljubimca znači poštivati određene zakonske obaveze i pravila i voditi računa o zdravlju i dobrobiti svojih ljubimaca. Međutim isto tako možemo posvjedočiti da doneseni zakoni i pravilnici ne prate stanje na terenu.

Izbor najboljeg pristupa rješenju problema

Odlučili smo nešto poduzeti i predložiti svoja rješenja. Do odabira najboljeg rješenja došli smo na temelju ankete i rasprave u razredu. U anketi su sudjelovali svi učenici predmetne nastave. Najviše učenika u anketnom upitniku založilo se za povećanje novčanih kazni za napuštanje životinja. Napuštanje životinje kažnjivo je prema Zakonu o zaštiti životinja novčanom kaznom do 30 000 kuna i prijavljuje se veterinarskoj inspekciji. Smatramo da bi se novčana kazna za napuštanje životinja trebala povećati na 40 000 kuna. Veliki problem su psi koji su na lancu. Zakonom je zabranjeno držati pse stalno vezane. Smatramo da zakon nije dobro napisan. Riječ "stalno" omogućuje da vlasnici prođu nekažnjeno dovoljno je da kažu da pas nije stalno na lancu. U simulaciji sudskog slučaja na kojem smo radili vlasnik psa Gare tvrdio je da pas nije cijelo vrijeme na lancu. Primijetili smo da u našem kvartu nema dovoljno podsjetnika za skupljanje izmeta, a također ne postoje ni posebne kante namijenjene psećem izmetu. Pametne kante već godinama pomažu gradovima diljem svijeta. Odlučili smo dizajnirati našu pametnu kantu za pseći otpad. Također smatramo da nije dobro građane samo kažnjavati, potrebno ih je informirati i educirati.

Razvoj plana djelovanja

Nakon što smo se usuglasili oko najboljeg rješenja, postavili smo si pitanje kako ćemo naša rješenja provesti u djelo, stoga smo osmislili plan djelovanja pomoću kojeg ćemo ukazati na problem i pokušati predstaviti naša rješenja.

Naš plan djelovanja obuhvaća sljedeće aktivnosti:

- odabir naziva projekta
- izrada loga, brošure, dokumentacijske mape, portfelja
- provođenje ankete
- razgovor s ljubiteljima životinja
- razgovor s predstavnicima azila za životinje
- dizajniranje pametne kante za pseći otpad
- javna prezentacija projekta
- prezentacija dizajnerskog rješenja gradonačelniku Grada Zagreba

Predstavljanje projekta

Projekt smo predstavili ostalim učenicima na satu razrednika, ravnateljici, pedagoginji te na stranici škole. Za potrebe projekta ugodili smo voditelja televizijske emisije Kućni ljubimci gospodina Antona Ponoša s gostima te je organizirano snimanje emisije Kućni ljubimci. Emisija je emitirana 5.3. na programu HRT 1. Također, naš projekt smo predstavili u dnevnim novinama 24 sata.

Ostvareni rezultati

Radom na ovom projektu puno toga smo naučili. Saznali smo da kućni ljubimci imaju osjećaje i svoja prava, saznali smo koje su odgovornosti vlasnika kućnih ljubimaca. Razmišljali smo o tome kako možemo pomoći i kome se možemo obratiti s našim prijedlozima. Naučili smo što znači biti aktivan i informiran građanin, pronalazili smo informacije, a po prvi put smo čitali pojedine zakone. Pokazali smo da se mi, učenici možemo uključiti i rješavati probleme koje nas okružuju.

22. Naš mali park voli svaki đak

Tematsko područje

Ljudsko-pravno

Cilj

Istraživanje o mogućnostima uređenja i korištenja parka Osnovne škole „Petar Zrinski“ Jalžabet. Poticanje na samostalni rad i istraživačku nastavu, nastavu na otvorenom. Uključivanje učenika u proces razvijanja prijedloga, istraživanje o problemu, donošenja rješenja. Poticanje na kreativnost i rad u grupama (razredi) u školskom parku. Jačanje razredne zajednice kroz rad na konkretnim projektnim zadacima. Povezivanje škole sa zajednicom u okruženju.

Škola

Osnovna škola „Petar Zrinski“ Jalžabet, Varaždinska 32, 42203 Jalžabet

Telefon: 042 647880 Telefaks: 042 647680

E-mail adresa: ured@os-pzrinski-jalzabet.skole.hr;

Voditelj

Milivoj Dretar, prof. povijesti i geografije (voditelj Školske družine „Suhodol“)

Učenicima

Učenicima koji su sudjelovali u izradi projekta članovi su Školske družine „Suhodol“: Niko Težački (8.a), Marta Cvek (8.a), Nika Vuković (8.b), Ivan Slavin (8.b), Jakov Bedeković (8.b), Adam Harrane (8.a) i Valentino Dukši (8.a), a uz pomoć ostalih učenika. Učenicima koji će predstaviti projekt na smotri GOO-a su: Niko Težački (8.a), Marta Cvek (8.a), Nika Vuković (8.b), Ivan Slavin (8.b).

Opis

Izbor i istraživanje problema

Članovi Školske družine „Suhodol“ na satovima ove izvannastavne aktivnosti (1-2 sati tjedno) odlučili su nastaviti rad na eko-projektu koji su započeli još u jesen 2019. godine u sklopu međupredmetnih tema iz Građanskog odgoja i obrazovanja. Prošle školske godine odradili su projekt „Malo sklada s toliko otpada“ koji nas je potaknuo na daljnje razvijanje projekta i stečenih spoznaja. Veliki poticaj bilo je dosadašnje sudjelovanje naših predstavnika na smotrama Projekta građanin u Čakovcu i Zagrebu (i na državnom seminaru projekta SEMEP). Projektom su istražili ekološku osviještenost sugrađana, svakodnevne navike, problematiku kućnog otpada. Čak su inicirali nekoliko eko-akcija koje su odlično prihvaćene u društvu, poput prikupljanje starih baterija i čišćenje Rimskog mosta. Ove godine odlučili su nastaviti s ekološkim temama jer smo zaključili da je tu potrebno i dalje raditi, ne samo učenicima, već i zaposlenicima škole. Na satovima „Suhodola“ raspravili smo teme kojima bi se željeli pozabaviti u toku školske godine, većinom ekološke tematike. Jedan od prijedloga bio je istražiti posljedice sve popularnijeg planinarenja uslijed pandemijske krize. Dvoje učenika je predstavilo temu, no kako su dobili premalo glasova, odlučili su s istraživanjem nastaviti kao par unutar naše Družine. Prijedlog o istraživanju čistoće vode u zavičaju bio je odličan, ali nije dobio dovoljnu podršku jer škola nije dovoljno opremljena za provođenje takvog istraživanja. Najviše su se zainteresirali za prijedlog uređenja školskog parka kao mjesta za edukaciju, opuštanje i igru jer dosad je park bio neiskorišten i pomalo zapušten. Smatramo da se dio nastave iz učionica može preseliti u park s čime se složila i većina učitelja. Veliku potporu pružila je ravnateljica koja je sugerirala da se ove školske godine posvetimo tome i da kao učenici završnih razreda afirmativno djeluju na mlađe generacije. Anketirali su učenike i učitelje o mogućnostima odvijanja nastave u parku, potrebnom priboru, prijedlozima uređenja. O tome se razgovarali i na satovima razrednih odjela (SRZ), rasprava se vodila i na Učiteljskom vijeću, Vijeću roditelja i Vijeću učenika. Većina se složila da školski park treba bolje i više koristiti nego dosad. U tu svrhu ga treba pripremiti za nastavu na otvorenom te odvijanje igara. U suradnji s ravnateljicom, prijavili smo se na natječaj Varaždinske županije te za projekt primili i financijska sredstva. Usput su učenici postavljali upitnike prema pojedincima, prijašnjim učenicima, roditeljima,

žiteljima sela, udrugama. Istraživali smo kako su školske parkove uredile i druge škole te jesu li imali slične inicijative. Snimili su kratki video koji govori o parku prije uređenja te s fotografijama za vrijeme radova. Smatramo da naš školski park treba biti ogledalo škole. Naša škola jedina je obrazovna institucija u Općini (38 km², s populacijom od 3223 stanovnika). U sklopu istraživanja poslali su dopise na više adresa: Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Varaždinskoj županiji, načelniku Općine Jalžabet, Udruzi mladih Općine Jalžabet te dobili zanimljive odgovore oko problema: kako bi trebao izgledati naš školski park?

Zakoni i propisi koje smo proučili:

1. Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi
2. Nacionalni pedagoški standard
3. Statut OŠ „Petar Zrinski“ Jalžabet
4. Upute sa Školskog portala: Kako urediti urbani školski vrt

Moguća rješenja problema

Kroz raspravu, učenici su uočili moguća rješenja:

1. Financijska sredstva koja bi dobili iz Varaždinske županije iskoristiti za popravak sportskih rekvizita i opreme na igralištu. Time bi poboljšali kvalitetu nastave Tjelesne i zdravstvene kulture na školskom igralištu, potaknuli češći izlazak učenika iz škole, više igre vani.
2. Uz pomoć školskih djelatnika i vanjskih suradnika pokušati izraditi park znanosti. Nabaviti rekvizite, opremu i predmete kojima bi popularizirali pojedine školske predmete i neke predmetne teme. Na taj bi način privukli i učenike iz okolnih škola da nam dođu u posjet.
3. Školski park urediti prema trenutnim mogućnostima i prijedlozima – urediti ga kao mjesto edukacije, ali igre i opuštanja, veći dio poslova bi odradili sami, a financijskim sredstvima bi nabavili samo nužne predmete – poput klupa i kompostera.

Svi prijedlozi su nam se jako sviđali te svaki prijedlog im svoje prednosti. U prvom prijedlogu prevelika se pažnja daje školskom igralištu koje se nalazi uz park, no time bi školski park i dalje ostao zapušten. Drugi prijedlog je odličan, ali smo uvidjeli da nemamo dovoljno financijskih sredstava, a ni površina parka nije tolika da bi prihvatila sve naše prijedloge. Postoji i problem sigurnosti sprava u parku. Temeljem anketa, ali i ograničenošću u prostoru i dostupnim sredstvima, odlučili smo prihvatiti treći prijedlog. Smatramo da ćemo kod trećeg prijedloga najbolje pokazati svoju kreativnost te aktivno sudjelovati u uređenju parka.

Najbolji pristup rješenju problema

U suradnji s našom ravnateljicom učenici su predložili radionice koje bi se ostvarile kroz rad i igru u parku. Pregledali su što nam je dostupno za nabavku pomagala u parku. Potaknuli su i druge učenike iz ostalih razreda da se uključe u rad. Već nekoliko godina učenici održavaju *Facebook* stranicu [Suhodol@info¹](https://www.facebook.com/groups/756740007701969) gdje neposredno kontaktiraju s korisnicima društvene mreže (u koordinaciji voditelja). Tu predstavljamo svoje aktivnosti, rezultate provedene ankete te prate reakcije i bilježe prijedloge. Pozvali smo (i još pozivamo) sve zainteresirane na podršku u ostvarenju našeg programa. Kalendar aktivnosti bit će podložen promjenama s time da ćemo i lokalnu zajednicu upoznati s izmjenama. Učenici su intervjuirali i obavijestili ravnateljicu škole o našim aktivnostima, Vijeće roditelja i Tim za unapređenje kvalitete škole o predviđenim aktivnostima.

Plan djelovanja

Učenici će najprije osmisliti moguće aktivnosti u školskom parku. Uz suglasnost ravnateljice pokušat će animirati mlađe učenike da se pridruže akciji uređenja. Nakon prvog dijela akcija javno predstaviti rezultate po radionicama i nagraditi najbolje razrede. U tu svrhu planirano je predstavljanje projekta pred školskim tijelima. Vjerujemo da će to potaknuti javnu raspravu s konkretnim prijedlozima. Planiramo posjetiti i obići neke škole i institucije koje su značajno poradile na svojim okruženjima. U studenom 2021. posjetili smo Srednju školu „Arboretum Opeka“ iz Marčana te njihov školski park. Intervjuirali su njihovu ravnateljicu škole, a vratili se u školu s poklonom – nekoliko sadnica drveća za park. Povezali smo se i sa Osnovnom školom „Milan Lang“ iz Bregane koja je nagrađivana radi svog parka – održali su predavanje putem Zooma. Istražili smo zakonske pretpostavke te potencijalne prepreke u ostvarivanju projektnih aktivnosti. Već smo pregledali neke zakone te općinsku razvojnu strategiju. U aktivnosti ćemo uključiti Udruhu mladih Općine Jalžabet, pojedince i interesne grupe, koliko smo u mogućnosti zbog pandemijskih mjera. Želja nam je da

---

¹ <https://www.facebook.com/groups/756740007701969>

naše aktivnosti prepozna i vodstvo Općine te da podupre neke naše zamisli. Želja nam je da konačno uredimo školski park i učinimo ga mjestom za učenje i odmor.

Ostvareni rezultati

Radom na projektu, učenici su razvijali timski rad, aktivno sudjelovali u raspravama, poticali jedni druge na poboljšanje rada, pomagali si. Učili su kako predstaviti svoje prijedloge, zauzeti se za ostvarive zamisli, reagirati na nedostatke. Učili su kako pronaći osobu koja je zadužena za pojedini problem, kako kontaktirati službene osobe, kako sročiti e-mail ili dopis. Razvijali su vještine istraživanja, metodu intervjuja, izrade i analize anketa, izrade plakata i javnog predstavljanja uočenog problema u školi. Pokrenuli su rješavanje uočenog problema i aktivno poticali ostale dionike projekta. Učenici su sve odradili s dobrim namjerama i željom u pozitivno rješenje. Rezultati će biti vidljivi već u toku ove školske godine, a školski park ostat će im dostupnim i nakon što više neće biti učenici škole. Sudjelovanjem u projektu učenici su razumjeli ulogu aktivnog građanina unutar svoje lokalne zajednice. Shvatili su da je projekt važan i svima drugima.

Predstavljanje projekta

Projekt „Naš mali park voli svaki đak“ predstavljen je na satovima razrednih odjela 8.a i 8.b razreda, ravnateljici škole, na našoj *Facebook* stranici Suhodol@info, Školskom povjerenstvu za GOO, partnerskim školama. Poslije održane smotri planiramo predstaviti projekt Učiteljskom vijeću, Varaždinskoj županiji, načelniku Općine, zainteresiranim posjetiteljima škole te u medijima.

23. Plastik nije fantastik!

Tematsko područje

Ekološko

Cilj

Nabava uređaja za mjerenje razine mikroplastike u vodotocima našeg kraja.

Škola

III. osnovna škola Varaždin, Trg Ivana Perkovca 35, 42000 Varaždin

Telefon: 042 240545, Telefaks: 042 204210

e-pošta: tajnistvo@os-treca-vz.skole.hr;

Voditelj

Berislav Njegovec, prof.

Učenici

Učenici koji su sudjelovali u izradi projekta su:

Antonela Nikolić, Hana Puh, Eugen Sekovanić, Leona Šanjek, Leonardo Barulek, Lara Draganić, Natali Harambašić, Indira Laljek

Učenici koji će predstavljati projekt na smotri:

Antonela Nikolić, Leonardo Barulek, Lara Draganić, Hana Puh

Svi učenici pohađaju osmi razred.

Opis

Izbor i istraživanje problema

U okviru GLOBE programa na našoj školi svakodnevno mjerimo temperaturu zraka, tlak zraka, naoblaku i količinu padalina ispred škole. Jednom tjedno mjerimo temperaturu, prozirnost, količinu kisika i nitrata te pH na rijeci Dravi i Plitvici. Tri put na tjedan mjerimo temperaturu tla i površinsku temperaturu tla. Pratimo listanje lipe ispred škole. Prikupljamo uzorke vode iz Drave i Plitvice i mjerimo razinu mikroplastike. Mikoplastika je mikroskopski otpad koji se nalazi u vodotocima nevidljiv golim okom. Plastika čini 85 posto otpada na plažama u svijetu, u Mediteran se godišnje baci više od 200.000 tona plastike

Učenice su istražile sljedeće bitne dokumente:

Zakon o zaštiti okoliša, NN 80/13, Zakon o vodama, NN 66/19, 84/21, Zakon o gospodarenju otpadom, NN 84/2021

Moguća rješenja problema

Učenici su uočili nekoliko mogućih rješenja problema:

- Suradivati s nekom školom koja već provodi mjerenja mikroplastike
- Nastaviti mjeriti mikroplastiku mikroskopom
- Nabaviti uređaj za mjerenje mikroplastike

Nakon razmatranja jakih i slabih strana pojedinog rješenja, učenici su se odlučili za najbolji pristup.

Najbolji pristup rješavanju problema

Kupnjom uređaja za mjerenja mikroplastike moći ćemo bolje provoditi mjerenja i imati točnije podatke o razini mikroplastike u Dravi i Plitvici. Uređaj je precizniji od mikroskopa i omogućuje bolje mjerenje, ali moramo osmisliti na koji način ćemo ga nabaviti.

Uređaj košta nekoliko tisuća kuna i ne možemo teretiti školu za cijeli iznos.

Plan djelovanja

Izradit ćemo različite ukrasne predmete od plastike koja se svakodnevno koristi u kućanstvu (čepovi i plastične boce)

Napravit ćemo izložbu gdje se može ostaviti dobrovoljni prilog jer kao škola ne smijemo prodavati ono što izradimo. Staviti ćemo plakate zašto je bitno to što radimo, naglasiti da se radi o našim vodotocima, možda i

podzemnim vodama, o vodi koju možda pijemo i da je bitno da se rade mjerenja mikoplastike koja je štetna za naš organizam i može izazvati bolesti.

Ostvareni rezultati

Napravili smo božićnu izložbu u našoj školi. Prikupili smo gotovu pola iznosa.

Planiramo napraviti proljetnu izložbu na gradskom trgu da se mogu svi građani uključiti.

Izrađivat ćemo ukrase od plastike, privjeske za ključeve, podloške za čaše, itd.

Ako ne prikupimo dovoljno sredstava tražit ćemo donacije od tvrtki s kojima škola surađuje.

Predstavljanje projekta

Projekt je bio predstavljen učenicima i razrednicima, a bit će još predstavljen u Gradskom uredu za društvene djelatnosti, u medijima te na internetnim stranicama škole.

24. Zaboravljena ploča planinarskoga grada

Tematsko područje

Projekt građanin

Kulturološka dimenzija: razvoj osobnoga, zavičajnoga i domovinskoga identiteta

Ljudsko-pravna dimenzija: odgovorno ponašanje svakoga pojedinca u zajednici

Društvena dimenzija: društvena solidarnost (škola i šira zajednica)

Cilj

Projekt će poticati učenike na aktivno sudjelovanje u životu škole i šire zajednice s ciljem osobne i zajedničke dobrobiti preko rješavanja pitanja od općega interesa. Aktivnostima obnove zaboravljene ploče s podacima o nadmorskoj visini grada Ivanca učenici će osvijestiti važnost poznavanja i zaštite zavičajne baštine te njezine promidžbe u turističke svrhe što dugoročno doprinosi gospodarskome razvoju i općenito poboljšanju kvalitete života u gradu u kojemu živimo.

Škola

OŠ Ivana Kukuljevića Sakcinskog, Ivanec, Ulica akademika Ladislava Šabana 17, 42 240 Ivanec

Telefon/telefaks: 042/781-330

E-adresa: os-ivanec@os-iksakcinskog-ivanec.skole.hr;

Voditeljica

Suzana Jagić

Učenici

U izradi projekta sudjeluju *Mali građani*, učenici 5. b razreda. Projekt će na Smotri predstaviti: Eli Lepoglavec, Lovro Mavrek, Lana Mavrek, Pavla Olman.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Učenici 5. b razreda čine skupinu *Mali građani* koja prikuplja i istražuje povijesne izvore prikupljene od samih učenika 5. razreda o prošlosti grada Ivanca i širega zavičaja. Veći broj slikovnih i materijalnih povijesnih izvora odnosio se na goru Ivanščicu i planinarske aktivnosti. Pojedini učenici znali su da se grad Ivanec naziva i planinarski grad te se razvila diskusija o značenju toga pojma. Prisjetili su se kako su u 2. i 3. razredu sudjelovali u školskome projektu *Moj grad u muzeju* te su više puta posjetili Muzej planinarstva Ivanec. Učenici su znali nadmorsku visinu najveće gore sjeverozapadne Hrvatske. Jedna je učenica spomenula kako joj je otac u centru grada pokazao jednu ploču, no brojke i tekst na njoj bile su izbrisane. Otac je znao da ploča sadrži podatak o nadmorskoj visini grada Ivanca. Ova je tvrdnja izazvala velik interes učenika budući da nitko u razredu nije znao gdje se ploča nalazi. Iako je bilo još prijedloga o temama koje bi učenici mogli istraživati, zaključili su kako će odabrati temu zaboravljene ploče. Da bi saznali i od drugih učenika od 5. do 8. razreda znaju li podatak o ploči s nadmorskom visinom grada Ivanca, sastavili su kratku anketu. Predstavnici 5.b razreda s temom su upoznali ravnatelja škole od kojega su dobili podršku i pomoć oko prve aktivnosti, a to je postavljanje ankete na digitalnu platformu *Teams* koja se koristi u školi. Pretražujući Internet, saznali su vlasništvo zgrade na kojoj se nalazi zaboravljena ploča (Dom zdravlja Varaždinske županije).

Moguća rješenja problema

Nakon zajedničke rasprave *Mali građani* uočili su više načina kvalitetnoga rješavanja problema. Cilj njihovih aktivnosti bit će obnavljanje zaboravljene ploče planinarskoga grada. Nakon provedene ankete među učenicima predložili su da se ona provede i među učiteljima škole te da se, uz pomoć učiteljice, obrade rezultati ankete koje će potom sami predstaviti, što će biti polazište za sljedeće faze projekta. Prije samih aktivnosti znali su da moraju proučiti i neke dokumente kako bi saznali zakonske okvire za svoje djelovanje te prema kome sve trebaju usmjeriti svoje aktivnosti. Nakon iznošenja različitih ideja i nakon njihove procjene neke su i odbacili smatrajući kako ih neće moći provesti zbog trenutne epidemiološke situacije.

Najbolji pristup rješenju problema

Učenici su odlučili da će najbolji pristup rješenju problema biti provođenje više različitih aktivnosti u školi, održavanje radionice o temi nadmorske visine te pronalaženje subjekata koji će im pomoći u obnovi ploče. Svoje će aktivnosti predstaviti putem lokalnih medija, mrežne stranice škole te kreirane internetske stranice projekta na kojoj će ujedno postaviti i prikupljene zavičajne povijesne izvore. Do tih će podataka voditi kreirani QR kod koji će biti postavljen pored obnovljene ploče. Pozitivna je strana ovoga projekta što su svi učenici od samoga početka veoma motivirani, rade suradnički i žele da projekt uspije u čemu imaju i podršku roditelja.

Plan djelovanja

Nakon predstavljanja projekta ravnatelju, provođenja ankete i pronalaženja vlasnika zgrade na kojoj se nalazi ploča, planirana je daljnja podjela poslova. Najprije je planiran posjet lokalitetu gdje se nalazi zaboravljena ploča te dokumentiranje njezina stanja. Potom je potrebno stupiti u kontakt s vlasnikom zgrade na kojoj se ploča nalazi preko pisanja službenoga dopisa, istražiti način njezine obnove nakon čega bi uslijedilo postavljanje ploče na proljeće 2022. uz obavještavanje javnosti o učinjenome. Tijekom zimskih mjeseci planirano je održavanje radionice o nadmorskoj visini te kreiranje internetske stranice projekta s QR kodom što bi u konačnici bilo predstavljeno s obnovljenom pločom planinarskoga grada.

Ostvareni rezultati

Mali građani se nadaju kako će projekt biti u potpunosti realiziran prema zadanoj ideji. Početni koraci već su s uspjehom ostvareni. Provedena je anketa, posjetili su lokalitet zaboravljene ploče i dokumentirali njezino stanje. Ravnatelju ustanove u čijemu je vlasništvu zgrada na kojoj je ploča, uz pomoć školske knjižničarke, uputili su službeni dopis na koji je brzo stigao pozitivan odgovor te dozvola za obnovu ploče. Pronašli su i ponuđača njezine obnove. Izradili su internetsku stranicu projekta *Zaboravljena ploča planinarskoga grada*. U izradi su i QR koda koji će voditi do podataka na *internetskoj stranici*. Sudjelovali su na radionici o nadmorskoj visini i gori Ivanščici zajedno s učiteljicom Geografije. Rezultat radionice i druge aktivnosti u projektu pokazali su na izložbi u predvorju škole. Sve etape projekta objavljene su na mrežnoj stranici škole kod aktivnosti *Malih građana*.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen ravnatelju i na mrežnim stranicama škole. Planirano je predstavljanje projekta na Smotri projekata Građanskoga odgoja i obrazovanja, Festivalu znanosti, učenicima i Učiteljskome vijeću na Dan škole u svibnju 2022. Planiraju ga još predstaviti i Vijeću roditelja, na radiju *Sjeverni.FM*, Varaždinskoj televiziji, skupovima za učitelje, ivanečkim planinarskim društvima i u Muzeju planinarstva Ivanec.

25. Tradicijska ogrlica

Škola

OŠ Đure Deželića Ivanić-Grad; Park hrvatskih branitelja 4, 10 310 Ivanić-Grad

Telefon/ telefaks: 01/2881 695

E-adresa: ured@os-gjdezeliica-ivanicgrad.skole.hr;

Voditelj

Ivica Gregurec, magistar edukacije matematike i fizike, učitelj savjetnik

Učenici

„Ivančice“: učenice 7.c razreda

Učenice koji će predstaviti projekt: Una Cvijanović, Nela Kurešić, Lara Aničić i Oriana Ciganović;
(zamjena u slučaju (samo)izolacije Magda Vrtarić)

Tematsko područje

Razvoj zavičajnog identiteta kao dijela hrvatskog domovinskog identiteta.

Cilj

Upoznavanje učenica s tradicijskim ogrlicama iz središnje Hrvatske. Učenice će istražiti fotografije, zapise i provesti intervjue o materijalnom dokazu postojanja tradicijske ogrlice vezane za šire područje Ivanić-Grada te naučiti izradu replika tehnikom perlitanja. Učenice će napraviti replike te tiskovne i digitalne materijale, postaviti izložbe i promotivne punktove da bi prezentirali svoj rad i proizvod na manifestacijama u Gradu pa i šire.

Ishodi

Goo C.3.3. Promiče kvalitetu života u lokalnoj zajednici

osr C.3.3. Aktivno sudjeluje i pridonosi školi i lokalnoj zajednici.

osr C.3.4. Razvija nacionalni i kulturni identitet. uku C.3.3.

uku C.3.3.3. Interes

Učenik iskazuje interes za različita područja, preuzima odgovornost za svoje učenje i ustraje u učenju.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Učenica je, kada smo imali eTwinning, donijela pisanicu ukrašenu perlicama koju je njezinom bratu poklonio učitelj uz pitanje kako se to radi. Nakon toga u sklopu e-Twinning projekta „Christmans Wishes“ učitelj nas je učio kako izraditi kuglice ukrašene perlicama. Kasnije je učenici mama pokazala ogrlice koje je učitelj izradio i objavio na FaceBooku i onda smo zamolile učitelja da nas nauči izrađivati.

Učitelj nam je pokazao ogrlice koje izrađuje iz radnih dijelova Hrvatske i za svaku napomenuo iz kojeg je dijela Hrvatske ili napravljena po predlošku s interneta. Kako ni jedna nije bila s područja Ivanić-Grada, zanimalo nas je postoji li neka slična ogrlica na širem području Ivanić– – Grada. Kako učitelj nije bio siguran, istražili smo. Provele smo anketu među stanovnicima Ivanić-Grada. Istražile smo postoji li neki zapis ili slika na kojoj se pojavljuje tradicijska ogrlica u Ivanić-Gradu.

Istraživanje smo provele u tri faze :

- 1) Prikupljale starih fotografija i materijalne građe
- 2) Anketiranje stanovnika grada Ivanić-Grada
- 3) Intervju sa stručnjacima (muzej i folkloristi)

Moguća rješenja problema

Kako nikakve točne informacije, zapise ili materijalne dokaze nismo pronašli, osim jedne ogrlice koja se u Ivanić-Gradu pojavila između dva svjetska rata kao poklon kod prosidbe („đund“ – lokalizam za bižuteriju iz povijesti, po riječima Josipa Forijana iz Posudionice i radionice narodnih nošnji u Zagrebu), a po preporuci više kustosice Slavice Moslavac, u mirovini, iz Muzeja Moslavine u Kutini odlučili smo se za izradu ogrlice koja se pojavljuje diljem središnje Hrvatske. Posjetom dogradonačelniku Tomislavu Cavaju,

da bismo ga upoznale s projektom, rekao je da se kao dijete sjeća da je njegova baka imala iste ogrlice, obje. Kasnije nam je javio da ih ne može naći, ali se točno sjeća da ih je imala. Učenjem izrade te ogrlice, prema shemi koju smo izradile, usavršavamo tehniku perlitanja. Po riječima učitelja ogrlica koju smo pronašle u Ivanić-Gradu je kompliciranija za izradu jer se radi s dvije niti te je možemo izraditi tek kada ovladamo dobro tehnikom perlitanja s jednom niti.

Nastavit ćemo istraživanje jer po riječima više kustosice Slavice Moslavac je nemoguće da je samo područje Ivanić-Grad ostao otok na kojem se nisu izrađivale ogrlice dok su se u krugu od 75 km oko Ivanić-Grada javljale tradicijske ogrlice u različitim varijantama (Kutina, Popovača, Samobor, Dubrava, Čazma...) i usavršiti tehniku perlitanja.

Najbolji pristup rješenju problema

Detaljnije istražiti povijesnu građu vezano za šire područje Ivanić-Grada kako bi se došlo do reprezentativnog primjerka tradicijske ogrlice sa šireg područja Grada. Ovladati tehnikom perlitanja da bismo izradili jedini primjerak koji smo našli na području Grada sličan onome koji je vidio i dogradonačelnik kao dijete. Pronaći sredstva za izradu ogrlica (perlice, struna, igle za perlitanje, kopče). Prezentirati naše radove u školi, ravnateljici Turističke zajednice i gradonačelniku Ivanić-Grada te putem medija, izložbi i sajмова da bismo širu javnost upoznali s ovim projektom i kako bi sam projekt zaživio i imali potporu. Organizirati radionice za učenike naše škole i građanstvo.

Plan djelovanja

I. faza

- 1) Istraživanje povijesne građe
- 2) Naučiti i ovladati tehnikom perlitanja izradom tradicijske ogrlica koja se u sličnim varijantama javlja diljem središnje Hrvatske
- 3) Upoznati sve učenike/ice, djelatnike/ice i roditelje OŠ Đure Deželića s našim projektom
- 4) Upoznati ravnateljicu Turističke zajednice i poglavarstvo grada Ivanić-Grada s našim projektom
- 5) Pronaći sredstva za kupnju materijala za izradu ogrlica
- 6) Izraditi repliku ogrlice koju smo našli na području grada. Kako nema ime, uz savjet više kustosice Slavice Moslavac, dati joj ime BISERNI IVANIĆKI KRAGLIN
- 7) Organizirati izložbu u prostorima Muzeja Ivanić-Grad
- 8) Sve popratiti u medijima (Obiteljski radio Ivanić-Grad...)
- 9) Osmisliti i postaviti promotivni – prodajni prostor („stand“) za vrijeme Bučijade i Obrtničkog sajma u Ivanić-Gradu te i šire.

II. faza (sljedeća školska godina)

Uz potporu ravnatelja, Školskog odbora, Turističke zajednice Ivanić-Grada i Poglavarstva grada Ivanić-Grada ako projekt zaživi i dobije zeleno svjetlo, a dobio je.

- 10) Osnivanje Školske zadruge koja bi se bavila izradom tradicijskih ogrlica i ostalih tradicijskih vrijednosti vezano za šire područje grada Ivanić-Grada.
- 11) Organiziranje predavanja i radionica o izradi tradicijske(ih) ogrlica
- 12) Izrada promo materijala i cjenika za izrađene ogrlica

Projekt je bio predstavljen

Projekt je predstavljen ravnatelju OŠ Đure Deželića Ivanić-Grad, učenicima 5. i 6. razreda. Zbog epidemioloških mjera nismo, za sada, u mogućnosti naš projekt predstaviti Školskom odboru. Predstavljen je ravnateljici Turističke zajednice Ivanić-Grad, dogradonačelniku grada Ivanić-Grad od kojih smo dobili pohvalu i zeleno svjetlo za nastavak rada. Gostovali smo na Obiteljskom radiju Ivanić gdje smo širem pučanstvu predstavili naš projekt. Nakon Smotre pozvani smo kao gosti na Obiteljski radio Ivanić.

Nakon predstavljanja na Županijskoj smotri projekt će biti predstavljan i na službenim stranicama OŠ Đure Deželića Ivanić-Grad i na službenoj stranici Grada Ivanić-Grada.

Ostvareni rezultati (I. faza)

Učenice su radom na ovom projektu razvijali vještine prikupljanja povijesne građe te njezino bilježenje i arhiviranje. Radom na ovom projektu razvijale su vještine istraživanja, suradničkog i iskustvenog učenja, intervjua, izrade plakata i javnog predstavljanja kao i socijalne vještine posebno komunikacije. Ovladale su

tehnikom perlitanja te samostalno mogu izraditi primjerak tradicijske ogrlice koja je rasprostranjena središnjom Hrvatskom. Zainteresirale su i druge učenice za izradu tradicijskih ogrlica. Projekt je predstavljen i dobio obećanje za financijsku pomoć kod daljnje izrade. Izrada Ivaničke biserne kragne je započeta, ali je teža izrada zbog toga što se radi s dvije niti u isto vrijeme te nam stvara velike probleme. Po riječima učitelja moramo još bolje ovladati tehnikom perlitanja s jednom te onda i s dvije niti u isto vrijeme. Za izložbu u Muzeju Ivanić-Grad dobili smo slobodan termin za vrijeme Obrtničkog sajma i Bučijade. Projekt je predstavljen široj javnosti putem Obiteljskog radija Ivanić. Dobili smo obećanje u Turističkoj zajednici da ćemo moći izložiti svoje rukotvorine na Obrtničkom sajmu (lipanj) i Bučijadi (listopad) na izložbenom punktu (štanu). Dobili smo moralnu potporu i pohvalu, s mogućnošću financijske potpore od ravnateljice Turističke zajednice Ivanić-Grad i dogradonačelnika Ivanić-Grada za nabavu materijala kako bismo mogle nastaviti s izradom tradicijske ogrlice.

26. Energetska pića *goodbye*, zdravlje *hello*!

Škola

Osnovna škola Ksavera Šandora Gjalskog; Đački put 1, 49210 Zabok

Telefon:049 221050; telefaks: 049 223623

E-pošta: os-ksaver-sandor-djalski@kr.t-com.hr;

Voditeljica

Ružica Kotarski

Učenici

Lana Piljek, 5.d; Tara Peček, 5.d; Greta Ciglenečki, 7.a; Lucija Meglič, 5.d; Lana Cigula, 5.d, Hana Cakol, 5.d; Martin Mamuča, 5.d; Patrik Mikulec, 5.d; Gita Moštak, 6.d; Lorena Dugorepec, 6.d; Lana Hržina, 6.a; Monika Jerneić, 8.d; Klara Plenar, 8.d; Mia Vrančić 7.d; Lena Borovčak,7.d; Marta Iveković, 7.d, Gabrijela Papišta,7.d;

Učenice koje će predstavljati projekt: Marta Iveković, 7.d, Mia Vrančić, 7.d, Gabrijela Papišta, 7.d, Lena Borovčak, 7.d

Tematsko područje

Zdravlje i zdrav život

Cilj

Upoznati učenike i roditelje sa štetnosti konzumacije energetskih pića te utjecati na formiranje zdravih prehrambenih navika.

Očekivani ishodi učenja i kompetencija/e koje su razvijane u projektu:

Građanski odgoj i obrazovanje

goo A.3.3. Promiče ljudska prava.

goo C.3.3. Promiče kvalitetu života u lokalnoj zajednici.

Osobni i socijalni razvoj

osr B.3.2. Razvija komunikacijske kompetencije i uvažavajuće odnose s drugima.

osr B.3.4. Suradnički uči i radi u timu.

osr C.3.1. Razlikuje sigurne od rizičnih situacija i ima razvijene osnovne strategije samozaštite.

Zdravlje

A.3.2.A Opisuje pravilnu prehranu.

B.3.3.A Povezuje samopoštovanje s rizičnim ponašanjima.

B.3.3.B Opisuje opasnosti uporabe sredstava ovisnosti te opasnosti drugih rizičnih ponašanja.

C.3.1.C Nabraja zakonska ograničenja važna za zdravlje i sigurnost maloljetnika.

C.3.2.D Razumije važnost pronalaženja vjerodostojnih i pouzdanih informacija o zdravlju.

Opis

Izbor i istraživanje društvene važnosti problema

Na sastanku Vijeća učenika na početku 2. polugodišta povela se rasprava o neželjenim ponašanjima učenika u školi, pa su se spomenula energetska pića. Učenici primjećuju da mnogi učenici predmetne nastave sve više kod kuće, pa i u školi konzumiraju energetska pića. Predstavnici Vijeća učenika su se pismeno izjasnili anketom u kojoj se konstatira velika pojavnost konzumacije energetskih pića među sve mlađim učenicima. Sa problemom koji su zamijetili učenici Vijeća pedagoginja upoznaje članove Školskog volonterskog kluba. Problem je učenike zainteresirao pa se formirala projektna skupina. Učenici iz projektne skupine se upoznaju s „Projektom građanin“ i mogućnostima rješavanja problema u okviru međupredmetnih tema Osobni i socijalni razvoj, Zdravlje i Građanski odgoj i obrazovanje. Na Školskom volonterskom klubu se razgovaralo o pojavnosti i štetnosti ispijanja energetskih pića. Učenici su pogledali film „Moguća zabrana prodaje energetskih pića djeci u Hrvatskoj“ (*You Tube*), te raspravljali i iznosili u pisanom obliku svoje dojmove. Učenici su proučavali Konvenciju o pravima djeteta (UNICEF), te se uvjerali da članci 3., 24. i 26. govore o važnosti zdravlja djeteta te obvezama država da se navedena prava djece osiguraju. Također su na

stranicama [Hrvatskog sabora](#) iz 2018. godine pronašli prijedlog Zakona o zabrani prodaje energetske pića maloljetnicima. Projektna skupina članova Školskog volonterskog kluba zaključuje da navedeni problem treba istražiti, informirati o štetnosti konzumacije energetske pića te pokušati pronaći rješenja a s ciljem unapređivanja osobnog zdravlja i zdravlja svojih vršnjaka.

Oblikovanje mogućih rješenja problema

Učenici projektne skupine podijelili su se u četiri manje skupine. Svaka skupina je raspravljala i pokušala oblikovati najbolji način rješavanja problema konzumacije energetske pića. Temeljem istraženih činjenica učenici razmišljaju i o tome tko im može pomoći u rješavanju problema.

Moguća četiri prijedloga

1. Prijedlog: Informiranje učenika o štetnosti energetske pića
2. Prijedlog: Informiranje roditelja o štetnosti energetske pića
3. Prijedlog: Informiranje učitelja o štetnosti energetske pića
4. Prijedlog: Informiranje učenika, roditelja i učitelja o štetnosti energetske pića

Tako su učenici, članovi projektne skupine iznosili različita rješenja. Svi su uočili gotovo iste probleme: štetnost za zdravlje, reklamiranje energetske napitaka, konzumaciju energetske pića učenika.

Prva projektna skupina je predložila da se o problemu konzumacije energetske pića izvijeste učenici kako bi se djelovalo na njihove stavove o promjeni navika konzumacije navedenih pića. Predlažu da se izrade informativni materijali ili napravi dokumentarni film za učenike. Nakon što su iznijeli svoja rješenja na glas, uviđaju da je izrada dokumentarnog filma prezahtjevna, ali se može napraviti mali edukativni film za učenike.

Druga projektna skupina je također razmatrala štetnosti konzumacije energetske pića, te predlažu djelovanje na roditelje tako da se za njih organizira roditeljski sastanak te ih se informira o štetnosti konzumacije.

Treća projektna skupina je razmatrala ulogu učitelja u upoznavanju i objašnjavanju problema konzumacije energetske pića te zaključuju da bi učitelji trebali roditelje upoznati sa navikama njihove djece i štetnosti konzumacije energetske pića. Isto tako bi mogli i učenike informirati. Najbolji način bio bi izrada plakata ili prezentacije.

Četvrta projektna skupina se slaže sa svim navedenim, ali smatraju da bi trebalo informirati sve učenike, njihove roditelje i učitelje o štetnosti konzumacije energetske pića.

Izbor najboljeg pristupa rješavanju problema

Glasnogovornice svake skupine obrazlagale su svoje prijedloge pred svima. Članovi projektne skupine su raspravljali o slabim i jakim stranama prijedloga, te su javnim glasanjem izabrali najboljim prijedlogom četvrte projektne skupine. Nakon što je izglasano da je najbolji prijedlog informirati ne samo učenike, već roditelje i učitelje o štetnosti konzumacije energetske pića pristupilo se razvoju plana djelovanja.

Razvoj plana djelovanja (akcije)

Nakon analize dobivenih informacija, članovi projektne skupine su predložili plan djelovanja (akcije):

1. Izrada i provođenje ankete među učenicima od 5. do 8. razreda o pojavnosti konzumacije i stavovima učenika prema konzumaciji energetske pića.
2. Posjet obližnjim trgovinama (Strahinjčica i Trgostil) i realizacija razgovora sa prodavačicama da se utvrdi koliko učenici naše škole kupuju energetska pića.
3. Organiziranje predavanja za učenike osobe o štetnosti energetske pića.
4. Pronalaženje materijala na internetu, s učiteljicom biologije podjela materijala svim razrednim odjelima za sat razrednika (*Yammer*).
5. Izrada pisanog materijala i kratkog filma za informiranje roditelja i učenika o štetnosti konzumacije energetske pića.
6. Informiranje javnosti: objava projekta na mrežnim stranicama Škole i Grada Zaboka te u tiskovini „Zagorskog lista“.

Predstavljanje plana akcije široj zajednici

Projekt je bio predstavljen učenicima i roditeljima na internetskim stranicama škole. Također je predstavljen na internetskim stranicama Grada Zaboka širem građanstvu.

Javno predstavljanje ponudjenog rješenja problema

Sve što je planirano realizirano je. Učenici su sa rezultatima istraživanja upoznali učenike i roditelje. Izrađene su pamtilice koje su podijeljene učenicima te kratki film koji upozorava učenike i roditelje na štetnost konzumacije energetskih pića.

Osvrt učenika na stečeno iskustvo

Učenici su puno toga naučili i vrlo su ponosni na svoj uradak!

Koliko su učenici usvojili znanja o štetnosti konzumacije energetskih pića i razumjeli problem pokazat će vrijeme.

27. Korak po korak do odgovornog građanina

Škola

Osnovna škola Zlatar Bistrica; Vladimira Nazora 10; 49247 Zlatar Bistrica

Telefon: 049 461749

E – pošta: ured@os-zlatar-bistrica.skole.hr;

Voditeljica

Melita Špoljar

Učenici

Lorelai Žukina 6.b, Anja Krivak 7.b, Lea Buntak 8.a, Lana Dlesk 8.a, Mia Hajnić 8.b

Učenici koji će predstavljati projekt: Anja Krivak 7.b, Lea Buntak 8.a, Lana Dlesk 8.a, Mia Hajnić 8.b

Tematsko područje

Društvena solidarnost, područja i generacije ljudskih prava

Cilj

Razvijati građansku kompetenciju koja učenicima, kao informiranim, aktivnim i odgovornim članovima društvene društvenih zajednica na svim razinama, omogućuje učinkovito obavljanje građanske uloge.

Očekivani ishodi učenja i kompetencija/e koje su razvijane u projektu

goo A.3.2. Uočava važnost Ustava Republike Hrvatske i drugih temeljnih dokumenata u zaštiti ljudskih prava.

goo A.3.3. Promiče ljudska prava.

goo A.3.4. Promiče pravo na obrazovanje i pravo na rad.

goo B.3.1. Promiče pravila demokratske zajednice.

goo C.3.1. Aktivno sudjeluje u projektima lokalne zajednice

goo C.3.2. Doprinosi društvenoj solidarnosti.

goo C.3.3. Promiče kvalitetu života u lokalnoj zajednici.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Na satu Građanskog odgoja i obrazovanja trebale smo objasniti novoj polaznici što je građanski odgoj odnosno kojim smo se temama bavili i koje smo aktivnosti provodili.

Zapisivale smo pojmove vezane uz građanski odgoj te obrazlagale pojmove uz primjere.

Vezano uz teme građanskog odgoja u listopadu smo sudjelovale na 10. KIKI festivalu u Zaboku. Prikazani filmovi bavili su se temama siromaštva, stereotipima i predrasudama, ljudskim pravima. Nakon sudjelovanja na KIKI festivalu razgovarale smo o dojmovima koji su na nas ostavili prikazani filmovi.

U školskoj knjižnici istraživale smo posjeduje li knjižnica literaturu za djecu s objedinjenim temama građanskog odgoja.

Odlučile smo saznati koliko su učenici naše škole upoznati s temama građanskog odgoja, bi li željeli saznati više o građanskom odgoju te kako postati odgovoran građanin. Napravile smo anketu te smo putem platforme Yammer prosljedile učenicima predmetne nastave u razredne grupe anketni upitnik. Većina učenika iskazala je interes da sazna više o temama građanski odgoj.

Na satovima smo također proučavale dijelove Ustava Republike Hrvatske koji obuhvaćaju zaštitu ljudskih prava, udruživanja (pojam civilno društvo), Zakon o zaštiti okoliša s ciljem da se više upoznamo s dokumentima koji štite ljudska prava, ali i cjelokupnu zajednicu.

Nakon prikupljenih podataka i rezultata razmotrile smo na koji način možemo učenicima škole još više približiti građanski odgoj.

Moguća rješenja problema

Kao moguća rješenja problema predložili smo sljedeće:

1. izrada filma vezanog uz teme građanskog odgoja

2. predavanje na temu građanskog odgoja
3. izrada knjižice s temama o građanskom odgoja

Prvi prijedlog bio je izraditi film s temama vezanim uz Građanski odgoj. Postavilo se pitanje imamo li kvalitetnu kameru za snimanje filma te ostalih resursa vezanih uz snimanje.

Drugi prijedlog koji smo iznijeli bio je predavanje o temama građanskog odgoja. Na prvi pogled to se činilo kao vrlo jednostavan prijedlog, no postavilo se pitanje na koji način obuhvatiti sve učenike zbog epidemioloških mjera.

Treći prijedlog bio je izrada knjižice s temama građanskog odgoja. Potencijalna prepreka bila je koje teme obuhvatiti i na koji način osmisliti aktivnosti koje bi učenicima bile zanimljive i razumljive.

Najbolji pristup rješenju problema

Kao najbolji pristup rješenju javnim glasanjem odabrali smo treći prijedlog odnosno izrada knjižice s temama o građanskom odgoja

Zaključili smo da zajedničkim djelovanjem možemo učenicima još više približiti teme građanskog odgoja te da svojim djelovanjem postanu odgovorni građani.

Plan djelovanja

Zajedno smo razgovarali kako izraditi plan akcije i podijelili zaduženja. Dogovorili smo se tko nam sve može pomoći u provedbi našeg prijedloga:

- – napisali smo pismo načelnici općine Zlatar Bistrica
- – analizirali intervju i razgovarali o novim saznanjima vezanim za politiku, udruge, zaštitu okoliša
- – osmislili priče i aktivnosti s temama građanskog odgoja
- – proučavali smo Ustav RH, Zakon o volonterstvu, Zakon o zaštiti okoliša

Predstavljanje projekta

Projekt smo predstavile ravnateljici škole Jasni Kokot Pelko, učenicima, stručnim suradnicama i na mrežnoj stranici škole.

Projekt ćemo predstaviti načelnici općine Zlatar Bistrica Vesni Mikulec, roditeljima i svim prisutnima prilikom Dana škole 27. travnja 2022.

Ostvareni rezultati

Kao ostvareni rezultat naveli bismo kreiranje knjižice s pričama i aktivnostima vezanim uz građanski odgoj odnosno kako aktivnim djelovanjem u društvu svatko od nas može postati odgovoran građanin. Navedena knjižica služi kao poticaj učenicima da različitosti ne znače nemogućnosti. Dapače, različitost znači jednakost, pojedinac može pokrenuti promjene koje u zajedničkoj suradnji mogu postati velike za društvo i svijet.

Osvrt učenika na stečeno iskustvo

Projekt Korak po korak do odgovornog građanina jako nam se svidio. Crtali smo, istraživali, razgovarali i učili. Bilo nam je zabavno, poučno i zanimljivo raditi knjigu te ju zajedno osmišljavati. Voljeli bismo ponoviti ovakvo iskustvo zato što će nam kasnije jako koristiti u životu.

28. Gračke priče

Tematsko područje projekta

Kulturološko

– razvoj osobnog, zavičajnog, većinskog i manjinskih nacionalnih identiteta kao dio hrvatskog domovinskog identiteta

Gospodarsko

– pravo i odgovornosti u očuvanju i raspolaganju nacionalnim bogatstvima

– odgovorno gospodarstvo, poduzetnost i poduzetništvo

Cilj

Razvijanje zavičajnog identiteta, poduzimanja inicijative, timskog rada, razvijanje komunikacijskih vještina, razvijanje kreativnosti učenika i razvijanje svijesti o vlastitim mogućnostima.

Škola

Osnovna škola Gradac; Kralja Tomislava 2, 21330 Gradac

Telefon/telefaks: 021 697 553, mob.0981311017

E-adresa: fperic8@gmail.com; ured@os-gradac.skole.hr;

Voditeljice

Branka Perić, Davorka Soče

Učenici

Andrijašević Anđela, Borić Ivano, Jurec Ana, Korljan Šime, Kovačić Maja, Miošić Lori, Mušan Matea, Nedić Laura, Radić Ante, Sinković Iva, Stanković Marija, Štula Milana, Šutić Rino, Ujdur Petar, Žderić Jure
Učenici koji će predstavljati projekt na smotri:

Anđela Andrijašević, Ana Jurec, Matea Mušan, Lori Miošić

Opis

Izbor i istraživanje problema

Općina Gradac, u kojoj je smještena OŠ Gradac, najjužnija je općina Splitsko-dalmatinske županije i sastavljena je od pet naselja: Gradca (kao općinskog centra i najvećeg mjesta), Brista, Podace, Zaostroga i Drvenika. Područje Općine Gradac je prostor bogate povijesti: od ilirskih naseobina do kasnoantičkih vremena te turskih osvajanja iz kojeg vremena datira i glasoviti samostan u Zaostrogu. Našim projektom htjeli smo se baviti nematerijalnom baštinom ovoga kraja te ispričati već pomalo zaboravljene priče iz prošlosti.

Osim toga, osnovna gospodarska djelatnost Općine Gradac je turizam te su roditelji naših učenika uglavnom zaposleni u toj djelatnosti. Stoga smo htjeli ponuditi novi turistički sadržaj da bismo unaprijedili ovu, za naš kraj važnu, gospodarsku djelatnost. U tu svrhu smo istraživali podatke o posjetiteljima Općine Gradac te došli do zaključka da se radi o ljudima različitih nacionalnosti, uzrasta, zanimanja i platežne moći. Prema podacima iz 2019. godine (posljednje predpandemijske godine), Gradac je posjetilo 115.879 turista, od čega 109.782 stranih turista, i to najviše iz europskih zemalja. Svi ti ljudi su potencijalni korisnici naših novih turističkih sadržaja.

Tablica 1. Podaci o posjetiteljima Općine Gradac (osim Drvenika) za 2019. godinu

Datum: Od datuma = 1.1.2019.; Do datuma = 31.12.2019.

Država	Dolasci	Noćenja	Udio dolazaka	Udio noćenja
Bosna i Hercegovina	31.426	170.165	27,12%	22,56%
Češka	21.625	171.558	18,66%	22,75%
Poljska	15.217	115.236	13,13%	15,28%
Njemačka	8.076	51.650	6,97%	6,85%
Slovačka	7.540	56.471	6,51%	7,49%
Hrvatska	6.097	39.221	5,26%	5,20%

Francuska	3.694	20.684	3,19%	2,74%
Slovenija	3.653	19.214	3,15%	2,55%
Švedska	2.329	15.244	2,01%	2,02%
Srbija	1.263	14.064	1,09%	1,86%
Mađarska	1.790	10.902	1,54%	1,45%
Ujedinjena Kraljevina	1.564	10.562	1,35%	1,40%
Austrija	1.706	9.623	1,47%	1,28%
Ukrajina	1.072	7.177	0,93%	0,95%
Nizozemska	2.171	7.084	1,87%	0,94%
Norveška	599	4.384	0,52%	0,58%
Italija	818	3.499	0,71%	0,46%
SAD	576	3.195	0,50%	0,42%
Finska	505	3.151	0,44%	0,42%
Švicarska	603	2.843	0,52%	0,38%
Danska	371	2.556	0,32%	0,34%
Rumunjska	386	2.112	0,33%	0,28%
Kanada	274	1.868	0,24%	0,25%
Belgija	366	1.768	0,32%	0,23%
Japan	6	11	0,01%	0,00%
Meksiko	4	10	0,00%	0,00%
Ostale zemlje	1	9	0,00%	0,00%
Sjeverne Amerike				
Indija	6	7	0,01%	0,00%
Indonezija	1	7	0,00%	0,00%
Maroko	2	4	0,00%	0,00%
Tunis	1	3	0,00%	0,00%
Lihtenštajn	2	2	0,00%	0,00%
Strani turisti:	109.782	715.030	94,74%	94,80%
Domaći turisti:	6.097	39.221	5,26%	5,20%
UKUPNO:	115.879	754.251	100,00%	100,00%

Da bismo doznali što više o povijesti ovog kraja, kontaktirali smo Zavičajnu zbirku u Gradcu te od njezine voditeljice Ivane Andrijašević doznali nekoliko gotovo zaboravljenih priča iz prošlosti. Istraživali smo dostupnu literaturu vezanu uz svaku pojedinu priču i razgovarali s ljudima, od kojih su neki bili bake i djedovi naših učenika, koji su nam prepričali svoja sjećanja vezana uz njih.

Prva priča vezana je uz proizvodnju i trgovinu solju, a nazvali smo je prema već zaboravljenoj uzrečici „Kil' duvana – kil' Jadrana“. Osim velikih solana, na našoj obali je postojalo još niz malih solana čije je postojanje do danas ostalo nepoznato široj javnosti, a o čemu svjedoče i brojni toponimi: Soline, Slanac, Slano... Predmet našeg interesa bila je proizvodnja soli na području Općine Gradac, gdje se sol proizvodila u nekoliko manjih solana, ali i u domaćinstvima. Pretpostavlja se da je najstarija solana na području Općine Gradac izgrađena na mjestu na kojem se nalaze ostaci rimske vile. U sjećanju najstarijih stanovnika, sol je bila vrijedna poput novca te predstavljala vrijedno sredstvo razmjene pri čemu su važnu ulogu imale žene. U prilog tome te tadašnjoj vrijednosti soli govori i uzrečica koja je bila uvriježena u Gradcu – "Kil duvana, kil Jadrana".

Druga priča se odnosi na zavjetnu procesiju u čast sv. Roka koja je ove godine (2022) po 110. put održana u Gradcu. Sveti Roko jedan je od najštovanijih srednjovjekovnih svetaca Katoličke crkve. Zaštitnik je od kužne epidemije, gube, rana, kolere, od bolesti životinja, posebice pasa. Zanimljivo je kako mještani Gradca zavjetnu svetkovinu sv. Roka ne održavaju na njegov blagdan, 16. kolovoza, nego 3. siječnja. Razlog tomu seže u 1912. godinu kada je cijelim Makarskim primorjem harala nepoznata zarazna bolest od koje je u Gradcu umrlo 14 djece. Budući da tadašnja medicina nije bila u mogućnosti odgovoriti ovom izazovu, narod se odlučio obratiti sv. Roku da po njegovu zagovoru Bog pomogne njihovoj djeci. Zajednička molitva svih mještana bila je uslišana i djeca su prestala umirati. Od tada vjernici Gradca svakoga 2. siječnja poste o kruhu i vodi, a 3. siječnja sudjeluju u zavjetnoj procesiji u čast zaštitniku sv. Roku. Ove godine je 110.

obljetnica održavanja ove procesije pa smo smatrali da je to pravo vrijeme da učenici istraže ovu nedovoljno poznatu tradiciju i da s njom upoznaju i širu javnost.

Treća priča se odnosi na kompleks izbjegličkih logora u pustinji na poluotoku Sinaju u Egiptu, zajedničkog imena El Shatt, u kojem je od veljače 1944. do ožujka 1946. boravilo evakuirano stanovništvo dalmatinskih otoka, primorja i Zagore, uključujući i 623 ljudi s područja Općine Gradac. Taj egzodus je dio kolektivnog sjećanja u Dalmaciji / Gradcu. Izbjeglice je dočekala beskrajna pustinja, užareni pijesak, vjetar te velike razlike u dnevnoj i noćnoj temperaturi. Usprkos tome, u logoru su osnovane škole, bolnice, obrtničke radionice, kulturno-umjetničke skupine i crkve, a izlazilo je čak pet novina. Sklapali su se brakovi, rođeno je oko 500 djece, ali, nažalost, više od 850 ljudi, mahom djece, ostalo je tamo zauvijek počivati. Neki od tih ljudi najbliži su rođaci naših učenika.

Moguća rješenja problema

Priče do kojih smo našim istraživanjima došli željeli smo sačuvati od zaborava i učiniti ih poznatima stanovnicima Općine Gradac, kao i njezinim gostima. Razgovarali smo o tome kako to učiniti pa su prijedlozi bili da sve ono što smo pronašli objavimo u formi power point prezentacije ili prezentacije u SWAY-u te kraćih filmova na internetskoj stranici škole. Jedan od načina prezentacije naših priča mogao bi biti i putem višejezičnih infoploča, koje bi osim domaćeg stanovništva, bile namijenjene i gostima. Učenici su također predlagali da svi učenici škole budu potaknuti na veće posjećivanje Zavičajne zbirke u Gradcu da bi se bolje upoznali s prošlošću zavičaja.

Najbolji pristup rješenju

Smatrali smo da su sva ova predložena rješenja dobra, međutim željeli smo da priče budu što više „vidljive“ i dostupne svim stanovnicima i gostima Općine Gradac. Zato smo odlučili izraditi prijedlog tri trojezične info ploče koje bi osim osnovnih informacija sadržavale i stare fotografije Gradca te dio teksta u formi *storytellinga*, odnosno priča kazivača. Upravo se *storytelling* sve više koristi u turizmu i na taj se način čvrsto povezuje zajednica i kultura. One bi trebale biti postavljene na odgovarajućim lokacijama u Gradcu u dogovoru s predstavnicima Općine Gradac. Također će se snimiti i nekoliko kraćih filmova koji će biti postavljeni na internetskoj stranici škole i na internetskim stranicama TZ-a.

Plan djelovanja i razvoj plana akcije

Učenici su kroz izlaganje o povijesnim pričama iz Gradca uvedeni u ovu temu. Podijelili su se u skupine i raspravljali kako bi se ove priče mogle sačuvati od zaborava i kako ih povezati s turizmom, najznačajnijom gospodarskom granom u Općini, kojom se bavi većina stanovnika. Dogovoreno je da će se najprije istražiti literatura vezana uz svaku od priča i razgovarati s mještanima koji bi o svakoj od ovih tema mogli nešto reći: kroz vlastita ili sjećanja svojih predaka te vlastito iskustvo. Tako skupljena saznanja bi trebalo pretočiti u kratke priče potkrepljene izjavama kazivača i starim fotografijama koje će biti izložene na infopločama u mjestu. Na satovima engleskog i njemačkog jezika učenici će prevesti tekst pa će te ploče biti trojezične. Također će biti tiskani trojezični leci.

Plan provedbe projekta je uključivao:

1. „Kil' duvana – kil' Jadrana“

- ✓ Istraživanje literature vezane uz proizvodnju i trgovinu solju na našoj obali, a osobito onu koja se odnosi na proizvodnju i trgovinu soli u Općini Gradac
- ✓ Simulacija principa rada solane
- ✓ Izrada prezentacije (Sway) i dva kratka filma
- ✓ Izrada prijedloga info ploče (90 cm x 60 cm) i trojezičnog letka
- ✓ Prezentacija projekta načelniku Općine Gradac i predsjedniku i djelatnicima TZ Općine Gradac
- ✓ Izrada ploče i izbor lokacije njezinog postavljanja
- ✓ Postavljanje ploče

2. Zavjetna svetkovina sv. Roka u... siječnju

- ✓ Istraživanje literature vezane uz zavjetnu svetkovinu sv. Roka u Gradcu
- ✓ Posjet crkvi sv. Mihovila Arkandela i razgovor sa župnikom fra Bonom Bilićem
- ✓ Izrada dokumentarnog filma
- ✓ Izrada prijedloga info ploče (90 cm x 60 cm) i trojezičnog letka

- ✓ Presentacija projekta načelniku Općine Gradac i predsjedniku i djelatnicima TZ Općine Gradac
- ✓ Izrada ploče i izbor lokacije njezinog postavljanja
- ✓ Postavljanje ploče
- 3. El Shatt – iz Dalmacije u pustinju**
- ✓ Istraživanje literature vezane uz logor u El Shattu, a osobito stanovnike Općine Gradac koji su u njemu boravili
- ✓ Posjet Zavičajnoj zbirci Gradac i upoznavanje s predmetima donesenim iz El Shatta
- ✓ Izrada prijedloga info ploče (90 cm x 60 cm) i trojezičnog letka
- ✓ Presentacija projekta načelniku Općine Gradac i predsjedniku i djelatnicima TZ Općine Gradac
- ✓ Izrada ploče i izbor lokacije njezinog postavljanja
- ✓ Postavljanje ploče

Predstavljanje projekta

Projekt je prezentiran načelniku Općine Gradac te predsjedniku i djelatnicima TZ. Dijelovi projekta su predstavljeni na smotri projekata CI SDŽ – „Čuvari baštine“.

Ostvareni rezultati

Radeći na ovom projektu učenici su stekli veliko znanje iz povijesti svojega kraja te doprinijeli čuvanju od zaborava događaje iz prošlosti. Na taj način su razvijali ne samo svoj osobni i zavičajni, nego i nacionalni identitet te snažno demonstrirali i svoju odgovornost u očuvanju i raspolaganju nacionalnim bogatstvima. Povezujući priče iz prošlosti s turizmom, najznačajnijom gospodarskom granom, pokazali su da se i naizgled malim stvarima, a osobito poduzimanjem vlastite inicijative, može unaprijediti gospodarstvo. Info ploče postavljene u mjestu poslužit će ne samo kao podsjetnik domaćim ljudima na svoju vlastitu povijest, nego s njom upoznati i goste koji dolaze iz inozemstva. Koristeći pri tome *storytelling*, odnosno pripovijedanje, kao jednu od najstarijih ljudskih vještina, najbolje će moći prezentirati svoju kulturu te bolje povezati svoj zavičaj s gostima. Kreiranje prave priče i pričanje iste na zanimljiv i inspirativan način smatra se jednom od najvažnijih vještina današnjice, a osobito u marketingu, gdje označava osmišljavanje i distribuciju jedinstvenih priča usklađenih, kada je riječ o turizmu, s nekom destinacijom.

Učenici su također unaprijedili svoje prezentacijske i jezične kompetencije, a osobito prevođenjem teksta na engleski i njemački jezik. Rad na projektu omogućio je i razvoj kreativnosti te IT vještina kroz rad na oblikovanju info ploče i izradi filmova. Dijelom je projekt bio okrenut i unaprjeđenju STEM kompetencija pri čemu mislimo na izradu modela minisolane.

Ukratko, istražujući svoju zavičajnu prošlost, učenici su u mnogome unaprijedili svoju sadašnjost i budućnost. Unaprjeđenje turističke ponude će utjecati na razvoj turizma, gospodarske grane kojom se bavi stanovništvo općine, a vještine koje su razvili tijekom provođenja projekta smatramo da će biti zalag za njihovu budućnost, osobito kada je riječ o nastavku školovanja i izboru profesionalnog puta.

Projekti srednje škole

1. Frančionica

Tematsko područje

Održivi razvoj; Zdravlje; Društvena zajednica; Poduzetništvo

Škola

Gimnazija "Fran Galović"

Koprivnica, Ulica Dr. Željka Selinger 3.a, 48 000 Koprivnica

Telefon: 048/279-801; Telefaks: 048/279-817

e-pošta: gimnazija-fran-galovic@kc.t-com.hr;

Voditeljice projekta

Kristina Bukvić mag. educ. biol. et chem., Mišela Lokotar, prof.

Učenici

Broj učenika u projektnoj skupini: 42

Podaci o učenicima (ime i prezime svakog člana skupine, razred):

1.b razred: Dunja Bajrić, Lana Bazijanec, Vito Bijač, Lukrecija Bosman, Jan Forko, Eva Genter, Lana Huzak, Šimun Jalšić, Kristina Kadija, Petra Kadija, Marija Klarić, Ana Miklošić, Sara Pavlović, Lucija Peroš-Milošević, Tara Petrović, Ivan Pranić, Iva Radiček, Neven Savić, Marija Slobodanac, Damjan Široki, Šimun Švenda

1. c razred: Ana-Marija de Conti, Nika Gašparić, Lucija Horvat, Nina Hudinčec, Patrik Jagustin, Ida Kodrić, Damjan Koštarić, Jakov Koštarić, Niko Kranjčec, Vedran Lovrić, Izabela Lugarov, Martin Majerus, Laura Mesar, Anja Mihailović, Lorena Novoselac, Ema Rak, Dorotea Sinjeri, Simon Sović, Mihael Sviben, Ema Varga, Lara Zvonar

Popis učenika koji će predstavljati projekt na Smotri (4): Simon Sović, Lucija Peroš-Milošević, Šimun Jalšić, Ema Rak

Cilj

Uočiti i povezati kako učenje u otvorenoj učionici pozitivno utječe na pažnju, koncentraciju, aktivnost i radnu atmosferu u razredu.

Očekivani ishodi učenja i kompetencija/e koje su razvijane u projektu:

odr A.4.2. Objašnjava važnost uspostavljanja prirodne ravnoteže.

odr A.4.3. Procjenjuje kako stanje ekosustava utječe na kvalitetu života.

goo C.4.1. Aktivno se uključuje u razvoj zajednice.

goo C.4.2. Dobrovoljno sudjeluje u društveno korisnom radu.

goo C.4.3. Promiče kvalitetu života u zajednici.

B.4.1.A Odabire primjerene odnose i komunikaciju.

B.4.1.B Razvija tolerantan odnos prema drugima.

Pod A.4.1. Primjenjuje inovativna i kreativna rješenja.

pod B.4.1. Razvija poduzetničku ideju od koncepta do realizacije.

pod B.4.3. Prepoznaje važnost odgovornoga poduzetništva za rast i razvoj pojedinca i zajednice.

Izbor i istraživanje problema

Učenici su proveli istraživanje o manjkavostima školskog prostora. Kao nedostatke naveli su sporu internetsku vezu, neudobne stolice, zatvoren prostor školske kantine i nedostatak boravka na otvorenom. Nakon razgovora s ravnateljem i diskusijom na satovima razrednog odjela, učenici su kao najveći problem istaknuli nedostatak boravka na otvorenom i izrazili želju za odvijanjem dijela nastave na otvorenom. Potaknuti velikim brojem učenika koji veći dio dana provedu na nastavi u zatvorenom prostoru, uz to najčešće učenje, druženje i igru također provode u zatvorenim prostorima, želimo što veći broj odgojno-obrazovnih ustanova potaknuti da svojim učenicima organiziraju nastavu na otvorenom.

Moguća rješenja problema

S obzirom na to da u vanjskom prostoru škole nema postavljenih klupa ni predviđenih mjesta koja bi se dala iskoristiti za izvođenje nastave, učenici su predložili da se na vanjskoj zelenoj površini postave: strunjače, školske klupe i stolice, šatori ili da se izgradi vanjska učionica.

Najbolji pristup rješenju problema

Nekoliko ponuđenih rješenja problema ima i određene nedostatke. Primjerice, iznošenje strunjača učenicima onemogućuje pisanje. Iznošenje školskih klupa i stolica, vremenski i tehnički je prezahtjevan proces. U svibnju i lipnju nastava u šatorima mogla bi biti neugodna zbog viših temperatura. S obzirom na navedene nedostatke, učenici najboljim rješenjem smatraju izgradnju vanjske učionice.

Plan djelovanja

Nakon izbora problema krenuli smo u realizaciju. Zakon o osnovnom i srednjem školstvu u članku 67. kaže da u školskim ustanovama mora biti osigurana sigurnost i zaštita zdravlja učenika te da su školske ustanove dužne brinuti o zdravstvenom stanju učenika. Taj podatak dao nam je temelje za daljnju provedbu projekta. Učenici su prvo razgovarali s ravnateljem gospodinom Vjekoslavom Robotićem. Saznali su da je škola u javno-privatnom partnerstvu Županije i Tehnike SPV. Učenike je zanimalo smije li se graditi dodatni objekt u vanjskom dvorištu škole. Ravnatelj je naveo kako bi prvo trebalo proučiti Pravilnik o građenju jednostavnih građevina te također poslati zahtjev prema Tehnici SPV. Na zahtjev učenika, ravnatelj je obavio razgovor s predstavnicima Tehnike SPV i dobio dopuštenje za građenje dvorišnog objekta. Učenici s ravnateljem u nekoliko zajedničkih susreta komentiraju i odabiru dizajn, materijal, boju i dimenzije vanjske učionice. Gradnja vanjske učionice započela je u studenom 2021. godine. Učenici su aktivno pratili, fotografirali i dokumentirali građevinske radove. Nakon završenih građevinskih radova, učenici su uz učionicu posadili mirisno bilje da bi se u vanjsku učionicu osim njih uselili i ugroženi oprašivači.

Ostvareni rezultati

Provedene ankete učenika, intervju s ravnateljem Vjekoslavom Robotićem, predavanje psihologinje Jasmine Šandor u utjecaju boravka na svježem zraku na mentalno zdravlje, predavanje školske pedagoginje Petre Porić o utjecaju učenja u motivirajućoj sredini na koncentraciju i pažnju. Upoznata lokalna zajednica s projektom. Održane prezentacije učenicima koje su ih potaknule na razmišljanje o važnosti aktivnog sudjelovanja u životu škole.

Projekt je bio predstavljen Nastavničkom vijeću Gimnazije "Fran Galović", lokalnoj zajednici putem "Radija Koprivnice", na satovima razrednog odjela, Vijeću učenika i Vijeću roditelja te na roditeljskim sastancima.

2. Aktivni za planet

Škola

Srednja škola Čakovec; Ulica Jakova Gotovca 2, 40 000 Čakovec

Telefon: 040 314108

e-adresa: ured@ss-cakovec.skole.hr;

Voditeljica

Monika Perčić, prof.

Učenici

U izradi projekta sudjelovali su učenici 2. C razreda.

Učenici koji predstavljaju projekt: Viktorija Žerjav, Ivona Topolnjak, Jana Pintarić, Kaja Horvatović.

Tematsko područje

Održivi razvoj, Osobni i socijalni razvoj, Građanski odgoj i obrazovanje, Učiti kako učiti

Cilj

U učenika osvijestiti važnost promišljanja o uzrocima i posljedicama ljudskoga utjecaja na prirodu, uključivanje u aktivnosti i akcije povezane s očuvanjem planeta i zdravlja ljudi, kritički promišljati o utjecaju vlastitoga načina života na okoliš i druge ljude, razmišljanje orijentirano prema budućnosti.

Očekivani ishodi učenja i kompetencija koje su razvijane u projektu

odr A.4.4. Prikuplja, analizira i vrednuje podatke o utjecaju gospodarstva, državne politike i svakodnevnih potrošnje građana na održivi razvoj

odr B.4.1. Djeluje u skladu s načelima održivoga razvoja s ciljem zaštite prirode i okoliša

odr C.4.1. Prosuduje značaj održivoga razvoja za opću dobrobit

goo A.4.3. Promiče ljudska prava

goo B.4.3. Analizira ustrojstvo vlasti u RH i Europskoj uniji

goo C.4.3. Promiče kvalitetu života u zajednici

osr B.4.2. Suradnički uči i radi u timu

uku 4/5.4. Kritičko mišljenje. Učenik samostalno kritički promišlja i vrednuje ideje

Opis

Izbor i istraživanje problema

Učenici su uočili da klimatske promjene sve snažnije djeluju na ekosustave, zdravlje ljudi i planet u cjelini te da su dugotrajne suše, zime bez snijega, izrazito visoke ljetne temperature i snažna nevremena izazovi s kojima se suočavaju i stanovnici Međimurja.

Zaključili su da se upozorenja znanstvenika, različite strategije, planovi, zakoni i sastanci političara zasad pokazuju nedovoljnima, da je u pozadini svega novac te da je rješenje problema klimatskih promjena odgovornost svih razina vlasti. Istraživanjem su se uvjerali da politike postoje, ali da se provode presporo te da bi aktivno građanstvo u tom smislu trebalo imati još snažniju ulogu. Anketa koju su proveli u školi pokazala je da učenici Hrvate kao narod doživljavaju pasivnima te da ekološku osviještenost hrvatskih građana smatraju još uvijek nedovoljno razvijenom.

Cilj im je bio osnažiti svoju, ali i volju ostalih učenika škole za promišljanjem o važnosti aktivnoga uključivanja u rješavanje problema klimatskih promjena i zaštite okoliša. Nakon što su proučili brojne medijske članke, zakone, dokumente, među ostalim Ustav RH, Opću deklaraciju o ljudskim pravima, Konvenciju o pravima djeteta, Zakon o zaštiti okoliša, Europski zeleni plan, odlučili su istražiti koji su im instrumenti još na raspolaganju kako bi pridonijeli rješavanju ili barem ublažavanju toga gorućeg problema.

Moguća rješenja problema

Nakon analize učenici su shvatili da je problem klimatskih promjena složen i teško rješiv. Ne želeći se miriti s neizvjesnom budućnošću, izdvojili su nekoliko mogućih načina djelovanja u smjeru njegovog rješavanja ili ublažavanja.

Jedan je od njih zatražiti promjenu postojeće državne politike i zakonskih okvira kako bi se ubrzali nužni zaokreti prema ekološkoj održivosti, no s obzirom na to da ovaj pristup zahtijeva dodatna proučavanja brojnih zakona i dokumenata te pomno osmišljenu i složenu komunikaciju s državnom vlašću, time su se odlučili baviti u nekoj od sljedećih faza projekta.

Iako se u Srednjoj školi Čakovec već dugo provode brojne ekološke aktivnosti, odlučili su, vodeći se rezultatima ankete, i ostale učenike potaknuti na traženje novih instrumenata u borbi protiv klimatskih promjena. U tom smislu zanimljivim se pokazalo istraživanje aktivizma i artivizma, mogućnost konkretnoga angažmana uz suradnju s građanima, klimatolozima i ostalim stručnjacima.

Kao jedno od rješenja nametnulo se i istraživanje o tome kako o problemu klimatskih promjena razmišljaju europski građani, što oni predlažu i čine.

Nakon što su utvrdili prednosti i nedostatke mogućih rješenja problema, zaključili su da je najbolji pristup rješenju spoj dviju predloženih politika.

Najbolji pristup rješenju problema

Učenici su odabrali sljedeće pristupe rješavanju problema:

- – razmjena mišljenja, prijedloga i ideja s europskim građanima te utjecaj na oblikovanje budućih politika
- – osnaživanje učenika i građana u području aktivizma poticanjem na izlaženje iz zone pasivnosti radi ostvarivanja zajedničke dobrobiti
- – nastavak provedbe dosadašnjih ekoloških aktivnosti te osmišljavanje i uvođenje novih.

Plan djelovanja

Na digitalnoj platformi Konferencija o budućnosti Europe, koja je osmišljena kako bi europski građani, a posebice mladi (2022. proglašena je Europskom godinom mladih) mogli ondje iznositi svoje ideje, prijedloge i razmišljanja o različitim temama koje se tiču njihove budućnosti, učenici su odlučili iznijeti svoje ideje, proučavati i komentirati ideje ostalih građana te tako sudjelovati u oblikovanju budućih politika.

Zaključili su da bi razumijevanje aktivizma i onoga što je s njime povezano bilo dobro produbiti kontaktiranjem s osobom koja se njime bavi i tako doznati koliko je proširen u Hrvatskoj, Europi, svijetu, kako utječe na politike i sl. Odlučili su kontaktirati s hrvatskim ogrankom ekološke inicijative Fridays for Future, koju je na svjetskoj razini 2018. godine pokrenula ekološka aktivistica Greta Thunberg, te u razmjeni mišljenja dobiti potpuniji uvid u ekološki aktivizam i problematiku klimatskih promjena.

U promicanju ekoloških načela poticajnim im se učinio i artivizam, stoga su odlučili osmisliti slogane i u okviru kreativne radionice likovno ih dopuniti oslikavanjem ekoloških motiva na majicama. U povodu Dana planeta Zemlje i Svjetskog dana zaštite okoliša planiraju tako odjeveni organizirati šetnju gradom u znak potpore svima koji se na bilo koji način bore za spas planeta te ljude u lokalnoj zajednici razgovorom potaknuti na građanski angažman, utjecati na to da se uključe u akcije očuvanja okoliša te da iznesu svoje prijedloge za rješavanje problema klimatskih promjena.

Učenici su odlučili organizirati i radionice na kojima bi o problemu razgovarali sa stručnjacima iz područja aktivizma, ekologije, klimatologije, održivog razvoja.

U razgovoru s ravnateljicom doznali su da je nova školska zgrada građena prema ekološkim standardima te su dogovorili da će sudjelovati u sadnji drveća i osmišljavanju učionice na otvorenom.

Ostvareni rezultati

Učenici su slanjem dopisa stupili u kontakt s hrvatskim ogrankom ekološke inicijative Fridays for Future te na ZOOM-u održali susret s Leonardom Šmigmator, koordinatoricom te inicijative za Hrvatsku, i njezinom kolegicom Frankom Logarić. Predavanja o klimatskim promjenama, razgovor i razmjena mišljenja produbili su njihovo razumijevanje aktivizma kao vrijednog instrumenta kolektivnoga djelovanja te su dobili potpuniji uvid u problematiku kojom se bave. Pozvani su da im se pridruže na jednoj od sljedećih aktivnosti, što i planiraju.

Na platformi Konferencija o budućnosti Europe proučavali su, podupirali i komentirali ideje, prijedloge i rješenja koja nude europski građani, a podijelili su s njima i svoja razmišljanja i tako djelovali na procese odlučivanja s obzirom na to da se tamo izneseni prijedlozi uzimaju u obzir pri sastavljanju izvješća i oblikovanju budućih politika članica EU-a. Jedan od prijedloga koji su iznijeli tiče se očuvanja hrvatske obale zaokretom prema kamp-turizmu kao održivijem načinu turizma u odnosu na betonizaciju, devastaciju obale i ekosustava. Predložili su i da se povećaju naponi na razvoju metoda za umjetno izdvajanje ugljikova dioksida iz atmosfere, što, kako smatraju, nije previsoko očekivanje s obzirom na stupanj razvijenosti

znanosti i tehnologije. Planiraju i dalje biti aktivni na toj platformi te sudjelovati na virtualnim događanjima koja se tiču klimatskih promjena i zaštite okoliša.

Dubljem razumijevanju aktivizma i utjecaja klimatskih promjena na čovjeka i planet pridonio je i razgovor s nastavnicom psihologije Paulom Baksa i Denisom Horvatom, nastavnikom kemije i biologije.

U okviru kreativne radionice učenici su čitali poticajne citate o odnosu čovjeka i prirode, osmišljavali slogane, ispisivali ih na majice i likovno ih dopunjavali ekološkim motivima. Stvaralačkim izražavanjem proširivali su svijest o osobnoj i zajedničkoj odgovornosti prema okolišu, zdravlju i budućim generacijama.

Samovrednovali su svoj rad i zaključili da je projekt znatno utjecao na njihovu predodžbu o važnosti aktivnoga građanstva u kontekstu ublažavanja klimatskih promjena.

Tijekom rada na projektu učenici su razvijali vještine istraživanja, suradničkoga učenja, kritičkoga mišljenja, sastavljanja prijedloga, argumentiranja, vođenja razgovora, jezičnoga i likovnoga stvaralačkog izražavanja i javnog nastupanja. I ono što je najvažnije, odlučili su očuvanju planeta posvetiti još više pažnje.

Predstavljanje projekta

S projektom su učenici zasad upoznali nekoliko razrednih odjela u školi, ravnateljicu, pedagoginju i psihologinju. Izložbeni dio projekta postavljen je u školskom predvorju, predstaviti će ga na Danima otvorenih vrata škole, a planiraju ga predstaviti i učenicima ostalih škola. Također ga planiraju objaviti na školskim mrežnim stranicama te u lokalnim medijima.

3. UravnotežENA

Tematsko područje

Društveno – zdravstveno područje te područje ljudskih prava

Cilj

Poticati učenike na aktivno sudjelovanje u životu zajednice s ciljem osobne i zajedničke dobrobiti preko rješavanja pitanja od općeg interesa. Potaknuti učenice naše škole, a i drugih škola na pravo besplatnih higijenskih potrepština u toaletima škola te pronaći način financiranja tih potrepština.

Škola

Tehnička škola Čakovec, Športska 5, 40000 Čakovec

Tel: 040 328 522

E-pošta: tsck@tsck.hr

Voditeljica

Lucija Sanjković Horvat, prof. sociologije i hrvatskog jezika

Učenic

Ana Filipović 3.GM, Lucija Grabar 3.GM, Mirta Horvat 3.GM, Anja Novak 3.GM, Lana Tuksar 3.GM, Lucija Žagar 3.GM

Projekt će predstavljati: Ana Filipović, Mirta Horvat, Lana Tuksar i Lucija Žagar

Opis

Izbor i istraživanje problema

Našu školu pohađa 773 učenika. Od toga ima 738 dječaka i samo 35 djevojaka. Stoga su učenice smatrale da bi u takvoj muškoj školi mogle one imati svoj vlastiti kutak. Pošto je teško pronaći u školi odgovarajući prostor koji bi služio samo za djevojke, dok se to ne osigura, učenice su zaključile da bi im bilo lakše u školi samim time da u ženskom toaletu ima neka kutija sa ženskim potrepštinama (koja bi sadržavala higijenske uloške, tampone, vlažne maramice). To im je dalo ideju da istraže i ostale međimurske škole i saznaju koliko škola je to omogućilo svojim učenicima. Proučavale su putem društvenih mreža koje su škole u Republici Hrvatskoj uvele u toalete higijenske potrepštine za djevojke. Pronašle su i provedenu anketu o dostupnosti i potrošnji menstrualnih potrepština te različite članke u kojima se govori o siromaštvu higijenskih potrepština kao i o mogućnosti da se uvedu zalihe potrepština u pojedine škole. Na temelju svih istraživanja i dobivenih informacija odlučile su da je potrebno reagirati i pronaći neko moguće rješenje da se to čim prije sprovede u međimurskim školama.

Moguća rješenja problema

Učenici su analizirali pozitivne i negativne strane trenutne politike i mogućih rješenja. U ovom koraku uvidjeli smo što zajednica čini, od školske razine, gradske do županijske razine.

dogovor s nadležnima unutar naše škole da bi se primjerom pokazalo potencijalno rješenje za sve škole

povezivanje s učenicima drugih škola i pokretanje zajedničke akcije

radionice za edukaciju učenika i učenika o zdravstvenom odgoju

radionice za edukaciju učenika

predavanja po školama o važnosti menstrualnih potrepština za učenice

edukativni mailovi poslani na mailove međimurskih škola

osigurati sredstva od strane Županije ili Grada da svaka škola osigura potrepštine za sebe

Nakon razmatranja prednosti i nedostataka pojedinih problema, odlučili smo se za rješenje koje smatramo najboljim.

Najbolji pristup rješenju problema

Analizirajući dobre i loše strane politika kojima bismo mogli riješiti problem opredijelili smo se za rješenje. Naša odabrana politika je edukacija uz održavanje radionica učenicima te izrada edukativnog plakata koji će

se poslati na mail adrese škola. Samo intenzivnim djelovanjem sa svim raspoloživim sredstvima možemo utjecati da škole prihvate naš prijedlog i uvažavaju ga.

Plan djelovanja

Za početak krenuli smo od posjeta školskoj liječnici koja nas je uputila u menstrualni život jedne žene te naglasila važnost potrebe higijenskih potrepština tijekom menstrualnog ciklusa kod žena. Bavili smo se istraživanjem internet članaka da vidimo gdje se su se takve potrepštine već uvele u Hrvatskoj i na koji način su se izborili za to. Proučavali smo ankete da vidimo da li je to zaista potrebno. Upoznali smo ravnatelja škole s temom te dobili pozitivno svijetlo od njega da se našoj školi to omogući. Posjetili smo Ured za odgoj i obrazovanje Međimurske županije i Ured za odgoj i obrazovanje Grada Čakovca da bi ih upoznali sa projektom te možda nagovorili da sudjeluju u financiranju takovoga projekta da ne bi škole morale sve same. Zaključili smo da bi čak trebalo uvesti edukacije za učenice vezane za zdravstveni odgoj. Nadamo se da će projekt zaživjeti u svim međimurskim školama.

Ostvareni rezultati

Učenici su radom na projektu razvijali vještine istraživanja, suradničkog i iskustvenog učenja, uvježbavali diskusije, intervjue, izradili plakate i osposobili se za javno predstavljanje. Stekli su nova iskustva za snalaženje u svakodnevnim situacijama, ali i nova prijateljstva.

Projekt je predstavljen

Projekt je bio predstavljen ravnatelju škole koji se složio da škola osigura sama sredstva za higijenske potrepštine za naše učenice. Također, predstavljen je Uredu za odgoj i obrazovanje Međimurske županije kao osnivačima većeg djela međimurskih osnovnih i srednjih škola te Uredu za odgoj i obrazovanje Grada Čakovca kao osnivačima osnovnih škola na području grada Čakovca.

4. Volonterskim klubom do volonterske zajednice

Tematsko područje

Umijeće komuniciranja i rješavanja osobnih i društvenih problema.

Cilj

Potaknuti ponovno pokretanje volonterske mreže na području Međimurske županije te osvijestiti učenike o važnosti volonterskoga rada te aktivnog sudjelovanja u životu zajednice.

Škola

Gimnazija Josipa Slavenskog Čakovec, Vladimira Nazora 34, 40000 Čakovec

Telefon / Telefaks: 040 314900; 040 314911

E-adresa: gimnazija-cakovec@ck.t-com.hr;

Voditeljica

Helena Zečar Lajtman, prof.

Učenicima

Učenicima koji su sudjelovali u izradi projekta: polaznici fakultativne nastave Građanski odgoj i ljudska prava. Učenicima koji će predstavljati projekt na smotri: Katja Premuš (3. razred), Irina Šincek (3. razred), Mara Barbić (2. razred), Lovro Hranilović Tarandek (3. razred), Jakov Feher (3. razred).

Opis

Izbor i istraživanje problema

Učenicima su uočili problem vezan uz nefunkcioniranje Volonterskog ureda Međimurja koji je djelovao kao posrednik između volontera te udruga i ustanova koje imaju potrebu za volonterima. Proveli su anketu te su rezultati pokazali da postoji potreba za Volonterskim uredom na našem području. Većina ispitanika izjasnila se da se ne uključuju u volonterske akcije jer se ne znaju kome obratiti. Također, učenici su kontaktirali bivšu voditeljicu Volonterskog ureda Anu Mikulić, Anu Ivanek Kovačević iz Udruge za sindrom Down Međimurske županije te Evu Trstenjak iz Društvenog centra Čakovec koje su potvrdile značaj i važnost postojanja Volonterskog ureda, kako za same volontere, tako i za udruge/ustanove koje potražuju volontere. Učenicima su istražili dokumente i zakone koji se odnose na navedeni problem, a to su:

- Zakon o volonterstvu
- Etički kodeks volontera
- Europska povelja o volonterstvu
- Manifest o volonterstvu u Europi
- Zakon o udrugama
- Vodič za organizatore volontiranja i volontere
- Priručnik o volontiranju za srednjoškolce
- Menadžment volontera – priručnik za vođenje volontera i volonterskih programa
- Kako osigurati dobrobit volontera tijekom epidemije COVID-19
- Pravilnik o sadržaju izvješća o obavljenim uslugama ili aktivnostima organizatora volontiranja.

Prikupljene informacije ukazuju na veliku važnost postojanja volonterske mreže na nekom području, kao i brojne dobrobiti uključivanja u volonterski rad, kako za samog pojedinca/volontera, tako i za cijelu zajednicu. Učenicima su se također upoznali s procedurama i pravilima vezanima uz volonterstvo.

Moguća rješenja problema

Učenicima su uočili tri moguća rješenja problema:

– – Pokretanje volonterske mreže tako da škola (Gimnazija Josipa Slavenskog Čakovec) postane posrednik između organizatora volonterskih akcija (udruga i ustanova) i volontera – učenika svih škola s područja Međimurske županije.

– – Osnivanje Volonterskog kluba na razini škole te osnaživanje naših učenika kao aktivnih i odgovornih dionika lokalne zajednice. Informiranje udruga i ustanova o postojanju volonterskog kluba te uključivanje naših učenika u brojne volonterske akcije u njihovoj organizaciji. Poticanje na ponovno osnivanje Volonterskog ureda Međimurja.

– – Organiziranje volonterskih akcija samo na razini škole te poticanje učenika na uključivanje u te akcije.

Nakon razmatranja jakih i slabih strana pojedinog rješenja, učenici su se odlučili za najbolji pristup.

Najbolji pristup rješenju problema

Učenici su odlučili osnovati Volonterski klub na razini škole, o tome informirati udruge i ustanove s područja Međimurske županije te ih pozvati da se jave kada će organizirati volonterske akcije. Istražujući ovu temu, učenici su naišli na podatak da ključnu ulogu u uključivanje sve većeg broja ljudi u volonterstvo imaju upravo škole. Provedena znanstvena istraživanja jednoznačno pokazuju da promicanje volonterstva u ranijoj životnoj dobi vodi do vjerojatnije izgradnje cjeloživotne kulture volontiranja u pojedinaca.

Plan djelovanja

Učenici su obilježili Međunarodni dan volontera, upoznali su ostale učenike s brojim dobrobitima samog volonterstva, predstavili svoj projekt te potaknuli ostale učenike da se priključe volonterskim akcijama. Na taj način formirana je baza volontera na razini škole. Učenici su otvorili e-mail adresu volonteri@gimnazija-cakovec.hr te poslali poziv udrugama i ustanovama da se jave kada će organizirati volonterske akcije kako bi im se priključili. Nekoliko volonterskih akcija već je i odrađeno. Učenici planiraju predstaviti projekt i prenijeti svoja iskustva drugim školama s područja Međimurske županije kako bi potaknuli i ostale škole da se organiziraju na sličan način što će rezultirati pokretanjem volonterske mreže na našem području.

U istraživanju teme učenici su sklopili suradnju s brojnim ustanovama, poput Volonterskog centra Zagreb, Društvenog centra Čakovec, Centra za mlade Prostor te brojim udrugama. Volonterski centar Zagreb održao je i edukaciju za učenike volontere.

Ostvareni rezultati

Istraživanjem ove teme te kontaktiranjem brojnih nadležnih institucija i osoba, učenici su prepoznali da razvijanje školskog volontiranja doprinosi većoj uključenosti građana u volonterske aktivnosti te promjeni njihova stava prema organizacijama civilnog društva što pozitivno utječe na razvijanje volonterske mreže na nekom području.

Radom na projektu učenici su razvijali vještine istraživanja, suradničkog i iskustvenog učenja s ciljem poticanja društvene odgovornosti. Tijekom cijelog projekta prošli su važne korake ključne za donošenje kvalitetnog i provedivog rješenja koje će potaknuti pozitivnu promjenu u lokalnoj zajednici čime su spoznali važnosti aktivnog sudjelovanja u životu zajednice.

Projekt je bio predstavljen

Projekt je predstavljen Vijeću učenika i Nastavničkom vijeću Gimnazije Josipa Slavenskog Čakovec, Društvenom centru Čakovec, Volonterskom centru Zagreb, Centru za mlade Prostor, brojim udrugama civilnog društva i ustanovama s područja Međimurske županije te široj javnosti preko *Facebook* stranice škole i lokalnih medija (list Međimurske novine).

5. Ne diskriminaciji

Škola

Prirodoslovna i grafička škola Rijeka, Vukovarska 58, 51 000 Rijeka Telefon/telefaks: 051 675740

E-adresa: pgsri@hi.t-com.hr;

Voditeljica

Željka Travaš, dipl. pol. i prof. savjetnik

Učenici

Luka Čulina 3.pg, Damjan Juretić 3.pg, Jana Krivošić 3.pg, Tea Rosović 3.pg

Tematsko područje

diskriminacija izazvana izgledom osoba

Cilj

Educirati učenike, roditelje, građane i sve dionike u sustavu obrazovanja o važnosti tolerancije odnosno, sprječavanju diskriminacije u društvu te o propustima Zakona o suzbijanju diskriminacije

Očekivani ishodi učenja i kompetencija/e koje su razvijane u projektu:

- goo C.5.1. Aktivno sudjeluje u građanskim inicijativama.
- goo C.5.3. Promiče kvalitetu života u zajednici.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Problem je izabran u skladu s današnjim društvom koje je sve više podijeljeno i sa sve manjom sposobnošću tolerancije što je uzrok raznim prosvjedima, ratovima i nasilju u današnjem društvu. Dakako, takvih slučajeva nije bilo ništa manje u povijesti, ali danas, u 21. stoljeću, neusporedivo je veći broj visokoobrazovanih ljudi te bi se ponašanje današnjeg društva trebalo temeljiti upravo na toleranciji.

Ovaj je problem isprepleten s našim svakodnevnim životom te se s njime konstantno susrećemo, ali ako nije riječ o nama samima, ne borimo se protiv njega. Diskriminacija, posebice u obrazovnom sustavu jest nešto što bi se trebalo vrlo detaljno istražiti. S obzirom na fizički izgled, u sustavu se zaista mogu vidjeti najrazličitiji ljudi. Ali, kako je opće poznato, neki se smatraju više, a neki manje normalnima što se automatski može svrstati u diskriminaciju. Neke su škole gotovo izolirane od ostalih „normalnih“ škola upravo zbog izgleda učenika koji načinom oblačenja, šminkanja i ostalog odudaraju od trenutnih trendova „normalnoga“ stila. Uz diskriminaciju se često vežu i predrasude koje na koncu rezultiraju mržnjom, ali i nasiljem.

Prepoznajemo da u hrvatskom društvu postoji diskriminacija unatoč nastojanjima za njezinim suzbijanjem i stupanjem na snagu Zakona o suzbijanju diskriminacije još 2009. godine. Istražili smo problem i percepciju srednjoškolske i šire javnosti, proveli smo anketu koja je pokazala da je 80 % ispitanika bilo svjedokom diskriminacije u svojoj okolini, a 45 % ispitanika je bilo žrtvom diskriminacije u posljednjih pet godina. Gotovo 70 % ispitanika smatra da je diskriminacija najveći problem današnjega društva. Zanimljiv je podatak da se je čak 40 % ispitanika osjećalo diskriminiranim zbog naročite zaštite i isticanja prava neke manjine. Tako smo istražujući ovaj problem došli smo do spoznaje da se i društvena većina može osjetiti povrijeđenom i diskriminiranom.

Proučili smo mrežne stranice Ureda pučkog pravobranitelja i saznali o istraživanju koje je provela ta institucija, a koje je pokazalo:

„Svaka peta osoba u Hrvatskoj bila je barem jednom diskriminirana u posljednjih pet godina, i to najčešće u području rada i zapošljavanja te zdravstvene zaštite. No, čak 68 posto njih nije potražilo pomoć, ponajviše jer smatraju da im se situacija ne bi promijenila ili da bi se još i pogoršala. Pokazuje to „Istraživanje o stavovima i razini svijesti o diskriminaciji i pojavnim oblicima diskriminacije“ ...“

Istraživanje je također pokazalo da gotovo 40 posto ispitanika misli kako je diskriminacija najveći ili jedan od najvećih problema u društvu, dok ga u potpunosti nevažnim smatra nešto manje od 4 posto. Iako veliki broj građana ne podržava stavove koji reflektiraju predrasude, one su i dalje prisutne prema mnogim osobama.

Upitali smo se gdje je mogući izvor nepravednom i diskriminatornom ponašanju. Je li to kućni odgoj djece? Sjetimo se samo novinskog teksta iz 2017. 'Lidlići' – siromašna djeca nova meta hrvatskih kompleksaša. ... Sve navedeno (i ono što nije navedeno, ali je prisutno u društvu u smislu nepravednih društvenih odnosa) upućuje na potrebu da se bavimo suzbijanjem diskriminacije.

Moguća rješenja problema

U hrvatskom društvu je itekako prisutna javna politika suzbijanja diskriminacije tako da je Hrvatski sabor još 2009. donio Zakon o suzbijanju diskriminacije. Propisanim mjerama zabranjeno je nejednako postupanje prema osobama po bilo kojoj od ovih osnova: rasa ili etnička pripadnost ili boja kože – spol – jezik – dob – političko ili drugo uvjerenje – imovno stanje – obrazovanje – nacionalno ili socijalno podrijetlo – članstvo u sindikatu – invaliditet – društveni položaj – bračni ili obiteljski status – zdravstveno stanje – genetsko nasljeđe – vjera – rodni identitet i izražavanje – spolna orijentacija.

U javnosti se često koristi riječ diskriminacija za svaku vrstu nepravde ili nejednakog postupanja. Ali Zakon o suzbijanju diskriminacije obuhvaća nejednako postupanje samo ako je razlog takvog postupanja jedna ili više od 17 osnova iz Zakona. Također se ponekad navodi da se pojedinci u svom privatnom okruženju mogu ponašati bilo kako i da diskriminirati mogu samo pravne osobe. Ali Zakonom je obuhvaćeno i postupanje pojedinaca, fizičkih osoba.

Postojeća javna politika koja uključuje i kontinuirano educiranje javnosti nije dostatna jer, kao što smo prikazali objašnjavajući problem, u hrvatskom društvu je diskriminacija prisutna. Mi smatramo da bi značajan doprinos borbi za suzbijanje diskriminacije bila specifična edukacija mladeži na mikrorazini, u neposrednom školskom životnom okruženju i to radi podizanja svijesti o ovom problemu, a također nastaviti osvještavanje provođenjem niza službenih državnih projekata. Potporu za ovu politiku nalazimo i u preporuci pučke pravobraniteljice:

„Nužno je informirati i educirati javnost o diskriminaciji i mogućnostima zaštite, ali i konkretno djelovati. ... za suzbijanje postojeće, ali i prevenciju buduće diskriminacije u Hrvatskoj.“

Provjerili smo odredbe Zakona o suzbijanju diskriminacije i Ustava Republike Hrvatske i ustanovili da se ova politika ne bi kosila s ustavnim odredbama, primjerice člankom 38. kojim se jamči sloboda mišljenja i izražavanja misli ili pak člankom 69. kojim se jamči sloboda znanstvenog, umjetničkog i kulturnog stvaralaštva, a prije svega člankom 14. koji određuje da svatko u Republici Hrvatskoj ima prava i slobode.

Najbolji pristup rješenju problema

Kao najbolji način suzbijanja diskriminacije smatramo obvezivanje društva zakonom, ali i osvješćivanje edukacijom i promidžbom. U suradnji s vlastima, obrazovanjem i relevantnim udrugama potrebno je izgraditi niz pozitivnih navika kod ljudi koji će onda sami uočiti problem, pomagati pri njegovom rješavanju i spriječiti da do njega uopće dođe. Zakon treba početi provoditi, a osobe koje ga ne poštuju kazniti. To je prvi potez kojim bi se ljudima objasnilo da diskriminacija nije ispravna te da ju treba suzbijati. Društvena većina koja se ponekad osjeća diskriminiranom zbog naročite pažnje i zaštite manjinskih skupina, treba spoznati da se samo znanjem, čestitošću i ustrajnim njegovanjem vlastite kulture ona čuva i razvija.

Plan djelovanja

Da bismo projekt proveli u djelo i približili ga široj javnosti poduzeli smo te ćemo nastojati provesti slijedeće korake: sudjelovat ćemo u projektu 9. simulirane sjednice Hrvatskoga sabora za učenike srednjih škola jer je najavljena tema sjednice upravo Zakon o suzbijanju diskriminacije. Pripremit ćemo izlaganja kojima ćemo se uključiti u diskusiju. Osobito želimo istaknuti: „No, moramo paziti kako ne bi širili mržnju, te trebamo prihvatiti ljude svakog etničkog podrijetla, dok god su oni iskreno željni biti pripadnici funkcionalnog društva. Nacionalna manjina je s razlogom manjina, što znači da ne potiče iz Hrvatske, ali ih je hrvatska država odlučila prihvatiti kao svoje državljane uz očekivanje doprinosa društvu. Takvi pojedinci bi stoga trebali biti voljni prihvatiti i hrvatsku kulturu, a ne nametati svoju.“ Također. „... do problema dolazi zato što nigdje u Zakonu nije definirano kada pozitivna diskriminacija prerasta u diskriminaciju većine.“

Na taj bi način utjecajnim osobama dali do znanja da ovaj problem postoji te da je Zakon za kvalitetu kojega su oni zaslužni, nedosljedan. Također, provođenjem ankete 200 ispitanika je pobliže poznato s projektom, štoviše doprinijelo je njegovoj kvaliteti. Kontaktiranjem Ureda pučke pravobraniteljice upoznat ćemo viša tijela s projektom te im dati na znanje da je problem aktualan i da za njega postoji zainteresiranost.

Zatim ćemo dizajnirati plakate, tiskati ih u našoj školskoj tiskari i prirediti malu izložbu plakata te bi na taj način upoznali ljude s problemom i potaknuli ih na djelovanje.

Projekt je bio predstavljen

S projektom su upoznati učenici Škole, Nastavničko vijeće, Vijeće učenika i Vijeće roditelja. Također i Pučka pravobraniteljica te šira javnost koja je sudjelovala u provedenoj anketi. Projekt je predstavljen na Županijskoj smotri projekata PGŽ te će ako to bude moguće biti predstavljen za obilježavanja Dana škole.

Ostvareni rezultati

Podignuta je razina svijesti učenika u školi o potrebi suzbijanja diskriminacije i o potrebi osnaživanja žrtava diskriminacije da ju prijavljuju kao i poduka o tome kome i kako prijaviti. Šira javnost i nadležna tijela dobila su na znanje da je problem vrijedan pažnje te stoga predmet istraživanja. Učenici koji su radili na projektu stekli su brojne vještine i znanja za daljnje aktivnosti u procesu cjeloživotnog učenja te formirali stavove i do detalja istražili uočeni problem.

Osvrt učenika na stečeno iskustvo

Luka: „Radeći na ovom projektu stekao sam nova znanja o raširenosti i vrstama diskriminacije, razvio sam svoju informatičku pismenost te sam naučio kako postupno istražiti neku temu.“

Jana: „Ovim projektom stvorila sam mogućnost sagledavanja društva iz drugačije perspektive. Moje ideje i stavovi o diskriminaciji ovim radom dobili su priliku biti javno izraženi te se nadam da će ovaj pokušaj djelovanja na boljitak društva doći do izražaja.“

Tea: „Ovaj me projekt poučio mnogim korisnim stvarima. Od postupka kojim kvalitetno proučiti zakone i podatke o željenoj temi pa sve do toga koliko je diskriminacija zapravo isprepletena s našim životima.“

Damjan: „Ovaj projekt mi je prilika da pokažem kako je politika jednostavnija, nego što se većini čini. Samo što ljudi nisu svjesni da je nemoguće imati društvo bez žrtava, te misle da postoji savršena utopija koju će stvoriti netko za koga oni smatraju da je „pravedan“. Moj plan je urazumiti što veći broj ljudi, da bi čistom logikom napravili ustroj sa minimalnom štetom u društvu. Do tog dana, možemo samo nastaviti obrazovanje, jer je znanost najveće mjerilo snage.“

6. Školski projekt ŠAPA

Škola

Gimnazija Eugena Kumičića Opatija; Drage Gervaisa 2
051 271 966

Ime i prezime voditelja projekta

Ivana Černeha, prof.; Podrška: Sara Meszaros, prof., Jasminka Škare Manojlović, prof.; djelatnici i učenici Škole

Učenici

Petra Šubic, 1.b, Nina Živanović, 1.b, Petar Abramović, 4.a, Lara Čvorak, 4.b, Leona Shalevska, 4.b, Maria Leana Đolonga, 4.a, Matea Blažević, 4.b, Damjan Rajko, 3.b, Hana Albaneže, 3.b, Ivana Marković, 3.b, Linda Barać, 3.b, Mark Deluka, 3.b

Tematsko područje

Društvena zajednica
Zaštita i prava životinja

Cilj

Cilj projekta je etički senzibilizirati učenike i sudionike projekta u vezi pitanja prava i zaštite životinja, ponajviše napuštenih životinja kako na lokalnom tako i na širem području.

Očekivani ishodi učenja i kompetencija/e koje su razvijane u projektu

učenik određuje temeljne etičke pojmove povezane s moralnim i etičkim problemima u području čovjeka i svijeta koji ga okružuje

u analizi moralnih i etičkih problema iz područja zaštite životinja te u oblikovanju svojih stajališta primjereno se koristi pojmovima: neljudski život kao vrijednost, moralna obveza očuvanja okoliša, odgovornost za druga živa bića, prava životinja, zabrana nanošenja boli, moralni obzir i patnja, vegetarijanstvo, veganstvo, bioetički senzibilitet, suosjećanje, empatija, altruizam, solidarnost, ekološki aktivizam

učenik argumentira važnost izabranoga problema na primjerima stvarnih životnih situacija i istražuje postojeća rješenja problema.

učenik zaključuje o tijelu/instituciji (lokalna, regionalna, nacionalna, nevladina i sl.) kojoj treba uputiti svoj prijedlog za rješavanje problema i izrađuje plan kojim će osigurati da tijelo/ institucija razmotri prijedlog

učenik aktivno sudjeluje u projektu lokalne zajednice

Opis

Izbor i istraživanje problema

Protekle dvije godine donijele su nam svojevrsno otuđenje i nedostatak igara, tjelesne aktivnosti i drugih, nama važnih, sastavnica svakodnevnice. U svemu su nam uvelike pomogli naši kućni ljubimci. Naša empatija i ljubav prema životinjama neupitna je pa smo mogućnost da istražimo neki problem, a vezan je za pitanja prava i zaštite životinja, smatrali korisnim i važnim. Proteklih smo godina u našoj školi u nekoliko navrata prikupljali donacije za napuštene pse i mačke, ali nikada nismo imali mogućnost volontirati u takvom skloništu. Raspitali smo se i zaključili da jedinice lokalne samouprave na području Opatijske rivijere (Lovran, Ika, Ičići, Opatija) ne nude adekvatno zbrinjavanje životinja kao ni prostor u kojem bi životinje trebale biti zbrinute. Jedini prostor skloništa na području Opatijske rivijere je u procesu oduzimanja od udruge koja se na neodgovarajući način brine za napuštene životinje. Životinje u skloništu nemaju svakodnevni izvor svježe hrane i vode. Čini nam se da je lokalna samouprava dužna osvještavati stanovništvo (građane) o napuštenim životinjama, a navedena aktivnost mora biti predvođena koordinacijskom skupinom koja ne postoji, iako je propisana Zakonom o zaštiti životinja. Događa se da ako sklonište primi prijavu o napuštenoj životinji, ono ne može osigurati životinji smještaj jer isti ne postoji. U turističkom kraju kao što je Opatijska rivijera potrebna je regulacija skloništa kao i zbrinjavanje napuštenih životinja, između ostalog, zbog turista. Da bismo nešto promijenili započeli smo provedbu školske ankete i

upitali učenike žele li volontirati u azilu. Gotovo jednoglasno rezultati su išli u prilog tome da svi žele pomoći napuštenim životinja.

Moguća rješenja problema

Proučili smo zakone i propise koji se odnose na problem zbrinjavanja napuštenih životinja. Ovdje mislimo na Zakon o zaštiti iz 2017. godine. Ovim se zakonom propisuje sljedeće: zabrana neodgovarajućih postupanja prema životinjama (npr. bacanje petardi na životinje, držanje stalno vezanih pasa, držanje divljih životinja u ugostiteljskim objektima i sl.), zaštita kućnih ljubimaca tijekom njihova uzgoja, držanja, prometa i prodaje; kontrola razmnožavanja kućnih ljubimaca (na području na kojem se utvrdi veliki broj napuštenih pasa ministar poljoprivrede određuje način i financiranje kontrole razmnožavanja napuštenih pasa), evidentiranje vlasnika kućnih ljubimaca namijenjenih prodaji s manje od tri rasplodne ženke iste vrste životinja radi praćenja prometa i dobrobiti životinja. Također su u svrhu osiguranja dobrobiti životinja te povećanja svijesti javnosti propisane i druge mjere: zabrana prodaje životinja maloljetnim osobama i zabrana udomljavanja životinja istima u cilju odgovornog posjedovanja kućnih ljubimaca i osiguranja njihove dobrobiti. U tu svrhu pri prodaji ili udomljavanju životinja kupac odnosno udomitelj mora, po potrebi, putem javne isprave dokazati svoju dob, osobe koje udomljuju napuštene i izgubljene pse s namjerom da ih spase, a drže više od devet pasa starijih od šest mjeseci moraju udovoljiti uvjetima za držanje i skrb o životinjama, a sklonište koje im je povjerilo psa ili mačku na čuvanje osigurava označavanje pasa i mačaka te sterilizaciju, vodi propisane evidencije i oglašava pse i mačke u svrhu udomljavanja, a slobodno živuće mačke vraća u prvobitno stanište. Iščitavajući zakon zaključili smo da kontrolu skloništa na području Lovrana, Ike, Ičića i Opatije treba obavljati stručna služba kao što je veterinarska stanica, policija ili zavod za javno zdravstvo. Konačno, čini nam se da je izuzetno bitna edukacija ljudi da bi se osvijestili o problemu napuštenih životinja.

Najbolji pristup

Kao najbolji pristup rješenja problema smatramo ono što je navedeno u zakonu, a što se nažalost ne očituje u praksi. Npr. ako se na području pojedinih jedinica lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave utvrdi veliki broj napuštenih pasa, način i financiranje kontrole razmnožavanja napuštenih pasa na tom području naredbom može propisati Ministar. Također, jedinice područne (regionalne) samouprave moraju organizirati koordinacijske radne skupine i preko njih osigurati komunikaciju svih zainteresiranih sudionika da bi se postiglo učinkovitije rješavanje problematike napuštenih i izgubljenih životinja te skrbi za životinje (mjerama koje se provode u svrhu povećanja svijesti o odgovornom posjedovanju životinja ujedno će se dugoročno rasteretiti i proračuni jedinica lokalne samouprave za sredstva namijenjena zbrinjavanju napuštenih i izgubljenih životinja te će se poboljšati skrb za životinje, a posljedično i dobrobit te zdravlje životinja). Zato smo odlučili samostalno djelovati tamo gdje možemo. Povezali smo se sa Društvom za zaštitu životinja Rijeka i odlučili volontirati u azilu. Stjecanjem iskustva u skloništu u Viškovu, a za kojeg smatramo da dobro funkcionira, možemo pomoći skloništima u Opatiji. Odbacili smo druga dva moguća pristupa koji su bili usmjereni na poboljšanje rada liburnijskog azila budući da Grad Opatija još uvijek nije donio Odluku o uvjetima i načinu držanja kućnih ljubimaca i načinu postupanja s napuštenim i izgubljenim životinjama. Činilo nam se da ne možemo utjecati na ubrzanje donošenja odluke, a time ni na bolje funkcioniranje skloništa. Također, odbacili smo pristup u kojem ćemo mi sami potaknuti otvaranje novog skloništa, jer je to za nas podrazumijevalo mnoga pravna i druga pitanja, na koje sada nemamo odgovore.

Plan djelovanja

Odlučili smo sve učenike Škole educirati o temi prava i zaštite životinja. Pozvali smo predavače s Odsjeka za filozofiju Sveučilišta u Rijeci koji su nam pripremili predavanje i debatu na temu zaštite životinja. Potom smo u nedjelju, 26. 9. 2021. prvi put posjetili sklonište „Društvo za zaštitu životinja Rijeka“. Sklonište se nalazi na periferiji Viškova, a osnovalo ga je tek nekoliko entuzijasta i ljubitelja životinja prije tridesetak godina. Danas je u njemu smješteno više od stotinu pasa, a njihov broj neprestano raste. Taj smo dan pomagali u šetnji pasa, čistili prilazni put od kamenčića, češljali pse, mijenjali vodu u posudicama i mnogo toga. Drugi put u sklonište smo otišli 24. 2. 2022. kada smo donirali nekoliko vreća deka i više od 60 kilograma hrane. Osim toga, izradili smo letak za učenike o pozitivnim učincima zdrave prehrane u suradnji s Udrugom Prijatelji životinja. Plan djelovanja je osmišljen kao aktivnost koja nas izravno povezuje s radom skloništa u Viškovu. U konačnici prikupili smo više od 157 kilograma hrane za pse, 6 vreća dekica i drugih potrepština te okrepju za volontere.

Podaci o tome gdje je projekt bio predstavljen

Projekt smo predstavili na Facebook stranici Škole te na školskim mrežnim stranicama. Potaknuli smo odabir teme školskog lista *Eugenije* koji će se ove godine baviti upravo temom zaštite i prava životinja.

Ostvareni rezultati

Možemo reći da smo doživjeli uspjeh. Dobro smo se osjećali nakon naših volonterskih akcija. Sada imamo jače samopouzdanje i vidimo da čak i onda kada se vlasti ne pobrinu za napuštene životinje, to možemo učiniti mi sami. Prikupili smo više od 160 kilograma hrane, izravno pomogli radu skloništa našim volonterskim aktivnostima, osvijestili učenike Škole o mogućnostima volontiranja u skloništu, potaknuli učenike na udomljavanje pasa, održali smo predavanje i debatu na temu zaštite životinja i pokazali smo lokalnoj zajednici kako nam je važno da se prema svim živim bićima odnosimo s poštovanjem.

Osvrt učenika na stečeno iskustvo

Zadovoljni smo. Projekt se nastavlja do kraja nastavne godine. Planiramo napisati izvješća koja će biti objavljena u školskom listu *Eugenije*. Također, planiramo još jednom pozvati naše suradnike i predavače s Odsjeka za filozofiju Sveučilišta u Rijeci. Naše učenje o ovoj temi potrajat će do kraja nastavne godine 2021/2022. i tome se neupitno veselimo.

7. Razmisli pa klikni

Škola

Srednja škola Marka Marulića Slatina,
Trg Ruđera Boškovića 16, 33520 Slatina

Telefon / Telefaks: 033 551 449 / 033 551 577; 092 316 08 43; 098 188 18 55

E – pošta: mail:ss.marka.marulica@vt.t-com.hr; kсенија.rastija@skole.hr; zeljka.orban@skole.hr

Voditeljice projekta

Ksenija Rastija, dipl. inf. i Željka Orban, prof. mentor

Učenici

Učenici koji su sudjelovali u izradi projekta su: Noa Fazekaš (3. b), Venio Rulj (3. b), Elena Bićanić (4.a), Niko Rastija (4.a), Izabela Štimac (3.b), Lorena Krupnicki (3.b)

Učenici koji će predstavljati projekt na smotri su: Elena Bićanić (4. a), Niko Rastija (4. a), Noa Fazekaš (3. b), Venio Rulj (3. b)

Tematsko područje

Medijska pismenost

Cilj

- podići svijest među učenicima o utjecaju medija na mišljenje pojedinca i društva u cjelini
- poučiti učenike medijskoj pismenosti i kritičkom vrednovanju u pristupanju medijskim sadržajima

Ishodi koje ostvaruje učenik:

- razlikuje lažne vijesti i dezinformacije
- razvija svijest o važnosti kritičkog vrednovanja medijskih sadržaja
- kritički pristupa kreiranju vlastitih sadržaja i prosljeđivanju medijskih sadržaja na društvenim mrežama

Opis

Izbor i istraživanje problema

Svjesni smo da je sve veća primjena novih tehnologija pridonijela suvremenim izvorima informiranja mladih što je potvrdila i provedena anketa s našim učenicima prošle školske godine u obilježavanju Dana medijske pismenosti u svibnju 2021. na temu Društvene mreže – izvor informiranja mladih. Anketa je pokazala da su temeljni izvor informiranja mladih društvene mreže pri čemu često kritički ne promišljaju dobivene informacije, rijetko provjeravaju njihovu autentičnost i vjerodostojnost i skloni su prosljeđivati dobivene informacije klikom bez promišljanja o njihovoj valjanosti i istinitosti. Glavna specifičnost društvenih mreža u odnosu na tradicionalne medije jest što mreže nemaju uredništva koja provode selekciju vijesti i provjeravaju informacije prije nego što ih objave. Objave koje dobivamo preko mreže u pravilu su proizvod algoritama. Područja u kojima su dezinformacije i lažne vijesti najopasnije svakako su zdravstvo, politika, sigurnosna pitanja i gospodarstvo odnosno područja kojima se može putem medija manipulirati masom, potaknuti strah, nesigurnost, paniku, ali i podložnost institucijama i pojedincima bez vlastitog mišljenja i kritičkog vrednovanja medijskih sadržaja.

Kada govorimo o informacijama potrebno je istaknuti činjenicu da je država prema *Konvenciji o pravima djeteta* dužna osigurati djeci pristup informacijama važnim za njihovu dobrobit, prilagođen njihovoj dobi, potrebama i interesima te dostupnima na njihovom materinskom jeziku. Također, i *Nacionalna strategija za prava djece u RH od 2014. do 2020.* ističe **obveze poticanja kvalitetnih sadržaja za djecu u medijima, osobito u području prava djece na sudjelovanje u aktivnostima slobodnog vremena.**

Kvalitetni medijski sadržaji za djecu važni su za njihov razvoj u jezičnom, socijalnom i emocionalnom području te u području očuvanja i zaštite zdravlja, sigurnosti i dobrobiti djece. Osim što je važno **omogućiti djeci da se informiraju na njima prilagođen način**, treba im omogućiti i **pristup raznovrsnim pozitivnim sadržajima iz područja kulture i umjetnosti.** Također, Zakon o medijima u čl. 16. navodi da

su mediji dužni poštovati privatnost, dostojanstvo, ugled i čast građana, a osobito djece, mladeži i obitelji bez obzira na spol i spolno opredjeljenje. Iz navedenoga proizlazi da država štiti prava djece kada su u pitanju mediji i medijske informacije, međutim, maloljetne su osobe česta meta senzacionalističkih i dezinformacijskih naslova i medijskih sadržaja. Tijekom srednjoškolskoga razdoblja mladi često zapadnu pod utjecaj medija budući da je to vrijeme kada su osobe vrlo osjetljive i počinju stvarati svoj identitet. Na temelju prikupljenih informacija, zaključili smo da je mlade potrebno educirati o medijskoj pismenosti u području kulture i medija, osobito na kritičko vrednovanje medijskih sadržaja kojima su svakodnevno izloženi..

Moguća rješenja problema

Dobiveni rezultati provedene ankete potaknuli su nas na odgovornost da nešto poduzmemo da bismo pomogli mladima da raspoznaju pravu informaciju u moru medijskih sadržaja kojima su izloženi, da razviju svoje kritičko vrednovanje medijskih sadržaja i promišljanje pri prosljeđivanju dobivenih informacija na mreži, te na neki način i da usporimo masovno širenje dezinformacija u krugovima svojih prijatelja, poznanika i svih ostalih s kojima ostvarujemo digitalnu komunikaciju. Počeli smo razmišljati da bismo mogli pomoći učenicima da nauče prepoznati dezinformaciju, kako ih naučiti da izgrade kritički stav u pristupanju medijskim sadržajima i pri njihovu stvaranju, kako ih potaknuti da oni ne budu ti koji klikom dijele dezinformacije koje u današnje vrijeme mogu izazvati paniku, strah i nesigurnost, pa smo predložili nekoliko mogućih rješenja:

1. **Moguće rješenje:** Ostvariti suradnju škole i Odjela za kulturologiju Sveučilišta u Osijeku, institucije koja će svojom edukacijom i radionicom u školskoj knjižnici podučiti učenike i približiti im aktualnu medijsku i društvenu problematiku – vrste i načine širenja lažnih vijesti putem medija i društvenih mreža. Vanjski predavači s fakulteta ukazali bi učenicima kako prepoznati sve češće primjere dezinformacija i lažnih vijesti kojima smo izloženi i u Hrvatskoj.

2. **Moguće rješenje:** Uvesti izvannastavnu aktivnost – Medijska pismenost u sljedećoj školskoj godini kojom bi motivirali učenike da steknu nove navike vrednovanja medijskih sadržaja, potaknuli učenike da promišljaju kritički o dobivenoj informaciji i izvoru informiranja, da se ponašaju odgovorno i da razmisle pri prosljeđivanju dobivenih informacija klikom na mreži, ali isto tako da i sami budu odgovorni pri stvaranju vlastitih medijskih sadržaja.

3. **Moguće rješenje:** Osmisliti zajednički međupredmetni projekt koji će u sklopu određenih nastavnih predmeta nastavnici provoditi na nastavi, u okviru predmetnog kurikulumu, a stručna služba škole na satovima razrednika. Projekt bi se provodio tijekom školske godine kroz različite aktivnosti kojima bi se mladi educirali o kritičkom vrednovanju medijskih sadržaja, prepoznavanju dezinformacija i mamilica koje nas navode na pogrešne zaključke, prepoznavanju prikrivenih oglašavanja i klikolovki te manipuliranju mišljenjem pojedinca i mase, odgovornom ponašaju pri prosljeđivanju informacija drugima na mreži te izgradnji vlastitih stavova na društvena i politička događanja.

Aktivnosti koje su osmišljene za ostvarivanje navedenog su:

- na nastavi hrvatskoga jezika učenicima osvijestiti važnost i načine prepoznavanja izloženosti manipulativnim, propagandnim i komercijaliziranim sadržajima
- provesti radionice: Kakvi bi mediji trebali biti da bismo im vjerovali i Kako prepoznati manipulacije sadržajem naslovnih stranica novina
- edukacije i radionice na nastavi psihologije s ciljem razvijanja svijesti o utjecaju medija na formiranje identiteta pojedinca te radionice o dezinformacijama, oglašavanju, stereotipima i predrasudama u medijima
- na nastavi informatike ukazati na opasnosti dezinformacija i lažnih vijesti u okviru obilježavanja Dana sigurnijeg interneta i Dana medijske pismenosti te omogućiti učenicima da izraze svoje stavove i kreativnost primjenom digitalne tehnologije u izradi digitalnih radova
- na satu razrednog odjela educirati učenike da znaju tumačiti poruke (njihovu pouzdanost i istinitost) u različitim medijima i na temelju njih donositi odgovorne odluke
- na nastavi tjelesne i zdravstvene kulture kroz radionice i edukacije osvijestiti mlade o lažnim informacijama koje propagiraju brzi gubitak kilograma drastičnim dijetama, uvjerljivim izjavama na videosnimkama te marketinškim trikovima prodaje proizvoda za gubitak kilograma s ciljem ostvarivanja materijalne dobiti

Najbolji pristup rješenju problema

Analiza i proučavanja predloženih rješenja inicirali su donošenje odluke i odabir najboljeg rješenja. Odbacili smo 1. prijedlog jer se u razgovoru s učenicima pokazalo da već duže vrijeme primjećuju mamilice, prikrivene oglase, lažne vijesti i klikolovke te smatraju da ne bi trebalo uključiti vanjsku instituciju za pomoć i vanjske predavače, nego da ove školske godine pokušamo sami djelovati unutar škole na učenike da bi razvili kritički pristup vrednovanju i izradi medijskih sadržaja. Drugi je prijedlog također odbačen zbog toga što su neki učenici putnici pa ne bi bili u mogućnosti pohađati izvannastavnu aktivnost (8. sat), zbog preopterećenosti u redovnom nastavnom programu, ali prije svega zbog epidemioloških mjera koje nalažu stroga pravila zaštite tako da nema slobodnog prostora u školi za provođenje tih aktivnosti i miješanje gupa učenika iz različitih razreda. Kao najbolje moguće rješenje odabrano je 3. Osmislili smo međupredmetni projekt “Kultura i mediji – kritičko vrednovanje medijskih sadržaja” u koji su se uključili nastavnici iz sljedećih predmeta: Hrvatskog jezika, Informatike, Psihologije i TZK-a te stručna suradnica škole – psihologinja. Ovaj međupredmetni projekt počeli smo provoditi od listopada 2021. i planira se provoditi do obilježavanja Dana medijske pismenosti (8. svibnja 2022.). Aktivnosti koje smo do sada proveli su brojne, neke su planirane na samom početku projekta, a neke su se izrodile tijekom realizacije projekta. Većina aktivnosti odrađene su u razredu s učenicima i objavljene su na internetskoj stranici škole, i to:

- edukacije o medijskoj pismenosti, lažnim vijestima i dezinformacijama
- izrađeni su poster i na temu Lažne vijesti i dezinformacije te Lažne vijesti – kako ih prepoznati
- kreirani su kvizovi i obrazovni materijali u Scratchu, alatu za vizualno programiranje, na temu medijske pismenosti tijekom obilježavanja dana CodeWeek2021
- Kreirali smo Stop Motion videe u okviru projekta *Kultura i mediji – kritičko vrednovanje medijskih sadržaja* s jasnim porukama o problematici i posljedicama lažnih vijesti i dezinformacija
- proveli smo radionice i razgovore koji su uputili učenike kako prepoznati lažne vijesti, kako ih provjeravati i kako odoljeti mamilicama i klikolovkama
- stavili smo naglasak na međurazrednu suradnju u zajedničkim obilježavanjima Dana sigurnijeg interneta i Dana medijske pismenosti
- samostalnim pretraživanjem pronalazili smo medijske tekstove s potpuno neistinitim naslovima, anominacijama, naslovima u kojima postoje zablude oko sudionika događaja, zatim u kojima je prikriveno mjesto ili vrijeme događaja, naslovi koji mogu biti višeznačni, pisani kondicionalom, hiperbolizirani, metaforizirani i sl., a zatim su izražavali svoje *mamilice* potaknuti književnim djelom za cjelovito čitanje
- izradili smo digitalne knjige o kritičkom vrednovanju medijskih sadržaja
- izradili smo internetske stranice sa savjetima i uputama kako prepoznati dezinformaciju odnosno kako kritički vrednovati medijski sadržaj
- organizirati smo i proveli radionice usmjerene na razvijanje vlastitih medijskih sadržaja kojima će učenici ostvarivati svoja komunikacijska prava, ali i postati aktivnim sudionicima u društvu izražavanjem vlastitih stavova i mišljenja
- provedenim aktivnostima pojačali smo međupredmetnu suradnju u nastavi usmjerenu kreiranju i vrednovanju medijskih sadržaja

Plan djelovanja

- izraditi internetsku stranicu s našim edukacijskim materijalima i provedenim aktivnostima u projektu *Kultura i mediji – kritičko vrednovanje medijskih sadržaja* do svibnja, kada se obilježavaju Dani medijske pismenosti
- provesti radionice s učenicima s ciljem educiranja učenika da bi mogli i sami provoditi radionice za mlađe uzraste djece i mladih
- provesti refleksiju učenika na provedeni projekt
- provođenjem radionica na Satu razrednika s novim generacijama, učenicima prvih razreda koji se upišu u našu školu
- provesti radionicu na Satu razrednika u Industrijsko obrtničkoj školi te osnovnim školama našeg grada
- ostvariti suradnju s Dječjim Gradskim vijećem Grada Slatine koje će surađivati u realizaciji aktivnosti u osnovnim školama

- nakon provedenih aktivnosti do kraja nastavne godine plan je napraviti kompletno izvješće za sve nastavnike na Nastavničkom vijeću
- predstaviti projekt građanin Razmisli pa klikni s kompletnim prikazom aktivnosti i njihovom realizacijom na obilježavanju Dana škole iduće školske godine.

Ostvareni rezultati

Učenici su radom na projektu razvijali suradnju s drugim učenicima i razvijali samopouzdanje. Spoznali su da su izloženi medijskim sadržajima koji mogu biti vrlo opasni jer mogu utjecati na izgradnju i razvoj identiteta mladih, mogu narušiti mir i zdravlje jer potenciraju paniku, strah i nesigurnost. Edukacijom i radionicama naučili su i razvili kritično mišljenje i pristup vrednovanju medijskih sadržaja.

Radom na projektu učenici su također svladali odgojno-obrazovne ishode unutar predmeta koji su sudjelovali u projektu (obrazlagali su utjecaj različitih medijskih poruka / tekstova / sadržaja na oblikovanje stavova i vrijednosti primatelja, analizirali zastupljenost medijskih tekstova u različitim medijima prema svrsi (osobnoj, obrazovnoj, javnoj) i njihovoj upućenosti različitim skupinama primatelja, prepoznavali su prikrivenu svrhu medijske poruke, objašnjavali su trivijalne medijske poruke, predrasude, stereotipe i/ili manipulaciju u medijskim tekstovima, uspoređivali različite medijske tekstove, prosuđivali kako su u medijskim tekstovima prikazane informacije, ideje, stavovi i mišljenja i kako utječu na oblikovanje stavova i vrijednosti primatelja s obzirom na dob, spol i kulturni kontekst, izrađivali su digitalne knjige, internetske stranice, postere, videa, ankete i letke u digitalnom okruženju).

Projekt je bio predstavljen

Sve provedene aktivnosti u projektu priložene su na mrežnim stranicama škole (materijali su dostupni široj javnosti), roditeljima je podneseno izvješće s provedene ankete na roditeljskim sastancima, o svemu su informirane psihologinja i ravnatelj škole.

8. Hrani nije mjesto u smeću

Škola

Srednja škola Marka Marulića

Trg Ruđera Boškovića 15, 33520 Slatina

Tel/Fax: 033/551-499; 033/551-577

E-adresa: zubak.ivana@gmail.com; ss.marka.marulica@vt.t-com.hr

Tematsko područje

Zdrava prehrana

Cilj

Potaknuti razvoj svijesti i probuditi u ljudima potrebu za promjenama ka boljem, potaknuti naše vršnjake da obrate pozornost na hranu koju konzumiraju i količine hrane koje nepotrebno završavaju u smeću

Voditelj

Ivana Švamberger, dipl. oec

Učenci

Elena Koleno (4.ek), Kornelija Grgić (4.ek), Iva Mikić (2.ek), Sara Kovačević (2.ek)

Rezervni članovi: Tihana Knežević (4.ek), Saša Slijepčević (4.ek)

Očekivani ishodi učenja i kompetencija/e koje su razvijene u projektu

-- Educirati osobe u okruženju o oznakama na hrani

-Ukazati na problem nesrazmjera između broja gladnih ljudi u svijetu i količine hrane koja nepotrebno završi u smeću

-- Probuditi svijest o čuvanju i racionalnom raspolaganju hranom (odnosno "ne-bacanja" hrane)

Opis

Izbor i istraživanje problema

Vrlo često, kroz različite medije, slušamo i gledamo o problemu „raspolaganja“ hranom. Poznata je činjenica, istovremeno tužna i ekonomski neprihvatljiva, da ogromne količine hrane svakodnevno završavaju u smeću (zagađujemo ionako zagađen okoliš), a istovremeno veliki broj ljudi svakodnevno gladi. To je problem na globalnoj razini, a ne samo u našem bližem okruženju.

Moje prijateljice i ja smo uočile smo kako je ovaj problem sveprisutan. Učenici s kojima npr. provodimo dio dana u školi, kolege iz razreda bacaju svaki dan puno hrane. Hrana je gotovo u svakom košu za smeće u našoj školi, hrana je bačena u gotovo svakom kontejneru, hrana je bačena čak i na ulici. Promatrala smo navike i ostalih vršnjaka u našoj školi i primijetile da se gotovo svi na isti način odnose prema hrani. Svakodnevno slušamo o tome da se puno hrane nepotrebno baca, a s druge strane rastu brojke onih koji su gladni. Pitale smo se zašto je to tako i što mi konkretno možemo učiniti. Pripremile smo kratku anketu i provele je u većini razreda naše škole. Uočile smo, između ostalog, da se obroci rijetko planiraju, hrana se kupuje stihijski ali smo uočile jedan detalj-većina anketiranih uopće ne čita ili ne razlikuju oznake na hrani, posebice oznake "UPOTRIJEBITI DO" I "NAJBOLJE UPOTRIJEBITI DO". Dogovorile smo se da ćemo određeno vrijeme promatrati „bacanje“ i odnos prema hrani u našim razredima, odnosno u 2. i 4. Ekonomije Srednje škole Marka Marulića Slatina, a isto ćemo činiti i kod kuće, u našim obiteljima, u našem domaćinstvu. Vodile smo bilješke o tome 4 tjedna. Također smo istraživale i bacanje hrane na području cijele škole (svih razreda koji su u našoj smjeni). Nismo otkrile potpuno nešto novo što nismo pretpostavile ili očekivale. Samo smo se, još jednom, uvjerile da u našem okruženju postoji problem. Razmišljale smo kako to možemo promijeniti.

Istražile smo članke koji se odnose na ovaj problem:

Zakon o hrani (čl. 1, čl. 2, čl. 4)

Zakon o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti ("Narodne novine", br. 79/07, 113/08, 43/09, 130/17)

Zakon o sanitarnoj inspekciji ("Narodne novine", br. 113/08, 88/10, 115/18)

Zakon o higijeni hrane i mikrobiološkim kriterijima za hranu ("Narodne novine", br. 81/13, 115/18), sa svim izmjenama i dopunama

Zakon o informiranju potrošača o hrani ("Narodne novine", br. 56/13, 14/14 i 56/16)

Istraživački rad

U sklopu ovog projekta provele smo različita istraživanja, anketirale smo naše kolege u školi, a neke informacije smo doznali putem internetskih stranica, časopisa, novina, letaka i tomu slično.

Moguća rješenja problema

Za ovaj problem pronašli smo nekoliko mogućih rješenja:

1. uspostavljanje suradnje između trgovačkih centara i pučke kuhinje
2. opsežno istraživanje tržišta i utjecaj na proizvodnju i distribuciju
3. inicijativa preko medija
4. izravno djelovanje u užoj okolini – naučiti naše prijatelje razliku između oznaka na hrani i razviti svijest o nepotrebnom bacanju hrane

Najbolji pristup rješenju problema:

Izravno djelovanje u užoj okolini – Naučiti naše prijatelje razliku između oznaka na hrani i razviti svijest o nepotrebnom bacanju hrane.

Pisali smo svim trgovačkim centrima da hranu s valjanim rokom trajanja poklone umjesto da je stavljaju u otpis i da ista završava u kontejnerima za otpad. No odgovorili su nam da je to njima prevelik posao koji iziskuje zapošljavanje još bar jednog djelatnika i doslovce su nam rekli da im je lakše i jeftinije hranu baciti u kontejner. Npr. postoje organizacije koje pokušavaju djelovati, ali eventualno uspijevaju sa jednim ili dva trgovačka centra ostvariti suradnju. Neke tvornice proizvode koji su pred istekom roka trajanja stave u prodaju po pristupačnijoj cijeni. Rijetke su i tvrtke koje npr. ostatke hrane s obilnih domjenaka odnesu u prihvatilište za beskućnike. Tako, umjesto da hrana koju trgovački centri stavljaju u otpis završi na tanjuru sve većeg broja socijalnih slučajeva, određene socijalne ustanove, tu istu hranu kupuju, a tek manje količine stižu iz donacija. Trgovci hranu koju ne uspiju prodati ni na sniženju bar jednom mjesečno bacaju, a paradoksalno, baš hranu bačenu u kontejner beskućnici svakodnevno traže. Hrana koja se uspije prikupiti za socijalno najugroženije, najčešće se prikuplja izravno od građana. Tijekom blagdana svijest i savjest prorade, no u pravilu je riječ o građanima. Tvrtke i trgovci i dalje idu linijom manjeg otpora i, naravno, njima isplativijom, „jeftinijom linijom“.

Plan djelovanja

Budući da smo se odlučile za ovu temu, razmišljale smo da bismo mogle našim kolegama iz razreda i iz škole približiti problem bacanja hrane. Djelovanje je započelo tako što smo prvo morale istražiti problem. Tada smo shvatile kako učenici bacaju mnogo hrane, kod kuće i u školi. Također smo saznale da trgovački centri isto bacaju mnogo hrane kojoj je "istekao" rok no zapravo je ta hrana upotrebljiva samo ljudi ne razlikuju oznake "UPOTRIJEBITI DO" i "NAJBOLJE UPOTRIJEBITI DO". Nakon što smo istražile problem započele smo educiranjem naših kolega o problemu. Dakle, djelovanje smo započele u školi. Našim kolegama u razredu održale smo, pod satom razrednika, kratku prezentaciju o tome što radimo i što smo uočile. U razredu su se složili da nam pomognu i da nam budu podrška u rješavanju ovog problema. Profesor Željko Milnović nam je pomogao u izradi brošura i letaka, za vrijeme nastave iz predmeta Vježbenička tvrtka. Svakom razredu koji je sudjelovao u našoj anketi podjelili smo nekoliko tih letaka i brošura u kojima je jasno izložen naš problem. U letku smo slikovito prikazali ovaj problem prekomjernog bacanja hrane i njegove posljedice na okoliš, iznijele smo problem gladi i kratko objasnili razliku između oznaka UPOTRIJEBITI DO I NAJBOLJE UPOTRIJEBITI DO. Navođenje roka trajnosti jedan je od najvažnijih podataka za potrošača i predstavlja indikator za pravilnu i sigurnu konzumaciju hrane, a time se može izravno utjecati na nepotrebno bacanje hrane. Međutim, da bi navedeni podatak "prenio pravu poruku", proizvođač ga mora ispravno označiti na hrani, a potrošači ga moraju razumjeti. Rok trajnosti predstavlja predviđeno vrijeme tijekom kojeg će se sigurnost ili kvaliteta proizvoda promijeniti od prihvatljive u neprihvatljivu.

Hrana koja je s mikrobiološkog stajališta brzo kvarljiva i stoga je vjerojatno da će nakon kraćega razdoblja predstavljati izravnu opasnost za zdravlje ljudi, označava se "upotrijebiti do" datumom. Nakon "upotrijebiti do" datuma hrana se smatra zdravstveno neispravnom te se nakon isteka tog datuma hrana ne smije nalaziti

u prometu niti konzumirati. Ostala hrana označava se datumom minimalne trajnosti: "Najbolje upotrijebiti do (kraja):" "Najbolje upotrijebiti do (kraja)" upućuje na datum do kojeg hrana zadržava svoja posebna svojstva ako se pravilno čuva. Istekom ovog roka hrana nije nužno zdravstveno neispravna. Upravo na ovim činjenicama temeljili smo naše djelovanje.

U školi smo nastavili djelovanje tako što smo uspostavili suradnju sa profesoricom iz kuharstva. Nakon što smo njoj kratko prezentirali naš projekt, prihvatila je suradnju sa nama. Učenicima je održala predavanje o važnosti ispravnog čuvanja i konzumiranja hrane i pravilnog pripremanja obroka obzirom na normative koji vrijede u npr. domaćinstvu ili restoranima. Izradili smo internetsku stranicu koja ima veliki broj pregleda na kojoj smo kratko predstavili rezultate našeg istraživanja i postavili korisne informacije svima koji se se žele educirati vezano uz ovu temu.

Ostvareni rezultati

Nakon predavanja i radionica koje su se provodile u školama, učenici su intenzivnije počeli razmišljati o tome koliko hrane bespotrebno bacaju. Učenici, ali i njihovi bližnji počeli su obraćati pažnju na oznake "UPOTREBITI DO" i "NAJBOLJE UPOTRIJEBITI DO".

Projekt je bio predstavljen

Projekt je bio predstavljen u našem razredu te u ostalim razredima naše škole. Također smo ga predstavili na Vijeću učenika u SŠ Marka Marulića te predstavnicima grada Slatine.

9. Stigla tetka!

Škola

Srednja škola Marka Marulića Slatina

Trg Ruđera Boškovića 16, 33520 Slatina

Telefon/telefaks: 033 551 449; faks: 033 551 577

E-pošta: sanjamrzljak@yahoo.com; ss.marka.marulica@vt.t-com.hr;

Voditeljica projekta:

Sanja Mrzljak Jovanić, mag. philol. croat.

Učenici

Teuta Bišćan, 2. Ekonomije, trgovine i poslovne administracije, Lana Brdarić, 2. Ekonomije, trgovine i poslovne administracije, Ana Cvetičanin, 2. Ekonomije, trgovine i poslovne administracije, Gabrijela Tunić, 2. Ekonomije, trgovine i poslovne administracije

Tematsko područje

Ljudska prava – stvaranje kulture poštovanja različitosti i razvijanje osjetljivosti za druge i drugačije

Cilj

Promicanje tolerancije i međusobnog uvažavanja bez obzira na ostvareni uspjeh

Očekivani ishodi učenja i kompetencija/e koje su razvijane u projektu

Primjenjuje socijalnu osjetljivost, empatiju i uzajamno poštovanje.

Razumije važnost postizanja uspjeha na human i dostojanstven način.

Reagira na društvenu isključenost i nasilno ponašanje.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Inicijativa za projekt nastala je jer smo u medijima zamijetili osiguravanje besplatnih higijenskih potrepština za djevojke u srednjim školama te kako su gradovi osnivači i škole počele brinuti o menstrualnim potrepštinama iako smo svjesni da to nije njihova obveza. Primijetili smo i političarke koje su se počele medijski eksponirati te su počele govoriti o problematici nejednakosti spolova u Republici Hrvatskoj kao i o poreznim olakšicama i njihovom potpunom ukidanju vezano za higijenske potrepštine koje koriste samo žene (higijenske uloške). Saznali smo za rad Udruge PaRiter koja je provela anketu diljem Hrvatske i koja je potvrdila menstrualno siromaštvo u Hrvatskoj.

Udruga za ljudska prava i građansku participaciju PaRiter krajem 2020. godine putem *online* upitnika istražila je problematiku menstrualnog siromaštva i to je prvo istraživanje takve vrste u Republici Hrvatskoj. Upitnik je ispunilo čak 6084 osoba koje su imale menstruaciju u posljednjih godinu dana (2019).

Ovim projektom promicat će se aktivno samozastupanje djevojaka koje su u sustavu obrazovanja pri olakšavanju i ublažavanju posljedica i uzroka menstrualnog siromaštva kao i ublažavanje društvene stigme vezane uz menstruaciju u društvenom kontekstu, osobito u osnovnim i srednjim školama.

Proučili smo Ustav Republike Hrvatske, dokument Svijet dostojan djece, Konvenciju o pravima djeteta kao i Nacionalnu strategiju za prava djece u Republici Hrvatskoj od 2014.g. do 2020.g. te Strategiju Vijeća Europe za prava djeteta od 2016.g. do 2021.g. U navedenim dokumentima naglašena su brojna prava – među kojima i pravo na higijenu koje ne smije biti luksuz već nužnost, a mi smo ga stavili u prvi plan.

Važno je osvijestiti djecu i mlade da svi jednako doprinosimo razvoju naše zajednice, da smo svi ravnopravni bez obzira na spol te da svi možemo jednako utjecati na odluke vezane uz svoj grad i svoju školu. Moramo biti u mogućnosti izraziti mišljenje o situacijama u gradu u kakvom bi željeli živjeti i aktivno sudjelovati u obiteljskom i društvenom životu naše zajednice. Smatramo da je ostvarivanje cilja ovog projekta, ublažavanja menstrualnog siromaštva i skidanje društvene stigme vezane za pojam menstruacije usko vezano za cjelovito integriranje obrazovanja za ljudska prava, ravnopravnost i demokratsko građanstvo kroz cjeloživotno obrazovanje te ublažavanje društvenih tabu tema.

Na temelju gore navedenih činjenica odlučili smo detaljnije istražiti mnijenje osoba ženskog spola u našoj školi o ovoj problematici što smo i učinili putem ankete.

Moguća rješenja problema

Ovaj projekt držimo vrijednim jer će pripomoći u ublažavanju razlika na području menstrualnog siromaštva te u promicanju humanih međuljudskih vrijednosti i ravnopravnosti spolova te dokidanju društvenih tabu razgovornih tema. Smatramo da razgovor o menstruaciji ne smije biti tabu tema jer je to prirodan dio života svake osobe ženskog spola, nije ništa začuđujuće niti smije biti društveno osuđeno na tišinu i prikriveno, kodno nazivlje.

Važno je slobodno razgovarati o toj temi kao o nečemu što je sastavni dio života svake žene jer žena, u prosječnom svom životnom vijeku, doživi oko 450 mjesečnih krvarenja. Važno je pripomoći u ublažavanju menstrualnog siromaštva ako je naša zajednica zainteresirana za to jer time pripomažemo sigurnosti i zdravstveno poboljšanim uvjetima za osobe ženskog spola. Projekt je jednostavan prikaz našeg suživota kao građana grada Slatine koji žele riješiti određenu zamijećenu problematiku i zajedničkog prihvaćanja različitosti koje postoje, a koje su pak prirodne, a sve s ciljem što veće ravnopravnosti. Naglasak je na osvještavanju osnovnih ljudskih (dječjih) prava koje moraju poznavati i priznavati svi, i to bez iznimke.

Žena je u društvu uvijek okarakterizirana kao ona nježnija, slabija, osjetljivija i ugroženija. Žena je jednakopravna muškarcu i zaista može sve kao i muškarac, čak i kada krvari. U financijskom smislu, kupovanje higijenskih potrepština za vrijeme menstruacije ponekad traži financijsko izdvajanje koje si žena ne može priuštiti te tada šteti sama na sebi, a što ponekad može dovesti u situacije koje čak ugrožavaju i zdravlje što je istraživanje udruge PaRiter i pokazalo. Nedavno objavljeni rezultati istraživanja o menstrualnom siromaštvu u Hrvatskoj pokazali su da dio djevojčica ne može priuštiti potrebne higijenske potrepštine.

PaRiter, Udruga za ljudska prava i građansku participaciju prošle je godine provela anketu o menstrualnom siromaštvu u Hrvatskoj u kojoj je sudjelovalo više od 6000 osoba starijih od 16 godina, a došli su do nekih zabrinjavajućih statistika. Čak trećina ispitanica kupuje menstrualne higijenske potrepštine lošije kvalitete zbog cijene, 11,9% nije u mogućnosti kupiti ih dovoljno da bi ih redovito mijenjale, a podjednak postotak priznaje da si ih ne može priuštiti. 3,6% ispitanica primorana je koristiti improvizirana sredstva poput toaletnog papira, gaza, izrezanih majica ili krpa, vata...75% ispitanica smatra da bi Hrvatska trebala uvesti besplatne menstrualne potrepštine, njih 90% da bi trebale biti besplatne u školama, a gotovo 95% bi ih koristilo kada bi bile besplatne u školama.

U Republici Hrvatskoj menstrualno siromaštvo je na onoj razini koja je već zabrinjavajuća te smo zaključile da je nužno pripomoći u tome da se ta razina svede na prihvatljivu razinu, osobito u našoj lokalnoj sredini. Moguća rješenja problema uvidjele smo u razgovorima i dogovorima s predstavnicima naše škole, županije i grada da bismo zajedničkim snagama utjecali na pozitivne promjene koje se tiču menstrualnog siromaštva i isto tako skidanja društvene stigme oko same teme razgovora.

Prvi korak pri određivanju mogućih rješenja bilo je iščitavanje i upoznavanje Konvencije o dječjim pravima koja počiva na tome da sve osobe mlađe od 18 godina moraju biti upoznate s pravima djeteta da bi postale svjesne svojih prava, načina njihova stjecanja, ali i zaštite u slučaju njihova ugrožavanja, a ovdje su ugrožena prava na higijenu. Smatramo da je u ovoj situaciji anketa udruge PaRiter, kao i anketa koju smo mi provele u Srednjoj školi Marka Marulića Slatina, pokazala da problem postoji te smo ga odlučile, ako ne riješiti, barem ublažiti, no za to nam je potrebna suradnja nekoliko dionika za koje smo smatrale da mogu pripomoći u rješavanju problema.

Poticanjem djece i mladih te tijela lokalne samouprave i jedinica područne samouprave (županije), raznih stručnih službi, odgojno – obrazovnih ustanova, raznih udruga za djecu i mlade, roditelja i ostalih skrbnika na međusobnu suradnju stvaraju se uvjeti koji doprinose da se čini što je više moguće za dobrobit djece i mladih, stvaraju se poticajna i prijateljska okružja za rast i razvoj djece. Želimo osnažiti vlastite građanske kompetencije, ali i kompetencije drugih te pokazati da uočavanjem lokalne problematike možemo zajedničkim snagama donijeti pozitivna rješenja na korist svih uključenih. Moramo biti svjesni svoje okoline i svojih prava, moramo znati kome se obratiti i kako utjecati na rješavanje određenih problema.

Kao projektna skupina, predložili smo nekoliko mogućih rješenja problema:

- Nakon obrade ankete, potaknuti razgovore sa županijom kao osnivačem, ravnateljem kao predstavnikom škole te gradonačelnikom kao predstavnikom Grada u kojem postoji problem
- Proučavanje dobrih primjera koji su već problem rješavali i primjenu najboljih rješenja za naš problem i lokalnu sredinu

- Proučavanje političkih istupa na nacionalnoj razini i otkrivanje problematike društvene tabu teme te kako isti utječu na lokalne sredine
  - Ekonomska strana menstrualnog siromaštva (smanjenje stope PDV-a na higijenske potrepštine)
  - Osiguravanje besplatnih higijenskih potrepština u slatinskim osnovnim i srednjim školama
  - Osnivanje radionica samozastupanja u kojima učenici uče kako zastupati svoja prava
- Svaku od spomenutih politika učenici su detaljno proučili, predstavili pozitivne i negativne strane vezane uz provedbu te odgojno-obrazovni karakter svake pojedine politike.

Najbolji pristup rješavanju problema

Smatramo da je najbolji početni pristup rješavanja bilo kojeg problema samo prihvaćanje da on postoji. Menstrualno siromaštvo u osnovnim i srednjim školama jest problem. O temi menstruacije jest neugodno razgovarati, čak i sa svojim vršnjacima. Ovo je i dalje društveno obilježena i tabu tema. Želimo pokazati važnost aktiviteta i sudjelovanja u problematikama koje se izravno tiču i nas samih. Proveli smo *online* anketu u Srednjoj školi Marka Marulića s ciljem osviještavanja problema.

Odlučili smo se obratiti našem ravnatelju pri rješavanju problema te smo saznali da je vijećnica Grada Slatine, ujedno i naša mentorica, Sanja Mrzljak Jovanić, već pokrenula pitanje rješavanja ove problematike u suradnji s Gradom i našim slatinskim osnovnim i srednjim školama. Vijećnica je uključila i nas mlade u rješavanje ove problematike – sudjelovanjem na sastancima i dogovaranjima rješenja.

Smatramo da radionicama „Samozastupanja“ možemo mnogo toga postići na području osnaživanja građanskih kompetencija djece i mladih koji će pri uočavanju određenih problema zajednici biti ti koji će svojim radom omogućiti rješavanje istih. U kontekstu pokreta za ljudska prava i ravnopravnosti radi se o izravnom utjecaju na negativne stavove i praksu okoline koja još uvijek ima tabu teme, a koje je potrebno što više ublažiti.

Sva djeca imaju pravo na informiranje, aktivno djelovanje u zajednici te takvim radionicama pridonosimo pripremi djece za ponašanje i djelovanje kao punopravnih građana Europske Unije. Cilj radionica jest ojačati samopouzdanje kod učenika i savjetovati im kako se mogu postaviti u određenim životnim situacijama te kako utjecati na rješavanje problematike na lokalnoj razini.

Plan djelovanja

Odlučili smo razgovarati s našom mentoricom o dosadašnjoj problematici kao i s ravnateljem naše škole. Utvrdili smo da problem postoji, osobito nakon provedene ankete, ali i postoji rješenje za ublažavanje problema. Kako nas je vijećnica, a ujedno i mentorica uključila u postupak rješavanja problema, sudjelovali smo u dogovaranju najboljeg rješenja. Ravnatelji svih škola pristali su na suradnju kao i sam Grad koji je namijenio sa stavke Dječjih prava u Proračunu Grada Slatine svakoj školi po 5000kuna godišnje za dispanzer i higijenske uloške koji će se postaviti u ženske toalete, a koji će sadržavati higijenske uloške. Ravnatelji su uputili zamolbu Gradu koja im je i odobrena – no ne svi. Na žalost, unatoč dogovorima, to je učinio samo ravnatelj Srednje škole Marka Marulića Slatina, a ostalo troje ravnatelja nije te će dispanzer biti postavljen samo u našoj školi.

Jednom tjedno počevši od mjeseca svibnja organizirat ćemo četiri radionice samozastupanja gdje ćemo uz stručno vodstvo govoriti o osnovnim dječjim pravima (obrazovanje, obitelj, zdravlje, prijateljstvo...), razmijeniti iskustva, poučiti jedni druge o pravima i iskustvima, problemima i rješenjima koja imamo. Na radionicama ćemo razvijati kritičko mišljenje, demokratičnost, argumentiranje, govorne vještine i vještine predstavljanja svog rada, uočavanje onog bitnog, problema i rješenja. Sva djeca i mladi imaju pravo izraziti svoje mišljenje, dići svoj glas u obranu svojih prava i imaju pravo biti poslušana jer su njihova mišljenja i ideje jednakovrijedna onima koje imaju odrasli. Grupa je radom na projektu razvijala svoje vještine istraživanja, suradničkog i iskustvenog učenja, uvježbavala diskusije, intervjue, dramatizacije, izradila je plakate i osposobila se za javno predstavljanje te ono najvažnije – osvijestila jednakost svih ljudi i njihovih prava, osobito spolne ravnopravnosti.

Ostvareni rezultati

Učenici su razvijali vještine istraživanja, argumentiranja, kritičkog mišljenja, suradničkog i iskustvenog učenja. Upoznali su sastavnice intervjua i intervjuirali osobe za koje su smatrale da im mogu pomoći pri ostvarivanju projekta, izrade plakata i predstavljanja plakata.

Učenici su osvijestili da problem nejednakosti postoji u našem društvu. Iako psihički i fizički različiti, svi imamo ista ljudska prava koja svi trebamo poštovati i prema svakom pojedincu moramo se odnositi s jednakim poštovanjem. Higijena je jedno od temeljnih prava i ne smije biti luksuz.

Rezultati istraživanja o menstrualnom siromaštvu su poražavajući. Na ovaj način nekoliko je škola već osiguralo ova sredstva – prva je svojim učenicama besplatne tampone i uloške počela dijeliti Strojarska škola Varaždin, nakon nje Tehnička škola Ruđera Boškovića iz Vinkovaca, a onda i Srednja škola Vladimir Gortan u Bujama, Gimnazija Pula te Srednja škola u Buzetu te Grad Varaždin i smatramo da je ovo dobar primjer koji vodi k smanjenju menstrualnog siromaštva, a koji jesmo ostvarili i u našoj školi, Srednjoj školi Marka Marulića Slatina.

Projekt je bio predstavljen

Projekt je predstavljen predstavnicima naše škole, kao i svim učenicima Srednje škole Marka Marulića, članovima Odbora za društvene djelatnosti Grada Slatine, pročelniku Stručne službe Grada Slatine, Krunoslavu Šaraboku i gradonačelniku Grada Slatine Denisu Ostrošiću.

10. Sigurno koračaj kroz život

Tematsko područje

Ljudsko-pravno: odgovorno ponašanje u zajednici

Cilj

Razvijanje sposobnosti rješavanja problema, poduzimanja inicijative, timskog rada te razvijanje komunikacijskih vještina, sposobnosti donošenja odluka, postavljanja ciljeva i prioriteta.

Škola

Srednja škola Marka Marulića Slatina, Trg Ruđera Boškovića 16, 33520 Slatina

Telefon/telefaks: 033 551449; 033 551577

E-adresa: zeljkomilnovic@gmail.com; ss.marka.marulica@vt.t-com.hr

Voditelj

Željko Milnović, dipl.oec., prof. savjetnik.

Učenicima

Učenicima koji su sudjelovali u izradi projekta: Ivo Jukić (4.ek.), Mirta Tomšić (4.ek.), Natalija Marinović (4.ek.) i Ana Takač (4.ek.).

Učenicima koji predstavljaju projekt na smotri: Ivo Jukić (4.ek.), Mirta Tomšić (4.ek.), Natalija Marinović (4.ek.) i Ana Takač (4.ek.).

Rezervni član je David Jakišić (4.ek.).

Očekivani ishod učenja i kompetencija/e koje su razvijene u projektu:

- prepoznavanje i imenovanje problema,
- samovrednovanje i vrednovanje rada pojedinca ili skupine,
- razvoj vještina planiranja, istraživanja, prezentacije, timskog rada,
- provođenje istraživanja, prikupljanje, obrada i analiza podataka,
- definiranje važnosti tolerancije u svakodnevnom životu.

Opis

Izbor i istraživanje problema

S obzirom da smo u našem razredu ove godine većina vozači, uvidjeli smo problem nesigurnosti u prometu; kako pješaka, tako i vozača. Tijekom ozbiljnijeg razgovora sa kolegama u razredu, uvidjeli smo da svatko od nas ima poneko negativno iskustvo u prometu. Mnogi ljudi ne obraćaju pažnju na promet i posljedice koje se mogu dogoditi njihovom nepažnjom. Jedan od većih problema je prelazak pješaka preko ceste; kako na obilježenom djelu kolnika, tako i na neobilježenom. Mi kao vozači očekujemo nalet pješaka na obilježenom djelu kolnika, tj. preko zebre, dok je na neobilježenom djelu kolnika prelazak preko ceste strogo zabranjen, ali zbog kršenja pravila od strane pješaka, mi kao vozači i na tim dijelovima moramo voziti s povećanim oprezom kako ne bi ugrozili vlastiti i tuđi život.

Prijavili smo se u projekt da bi široj populaciji prikazali ovaj problem koji smo mi uočili. Za početak našeg istraživanja napravili smo anketu da bismo ispitali učenike osnovnih i srednjih škola oko shvaćanja važnosti ovog problema i kako ga oni doživljavaju.

Istraživački rad

Istraživački rad započeli smo vožnjom po gradu i okolici te promatrali ponašanje i kretanje pješaka. Vožnjom smo naišli na različita ponašanja pješaka te utvrdili da većina krši prometna pravila; prelazeći preko pješačkog prijelaza bez provjere nailazi li vozilo, prelazeći na upaljeno crveno svjetlo na semaforu preko pješačkog prijelaza te slobodan prelazak preko ceste na neobilježenom djelu kolnika.

Također smo proveli anonimnu anketnu upitnik u sva četiri razreda našega (ekonomskog) usmjerenja, posjetili smo MUP Slatina, Dom zdravlja Slatina i Crveni križ u Slatini i dogovorili predavanja u našoj školi da uputimo i ostale o ovom problemu, obavili smo i razgovor sa našim profesorima, psihologinjom iz naše škole i s gradonačelnikom grada Slatine te i njemu predstavili problem.

Moguća rješenja problema

U dogovoru sa grupom i mentorom proveli smo anketu kroz škole i grad te ustanovili kako je većina ljudi vrlo neoprezna i nepažljiva u prometu. Smatramo da se to treba promijeniti i da bi mi kao mala skupina barem u našoj zajednici mogli pomoći.

Za naše sugrađane nudimo neka korisna rješenja:

1. Edukacija sa MUP-om Slatina i učenicom (sudionikom prometne nesreće)

Zaposlenici MUP-a Slatine kroz razgovor i primjere usmjerit će učenike i mlade kako se pravilno trebaju ponašati u prometu te kako izbjeći opasnost od nastanka prometne nesreće.

2. Edukacija sa Domom zdravlja Slatina

Putem razgovora s liječnicima Doma zdravlja usmjerit ćemo sve mlade o mogućim problemima i posljedicama u slučaju nastanka prometne nesreće.

3. Edukacija i radionica sa Crvenim križem Slatina

Putem raznih radionica u obliku opisivanja nastanka prometne nesreće, učenicima će djelatnici Crvenog križa pokazati kako dolazi do nesreće te posljedice opasne po život koje se mogu zadobiti.

Nakon što smo razmotrili sva rješenja, njihove dobre i loše strane, odlučili smo da su sva rješenja jednako dobra i važna ali ipak smo odlučili da ćemo predstaviti naše prvo rješenje tj, edukaciju sa MUP-om Slatina i učenicom.

Smatramo da bi se tako zaista puno pomoglo ljudima, osobito mladima da u budućnosti sigurno koračaju kroz život.

Najbolji pristup rješenju problema

Nakon što smo predstavili nekoliko rješenja za sigurnost u prometu, odlučili smo se za najbolje rješenje ovoga problema, a to su edukacije sa MUP-om Slatina i učenicom (sudionikom) prometne nesreće.

Uloga policije i priča učenika iz prve ruke može puno pomoći i osvijestiti ljude da više prate situaciju i događanja oko njih u prometu.

Odlučili smo se za razne radionice i predavanja, te za rekreaciju događaja prometne nesreće izabranog učenika. Prikazat ćemo većinu mogućih situacija koje se mogu dogoditi i ozljede koje se mogu zadobiti.

U našim radionicama pridružiti će se i poneki profesori koji također ovaj problem smatraju opasnim te nam pomoći organizirati i odvajati od svog sata vrijeme za naše predavanje.

Svaki razred imat će predavanje u trajanju od dva sata. Policija će svoje predavanje održati u trajanju 45 minuta, dok će nakon njih, učenik (sudionik) prometne nesreće, uz našu pomoć, održati predavanje te radionicu o prometnoj nesreći.

Također, za naše edukacije i radionice čule su i vlasti grada Slatine te nas podržale i odlučile financirati potreban sterilan pribor i ostale potrebne predmete za prikaz događaja.

Odlučili smo prvo krenuti u 4. razrede srednjih škola zbog toga što većina učenika u tim razredima ima položene vozačke ispite i naveliko sudjeluje u prometu. Zatim ćemo ići u 3. razrede koji se pripremaju za vozačke ispite, te u 2. i 1. Nakon uspješno provedenih edukacija u srednjim školama, odlučili smo posjetiti i osnovne škole te i onim najmanjima objasniti i prikazati da moraju dobro paziti prelazeći cestu.

Smatramo da su naše edukacije bile vrlo uspješne, kako u srednjim tako i u osnovnim školama. Nakon edukacija, vrijeme smo opet proveli malo obilazeći ulice našeg grada i zatekli djecu kako paze prelazeći cestu, a vozače kako voze opreznije i sa više pažnje.

Plan djelovanja

Odnosi se na provedbu edukacija s MUP-om i učenicom sudionikom prometne nesreće vezano za našu temu koju smo odabrali.

Smatramo da je edukacija s MUP-OM i učenicom sudionikom prometne nesreće najbolje rješenje.

U dogovoru sa MUP-om radionice su odrađene i razgovor sa učenicom koji je sam bio i prometne nesreće nadajmo se da su učenici u sebi probudili svijest o tome kako se svakodnevno izlažu u prometu što je opasno po život.

Sudionike radionice smo naučili kako da doživljavaju promet u dozi straha te da se nikada ne treba opustiti već neprestano biti na oprezu.

Većina razreda su sada vozači s toga smo mi ti koji možemo nekome naštetiti zato smo svakome vozaču u razredu podijelili letke statističkih podataka nesreća u našoj županiji da bi im uvijek bilo u podsvijesti da su oni ti koji upravljaju vozilom i da su odgovorni za promet oko sebe, ljude koje prevoze, ali i same sebe.

Projekt su podržali i grad Slatina na čelu sa gradonačelnikom Denisom Ostrošićem koji nas je pohvalio jer je promet zaista veliki problem među cijelom populacijom.

Smatramo da bi rezultati trebali biti isključivo pozitivni i dobro prihvaćeni u našem društvu.

Ostvareni rezultati

Učenici su radom u projektu razvili svoje vještine istraživanja, timskog rada, intervjua, izrade plakata te javnog predstavljanja. Širenje svog znanja o svjesnosti problema u prometu između svakog pojedinca koji sudjeluje u prometu.

Projekt je bio predstavljen

Projekt je predstavljen u našem razredu i ostalim razredima naše škole, na Vijeću učenika u SŠ Marka Marulića Slatina.

11. Jer smo svi isti

Tematsko područje

Ravnopravnost među spolovima – feminizam

Cilj

Ukazati na problem današnjice kako se puno ljudi ženskoga spola susreće sa konstantnom diskriminacijom na radnim mjestima i općenito u životu

Škola

Srednja škola Marka Marulića Slatina, Trg Ruđera Boškovića 16, 33520 Slatina

Telefon/telefaks: 033 551449; 033 551577

E-adresa: radasmarina@gmail.com; ss.marka.marulica@vt.t-com.hr

Voditeljica

Marina Grgić, prof.mentor

Učenici

Josipa Dorić, 1. ekonomist, Lorena Vujić, 1. ekonomist, Mariela Marinković, 1. ekonomist, Niko Grubač, 1. ekonomist

Očekivani ishod učenja i kompetencija/e koje su razvijene u projektu:

Pokazati ljudima da su žene jednako sposobne raditi iste poslove kao i muškarci za isti iznos plaće te educirati mladež da se ne smije nekoga diskriminirati zbog njegovog spola.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Naš projekt zove se „Jer smo svi isti“. Ovu temu smo odabrali jer smatramo da su žene u današnjem društvu unatoč raznim zakonima ravnopravnosti podcijenjene. Ovim projektom želimo pokazati da su žene jednako vrijedne kao muškarci, uništiti sve stereotipe koji ruše snove mladim djevojkama i koje ih prisiljavaju da odustanu od onoga što jesu, jer su žene. Također želimo da prekinemo stavljanje etiketa na žene kako su one samo domaćice, da trebaju čistiti i čuvati djecu. Unatoč raznim zakonima i pokretima koje su žene pokretale tijekom povijesti, dan danas ta neravnopravnost i dalje nije potpuno suzbijena. Mnoge djevojke ne mogu dobiti posao jer su ženskog spola i jednoga dana možda planiraju postati majke što poslodavcima ne ide u korist. Od žena se očekuje da svojim boljim polovicama budu majke i supruge, kako smo već naveli da kuhaju, čiste, peru te čuvaju i odgajaju djecu. Naš razred je dobro razmotrio ovaj problem jer se u svakidašnjem životu učenice susreću s raznim oblicima diskriminacije. Također muškarci u većini slučajeva nemaju poštovanja prema djevojkama već ih seksualiziraju dok prolaze ulicama. Žene se osjećaju kao objekti i smatraju da uopće nisu vrijedne jer ih tako, nažalost, okolina tretira. Nadamo se da ćemo ovim projektom uspjeti promijeniti mnoga stajališta i dati mnogim djevojkama nadu za bolju budućnost.

Moguća rješenja problema

Za ovaj problem smo pronašli nekoliko mogućih rješenja problema:

1. Edukativni plakati i prezentacije
2. Više edukacije u ranoj vrtičkoj dobi
3. Promicanje i objašnjavanje problema putem medija, anketa
4. Educiranje starije populacije
5. Radionice

Najbolji pristup rješenju problema

Nakon dobivenih rezultata provedenih anketa, shvatili smo da bi trebali sve više provoditi edukativne plakate i prezentacije te uvesti više edukacije u ranoj vrtičkoj dobi. Sve više mladeži se educira preko medija i interneta tako da smo odlučili promicati i objašnjavati ovaj problem putem njih, ali da im bude još zanimljivije i da ih još više educiramo na zabavniji način organizirali bi radionice u našoj školi koje bi se

temeljile na ravnopravnosti među spolovima. Znamo da će biti teže provesti ove planove starijoj populaciji zato što je teže promijeniti njihove stavove jer se u njihovo vrijeme nije govorilo u tom problemu.

Plan djelovanja

Mi smo kao učenici srednje škole Marka Marulića Slatina odlučili provesti anketu koja uključuje dobnu zrelost od 17.-50. godina. Uključili smo i maturante jer će neki od njih nakon završetka svog obrazovanja tražiti posao. Rezultate koje smo dobili prikazat ćemo u obliku grafikona. Da bismo proveli naš plan povećali smo broj interakcijskih nastavnih cjelina koje govore o problemima i položaju žena u društvu, te tako da početak promicanja ovog plana krene od mlade vrtičke dobi. Da se dječacima i djevojčicama ne nameću dupli standardi. Naš plan bi se sastojao i od letaka sa kojima bi promovirali naš plan još više.

Ostvareni rezultati

Učenici su sa dragom voljom sudjelovali u radionicama te su ostvarili odlične rezultate. Podijelili smo letke koji su jako zainteresirali ljude te su tako shvatili da bi se sve više trebalo pričati o ovome problemu.

Projekt je bio predstavljen

Naš smo projekt uspješno predstavili u Srednjoj školi Marka Maruliću Slatina, te smo u istoj podijelili edukativne letke. Učenici su sa zanimanjem i velikim odazivom pratili naše aktivnosti. Bili su jako zadovoljni viđenim, te smo dobili pozitivne kritike. Radi velikog broja odazvanih učenika, planiramo ponoviti radionice.

12. Stani, razmisli i pozitivno djeluj!

Tematsko područje

Razvoj osobnog identiteta

Cilj

Upoznati učenike s pojmom i razumijevanjem ljudskog dostojanstva, objasniti nove oblike međuvršnjačkog virtualnog nasilja – vrijeđanje i omalovažavanje, sramoćenje i govor mržnje.

Škola

Srednja škola Marka Marulića Slatina

Trg Ruđera Boškovića 16; 33520 Slatina

Telefon/fax : 033/551-499; 033/551-577

E-pošta : ss.markamarulica@vt.t-com.hr; marina.ivos@skole.hr; silvia.stimac@skole.hr

Voditeljice

Marina Ivoš, prof. mentorica i Silvija Štimac, prof.

Učenicima

U izradi projekta su sudjelovali učenici tehničke smjene (1. agt, 2. att, 3.agt, 4. att, 2. te, 3. te) Srednje škole Marka Marulića Slatina, a projekt predstavljaju Lea Tušek, Lea Stanić, Leona Kordi, Kristina Tonc i Marta Loparac.

Ishodi

Učenicima će moći:

- definirati i razumjeti pojam ljudskog dostojanstva
- opisati i objasniti neprihvatljive oblike ponašanja i virtualnog nasilja (vrijeđanja i omalovažavanja, sramoćenja i govora mržnje)
- koristiti prihvatljive i civilizirane načine komunikacije u stvarnom i virtualnom svijetu

Opis

Izbor i istraživanje problema

Izbor teme je rezultat osobnih iskustava i obiteljskih rasprava na temu prihvaćanja mentalnog razvoja i oblikovanja vlastitog stava o ljudskom dostojanstvu, omalovažavanju, sramoćenju. Problem koji radimo kao temu našeg predstavljanja na Građanskom odgoju i obrazovanju prisutan unutar našeg razreda u vidu – vrijeđanja i omalovažavanja, sramoćenje i širenja govora mržnje što dovodi do rušenja ljudskog dostojanstva.

Dakle, činjenica je da se djeca i mladi danas od najranije dobi počinju služiti internetom u različite svrhe, što nam potvrđuju i brojna domaća i međunarodna istraživanja. Sama izloženost i učestalo korištenje interneta i društvenih mreža povezano je i s povećanim rizicima i izazovima, a djeca i mladi mogu biti izloženi raznim oblicima neprimjerenoga ponašanja i nasilja u virtualnom okruženju, što može dovesti i do veće ranjivosti u svakodnevnom životu. Upravo zbog toga nužno je upoznati se s tim pojavama i pronaći odgojno-obrazovne puteve primjerene prevenciji tih oblika neprimjerenog i nasilnoga ponašanja, da bi posljedice za žrtve bile što manje i da bi se ta vrsta nasilnog ponašanja smanjila i iskorijenila. Kroz ovu temu želimo upoznati mlade ljude sa terminima: ljudsko dostojanstvo, vrijeđanje, govor mržnje i sramoćenje. Mi smo problem prepoznali, uključili sve aktere i krenuli u njegovo rješavanje.

Istraživački rad

Kao učenici mješovitih razrednih odjela pokušali smo ovaj problem riješiti metodom razgovora, metodom pisanja i metodom anketiranja. Samostalno smo proveli istraživanje, prikupili smo većinu informacija od učenika iz njihova vlastitog iskustva, pretraživanjem društvene mreže i Interneta. Svijet mladog čovjeka nalazi se u virtualnom okruženju. Riječ je među ostalim o vrijeđanju, sramoćenju, omalovažavanju i govoru mržnje koji se ubrajaju u elektroničko nasilje prema vrsti djelovanja. Mi smo proveli istraživanje unutar škole i dobiti smo odgovore.

1. Anketa u Formsu – zajedno sa mentoricama napravili smo anketu u digitalnom alatu i ponudili našim prijateljima odnosno učenicima. Anketa se sastoji od sedam pitanja. Na sva pitanja učenici/ispitanici odgovaraju anonimno. Anketi je pristupilo 65 učenik tehničke smjene i to mješoviti razredi naše škole – dakle 1.agt, 2.att, 3.agt, 4.att, 2.te i 3.te / Agrotehničar / Agroturistički tehničar i Tehničar za elektroniku. Odgovori na anketna pitanja su nas iznenadila i dala uvid kakva je situacija unutar razreda i učenika. Neki od odgovora su nas pozitivno iznenadili gdje su učenici prepoznali da naša škola ide u pravom smjeru prepoznavanja i rješavanja problema pa do odgovora da učenici ne bi podržali nasilnika nego da bi reagirali na nasilje u smislu traženja pomoći. Negativno nas je iznenadila činjenica da je većina učenika bila žrtva nasilja u kojem je narušeno njihovo ljudsko dostojanstvo.

Alternativne politike

Nakon dugotrajnog razgovora i promišljanja što bi mogli učiniti po pitanju Alternativne politike ili mogućih riješena izdvojili smo najvažnije:

1. Kodeks na razini škole – Kućni red – smatramo da Škola treba donijeti Kodeks i Kućni red školi i ponijeti pravila ponašanja i koje su posljedice ukoliko dođe do kršenja istih.
2. Pravila za ponašanje na nastavi na daljini i društvenim mrežama– na razini Škole kroz Kućni red Škole moraju se naći i pravila ponašanja na nastavi na daljinu obzirom da je takav oblik nastave sve više prisutan u današnjem školovanju. Smatramo da se trebaju regulirati pravila o izvođenju nastave i pravila o nasilju koje se događa u virtualnim svijetu.
3. Razgovor o težini problema – Također smatramo da trebamo javno i jasno trebamo razgovarati o težini problema bez uljepšavanja.
4. Školski psiholog– Razrednica – – u naš problem uključili smo školsku psihologinju i razrednicu jer su one bite i važne da bi se uopće problem pokrenuo rješavati. One su temelj razreda.
5. Razgovor sa roditeljima – Roditelji su neizostavni u procesu obrazovanja. Roditelji moraju biti educirani i informirani ukoliko im je dijete žrtva nasilja ili vršitelj nasilja. Roditelji ulijevaju povjerenje djeci i daju savjet kako pravilno dijete/učenik treba reagirati.
6. Centar za socijalnu skrb – Ukoliko je potrebno treba uključiti i lokalnu zajednicu i tražiti pomoć oko rješavanja problema.
7. Plavi telefon – Učenici moraju biti upoznati sa mogućnošću koje nudi Plavi telefon te učenike ohrabriti da je to mogućnost koju možda mogu iskoristiti u nepoželjnoj situaciji.
8. Aktivirati se unutar razreda – Problem bilo kojeg oblika nasilja ne treba i ne smije ostati samo unutar razreda. To se tiče cijele škole.
9. Razgovor o prihvatljivom i neprihvatljivom ponašanju – Učenici moraju znati i prepoznati što je prihvatljivo, a što neprihvatljivo ponašanje.

Tijekom provedbe anketnog upitnika, razgovora i pisanih uradaka uočili smo da sve veći broj mladih zastupa stajalište da je utjecaj društva važno i bitno. Društvo, mediji i društvene mreže utječu na oblikovanje našeg stajališta.

Izbor alternativne politike

Nakon razmatranja dobrih i loših strana pojedinog rješenja, odlučili smo se za najbolji pristup a to je osvijestiti mlade da prihvate jedni druge kao osobe koje su vrijedne poštovanja i uvažavanja.

Mislimo da je za sada najbolje rješenje uporna edukacija svih subjekata i to upravo u školi i obitelji. I to:

1. Aktivirati se unutar razreda – naš problem virtualnog nasilja, sramoćenja, širenja govora mržnje, vrijeđanja, omalovažavanja i rušenja ljudskog dostojanstva ne smije ostati unutar razreda. Učenici su dobili na početku nastavne godine upute kome se obratiti za pomoć. Smatramo da ove probleme trebamo pustiti izvan naše učionice i tražiti pomoć. Problem ne smijemo i ne možemo ostaviti pod tepih. Trebamo iskreno i otvoreno razgovarati o problemu i raditi na njegovu rješavanju.
2. Edukacije za učenike – U edukacijama za učenike smatramo da trebamo uključiti lokalne stručnjake (ali i šire) iz Centra za socijalnu skrb i Policiju. Oni bi mogli održati interaktivna predavanja o vrstama vršnjačkog ponašanja, posljedicama nasilnog ponašanja jednih prema drugima te nas pobliže upoznati sa Zakonima koji su prisutni u RH, a vezani za našu temu.
3. Edukacije za roditelje – U rješavanju svakako treba (a što mi i jesmo) uključiti i roditelje. Roditeljima treba održati također predavanja o nasilju i kako raditi na rješavanju. Roditelji trebaju biti informirani i aktivno uključeni.

4. Radionice – Radionice treba provoditi na satu razrednika ili ulaskom u razred psihologinje. Radionice tematski trebaju biti različite kao naprimjer o ljubavi, emocijama i kako ih prepoznati, radionicama komunikacijskih vještina, prihvaćanju i sl.

Plan djelovanja

Učenici su radom na projektu razvijali svoje vještine istraživanja, timskog rada, anketiranja, pisanog izražavanja kroz riječ ili sliku te javnog predstavljanja. Širenje znanja o utjecaju medija, društvenih mreža na oblikovanje vlastitog stava, mišljenja i preuzimanja odgovornosti za svoje ponašanje i razvijanja pozitivne slike o sebi i drugima.

Do sada smo napravili:

1. Razgovor unutar razreda – Učenici su uočili navedeni problem i odlučili gas hrabro iznijeti izvan razreda. Ovo je vrlo važan korak jer on na pokazuje zrelost učenika i njihove volje za pronalaskom rješenja.

2. Razgovor sa razrednicom i školskim psihologom – Temelj svakog razreda je razrednik/ razrednica i njegova motiviranost i uključenost za rad na problemu, a zatim potražiti pomoć stručnjaka unutar škole, a to je psiholog. Razrednik i psiholog su obavili pojedinačne razgovore sa sudionicima uključenim u problem, a potom i zajednički razgovor. Iskoristiti sve resurse koje škola ima i uključiti ih u pozitivno rješavanje problema.

3. Razgovor sa roditeljima – Zajednički dogovorom razrednika i psihologa u sam problem i rješavanje istog uključeni su i roditelja. Roditelji su upoznati i spremni za suradnju.

Što još trebamo napraviti do kraja školske godine:

4. Pozvati stručnjake – na papir smo stavili popis potencijalnih stručnjaka koji bi pozitivno mogli doprinijeti rješavanju našeg problema, a to su CZSS i Policija

5. Centar za socijalnu pomoć – stručnjaci iz Centra za socijalnu skrb mogu održati interaktivna predavanja o vršnjačkom delikventnom ponašanju te mogućim posljedicama, ili nas pripremiti za buduće događaje da do toga uopće ne dođe.

6. Policija – policijski stručnjaci bi nas trebali mali bolje upoznati sa zakonima u Republici Hrvatskoj koji se tiču naše problematike – vrijeđanja i omalovažavanja, sramoćenje i širenja govora mržnje te time trajnog narušavanja ljudskog dostojanstva.

Projekt je bio predstavljen

Projekt je predstavljen učenicima Srednje škole Marka Marulića Slatina. Nakon predstavljanja na županijskoj smotri, projekt će biti objavljen i dostupan na stranici Srednje škole Marka Marulića Slatina.

13. Idemo na ribnjake

Tematsko područje

Šport

Cilj

Motivacija učenika da se više angažiraju oko sportskih aktivnosti čime bitno doprinose svojoj zajednici.

Škola

Gimnazija Petra Preradovića, Virovitica

Trg bana Josipa Jelačića 16, Virovitica

Telefon: 033 / 726 982

E-pošta: gimnazija-petar-preradovic1@vt.t-com.hr;

Voditelji

Vanesa Prister Švarc, prof. i Krunoslav Kovačić, prof.

Učenicima

Dora Bralić (4.d), Ena Dvojak (4.d), Gabrijela Kastaneti (4.d), Tara Vedriš (4.d)

Opis

Izbor i istraživanje problema

Sport je važan za razvoj i zdravlje tijela i psihe, a rekreacija prilagođena zdravstvenom stanju i godinama korisna je svima, bez obzira na dob, no aktivno bavljenje sportom posebno je važno za djecu i mlade. Tjelesni napor u pozitivnom smislu utječe na koncentraciju kod djece i mladih što se vidi i na njihovim ocjenama u školi, uče o timskom radu i uče cijeniti ono što imaju, te kako se nositi s pobjedama i porazima. U srednjoškolskoj dobi bavljenjem nekim tjelesnim aktivnostima odvlači djecu od loših navika i služi im kao ispušni ventil. Također, u toj dobi mladi sve više vremena provode u zatvorenim prostorima za računalom i uz televizor, a umjesto povrća i voća konzumiraju "brzu hranu" i gazirana pića koja vode do pretilosti. Zbog glavnog problema slabog kretanja općenito naša škola nudi razne mogućnosti tjelesnih aktivnosti kao što je kretanje, trčanje i široka lepeza raznih sportova.

U našoj školi nudi se veliki izbor sportova u redovnoj nastavi kao što su nogomet, košarka, rukomet, badminton, odbojka, rad s vijačom, vježbe snage.

Moguća rješenja problema

Da bi učenici naše škole razvili svijest o potrebi za bavljenjem sportom, organizirane su brojne izvannastavne aktivnosti. U našoj školi fizičke aktivnosti provode se na satovima tjelesne i zdravstvene kulture, boravak na otvorenom (izleti, terenska nastava), sudjelovanje na raznim sportskim natjecanjima, itd. Također imamo razne sportske klubove (košarkaški, nogometni, biciklistički, atletski...). Održava se sportska vježbaonica koja se provodi nakon završene nastave i po dogovoru s profesorima iz tjelesnog odgoja imamo mogućnost igranja bilo kojeg sporta taj dan. Također je organizirano i tradicionalno pješaćenje do Virovitičkih ribnjaka za cijelu školu. Udaljeni su 8 kilometara te se u jednosatnom pješaćenju te raznim aktivnostima na ribnjacima uključuje više učenika odjednom u bavljenje nekom fizičkom aktivnošću. Profesori nam izlaze u susret i dopuštaju korištenje školske opreme i nakon školskih sati što nam omogućuje lakše i jeftinije bavljenje sportom i zato se sve više i više učenika zainteresiralo za sport u našoj školi.

Najbolji pristup rješenju problema

Oko 50% djece u Hrvatskoj provodi manje od 3 sata tjedno u organiziranoj tjelesnoj aktivnosti, dok smo po broju pretili djece 5. u Europi. Djeca koja redovito vježbaju i kreću se zdravija su, bolje spavaju te imaju više energije. Stručnjaci preporučuju 60 ili više minuta tjelesne aktivnosti svakodnevno. Bitno je inicirati aktivnosti kod mladih koje potiču boravak na otvorenom i fizičku aktivnost. Bavljenje sportom također pozitivno utječe na psihičko stanje pojedinca, osjećamo se sretnije, zadovoljnije i smirenije.

Osim fizičkog dijela nastave tjelesne i zdravstvene kulture, katkad pokušavamo uvesti i prezentacije koje izrađuju učenici koje mogu informirati o važnosti bavljenja sportom, ili o pravilima pojedinih sportova da bi se učenici s njima pobliže upoznali, te učenici svoje radove izlažu ostatku svojega razreda.

Također surađujemo s liječnicima školske medicine koje na godišnjoj razini pozivamo da u našoj školi za sve učenike održe predavanje o važnosti rekreacije i njenu utjecaju. Što se tiče ostalih oblika rekreacije, grad Virovitica otvara dvije nove sportske dovorane koje će biti dostupne za korištenje sportskim klubovima, a i ostalim građanima po pristupačnoj cijeni.

Plan djelovanja

Gimnazija Petra Preradovića već godinama osvaja brojna sportska natjecanja te i dalje učenicima osigurava novu sportsku opremu te uvjete za treniranje. Ove godine škola je osigurala novu opremu za badminton te planira uskoro nabaviti i novi stol za stolni tenis. Škola se natječe baš u svim sportovima koji su u organizaciji Hrvatskog školskog športskog saveza te sve više sudjeluje i u organizaciji natjecanja. Također pokušavamo osigurati i vanjsku suradnju sa sportskim klubovima i njihovim trenerima radi još boljih rezultata natjecanja. Na kraju svake školske godine naša škola bira i najsportaša što naše učenike dodatno motivira da se uključe u natjecateljske ekipe. Uz sve to, planiramo postaviti letke po školi koji će učenike dodatno informirati o važnosti bavljenja sportom te radi promoviranja školske vježbaonice.

Nastojat ćemo također motivirati učenike da se svake godine u što većem broju odazovu na pješačenje do ribnjaka gdje ćemo uključiti mnoge sportove kao npr. atletiku, badminton, nogomet i odbojku, pa čak i skakanje u vrećama. Samim uključivanjem u razne sportove kod učenika se razvija natjecateljski duh čime je još više motiviraniji za bavljenje sportom.

Cilj nam je pomoći svakom učeniku da prepozna važnost fizičke aktivnosti te njen pozitivan utjecaj na zdravlje i nadamo se da će se naše ideje širiti i dalje. *Online* nastava je također učenike zatvorila unutar četiri zida i time dugoročno onemogućila bavljenje tjelesnom aktivnošću. Upravo sada kada smo izašli iz izolacija glavni moto mora nam biti što više uključivanja u razne sportske aktivnosti. Samo pješačenje od 45 minuta do jednog sata svaki dan puno pridonosi u očuvanju zdravlja.

Ostvareni rezultati

Ovim projektom razvijaju se vještine istraživačkog rada, suradnje i promoviranja sporta u našoj školi, a i šire. U javnoj diskusiji učenici i djelatnici naše škole upoznati su kolika je važnost bavljenja sportom u našoj zajednici.

Projekt je bio predstavljen

Projekt je predstavljen svim učenicima četvrtih razreda naše škole, a do predstavljanja na županijskoj smotri projekt će biti predstavljen i ostalim razredima. Također će biti objavljen i na internetskim stranicama naše škole.

14. NO PSST –ne panici, ne stresu, ne strahu i ne tjeskobi

Tematsko područje

Umijeće rješavanja problema mentalnog zdravlja, rušenje tabua i stigmatizacije, osobna prava (pravo na mentalno zdravlje učenika)

Škola

Gimnazija Franje Petrića, Obala kneza Trpimira 26, 23000 Zadar

Telefon: 023/335-215, Fax: 023/331-015

E-mail: ss-zadar-501@skole.t-com.hr;

Voditeljice projekta

Vera Motušić, prof.; Dubravka Radman, prof.

Učenici

Broj učenika u projektnoj skupini

Na Projektu rade 9 učenika: Leonarda Ćurić, Dora Kralj, Maruša Mikecin, Katarina Puhov, Karmen Hrboka, Ema Budija, Matija Knežević, Nia Motušić, Laura Šalina.

Popis učenika koji će predstavljati projekt na Smotri: Laura Šalina, Nia Motušić, Leonarda Ćurić i Dora Kralj

Opis

Izbor i istraživanje problema

Na satu razredne zajednice smo razgovarali kako se nosimo s virtualnom nastavom, koliko je učinkovita, odgovara li učenicima više nastava „u živo“ te smo komentirali organizaciju nastave u blok satovima. Učenicu su se, u velikoj većini, izjašnjavali da su pod stresom, panika ih hvata kad trebaju odgovarati usmeno, imaju manjak samopouzdanja, strahove, tjeskobe i problem kako organizirati svoje učenje. Najveći je problem što su se nevoljko otvarali i razgovarali o navedenim temama misleći da su jedini u generaciji koji kroz to prolaze, odnosno da se svi puno bolje nose s izazovima.

Zaključili smo da bi nam to mogla biti tema ovogodišnjeg Projekta. Prvenstveno smo željeli pokazati da velika većina naših vršnjaka prolazi kroz emotivne turbulencije, ali jednostavno se o tome nedovoljno razgovara. Drugi motiv nam je bila želja za stručnom suradnjom u obliku radionica i predavanja kojima bi navedene teme prestale biti tabu te bi se educirali kako se nositi sa svim izazovima današnjeg vremena, te kako osvijestiti i usavršiti komunikacijske i slične vještine.

Proveli smo anketu među učenicima naše škole koja je pokazala da 90% vršnjaka smatra edukacije i predavanja potrebnim. Odlučili su se za teme komunikacijske vještine, javni nastup, kako učinkovito učiti, nositi se sa strahom, panikom, tjeskobom i sl.

Istražili smo zakone i povelje na svjetskoj i europskoj razini te ih usporedili sa stanjem u Hrvatskoj. Istražili smo što stoji u Zakonu o obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi.

Zanimalo nas je jesu li navedene teme prisutne u medijima, odnosno trudimo li se kao društvo podići svijest o izazovima kroz koje mladi prolaze.

Istražili smo i koje Udruge na području grada Zadra se bave nama zanimljivim temama te s kom bi mogli surađivati.

Moguća rješenja problema

Znajući na kojim edukacijama bi većina učenika htjela sudjelovati nastojali smo naći rješenje kako i gdje organizirati. Prvo ponuđeno rješenje je podrazumijevalo odlazak u prostore Udruge, odnosno Sveučilišta. Uvidjeli smo da bi vjerojatno to bilo teško organizirati radi epidemioloških mjera i obaveza testiranja koja je tada bila na snazi, možda bi bio problem i s zauzetošću fakultetskih prostorija, a problem je predstavljao i veliki broj naših učenika odnosno prostorni uvjeti.

Drugi prijedlog je bio organizacija predavanja putem *online* platformi. Od ovog rješenja smo brzo odustali jer se kod takvih predavanja učenici ustručavaju, nisu otvoreni čime ne bi mogli ostvariti kvalitetnu komunikaciju, opuštenu atmosferu pa time i sama predavanje ne bi bila učinkovita.

Treći prijedlog je dobio najviše glasova jer se činio najprihvatljiviji, a to je organizacija predavanja „u živo“ na satovima razredne zajednice.

Najbolji pristup rješenju

Organizacija predavanja i radionica na satovima razredne zajednice nam se argumentirano pokazalo kao najbolje rješenje.

Istražili smo s kojim stručnjacima bi mogli surađivati, odnosno tko bi učenicima mogao pomoći. Već smo imali na satovima razredne zajednice predavača, odnosno stručne osobe kao npr. doktoricu školske medicine, pedagoginju i slično stoga su učenici već upoznati s ovim sistemom.

Drugo, u razredu se svi već dobro poznajemo, dijelimo svakodnevnicu, imamo prijatelje i družimo se te ja lako postići opuštenu atmosferu i da se svi učenici ugodno i sigurno osjećaju što je temeljni uvjet za učinkovitost radionica.

Učinkovitost će sigurno biti veća ako učenici rade u manjim grupama. Lakše im se otvoriti i uvidjeti da njihovi prijatelji imaju iste probleme što je treći plus

Četvrti argument za je činjenica da su satovi razredne zajednice svaki tjedan tako da imamo vremena kroz cijelu nastavnu godinu usavršavati metode i brusiti vještine. Redovitim radom sa stručnjacima stvaramo međusobno povjerenje pa bi i rezultati trebali biti bolji.

Zadnji, peti argument za organizaciju predavanja i radionica na satu razredne zajednice je da već imamo osiguranu prostoriju i vrijeme. Teme su nam bliske i zanimljive pa neće nedostajati ni motivacije.

Plan djelovanja

- Istraživanje postojećih zakona, povelja na svjetskoj i europskoj
- Usporedba sa stanjem u Hrvatskoj
- Istraživanje Zakona o odgoju i obrazovanju
- Istraživanje Udruga i Odjela na Sveučilištu s kojima bi mogli surađivati
- Izrada ankete koja će se provesti među učenicima da bismo ispitali koliki postotak učenika ima potrebu za edukacijama
- Istraživanje medijske popraćenosti problem
- Slanje maila Odsjeku za Psihologiju te upit za suradnju
- Sudjelovanje u radijskim emisijama u svrhu osvještavanja problema

Predstavljanje projekta

- Sat razredne zajednice
- Prezentacija nastavnicima škole, ravnateljici, roditeljima učenika
- Mrežne stranice škole
- Emisije lokalnih radio postaja

Ostvareni rezultati

Tijekom priprema za početak rada na projektu te u razgovoru s učenicima tijekom sata razrednih zajednica odlučili smo se dotaknuti problema s kojima se susreću svi učenici, ali se o njima puno ne govori. Istražili smo što sve muči naše vršnjake te su isplivale teme poput manjka samopouzdanja, straha od javnog nastupa, nedostataka komunikacijskih vještina i manjka znanja o metodama učinkovitog učenja. Te probleme prate anksioznost i stres koji se javljaju svakodnevno kod svih učenika. Ovim projektom želimo potaknuti učenike da razgovaraju o ovim problemima i pruže potporu jedni drugima jer puno vršnjaka prolazi kroz isto.

Da bi to provjerili proveli smo prvo kratku anonimnu anketu da vidimo smatraju li učenici naše škole je li se potrebno educirati po pitanju tih problema na što je čak 90% učenika odgovorilo potvrdno. U nastavku smo istražili Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi RH, Zakon o zdravstvenoj zaštiti te Deklaraciju o mentalnom zdravlju. Zakone smo istraživali na svjetskoj i europskoj razini te ih usporedili sa stanjem u Republici Hrvatskoj.

Pretražili smo što su mediji pisali o navedenim problemima i o utjecaju pandemije na njih te utvrdili kako je to tema o kojoj se već pisalo, kao npr. o izazovima koje pandemija donosi te kako su mladi najosjetljiviji na takve promjene.

Stoga smo naš projekt nazvali NO PSST kao akronim za Ne Panici, Ne Stresu i Strahu, Ne Tjeskobi. Taj naziv upućuje na to da o navedenim problemima ne treba šutjeti i stavljati ih "pod tepih" jer je važno potaknuti ostale da otvoreno razgovaraju o tome kroz što prolaze i pokazati im da nisu sami.

Kako smo kao rješenje odabrali organizaciju predavanja/radionica na satu razredne zajednice obratili smo se Odjelu za psihologiju Sveučilišta u Zadru s upitom za suradnju što su profesori vrlo rado prihvatili i pohvalili našu inicijativu.

Nadalje, otvorili smo profil na Instagramu da bismo ubuduće obavještavali učenike o našim aktivnostima, budućim predavanjima te temama koje će biti obrađene.

Cilj nam je da se svi nastavnici ali i roditelji upoznaju gdje i kako pomoći učenicima a učenici da se otvore svojim nastavnicima i roditelja i počnu pričati o ovim temama koje sve jednako muče.

Drugi cilj nam je ostvariti suradnju i s medijima, da bismo podigli svijest o navedenom problemu i proširili ovu inicijativu i na van granica škole.

15. Naši idoli– – influencerseri

Tematsko područje

Ljudsko-pravna dimenzija

Cilj

Osvješćivanje utjecaja influencersa na mlade.

Škola

Tehnička škola i prirodoslovna gimnazija Ruđera Boškovića

Vukovarska cesta 209, 31000 Osijek

Telefon: 031 501933, 031 495571; Telefaks: 031 505341

E-pošta: ured@ss-tehnicka-rboskovica-os.skole.hr; gord.popovic@gmail.com;

Voditeljica

Gordana Popović, prof.

Učenici

Broj učenika u projektnoj skupini: 4

Projekt na smotri predstavljaju:

Patrik Bogatirov, Marija Čurić, Jana Medved, Lara Pastuović iz 1.a (prirodoslovna gimnazija)

Opis

Izbor i istraživanje problema

Učenici su uočili da je u zadnje dvije godine tehnologija postala jedini prozor u svijet. Pomoću novih medija mogu se povezati i vidjeti što rade drugi ljudi diljem svijeta, biti informirani, zabaviti se, ali i zbog mladenačkog osjećaja neranjivosti ponekad, zbog rizičnog ponašanja na društvenim mrežama, mogu se dovesti u opasnost. Budući da živimo u digitalnom svijetu, gdje je aktualno praćenje influencersa postavlja se pitanje njihova utjecaja na mlade. Oni su You-tuberi, TikTokeri, blogeri... Prate se svakodnevno, a neki od njih su im i uzori. Doživljavaju se kao utjecajne osobe, tzv. kreatore javnog mišljenja. Svi oni svoj život predstavljaju vrlo glamuroznim i koriste programe za uređivanje da bi stekli popularnost. Često čine i nepromišljene stvari koje mogu dovesti do neželjenih posljedica. Nekada su to bili idoli.

Anketirajući učenike prvih razreda saznali smo da je njih 50% učenika najviše na instagramu prateći najmanje dva sata dnevno influencersa i to iz zabave. Ovi rezultati jasno govore o porastu razlike životnih vrijednosti novih i starijih generacija. Javlja se i problem prikrivenog oglašavanja iako je ono Zakonom o medijima zabranjeno.

Moguća rješenja problema

Alternativne politike koje smo uočili su sljedeće:

- Izmjena zakona i zakonske regulative jer influencersi koriste svoj položaj i ne nalaze se pod pravnim okvirima
- Uvođenje izbornog predmeta Kritičko mišljenje
- Edukacija o odgovornom i savjesnom ponašanju prilikom korištenja suvremene tehnologije, interneta i društvenih mreža.

Najbolji pristup rješenju problema

Od iznesena tri prijedloga najprihvatljivijim se pokazala edukacija i prevencija neprihvatljivog ponašanja na društvenim mrežama. Prevencija je ključ odgovornog ponašanja prema sebi i drugima, stoga je potrebno raditi na osnaživanju mladih i podizanju razine svijesti o primjerenosti komunikaciji na Internetu i razvoju medijske pismenosti. Zaključili smo da je potrebno znatno više educirati mlade o važnosti usvajanja pozitivnih vrijednosti „licem u lice“ a ne na društvenim mrežama od idola koji često to nisu jer je sve podređeno zabavi i prodaji. Važno je sustavno djelovanje škole, roditelja i medija. Odlučili smo djelovati provođenjem radionica u razredima (pod satom razrednika), obilježavanjem značajnih datuma

(Obilježavanje dana sigurnijeg Interneta), podjelom odgovarajućih promotivnih materijala te uključivanjem u različite akcije koje organiziraju udruge civilnoga društva.

Plan djelovanja

- – uključivanje učenika u pripremu i provedbu edukacije vezane za odgovorno ponašanje na društvenim mrežama
- – te organizacija i predstavljanje projekta u školi i izvan nje.

Ostvareni rezultati

Učenici koji su sudjelovali u izradi projekta razvili su kompetencije koje će moći koristiti u daljnjem školovanju i svakodnevnom životu. Razmjenjivali su iskustva o problemu. Izražavali su svoje stavove i uvjerenja, prikupljali podatke iz raznih izvora informacija, proveli i analizirali ankete, sudjelovali na radionicima, obilježavali značajne datume vezane za sigurnost na Internetu, surađivali s predstavnicima udruga i centara za mlade, intervjuirali stručnjake koji su imali različita iskustva vezano za influencersere. Ostale učenike osvjestili su o važnosti odgovornog ponašanja na društvenim mrežama te lažnih oglašavanja. Plan djelovanja je realiziran.

Predstavljanje projekta

S projektom je upoznato Nastavničko vijeće škole, a javno je bio predstavljen na satima razrednika, Županijskoj smotri, udrugama i mrežnoj stranici škole.

16. Pravo na slobodno vrijeme

Tematsko područje

Ljudsko – pravna dimenzija

Cilj

Poticati promišljanje i vrjednovanje slobodnog vremena kao ljudskog prava, razviti empatiju, timski rad i suradnju.

Škola

Druga srednja škola Beli Manastir, Školska 3, 31 300 Beli Manastir

Telefon: 031 703 306, telefaks: 705 206, 705 207

E-adresa: tajnistvo@ss-druga-bm.skole.hr;

Voditeljice

Jasminka Berend, prof., Marija Šimunek, pedagoginja

Učenici

Ana Jednašić (2. razred), Lorena Mijatović (2. razred), Ronaldo Dibrani (1. razred), Una Strajnić (1. razred), Ana Sklepić (4. razred), Jelena Anđelić (4. razred), Valentina Živković (3. razred), Ana Petric (3. razred), Anamarija Knez (2. razred), Natalia Babić (3. razred), Valentina Geljić (3. razred).

Učenici koji će predstaviti projekt

Ana Jednašić (2. razred), Lorena Mijatović (2. razred), Natalia Babić (3. razred), Una Strajnić (1. razred)

Opis

Izbor i istraživanje problema

Razvoj i utjecaj tehnologije na naš svakodnevni život, zamke virtualnog svijeta, društvene mreže i virtualno nasilje potaknulo nas je na promišljanje kako provodimo slobodno vrijeme.

Istraživački rad

Provodili smo niz anketa i intervjua, a ankete na uzorku od 20 učenika drugog razreda naše škole, pokazale su kako čak 100 posto naših ispitanika smatra slobodno vrijeme važnim, 92 posto da je pravo na slobodno vrijeme ljudsko pravo, a 7,6 posto ne zna. Više od 30 posto ispitanika navodi da nema dovoljno vremena za slobodno vrijeme, 23 posto ispitanika navodi da se njihov način provedbe slobodnog vremena promijenio usred pandemije.

Učenici su radili intervjue s osobama treće životne dobi, željeli smo saznati kao se slobodno vrijeme provodilo prije, kakvu poruku imaju osobe treće životne dobi za mladež i slično. O provedbi svog slobodnog vremena učenici su pisali eseje.

Radili smo i intervju s voditeljicom udruge PGDI u Belom Manastiru.

Proučili smo Ustav Republike Hrvatske, Opću deklaraciju o ljudskim pravima i Konvenciju o pravima djeteta.

Moguća rješenja problema

Moguće rješenje problema je kvalitetno provođenje slobodnog vremena, druženje, empatija, boravak na svježem zraku, športske aktivnosti, zabava i razonoda.

Plan djelovanja

Učenici su djelovali u skladu sa zakonskim normama, osobnim primjerom nastojali su potaknuti i druge na djelovanje. Međusobno su se uvažavali, provodili svoje slobodno vrijeme sa svojim bakama i djedovima.

Plan je djelovanja i saznati kako se na kvalitetan način može provoditi slobodno vrijeme na lokalnoj razini, u našem gradu.

Ostvareni rezultati

Učenici su radom na projektu razvijali vještine istraživanja, pisali eseje, družili se, putovali kao sudionici projekta prekogranične suradnje Mađarske i R Hrvatske u grad Pečuh, upoznali se sa zakonskom regulativom, bolje se upoznali i surađivali te iskazali i svoje vještine crtanja, pisanja i komunikacije.

Predstavljanje projekta

Županijska smotra te eventualno i državna smotri projekata iz područja građanskoga odgoja i obrazovanja i drugih međupredmetnih tema.

Projekt namjeravamo predstaviti i u lokalnoj udruzi PGDI – Projekt građanske demokratske inicijative.

17. Zeleni krovovi mojega grada

Tematsko područje

Ekološka dimenzija – održivi razvoj

Cilj

Cilj projekta je izgradnja ozelenjenoga tramvajskog stajališta.

Očekivani ishodi učenja i kompetencija koje su razvijene u projektu

Učenice – sudionice projekta će preko praktičnog rada učiti o ponašanju biljaka u raznim vremenskim uvjetima, kao i vježbati vještine predstavljanja projekta, argumentacije zahtjeva i vlastitih stavova, samokritike i samopouzdanja.

Škola

III. gimnazija; Kušlanova 52, 10 000 Zagreb

Telefon: 01 2305454

E-adresa: treca.zg@3gimnazija.hr;

Voditeljice

Vlatka Tomić, prof. i Sanda Ilić, prof.

Učenice

U izradi projekta sudjelovale su učenice 4. razreda (Marija Beljan, Matea Kršak, Josipa Matešić, Lea Mia Slivka)

Popis učenica koje će predstavljati projekt na Smotri

Marija Beljan, Matea Kršak, Josipa Matešić, Lea Mia Slivka

Opis

Izbor i istraživanje problema

Tijekom ljetnih mjeseci često možemo primijetiti da tramvajska i autobusna stajališta ne pružaju građanima adekvatan hlad. Pala nam je na pamet zamisao da izradimo model jednog gradskog stajališta javnoga prijevoza sa zelenim krovom, te pokažemo njegove prednosti. Zeleni krovovi nisu novost, ima ih dosta u skandinavskim zemljama, te u gradu Beču, no u Hrvatskoj su rijetkost. Prednosti zelenih krovova su višestruke, poput smanjivanja osjećaja neugodnih ljetnih vrućina i štetnog UV zračenja, reguliranja oborinskih voda i stvaranja određene zvučne izolacije. Nadalje, kvaliteta zraka se povećava ne samo smanjenjem CO₂ i povećanjem O₂ procesom fotosinteze, nego i filtriranjem čestica prašine i drugih štetnih stvari.

Zašto smo odabrale ovu temu? Nekoliko je razloga: dio smo mreže SHE škola, u javnom diskursu je sve više tema vezanih uz klimatske promjene i ekologiju, a u školi imamo i fakultativni predmet Hortikultura.

Istraživale smo zakone i propise koji se odnose na temu: Ustav RH, Zakon o zaštiti okoliša, Zakon o zaštiti zraka, Strategiju održivog razvitka RH i Direktivu EU o kvaliteti zraka (iz 2008). Također smo čitale članke i stručne radove koje govore o onečišćenju znaka. Na koncu smo odlučile provesti anketu o navedenoj problematici.

Oblikovanje mogućih rješenja problema

Podijelile smo se u skupine. Prva skupina je željela slati pisma gradu Zagrebu o postavljanju mjernih stanica za kvalitetu zraka (dugotrajno i skupo), druga skupina je planirala pokrenuti akciju o manje vožnje automobilima (teško provedivo), dok je treća grupa odlučila napraviti pokus u laboratoriju.

Izbor najboljeg pristupa rješavanju problema

Odlučile smo se za pokus u školskom laboratoriju i školskom dvorištu.

Razvoj plana djelovanja

Najprije smo kontaktirale poslovne subjekte oko donacije biljaka potrebnih za projekt. Potom smo napravile model stajališta na školskoj terasi. Također smo predstavile našu zamisao na UPSHIPF projektu u organizaciji HUKI – a, ne bismo li osvojile financijska sredstva.

Predstavljanje projekta

Projekt je bio predstavljen na sastanku mreže SHE škola, na UPSHIFT projektu i na sastancima ŽSV – a Biologije i Fizike. Kako projekt bude dalje tekao, predstavljat ćemo ga javnosti u KGZ S. S. Kranjčević i preko Mjesnog odbora.

Ostvareni rezultati i osvrt učenica na stečeno iskustvo

Za sada uzgajamo sekulente na improviziranom stajalištu (model) na školskoj terasi i pratimo kako se razvijaju. Također razrađujemo plan trošenja financija osvojenih na UPSHIFT projektu.

Učenicama – sudionicama je sudjelovanje u projektu donijelo nekoliko koristi. Ne samo da su preko praktičnog rada učile o ponašanju biljaka u raznim vremenskim uvjetima, već su naučile i kako predstavljati projekt, argumentirati u mailovima svoje zahtjeve, ali i razvijati osjećaje samokritike i samopouzdanja.

18. Spolni odgoj

Tematsko područje

Zdravstveni odgoj

Cilj projekta

Upozoriti na nužnost uvođenja obveznog sveobuhvatnog spolnog odgoja na svim obrazovnim razinama.

Očekivani ishodi učenja i kompetencija koje su razvijene u projektu

goo A.5.2. Promicanje uloge institucija i organizacija u zaštiti ljudskih prava, podržavanje uloge institucija u promicanju i zaštiti ljudskih prava te zalaganje za jednak pristup i mogućnosti za sve.

goo B.5.2. Sudjelovanje u odlučivanju u demokratskoj zajednici, zalaganje za ustavnu i učinkovitu zaštitu (seksualnih) manjina.

goo C.5.3. Promicanje kvalitete života u zajednici, promicanje demokratizacije škole kroz suradnju s civilnim društvom.

osr C.5.3. Društveno odgovorno ponašanje, doprinos pojedinca različitim društvenim procesima.

ikt C.5.1. Učenik samostalno provodi složeno istraživanje s pomoću IKT-a.

ikt C.5.3. Učenik samoinicijativno i samostalno kritički procjenjuje proces i rezultate pretraživanja te odabire potrebne informacije među pronađenim informacijama.

Škola

XVI. gimnazija; Križanićeva 4a, 10 000 Zagreb

Telefon: 091 2333480

E-adresa: XVI.gimnazija@zg.t-com.hr;

Voditeljice

Sunčana – Lea Kolbezen, prof., Margareta Đorđić, prof.

Učenci

U izradi projekta sudjelovali su učenici 3. razreda (Vito Biljan, Antonio Ivanović, Marta Merlić, Elena Zekušić)

Popis učenika koje će predstavljati projekt na Smotri

(Vito Biljan, Antonio Ivanović, Marta Merlić, Elena Zekušić)

Opis projekta

Izbor i istraživanje problema

1. Razumijevanje problema

2. Problem: Nedostatak sveobuhvatnog spolnog odgoja u hrvatskome školskom sustavu.

"Aktivno učešće mladih u preventivnim programima pridonosi razvoju samopoštovanja i odgovornom spolnom ponašanju." (Zaštita reproduktivnog zdravlja mladih – modeli prevencije Reproductive health care of adolescents – models of prevention Jagoda Dabo, Đulija Malatestinić, Suzana Janković, Mirjana Bolf Malović, Vlasta Kosanović; stručni članak)

"Istraživanja su pokazala da osim znanja o spolnosti, mladima nedostaju vještine, tj. obrasci ponašanja kojima će se zaštititi, vještine komuniciranja, samopouzdanje, pozitivna slika o sebi, svjesnost o posljedicama neopreznih ponašanja." (Vrjednovanje programa spolnog odgoja... 293-320, K. Mrnjauš)

"za potrebne informacije i pri donošenju odluka obično se obraćaju vršnjacima" (Vrjednovanje programa spolnog odgoja... 293-320, K. Mrnjauš)

Kurikulum za međupredmetnu temu Zdravlje fokusira se na reproduktivno zdravlje te s tim povezano odgovorno spolno ponašanje.

Konvencija o pravima djeteta (Konvencija o pravima djeteta, Generalna skupština UN-a, 1989) Članak 29.

1. Države stranke slažu se da obrazovanje djeteta treba usmjeriti prema:

a) punom razvoju djetetove osobnosti, nadarenosti, duševnih i tjelesnih sposobnosti;

b) promicanju poštivanja ljudskih prava i temeljnih sloboda te načela proglašenih u Povelji Ujedinjenih naroda

Republika Hrvatska je stranka Konvencije.

Hrvatski učenici imaju pravo na sveobuhvatni spolni odgoj. Kako ga osigurati?

Analiza alternativne politike

A) Spolno zdravlje je u domeni obitelji te ga se u obrazovnom sustavu ne spominje, a mladi se educiraju u obitelji te putem neformalnih sadržaja

-prednosti:

– ako se na spolnost gleda kao na potpuno intimno pitanje, vrlo se lako može reći da raspravljanju o temama takve prirode nije mjesto u obrazovnim institucijama, već da su one tu samo za nepristrano prenošenje strogo objektivnih informacija

– gotovo svi roditelji prate razvoj svoga djeteta od njegove najranije dobi, što im omogućava puno točnije krojenje pristupa spolnome odgoju te lakše određivanje potencijalne utjecajnosti njihovih dosadašnjih iskustava na daljnji spolni razvoj njihova djeteta

– ovisno o bliskosti s roditeljima, nekim će učenicima sigurno biti ugodnije raspravljati o temama spolnog odgoja s članovima vlastite obitelji nego s predavačem i/ili zdravstvenim djelatnikom

-nedostaci:

– predavač, osim što je stručno osposobljen za održavanje nastave o temama spolnoga odgoja, također ima vlastita iskustva iz kojih može oblikovati svoj pristup predavanju, što praktički negira sve prednosti iskustva roditelja učenika

– vrijedi napomenuti da postoji značajan udio učenika koji se ne osjeća ugodno u razgovoru o takvim temama s roditeljima te bi puno radije o tome raspravljali i učili od neke neutralne osobe

– predavači su vezani pedagoškim standardima i kurikulumu te za svaki prijestup moraju odgovarati, što jamči određeni stupanj sigurnosti u gradivo koje bi se predavalo na spolnom odgoju, no roditelji imaju potpunu slobodu na bilo koji način spolno odgojiti dijete, što uključuje i izostavljanje ikakvih informacija o spolnim odnosima; ovo, naime, predstavlja velik rizik jer to čini spolni odgoj u obitelji po prirodi nepredvidljivim

– roditelji, bez obzira na iskustvo, nisu stručnjaci u polju spolnoga odgoja te čak i sa najboljim namjerama mogu nenamjerno prenijeti netočne informacije i strahove djetetu

– roditelji također ne mogu znati sve informacije koje bi potencijalni kurikulum spolnog odgoja obuhvaćao, osim ako i sami nisu nastavnici toga predmeta.

B) Kroz suradnju s udrugama civilnog društva ili zdravstvenim ustanovama organiziraju se dodatne edukacije za zainteresirane o spolnome zdravlju

– prednosti:

– udruge civilnog društva koje se bave spolnim zdravljem mladih vodeće su po informiranosti o najnovijim trendovima među mladima, te nude inovativne interaktivne radionice o sveobuhvatnom spolnom zdravlju

– volonteri u udrugama nisu školski nastavnici, što znači da ih ne viđamo svaki dan, što im daje objektivnost i nepristranost

– volonteri u udrugama koje se bave spolnim zdravljem mladih trenutno su najstručniji savjetnici o sveobuhvatnom spolnom zdravlju

– nedostaci:

– zahtjeva mnogo dodatnog vremena i angažmana

– samo za zainteresirane (pohađanje spolnog odgoja bi, zbog njegove implicitne životne važnosti, trebalo biti obavezno za sve učenike neovisno o njihovim osobnim stavovima i stavovima njihovih obitelji)

– zbog manjka specijaliziranih udruga i volontera, ovakav bi se oblik spolnoga odgoja najvjerojatnije isključivo održavao u većim gradovima, što ostavlja veliki dio populacije bez vrlo važnog aspekta životnog obrazovanja

3. Priprema javne politike: Uvođenje sveobuhvatnog spolnog odgoja u hrvatski školski sustav

Uvođenje cjelovitog spolnog odgoja pružilo bi svim dobnim skupinama učenika u cijeloj Republici Hrvatskoj jednak i nepristran odgoj u skladu s Konvencijom o pravima djeteta.

Prema anonimnom anketnom istraživanju provedenom na populaciji trećih razreda XVI. gimnazije 10.-17.2.2022., čak je 65,6 % ispitanika smatra iznimno važnim uvođenje spolnog odgoja u škole. Također,

prema našem istraživanju samo se 41% učenika trećih razreda (medijan dobi 17 godina) slaže s tvrdnjom da je kondom jedina sigurna zaštita od SPB.

Nadalje, prema podacima svjetskih istraživanja, s kojima su nas upoznali u udruzi HUHIV, uvođenje spolnog odgoja u školski kurikulum vodi k odgađanju prvog spolnog odnosa tj. zrelijem pristupu spolnosti.

Razvoj plana djelovanja

Izradili smo 4 plakata s razradom naše ideje uvođenja sveobuhvatnog spolnog odgoja u hrvatske škole, te održali prezentaciju Vijeću učenika XVI. gimnazije koji su nam postavili brojna pitanja te iznijeli svoja mišljenja i sugestije. Većina učenika naše škole jako je zainteresirana za uvođenje spolnog odgoja.

Predstavljanje projekta

Sudjelovali smo u TV– reportaži o uvođenju spolnog odgoja pod nazivom Seks u školi?, studentskoj vježbi Akademije dramskih umjetnosti, koja će biti prikazana na portalu Reci.hr.

Predstavili smo naš projekt na županijskoj smotri projekata iz GOO te izradili digitalni portfolio u alatu BookCreator.

Ostvareni rezultati

Učenici smatraju da je spolni odgoj tema o kojoj je potrebno intenzivnije informirati širu javnost te u tome vide svoju ulogu, drago im je da su mogli sudjelovati u istraživanju koje bi moglo doprinijeti znanju drugih učenika, tijekom čega su uživali u pozitivnoj i opuštenoj atmosferi rada na projektu.

19. Knjigom oko svijeta

Tematsko područje

Kurikulum građanskog odgoja i obrazovanja i kurikulumi drugih međupredmetnih tema; GOO, Ljudska prava, Društvena zajednica

Cilj projekta

Potaknuti učenike naše Škole na čitanje i stvaranje čitalačkih navika.

Očekivani ishodi učenja i kompetencija koje su razvijene u projektu

- prepoznati čitanje kao važan dio osobnog obrazovnog razvoja
- prepoznati čitanje kao temelj za razvoj komunikacijskih i interpretacijskih vještina
- potaknuti sudjelovanje i sudjelovati u izvannastavnim aktivnostima poticanja čitanja
- prepoznaje čitanje kao jedan od važnih elemenata za shvaćanje problema suvremene društvene stvarnosti.

Škola

Elektrotehnička škola; Konavoska 2, 10 000 Zagreb

Telefon: 01 3666114

E-adresa: skola@ss-elektrotehnicka-zg.skole.hr;

Voditeljice

Ana Šutalo Barić, dipl. soc., dipl. kro.

Učenici

U izradi projekta sudjelovali su učenici 1. razreda (Sven Đuherić, Josip Kunštek, Ognjen Račan, Roko Perić, Alen Sadiković)

Popis učenika koji će predstavljati projekt na Smotri

Sven Đuherić, Josip Kunštek, Ognjen Račan, Roko Perić, Alen Sadiković

Opis

Izbor i istraživanje problema

Na satu razredne zajednice razgovarali smo o čitanju i navici čitanja koju imaju učenici. Metodom rasprave i razgovora podijelili su svoja iskustva stečena kroz osnovnoškolsko obrazovanje. Odlučili smo istražiti čitalačke navike učenika naše Škole kao važnu aktivnost kojom razvijamo osobni obrazovni i odgojni razvoj. Razlozi zašto je važno čitati su brojni. Čitanje razvija osobni leksik (veći fond riječi), pruža bolje razumijevanje metafora i pouka dijela, jača koncentraciju, češćim čitanjem radimo na brzini čitanja, razvija kritičko promišljanje o temama i pomaže u boljem razumijevanju svakodnevnice.

Pretražili smo internet za relevantnim rezultatima istraživanja na našu temu, koristili smo metodu ankete i intervjua. Pretraživanje je pokazalo da 50% Hrvata ne pročita ni jednu knjigu godišnje, dok samo jedna trećina osoba starijih od 18 čitaju barem jednu knjigu mjesečno. Mladi od 14 do 28 godina najviše čitaju popularnu književnost (34,2%), književnost za djecu i mladež (31,3%), visoku književnost čita jedna četvrtina (25,8%), a stručnu literaturu još manje (8,3%). Isto tako, željeli smo istražiti kakav stav imaju mladi prema čitanju lektire a rezultati su pokazali da su im sadržajno nezanimljive i da imaju loša iskustva. Mnogo učenika ne vidi svrhu čitanja a na lektiru gledaju kao na strašne i velike knjige po kojima će biti ocijenjeni što im stvara loše iskustvo kod čitanja. Njihovo čitanje knjiga je samo potreba za školu dok u stvarnosti ima puno razloga za redovitim čitanjem.

Metodom ankete smo ispitati stavove i mišljenja 88 učenika naše škole. Rezultati su pokazali da 51.1% ih ne voli čitati, 36% ih je pročitao knjigu u zadnja tri mjeseca a 38.6% ih je izjavilo da nikada nisu stekli naviku čitanja. Zabrinjavajući je podatak da ih 52.3% ne čita lektiru a 62.5% ne želi početi čitati.

U projekt smo uključili nastavnice hrvatskog jezika, školsku knjižničarku te djelatnice gradske knjižnice koja je u neposrednoj blizini naše Škole. S njima smo proveli intervju. Željeli smo saznati kakvo je njihovo iskustvu u radu s mladima kroz nastavu i pripremanje za obradu lektirnih naslova, iskustvo i učestalost posuđivanja knjiga u dostupnim knjižnicama bogatog sadržaja.

Oblikovanje mogućih rješenja problema

U oblikovanju mogućeg rješenja našeg problema, potražili smo što o toj temi čine državne institucije, prvenstveno Ministarstvo kulture i medija i Ministarstvo znanosti i obrazovanja. Kroz rad knjižnica Ministarstvo kulture i medija tijekom cijele godine vodi projekte poticanja čitanja, te je naše jedno od rješenja bilo oblijepiti plakate u prostoru naše Škole da bi učenicima približili i možda ih potaknuli na uključivanje. Kao prednost plakata vidimo skretanje veće pažnje učenika na knjige, čitanje i važnost čitanja što bi utjecalo na njihovu svijest, no zaključili smo da to ne bi kod učenika stvorilo naviku čitanja niti bi jedan, dva, tri plakata ostvarila naše cilj. S obzirom da su učenici u našem istraživanju izrazili nezadovoljstvo lektirnim naslovima obilježavajući ih kao nezanimljivima, ne motivirajućima, istražili smo što Ministarstvo znanosti i obrazovanja čini i može učiniti da se izbor lektire učini zanimljivijim. Uzimajući u obzir činjenicu da zakone i pravilnike još nismo u mogućnosti mijenjati, a i s obzirom na mišljenja naših stručnjakinja, nastavnica hrvatskog jezika, odustali smo od toga rješenja. Primjena lektirnih naslova bi možda i privuklo mlade na čitanje, no time bi mlade i uskratili za bolje razumijevanje povijesti ali i hrvatske, europske, pa i svjetske kulture.

Izbor najboljeg pristupa rješavanju problema

Željeli smo kako povezati knjige, čitanje, stručnjake i učenike. Naš cilj je i dalje da pokušamo razviti svijest o važnosti čitanja i stvoriti naviku. Istraživanja pokazuju da je za stvaranje navike potrebno minimalno 66 dana. Brojne prepreke na putu smo detektirali a ističu se dva glavna, nezanimljivost tema knjiga koje bi trebali čitati i teže razumijevanje. Željeli smo uključiti u rješenje problema nastavnicu hrvatskog jezika, školsku knjižničarku i djelatnice gradske knjižnice. Najbolje rješenje bilo je pokrenuti izvannastavnu aktivnost u školi s ciljem poticanja čitanja a koja bi mogla i riješiti, ili makar umanjiti, naše detektirane prepreke i probleme.

Smatrali smo da bi, sudjelovanjem u izvanastavnoj aktivnosti učenici bolje shvatili važnost čitanja, povećala bi se šansa da se posvete čitanju kao hobbiju, razvijali bi kritičko mišljenje kroz analiziranje djela a tu metodu analize učenici mogu primijeniti na ostale predmete u školi i/ili situacije u životu.

Razvoj plana djelovanja

Napravili smo plan, ostvarili suradnju, izradili logo i krenuli. Do sada smo organizirali tri izvannastavne aktivnosti i obradili tri knjige. Prvom aktivnosti smo sudjelovali u obilježavanju Mjeseca hrvatske knjige, kada smo pročitali djelo i upoznali hrvatske književnike. Tridesetak učenika naše škole se uključilo u aktivnost, prihvatilo izazov novoga, pročitali su djelo Suze boga Marsa, Snježane Višnjić Babić i osobno upoznalo autoricu. Aktivnost smo održali u prostoru gradske knjižnice u listopadu.

Druga aktivnost je bila posvećena modernom romanu i književnici Magdaleni Mrčela i sudjelovalo je dvadesetak učenika. Autoricu smo upoznali na *online* susretu u studenom. Njezin roman *Dnevnik četvrtog a* ostavio je pozitivan dojam na svakog učenika koji ga je pročitao.

Treća aktivnost održana je u veljači uz izabrano djelo *Gospodar muha*, Williama Goldinga. Sudjelovali su učenici prvog razreda a održana je u prostoru naše školske knjižnice. Ovog autora nismo mogli upoznati, ali smo priči pristupili kroz knjigu i film, raspravljajući o važnosti demokracije i prevenciji nasilja. Ovom aktivnosti smo obilježili i Dan ružičastih majica. Evaluacija nakon aktivnosti nam je pokazala da su učenici zadovoljni što su sudjelovali, većina bi ponovila iskustvo, a najvažnije je da ih je više od polovice ispitanih izjavilo da im je drago da su pročitali knjigu.

U travnju smo planirali provesti posljednju aktivnost ove godine kojom ćemo obraditi djelo Sofijin svijet, Jostein Gaarder.

Ove godine smo odlučili se posvetiti približavanju tekstovima hrvatskih književnica kroz dva dijela, a kroz druga dva približiti tekstove za bolje razumijevanje svakodnevice.

Predstavljanje projekta

Naša izvannastavna aktivnost predstavljena je redovito na Internet stranicama naše škole i stranicama našeg partnera u projektu, gradske knjižnice. Po završetku i posljednje, četvrtke aktivnosti, time bi zaključili našu provedbu projekta. Plan nam je izvještaj podijeliti s nastavnicima i učenicima drugih škole kroz portale škole.hr.

S obzirom da projekt nije završen, javno predstavljanje je predviđeno u svibnju kroz demokratske institute naše škole, Vijeće učenika i Nastavničko vijeće, ali i objavom učeničkih radova u školskom listu Napon

riječi. Želja nam je iduće godine nastaviti s ostvarivanjem cilja jer navika nije usađena, a rezultati i mišljenja učenika koji su sudjelovali govore o potrebi nastavka. Uključit ćemo učenike u slaganje izabranih djela za nastavak projekta u suradnji s nastavnicima hrvatskog jezika i svakako nastaviti suradnju s gradskom knjižnicom.

20. Zbrinjavanje radioaktivnog otpada u Republici Hrvatskoj

Tematsko područje

Problematika zbrinjavanja radioaktivnog otpada i osmišljavanje mogućeg rješenja

Cilj

Ukazati i upozoriti na problem ekološki neprihvatljivog zbrinjavanja radioaktivnog otpada koji nastaje kao posljedica korištenja nuklearne tehnologije. Osvijestiti važnost pravilnog zbrinjavanja istog otpada tako da ne ugrožava živa bića i okoliš u kojem žive.

Očekivani ishodi učenja i kompetencija koje su razvijene u projektu

Učenici samostalno kritički procjenjuju proces, izvore i rezultate pretraživanja te odabiru potrebne informacije, samostalno kritički promišljaju i vrednuje ideje. Također, učenici ostvaruju dobru komunikaciju s drugima, uspješno surađuju u različitim situacijama i spremni su zatražiti i ponuditi pomoć. Učenici razlikuju osobni od kolektivnog identiteta te imaju osjećaj pripadnosti čovječanstvu te uče preuzimati odgovornost za svoje ponašanje

Škola

Prirodoslovna škola Vladimira Preloga; Ulica grada Vukovara 269B, 10 000 Zagreb

Telefon: 01 6184722

E-adresa: info@psvprelog.hr;

Voditeljice

Ika Pauk, prof., Petra Šimun, prof.

Učenici

U izradi projekta sudjelovali su učenici 3. razreda (Ena Čelap, Petra Soldo, Vida Šimunović, Josip Vučković, Dominik Ivanović, Karla Jug, Nina Lastrić, Matea Rakić).

Popis učenika koje će predstavljati projekt na Smotri

Ena Čelap, Petra Soldo, Vida Šimunović, Josip Vučković (Dominik Ivanović, Karla Jug, Nina Lastrić, Matea Rakić)

Opis projekta

Izbor i istraživanje problema

Radioaktivni otpad otpadna je tvar koja nastaje obavljanjem djelatnosti zbrinjavanja otpada. Zbrinjavanje radioaktivnog otpada predstavlja izazov za sve članice Europske unije, stoga smo izabrali ovu temu jer je to jedan od glavnih gospodarskih problema naše države. Potaknuti aktualnom situacijom u Ukrajini, uočavamo da veliku važnost predstavlja zbrinjavanje radioaktivnog otpada na adekvatan i siguran način da bi se zaštitili ljudski životi.

Oblikovanje mogućih rješenja problema

1. Ignoriranje problema nuklearnog radioaktivnog otpada jer to nije naš problem i netko drugi će ga riješiti.
2. Odlaganje srednje i nisko radioaktivnog nuklearnog otpada na posebno odlagalište u bivšoj vojarni Čerkezovac koja se nalazi na Trgovskoj gori u Sisačko-moslavačkoj županiji. Otpad bi se unutar skladišta nalazio u posebno dizajniranim spremnicima. Za potrebe odlaganja nuklearnog otpada sagradila bi se jedna nova armiranobetonska građevina.
3. Skladištenje radioaktivnog otpada na Kampusu Borongaj u Zagrebu, u objektima bivše vojne baze. Objekte je potrebno preurediti da bi bili prikladni za zbrinjavanje srednje i nisko radioaktivnog otpada. Otpad iz RH prevezio bi se do predviđenog skladišta gdje bi se adekvatno zbrinjavao.

Izbor najboljeg pristupa rješenju problema

Rješenje koje smatramo najboljim je rješenje broj 3. Radioaktivni otpad treba se skladištiti na Kampusu Borongaj u novosagrađenim objektima na prostoru napuštenih objekata vojne baze. Sve ciljane objekte potrebno je sagraditi da bi bile prikladne za sigurno zbrinjavanje radioaktivnog otpada. Na taj način bi se

udio otpada RH-a iz Nuklearne elektrane Krško i izvori ionizirajućeg zračenja iskorištenih u RH-a prevozili do skladišta, tamo adekvatno obrađivali, pakirali i spremali.

Razvoj plana djelovanja

Provesti anketu na temu zbrinjavanja radioaktivnog otpada prvenstveno među učenicima i zaposlenicima škole, ali i ostalim ljudima u našoj blizini. Nakon analize podataka ustanoviti koliko su ispitanici svjesni o problemu odlaganja radioaktivnog otpada te edukaciju usmjeriti ovisno o rezultatima ankete.

Predstavljanje projekta

Informiranje i edukacija učenika Salezijanske osnovne škole, te naše Prirodoslovne škole Vladimira Preloga za učeničko vijeće, zainteresirane učenike, profesore i roditelje u prostorijama škole.

Ostvareni rezultati i osvrt učenika na stečeno iskustvo

Osim informiranja svojih bližnjih ovim smo projektom i mi stekli novo iskustvo te formirali svoja mišljenja o korištenju nuklearne tehnologije i posljedicama koje nuklearni otpad ostavlja na okoliš. Voljeli bismo da naši zaključci ne ostanu samo dio projekta, već da većina uvidi problem zbrinjavanja nuklearnog otpada i korištenja nuklearne tehnologije općenito.

21. Mentalno zdravlje za srce lavlje!

Tematsko područje

Zaštita mentalnog zdravlja, Psihologija, Etika u sestrinstvu, Etika (izborni predmet), Sociologija (izrada ankete), Građanski odgoj i obrazovanje (izborni predmet – analiza sadržaja), Načela poučavanja

Cilj

Senzibilizacija učenika i djelatnika škole, kao i lokalne zajednice, spram važnosti mentalnoga zdravlja u životu zajednice. Mentalno zdravlje pojedinaca je briga čitave zajednice, ne samo njihova osobna ili obiteljska stavka. Cilj je detabuizacija i destigmatizacija poremećaja mentalnoga zdravlja – skidanje stigme poremećaja mentalnoga zdravlja kao nečeg sramotnog, dubioznog ili neprihvaćajućeg.

Kroz istraživanje, razgovor, analizu sadržaja, edukaciju, međuvršnjačku edukaciju, aktivnost na društvenim mrežama i ostale projektne aktivnosti učenici će govoriti o važnosti prepoznavanja poremećaja mentalnoga zdravlja i destigmatizaciju istih u odnosu na ostale (fizičke) bolesti.

Škola

Medicinska škola Varaždin, Vinka Međerala 11, 42 000 Varaždin

Telefon / Telefaks: 042 492001 / 042 492014

E-adresa: ured@ss-medicinska-vz.skole.hr;

Voditeljica

Jadranka Težacki, prof. mentor (suradnica Sonja Veir Labaš, prof.)

Učenici

Učenici koji su sudjelovali u izradi projekta pohađaju nastavu sociologije u četvrtom razredu srednje škole su učenici 4.a i 4.b razreda smjer medicinska sestra opće njege/medicinski tehničar opće njege, a projekt će na smotri predstaviti sljedeći učenici: Dora Papec (4.b), Ana Ivančić (4.b), Elena Škrlec (4.b) i Kristijan Furjan (4.b)

Opis

Izbor i istraživanje problema

Praćenjem vijesti, komentara i emisija iz javnih medija te uvidom u vlastita emocionalna stanja i mikroklime škole te lokalne zajednice, učenici 4.b razreda uvidjeli su da se znatno više govori o poremećajima fizičkoga zdravlja u odnosu na mentalno zdravlje. Budući da su oni, kao buduće medicinske sestre/medicinski tehničari opće njege dobro upoznati s mogućnostima poremećaja mentalnoga zdravlja kroz nekoliko nastavnih predmeta (Komunikacijske vještine, Profesionalna komunikacija u sestrinstvu, Psihologija, Zaštita mentalnoga zdravlja, Etika, Etika u sestrinstvu, Načela poučavanja), inicirali su ideju da kroz učenički projekt izjednače poremećaje svih domena u zdravlju, i fizičke i mentalne. Učenici ostalih smjerova nemaju toliko nastavnih predmeta koji bi obuhvaćali navedenu problematiku pa smatraju da je kroz međuvršnjačku edukaciju najbolje senzibilizirati učenike da prepoznaju vlastite emocije, analiziraju ih, uvide moguće poremećaje te se za pomoć obrate adekvatnoj stručnoj osobi.

Moguća rješenja problema

- sudjelovati na višednevnoj edukaciji koja bi i nastavnike i učenike naše škole uvela u problematiku prevencije mentalnoga zdravlja putem interneta i društvenih mreža
- istražiti zakonski okvir koji definira pojam mentalnog zdravlja, institucije koje su zakonski ovlaštene za ovu problematiku, ljudska prava u Ustavu RH koja se tiču mentalnoga zdravlja
- napraviti međuvršnjačku edukaciju nizom predavanja učenicima Medicinske škole Varaždin i ostalim učenicima na satovima razrednika ili drugim dogovorenim nastavnim satovima, s naglaskom na predavanje djelatnika neke od institucija u Varaždinu ili Zagrebu koje se bave pitanjima mentalnoga zdravlja
- senzibilizirati mlade grada Varaždina i okolice spram važnosti detabuiziranja i destigmatiziranja pitanja depresije, anksioznosti, farmakoterapije, suicidalnosti

- djelovati putem internetske platforme koja bi bila dostupna svima zainteresiranima učenicima te građanima Varaždina
- organizirati zajednički izlet učenika 4.a i 4.b te njihovih profesorica koji bi uključivao posjet nekoj zagrebačkoj instituciji koja se bavi pitanjima poremećaja mentalnoga zdravlja (Bolnica Vrapče) te planinarenje na vrh Sljemena (*team building*) u svrhu međusobnog povezivanja te osvještavanja fizičke aktivnosti u prevenciji/liječenju poremećaja mentalnoga zdravlja
- književni susret s autorima koji govore o mentalnom zdravlju te međusobno preporučivanje publicistike/beletristike na tu temu.

Nakon razmatranja jakih i slabih strana pojedinog rješenja učenici su se odlučili za najbolji pristup.

Najbolji pristup rješenju problema

Učenici i djelatnici Medicinske škole Varaždin su ciljane skupina, a krajnji korisnici su svi žitelji Varaždinske županije koji koriste društvene mreže i/ili osjećaju simptome poremećaja mentalnoga zdravlja. Glavna projektna aktivnost bila bi izrada instagran stranice koja upućuje pratitelje na postojeće digitalne i ostale alate u slučaju pojavljivanja simptoma mentalnoga zdravlja. Izrada stranice Fortis (Mentalno zdravlje za srce lavlje) nudila bi mogućnosti i skidanje aplikacija koje mogu pomoći potrebitima u trenucima kada im nije dostupna stručna pomoć psihijatra, psihologa ili psihoterapeuta. Sadržaje i alate koji su stavljeni na instagran profil učenici i nastavnici koji su sudjelovali u projektu usvojili su nazočnošću i aktivnostima na trodnevnoj konferenciji koju je organizirala udruga Centar Madrugada (<https://centarmadrugada.hr/ot-nama/>).

Positivnim primjerom sudionika glavne projektne aktivnosti, međuvršnjačkom edukacijom te građanskim aktivizmom naših učenika (putem odlaska u posjet članovima gradskog vijeća Grada Varaždina ili gradonačelnika te e-mailova odgovornim osobama) nadamo se dugoročnim promjenama životnih navika naših učenika, djelatnika i sugrađana te usvajanju zdravih životnih stilova.

Plan djelovanja

Napravljena je Instagram stranica imena Mentalno zdravlje za srce lavlje! koju uređuju četiri učenika koji i predstavljaju projekt na Smotri.

Izrađena je infografika koje je predstavljena na internetskoj stranici škole te isprintana u brošuru i podijeljena učenicima Medicinske škole Varaždin i Prve gimnazije Varaždin.

Održana je međuvršnjačka edukacija učenika 4.b razreda mlađim kolegama ostalih zdravstvenih smjerova (fizioterapeutske tehničari, zdravstveno-laboratorijski tehničari, prirodoslovna gimnazija).

Učenici su nazočili predavanju liječnice i kognitivno bihevioralne psihoterapeutkinje iz Zavoda za javno zdravlje Andrija Štampar te književnom susretu s autoricom romana za mlade koji govore o suicidu, Magdalenom Mrčela. Učenici su također iskusili blagodati team buildinga i fizičke aktivnosti u prevenciji poremećaja mentalnoga zdravlja (izlet na Ravnu goru i Trakošćan).

Ostvareni rezultati

Učenici su radom na projektu razvijali svoje vještine istraživanja, suradničkog i iskustvenog učenja, razvijanja IKT kompetencija, diskusije, intervjua, izrade ankete, analize sadržaja, izrade loga, izrade plakata, razvijanje poduzetničkih kompetencija te javnog predstavljanja. Poduzetnička kompetencija iskazana je kao majice s logom projekta koju su učenici posebno ishodili u tiskari, bez ikakvog posredstva mentorice.

Učenike i profesore Medicinske škole Varaždin podsjetile su na oblike prevencije razvoja poremećaja mentalnoga zdravlja, a o njegovim dobrobitima za zdravlje populacije se može govoriti i na drugim nastavnim predmetima te korelirati s ostalim nastavnim sadržajima.

Projekt je bio predstavljen

Projekt je bio predstavljen gradonačelniku Varaždina, Aktivu društvene grupe predmeta Medicinske škole Varaždin te Nastavničkom vijeću Medicinske škole Varaždin u okviru redovne sjednice, 2. ožujka 2022 te tijekom ožujka 2021. Projekt je predstavljen i na internetskoj stranici Medicinske škole Varaždin, na javnom Facebook profilu svih učenika koji u njemu sudjeluju te Facebook profilu njihove voditeljice te na Instagram stranici projekta.

Projekt je predstavljen i na mrežnim stranicama portala Varaždinske vijesti, portala Sjeverni Info, te u papirnatom izdanju tjednika Varaždinske vijesti.

22. Banov brk

Škola

Srednja škola Ban Josip Jelačić; Trg dr. Franje Tuđmana 1, 10290 Zaprešić

Telefon/telefaks: 01 3399984; faks: 01 3399983

E-pošta: ured@ss-ban-jjelacic-zapresic.skole.hr;

Voditeljice

Zvonimira Špoljar, profesor mentor; Zdravka Kramarić, profesor savjetnik

Učenici

Nika Tomljenović, Leonarda Lerotić, Sandra Ždravac, Lorena Mihok, Jan Holjevac, Helena Krklec, Ivana Pintarić, Ivan Kunjas, Marina Turzan (3.r.), Marija Blažević, Dorotea Keserica, Nika Majdak, Vida Martinek, Matea Škarica, Karlo Grbić, Karlo Kosić (2.r), Petra Keserović, Marija Koludrović, Patrik Gašparić, Lea Herceg, Leonarda Janković, Lana Miloš (4.r)

Tematsko područje

Građanski odgoj i obrazovanje – Društvena zajednica; Održivi razvoj – Djelovanje; Poduzetništvo – Promišljaj poduzetnički, Djeluj poduzetnički, Ekonomska i financijska pismenost

Cilj

Potaknuti učenike različitih sekcija Zadruga *Ban*, a time i različitih obrazovnih profila na kreativnu interpretaciju lokalne baštine kao i na sudjelovanje mladih ljudi u ostvarivanju vlastitog umijeća kreativnosti te doprinosu kulturnoj osviještenosti u lokalnoj zajednici i razvijanju humanitarnih vrijednosti i empatije prema potrebitima. Potaknuti poduzetničke inicijative mladih u lokalnoj zajednici, te predlagati i zagovarati učinkovita rješenja. Isto tako željelo se doprinijeti boljoj turističkoj ponudi samoga grada te poticati ljubav prema zavičaju.

Očekivani ishodi i kompetencija/e koje su razvijane u projektu:

- istražuje i sudjeluje u rješavanju problema školske i lokalne zajednice
- planira i upravlja aktivnostima
- sudjeluje u projektu ili proizvodnji od ideje do realizacije
- osmišljava i koristi se inovativnim i kreativnim oblicima djelovanja s ciljem održivosti
- razvija osobne potencijale, sposobnosti, tj. talente
- izražava vlastite interese i motivaciju za različita područja
- razvija poduzetničke ideje sudjelovanjem u projektu ili proizvodnji od ideje do realizacije
- ojačava kapacitete škole kreiranjem suvenira kao prepoznatljivog brenda škole
- aktivno sudjeluje u projektu i humanitarnoj akciji važnim za školu ili širu zajednicu
- promovira i vrednuje suvenir u lokalnoj zajednici i široj javnosti
- primjenjuje podjelu rada/zaduženja u radioničkom, grupnom ili projektnom radu, pravedno vrednovati doprinos
- volontira u zajednici

Opis

Izbor i istraživanje problema

Kako se već niz godina u gradu Zaprešiću organiziraju Dani Jelačića uočeno je kako grad Zaprešić baš nema neki prepoznatljiv suvenir pa su učenici srednje škole Ban Josip Jelačić uključeni u rad Učeničke zadruga *Ban* došli na ideju osmišljavanja prepoznatljivog suvenira grada Zaprešića vezanog uz bana Josipa Jelačića. Proveden je intervju i na uzorku od 50 ispitanika bilo je zanimljivih odgovora, a neki od njih su da je grad Zaprešić prepoznatljiv po grobnici obitelji Jelačić, po objektu Vršilnica koji se nalazi u sklopu perivoja Novi dvori, po jezeru Zajarki i po svojoj šetnici. Na pitanje po čemu najviše pamte bana Josip Jelačića odgovorili su da ga prepoznaju kao povijesnu ličnost koji se borio protiv Mađara, kao političara, da je bio vlasnik imanja Novi dvori, da ima svoj spomenik u Zagrebu, po novčanici od 20 kuna i po ćelavosti. Učenici su zatim u gradskoj knjižnici *Ante Kovačića* u Zaprešiću istražili povijest bana Jelačića da bi dobili ideju za

suvenir. Za buduću ideju posjetili su i muzej *Matija Skurjeni*, točnije postavljenu izložbu “Homage a Jelačić – vratio se Ban”. Dokumenti koji podupiru ideju za suvenir i odnose na područje našeg zanimanja su Zakon o autorskom pravu i srodnim pravima (Članak 4. i Članak 5.) i Zakon o zadrugama (Članak 2. i Članak 5.)

Moguća rješenja problema

U gradu je provedena anketa kojom je anketirana lokalna zajednica o odabiru inovativnog suvenira. Njome je anketirano 70 građana te je ista pokazala da građani smatraju kako grad Zaprješić nema svoj prepoznatljiv suvenir, zatim su odgovorili da bi bili jako zadovoljni mogućnošću poklanjanja zanimljivog zaprešićkog suvenira te su na kraju od pet ponuđenih rješenja za suvenir izabrali tri moguća rješenja od kojih su najviše glasova dobili: 1. lik bana Josipa Jelačića 2. objekt Vršilnica u miniizdanju 3. brk bana Josipa Jelačića u raznim kombinacijama. Svaka grupa je analizirala po jedno rješenje te su se tražile jake i slabe strane rješenja. Jake strane lika bana Jelačića su te da je on važna ličnost za naš nacionalni identitet te je po njemu i grad Zaprješić prepoznatljiv, a slabe da je obrađen već u pisanom obliku kroz knjige, te likovno jer postoji mnoštvo njegovih slika te se njegov lik može kupiti kao suvenir grada Zaprješića. Jake strane objekta Vršilnica u miniizdanju su te da je to spomenik nulte kategorije, te je u njemu napravljen multimedijски centar, a slabe da već postoji Vršilnica kao smart suvenir grada i da ima svoju virtualnu stranicu. Jake strane brka bana Josipa Jelačića u raznim kombinacijama su te da može biti formiran u raznim kombinacijama te da tako može biti zanimljiva inovacija jer ne postoji kao suvenir, a slabe što nije prepoznatljiv za grad. Pošto se suveniri građanima nude preko Turističke zajednice odlučilo se za suradnju s Turističkom zajednicom grada Zaprješića.

Najbolji pristup

Nakon komentiranja jakih i slabih strana pojedinog rješenja, odlučilo se za brk bana Josipa Jelačića u raznim kombinacijama, a u prilog tome ide i posjete izložbi “Homage a Jelačić – vratio se Ban” u muzeju *Matija Skurjeni* gdje su učenici primijetili da nema slike gdje Ban nema brkove te je tako došlo do ideje o izradi banova brka kao suvenira grada. Ponuda i izrada suvenira išla bi kroz razne Sekcije koje postoje u Učeničkoj zadrugi Ban Srednje škole Ban Josip Jelačić na načinu da se suvenir banova brka napravi u raznim oblicima i kombinacijama. Osmišljeno je više proizvoda koji bi tako bili drugačiji, privlačni i inovativni. Učenici bi tako u pojedinim sekcijama raditi banov brk od keramike kao lančić ili broš, banov kolačić paprenjak, banovu eko torbu, banov sapun i banovu kupku. Kroz ovaj pristup učenici su pokazali sve svoje vještine, talente i mogućnosti. Nakon toga stupilo se u kontakt s direktorom Turističke zajednice grada Zaprješića te je dogovoreno da će se sve što se proizvede ponuditi za prodaju na raznim akcijama kao i manifestacijama grada Zaprješića i događajima Turističke zajednice da bi se sakupljenom svotom pomoglo potrebitim učenicima škole s čime se složila i sama Turistička zajednica, a grad Zaprješić omogućio bi nam štand za prodaju suvenira i ostalih proizvoda Zadruge. Dokument koji podupire tu ideju je Zakon o turističkim zajednicama i promicanju hrvatskog turizma (Članak 9. točka 1. i 2.)

Plan djelovanja

Provedba samog projekta bila dugotrajan proces s ciljem stvaranja krajnjih proizvoda. Prvi korak bile su projektne aktivnosti koje su se odvijale kroz sve sekcije učeničke zadruge. Krenulo se u izradu suvenira na temu banova brka. Tako je Keramička sekcija izrađivala i oslikavala banov brk u keramici, banov sapun i mirisne kupke izrađivala je Sekcija za sapune, Sekcija za uslužne djelatnosti izrađivala je banove kolačiće, Likovna je sekcija osmislila i ručno oslikala torbe s motivom brka kao i samog lika bana, Sekcija za inovacije osmislila je banove dekorativne kutije napravljene na CNC pisaču. Nakon toga je Sekcija za promociju izradila promotivne plakate i katalog proizvoda koji su se onda stavljali na mrežnu stranicu škole, društvene mreže Učeničke zadruge *Ban*. Sekcija za osobne usluge je prilikom raznih događanja posjetiteljima na noćima, licu i rukama oslikavala banov brk. Sekcija za projekte na međunarodnoj razini plasirala je naše proizvode van Hrvatske preko Erasmus + projekata. Sekcija za humanitarni rad organizirala je humanitarnu akciju prodaje proizvoda. I na kraju je sve izdatke i primitke obradila je Sekcija za računovodstvo.

Predstavljanje projekta

U suradnji s Turističkom zajednicom grada Zaprješića održana je promocija projekta Banov brk koji je predstavljen na “Danima Jelčića” u Turističkom informativnom centru grada Zaprješića. Promociji su

prisustvovali učenici i nastavnici škole, dogradonačelnik grada dr.sc. Alan Labus, direktor Turističke zajednice grada Zaprešića Toni Ganjto, predsjednika gradskog vijeća grada Zaprešića Matija Teur, te brojnih građana. Mediji su također popratili predstavljanje projekta, a bili su tu: TV Zapad; Zarazno dobar radio, Zaprešić; Grad Zaprešić; Prigorski kaj; Mreža TV. O događaju se pisalo i na škole.hr; srednja.hr i Struka zove. Projekt je predstavljen na međuzupanijskom stručnom skupu s temom *Poduzetništvo u učeničkom zadrugarstvu*, zatim na državnoj Božićnoj izložbi učeničkih zadruga u organizaciji Hrvatske udruge učeničkog zadrugarstva te na lokalnoj razini kroz e-Twinning projekt #mojkrajija#. S Klubom Zaprešćan iz Zaprešića ostvarila se suradnja na način da su nam omogućili prodaju naših proizvoda na njihovoj aukciji slika. Obližnja općina Marija Gorica pozvala nas je na svoju tradicionalnu štruklijadu, štrudlijadu i kestenijadu gdje smo imali priliku predstaviti nove proizvode. Daljnja promocija i suradnja dogovorena je i s Gradskom knjižnicom Ante Kovačić u Zaprešiću kroz predstavljanje novoga zaprešićkog suvenira. Rezultati cijelog projekta bit će i dio završnih izvješća Erasmus+ projekata naše škole, a materijalni rezultati rada trajno ostaju u školi, služe za oplemenjivanje prostora, daljnju edukaciju i naravno prodaju u humanitarne svrhe. Ovim radnjama bili smo vidljivi lokalnoj, ali i široj zajednici te su se i mnogi građani uključili u humanitarnu akciju, a za uzvrat su dobili prepoznatljiv suvenir našega grada. Kako su sve aktivnosti bile popraćene objavama na društvenim mrežama Zadruga i same Škole tako se dio suvenira prodao i tim putem što je doprinijelo većoj vidljivosti i bržoj ostvarivosti cilja samoga projekta. Na svim daljnjim organiziranim aktivnostima prikupljala bi se određena svota za potrebe izrada i proizvodnje suvenira čime bi se postigla samoodrživost, ali i svrsishodnost humanitarne akcije prikupljanja sredstava za potrebite učenike naše Škole.

Ostvareni rezultati

Izradila se široka paleta proizvoda s temom banov brk, a samom izradom suvenira i njihovom prodajom bili smo aktivni građani u zajednici u kojoj živimo. Ostvarena je uspješna suradnja s Turističkom zajednicom grada Zaprešića i samim gradom. Na svim daljnjim organiziranim aktivnostima prikuplja se određena svota za potrebe izrada i proizvodnje suvenira čime se postigla samoodrživost, ali je projekt imao još veću svrhu jer su humanitarno prikupljanja sredstava za potrebite učenike naše Škole. Samim sudjelovanjem u projektu učenici su razvijali meke vještine, promovirali vlastitu kulturnu baštinu kao dio europske, osmislili primjerena i inovativna rješenja, usavršili se u prezentiranju i prodaji svojih uradaka, povećali su vidljivost škole, razvijali svoju kreativnost i samostalnost, uvježbavali timski rad te jačali odnose između učenika i učenika te učenika i nastavnika. Rezultatima je ostvaren interdisciplinarni pristup što je i u skladu s preporukama Građanskog odgoja i obrazovanja. Projekt je cijelo vrijeme imao podršku svih nastavnika škole te pedagoške službe. Zahvaljujući ostvarenim rezultatima sam projekt može poslužiti kao izvor mnogih aktivnosti u različitim oblicima nastave kako u srednjoj tako i u osnovnoj školi. Sudjelovanjem u projektu učenici su bili aktivni građani u okruženju u kojem žive te su pokazali kako se može spojiti jedna školska zadruga s lokalnom organizacijom.

Osvrt učenika na stečeno iskustvo

Pitali smo učenike da iznesu svoje stečeno iskustvo u ovome projektu:

Marina: Volim izrađivati i oslikavati keramičke ukrase, jer tako dolazi do izražaja moja kreativnost.

Helena: Želimo biti vidljivi i tako pomoći ljudima u potrebi. Super mi što su nas novinari popratili.

Ivana: Ovo je za mene ugodno druženje uz humanost i kreativnost.

Lana: Ovo mi je bila odlična praksa jer sam vidjela kako CNC stroj funkcionira.

Karlo: Volim volontirati da bih svojim sudjelovanjem pomogao djeci u potrebi, što me čini sretnim.

Ivan: Kroz prodaju stječem praksu za svoje buduće zanimanje, a volontiranjem ujedno i pomažem kome je potrebno.

Leonarda: Drago mi je što novac koji prikupimo ide u dobrotvorne svrhe, pa se zbog toga osjećam ispunjeno.

Patrik: Komuniciranjem poboljšavamo svoje komunikacijske sposobnosti i bolje se povezujemo s ljudima.

Lea: Rad u zadruzi pomaže mi da učim dobro raspolagati s novcem i pravilno ga usmjeravati.

Marija: Sviđa mi se što mi kao Učenička zadruga možemo gradu ponuditi novi suvenir koji smo sami osmislili.

Nika: Dobar je osjećaj kada nešto predstavljaš široj zajednici i kada si vidljiv i šire od same škole

Jan: Zanimljivo je shvatiti da možeš nešto ostvariti jer ti to Zakon dopušta

Dorotea: Bojala sam se da će na u gradu odbiti, ali super je bilo vidjeti da su nas poduprijeli.

23. Sportski velikani grada Metkovića

Tematsko područje

Demokratska procedura rješavanja društvenog problema, pluralizam mogućih rješenja i izbor najboljeg, stvaranje konsenzusa, dijalog

Škola

Srednja škola Metković, Kralja Zvonimira 12, 20350 Metković

Telefon/telefaks: 020 681 088; 020 681712

E-adresa: ured@ss-metkovic.skole.hr;

Voditeljice

Rosanda Lovrić, prof., Nina Komazin, dipl.ing.

Učenici

Učenici: Nikola Batinović 4I, Katarina Lazarević 4I, Josipa Dominiković 3J, Lara Bebić 3J

Cilj

Osposobiti i osnažiti učenike za aktivno sudjelovanje u životu demokratske zajednice

Razvijati pouzdanje u vlastite snage i pronalaziti vlastite odgovore i ponuditi moguća rješenja za aktualne društvene probleme i izazove

Stjecanjem različitih kompetencija, koja uključuje građansko znanje, vještine i stavove, učenici se osposobljavaju za uspješno sudjelovanje u životu demokratske zajednice, kao i lokalne samouprave

Razviti zdravstvenu, kulturnu, i građansku svijest učenika, te je povezati sa sportom kao načinom života.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Potaknuti sudjelovanjem naših rukometaša na Europskom prvenstvu u rukometu 2022 g. došli smo na ideju kako bi bilo dobro odati trajnu u zahvalu u spomen svim rukometašima po kojima je poznat grad Metković, u obliku muzeja, izložbe, monografije, dokumentarnoga filma... Istražujući došli smo do spoznaje kako je grad Metković iznjedrio veliki broj sportaša i kako svojim zaslugama i postignućima zaslužuju priznanje i ukazivanje časti, jer su svoj grad predstavljali kroz sport. Sport veoma bitan za fizički i psihički razvoj svakoga čovjeka, ali i za razvoj i ugled zajednice u kojoj u kojoj živimo. Grad Metković posjeduje sportske dvorane i terene, te mnoge sportske klubove u kojima su ti isti igrači započeli svoju karijeru. Metković je poznat po rukometašima, nogometašima, veslačima, karatašima te drugim sportovima. Učenici su istražili dokumente i zakone koji se odnose na navedeni problem: Zakonu o sportu, Ustav Republike Hrvatske, Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi, Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, Zakon o financiranju javnih potreba u kulturi i sportu. Dolazimo do zaključka kako svim našim sportašima koji su promovirali zdrav život ali sam grad Metković, bilo bi dobro odati priznanje otvaranjem muzeja njima u čast. Mladi često imaju dobre ideje koje treba podržati te u komunikaciji sa lokalnom upravom i ostvariti ih. Lokalna uprava mora i može biti otvorena kroz razne pristupne fondove doći do rješenja koje bi ostvarilo njihove ideje.

Moguća rješenja problema

Otvaranje muzeja u čast svim sportašima Grada Metkovića

Prednosti: Trajna uspomena na sportaše, te turistička promocija grada

Nedostaci: Prevelika financijska ulaganja

Održavanje izloži tijekom godine u čast svim sportašima Grada Metkovića

Prednosti: Manja financijska ulaganja, mogućnost selidbe izložbe i izvan grada Metkovića, turistička promocija RH i šire

Nedostaci: Pronalazak prostora za izložbu, transport

Najbolji pristup rješenju

Učenici su kao najbolji pristup rješenju izabrali održavanje izložbi tijekom godine u čast svim sportašima grada Metkovića. Zbog manjih financijskih ulaganja, mogućnosti selidbe izložbe i van grada Metkovića, puno lakše ostvariva. Izložbu bi bilo najbolje napraviti na Dan grada Metkovića, kada veliki broj građana prisutan u Metkoviću. Drugu izložbu dobro bi bilo napraviti za Maraton lađa, koje je amatersko sportsko natjecanje u utrci lađa tradicijskih autohtonih plovila u dolini Neretve. Održava se jednom godišnje, pod pokroviteljstvom predsjednika Republike a u organizaciji Udruge lađara Neretve. Na taj način bi ujedno napravili turistička promociju grada Metkovića, kao i sporta sa zdravim životom.

Plan djelovanja

Nakon razgovora s učenicima došli smo do zaključka da bi bilo dobro istražiti sportaše koji su proslavili naš grad. Učenici su na internetu istražili koji su to sportaši i koje su sve nagrade osvojili. Sa nekim sportašima su imali čast i privilegiju osobno razgovarati, dok su se sa nekima čuli putem medija. Nakon razgovora sa sportašima koji su, između ostalog, osvajali i olimpijske medalje došli smo do ideje da bi bilo dobro otvoriti izložbu o sportskim velikanima grada Metkovića, te na koje dane bi to bilo najbolje napraviti. Na taj način bi napravili i poveznicu između sporta i turizma. Na osnovu razgovora sa sportašima osmišljena su pitanja za gradonačelnika i direktoricu TZ grada Metkovića. Učenici su se okušali kao novinari, po gradu su istražili sportske terene i objekte. Također, osmislili su i kako bi izložba mogla izgledati izabравši svaki po jednog sportaša koji je proslavio grad Metković i RH. Projekt su prezentirali na mrežnim stranica grada Metkovića, lokalnih portala i škole.

Ostvareni rezultati

Tijekom rada na projektu učenici su odradili intervju sa sportašima, te su tako doznali razloge zbog kojih se oni bave sportom. Također, na internetu su istražili sve njihove uspjehe i zasluge. Iz razgovora sa gradonačelnikom doznali smo koliko grad Metković ulaže u sport te jesu li ikada razmišljali planiraju li nekakvu izložbu o sportašima. Napravljeni su multimedijalni sadržaji u različitim alatima, te urađen primjer u *Book Creatoru* kako bi izložba trebala izgledati. Učenici su se osposobili za istraživački rad, vještinu javnoga komuniciranja i pregovaranja sa vodstvom predstavnika lokalne samouprave.

Predstavljanje projekta

U školi je održana izložba koju su mogli vidjeti svi učenici i djelatnici. Projekt je predstavljen na mrežnim stranicama škole, lokalnih portala i grada Metkovića.

24. Svi različiti, a jednaki

Škola

Srednja škola Bedekovčina, Ljudevita Gaja 1, 49221 Bedekovčina

tel: 049 213-514, 049 213-994; fax: 049 213-585

E-mail: sskola-bedekovcina@kr.t-com.hr;

Voditeljica

Danijela Švigir, prof.

Učenici

Emma Pavor 2.Mb, Dora Mikulec 2.Mb, Matias Gospočić 2.Mb, Marta Stanić 2.Mb, Sara Petaj 2.Mb, Luka Bartolović 2.Mb

Učenici koji će predstavljati projekt: Emma Pavor 2.Mb, Dora Mikulec 2.Mb, Matias Gospočić
Luka Bartolović 2.Mb

Tematsko područje

Diskriminacija (ljudsko-pravna dimenzija Građanskog odgoja, goo A.4.4. promicanje ravnopravnosti spolova, goo B.4.1.promicanje pravila demokratske zajednice, ikt A.4.3. stvaranje pozitivne digitalne tragove vodeći se načelom sigurnosti)

Cilj

Utjecati na svijest učenika i zajednice o važnosti nediskriminiranja i ravnopravnosti te ukazati na štetne posljedice diskriminacije

Očekivani ishodi učenja i kompetencije koje su razvijane u projektu:

Za vrijeme rada na projektu učenici su razvijali kompetencije kritičkog mišljenja, jačali sposobnost samostalnog promišljanja u otkrivanju novih spoznaja te razvijali kompetenciju suradničkog učenja i istraživanja te podučavanja.

Opis

Izbor i istraživanje problema

Ljudska prava odnose se na zaštitu sloboda i dostojanstva te su nužna jer sloboda jednog čovjeka može prekoračiti granicu slobode drugoga, budući da ljudi ne mogu živjeti izvan odnosa s drugim ljudima. U svijetu je mnogo primjera kršenja ljudskih prava, a jedan od oblika svakako je diskriminacija. Diskriminacijom se smatra stavljanje neke osobe u nepovoljniji položaj na temelju pogrešne predodžbe, a važno je istaknuti da se poticanje na diskriminaciju također se smatra diskriminacijom. Diskriminacija je u prošlosti bila izraženija. U suvremenome društvu sve je manje zemalja i sredina u kojima postoje izraženi oblici diskriminacije, ali su neformalni čimbenici diskriminiranja i dalje prisutni.

Moguća rješenja problema

Nakon odabira teme trebali smo pronaći najbolji način na koji bismo ju mogli što bolje razraditi. Mogućnosti su bile različite: proučavati povijest diskriminacije, proučavati stručnu literaturu i zakone, edukacija, proučavanje konkretnih slučajeva i posljedica diskriminacije. Jedna od mogućnosti je otkriti postoji li diskriminacija u našoj okolini i koji joj je uzrok ili pak proučavati vrste diskriminacije. Zanimljiva nam se učinila ideja napraviti edukativni sadržaj kojim bismo ukazali na problem diskriminacije ili pak na nekoj od društvenih mreža dijeliti poruke kojima potičemo nediskriminaciju.

Najbolji pristup

Cilj je svima bio jasan – želimo utjecati na svijest učenika i zajednice te ukazati na negativan utjecaj diskriminacije. Do pojave diskriminacije često vode stereotipi i predrasude. Određene predrasude mogu postati dio nacionalne svijesti i tada dugotrajni stereotip postaje diskriminacija. Diskriminacija je većoj ili manjoj mjeri prisutna svugdje oko nas. Kroz predavanja, proučavanje stručne literature, poučavajuće

razgovore te intervju naučili smo da postoje dvije glavne vrste diskriminacije – izravna i neizravna te da postoji mnogo čimbenika koji utječu na diskriminaciju.

Plan djelovanja

Što smo ostvarili i kakav je rezultat našeg rada?

1. Proučavali smo ljudska prava.
2. Proučavali smo primjere diskriminacije.
3. Proučavali smo povijest diskriminacije.
4. Educirali smo se o stereotipima i predrasudama.
5. Izradili smo stripove kojima smo prikazali primjere diskriminacije.
6. U svrhu edukacije intervjuirali smo stručnu osobu.
7. Proveli smo anketu o zastupljenosti diskriminacije u našoj školi.
8. Izradili smo edukativni letak.
9. Pokrenuli smo Instagram profil kojim promičemo nediskriminaciju.

Predstavljanje projekta

S projektom smo upoznali ravnateljicu, pedagošku službu škole, ali i ostale djelatnike. Aktivnosti vezane uz projekt objavljivali smo na Facebook stranici Škole, Instagram profilu te predstavili na jednom satu Građanskog odgoja.

Ostvareni rezultati

Plan djelovanja u potpunosti je realiziran. Dio aktivnosti odrađen je radionicama u školi kojima su učenici razvijali kritičko mišljenje, inovativnost, sposobnost rješavanja problema i poduzetnost. Zbog epidemioloških mjera dio aktivnosti odrađen je *online*. Učenici su radom na projektu usvojili znanja o vrstama diskriminacije i njezinim posljedicama te naučili promovirati nediskriminaciju.

Osvrt učenika na stečeno iskustvo

„Rad na ovom projektu jako mi se svidio. Mnogo smo naučili, a posebno mi se svidjelo što smo temu kritički promišljali i istraživali konkretne slučajeve. Smatram vrlo korisnim što smo na konkretnim primjerima vidjeli kako diskriminacija izuzetno loše djeluje na društvo.“ Marta Stanić 2.Mb

„Proučavanje teme diskriminacije jako me se dojmilo. Posebno mi se svidjelo što smo za jedan zadatak imali pogledati određeni film s tematikom diskriminacije te ga kasnije kritički obrazložili. Zanimljivo mi je bilo i intervjuirati sutkinju te na taj način „iz prve ruke“ saznati o diskriminaciji. Izuzetno sam ponosna na naš Instagram profil jer na taj način djelujemo na širu zajednicu.“ Sara Petaj 2.Mb

25. „Velike ljubavne priče Hrvatskog zagorja“

Škola

Srednja škola Oroslavje; Ulica Ljudevita Gaja 1; 49 243 Oroslavje

Telefon/telefaks: 049 588 740,

e mail: admin@ss-oroslavje.skole.hr;

Voditeljica

Ana Knežević-Hesky,prof.

Učenici

Helena Peštaj (1.A), Ana Ljubić Repar (1.A), Nika Grabušić (2.A), Calista Jagarčec (2.A), Jana Šalec (2.A), Tamara Broz (3.A), Gloria Mezdić (3.A), Monika Fotivec (3.A), Jan Krsnik (3.A), Leona Sever (3.A), Valentina Čehko (3.A), Dorotea Šuk (3.A), Sara Haramustek (4.A) i Magdalena Blagec (4.A)

Učenici koji će predstavljati projekt: Nika Grabušić, Jana Šalec, Jan Krsnik, Valentina Čehko, Calista Jagarčec i Tamara Broz

Tematsko područje

Kulturloško, očuvanje kulturne baštine

Cilj

Promicanje kvalitete života u školi i zajednici istražujući kulturna bogatstva Krapinsko-zagorske županije

Očekivani ishodi učenja i kompetencija/e koje su razvijane u projektu:

organiziranje terenske i istraživačke nastave o zaštiti kulturnih bogatstava(priča, legendi, povijesnih osoba) Hrvatskog Zagorja te primijeniti stečena znanja o povijesnim lokalitetima, primijeniti usvojene procedure rada s povijesnim izvorima,razvijanje kreativnog izražavanja učenika i promicanje kulturne baštine, razumijevanje vlastitog identiteta te prihvaćanje normi i vrijednosti svoje kulture, kritičko promišljanje o osobnom doprinosu u procesima značajnima za razvoj uže i šire zajednice te cjelokupnog društva

Opis

Izbor i istraživanje problema

Istraživanje kulturne baštine naše lokalne zajednice uvijek se nameće kao tema za koju je zainteresiran velik broj učenika. Do sada smo istraživali poznate Oroslavčane i izradu drvenih igračaka. U protekloj školskoj godini povodom Noći knjige izrađivali smo Ljekarušu (digitalnu knjigu s izborom ljubavne poezije, te njenim utjecajem na emocije), dakle bavili smo se problemom ljubavi te smo tu temu željeli obraditi i na drugačiji način. Ljubav i ljubavne priče čine nam se bezvremenskom temom, a velike ljubavne priče dio su i kulturne baštine Hrvatskog zagorja. Također nam je bila namjera spojiti ljubavne priče sa poviješću dvoraca po kojima je Hrvatsko zagorje poznato.

Ostale zanimljive teme poput promicanja kulture čitanja i humanitarnog rada pobudile su manji interes članova naše projektne skupine.

Istraživanje društvene važnosti problema

Proučili smo Ustav Republike Hrvatske u kojem jasno piše da su građanima zajamčena kulturna prava, da se promiče njihov kulturni napredak, a Hrvatski sabor se obvezuje na čuvanje kulturnog bogatstva.

Građanima se jamči sloboda kulturnog i umjetničkog stvaralaštva. Upoznali smo se s radom Ministarstva kulture i medija, te njihovom ulogom u očuvanju kulturne baštine.

Kulturna baština dio je našeg identiteta, njezino poznavanje i očuvanje smatramo iznimno važnim društvenim problemom. Našu zadaću upoznavanja s kulturnom baštinom vidimo kao zalog za budućnost, ne samo lokalne nego i državne zajednice.

Mediji i tisak prate temu očuvanja kulturne baštine, većina učenika upoznata je sa zaštićenom baštinom, i prirodnom i kulturnom. Posebno smo ponosni podugom listom zaštićene baštine na UNESCO-voj listi.

Moguća rješenja problema

Različiti su načini pristupa našem problemu Velikih ljubavnih priča Hrvatskog zagorja. U međusobnoj raspravi došli smo do tri rješenja koja su nam se činila izvediva, to su: organizacija turističkih obilazaka uz pričanje ljubavnih priča na izvornim lokalitetima, dvorcima Veliki Tabor i Lobar, drugo rješenje bilo bi pisanje i održavanje radiodrame na temu Velikih ljubavnih priča Hrvatskog zagorja, dok je treće rješenje usmjereno na istraživački rad i edukaciju učenika i djelatnika naše škole o izabranim ljubavnim pričama. Proučili smo prednosti i nedostatke svakog rješenja i odabrali ono s najmanje nedostataka i najviše prednosti.

Najbolji pristup rješenju problema

Iako je ljubav univerzalna tema, svakog od nas zanima, puno je otvorenih pitanja o shvaćanju ljubavi. Svatko od nas ima svoju „teoriju“ ljubavi, različito vrednujemo i ljubavne priče, ponekad ih samo površno poznajemo. Naše izabrane ljubavne priče o Veroniki Desinićkoj i zagorskom Romeu i Juliji, Gezi Matačiću i princezi Louisi, bile su poznate našim učenicima ali su otvorile novi prostor za istraživanje. Puno nepoznatih detalja, površno poznavanje povijesnih okolnosti i širi kontekst ljubavi mogli smo najbolje obraditi kroz istraživački rad i edukaciju. Istraživački rad omogućio nam je upoznavanje sa povijesnim i sociološkim aspektom ljubavi, različitim znanstvenim pristupima temi, do aktualizacije teme vezane uz najnoviju knjigu Davora Rostuhara, *Ljubav oko svijeta*. Istraživanje ljubavnih priča povezali smo i sa materijalnom kulturnom baštinom, zagorskim dvorcima za koje su vezane naše ljubavne priče. Literarni i likovni natječaj bila je prilika za stvaralačku kreativnost i onih učenika koji nisu direktno uključeni u projekt.

Plan djelovanja

Plan djelovanja u prvoj fazi bio je usmjeren na istraživački rad. Svi članovi projektne skupine upoznali su se preko stručne literature sa pojmom ljubavi, odabranim ljubavnim pričama, dvorcima, plemićkim obiteljima, povijesnim i sociološkim kontekstom.

Proveli smo anketno ispitivanje o ljubavi među učenicima škole da bismo usporedili stavove o ljubavi nekada i sada. U intervjuima s različitim stručnjacima razgovarali smo o ljubavi i dobili uvid u neke druge dimenzije ljubavi.

Literarni i likovni natječaj bio je vrlo uspješan, veći broj učenika odabrao je likovno izražavanje, a nagrađena priča, Tri zapetljane ljubavne priče nas je oduševila.

Digitalna knjiga o našem projektu bit će prilika da naš rad upoznaju zaljubljenici u tehnologiju i virtualne svjetove. Za one koji sve žele vidjeti uživo dobro mjesto je Gradska knjižnica grada Oroslavja s kojom planiramo predstavljanje projekta u Noći knjige.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen na NV (ožujak 2020), te prigodno 14. veljače na Valentinovo i u „Noći knjige“ (travanj, 2022).

Ostvareni rezultati

Planirane aktivnosti odvijale su se tijekom školske godine, istraživački rad uključivao je angažman svih učenika, članova Male škole demokracije. Tijekom istraživačkog rada pomno je proučena povijesna i sociološka građa koja govori o različitim shvaćanjima ljubavi kroz vrijeme i u različitim društvima. Nakon izbora priča o Veroniki Desinićkoj te Louisi i Gezi Matačiću, priče smo pratili služeći se različitim izvorima. Proučavanje materijalne i nematerijalne kulturne baštine pomoglo nam je povezati se sa kulturom svoga kraja i raditi na izgradnji svog kulturnog identiteta na zanimljiv način.

Uključivanje i edukaciju učenika naše škole proveli smo kroz literarni i likovni natječaj, te predstavljanje projekta na Valentinovo. Također smo potaknuli naše vršnjake na promišljanje o ljubavi provođenjem ankete.

Suradnja sa stručnjacima dala nam je uvid u njihova iskustava i gledanja na zadanu temu.

Svoj rad vidimo kao nadopunu javne politike koja promiče i čuva kulturnu baštinu. Svaki doprinos i nadopuna javnih politika pomoći će učvršćivanju i izgradnji kulturnog identiteta pojedinaca i zajednice.

Osvrt učenika na stečeno iskustvo

„Učenica sam 3. razreda i ponosim se što sam član Male škole demokracije već 3. godinu za redom. Isto tako željela bih naglasiti kako smo unatoč pandemiji, uspjeli djelovati koliko su mjere dopustile. Osim što smo naučili toliko korisnih informacija, naučili smo kako zajedno raditi i stvarati nove ideje poput projekta

„Velike ljubavne priče Hrvatskog zagorja“. Kroz istraživanje, puno sam naučila o samom mjestu u kojem živim, kao i njegovoj kulturnoj baštini. Stekla sam jedno veliko iskustvo sudjelujući, te ću to iskustvo nositi kroz život. Ponosim se što sam svojim idejama pridonijela u stvaranju projekta te se veselim daljnjem istraživanju, suradnji, iskustvima i zajedništvu naše škole.“ Valentina Čehko

„Smatram da sam sudjelovanjem u ovom projektu naučila puno novih, poučnih i zanimljivih informacija. Usavršila sam nove digitalne tehnike koje su vrlo interesantne te omogućuju lakši rad i bolje razumijevanje zadanog. U ovom sam projektu doprinijela na umjetnički i književno-povijesni način, samostalno, ali i aktivnim sudjelovanjem s ostalim članovima koji su dio ovoga velikog i uspješnog projekta. Vrlo sam ponosna jer sam imala čast sudjelovati s profesionalcima te s ljudima s velikim iskustvom. Dala sam sve od sebe i nije bi bio problem jer sam uživala u radu.“ Tamara Broz

„Ovaj projekt dodijelio mi je novo znanje o povijesti Hrvatskog zagorja. Uživala sam u radu, otkrila svoje nove mogućnosti, talente i strasti. Bilo je lijepo upoznavati legende pojedinih likova i stvarati djela povezana uz tu temu.“ Nika Grabušić

26. Mladi u zajednici

Škola

Strukovna škola Gospić, Budačka 24

Telefon: 053/573-287

E-adresa: ured@ss-strukovna-gospic.skole.hr;

Voditeljice

Dolores Krema, Nikolina Stojanović

Učenci

Katarina Pavelić, Matea Pajić, Laura Smojver, Marija Šop, Stela Prpić, Ivan Ćutić

Tematsko područje

Sudjelovanje u zajednici

Cilj

Osnivanje udruge mladih

Očekivani ishodi učenja i kompetencija/e koje su razvijane u projektu: učenici će se uključiti u kreiranje javnih politika u zajednici

Opis

Izbor problema

Tijekom školske godine nakon otvaranja raznih tema u razredu, učenici su naveli nekoliko problema: pijenje alkohola kao najčešći način provođenja slobodnog vremena, laka dostupnost alkohola, mali broj kulturnih i zabavnih događanja za mlade, nasilje među mladima i u obitelji, nedostatak institucionalne podrške vezano za mentalno zdravlje mladih. Učenici su nakon provedene radionice kao najveći problem istaknuli to što odrasli ne obraćaju pozornost na njihove interese, probleme i potrebe. Bili su i samokritični te ustanovili da je prisutan slab interes mladih za sudjelovanjem u zajednici. Projekt je u početku nosio naziv „Ma to ti je sve od telefona“ prema rečenici koja, prema mišljenju mladih, čini najčešći odgovor odraslih u trenucima kada s njima pokušaju voditi razgovor o gore spomenutim potrebama i interesima.

Istraživanje društvene važnosti problema

Učenici su slijedom toga proučili izdvajanje za društvene programe za mlade u Gradu Gospiću, djelovanje Savjeta mladih u Gradu Gospiću, djelovanje Vijeća učenika u školi. Proučili su kulturne programe javnih ustanova Grada Gospića i izdvojili događanja koja su u području njihova interesa. Također su izradili i proveli anketu o interesima mladih i njihovom mišljenju o dostupnosti programa za mlade u Gradu. U školskoj knjižnici su prikupili potrebne podatke i statistike o provođenju javnih politika vezanih za mlade.

Oblikovanje mogućih rješenja problema

Moguća rješenja:

1. Povezivanje s Gradom Gospićem koji je pristupio projektu europskih fondova Europe goes local u sklopu kojega ima za cilj dodjeljivanje titule Grada mladih. Mladi bi pokrenuli inicijativu za otvaranjem Kluba za mlade unutar koje bi bila omogućena struktura koja bi prema načelu supsidijarnosti kroz neposrednu komunikaciju s mladima osmislila plan i program rada koji bi zadovoljio dio njihovih potreba.
2. Inicijativa za otvaranje Psihologijskog centra u suradnji sa Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo u kojemu bi se održavali programi prevencije i besplatna podrška u smislu individualnih i grupnih razgovora s psiholozima i socijalnim pedagogima.
3. Osnivanje Udruge za mlade. Nakon provedenog istraživanja podružnice u Gospiću Instituta društvenih znanosti Ivo Pilar utvrđeno je da na području Ličko-senjske županije ne postoje udruge za mlade. Na inicijativu ravnateljice podržana je ideja da se mladi podijele u deset skupina od deset učenika koji bi bili raspodijeljeni u deset gradskih udruga s ciljem stjecanja znanja i iskustva o radu udruga. Nakon toga izdvojio bi se po jedan najuspješniji i najmotiviraniji učenik iz svake skupine. Deset učenika mentora nakon završetka procesa činili bi radnu skupinu za osnivanje udruge mladih.

Izbor najboljeg pristupa rješenju problema

Nakon što su učenici izložili rješenja pred razredom kao najbolje rješenje odabrali su pokretanje inicijative za osnivanjem udruge mladih. Učenici su istaknuli da bi to bio prostor u kojem bi dobili podršku u smislu profesionalne orijentacije i odabira budućeg zanimanja, upućivanja na lokalne društvene dionike koji im mogu biti podrška u realizaciji projekata samozapošljavanja, ostvarivanje suradnje s ostalim gradovima čije bi udruge i institucije gostovale i provodile radionice i edukativne predstave unutar preventivnih programa, mjesto povezivanja s ostalim institucijama u Gradu koje bi predstavljale svoje programe i djelatnost te izvedbe kulturnih i umjetničkih programa, prostor za umrežavanje i vršnjačku edukaciju, provođenje akcija vezanih za zaštitu životinja, ljudskih prava i promicanje zdravih stilova života, prostor za opuštanje u kojem bi volontirali mladi i u kojem bi smjestili dnevni boravak prilagođen potrebama mladih kao alternativu za provođenje slobodnog vremena i rasadnik dobrih ideja.

Razvoj i predstavljanje plana akcije te javno predstavljanje ponuđenog rješenja problema

Za početak dogovoren je susret mladih s predstavnicima Grada Gospiće i prijedlog uključivanja projekta osnivanja udruge mladih u europski projekt *Europe goes local*. Cilj je da mladi postanu partneri u ostvarivanju projekta. Nakon toga slijedi akcija „Ma to ti je sve od telefona“ na glavnom trgu u Gospiću koja bi se održala 27. svibnja pod istim nazivom, a tijekom koje bi mladi govorili o svojim problemima u formi kratkih skečeva s anonimnim izjavama i dijelili letke s idejom o osnivanju udruge mladih. Mladi će prije toga pozvati na akciju pročelnike društvenih djelatnosti Grada Gospića, ravnatelje škola, djelatnike Zavoda za javno zdravstvo i bolnice u Gospiću. Cilj akcije je podizanje svijesti građana o potrebama mladih i predstavljanje inicijative predstavnicima Grada. U posljednjoj fazi mladi pišu prijedlog za osnivanjem kluba mladih koji upućuju predsjedniku gradskog vijeća s ciljem uvrštavanja projekta u plan aktivnosti Grada za sljedeću godinu.

27. Održivi razvoj

Tematsko područje

Ekološko-održivi razvoj

Cilj

Promicanje aktivnog uključivanja učenika u donošenje vlastitih odluka vezanih za održivi razvoj a jednako tako u promicanje ideje održivog razvoja među svojim kolegama, poznanicima te obitelji.

Škola

IV. gimnazija "Marko Marulić", Zagrebačka 2, Split

Telefon: 021 344 484

E-adresa: ured@gimnazija-cetvrta-mmarulic-st.skole.hr

Voditeljica

Natalija Palčić, prof. savjetnik

Učenici

Učenici koji su sudjelovali u projektu su učenici 2. i 3. razreda koji su za svoj izborni predmet odabrali Politiku i gospodarstvo, odnosno teme iz GOO.

Učenici koji će predstavljati projekt na smotri:

Marta Tokić, Ana Lovrinčević, Magdalena Butić, Helena Leko

Opis

Objašnjenje problema

Ovaj problem nije toliko osviješten u našoj široj zajednici ali to ne znači da nije i ozbiljan. Problem je vrlo raširen, međutim, po tom pitanju, ne poduzima se mnogo. On utječe na naš cjelokupan život i kvalitetu istog. Mnogi ne mare za očuvanje našeg planeta te su stoga Ujedinjeni narodi 2000. godine donijeli Milenijsku rezoluciju kojom je istaknuta zajednička odgovornost država članica prema svijetu, ugroženima i djeci kojoj pripada budućnost. Moramo se truditi što više raditi na očuvanju našeg okoliša i prirode kako bi život budućih generacija na Zemlji bio ugodniji i ispunjeniji. Vlast treba mlade poticati na volontiranje i osvijestiti ih, a oni se trebaju u što većem broju odazvati na akcije vezane za održivi razvoj.

Zakoni su adekvatni, ali ih društvo najčešće zanemaruje.

– – najznačajniji pojedinci u zajednici koji se žele baviti ovim problemima su aktivisti koji su često osuđivani od pojedinaca koji izvlače korist iz gradskog nereda

Većinom nema nesuglasica ali su ljudi pasivni i ignoriraju probleme i ne žele se angažirati.

Političari imaju najveći utjecaj, no po tom pitanju ništa ne rade i svatko uglavnom gleda svoje interese, kako sebi pronaći nekakvu zaradu ili dobro a ne gledaju dobrobit drugih.

Alternativne politike

➤ **ODGOJNE AKTIVNOSTI**

Kućni odgoj podrazumijeva odgoj svakog pojedinca koji započinje u užem obiteljskom okruženju. Pod užim krugom ubrajamo majku i oca, a kasnije se taj krug proširuje na baku i djeda, širu obitelj, vrtić, školu... itd.

Prednosti:

– – djeca od malih nogu mogu naučiti neke vrijednosti života

– – roditelji mogu prepoznati kakvo je njihovo dijete te to dijete kasnije razvija svoju osobnost i individualnost u dobro prihvaćenom krugu u kojem se ne osjeća izbačeno.– – dijete ima točno određene ciljeve i jasna mu je svrha izvršavanju zadataka

– – kućni odgoj poučava dijete kako da bude strpljivo i priprema ga za vanjski svijet

Nedstaci:

– – dijete može biti okruženo okolinom koja često osuđuje ili naprosto ne daje djetetu da se izrazi i da gradi tu svoju individualnost

– – roditelji koji nisu blagoslovljeni s urednom financijskom situacijom ne mogu omogućiti svojoj djeci školovanje

– – neka djeca nisu uopće blagoslovljena obitelji koja će ih čekati kod kuće i posvetiti im se, oni pak imaju neke druge izvore koji ih odgajaju, no definitivno ni približno kao topla obiteljska zajednica.

➤ **EKO-ŠKOLE**

Eko-škole su program osmišljen za provedbu smjernica odgoja i obrazovanja za okoliš na razini čitavih odgojno obrazovnih ustanova (npr. srednje škole, vrtići...) Nacionalni koordinator eko-škola u RH je Udruga Lijepa Nasa.

Cilj programa je ugradnja odgoja i obrazovanja za okoliš u sve segmente odgojno obrazovnog sustava: svakodnevni život učenika i djelatnika eko škole. Eko-škola određuje i usmjerava način na koji se nastavni sadržaji o zaštiti okoliša, koji su dio redovnog nastavnog plana i programa, primjenjuju u svakodnevnom životu škole. Posebna se pozornost posvećuje pitanjima smanjivanja i zbrinjavanja otpada, racionalnog korištenja energije i vode i uređivanju školskog okoliša.

Prednosti:

- ovakav pristup pomaže učenicima shvatiti kolika je važnost zaštite okoliša
- potiče i osmišljava rad u okolišu u kojem učenici mogu uživati
- nastoje se ispraviti pogreške počinjene u okolišu
- u eko-školama se organiziraju akcije s ciljem promicanja životnih i radnih uvjeta

Nedostaci:

- kada promatramo eko-škole teško možemo pronaći neke negativne strane.

➤ **VOLONTERI**

Volonterstvo je neprofitna i neplaćena aktivnost kojom pojedinci, samostalno ili u okviru neke organizacije, doprinose dobrobiti svoje zajednice ili cijelog društva. Volonterstvo je temelj civilnog društva jer ostvaruje mnoge ljudske vrijednosti. Javlja se u raznim oblicima od tradicionalnih običaja uzajamne samopomoći do organiziranog djelovanja zajednice u kriznim periodima. Volontiranje uključuje i pokušaje suzbijanja siromaštva i pomoći u sprječavanju i zaustavljanju sukoba.

Prednosti:

- volonterstvo zrači empatijom i solidarnošću
- – nastoji kroz različite akcije dovesti do jednakosti u svijetu
- – nastoji pomoći u rješavanju problema ekologije, gladi, društva...

Nedostaci:

- – nisu prepoznati dio naše zajednice
- – nedostatak financijske snage za neke veće i zahtjevnije projekte.

Najbolji način rješavanja problema

Mišljenja smo da u okviru našeg utjecaja u svom okruženju eko škole predstavljaju najbolje rješenje jer je to program osmišljen za provedbu smjernica odgoja i obrazovanja za okoliš na razini čitavih odgojno obrazovnih ustanova (npr. srednje škole, vrtići...) Nacionalni koordinator eko-škola u RH-a je Udruga Lijepa Naša. Cilj programa je ugradnja odgoja i obrazovanja za okoliš u sve segmente odgojno obrazovnog sustava: svakodnevni život učenika i djelatnika eko škole. Eko-škola određuje i usmjerava način na koji se nastavni sadržaji o zaštiti okoliša, koji su dio redovnog nastavnog plana i programa, primjenjuju u svakodnevnom životu škole. Posebna se pozornost posvećuje pitanjima smanjivanja i zbrinjavanja otpada, racionalnog korištenja energije i vode i uređivanju školskog okoliša. Što se tiče pozitivnih strana, ovakav pristup pomaže učenicima shvatiti kolika je važnost zaštite okoliša. Također potiče i osmišljava rad u okolišu, u kojem učenici mogu uživati. Nastoje se ispraviti greške počinjene u okolišu. U eko-školama se također organiziraju akcije s ciljem promicanja kvalitetnijih životnih i radnih uvjeta.

Plan djelovanja

Aktivnosti koje smo proveli u našoj školi s ciljem osnivanja naše školske eko sekcije i dobivanja oznake eko-škola:

- formiranje odbora eko škole
- u prizemlju je postavljen spremnik za baterije
- postavljanjem kipa Judite radilo se na uređenju školskog dvorišta posebno na zelenilo u pozadini
- postavljanje kutije za čepove u školskom hodniku
- održavanje radionice o led žaruljama s profesoricom Višnjom

- sudjelovanje na radionici o plastici u Zlatnim vratima
- izlet na Mosor i pošumljavanje opožarenog područja te obilježavanje Dana planina
- aktivnosti oplemenjivanja školskog prostora (lončanice na terasi u potkrovlju)
- kante za odvojeno prikupljanje otpada postavljene su na svakom katu škole, slično je i sa kontejnerima pred ulazom u dvorište za odvojeno prikupljanje otpada
- u svakoj kancelariji nalaze se kutije za papirni otpad
- obilježavanje eko-datuma na internetskoj stranici škola i u digitalnom časopisu
- zbrinjavanje elektroničkog otpada s profesorom informatike
- darivanje knjiga iz knjižnice s ciljem smanjivanja otpada
- zamjena običnih žarulja u učionicama led žaruljama.

Predstavljanje projekta:

Projekt je predstavljen 24. 3. 2022. na:

- Županijskoj smotri u Lovreću,
- na izbornoj nastavi 2., 3., i 4., razreda iz PiGa
- ZOOM konferenciji na kojoj su sudjelovale škole uključene u program Škola ambasador Europskog parlamenta
- na projektnom danu škole.

Obrazac za procjenu obrane projekta

Portfelj Projekta građanin sastoji se od dva dijela: oglednog panoa od četiri dijela i dokumentacijske mape od pet dijelova. Kada vrednujete portfelj, kriterije koji se nalaze u obrascu za procjenu treba primijeniti na ogledni dio i na odgovarajući dio u dokumentacijskoj mapi. U vrednovanje portfelja i dokumentacijske mape uključuje se i vrednovanje njegove obrane. Skala procjene je sljedeća: **Izvršno, vrlo uspješno, uspješno, zadovoljavajuće.**

KRITERIJI VREDNOVANJA	PROCJENA	KOMENTAR
Prvi pano: Razumijevanje problema <ul style="list-style-type: none"> • Navodi i objašnjava problem i njegove uzroke i predstavlja dokaze postojanja problema • Pokazuje razumijevanje pitanja vezanih uz problem • Pokazuje razumijevanje postojeće ili predložene javne politike • Objašnjava neslaganja oko problema koji možda postoje u zajednici • Objašnjava zašto bi vlast trebala biti uključena u rješavanje		
Drugi pano: Analiza alternativne politike <ul style="list-style-type: none"> • Predstavlja dvije ili tri alternativne javne politike kao rješenje problema • Objašnjava prednosti i nedostatke svake predstavljene alternativne politike • Utvrđuje koje su nesuglasice i sukobi vezani uz svaku od alternativa		
Treći pano: Priprema javne politike i uvjeravanje <ul style="list-style-type: none"> • Navodi javnu politiku kojom se rješava problem i državni odjel ili tijelo nadležno za provođenje predložene javne politike • Podržava predloženu javnu politiku objašnjenjima i dokazima • Utvrđuje i objašnjava prednosti i nedostatke predložene javne politike • Objašnjava i podupire podacima zašto je njihova predložena javna politike ustavna		
Četvrti pano: Provedba plana akcije <ul style="list-style-type: none"> • Navodi pojedince i grupe koje podupiru i koje se suprotstavljaju toj politici, a na koje će ona utjecati • Navodi dužnosnike koji podupiru i koji se suprotstavljaju toj politici, a na koje će ona utjecati • Navodi i objašnjava slijed akcija kojima će djelovati da se njihova predložena javna politika provede • Predlaže akciju koja se nastavlja i temelji na dokazima predstavljenima na prethodnim panoima		

KRITERIJI VREDNOVANJA	OCJENA	KOMENTAR
-----------------------	--------	----------

<p>Cjelokupni portfelj: Opseg u kojem cjelokupni portfelj</p> <ul style="list-style-type: none"> • Predstavlja materijal na oglednim panoima i dokumentacijskoj mapi koji je međusobno povezan i međusobno se podupire • Predstavlja jasan i uvjerljiv slijed od jednog do drugog oglednog panoa • Koristi standarde dobrog pisanja • Koristi odgovarajuće i prikladne grafikone i pisane podatke • Vizualno je privlačan • Uključuje dokaze, • U dokumentacijskoj mapi u petom poglavlju učenici su dali osvrt o tome što su naučili 		

Ukupna procjena projekta:

- a) Izvrsno
- b) Vrlo uspješno
- c) Uspješno
- d) Zadovoljavajuće

Komentar:

Jake strane obrane projekta:

Ima li slabih strana? Vaše preporuke za poboljšanje:

Procjenitelj: _____

Ime škole/učitelja _____

**ŽUPANIJSKE SMOTRE PROJEKATA
(izvješća)**

Izvešće s 14. Županijske smotre projekata iz područje građanskog odgoja i obrazovanja Primorsko-goranske županije

U četvrtak, 31. ožujka 2022. u OŠ Vežica u Rijeci održana je 14. Županijska smotra projekata iz područja Građanskog odgoja i obrazovanja u povezanosti s drugim međupredmetnim temama. Poštujući epidemiološke mjere Smotra je održana *online* putem aplikacije Zoom, a izlaganje projekata je snimljeno. Suci procjenitelji su pravovremeno dobili portfolije u digitalnom obliku i obrasce za ocjenjivanje projekta. Na županijskoj Smotri predstavljeno je sedam projekata, pet iz osnovnih škola i dva iz srednje škole. Učenici su pokazali visoku razinu poznavanja načina rješavanja problema i dobili pohvale sudaca.

Predstavljeni su projekti:

Razredna nastava

OŠ Vežica, Rijeka – Učimo zajedno

Voditeljica: Miljenka Rumora, učiteljica razredne nastave

OŠ Nikola Tesla, Rijeka – U zdravom tijelu zdrav duh

Voditeljica: Marijana Vižentin Miknić, učiteljica razredne nastave

Predmetna nastava

OŠ Vežica, Rijeka – *Online* na jedan dan

Voditeljica: Gordana Frol, učiteljica savjetnica

OŠ Nikola Tesla, Rijeka – Po gradu điram, u kulturi volontiram

Voditeljica: mr.sc Orjana Marušić Štimac, prof. psihologije

OŠ Eugen Kumučić, Rijeka -Slatka riječka baština

Voditeljica: Ingrid Šlosar, prof.

Srednja škola

Prirodoslovna i grafička škola Rijeka – Ne diskriminaciji

Voditeljica: Željka Travaš, dipl. pol. i prof. savjetnik

Gimnazija Eugena Kumičića Opatija – Školski projekt ŠAPA

Voditeljica: Ivana Černeha, prof.

Suci procjenitelji bili su: psihologinja Katja Ćorić, Bosiljka Jelača, prof. i Jadranka Perković Sušanj, prof.pedagoginja.

Gordana Frol, voditeljica ŽSV iz Građanskog odgoja i obrazovanja

Izvešće o XV. Županijskoj smotri projekata iz područja građanskog odgoja i obrazovanja i drugih međupredmetnih tema Koprivničko-križevačke županije

Petnaesta Županijska smotra projekata iz područja građanskog odgoja i obrazovanja za učenike osnovnih i srednjih škola za Koprivničko-križevačku županiju održana je 1. travnja 2022. u Osnovnoj školi Legrad u Legradu.

Organizatori Smotre bili su AZOO, Koprivničko-križevačka županija i OŠ Legrad.

Smotra je bila održana uživo u prostorijama OŠ Legrad u Legradu.

Na Smotri su sudjelovali od osnovnih škola samo OŠ Legrad sa dva projekta (Legradsko kino i Kulinarski pohod „Legradski oblizeki“), a od srednjih škola Gimnazija „Fran Galović“ Koprivnica sa jednim projektom (Frančionica).

Povjerenstvo Smotre činili su: Dragutin Marcinjaš, ravnatelj OŠ Legrad kao predsjednik te Sanja Prelogović i Jasna Kraljić-Cmrk kao članovi i suci procjenitelji projekata.

Suci procjenitelji projekata izrekli su pohvale prikazanim projektima, te su ih sva tri predložili za Državnu smotru.

Na kraju je Povjerenstvo Smotre ukazalo na to koliki utjecaj djeca imaju u svojoj sredini i lokalnoj zajednici, te kako je važno raditi s djecom ovakve projekte. Ovakvi projekti su od velikog značenja za naše škole i lokalnu zajednicu jer uključuju u njih cijelu zajednicu.

Nadamo se da će se ubuduće uključivati više škola u ovakve hvale vrijedne projekte iz područja GOO.

Predsjednik Županijskog povjerenstva Smotre:
Dragutin Marcinjaš, mag. prim. educ.

Izvešće s jedanaeste županijske Smotre projekata iz područja Građanskog odgoja i obrazovanja i drugih međupredmetnih tema – Virovitičko-podravska županija

U subotu, 26. ožujka 2022. u Srednjoj školi Marka Marulića Slatina održana je jedanaesta Smotra projekata iz područja Građanskog odgoja i obrazovanja i drugih međupredmetnih tema Virovitičko-podravske županije. Na smotri se predstavilo osam projekata od kojih županijsko povjerenstvo sedam predložilo za sudjelovanje na državnoj Smotri. Smotru je promatralo 20 profesora i nastavnika – članova županijskog aktiva za Građanski odgoj i obrazovanje. Svim učenicima sudionicima smotre podijeljena je publikacija Crvenog križa „Kako postati COOL“. Tijekom jedanaest godina na smotrama je predstavljeno 65 projekata na kojima je radilo 260 učenika i 28 različitih mentora.

Predstavljeni projekti:

Osnovna škola – Predmetna nastava

1. projekt:

Čitati, znati, biti

Škola: OŠ Josipa Kozarca, Slatina

Voditelj: Danijel Vilček, mag. educ. philol. croat. et mag. educ. hist.

Učenici:

Nikol Boršić, 6. d

Mirna Grgurić, 6. d

Lana Koščak, 6. d

Fran Vrančić, 6. d

Srednja škola

1. projekt:

Razmisli pa klikni

Škola: SŠ Marka Marulića Slatina

Voditeljice: Ksenija Rastija, dipl. inf. i Željka Orban, prof. mentorica

Učenici:

Elena Bićanić, 4.a opće gimnazije

Niko Rastija, 4.a opće gimnazije

Noa Fazekas, 3.b opće gimnazije

Venio Rulj, 3.b opće gimnazije

2. projekt:

Hrani nije mjesto u smeću

Škola: SŠ Marka Marulića Slatina

Voditeljica: Ivana Švamberger, dipl.oecc.

Učenici:

Elena Koleno, 4. ekonomist

Kornelija Grgić, 4. ekonomist

Iva Mikić, 2. ekonomist

Sara Kovačević, 2. ekonomist

Tihana Knežević, 4. ekonomist

3. projekt:

Stigla tetka!

Škola: SŠ Marka Marulića Slatina

Voditeljica: Sanja Mrzljak Jovanić, mag.philol.croat.

Učenici:

Teuta Biščan, 2. ekonomist

Lana Brdarić, 2. ekonomist

Ana Cvetičanin, 2. ekonomist

Gabrijela Tunić, 2. ekonomist

4. projekt:

Šigurno koračaj kroz život

Škola: SŠ Marka Marulića Slatina

Voditelj: Željko Milnović, dipl.oec., prof. savjetnik

Učenici:

Ana Takač, 4. ekonomist

Ivo Jukić, 4. ekonomist

Mirta Tomšić, 4. ekonomist

Natalija Marinović, 4. ekonomist

David Jakišić, 4. ekonomist

5. projekt:

Jer smo svi isti

Škola: SŠ Marka Marulića Slatina

Voditeljica: Marina Grgić, prof. mentor

Učenici:

Josipa Dorić, 1. ekonomist

Lorena Vujić, 1. ekonomist

Mariela Marinković, 1. ekonomist

Niko Grubač, 1. ekonomist

6. projekt:

Stani, razmisli i pozitivno djeluj!

Škola: SŠ Marka Marulića Slatina

Voditeljice: Marina Ivoš, prof. mentorica i Silvija Štimac, prof.

Učenici:

Lea Tušek, 4. agroturistički tehničar

Lea Stanić, 4. agroturistički tehničar

Leona Kordi, 4. agroturistički tehničar

Kristina Tonc, 4. agroturistički tehničar

Marta Loparac, 4. agroturistički tehničar

7. projekt:

Idemo na ribnjake

Škola: Gimnazija Petra Preradovića, Virovitica

Voditelji: Vanesa Prister Švarc, prof. i Krunoslav Kovačić, prof.

Učenici:

Dora Bralić, 4.d opće gimnazije

Ena Dvojak, 4.d opće gimnazije

Gabrijela Kastaneti, 4.d opće gimnazije

Tara Vedriš, 4.d opće gimnazije

Prosudbeno povjerenstvo:

Martina Miler Mikolašević

Ljiljana Matošević

Dragan Zubak

Županijsko povjerenstvo:

Zorislav Jelenčić

Vanesa Prister Švarc

Dragan Zubak

Danijel Vilček

Županijsko povjerenstvo je za državnu smotru predložilo **sedam** projekata:

1. Citati, znati, biti

Škola: OŠ Josipa Kozarca, Slatina

Voditelj: Danijel Vilček, mag. educ. philol. croat. et mag. educ. hist.

2. Razmisli pa klikni

Škola: SŠ Marka Marulića Slatina

Voditeljice: Ksenija Rastija, dipl. inf. i Željka Orban, prof. mentorica

3. Hrani nije mjesto u smeću

Škola: SŠ Marka Marulića Slatina

Voditeljica: Ivana Švamberger, dipl.oecc.

4. Stigla tetka!

Škola: SŠ Marka Marulića Slatina

Voditeljica: Sanja Mrzljak Jovanić, mag.philol.croat.

5. Sigurno koračaj kroz život

Škola: SŠ Marka Marulića Slatina

Voditelj: Željko Milnović, dipl.oec., prof. savjetnik

6. Jer smo svi isti

Škola: SŠ Marka Marulića Slatina

Voditeljica: Marina Grgić, dipl. oecc.

7. Stani, razmisli i pozitivno djeluj!

Škola: SŠ Marka Marulića Slatina

Voditeljice: Marina Ivoš, prof. mentorica i Silvija Štimac, prof.

Zorislav Jelenčić, profesor savjetnik

voditelj Županijskoga stručnog vijeća za Građanski odgoj i obrazovanja Virovitičko-podravske županije

IZVJEŠĆE: Županijska smotra područja Građanskog odgoja i obrazovanja i drugih međupredmetnih tema

Na županijsku smotru se prijavilo šest osnovnih i srednjih škola Varaždinske županije sa svojim projektima iz područja Građanskog odgoja i obrazovanja i ostalih međupredmetnih tema – Projekt građanin 2022.

Prijavljeni projekti:

1. COVID-19 i obrazovanje, VI. OŠ Varaždin (OŠ, razredna nastava) Voditeljica: Rosana Štrocinger

2. Mentalno zdravlje za srce lavlje, Medicinska škola Varaždin (SŠ)

Voditeljica: Jadranka Težački

3. Naš mali park voli svaki đak, OŠ „Petar Zrinski“ Jalžabet (OŠ, predmetna nastava)

Voditelj: Milivoj Dretar

4. Plastik nije fantastik, III. OŠ Varaždin (OŠ, predmetna nastava)

Voditelj: Berislav Njegovec

5. Pravilnom prehranom i kretanjem do zdravlja, OŠ Svibovec, PŠ Gornja Poljana (OŠ, razredna nastava)

Voditeljice: Dubravka Mihalić i Terezija Pokos

6. Zaboravljena ploča planinarskoga grada, OŠ Ivana Kukuljevića Sakcinskog Ivanec (OŠ, predmetna nastava)

Voditeljica: Suzana Jagić

Voditeljice i voditelji su za potrebe *online* smotre poslali sve potrebne materijale u digitalnom obliku kao i videosnimke prezentacija učenika (OneDrive). Stručno povjerenstvo je pregledalo sve dostupne materijale te pripremio pitanja za učenike vezana uz njihov rad na projektu.

Na samoj *online* smotri su učenici odgovarali na pitanja članica povjerenstva. Povjerenstvo je materijale i odgovore učenika bodovalo u obrascima za procjenu projekata te su bodovi upisani u aplikaciju za natjecanja i smotre u školskoj godini 2021./2022.

Članovi županijskog povjerenstva:

1. Predsjednica povjerenstva – Aleksandra Oreški, učiteljica razredne nastave

2. Tajnica povjerenstva – Zdenka Šopar, profesorica hrvatskog jezika

3. Članica povjerenstva – Zdravka Grđan, profesorica pedagogije i profesorica njemačkog jezika i književnosti

Izvješća sastavila:

Rosana Štrocinger, učiteljica razredne nastave

Varaždin, 30. ožujka 2022.

Izvešće o provedenoj 9. županijskoj smotri projekata iz područja građanskog odgoja i obrazovanja u povezanosti s drugim međupredmetnim temama – za Grad Zagreb

Dana 25. 3. 2022. u Osnovnoj školi Grigora Viteza održala se 9. županijska smotra iz područja građanskog odgoja i obrazovanja u povezanosti s drugim međupredmetnim temama za Grad Zagreb. Smotra se održala u virtualnom obliku u sklopu Microsoft Teams grupe. Projekte je prijavilo devet osnovnih i četiri srednje škole, a ukupno je bilo petnaest projekata.

Uvodnim riječima i pozdravnim govorom prisutnima se obratila ravnateljica dr. sc. Vlatka Kovač. Viši savjetnici iz Agencije za odgoj i obrazovanje prof. Nevenka Lončarić Jelačić i mr. sc. Tomislav Ogrinšak također su uveličali smotru svojim prisustvom i pohvalili sve sudionike.

Prijavljeni projekti bavili su se i ove godine vrlo aktualnim temama. Bile su zastupljene dimenzije građanskog odgoja iz raznih područja; ljudsko-pravnog, kulturološkog, poduzetništva te osobnog i socijalnog razvoja. Nisu izostale niti ekološke i društvene teme.

Organizator smotre za sve je učenike pripremio pohvalnice, a mentorima, sucima i školama zahvalnice. Savjetnici, suci, mentori i škole sudionici obili su brošuru u kojoj se nalaze opisi projekata. Na samom završetku smotre ravnateljica je izrazila zadovoljstvo ukupnim brojem pristiglih projekata i njihovom prezentacijom unatoč epidemiološkoj situaciji te izrazila nadu da će se iduća smotra održati uživo. Svi radovi upućeni su na državnu razinu.

U nastavku ovog izvješća prikazani su sljedeći podaci:

Tablica 1.

Popis članova županijskog povjerenstva

	Članovi		Škola
1.	Vlatka Kovač	Predsjednica	Grigora Viteza
2.	Marija Iskra	Tajnica	Grigora Viteza
3.	Dragana Rakonca	Član	Josipa Račića
4.	Snježana Kegel	Član	Antuna Branka Šimića
5.	Anja Sučević	Član	Grigora Viteza
6.	Diana Ehrenfreund	Član	Grigora Viteza

Tablica 2.

Popis sudaca procjenitelja

	Sudac	Škola
1.	Maja Vunderl Pasarić	Grigora Viteza
2.	Kristina Elez	Grigora Viteza
3.	Jasna Kunac	Grigora Viteza
4.	Snježana Kegel	Antuna Branka Šimića
5.	Ana Crkvenac	Grigora Viteza
6.	Marko Dolenc	Grigora Viteza
7.	Dragana Rakonca	Josipa Račića
8.	Diana Ehrenfreund	Grigora Viteza
9.	Ivana Vratić	Grigora Viteza

Tablica 3.

Popis škola sudionika, učenika i mentora

Redni broj	NAZIV ŠKOLE	NAZIV PROJEKTA	MENTOR	UČENICI
1.	Osnovna škola Antuna Branka Šimića	Zzzujim za pčele	Dubravka Čubrić	Matea Budimir Lucija Čurić Andrija Ostojić Karla Tolić
2.	Osnovna škola braće Radić	Daj šapi glas	Vlatka Karoglan Ružica Rebrović- Habek	Ante Kasalo Tena Kovač Junija Vidaković Roko Muža Fran Pranjić – rezerva
3.	Osnovna škola Josipa Račića	U svijetu knjiga	Dragana Rakonca Darija Jurič	Andrija Klišanin Tonia Vidić Pia Karin Jagor Srhoj Jakov Bušić – rezerva
4.	Osnovna škola Kajzerica	Čitanje je fora	Vanessa Golubić	Nika Bulić Žana Klarić Lana Rakić Mia Vilovčević
5.	Osnovna škola Grigora Viteza	Reklame – istina ili mamac za naivne?	Verica Gemić	Leonardo Prenka Emma Jurašić Lana Sušec Lara Vukelić
6.	Osnovna škola Iver	Vremenska kapsula	Nina Martić Željka Vranaričić	Mirko Jakovljević Dora Brekalo Petar Barić Lea Čosić
7.	Osnovna škola Mladost	Pas, čovjekov najbolji prijatelj	Mihaela Bajamić	Lorena Nagy Nuša Radojković Marta Rajković Lucija Pušec
8.	Osnovna škola Pavleka Miškine	Financijska (ne)pismenost	Dijana Rumiha Brzica	Ira Bajić Laura Mišetić Antea Božić Rajna Vukelić

9.	Osnovna škola Pavleka Miškine	Lice mjeri ili licemjeri	Dijana Rumiha Brzica	Mia Matijević Nikolina Salatović Jakobović Gita Hudetz Greta Mudrinić
10.	Osnovna škola Pavleka Miškine	Potrošačko društvo i konzumerizam	Natalija Čus Stipetić	Lana Čukić Franka Bandić Marta Tretinjak Petra Šimek
11.	Osnovna škola Središće	Kućni ljubimac nije igračka	Nera Batina Tina Copot	Erik Mohorović Sara Škunca Karlo Katulić Sara Zegnal
12.	III. gimnazija	Zeleni krovovi mojega grada	Vlatka Tomić Sanda Ilić	Marija Beljan Matea Kršak Josipa Matešić Lea Mia Slivka
13.	XVI. gimnazija	Spolni odgoj	Sunčana-Lea Kolbezen Margareta Đorđić	Vito Biljan Antonio Ivanović Marta Merlić Elena Zekušić
14.	Elektrotehnička škola	Knjigom oko svijeta	Ana Šutalo Barić	Sven Đuherić Josip Kunštek Ognjen Račan Roko Perić Alen Sadiković
15.	Prirodoslovna škola Vladimira Preloga	Zbrinjavanje radioaktivnog otpada u Republici Hrvatskoj	Ika Pauk Petra Šimun	Ena Čelap Petra Soldo Vida Šimunović Josip Vučković

Izvešće pripremila:
Marija Iskra, mag. prim. educ.

15. Županijska smotra projekata iz Građanskog odgoja i obrazovanja u povezanosti s drugim međupredmetnim temama u Krapinsko-zagorskoj županiji 2022. godine

IZVJEŠĆE

15. Smotra projekata učenika osnovnih i srednjih škola iz Građanskog odgoja i obrazovanja u povezanosti s drugim međupredmetnim temama održana je 1. travnja 2022. godine. Prema preporuci Agencije za odgoj i obrazovanje smotra se odvijala virtualnim putem, povezivanjem sudionika putem Microsoft Teamsa.

Povjerenstvo Smotre činili su:

1. Snježana Romić, OŠ Lijepa naša, Tuhelj – predsjednica
2. Božica Mandić, OŠ Đure Prejca Desinić, članica
3. Ružica Kotarski, OŠ Ksaver Šandor Gjalski, Zabok, članica
4. Renata Čandrlić, SŠ Oroslavje, članica
5. Vera Hrvoj, SŠ Bedekovčina, članica

Četrnaesta županijska Smotra projekata *Projekt građanin* u Krapinsko-zagorskoj županiji odvijala se u virtualnom okruženju.

Prezentirani su projekti:

Let's Read, OŠ Lijepa naša, Tuhelj – RN

Korak po korak do odgovornog građanina, OŠ Zlatar Bistrica – PN

Energetska pića goodbye, zdravlje hello!, OŠ Ksavera Šandora Gjalskog Zabok – PN

„Velike ljubavne priče Hrvatskog zagorja“, SŠ Oroslavje

Svi različiti, a jednaki, SŠ BEDEKOVČINA

Sudjelovalo je 20 učenika pod mentorstvom 5 učiteljica/profesoricu te 1 suradnicom na projektima. Izlaganja su pratile i vrednovala članice županijskog povjerenstva. Radom na projektima timskim i partnerskim pristupom učenici su pokazali svoja promišljanja o životnom i aktualnom problemu koji uočavaju u svojoj sredini. Projekti su našli utemeljenost u zakonskim okvirima. Utvrdili su postupke i identificirali nositelje vlasti u čije područje spada problem. Njihove poduzetničke aktivnosti i građanska inicijativa pokazuju sposobnosti samostalnog i kritičkog promišljanja, inicijative za poboljšanje života škole i suradnje s lokalnom zajednicom. Predstavljanjem projekta učenici pokazuju svoje govorno umijeće, argumentirane stavove i vještinu procjenjivanja situacije te djelovanja u skladu sa zakonskim okvirima.

Na kraju susreta sudionike smotre pozdravila je Mirjana Smičić Slovenec, pročelnica upravnog odjela za prosvjetu, kulturu, sport i tehničku kulturu u Krapinsko-zagorskoj županiji te svima čestitala na uspješnim prezentacijama projekata važnih za razvijanje njihovih građanskih kompetencija. Smotra je uspješno provedena, sudionici su bili uspješni i zadovoljni svojim prezentacijama koje su snimane, a suci su ocijenili projekte visokim ocjenama te su projekti svi projekti predloženi za Državnu smotru.

Snježana Romić, predsjednica Županijskog povjerenstva

Popis projekata osnovnih i srednjih škola

	Naziv projekta	Škola	Mentor/i
RAZREDNA NASTAVA OŠ			
1. RN	Legradsko kino	Osnovna škola Legrad, Petra Zrinskog 10, Legrad, 48316 Đelekovec Telefon: 048 835 011; telefaks: 048 835011 e-mail: ured@os-legrad.skole.hr ;	Tamara Marcinjaš
2. RN	Budimo u čaroliji prirode	Osnovna škola Jože Horvata Kotoriba Ignaca Svetomartinskog 1, 40 329 Kotoriba Telefon/telefaks: 040 682124 E-adresa: ured@os-jozehorvata- kotoriba.skole.hr ;	Adela Horvat, diplomirana učiteljica razredne nastave Nenad Podgorelec, diplomirani učitelj razredne nastave, učitelj mentor
3.R N	Čaroban put do čitanja	Osnovna škola Belica, PŠ Gardinovec, Dr. Ljudevita Gaja 21, 40319 Belica Telefon/telefaks: 040 845 220 E-adresa: ured@os-belica.skole.hr ;	Lidija Hertarić, učiteljica razredne nastave Silvija Micek, učiteljica informatike, učitelj mentor
4. RN	Ljepši čakovečki park	III. osnovna škola Čakovec, Ivana pl. Zajca 24, 40 000 Čakovec Telefon/telefaks: 040 328 001 E-adresa: ureca-os-cakovec@ck.htnet.hr ; ured@os-treca-ck.skole.hr ;	Aleksandar Bartolić – učitelj razredne nastave
5. RN	Učimo zajedno	OŠ Vežica, Kvaternikova 49, 51000 Rijeka Telefon: 051 453 868 E-adresa: iskola@os-vezica-ri.skole.hr ;	Miljenka Rumora
6. RN	U zdravom tijelu zdrav duh	OŠ Nikola Tesla; Trg Ivana Klobučarića 1, Rijeka Telefon/telefaks 385 51 315 226 / 317 165 E-mail: tajnistvoosntesla@gmail.com ;	Marijana Vižentin Miknić, učiteljica razredne nastave
7. RN	Put do škole	Osnovna škola „Valentin Klarin Preko, PŠ Kali; Cesta hrvatskih branitelja 39/H, 23273	Ana – Marija

		Preko Telefon: 023 286 115; <i>Telefaks:</i> 023 286 115 E – mail: vkларin@os-vkларin-preko.skole.hr ;	Hatadi Ostojić
8. RN	Zzzujim za pčele	Osnovna škola Antuna Branka Šimića: Krotovica 15, 10 040 Zagreb Telefon: 01 2864000 E-adresa: ured@os-absimic-zg.skole.hr ;	Dubravka Čubrić
9. RN	Daj šapi glas – našem dvorištu spas	Osnovna škola braće Radić; Šenoine Branke 22, 10 020 Zagreb Telefon: 01 6545002; 01 6547307 E-adresa: os.brace.radic@os-brace-radic-zg.skole.hr ;	Vlatka Karoglan, učiteljica Ružica Rebrović– – Habek, školska knjižničarka
10. RN	U svijetu knjiga	Osnovna škola Josipa Račića; Srednjaci 30, 10 000 Zagreb Telefon: 01 3844970; 01 3844990; E-adresa: racic@os-jracica-zg.skole.hr ;	Dragana Rakonca, učiteljica razredne nastave Darija Jurič, školska knjižničarka
11. RN	Čitanje je fora	Osnovna škola Kajzerica; Žarka Dolinara 9, Zagreb Telefon: 01 6454780 E-adresa: ured@os-kajzerica.skole.hr ;	Vanessa Golubić
12. RN	COVID-19 i obrazovanje	VI. osnovna škola Varaždin, Dimitrija Demetra 13, 42000 Varaždin Telefon/telefaks: 042 260343 E-adresa : os-varazdin-006@skole.t-com.hr ; 6.os-tajnistvo@vz.htnet.hr ;	Rosana Štrocinger, učiteljica razredne nastave
13. RN	Pravilnom prehranom i kretanjem do zdravlja	Osnovna škola Svibovec, Područna škola Gornja Poljana, Gornja Poljana 74, 42 223 Varaždinske Toplice Telefon/telefaks: 042 637577 E-adresa: tajnistvo@os-svibovec.skole.hr , os.svibovec@gmail.com ;	Dubravka Mihalić, mag. prim.educ., učiteljica savjetnica Terezija Pokos, učiteljica
14. RN	Cvjetna čarolija	Osnovna škola Ljudevita Gaja; Ljudevita Gaja 2, 10 290 Zaprešić Telefon: 01 3355655 E-adresa: tajnistvo@os-ljudevita-gaja-zapresic.skole.hr ;	Martina Velikov
15.	Zdravljem do	Osnovna škola Dubrava; Sv. Margarete 15,	Lidija

RN	zvijezda	10342 Dubrava Telefon: 01 2725219; Telefaks: 01 2726200, 2725219 e-mail: os-dubrava-001@skole.hr;	Hatadi
16. RN	SJENICA – Učionica na otvorenom	Osnovna škola Sveta Nedelja; Svetonedeljska 21, 10431 Sveta Nedelja Telefon: 01/3370-866 e-mail: ured@os-sveta-nedelja.skole.hr ;	Sandra Vuk
17. RN	<i>Let's read</i>	Osnovna škola Lijepa naša; Tuhelj 54, 49215 Tuhelj Telefon: 049/556-218; Fax: 049/556-218 E-mail: ured@os-lijepa-nasa-tuhelj.skole.hr ;	Ljiljana Žegrec
18. RN	Volonteri – mali znalci 2	Osnovna škola Dugopolje; Stepinčeva 4, 21204 Dugopolje Telefon: 021 655 102; Telefaks: 021 660 082 E – mail: dugopolje@os-dugopolje.skole.hr ; hanibalic0@gmail.com ;	Hani Ivišić, mag. prim. educ.
19. RN	Pčelica učiteljica	Osnovna škola Pujanki; Tijardovićeveva 30, 21000 Split Telefon: 021 376320; Fax: 021 689 177 e – mail: ured@os-pujanki-st.skole.hr ; marija.celanmijic@gmail.com ; buljjadranka4@gmail.com ;	Jadranka Bulj, učiteljica razredne nastave, Marija Čelan- Mijić, dipl. knjižničarka

PREDMETNA NASTAVA OŠ

RB R	Naziv projekta	Škola	Mentor
1. PN	Kulinarski pohod „Legradski oblizeki“	Osnovna škola Legrad Petra Zrinskog 10, Legrad, 48316 Đelekovec Telefon: 048 835 011; Telefaks: 048 835011 e-mail: ured@os-legrad.skole.hr ;	Tamara Marcinjaš
2. PN	Biciklom do zdravlja	Osnovna škola Nedelišće Trg Republike 9, 40305 Nedelišće Telefon/telefaks: 040 821404 E-pošta: os-nedelisce@os-nedelisce.skole.hr ;	Željka Trupković
3. PN	Dobravski Porin	Osnovna škola Donja Dubrava, Krbulja 21, 40 328 Donja Dubrava Telefon/telefaks: 040 688825; 040 689025 E-adresa: ured@os-donja-dubrava.skole.hr ;	Renata Heric, prof.
4. PN	Godine su ipak važne	OŠ Ivanovec, Bana Jelačića 26, Ivanovec, 40000 Čakovec Telefon: 040 337-221 E-adresa: ured@os-ivanovec.skole.hr ;	Nataša Kralj, učiteljica hrvatskog jezika Palmina

			Novak, učiteljica geografije i povijesti
5. PN	Kako smo postali mali izviđači	Osnovna škola Jože Horvata Kotoriba Ignaca Svetomartinskog 1, 40 329 Kotoriba Telefon/telefaks: 040 682124 E-adresa: ured@os-jozehorvata-kotoriba.skole.hr ;	Romina Volar, učiteljica povijesti
6. PN	Medijska pismenost	Osnovna škola Belica dr. Ljudevita Gaja 21, 40319 Belica Telefon/telefaks: 040 845220 E-adresa: ured@os-belica.skole.hr ;	Silvija Micek, učiteljica informatike, učitelj mentor Lidija Hertarić, učiteljica razredne nastave
7. PN	Online na jedan dan	OŠ Vežica, Kvaternikova 49, 51000 Rijeka 051 453 868 E-adresa: iskola@os-vezica-ri.skole.hr ;	Gordana Frols
8. PN	Slatka riječka baština	Osnovna škola „Eugen Kumičić“, Rijeka Franje Čandeka 40, 51 000 Rijeka Telefon: 051 642129; Telefaks: 051 689154 E-adresa: ek@os-ekumicic-ri.skole.hr ;	Ingrid Šlosar, prof.
9. PN	Po gradu điram, u kulturi volontiram	Osnovna škola Nikola Tesla Trg Ivana Klobučarića 1, 51000 Rijeka Telefon: 051 315 226 E-mail: tajnistvoosntesla@gmail.com ;	mr.sc.Orjan a Marušić Štimac, prof. psihologije
10: PN	Čitati, znati, biti	Osnovna škola Josipa Kozarca, Nikole Šubića Zrinskog 2, 33520 Slatina Telefon/telefaks: 033/551-214 e-adresa: os-josipa-kozarca@vt.t-com.hr , danijel.vilcek@skole.hr ;	Danijel Vilček, mag. educ. philol. croat. et mag. educ. hist
11 PN	Vraćanje sjaja starim i odbačenim stvarima i povratak tradiciji	O.Š. Obrovac, Bana Josipa Jelačića 13, 23450 Obrovac Telefon: 023 689-059, telefaks: 023 689-059 E-pošta: obrovac@os-obrovac.skole.hr ;	Dijana Marić, Damira Terze
12. PN	Recikliraj i uživaj!	Osnovna škola Pakoštane, Bana Josipa Jelačića 1, 23 211 Pakoštane Telefon/telefaks: 023/ 381-042 e – pošta: os-pakostane@os-pakostane.skole.hr ; nives.maric1@skole.hr ;	Nives Marić, profesorica Hrvatskoga jezika

13. PN	„Kupujemo li previše?“	OŠ Sv. Filip i Jakov, Ulica učiteljice Karnele Pelicarić Marušić 10, 23207 Sv. Filip i Jakov Telefon: 023 389-611, 099 2680 637 E-pošta: svetifilipijakov@os-svetifilipijakov.skole.hr ;	Ljiljana Kadija Pulić
14. PN	Park za pse – škola za vlasnike	Osnovna škola Višnjevac, Crni put 41, 31220 Višnjevac; Telefon/telefaks: 031 310180, 031 352416 E-adresa: ured@os-visnjevac.skole.hr ; os.visnjevac017@gmail.com ;	Silvija Vukašinović, mag.prim.educ.
15. PN	Reklame – istina ili mamac za naivne?	Osnovna škola Grigora Viteza; Kruge 46, 10 000 Zagreb Telefon: 01 5599680, 01 5599687 E-adresa: tajanistvo@os-gviteza-zg.skole.hr ;	Verica Gemić
16. PN	Vremenska kapsula	Osnovna škola Iver; Mladena Halape 8, 10 361 Sesevski Kraljevec Telefon: 01 6454705 E-adresa: ured@os-iver.skole.hr ;	Nina Martić i Željka Vranaričić
17. PN	Pas, čovjekov najbolji prijatelj	OŠ Mladost; Karamanov prilaz 3, 10 010 Zagreb Telefon: 01 6675171, 01 6601792 E-adresa: ured@os-mladost-zg.skole.hr ;	Mihaela Bajamić, prof. engleskog i talijanskog jezika
18. PN	Financijska (ne)pismenost	OŠ Pavleka Miškine; Sveti Duh 24, 10 000 Zagreb Telefon: 01 64541960 E-adresa: pavlekica@os-pmiskine-zg.skole.hr ;	Dijana Rumiha Brzica
19. PN	Lice mjeri ili licemjeri	OŠ Pavleka Miškine; Sveti Duh 24, 10 000 Zagreb Telefon: 01 64541960 E-adresa: pavlekica@os-pmiskine-zg.skole.hr ;	Dijana Rumiha Brzica
20. PN	Potrošačko društvo i konzumerizam	OŠ Pavleka Miškine; Sveti Duh 24, 10 000 Zagreb Telefon: 01 64541960 E-adresa: pavlekica@os-pmiskine-zg.skole.hr ;	Natalija Stipetić Čus
21. PN	Kućni ljubimac nije igračka	Osnovna škola Središće; Savezne Republike Njemačke 2a; 10000 Zagreb Telefon: 01 5999550 E-adresa: ured@os-sredisce-zg.skole.hr ;	Nera Batina, Tina Copot
22. PN	Naš mali park voli svaki đak	Osnovna škola „Petar Zrinski“ Jalžabet, Varaždinska 32, 42203 Jalžabet Telefon: 042 647880 Telefaks: 042 647680	Milivoj Dretar, prof. povijesti i

		E-mail adresa: ured@os-pzrinski-jalzabet.skole.hr ;	geografije	
23. PN	Plastik nije fantastik!	III. osnovna škola Varaždin, Trg Ivana Perkovca 35, 42000 Varaždin Telefon: 042 240545, Telefaks: 042 204210 e-pošta: tajnistvo@os-treca-vz.skole.hr ;	Berislav Njegovec, prof.	
24. PN	Zaboravljena ploča planinarskoga grada	OŠ Ivana Kukuljevića Sakcinskog, Ivanec, Ulica akademika Ladislava Šabana 17, 42 240 Ivanec; Telefon/telefaks: 042/781-330 E-adresa: os-ivanec@os-iksakcinskog-ivanec.skole.hr ;	Suzana Jagić	
25. PN	Tradicijska ogrlica	OŠ Đure Deželića Ivanić-Grad; Park hrvatskih branitelja 4, 10 310 Ivanić-Grad Telefon/telefaks: 01/2881 695 E-adresa: ured@os-gjdezeliica-ivanicgrad.skole.hr ;	Ivica Gregurec, magistar edukacije matematike i fizike, učitelj savjetnik	
26. PN	Energetska pića goodbye, zdravlje hello!	Osnovna škola Ksavera Šandora Gjalskog; Đački put 1, 49210 Zabok Telefon:049 221050; Telefaks: 049 223623 E-pošta: os-ksaver-sandor-djalski@kr.t-com.hr ;	Ružica Kotarski	
27. PN	Korak po korak do odgovornog građanina	Osnovna škola Zlatar Bistrica; Vladimira Nazora 10; 49247 Zlatar Bistrica Telefon: 049 461749 E-šta: ured@os-zlatar-bistrica.skole.hr ;	Melita Špoljar	
28. PN	Gračke priče	Osnovna škola Gradac; Kralja Tomislava 2, 21330 Gradac Telefon/telefaks: 021 697 553, mob.0981311017 E-adresa: fperic8@gmail.com ; ured@os-gradac.skole.hr ;	Branka Perić, Davorka Soče	
SREDNJE ŠKOLE				
1. SŠ	Frančionica	Gimnazija "Fran Galović" Koprivnica, Ulica Dr. Željka Selinger 3.a, 48 000 Koprivnica Telefon: 048/279-801; Telefaks: 048/279-817 e-pošta: gimnazija-fran-galovic@kc.t-com.hr ;	Kristina Bukvić mag. educ. biol. et chem., Mišela Lokotar, prof.	
2. SŠ	Aktivni za planet	Srednja škola Čakovec Ulica Jakova Gotovca 2, 40 000 Čakovec Telefon: 040 314108 e-adresa: ured@ss-cakovec.skole.hr ;	Monika Perčić, prof.	
3.	UravnoteŽENA	Tehnička škola Čakovec, Športska 5, 40000	Lucija	

SŠ		Čakovec Tel: 040 328 522 E-pošta: tsck@tsck.hr ;	Sanjković Horvat, prof. sociologije i hrvatskog jezika
4. SŠ	Volonterskim klubom do volonterske zajednice	Gimnazija Josipa Slavenskog Čakovec, Vladimira Nazora 34, 40000 Čakovec Telefon / telefaks: 040 314900; 040 314911 E-adresa: gimnazija-cakovec@ck.t-com.hr ;	Helena Zečar Lajtman, prof.
5. SŠ	Ne diskriminaciji	Prirodoslovna i grafička škola Rijeka, Vukovarska 58, 51 000 Rijeka Telefon/telefaks: 051 675740 E-adresa: pgsri@hi.t-com.hr ;	Željka Travaš, dipl. pol. i prof. savjetnik
6. SŠ	Školski projekt ŠAPA	Gimnazija Eugena Kumičića Opatija; Drage Gervaisa 2 051 271 966	Ivana Černeha, prof
7. SŠ	Razmisli pa klikni	Srednja škola Marka Marulića Slatina, Trg Ruđera Boškovića 16, 33520 Slatina Telefon/telefaks: 033 551 449 / 033 551 577; 092 316 08 43; 098 188 18 55 E – pošta: mail:ss.marka.marulica@vt.t-com.hr ; ksenija.rastija@skole.hr ; zeljka.orban@skole.hr ;	Ksenija Rastija, dipl. inf. i Željka Orban, prof. mentor
8. SŠ	Hrani nije mjesto u smeću	Srednja škola Marka Marulića Trg Ruđera Boškovića 15, 33520 Slatina Telefon/telefaks: 033/551-499; 033/551-577 E-adresa: zubak.ivana@gmail.com ; ss.marka.marulica@vt.t-com.hr	Ivana Švamberger , dipl. oecc
9. SŠ	Stigla tetka!	Srednja škola Marka Marulića Slatina Trg Ruđera Boškovića 16, 33520 Slatina Telefon/telefaks: 033 551 449; faks: 033 551 577 E-pošta: sanjamrzljak@yahoo.com ; ss.marka.marulica@vt.t-com.hr ;	Sanja Mrzljak Jovanić, mag.philol.c roat.
10. SŠ	Sigurno koračaj kroz život	Srednja škola Marka Marulića Slatina, Trg Ruđera Boškovića 16, 33520 Slatina Telefon/telefaks: 033 551449; 033 551577 E-adresa: zeljkomilnovic@gmail.com ; ss.marka.marulica@vt.t-com.hr	Željko Milnović, dipl.oec., prof. savjetnik.
11. SŠ	Jer smo svi isti	Srednja škola Marka Marulića Slatina, Trg Ruđera Boškovića 16, 33520 Slatina Telefon/telefaks: 033 551449; 033 551577 E-adresa: radasmarina@gmail.com ; ss.marka.marulica@vt.t-com.hr	Marina Grgić, prof.mentor

12. SŠ	Stani, razmisli i pozitivno djeluj!	Srednja škola Marka Marulića Slatina Trg Ruđera Boškovića 16; 33520 Slatina Telefon/telefaks: 33/551-499; 033/551-577 E-pošta: ss.markamarulica@vt.t-com.hr ; marina.ivos@skole.hr ; silvia.stimac@skole.hr ;	Marina Ivoš, prof. mentorica i Silvija Štimac, prof.
13. SŠ	Idemo na ribnjake	Gimnazija Petra Preradovića, Virovitica Trg bana Josipa Jelačića 16, Virovitica Telefon: 033 / 726 982 E-pošta: gimnazija-petar-preradovic1@vt.t-com.hr ;	Vanesa Prister Švarc, prof. i Krunoslav Kovačić, prof.
14. SŠ	NO PSST –ne panici, ne stresu, ne strahu i ne tjeskobi	Gimnazija Franje Petrića, Obala kneza Trpimira 26, 23000 Zadar Telefon: 023/335-215, Fax: 023/331-015 E-mail: ss-zadar-501@skole.t-com.hr ;	Vera Motušić, prof.; Dubravka Radman, prof.
15. SŠ	Naši idoli – – influenseri	Tehnička škola i prirodoslovna gimnazija Ruđera Boškovića Vukovarska cesta 209, 31000 Osijek Telefon: 031 501933, 031 495571; Telefaks: 031 505341 E-pošta: ured@ss-tehnicka-rboskovica-os.skole.hr ; gord.popovic@gmail.com ;	Gordana Popović, prof.
16. SŠ	Pravo na slobodno vrijeme	Druga srednja škola Beli Manastir, Školska 3, 31 300 Beli Manastir Telefon: 031 703 306, telefaks: 705 206, 705 207 E-adresa: tajnistvo@ss-druga-bm.skole.hr ;	Jasminka Berend, prof., Marija Šimunec, pedagoginja
17. SŠ	Zeleni krovovi mojega grada	III. gimnazija; Kušlanova 52, 10 000 Zagreb Telefon: 01 2305454 E-adresa: treca.zg@3gimnazija.hr ;	Vlatka Tomić, prof. i Sanda Ilić, prof.
18. SŠ	Spolni odgoj	XVI. gimnazija; Križanićeva 4a, 10 000 Zagreb Telefon: 091 2333480 E-adresa: XVI.gimnazija@zg.t-com.hr ;	Sunčana – – Lea Kolbezen, prof., Margareta Đorđić, prof.
19. SŠ	Knjigom oko svijeta	Elektrotehnička škola; Konavoska 2, 10 000 Zagreb Telefon: 01 3666114 E-adresa: skola@ss-elektrotehnicka-zg.skole.hr ;	Ana Štalo Barić, dipl. soc., dipl. kro.
20. SŠ	Zbrinjavanje radioaktivnog otpada u Republici Hrvatskoj	Prirodoslovna škola Vladimira Preloga; Ulica grada Vukovara 269B, 10 000 Zagreb Telefon: 01 6184722 E-adresa: info@psvprelog.hr ;	Ika Pauk, prof., Petra Šimun, prof.

21. SŠ	Mentalno zdravlje za srce lavlje!	Medicinska škola Varaždin, Vinka Međerala 11, 42 000 Varaždin Telefon / Telefaks: 042 492001 / 042 492014 E-adresa: ured@ss-medicinska-vz.skole.hr ;	Jadranka Težački, prof. mentor (suradnica Sonja Veir Labaš, prof.)
22. SŠ	Banov brk	Srednja škola Ban Josip Jelačić; Trg dr. Franje Tuđmana 1, 10290 Zaprešić Telefon/telefaks: 01 3399984; faks: 01 3399983 E-pošta: ured@ss-ban-jjelacic-zapresic.skole.hr ;	Zvonimira Špoljar, profesor mentor; Zdravka Kramarić, profesor savjetnik
23. SŠ	Sportski velikani grada Metkovića	Srednja škola Metković, Kralja Zvonimira 12, 20350 Metković Telefon/telefaks: 020 681 088; 020 681712 E-adresa: ured@ss-metkovic.skole.hr ;	Rosanda Lovrić, prof., Nina Komazin, dipl.ing.
24. SŠ	Svi različiti, a jednaki	Srednja škola Bedekovčina, Ljudevita Gaja 1, 49221 Bedekovčina tel: 049 213-514, 049 213-994; fax: 049 213-585 E-mail: sskola-bedekovcina@kr.t-com.hr ;	Danijela Švigir, prof.
25. SŠ	„Velike ljubavne priče Hrvatskog zagorja“	Srednja škola Oroslavje; Ulica Ljudevita Gaja 1; 49 243 Oroslavje Telefon/telefaks: 049 588 740, e mail: admin@ss-oroslavje.skole.hr ;	Ana Knežević-Hesky, sprof.
26. SŠ	Mladi u zajednici	Strukovna škola Gospić, Budačka 24 Telefon: 053/573-287 E-adresa: ured@ss-strukovna-gospic.skole.hr ;	Dolores Krema, Nikolina Stojanović
27. SŠ	Održivi razvoj	IV. gimnazija “Marko Marulić”, Zagrebačka 2, Split Telefon: 021 344 484 E-adresa: ured@gimnazija-cetvrta-mmarulic-st.skole.hr	Natalija Palčić, prof. savjetnik